ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ DIMANCHE 1 NOVEMBRE 1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3259

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅՕՇՈՏՈՒՈՂ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ...

Ըմբռնելու համար մեծութիւնը այն դաւին, որ Ռուսաստանը իր նոր սահմանադրութեամբ կը նիւթէ մեր հայրենիքին դէմ, սոսրեւ բերենք քանի մը թիւեր:

Բուն Անդրկովկասը (առանց Տաղիստանի) 185·740 ք· ք· տարածութիւն ունի: Այս տարածութիւնը անդրկովկասեան երեք հիմնական ազգերու միջեւ բաժանուած է հետեւեալ ձեւով·—

Հայաստան	30·247 ք· ք·	16·4 առ հարիւր
Վրաստան	69·525 ք· ք·	37·3 առ հարիւր
Ազրպէյճան	85·968 ք· ք·	46·3 առ հարիւր

Այս թիւերուն ազգային եւ քաղաքական կշիռը լրիւ կերպով ըմբռնելու համար, սոսրեւ ասոնք նաեւ անդրկովկասեան երեք ազգերու քանակական պատկերը·—

Հայեր	1·332·593 շունչ	22·8 առ հարիւր
Վրացիներ	1·797·960 շունչ	30·7 առ հարիւր
Ազէրիներ	1·675·788 շունչ	28·6 առ հարիւր

Երեք ժողովուրդներու ունեցած հողային տարածութիւնները եւ անոնց թուական կշիռը բաղդատելով, հետեւեալ պատկերը կը ստանանք· —

Վրացիները մեզմէ աւելի են միայն 465·377 հոգի (այլ խօսքով՝ 35 առ հարիւր), սակայն փոխարէն անոնք հողային տարածութեամբ մեզմէ աւելի ունին 39·277 ք· ք· (այլ խօսքով՝ 130 առ հարիւր):

Ազէրիները մեզմէ աւելի են միայն 343·125 հոգի (այլ խօսքով 25·7 առ հարիւր)· սակայն փոխարէն հողային տարածութեամբ անոնք մեզմէ աւելի ունին 55·720 ք· ք· (այլ խօսքով՝ 180 առ հարիւր):

Անոնցմէ առաջինը մեզմէ ունեցած իր թուական առաւելութեան ԿԱՌԱՊԱՏԻԿ տարածութեամբ հող կը կողոպտէ մեզմէ, իսկ երկրորդը՝ ԵՕԹՆԱՊԱՏԻԿ:

Նոր սահմանադրութիւնը կը փորձէ տեւականացնել այս անարդարութիւնները եւ անչնչելի դարձնել մթնոլորտը Անդրկովկասի մէջ:

Աւելորդ չէ հոս յիշատակել, որ այն պարագային իսկ, երբ «վիճելի» հողամասերու հարցը կարգադրուէր ի նպաստ Հայաստանի, զարձեա՛լ եւ վերստին Վրաստան ու Ազրպէյճանը իրենց հողային տարածութեամբ պիտի մնային մեծագոյն երկիրները Անդրկովկասի մէջ (Հայաստանի բաղդատմամբ):

«Վիճելի» հողամասերը հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնեն (տարածութեամբ եւ ազգաբնակութեան քանակով)·—

1·— Նարուր - Նախիջեւան·— 5·355 ք· ք·, 104·960 շունչ, 11·270 Հայ: (Պատերազմէն առաջ Հայերու թիւը այս շրջանի մէջ կը հասնէր չուրջ 54·000ի):

2·— Լեռնային Ղարաբաղ ·— 4·161 ք· ք·, 125·299 շունչ, 116 հազար Հայ:

3·— Լեռնային Գանձակ·— 5·550 ք· ք·, 90·000 շունչ, 60·000 Հայ:

4·— Ախալքալաքի շրջան ·— 2500 ք· ք·, 85·000 շունչ, 70·000 Հայ:

Այլ խօսքով՝ այս չորս շրջանները ունին 17·516 ք· ք· տարածութիւն, 405·259 ազգաբնակութեամբ, որմէ 257·274 (աւելի քան 63 առ հարիւր) Հայ:

«Վիճելի» հողամասերը ամբողջութեամբ կցելով Հայաստանին, մենք կ'ունենանք 47·764 ք· ք· տարածութեամբ հայրենիք մը, որու ազգաբնակութեան (1·285·723 հոգի) 78 առ հարիւրը (1 միլ· 847 հոգի) կը կազմեն Հայերը, իսկ 22 առ հարիւրը (234·876 հոգի) այլազգիները:

Այս պարագային իսկ Վրաստանը մեզմէ 40 առ հարիւր աւելի տարածութեամբ հող եր կ'ունենայ (փոխանակ այժմու 130 առ հարիւրի), իսկ Ազրպէյճանը՝ 48 առ հարիւր (փոխանակ այժմու 180 առ հարիւրի):

Հայութեան իրաւունքները այնքան անդրդուելի էին այս հողերու վրայ, որ տարիներ առաջ, տակաւին նախապոլշեւիկեան չրջանին, երբ տեղավարական (զեմստվօ) հաստատութիւններ պիտի մացուէին Անդկովկասի մէջ (պարտադրաբար տեղի տալով վարչական նոր սահմանագծումներու), Վրացի Մենշեւիկները Հողային տարածութեամբ պիտի մնային մեծագոյն երկիրները Անդրկովկասի մէջ (Հայաստանի բաղդատմամբ):

«Վիճելի» հողամասերը հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնեն (տարածութեամբ եւ ազգաբնակութեան քանակով)·—

1·— Նարուր - Նախիջեւան·— 5·355 ք· ք·, 104·960 շունչ, 11·270 Հայ: (Պատերազմէն առաջ Հայերու թիւը այս չրջանի մէջ կը հասնէր չուրջ 54·000ի):

2·— Լեռնային Ղարաբաղ ·— 4·161 ք· ք·, 125·299 շունչ, 116 հազար Հայ:

3·— Լեռնային Գանձակ·— 5·550 ք· ք·, 90·000 շունչ, 60·000 Հայ:

4·— Ախալքալաքի շրջան ·— 2500 ք· ք·, 85·000 շունչ, 70·000 Հայ:

*Այլ խօսքով՝ այս չորս չ

Ո՞Վ ԿՅՈՒՐԵԼ ԳԼԽԻՆ ՁԻՒ...

Հ. ՄՈՒՍԱՖԵՐՅԱՆ

Ես մի ծանր հիվանդ էի, որ ինձ հանկարծ հրավիրեցին Ամերիկա՝ մի խոշոր գործի համար: Ես ուզում էի հրաժարվել, բայց ինձ ասացին, որ այդ գործը ինձանից բացի ոչ ոք չի կարող կատարել, և ես ստիպված եղա ընդունել առաջարկությունը:

Ճանապարհորդությունը ինձ համար շատ դժվար եղավ: Ես ամբողջ ճանապարհին ոչ մի րոպե չկարողացա աչքերս փակել, ոչ էլ մի կում ջուր խմել: Ամեն անգամ, որ ինձ մի քիչ հանգիստ էին թողնում, ես ուշաթափվում էի: Ինձ թվում էր, որ ես ուղևորվում եմ ոչ թե Ամերիկա, այլ ուղղակի դեպի գերեզման:

Ամերիկա հասնելուց հետո ես ինձ ավելի վատ զգացի: Ինձ տարան հիվանդանոց, որտեղ ինձ ասացին, որ ես ունեմ ուղեղի ուռուցք, և որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Նյու-Յորքում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Նյու-Յորքում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Ֆիլադելֆիայում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Ֆիլադելֆիայում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Բոստոնում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Բոստոնում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Չիկագոյում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Չիկագոյում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սան Ֆրանցիսկոյում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սան Ֆրանցիսկոյում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Լոս Անջելեսում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Լոս Անջելեսում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սան Դիեգոյում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սան Դիեգոյում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Ֆինիքսում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Ֆինիքսում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Ալբուքերկեում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Ալբուքերկեում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սանտա Ֆեում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սանտա Ֆեում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Ամարիլլոյում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Ամարիլլոյում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Օկլահոմա Սիթիում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Օկլահոմա Սիթիում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Թալսայում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Թալսայում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Ջոփլինում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Ջոփլինում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սենթ Լուիսում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սենթ Լուիսում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սպրինգֆիլդում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սպրինգֆիլդում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Քանզաս Սիթիում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Քանզաս Սիթիում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սենթ Ջոզեֆում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սենթ Ջոզեֆում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Կանզաս Սիթիում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Կանզաս Սիթիում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Դես Մոյնում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Դես Մոյնում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սիուքս Սիթիում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սիուքս Սիթիում ինձ ասացին, որ ինձ միայն մի բժիշկ կարող է փրկել: Այդ բժիշկը ապրում էր Սիուքս Ֆոլսում, և ինձ ուղարկեցին նրա մոտ:

Սիուքս Ֆոլս

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ

Ամսագրի 1-ին համարում տպագրված են հետևյալ հոդվածները.

Ա. Ա. Ղազինյան — Ուրարտական սեպագրերի ուսումնասիրության պատմությունից։

բուն կռնակին փարած, բայց այդ Ռուսերը ամենայն առնասարտութեամբ վազը պիտի թողուն որ ուրիշներ կոտրեն մեր քիթն ու բերանը,— ահա թէ ո՛ւր տարին մեզ: Ահա թէ ո՛ւր կը տանին տակաւին մեզ:

Համաշխարհարները յեղափոխութիւն կը սերմանեն: Մինչ մեր կուսակցութիւնը, բոլորովին անկախ եւ անյողդողդ, կը քալէ իր ճամբան՝ ապահովելու համար երկրին չահերը: Սակայն կը յայտարարեմ պարզ եւ յստակ,— եթէ քաղաքացիական պատերազմ ծագի Ֆրանսայի մէջ, մենք պիտի դաշնակցինք բոլոր անոնց հետ, որոնք կը մերժեն կարմիր դիկտատուրային հաստատուիլը մեր երկրին մէջ: Անհատապէս, այժմ ուրիշ բան չեմ նկատեր, բայց միայն անհրաժեշտութիւն մը կոմունիզմը չախչախելու, փրկելու համար Ֆրանսան: Ես կը ստանձնեմ ամէն պատասխանատուութիւն: Ֆրանսան ամէն բանէ վեր»:

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

—o—

Կառավարական զեկոյց մը կը հաղորդէ թէ հակայարձակումը կը շարունակուի յաջողութեամբ: Ընդհակառակն ապստամբները կը պնդեն թէ Մատրիտի չուրջ փորձուած հակայարձակումը ձախողած է: Ֆրանքոյի բանակը կը տիրապետէ կացութեան: Ուրբաթ օր ապստամբ օդանաւերը յարձակեցան մայրաքաղաքին վրայ եւ բազմաթիւ ռումբեր նետեցին: Ռումբերը ինկան մայրաքաղաքին ամէնէն բազմամարդ թաղին մէջ: 15 հոգի սպաննուեցան եւ 60 հոգի վիրաւորուեցան: Այս ոմբակոծութիւնը մեծ խուճապ ստեղծեց քաղաքին մէջ: Ապստամբները յետոյ ոմբակոծեցին Ալիքանթի մէջ Մատրիտի հարաւային կողմը, չատ մօտիկ: Այստեղ, ապահեաններուն թիւը կը հաչուեն 40, իսկ վիրաւորեալներուն թիւը 100, որոնց մէջ կիներ եւ երեխաներ:

Օդանաւերու այս գործունէութենէն զատ, Մատրիտի եւ Պուրկոսի ձայնասփիւռները եւս լուրերու պատերազմ մը սկսած են՝ իրար ամբաստանելով: Պուրկոս կը հաղորդէ թէ կառավարական զօրքը հակայարձակման ձեռնարկեց ռուսական հրասայլերով, ռուս հրամանատարի մը առաջնորդութեամբ: Ապստամբներուն ձեռքն ինկած գերիներուն մէջ կան 300 Ռուսեր: Ալիքանթի մէջ ապստամբները օդը հանած են երկու ռուսական նաւեր, որոնք ռազմանիւթ բարձած էին:

Միւս կողմէ, Մատրիտ կը հաղորդէ թէ ապստամբները կը կռուին իտալական հրասայլերով եւ օդանաւերով:

Պուրկոս կը հաղորդէ թէ Զօր. Ֆրանքօ զինուոր ցամաք հանած է նաեւ Թաթալոնիոյ մէջ:

ՋԱՂՋԱՂԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊԼՈՎ

*** Մատրիտի մէջ, կը գրէ «Մաթէն», քանի մը մահափորձեր կատարուեցան վերջերս: Դեր - զնդապետ Լոփէզ Ռիոնտա սպաննուեցաւ: Ընդհ. ապահովութեան նախկին տնօրէնը եւս մահափորձի ենթարկուեցաւ, վիճակը ծանր է:

*** Ներքին նախարար Սալանկրոյի զինուորական կեանքին քննութիւնը ցոյց տուաւ որ պատերազմական տեսանը անպարտ արձակած է զինք 20 յունուար 1916ին:

Զինուորական եւ Գեղարուեստական Երեկոյթ

Նախաձեռնութեամբ Հայ. կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան

19 Դեկտ. շաբաթ երեկոյ մինչեւ լոյս

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Թէյասեղան

Համազգայինի Փարիզի Վարչութեան Թէյասեղանը տեղի կ'ունենայ Նոյեմբեր 15ին, կիրակի կէսօրէ վերջ, Ռուսական Քոնսէրվատորի սրահին մէջ: Գեղարուեստական բաժին:

ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

Փարիզի Հար. Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

15 Նոյ. կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր:

150 Route d'Orléans, Bagneux

Աշակերտութեան կողմէ երգեր, արտասանութիւն:

Կը ներկայացուի առաջին անգամ ըլլալով

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

(կատակերգութիւն մէկ արար)

ԹԱՒ եւ ՆԻՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԲԱՒՄԲ — ԱԺԱՆ ՊԻՒՖԷ

Գին 3 ֆրանք:

ԲԱՆՈՒԱԾ ՕՐԵՐ

Ֆրանսահայ Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը կազմակերպած է

Պարահանդէս

6 Դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4—12

Salle Victor Hugo, 46bis rue St. Didier

«Պտուղի Օր»

Դեկտ. 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2—12

Ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականները չխաչաձեւելու համար:

Ձաշկերոյթ—Պարահանդէս

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի Զէննկիլէրի Հայր. Միութեան կողմէ

14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7էն մինչեւ լոյս

Salle Heuzey *մէջ,* **1 Quai d'Alfort, Alfort** (Seine)

Ճաշկերոյթը կը սկսի ժամը 7.30ին,

երգ, արտասանութիւն, արեւելեան նուագ եւլն. մինչեւ կէս գիշեր, ուրկէ վերջ կը սկսին եւրոպական պարերը:

Մուտք 7 ֆրանք, ճաշով միասին, բացի ըմպելիէ:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել օմնիպիւս *81, 125, 24* եւ իջնել *Pont de Charenton:*

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑՍՈՒԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

կիրակի գիշեր, 22 Նոյ. ժամը ճիշդ 8 45ին

Salle des Sociétés Savantes, 8 Rue Danton Paris (5)

Métro St. Michel et Odéon

Երեք տարուան բացակայութենէ յետոյ Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՀԱՆՐԱՇԱՆՕԹ ԹԱՒՈՒՍ ԺՕՐԺ ՇԱՀՊԱՐՈՆԵԱՆ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԻ

ԱՇՈՒՂ—ՂԱՐԻՊ

(Աշուղ ձիվանի տրամափերեթը՝ 7 արուար)

Կը մասնակցին փարիզահայ ծանօթ դերասանները:

Գինները խիստ աժան՝ 5 եւ 10 ֆր.:

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

Դասախօսական ժողովները

ԹԱԹՈՒԻ խումբի դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ երկուշաբթի (2 Նոյ.) երեկոյեան ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքավայրին մէջ:

ՎՐԻԺ խումբի ժողովը Նոյ. 4ին, երեկոյեան ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղիին մէջ:

ԶԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ Նոյ. 5ին, երեկոյեան ժամը 8ին, «Վարաժեան» սրահին մէջ:

ՎՐԱՄԵԱՆ ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ ուրբաթ (Նոյ. 6) երեկոյեան ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքավայրին մէջ:

Վերոյիշեալ ժողովներուն պիտի դասախօսէ՝

ԸՆԿ. Ճ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

կազմակերպուած Առնուվիլ-Կուսէնվիլի Վարդան ենթակոմիտէի կողմէ

Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, *Salle Gallemant*ի մէջ, Առնուվիլի կայարանին դիմացը:

Կը խօսին՝ ընկ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՄՈՒՆԻ *(հայերէն եւ ֆրանսերէն)*

Mr GRANDFILS (Maire de Gonesse), Mr MAZOURIER (Secrétaire de la Section de S. F. I O. d'Arnouville)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ:

Կ'արտասանեն՝ ՕՐ. ՄԵԼԵՆԷ ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ, Պ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ (ֆրանսերէն), ընկ. ԾՆՆԻԿ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Կ'ԵՐԳԷ ՏԻԿ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ, ՕՐ. ԿՆԵԱՉԵԱՆ եւ Մ. ՅՈՒԿՈՅԵԱՆ:

Ցարսէլի Համազգայինի Մանուածիւղը կը ներկայացնէ

ՀԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԷՆ մէկ արար եւ գաւեշտ մը:

Հայկական եւ եւրոպական պարեր,

մասնակցութեամբ եփրատ նուագախումբի:

Մուտք՝ 5 Ֆր., անգործներու՝ 3 Ֆր.:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Շոգեկառք կառ տիւ Նօռէն՝ ժամը 1.17, 1.27 եւ 3.17:

"ՄԾԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ,, ՇԱՒԻՒԼԻ ՄԷՋ

Կը տօնուի Համազգային Ընկ. կողմէ

14 Նոյեմբեր, դաբան կրեկոյ

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՆՁԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

Salle des Ingénieurs Civils *սրահին մէջ,*

19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité

Պիտի խօսին՝ ֆրանսացի եւ ուրիշ արուեստակից մասնագէտներ:

Հ. Ս. Միութեան կողմէ խօսք պիտի առնեն՝

Պ. Պ. ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ ՇԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ:

Կը ցուցադրուին հայ սափրիչ սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները՝ ֆրանսական եւ հայկական թղթակիցներու ներկայութեամբ:

ԱՌՈՒՆԱՀՈՏԻԹԵԱՆՑ ԲԱՇԽՈՒՄ:

ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ՝ Իւլակաւոր պարուհի HUGUETTE O BINի եւ դաշնակահարուհի ANGÈLE ALICEի կողմէ (7 տարեկան)

14 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆԴԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.:

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր սափրիչներու մօտ:

Բացման նուագ

«Հայ Արծիւ» (l'Aigle d'Arménie) Ակումբի վարչութիւնը կը ծանուցանէ Թէ՝ նորակազմ Ակումբի բացման հանդէսը տեղի պիտի ունենայ այսօր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին.

7, Salle Tublerի մէջ, *19* rue de la *Pompe*, մէթրօ՝ *Muette*

ցերեկոյթի պատշաճ զգեստ պարտաւորիչ է: Ի հարկին գոց գոյն զգեստ կրել ընդունելի է: Առանց հրաւիրագրի մուտքը արտօնուած չէ: Հիւրասիրութիւն առանց դրամի:

Վարչութիւն «Հայ Արծիւ» Ակումբի *14* rue Meyerbeer, Blanc-Mesnil *(S. et O.)*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Մարսէյլ—փրատոյի Ս. Սահակ-Մեսրոպ Մայր-եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ Թէ՝ այսօր կիրակի 1 Նոյ., ողբացեալ ԿՈՄԻՏԱՍ Վ.ԱՐԴԱՊԵՏի մահուան տարելիցին առթիւ մասնաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի, նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Հայ երաժշտական Միութեան: Պիտի նախագահի, պատարագէ ու քարոզէ Տ. Գարեգին Եպսկ. Խաչատուրեան, որ հրաւիրուի Մարսէյլի Հայ հաստատութիւնը:

ՀԱՅՑԷՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

O. M. Ohanessian, Patisserie Orientale, 4 Rue de la Pavillon, Paris (20)

Փոխադրուած է՝

44 Ave. de la Porte du Pré-St-Gervais, Paris (19):

ՀԱՅՑԷՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՒԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ իր գրասենեակը փոխադրած է 122 *Bld. Myrat, Paris* (16), *մէթրօ Porte de St. Cloud. Հեռաձայն՝ Jasmin* 52-69

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

ՍԻՐՈՒՆ ՍԱՐԴԻՍԵԱՆ կը փնտռէ իր եղբայրը Աստուր Սարգիսեան, այժմ 34 տարեկան, հօրը անունը Սրապ, Սարիղամիշ կիւլաթիափ գիւղացի. Լաւ ունեցողներէն կը խնդրուի գրել Սիրան Սարգիսեանի, 7 Բաժառնի փողոց, Թիֆլիս, U.R.S.S.

ԼԻՈՆԱՀՅՑԵՐ

Գնեցէք «Ազգ» երգիծաթերթը: Կը հրատարակուի ամէն 15օր: Կը ծախուի Լիոնի «Յառաջ»ի գործակալ Ս. Կէնճեանի մօտ, **45 Rue de Bonnel, Lyon.**

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

30 Հոկտ. — 5 Նոյ.

Երեկոյները ժամը **8.30**

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

2 grands films

Léon Belier

dans

Le Voyage de Perrictoin

et Herman Brix dans

Les Nouvelles aventures

de Tarzan

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Նոր կայարաքարութիւնը ընթացքի կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ վճարուած գինով

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

30 Հոկտ. — 5 Նոյ.

Առաւօտները ժ. **2.30**ին երեկոյները **8.30**ին

Les Bateliers de la Volga

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

Ներկայ յայտարարութիւնը ընթացքի կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ վճարուած գինով

17, Rue Damesme. PARIS (13)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursի ՎԱՃԱՌՔԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Գերձակներու եւ գերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյքներու վաճառուժ.

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Cabinet A. HANDJIAN o. ✠

Officier de la Légion d'Honneur

Expert-Traducteur, Juré près des Tribuneaux

Administrateur de Sociétés

57, Bld. Barbès—Paris (18) Tél. Montmartre 70-17

Պ. Արտաւազդ Խանձեան որ 40 տարիէ ի վեր ծանօթ է գաղիական պարակին, Ֆրանսական կառավարութեան եւ դատական իշխանութիւններուն, պատրաստ է օգտակար ըլլալ իր հայրենակիցներուն իր երկարամեայ փորձառութեամբ: Ամէն ոք կրնայ դիմել իր գրասենեակը օգտուելու համար դատական, վարչական, առեւտրական եւ ամէն տեսակ գործերու վարմանց գետնի վրայ: Պ. Խանձեան կը հրաւիրէ իր հայրենակիցները որ իրեն դիմեն ամէն դժուարութիւններու առթիւ որ եւ է ձեռնարկ ընելէ առաջ, օգտուելու համար իր խորհուրդներէն որ կը տրուին ձրիաբար:

Պ. Խանձեան կը ստանձնէ ամէն տեսակ գործերու հետապնդում, շատ մատչելի պայմաններով եւ իր սովորական ուղղամտութեամբ:

Դիմել ամէն օր ժամը 9—10 եւ 14—15: Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի վէց գանուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն լաւագոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ:

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուզարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով:

Ունինք տրամադրելի ընտրութիւնը զրամեքենաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ՝ շատ մատչելի գիներով:

Գիներու ցանկը եւ նժոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԱՐՔԱՅԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Շատ խաղայէ քաշուած եւ անխտրաբար պատրաստուած օդին է ՐԱՔԻՏԻՒԶը,

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդինները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN·DUZE

MARQUE DÉPOSÉE

RAKI

40°

DUZE

Véritable Anisette Orientale

DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻՒՐԼԷՒԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Արեւելեան եւ ազգային խոհանոցով կերակուրներ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ազգութի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոն օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դրոշներու խրքագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խրքագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՄԻՍԱՔ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ, DOCTEUR ES-SCIENCES

կը ստանձնէ ամէն տեսակ իրաւական եւ վարչական գործեր, հպատակութիւն դատարաններու առջեւ: Ամէն կարգի ներգործութիւններ: գաղտնի Ասուսնալուծական խնդիրներ: վարձակալութեանց գեղ: Հարկերու յարմարութիւն: Խնդրագիրներուն եւ նամակներուն քմքագրութիւն:

Դիմել չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը 4 6, Գրասենեակ

Հրանտ Սամուէլ 51 **Rue M. le Prince, Pais (6):**

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
3
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MARDI
3 NOVEMBRE
1936

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԹԻ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3260

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՅԻՆ ԽՕՍՔ

ԹՇՆԱԼԻՒՆ ԱՐԹՈՒՆ ԿԸ ՀՍԿԷ

Սուրիոյ ներկայ անցուդարձերը չատ կը յիշեցնեն այն վիճակը, որուն ականատես եղած ենք Թուրքիոյ մէջ, հայկական կոտորածներու նախօրեակին :

Հասած լուրերէն այն ծանր տպաւորութիւնը կը կրենք թէ՝ դարձեալ անդարմանելի հարուած մը կը սպառնայ հայութեան, այն անգամ Իսքէնտրուն - Անտիոք - Հալէպ չրջանին մէջ:

Մխքերու մէջ թարմ է տակաւին 1919 փետր. 28 Թուակա – նը, երբ խուժանը Հալէպի մէջ յարձակեցաւ հայ բնակրնիներու վրայ եւ ջարդել սկսաւ՝ անգլիացի զինուորներու աչքին առջեւ: Դարա - ւոր թշնամին Հայերուն դէմ գրգռած էր տեղացիները՝ զանազան առասպելներ պատմելով: Եթէ չըլլար գրաւման բանակին դին - եալ միջամտութիւնը, ջարդը կրնար մեծ համեմատութիւններ առնալ :

Այն օրէն ի վեր, երբ Թուրքերը ընդ միշտ վտարուեցան սու - րիական հողերէն, Մուսթաֆա Քէմալի գործակալները իրենց գործունէութեան գլխաւոր դաշտը դարձուցին Ֆրանսական հոգա - տարութեան յանձնուած հողամասերը: Կիլիկիոյ պարպումէն վերջ, երբ Հայերը տասնեակ հազարներով տեղաւորուեցան Սու - րիա ու Լիբանան, եղբայրական ասպնջականութեան արժանանա– լով տեղացի ժողովուրդին կողմէ՝ որ նոյնքան տառապած էր թըր - քական լուծին տակ, թշնամին մէկ մտածում միայն ունեցաւ, — թոյն սրսկել տեղացիներու հոգիին մէջ՝ կասկածելի ու վտանգա - ւոր տարր մը ներկայացնելով Հայերը՝ սուրիական ու լիբանան - եան հայրենիքին համար :

Ու ինկիւրիէն կարմիր ոսկիները չդադրէցին հոսեցան՝ այս դի - ւային ծրագիրը գլուխ հանելու համար :

Դեռ երէկ Քէմալի գործակալները չէի՞ն որ զանազան լեզու – ներով հրատարակեցին եւ հազարներով տարածեցին «Ա. Նիկոլ» կեղծանունին տակ ծածկուած հասարակ լրտեսի մը «Սուրիա եւ Մենք» անուն հանրածանօթ գրքոյկը՝ փսփսելու համար որ Հա - յերը հիւր չեն Սուրիոյ մէջ, այլ հոն եկած են իբրեւ այդ երկրին տէրը՝ վերահաստատելու համար Արտաշէս Մեծերու եւ Աբջարնե– րու անկախ Հայաստանը ...

« Ահա՛, այսօր Սուրիոյ մէջ տեսնուած հայկական գոյութիւ - նը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ հռչակաւոր Արտաշէս գերդաստանին զաւակները»: («Սուրիա եւ Մենք» էջ 7):

Եթէ մեր վարիչներն ու թերթերը ժամանակին ուժգնօրէն դի– մակազերծ ըրած չըլլային այս սադրչական գաւին իսկական հե - ղինակները, տարակոյս չկայ թէ բազմաթիւ զոհեր ողբալու ար - խուր պարտականութեան տակ պիտի գտնուէինք :

Ինչ որ տեղի կ'ունենայ այժմ, նոյն քաղաքականութեան չա - րունակութիւնն է, աւելի եռանդուն ձեւով, քանի որ ներկայ փո - խանցման չրջանը լաւագոյն պատեհութիւնը կ'ընծայէ իրենց: Ա - մէն առիթ կ'օգտագործեն՝ թշնամութիւն սերմանելու համար իս– լամ ու հայ տարրին միջեւ, Հալէպի չրջանին մէջ :

Այսպէս , Հալէպէն կը հաղորդեն թէ՝ գրգռիչները երկու թե - ւի բաժնուած, միաժամանակ հայաբնակ Նոր Գիւղի մէջ լուր տա– րածեր են որ մահմետական Արաբները յարձակման կը պատրաս– տուին Հայերու վրայ, իսկ Ադ – եօլի իսլամ բնակչութեան ական - տուին Հայերու վրայ, իսկ Ադ – եօլի իսլամ բնակչութեան ական - ջին ալ փսփսացեր են թէ՝ Հայերը հարիւրաւոր զինուած մարդ - ներով յարձակում պիտի գործեն իսլամական թաղերու վրայ, կո - ղոպտելու եւ սպաննելու դիտումով :

Արդիւնքը՝ գրգռութիւն եւ խուճապ, ընդհարում եւ զոհեր : Բարեբախտաբար կարելի եղած է իսկական ադէտի մը առաջքն առնել: Աբար ազգայնականներու պետերն ու Հայոց առաջնորդը առնել: Աբար ազգայնականներու պետերն ու Հայոց առաջնորդը Հալէպի հայկական թաղերը այցելելով հանդարտեցուցած են ժո - ղովուրդը: (Ա՛յս գործողութիւնն ալ մեր մէջ կ'արթնցնէ հին յի - շատակները) :

Մինչ Հալէպի ճակատին վրայ խռովութիւններ կը սերմանեն, Իսքէնտրուն – Անտիոք չրջանին մէջ չնականութիւնը իր դեռա - զոյն աստիճանին հասցուցած՝ զինեալին փաղաքչանքներով կը չո– յեն Հայերը, որպէսզի յաջողցնեն այդ հողամասի «անկախութիւ - նը», իմա Թուրքիոյ կցումը:

Այս առթիւ նաեւ կ'ուզեն երկպառակութիւն յառաջ բերել Հա - յերու միջեւ: Թուրքերէն «Հապէր » թերթը կը գրէ·

« Հնչակեան Հայերը շատ բանաւոր որոշում մը տուած են Սուրիոյ մէջ.— Իմպերիալիստական իտէալին մէջ Թուրքերուն հետ պիտի գործակցին եղեր .... : Դաշնակիները ազգայնական են ...»: Ու յետոյ կ'աւելցնէ ·

« Մեր ազգը ա՛յնքան վեհանձն է որ չի մոռնար փախուն ժա - մանակներու մէջ իրեն եղած որ եւ է օգնութիւն, մեծ թէ փոքր: Իսթէնտէրունի իմպերիալիստական խնդիրին մէջ Հայերուն գործակ - ցութիւնը Թուրքերուն հետ, դէպ մըն է որ կոչուած է լրջօրէն զանոնք մօտեցնելու մեր ազգին: Հնչակեանները թափանցած են զանոնք մօտեցնելու մեր ազգին: Հնչակեանները թափանցած են մեր նուրբ եւ զգայուն կէտին: Ասոր հետեւանքը ա՛յն պիտի ըլլայ որ թուրք ապագայ անկախ վարչութիւնը շատ գութով պիտի վար - ուի իրենց հետ »:

Ռազմախաղը չատ թափանցիկ է: Ու թրքամոլ:

Ի՞նչ մերժեցումի եւ դաւի մասին կը խօսին, երբ Թուրքիոյ մէջ մնացած հայութեան բեկորները թրքացնելու համար ո՛չ մէկ միջոցի առջեւ կանգ կ'առնեն, երբ «լբեալ» դոյքերը ամբողջովին կլլել ու մարսել վերջ, չլքուած ազգային թանկարժէք կալուած - ներն ալ կը գրաւեն, երբ պատրիարքը «պաչ փափագ»ի վերածելէ վերջ, իրենց քիթը կը խթեն ազգային դպրոցներէն ու եկեղեցի - ներէն ալ, երբ երկրին մէջ երթեւեկի ազատութիւն իսկ չեն վարչութիւնը, երբ երկրին մէջ երթեւեկի ազատութիւն իսկ չեն

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՁԱՌՈՎ ՄԸ ԿԸ ՑՆՑԷ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ

« ՎԵՐՋ ԴՐԻՔ ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ,— ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ, ՀԱ - ՒԱՔԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ, «ԱՆԲԱԺԱՆԵԼԻ» ԽԱՂԱՂՈՒ – ԹԵԱՆ , ՆՈՑՆԻՍԿ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ՝ ԵԹԷ ՉՈՒԶԷ ՆՈՐՈԳՈՒԻԼ »

Մուսոլինի երկար առեղծ ի վեր չէր խօսած ,— Միլանի մէջ կիրակնօրեայ իր ճառով եկաւ փոխելու քաղաքական կլիմային բարեխառնութիւնը :

— Ձեր ուշադրութիւնը կը խնդրեմ այն ճառին համար, զոր պիտի ար - տասանեմ այս բեմէն՝ ճշդելու նպատակով ֆաշական Իտալիոյ դիրքը այն յարաբերութիւններուն, զորս ան կը մշակէ եւրոպական պետութեանց հետ, քաղաքական կացութեան այս խռովեալ պահուն :

Մեր քաղաքական զարգացման բարձր մակարդակը թոյլ կուտայ ինձ բա - ցորոշ պարզել այստեղ այն հարցերը, զորս ուրիշներ սովորութիւն ունին քըն - նելու այսպէս կոչուած խորհրդարաններու մէջ, կամ այսպէս կոչուած ժողո - վրդավար ճաշկերոյթներու ընթացքին :

Պիտի խօսիմ համադրական ձեւով, սակայն կ'ուզեմ աւելցնել թէ ամէն մէկ խօսք որ կ'արտասանեմ՝ կշռուած ու չափուած է :

Եթէ ցանկալի է որ պայծառանայ եւրոպական մթնոլորտը, այն առեն հարկ է առաջին առթիւ վերջ տալ բոլոր պատրանքներուն, բոլոր հասարակ տեղիքներուն, բոլոր պայմանադրական սուտերուն, որոնք կը կազմեն տակա - ւին Ուիլսընեան դաշտիարարանութեան նաւարեկութեան հանգրուանները :

Առաջին պատրանքը զինաթափութիւնն է : Ոչ ոք կ'ուզէ զինաթափ ըլլալ ուրիշներէն առաջ: Արդ անկարելի է որ զինաթափ ըլլան պետութիւնները բոլորը մէկ անգամէն: Այսուհանդերձ ժընեւի մէջ զինաթափութեան խորհր - դաժողովը կը փչէ պղպջակին մէջ ու լեռ կը չինէ, եւ ահա ըէքլամը կ'ողողէ հրապարակը, մինչ այդ լեռնէն կը ծնի... մուկ մը միայն :

Մենք, ֆաշականներս, սովոր ենք իրականութիւնը դիտել, ըլլայ կեան - քի, ըլլայ պատմութեան մէջ, կատարեալ առնութեամբ: Ահա թէ ինչո՛ւ կը մերժենք նաեւ այն միւս պատրանքը, որ կը կոչուի հաւաքական ապահովու - թիւն: Այդպիսի իրողութիւն գոյութիւն չէ ունեցած երբեք, չի կրնար ունենալ եւ ապագային: Առնական ժողովուրդը ան է որ հաւաքական ապահովութիւնը կը սեղծէ իր սահմաններէն ներս եւ կը մերժէ իր ճակատագիրը յանձնել ու - րիշներու :

Երրորդ պատրանքն է անբաժանելի խաղաղութիւնը: Անբաժանելի խա - ղաղութիւնը համապօր է անբաժանելի պատերազմին :

Ժողովուրդները կը մերժեն կռուիլ այն չահերուն համար, որ չեն հետա - քրքրեր զիրենք: Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւս հիմնուած է անհեթեթ գա - ղափարի մը վրայ, որ կը թելադրէ պահպանել իրաւական հաւասարութեան սկզբունքը բոլոր պետութեանց միջեւ, մինչդեռ պետութեանց միջեւ զոյու - թիւն ունի տարբերութիւն մը գէթ պատմական պատասխանատուութեանց տեսակէտով :

Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ դրուած է հարցը այսպէս.— կամ կը վե - րանորոգուի, կամ կը քանդուի : Նկատելով որ չափազանց ժժուար է, Ազգե - րու Դաշնակցութեան համար, վերանորոգել ինքզինք, լաւ է որ ինքնաբերա - բար եւ խաղաղօրէն թաղուի :

Մենք չենք կրնար մոռնալ, որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը սադրչական արձնուութեամբ միջոցներ ձեռք առաւ՝ անտեսական պաշարման մատնելու հա - մար մեր ժողովուրդը: Ան փորձեց անօթի ձգել մեր ժողովուրդը, աւելի չո - չափելի խօսելու համար՝ մեր կիներն ու երեխաները: Ան փորձեց խորտակել մեր քաղաքակրթութեան զինուորական ճիգը: Զյաջողեցաւ, ոչ թէ անոր հա - մար որ չուզեց, այլ անոր համար, որ կը գտնուէր դէմ առ դէմ իտալացի մի - կամ ժողովուրդին, որ ընդունակ է կատարելու ամէն զոհողութիւն, նոյնիսկ կռուելու Ազգերու Դաշնակցութեան յիսուներկու պետութեանց դէմ :

Մենց որ խաղաղասիրական աքղաքականութիւն մը վարելու համար ,պայ - ման չէ անցնիլ Ազգերու Դաշնակցութեան նրբանցքէն :

ՄՄԲ.— ձառին մնացեալ մասը, ինչպէս եւ թողած տպաւորութիւնը եւ - րոպական մայրաքաղաքներու մէջ՝ յաջորդով :

ԴԱՒ ՄԸ ՍԹԱԼԻՆԻ ԴԷՄ

« Մաթէն » կը տեղեկանայ Ռիգայէն թէ յամառօրէն չրջան ընող զրոյցի մը համաձայն, Զեկան երեւան հանած է նոր դաւ մը Սթալինի դէմ :

Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան զարձեալ բովանդակ Ռու - սիոյ մէջ: Կը վախցուի որ ծանր դէպքեր պատահին :

տար Հայերուն եւ կը վարուին այնպէս՝ որ այդ բեկորները սատիպ - ուին ուրիշ հողերու վրայ ապաստան գտնել:

Ի՞նչ խօսք կ'ընեն մերժեցումի մասին՝ երբ մտնաւանդ հայ - կական պատմական հողերը բռնագրաւուած կը մնան իրենց արիւ– նոտ թաթին տակ:

Հայ ժողովուրդը տասնեւհինգ տարիէ ի վեր հիւրընկալուած է եղբայրական Սուրիոյ հողին վրայ: Այսօր ուրախ է որ այդ եր - կիրը անկախութիւն կը ստանայ: Տասնեւհինգ տարուան ընթաց - քին, Հայերը գտնգատելու ո՛չ մէկ պատճառ ունեցան ասպնջական ժողովուրդէն: Ընդհակառակն այսօր երախտագիտական զգա - ցումներով տոգորուած են անոր հանդէպ, քանի որ այդ երկրին մէջ հանդիստ ապրեցան՝ նուիրուելով չինարար ու խաղաղ աչխա - տանքի :

Թրքական խարդախ դաւերը ո՛չ մէկ կերպով կրնան վոխել հայ եւ արաբ ժողովուրդներու փոխադարձ սիրալիր զգացում - ները :

Գիտնանք սակայն թէ թշնամին արթուն կը հսկէ:

Ու դիտակցինք մտնաւանդ՝ թէ մենք պէտք չէ որ քնանանք:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ

Կաթողիկոսական նուիրակին ձեռնարկը վիժած

— o —

ՊՈԼՇԵՒԻԿ ԵՒ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԴԱՒԱԴԻՐՆԵՐԸ ԳՈՐԾԻ

Ինչպէս իր ատենին հաղորդած էինք, կաթողիկոսական նուիրակը կող - մերու ներքին համաձայնութեամբ որոշ միջոցներ մատնանշած էր՝ աներ - կայհայ թեմի միասնականութիւնը վերահաստատելու համար: Նախապէս ի - րենց համաձայնութիւնը այս ձեռնարկներուն տալէ յետոյ, վերջին պահուն սակայն, երբ Նուիրակը Հնթել Մարթինիկի «Երեսփ· ժողովը» նիստի կը հրաւիրէ զայն լուծելու համար, ռամկավար «երեսփոխան»ները, ենթակայ պոլշեւիկներու թաթուն հրահանգին, կ'ըմբոստանան եւ կը հրաժարին ենթար - կուելէ Նուիրակի տնօրինութեանց :

ԻՐ ՁԻԴԵՐՈՒՆ ՄԼԱ ԴԱՒԱԴՐԱԲԱՐ ՁԱԽՈՂԱԾ ՆՈՒԻՐԱԿԸ ՑԱՁՏԱՐԱՐԱԾ Է· « ԿՐ ՏԵՄՆԵՄ , ՈՐ ԲՈԼՈՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԱՆԽՏԻՐ ԿՐ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԻՐԱՑ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ (ԱՑՍԻՆՔՆ՝ ՊԱՀԱԿԱՏԵԱԼ ՎԻՃԱԿԻՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄԸ· «Ց·»): ԿՐ ՑԱՒԻՄ , ՈՐ ԱՑՍՔԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ՁԵՐ ՄԷՋ ՄՆԱՑԻ ԵՒ ԾՐԱԳԻՐ - ՆԵՐՍ ՊԱՐԶԵՑԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԱՄԷՆՈՒՆ , ԲԱՑՑ ՉՀԱՄԱԿՑՈՒԹԵՑԱՑ : ԿՐ ԶՆԱՄ , ԹԷ ՊԱՐՏՈՒԱԾ ՄԱՐԴ Մ'ԵՄ ԵՒ ԻՄ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁԱԽՈՂԱԾ Է»:

Ցառաջիկայ հանգամանօքէն պիտի անդրադառնանք այս ցաւալի դէպ - քին :

ԿՈՄԻՆՏԵՐՆԸ ԻՐԱՔԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԱԾԻՆ ՄԷՋ

— · —

ԿՈՄԻՆՏԷՐՆԻ ՄԷՋ ՀԱՑ ՄԸՆ ԱԼ...

Պաղտատի պետական հարուածին լուրը տալու ժամանակ, գրեցինք թէ քիւրտ զօրավար մը մեծ զեր խաղացած էր այդ չարժումին մէջ: «Մաթէն» կը գրէ թէ Կոմինտէրնը եւս մաս ունի պետական հարուածին պատրաստութեան մէջ: Վերջերս քիչ թէ չատ կարդի մտած էին Սուրիոյ, Պաղեստինի եւ Իրաքի յարաբերութիւնները Եւրոպայի հետ: Ասիկա գործին չէր զար Մոսկուայի :

Կոմինտէրնը որոշեց արձարձել խռովութիւնները եւ թշնամութիւնը ընդ - դէմ Եւրոպայի: Կոմինտէրնի «արաբական երկիրներու» հատուածը նիստ մը գումարեց Մոսկուայի մէջ, հոկտեմբերի կիսուն, — այդ նիստին ներկայ էին Բոգդանով, Մինին (որ կուզար Շանկայէն), Սուրիացի Նատիր, Իսն - Պրաք, Հաճարով, Արթիւրանց եւ Իսք - Պին - Սէյտ: Այդ նիստին մէջ խմբագրուե - ցան կարեւոր հրահանգներ, որոնք հաղորդուեցան արաբական երկիրներու համայնավար կուսակցութիւններուն: Մանաւորաբար թելադրուեցաւ որ համայնավարները սերտ գործակցութիւն մը ցոյց տան տեղական ծայրայեղ ազգայնականներուն :

Կոմինտէրնի «արաբական երկիրներու հատուածին» լիազօրը, որ կը զբա - ղնուէր Աֆղնք, վերջնապէս փոխադրուեցաւ Պէյրութ: Նորընտիր լիազօրն է Բոգդանով, որ հրահանգ ստացաւ անմիջապէս մեկնիլ իր նոր պաշտօնատեղին: Եւրիւեը եւս, միշտ խորհրդային առեւտուրի ներկայացուցիչի հանգաման - քով, ղրկուած է դէպի արաբական երկիրները,— ճամբու ընթացքին պիտի հաղորդակցի տեղական կոմունիստ կուսակցութեանց պետերուն հետ: Արա - բական երկիրներու Կոմինտէրնի մնայուն ներկայացուցիչը, թաթար Հաքի - մով, որ կը գտնուի Հիճազի մէջ, ծանօթ նիստին ընթացքին՝ խիստ քննադա - տութիւն կրեց: Պաշտօնական ընելով զայն՝ նոյն պաշտօնը տուին կեդր. Ախոյ լիազօրին, Ադրբէջանցի թաթար Շուխիմովի, որ ծանօթ է Իսմայիլ մարտյա - կան անունով: Որոշուեցաւ նոյնպէս ղրկել կարգ մը գործակալներ :

Առեւտրական գործակալութիւնը գրասենեակներ պիտի հաստատէ Սու - րիոյ, Պաղեստինի եւ Եմէնի մէջ: Կեդր· գրասենեակ մը Սանաայի մէջ, որուն գլուխը՝ Սթիրնի, ծանօթ իբրեւ ղեկավար Պաղեստինի 1928ի խռովութիւննե - րուն: Այս գրասենեակները պիտի դիւրացնեն Մոսկուայի հաղորդակցութիւնը Մերձ· Արեւելքի հետ: Երկու ռուսական նաւեր, քարիւղ եւ կերպասեղէն բար - ձած, պիտի հանդիպին Սուրիոյ, Պաղեստինի եւ Արաբիոյ նաւահանգիստնե - րը, երկար մտածելու համար փոսփհականիստներ, ղրամ եւ զրահանութիւն: Այսպէս թէ այնպէս Մոսկուա որոշած է կրկնել անցեալ ձմրան խռովութիւն - ները, որոնց զոհ գացին բազմաթիւ անմեղներ :

*** Պաղտատէն կը հաղորդեն թէ պետական հարուածէն վերջ, հրաժար - եալ նախարարները փախան դէպի Պաղեստին եւ Եգիպտոս: Պաղտատի մօտիկ սպաննուեցաւ պատերազմական նախարարը, ձաֆիէր փաչա: Իր փեսան եւս , Նուրի փաչա, սպաննուեցաւ Գահիրէի մէջ: Պաղտատ գրաւուած կը մնայ բա - նակին կողմէ :

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹ ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻ ՍՈՒՐԻՈՅ

« Թան »ի թղթակիցը, ժորժ Մէյէր Գահիրէէն կը ղրկէ երկար յօդուած մը, ուր քննութեան կ'առնուին Թուրքերու վերջերս ցոյց տուած պահանջկո - տութիւնը, Թուրքեւֆրանսական բանակցութեանց ընթացքը 1921էն սկսեալ, եւ Ալեքսանտրէթի հարցը:

Ժորժ Մէյէր կ'ըսէ թէ, երբ խաղաղութեան դաշնագիրներով ճշդուեցաւ օսմանեան կայսրութենէն խլուած կարգ մը նահանգներու ճակատագիրը, ար - դի Սուրիան ղրկուեցաւ այն կարեւոր նաւահանգիստներէն, եաֆայէն մինչեւ Ալեքսանտրէթ, որոնցմէ կ'օգտուէր օսմանեան կայսրութեան օրով: Լիբա - նան, որուն կցուած է Պէքաայի լեռն ու Թրիփոլիի չրջանը, օժտուած է մի - ջերկրականի լաւագոյն նաւահանգիստներով,— Պէյրութ եւ Թրիփոլի: Կարելի է խորհիլ, որ երբ կնքուին ու վաւերացուին բոլոր համաձայնութիւնները, ո - րոնք վերջնապէս կը ճշդեն Ֆրանսայի յարաբերութիւնները Լիբանանի եւ Սուրիոյ հետ, Լիբանանեան - սուրիական դաշնակցութեան մը կազմութեամբ, Ֆրանսայի հովանաւորութեան տակ, կարելիութիւն կը ստեղծուի կարգադրե - լու այդ պետութեանց հասարակաց չահերը,— օրինակ Լիբանանի նաւահան - գիստները օգտագործելու տեսակէտով ամէն դիւրութիւն կը տրուի Սուրիոյ, բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ Դամասկոսի կառավարութիւնը չունենայ ազ - գային նաւահանգիստ մը, որ այնքան կենսական կարեւորութիւն կը ներկա - յացնէ : Եւ այդ նաւահանգիստը կրնայ ըլլալ միայն Ալեքսանտրէթը: Լաթա - քիէն, Ալեւիներու երկրին մէջ, կը վայելէ վարչական ինքնավարութիւն մը ճիշդ ինչպէս Ալեքսանտրէթի սանճաքը, այնպէս որ չի կրնար գոհացնել Սու - րիոյ ծովային պահանջները :

Երեք Այրերու այս չրջանակին մէջ.— Ալեքսանտրէթ, Անտիոք եւ (?) Ալէպ, —· Ալեքսանտրէթի մասին Թրքական պահանջկոտութիւնը նկատի չի կրնար առնուիլ, բայց միայն 1921էն 1926էն կնքուած դաշնագիրներու տրամադրու - թեանց սահմաններուն մէջ: Սուրիոյ ապագան, անոր անկախութեան նուիրա-

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ· ԷՋ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՐԱՆ)

ԱՄՓՈՓ — Մեր ժամանակակից պատմագրության եւ գիտության հետաքրքրական երեւույթներից մեկն է այն, որ գիտնականները ոչ միայն փորձում են գտնել նոր փաստեր, նոր տվյալներ, որոնք կարող են լրացնել կամ ուղղել մեր գիտելիքները, այլեւ ուսումնասիրում են հին փաստերը, հին տվյալները՝ նոր տեսանկյունից, նոր մեթոդներով, նոր հարցադրումներով։ Այդ ամենը հնարավորություն է տալիս ավելի խորը ներթափանցել անցյալի իրադարձությունների էության մեջ, ավելի ճշգրիտ պատկերացում կազմել դրանց մասին։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՐԱՆ)

Ա. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայկական Հանրապետութեան հիմնադրութիւնը կատարուեցաւ 1918 թ. Մայիս 28-ին։ Այդ օրը Վրաստանի Մենշեւիկեան կառավարութիւնը, որ մինչեւ այդ օրը հովանաւորում էր հայ ազգային շարժումը, յանկարծ դաւադրաբար զինուած ուժով ցրեց Հայոց Ազգային Խորհրդի նիստը, որ տեղի էր ունենում Թիֆլիսում, եւ ստիպեց նրա անդամներին հրաժարական տալ։ Այդ օրը Վրաստանի Մենշեւիկեան կառավարութիւնը հրաման արձակեց զինաթափ անել հայ զինուորական ստորաբաժանումները։ Հայ զինուորները, որոնք ծառայում էին Վրաստանի բանակում, ենթարկուեցան զինաթափման։ Հայ ազգաբնակչութիւնը ենթարկուեցաւ ահաբեկչութեան։ Հայ ազգային գործիչները ձերբակալուեցան։ Հայ ազգային կազմակերպութիւնները ցրուեցան։ Հայ ազգային մամուլը արգիլուեցաւ։ Հայ ազգային դրամատուները փակուեցան։ Հայ ազգային գործարանները, ֆաբրիկաները, հանքերը, երկաթուղային ճանապարհները, նաւթահորերը, նաւթավառները, նաւթամղերը, նաւթատարները, նաւթահանքերը, նաւթավերամշակման գործարանները, նաւթամթերանոցները, նաւահանգիստները, նաւերը, շոգենաւերը, առեւտրական նաւատորմիղները, առեւտրական նաւերը, շոգենաւերը, առեւտրական նաւահանգիստ

ՊԵՏ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 8

ՀԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԵՎ ՀԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՎՃԱՐՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐԸ

Հարկավորությունների ժամանակը սահմանվում է օրենքով կամ դրա հիման վրա կազմվող հարկադրական ցուցակներով։ Հարկադրական ցուցակներ կազմելու կարգը սահմանվում է հատուկ կանոնադրությամբ։ Ցուցակներ կազմելու համար հիմք են ծառայում հարկատուների հայտարարագրերը, ինչպես նաև հարկային տեսչության տվյալները։ Հարկադրական ցուցակները հաստատվում են ՀՍՀՀ Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի կողմից։

Հարկավորությունների ենթակա են հարկատուները, որոնք ունեն հարկվող եկամուտներ կամ գույք։ Հարկատուները պարտավոր են հարկային տեսչությանը ներկայացնել հայտարարագրեր իրենց հարկվող եկամուտների և գույքի մասին։ Հայտարարագրերը պետք է ներկայացվեն հարկային տեսչությանը հարկադրական ցուցակներ կազմելուց առաջ։

1917 թվականի հարկադրական ցուցակները կազմվում են 1918 թվականի հունվարի 1-ից մինչև մարտի 1-ը։ Հարկադրական ցուցակները կազմելու ընթացքում հարկատուները պարտավոր են հարկային տեսչությանը տալ իրենց եկամուտների և գույքի մասին ամենաճշգրիտ տեղեկություններ։ Հարկատուները, որոնք չեն ներկայացրել հայտարարագրեր, հարկադրական ցուցակներ կազմելիս կարող են հարկվել ըստ հարկային տեսչության տվյալների։

1918 թվականի հարկադրական ցուցակները կազմվում են 1917 թվականի եկամուտների և գույքի համար։ Հարկադրական ցուցակները կազմելու ընթացքում հարկատուները պարտավոր են հարկային տեսչությանը տալ իրենց եկամուտների և գույքի մասին ամենաճշգրիտ տեղեկություններ։ Հարկատուները, որոնք չեն ներկայացրել հայտարարագրեր, հարկադրական ցուցակներ կազմելիս կարող են հարկվել ըստ հարկային տեսչության տվյալների։

Հարկադրական ցուցակները կազմելու համար հարկային տեսչությունները ստեղծում են հատուկ հարկադրական ժամանակներ։ Հարկադրական ժամանակներ ստեղծելու կարգը սահմանվում է հատուկ կանոնադրությամբ։ Հարկադրական ժամանակներ ստեղծելու համար հիմք են ծառայում հարկատուների հայտարարագրերը, ինչպես նաև հարկային տեսչության տվյալները։ Հարկադրական ժամանակները հաստատվում են ՀՍՀՀ Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի կողմից։

Հարկադրական ժամանակներ ստեղծելու ընթացքում հարկատուները պարտավոր են հարկային տեսչությանը տալ իրենց եկամուտների և գույքի մասին ամենաճշգրիտ տեղեկություններ։ Հարկատուները, որոնք չեն ներկայացրել հայտարարագրեր, հարկադրական ժամանակներ ստեղծելիս կարող են հարկվել ըստ հարկային տեսչության տվյալների։

Հարկադրական ժամանակներ ստեղծ

զործումը կը պահանջեն որ Ալեքսանտրէթ կարենայ օր մը դառնալ սուրիական տնտեսութեան ազգային նաւահանգիստը՝ կապուելու համար արեւմուտքի: Եւ խայտարղէտ բնակչութիւնը, կէս - արաբ, կէս - Թուրք, որ կ'ապրի սանճաքին մէջ,— ապահովուելէ վերջ փոքրամասնութեանց չահերը,— պարտաւոր է ճանչնալ՝ առանց յետին մտքի եւ սահմանափակումի՝ Դամասկոսի կեդր· կառավարութեան հեղինակութիւնը: Ֆրանսայի կ'իյնայ հասկցնել Էնկիւրիցիներուն թէ Թուրքեւսուրիական բարեկամութիւնը անհրաժեշտ է Մերձաւոր Արեւելքի խաղաղութեան:

Պալքանեան պետութիւններ հո՞ղ կուտան Պուլկարիոյ

Տիկին Թրնըվիէվ Թապուի, որ ծանօթ է իր պատմագիտական հմտութեամբ եւ աշխատութիւններով ու կը վարէ «Լօվր» Թերթին քաղաքական քրոնիկները, խօսելով Սթոյատինովիչի ճամբորդութեան եւ Էնկիւրիի մէջ կատարած խորհրդակցութեանց մասին, կը գրէ թէ Պուքրէշ եւ Աթէնք որ եւ է խօսք չեն ուզեր լսել հատուցումներու մասին որ պէտք է տրուին Պուլկարիոյ՝ ապահովելու համար անոր մասնակցութիւնը Պալքանեան դաշինքին: Այս պատճառով, Սթոյատինովիչ եւ Ըսմէթ կ'ուզեն ստեղծել եռանդամ համաձայնութիւն մը Սոֆիայի, Էնկիւրիի եւ Պելկրատի միջեւ: Եռանդամ այդ համաձայնութիւնը Պուլկարիոյ հող պիտի տա՞յ, եւ ո՞ր չրջանէն,— որ եւ է ակնարկ չկայ այդ մասին, սակայն Թրնըվիէվ Թապուի կողմէ տրուած այս լուրն իսկ ենթադրել կուտայ թէ Սթոյատինովիչ կը զործէ Ֆրանսայի թելադրութեամբ:

*** «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը գրէ թէ Սթոյատինովիչի կ'ընկերանան երկու բարձր դիւանագէտներ: Եուկոսլաւիոյ վարչապետը Էնկիւրիի մէջ պիտի ջանայ համոզել Թուրք կառավարութիւնը, որ սովետներու կողմէ Սպանիոյ դէպքերուն միջամտելու որոշման ժամանակ՝ երբ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգուի, Պոլքանեան համաձայնութիւնը կատարեալ չէզոքութիւն պահէ պատահելիք դէպքերուն մէջ:

Թուրք եւ Սերպ յարաբերութիւններ

—o—

Եուկոսլաւիոյ վարչապետին մեկնումէն վերջ, Թրքական կառավարութիւնը հրատարակութեան տուաւ դեկոյց մը, որ կ'ըսէ թէ Եուկոսլաւիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ զոյութիւն ունի չափերու նոյնութիւն մը, թէ երկու երկիրները հաշտ են ամէն հարցի մէջ: Կնքուած է առեւտրական նոր դաշնագիր մը, որով կը յուսացուի մեծ զարկ տալ երկու երկիրներու տնտեսական յարաբերութեանց: Միւս կողմէ ուղղակի զործակցութիւն մը պիտի ստեղծուի Թուրքիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ առեւտրական նախարարներուն միջեւ: Դալով մշակութային յարաբերութեանց, ուսանողներու փոխանակութիւն մը պիտի կատարուի, սերպ համալսարանները յաճախող Թուրք ուսանողներու թիւով սերպ ուսանողներ պիտի ղրուին Թրքական համալսարաններու մէջ: Ատկէ զատ Թուրքերէնի եւ սերպերէնի ամպիոններ պիտի հաստատուին սերպ եւ Թուրք համալսարաններուն մէջ:

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Ապստամբները չարաթ եւ կիրակի յարձակումի անցան, վերստին գրաւեցին այն զիւղերը, որոնք ձեռքն անցած էին կառավարական զօրքին: Ֆրանքոյի յառաջապահները, գրաւելէ վերջ Փարլան, կը գտնուին մայրաքաղաքէն 6 քիլոմեթր հեռու: Զօր· Վարելայի հրամայած ուժերը յառաջացած են մինչեւ Ճեթաֆէի չրջակայքը: Կուատարրամայի ճակատին վրայ, Զօր· Մոսքարտօ յարձակողականի սկսած է: Սեվիլլայի ճակատին վրայ, ապստամբները ուժգին յարձակումէ մը վերջ փախուստի մատնեցին կառավարական զօրքը, որ 162 մեռեալ ձգեց, 64 զերի եւ մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք:

*** Պոլսէն կը հեռագրեն անգլիական թերթերուն թէ ռուսական Կոմսոմոլ չոգենաւը, բարձած՝ 4 օդանաւ, 20 թնդանօթ, քառասնեակ մը բեռնատար կառքեր, անցաւ Տարտանէլէն դէպի Պարսկլոնա:

Փոխ Համաձայնութեան առղուածները

Զեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարար Պ· Քրօֆթա հետեւեալ կերպով ճշդեց Փրակայի քաղաքական տեսակցութեան արդիւնքը.—

1·— Փոքր Համաձայնութիւնը կազմող երեք երկիրներու (Զեխոսլովաքիա, Եուկոսլաւիա եւ Ռումանիա) արտաքին քաղաքականութեան առանցքն է հաւատարմութիւն՝ Ֆրանսայի հանդէպ եղած յանձնառութեանց: Քաղաքական չէզոքութեան որ եւ է ծրագիր չենք կրնար ընդունիլ, զայն մեզի համար անկարելի համարելով:

2·— Արեւմտեան Ռուսիոյ հետ յարաբերութեանց մէջ փոփոխութիւն չկայ: Ռումանական տեսակէտը այն է թէ չեխեւսլովակեան փոխադարձ օգնութեան դաշինքը օգտակար կրնայ ըլլալ Ռումանիոյ, քանի որ Մոսկուայի կառավարութիւնը սպառնական դիրք չի կրնար բռնել երկրի մը հանդէպ որ այնքան մօտէն կապուած է մեզի: կարօտ թագաւոր եւ Պ· Անթօնէսքու բոլորովին ընդունած են այս տեսակէտը: Այս պատճառով պիտի չարունակենք մեր ցարդ բռնած քաղաքականութիւնը Ռուսիոյ հանդէպ:

3·— Զեխոսլովաքիա ուրախ է ռումանեւլեհական յարաբերութեանց մէջ զոյացած բարելաւութենէն եւ կը յուսայ որ ռումէն կառավարութիւնը Լեհաստանի մասին նոյն անուղղակի ծառայութիւնը պիտի մատուցանէ մեզ, ինչ որ մենք կ'ընենք Ռումանիոյ՝ անոր Ռուսիոյ հետ յարաբերութեանց մէջ:

4·— Կատարեալ համաձայնութիւն զոյացաւ նոյնպէս Գերմանիոյ հետ մեր յարաբերութեանց մասին: Մեր երկիրը իր զրացի Գերմանիոյ, անկէ կը սպասէ առաջարկներ որոնց մասին պատրաստ է բանակցելու, բնականաբար տեղեակ պահելով իր դինակիցները:

Թրոհիներ զիմաւոր

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Թուրքիոյ օդային զործակարութեան խորհրդականը, Ճէլալ, ճառ մը խօսելով Պոլսոյ մէջ, յայտարարեց թէ «չուտով Թրքուհիները պիտի հրաւիրուին ծառայելու Թրքական բանակին մէջ, այրերուն հետ կողք կողքի»:

Արդարեւ կ'ըսուի թէ Թուրք կառավարութիւնը կը պատրաստէ օրինագիծ մը, պատրաստելիր զինուորական ծառայութիւն հաստատելու նպատակով Թրքուհիներուն համար: Այս օրինագիծը առաջին հերթով պիտի ներկայացուի Ազգ· Ժողովին, որ բացուեցաւ Կիրակի:

Թուրք Խորհրդարանին քացախը

«Թայմզ»ի տեղեկութեանց համաձայն Էնկիւրիի խորհրդարանին նոր նստաշրջանին բացման առթիւ Աթաթիւրք քաղաքական կացութեան մասին խօսելով, ի մէջ այլոց յիշած է խաւարըտ թագաւորին այցելութիւնը որ ամբողջացուց Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ տակաւ բարւոքուող յարաբերութիւնները: Նեղուցներու մասին յայտարարեց.

— Ակնկ յետոյ Նեղուցները փոխանակ ազգերու միջեւ զժուարութեանց աղբիւր մը ըլլալու, ինչպէս էին անցեալին մէջ, պիտի զարգացնեն սիրալիր եւ օգտակար յարաբերութիւններ դանազան պետութեանց միջեւ, Թուրքիոյ լիակատար վերահսկութեան տակ:

Աթաթիւրք չեշտեց Ռուսիոյ եւ Պալքաններու հետ բարեկամական յարաբերութիւնները եւ բսաւ· «Պալքաններու, արեւմտեան Ասիոյ եւ արեւելեան Միջերկրականի մէջ խաղաղութիւնը ինձի կը թուի աւելի չատ ապահովուած քան աշխարհի ուրիշ որ եւ է մասին մէջ»:

Իտալական հիւպատոս մը խոչտանգուած

—o—

Կիրակի օր Շամպէրիի մէջ (Սաւոա) ֆրանսաբնակ ֆաչական Իտալացիներ ագահանգէս մը սարքած էին պատերազմի իտալացի մեռելներու ի պատիւ, նախագահութեամբ իտալական հիւպատոս Սօարտիի: Երբ հանդիսականները կը ցրուէին, հակաֆաչականները յարձակում զործեցին եւ կռիւ մը սկսաւ որ տեւեց երկու ժամ: Իտալական հիւպատոսին կառքին ապակիները փշրուեցան եւ երեսէն թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ: Քաղաքապետ Պ· Փերիօլ որ կ'ուզէր հանդարտեցնել՝ ապտակուեցաւ: Ութ հոգի վիրաւորուած են:

Նմանօրինակ հանդէսի մը առթիւ կռիւ եղաւ նաեւ Պօսօլէյի մէջ:

Հ· Յ· Դ· ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ· ԿՈՄԻՏԷԻ
Դասախօսական ժողովները

Վրիժ խումբի ժողովը Նոյ· 4ին, երեկոյեան ժամը 8ին, ձանօթ հաւաքատեղիին մէջ:

ԶԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ Նոյ· 5ին, երեկոյեան ժամը 8ին, «Վարանդեան» սրահին մէջ:

ՎՐԱՄԵԱՆ ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ ուրբաթ (Նոյ· 6) երեկոյեան ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքավայրին մէջ:

Վերոյիշեալ ժողովներուն պիտի դասախօսէ՝
ԸՆԿ· Ճ· ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ՇՈՒՐՋԱՏԵՍՐ

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Indéfrisable Դրշ ցոյցադրը (démonstration) տեղի պիտի ունենայ այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8·30ին իր սրահներուն մէջ, 7, Rue Bernardin, Paris (5·). Ընդամէնը ոչ անդամ բոլոր արհեստակիցներէն կը խնդրուի օգտուիլ այս բացառիկ առիթէն:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ Սերաստացի տաղաւագործ-կահագործ Մկրտիչ Բաշեան, որ 22 տարի առաջ Իզմիրէն Ֆրանսա գաղթած է: Այժմ 45-50 տարեկան է: Իր հասցէն իմացնել Doudakian Krikor. 11 rue Fresnel, Paris (13):

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ Մարաշի Տիքելէք (?) գիւղէն Վարդիվաո Յովակիմեան, որ այժմ Հայաստան կը դտնուի, կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Գէորգ Յովհաննէսը (հօր անուն՝ Սարգիս, մօր անուն՝ Էլմաս), որ Հառմ կը բնակէր եւ չորս տարի առաջ կը թղթակցէր իրեն հետ:

Իմացնել «Հարիսդոն»ի խմբագրութեան. Սելանիկ:

ՇՈՒՐՋՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Սուլթան Օհանեան եւ զաւակը Երուանդ, Պ· Ոսկեան Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Օհանեան եւ զաւակունք, Պ· Սուրէն Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Մ· Օհանեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Սողոմոն Օհանեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Սարգիս Օհանեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Թ· Օհանեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Կ· Օհանեան եւ զաւակունք (Ամերիկա) եւ Տէր եւ Տիկին Կ· Ադամեան (Ամերիկա) իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով եւ հեռագրով ցաւակցութիւնին յայտնեցին իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօրորդւոյն եւ աղգականին՝ ՊՈՂՈՍ ՕՀԱՆԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ որ տեղի ունեցաւ 25 հոկտ· կիրակի օր, Մարսէյլի Օթէլ Տիէս հիւանդանոցին մէջ, 45 տարեկան հասակին:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.
ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

(L'Ile de Beauté)
ՄՈ ՀՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)
R. C. S. 670-643 Հեռախօս՝ **Mont. 62-04**
Մէթրօ Պարպէս, կամ միւ Նօռ, լա Շափէլ
(Լաւիպուազիէռ Ֆիւանիւռնոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)
Կախարդական չրջանակի մը մէջ, որ աւելի եւս հաճելի դարձած է արմանկարներով, գ'ուտած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարքիճայով (փէրկոլա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վասփորի ափերուն վրայ, լսւագոյն օդին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգագի, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ: Բանչարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Միասին ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— չուքրութ Ալզասեան յատելուածով, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ)· Ճաշարանը բաց է մինչեւ Ա· Ր դիշերուան:

ԵԴԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուիչ:
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի ֆամար, Հայ ճամբորդներու ֆամար ամսաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը:
ՎԱՍԱՉԵԼԻ ՏՈՒՆ·

17, Rue Damesme, PARIS (13)
Le Gérant: H. STEPHAN — Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՉԱՐԹՕՆՔ

(ՎԱՂՈ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷՆ)

—o—

— Սրբազան, Սրբազան,— գլուխը կը վաղեն: Արդեօք ի՞նչ կրնայ պատհեցաւ... Այ կը տեսնէ՞ք, իշապաններըը կը փախչեն, մարդիկ ալ ու ձախ ճամբուն վրայ ինչ որ դէպք պատահաւ դարձնելով ձայնեց Քոյրիկը,— տահաճ լինել:

Հրացաններու ձայները ընդմիջումներով իրարու կը յաջորդէին:

Սրբազանը, հակառակ իր չօգացուէ տառապելուն, երիտասարդական աչխուժով ոտքի ցատկեց եւ մօտեցաւ պատչգամը չրջապատող ճաղերուն:

Իսկապէս որ արտակարգ դէպք մը պատահած լինելու էր: Դէպի էջմիածին դնացող կառք մը, ճամբորդներով լեցուն, կամուրջէն քիչ մը անդին կանգ առած՝ կը սպասէր, իսկ հակառակ կողմէն իշապանները, ճամբորդ զիւղացիներ գլուխին կորնչացած ու ամէն բան ճամբու վրայ ձգած՝ կը փախչէին:

Բայց ինչ որ աւելի կասկածելի թուեցաւ Սրբազանին՝ այդիներու մէջ եղած չարժումն էր: Պատչգամէն պարզ աչքով չատ որոշ կերպով կ'երեւէին այդիները: Սրբազանը չանկարծ բնազդօրէն սեղմեց Քոյրիկի ձեռքը եւ ցուցամատը պարզեց ցոյց տալով այդիներու վերի ծայրը, որ տեղէն Ղռերը կը սկսէին:

Երիտասարդ մը Թումբէ Թումբ ցատկելով, կը փախչէր, մինչ մէկ ուրիշը կը հետապնդէր զայն, երբեմն կանգ առնելով ու հրացան արձակելով: Ճանկարծ փախչող երիտասարդը տատանուեցաւ ճիշդ այն պահուն, երբ Թումբէ մը պիտի ցատկէր, երեքաց ու վար ինկաւ փոսի մը մէջ:

— Տեսա՞ք, տեսա՞ք,— հարցուց Սրբազանը Քոյրիկին ու գլուխը դարձնելով՝ նայեցաւ անոր:

Տէր Աստուած, այդ ինչ սարսափելի դէմք էր: Քոյրիկի աչքերը դուրս ինկած՝ դէմքին արիւնի կաթիլ մը իսկ չէր մնացեր: Առանց Սրբազանին նայելու, անոր չուրթները անհնչիւն չարժեցան, հայեացքը ինկող երիտասարդին վրայէն չհեռացնելով:

Մէկ ալ Քոյրիկը կծկուած հասակը չտկեց: Անոր դէմքին վրայ անսպասելի պայծառութիւն մը կը ցոլար: Անչափելի ցնծութեամբ ձեռքերը իրարու դարկաւ:

— Ապրիս, ապրիս զաւակս,— մըրմնջեց Քոյրիկը, որ հաւանաբար այդ պահուն կ'անդիտանար Սրբազանի ներկայութիւնը:

Սրբազանի մտքին մէջ չանկարծ լոյս մը ծագեցաւ... Այս ի՞նչ բանի կը զործածէին Առաջնորդարանը, Առաջնորդի վատահութիւնը: Ուժով Քոյրիկի թիւէն բռնեց, պզպտող հայեացք մը նետեց անոր աչքերուն մէջ ու հարիւ բարկութիւնը զսպելով՝ հարցուց.

— Դուքդիտէք հոն պատահածը... դուք զործակից մըն էք... ի՞նչպէս չանդգնեցաք... ի՞նչ իրաւունքով առաջնորդարանը...

— Սրբազան,— ու Քոյրիկը հեգնօրէն նայեցաւ ծերունիին, որ բարկութենէն կը դողար,— դուք չըսի՞ք քիչ առաջ թէ՝ «էդ Պոնտոլովսկին մարդ չէ, գազան է»: Մնդրեմ, թեւս ձգեցէք,— ու Քոյրիկի դանակի նման կտրող նայուածքը հանդիպեցաւ Սրբազանի սարսափահար աչքերուն:

— Օ՛, օ՛, օ՛,— ծերունի Առաջնորդը ինկաւ բազկաթոռի վրայ, ձեռքերով դէմքը ծածկած:

Երբ Վահէն, Մաթոսը եւ Վարդանը՝ էջմիածնի խճուղիէն ելլելով՝ մզուան քարքարուտ բլուրի կողքի այդին, երեք ընկերները ծառի չուքին տակ նստած վերջին խորհրդակցութիւն մը ունեցան իրարու հետ: Մաթոսը, որպէս տեղացի, այդիներուբոլոր անցքերուն քալածանօթ, քանի մը խօսքով ընկերներուն բացատրեց կազմած ծրագիրը: Անհրաժեշտ էր, որ Վարդանը անցնէր քանի մը հարիւր քայլ հեռու գտնուղ այդին, կամուրջի կողմը, ուր խճուղին՝ Հրազդանը անցնելով կիսաշրջան մը կը կազմէ եւ յետոյ կ'երկարի այդիներու բարձր պատերու մէջէն:

Վարդանի դերը այն պիտի լինէր, որ Առաջնորդարանի պատչգամէն տրուած նշանը նոյնութեամբ պիտի փոխանցէր ընկերներուն, որոնք իրենց տեղէն ծառերու պատճառով չէին կրնար տեսնել:

Մաթոսի ծրագրի համաձայն, Վարդանը, նշան տալէ վերջ, անմիջապէս պէտք է պատէն վար ցատկէր, իջնէր խճուղին, անցնէր Հրազդանի կամուրջով, մտնէր քաղաք ու երթար Ղանթարի տակը, ուր Քոյրիկը իրեն պիտի սպասէր: Նախօրօք որոշուած էր, որ Վարդանը անոր տունը պիտի թաղնուէր: Այդ պատճառով ալ, մինչ Վահէն ու Մաթոսը զինուած էին մասուզէր ատրճանակներով, Վարդանը միայն որսի սովորական հրացան մը վերցուցած էր հետը, տեսնողին՝ որ վար ինկաւ փոսի մէջ:

Այն տեղը, ուրկէ պիտի հսկէր Վարդանը, պատը չատ բարձր էր: Տղան տիպուտած՝ բարձրացաւ ընկուզենի մը, որու ճիւղերը պատի վրայով խճուղիի վրայ կախուած էին: Շատ ընդարձակ այդի մըն էր այդ:

Այդիի վերի ծայրը երկյարկանի ճերմակ ներկուած տուն մը կար: Հայ վաճառականի մը այդին էր, ուր ամառուան ամիսներուն, ան կը բնակէր իր ընտանիքով: Բարեբախտաբար, այդիի պատկից մասը քանի մը չարք ծառերով այնպէս խիտ ծածկուած էր, որ Վարդանը տեսնուելու վախ չունէր:

Հրացանը գոգը դրած՝ Վարդանը նստած էր դէպի խճուղին երկարող ծառի ճիւղին վրայ ու աչքը չէր հեռացներ Առաջնորդարանի պատչգամէն՝ համբերութեամբ սպասելով այն տեղէն արուելիք նշանին: Իր նստած տեղէն կ'երեւէր խճուղին, մինչեւ քարքարուտ բլուրի տակը:

Առաւօտեան ժամերը այնպէս արագ անցան, որ Վարդանը նոյնիսկ զարմացաւ, երբ վեր նայած պահուն արեւի ճառագայթ մը ինկաւ աչքին վրայ:

(Շար·) ՄԱԼԽԱՍ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ի»

փարիզի եւ Շրջանի Ցառաջի ցրուիչ

Գ· ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ:

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 փրանք	—

ՀԱՐԵԼԻ ԹԻՒ
4
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MERCREDI
4 NOVEMBRE
1936

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3261

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԿՐ ՁԳԱՄ, ԹԷ ՊԱՐՏԱԻԱՑ ՄԱՐԴ Մ'ԵՄ...»

(ՊԱՆՐՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԻԹՈՎ)

—o—

Երէկ հաղորդեցինք Ամերիկայէն առացուած վերջին ցաւալի լուրը,— կաթողիկոսական Նուիրակը ձախողած է իր համերաշխական ճեռնարկին մէջ եւ պառակտումը — թէ՛ հայ եկեղեցիին նկատ եւ թէ բովանդակ ամերիկահայ գաղութին մէջ,— պիտի յարատեւէ նաեւ ապագային։

Այս ձախողանքը իր բոլոր մանրամասնութիւններով նշանացուցական եղելութիւն մըն է մեր ազգային կեանքին մէջ, արժանի բովանդակ Հայութեան ուշադրութեան։

Երեք տարի առաջ ամերիկահայ թեմը պառակտեցաւ. հակառակ մեր բոլոր ջիժումներուն եւ խնդրանքներուն, ամբողջ երկու տարի էջմիածնէն ոչ ոք անցաւ Ամերիկա՝ տեղին վրայ պառակտումի պատճառներն ու պատասխանատուները ճշդելու համար։ Երկար ձգձգումներէ վերջ, ասկէ հինգ ամիս առաջ, գարեգին արք. Յովսէփեան, իբրեւ կաթողիկոսական Լիազօր, Ֆրանսայէն անցաւ Ամերիկա։ Զօրս ամբողջ ամիս Լիազօրը լուսնեան մէջ քննեց եւ պրեզենթեց պառակտումի պատճառները, իր հոգիին մէջ ճշդեց պատասխանատուները եւ ի վերջոյ գծեց այն միջոցները, որոնց օգնութեամբ կարելի պիտի ըլլայ վերահաստատել հայ եկեղեցիի միասնականութիւնը ամերիկահայ թեմի մէջ։

Մասնաւորաբար այս վերջին աշխատանքը, այսինքն թեմի միասնականութեան վերահաստատումը, Նուիրակը կատարեց ոչ թէ առանձնաբար, այլ երեքեան փոխադարձ համաձայնութեամբ։ Ճիշդ է, կողմերը քով - քովի չեկան եւ պաշտօնական հանդիպումներ չունեցան. այս գործը — ծանր ու տաժանելի — կատարեց Նուիրակը առանձին, պարբերաբար հանդիպումներ ունենալով կողմերէն մերթ մէկուն եւ մերթ միւսին հետ, և յոգնատանջ աշխատանքով հարթելով տարաձայնութեանց սուր ծայրերը եւ մշակելով համերաշխութեան գետինը։ Եւ յաջողեցաւ։ Մասնաւորաբար Դաշնակցութիւնը առաջնորդող դիրքորոշումները՝ Նուիրակի առաքելութիւնը յաջողութիւններէն բերաւ՝ Նուիրակի կատարելիք բոլոր քայլերը պսակելու համար։ Հիմնական հարցերու մէջ ան ծանր նահանջ կատարեցաւ՝ ամբողջութեան չգատապարտելու համար այն ճիգը, զոր յամառաբար կը թափէր Նուիրակը՝ թեմի միասնականութիւնը վերահաստատելու համար։

Ինչպէս ըսինք, Նուիրակը յաջողեցաւ իր ճեռնարկին մէջ։ Կողմերու անպաշտօն համաձայնութեամբ ճշդուեցան Նուիրակի կատարելիք բոլոր քայլերը։ Իր անդրանիկ կոչէն առ (որ հրատարակուեցաւ «Ցարադ»ի մէջ), Նուիրակը պիտի հրաւիրէր զոյգ երեսփոխանական ժողովները եւ զանոնք յուշերակը պիտի հրաւիրէր զոյգ երեսփոխանական ժողովները եւ զանոնք յուշ ձէրբ՝ հետագային չէզոք անձերէ Ազգ. Վարչութիւն կազմելու համար։ Հոս է ահա, իր այս երկրորդ քայլին մէջ, որ զաւակրաբար ձախողեցաւ Նուիրակը, իր այդ քայլը առնելէ առաջ անոր մասին ունենալով հանդիպած Ռամկավարներու համաձայնութիւնը։

Անհրաժեշտ է հոս մատնանշել, որ Նուիրակին իր առաքելութեան մէջ ալ կանգելով հանդիպած, դաշնակցական շրջանակները կը տագնապեցնէր հետեւեալ ծանրակշիռ հարցը։

— Ի՞նչպէս ըմբռնել խորհրդային աշխարհէն եկած Նուիրակի մը համերաշխական նիգը։ եթէ Բոլշեւիզմը անպաշտօն ձեւով իր հաւանութիւնը պիտի տար պառակտուած թեմ մը ի վերջոյ միացնելու համար, այն ատեն ինչո՞ւ պառակտեց զայն ...

Այս հարցումը իր պատասխանը չունեցաւ։ Դաշնակցութիւնը կ'ընդգծուած ձիշդ նկատողութեամբ մը կը հաստատէ, թէ Նուիրակը ամենայն պատասխանատուութեամբ կը գործէ։ Ան ոչ մէկ պարագայի մէջ կրնայ ենթադրել, թէ Խորհրդային Իշխանութիւնը իր երկրէն «գործուղած» (բոլշեւիկեան ... բառ) կղերականի մը ձեռքով կ'ուզէր ոչ թէ չարունակել Դուրհանի գործած աւերները, այլ դէթ մասամբ կ'ուզէր ոչ թէ չարունակել Դուրհանի գործած աւերները, այլ դէթ մասամբ չեզոքել Նուիրակի անդրանիկ կոչը չհրապարակած, երբ պառակտիչները տեսան, թէ հիմին մէջ դրեթէ կատարուած է համերաշխութեան չէնքը — իրենց իսկ գիտութեամբ եւ համաձայնութեամբ — անմիջապէս երես դարձուցին Նուիրակէն եւ սկսան գաղտնաբար դաւեր նիւթել անոր անձին եւ ճեռնարկին դէմ։

Ուշագրաւ «մանրամասնութիւն»։ Անպաշտօն բանակցութեանց ամբողջ շրջանին Բոլշեւիկները չկային։ Մարմնապէս եւ գաղտնաբար անոնք թերեւս կային, սակայն հոգեպէս խպտուռ կը բացակային։ Ո՛չ մամուլի մէջ և ոչ ալ հանրային բեմերու վրայ համակիրներու բերնէն բառ իսկ չէր լսուեր այն աշխատանքի մասին, որ անդուլ յամառութեամբ կը տանէր Նուիրակը՝ իր առաքելութիւնը յաջողութեամբ գլուխ հանելու համար։ Համոզուած, թէ Ռամկավարները յաջողութեամբ ի կատար պիտի ածեն Զեկայի բոլոր հրահանգները, Բոլշեւիկները պահ մը քաշուած էին ասպարէզէն։ Ինչպէս ըսինք, այս անգամանքը սխալած էին իրենց հաշիւներուն մէջ։ Անպաշտօն ձեւով կարծես գլուխ կուգար համերաշխութեան գործը (թեմի միասնականութիւնը վերահաստատելու խնդիրով), մինչ Զեկան կ'երազէր ա'լ աւելի խորացած տեսնել պառակտումը ամերիկահայ գաղութին մէջ։ Եւ ահա, ճիշդ այն վայրկեանին, երբ ներսը, Նուիրակի հետ ունեցած բանակցութեանց միջոցին, Ռամկավարները կը յօժարէին հրաւիրել իրենց «երեսփոխանական ժողով»ը եւ լուծել զայն, դուրսը, գաղտնաբար, նոյն Ռամկավարները չրջաբերականներ կը յղէին՝ յորդորելով «երեսփոխան»ները գալ ժողովի եւ ընդդիմանալ այս լուծումին։ Որոշ էր այլեւս, որ անարդ փարիսեցիները վատթարագոյն խաղերէն մէկը կը խաղան Մայր Աթոռի Նուիրակին հետ՝ նաեւ զայն ամէնէն զգեհիկ ձեւերով խարելով։

Ինչպէս Զօպանեան-Բաշալեան ծանօթ ճեռնարկին, ճիշդ նոյն ձեւով նաեւ այս գործին մէջ Ռամկավարները միաժամանակ կը դաւէին Ռամկավարներու դէմ, ներքնաբար պառակտելով եւ «կուսակցութեան» մէջ խմբակ խմբակի դէմ հանելով։

Ամիսներ չարունակ մութին եւ առուերին մէջ մնալով, Բոլշեւիկները այլ եւս հարկադրուած էին հրապարակ գալ եւ առանձնել գործին «հրամանատարութիւնը»։ Անոնք այլ եւս վատահութիւն չունէին Ռամկավարներու ո՛չ «խըզճին» եւ ոչ ալ անոնց «խելքին» վրայ։ Անհրաժեշտ էր ժամ առաջ բռնել նահանջի ճամբան, խաղը իսպառ տանուլ չտալու համար։ «Պայքար»ի սեպտ. 25ի վաստգի խմբագրականը (տե՛ս «Ցարադ»ի հոկտ. 16ի եւ 17ի խմբագրականները) հարապատ արձագանգն է մութին մէջ տարուած այս դաւադիր աշխատանքին։ «Բանուոր», որ յայտնապէս ստանձնած էր արդէն գործին ղեկավարութիւնը, իր հոկտ. 16ի խմբագրականով կը գրէր։

— «ՈՉ ՄԷԿ ՃԱԿԱՏԻ ՎՐԱՁ, ՈՉ ՄԷԿ ՊԱՐԱԳԱՅԻ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ՁԵՌՔ ՏԱԼ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ։ ՀԱՁ ԱՌԱՋԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՇՈՒՐՋ ՀԱՒԱՔՈՒՄԸ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ, ՈՐ ՄԵԾ ՄԱՍՈՎ ԲԱՐԵԿԱՄ Է ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ, Ո ԵՒ Է ԳԵՏԻՆ ՉՈՒՆԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ԳՈՐԾԱԿՑԵԼՈՒ»։

Գէթ մեզ համար դուրս է ամէն կասկածէ, որ «Բանուոր» Զեկայի այս հրբրահանգը ստացած է ամենավերջին պահուն։ Մոսկուայի կողմէ վատահութիւն չկայ նաեւ «Բանուոր»ներու հանդէպ։ վերին իշխանութիւնը տարուկներու այս բաղմութեան վրայ կը նայի չափազանց վերէն՝ անոր մէջ ոչ թէ գործակիցներ տեսնելով, այլ անարգ եւ անպատիւ կամակատարներ։ Տեսնելով, որ Մոսկուան, այլ անարգ եւ անպատիւ կամակատարներ։ Տեսնելով, որ Մոսկուան թոյլատուութեամբ Ամերիկա անցած Նուիրակը գործեր կը կատարէ, ուրախ թոյլատուութեամբ Ամերիկա անցած Նուիրակը գործեր կը կատարէ, ուրախ բոնկը Մոսկուայի հաշուին չէն գար, Զեկան վերջին պահուն անհրաժեշտ հրահանգները տուած է՝ ի չիք դարձնելու համար անոր համերաշխական ճիգերը։

Արդիւնքը հրապարակի վրայ է։ Հոկտ. 10 - 11ին Նիւ Եորքի մէջ կը գումարուի Ռամկավարներու «երեսփոխանական ժողով»ը, որ վճռականապէս յետ կը մղէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի լիազօր Նուիրակի առաջարկները ի խնդիր ամերիկահայ թեմի միասնականութեան վերահաստատումին, որոշելով պահել եւ առաջնորդել նոյն Ռամկավարներու ղանքերով ստեղծուած պառակտումը ամերիկահայ գաղութին մէջ։

Պարտուած եւ դառնօրէն յուսախաբ, Նուիրակը յայտարարած է.

— «ԿՐ ՏԵՄՆԵՄ, ՈՐ ԲՈԼՈՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԱՆՆՏԻՐ ԿՐ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԻՐԱՑ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ (այսինքն՝ պառակտումը։ «Ց.»)։ ԿՐ ՑԱՒԻՄ, ՈՐ ԱՑՍՔԱՆ ԵՐԿԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ ՁԵՐ ՄԷՋ ՄՆԱՑԻ ԵՒ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՍ ՊԱՐԶԵՑԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ, ԲԱՑԱ ՉՀԱՄԱԿՑՈՒԵՑԱՑ։ ԿՐ ՁԳԱՄ, ԹԷ ՊԱՐՏՈՒԱՑ ՄԱՐԴ Մ'ԵՄ ԵՒ ԻՄ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁԱԽՈՂԱՑ Է»։

Այս դառն համոզումին դալու համար, այսինքն իր պարկեշտ ճիգերուն մէջ անպարկեշտներու մէջ մեղ նման պատուելու համար, անհրաժեշտ էր, որ Մայր Աթոռը յանձին իր Նուիրակի ամիսներ շարունակ ապրէր ամերիկահայ գաղութին մէջ, իր աչքով տեսնէր ամէն բան, չհուչէ ժողովուրդի բոլոր խաւերուն հետ եւ զատէր մեզմէ «ըմբոստ անհաւատ»ը «կարգապահ հաւատացեալ»էն։

Եզրափակենք սակայն։

Ա.— Գիտնալով մէկտեղ, որ էջմիածնի մէջ, խորհրդային անկրօն եւ հակակրօն իշխանութեան տակ, կը նստի ոչ թէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս մը, այլ տիտղոսակիր կալանաւոր մը, մեծ, ամերիկահայ գաղութի ներբին պայքարներու ամբողջ շրջանին, այնուամենայնիւ, կը պահանջէինք, որ էջմիածնէն լիազօր մէկը գայ Ամերիկա, տեղին վրայ ամէն ինչ ճնշելու եւ իր վերջնական տնօրինութիւնները արձակելու համար։

Բ.— Թէեւ չափազանց ուշ, բայց այդ Լիազօրը վերջապէս եկաւ, մնաց ամիսներ շարունակ ամերիկահայ գաղութին մէջ, անպաշտօն ձեւով ծանօթացաւ բովանդակ իրադարձութեանց, եւ կողմերու ներբին համաձայնութեամբ արձակեց իր վճիռները։

Գ.— Մեծ, «անհաւատ ըմբոստ»ներս (Մայր Աթոռի հանդէպ), առաւելագոյն զոհողութիւնները ընելով, ենթարկուեցաւնք կաթողիկոսական Նուիրակի տնօրինութեանց։ «կարգապահ հաւատացեալ»ները սակայն, անոր մէջ շարունակ կուրծք կը ծեծեն յանուն կրօնի՛ եւ կրօնապետի՛, ներկայացուցիչը, խարեցին զայն, ըմբոստացան անոր դէմ եւ ի դերեւ հանեցին անոր բոլոր ճիգերը, որոնց մասին Նուիրակը հեռագրով ստացած էր արդէն նաեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հաւանութիւնը։

Դ.— Դառնութեան բաժակը մեզ նման ցմրուր պարպելէ յետոյ, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի «լիազօր» ներկայացուցիչը (կը չակերտեմ բառը, որովհետեւ պարզուեցաւ թէ չակերտներ ունին նաեւ այս «լիազօրութիւն»ները), դառնօրէն յուսախաբ, խորհին մէջ կ'ըսէ այն, ինչ որ մեծ կրկնած ենք բազմաթիւ անգամներ։— «ԿՐ ՅԱՒԻՄ, ՈՐ ԱՑՍՔԱՆ ԵՐԿԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ ՁԵՐ ՄԷՋ ՄՆԱՑԻ ... ԿՐ ՁԳԱՄ, ԹԷ ՊԱՐՏՈՒԱՑ ՄԱՐԴ Մ'ԵՄ ԵՒ ԻՄ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁԱԽՈՂԱՑ Է»։

Տարագիր Հայութեան համար այս խոստովանութեան մէջ նորութիւն չկայ։ Գաղթաշխարհը կը ճանչնայ իր մարդիկը եւ գիտէ անոնց գործերը։ լա՛ւ է որ գիտնայ նաեւ Մայր Աթոռը։ Վերադառնալով էջմիածին, թող Նուիրակը — ան որ չորս ամիս չարունակ ոտք չկոխեց «անհաւատ ըմբոստ»ներու եկեղեցիներէն ներս եւ չարունակ չոյեց եւ փայփայեց իր «կարգապահ հաւատացեալ»ները — իր Կրօնապետին թող պատմէ այն, ինչ որ տեսաւ արտասահմանի մէջ։

Ե.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՈՒՍՈՒԼՈՒՆԻԻ ՁԱՌԸ ԵՒ ԹՈՂԱԾ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եւրոպական մամուլը գրեթէ առանց բացառութեան կը զբաղի Մուսոլինիի ճառով, որուն համադրական մասը տուած էինք երէկ։

Մուսոլինի, իր ճառին համադրական մասէն վերջ, կանգ առաւ եւրոպական գլխաւոր պետութեանց հետ Իտալիոյ մչակած յարաբերութիւններուն վրայ։—

ԹՐԱՆՍԱ.— Տասներեք տարի թիւրիմացութեամբ եւ վէճերով զրաղէլէ վերջ, 1935 յունուարին համաձայնութեան մը եկանք Թրանսայի հետ։ Այդ համաձայնութիւնը նոր չրջան մը կը բանար մեր առջեւ։ Սակայն պատժամիջոցներու քաղաքականութիւնը վնասեց մեր բարեկամական յարաբերութիւնները։ Ձգրան մէջ էինք դէռ։ Ձմեռն անցաւ, գարունը բերաւ մեր յոյներանակին լուրերը։ Պատժամիջոցները չարունակուեցան։ Առտիս-Աբեպա հատած էինք դիւանագիտական յարաբերութիւնները։ Այսօր երկու ամիսէ իվեր եւ տակաւին կը չարունակուէին պատժամիջոցները։ Այսօր եւս Թրանսա կը չարունակէ տնկած պահել իր ցուցամատը ժընեւի դեղնած դիւանագիտաղիներուն վրայ։ «Ցուցայի նախկին տուիճը պղէ է տակաւին»։ Սակայն ժընեւի դիւանագիտաղիներէն վեր՝ գոյութիւն ունի իրականութիւն մը որ կ'ըսէ։ «Նեկուսի կայսրութիւնը մեռած եւ թաղուած է»։

Որոշ է թէ ո՛րքան Թրանսա չարունակէ իր վերապահութիւնը, այնքան պիտի չարունակենք մենք նոյն ընթացքը ցոյց տալ հանդէպ իրեն։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ.— Բարեկամական յարաբերութիւններ կը մշակենք Զուիցերիոյ հետ, որ թէեւ պզտիկ երկիր մըն է, այլ սակայն մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ՝ չնորհիւ իր ցեղային կազմութեամբ եւ աշխարհագրական դիրքովք, Եւրոպայի քաղաղիին վրայ։

ԱԻՍՏՐԻԱ.— Արդի Աւստրիոյ պատմութեան մէջ կը բացուի նոր չրջան մը՝ չնորհիւ 11 յուլիսի համաձայնութեամբ։ Բարեմխանէն ու չարամիտներ — որ թող արձանագրեն,— յուլիս 11ի համաձայնութիւնը ծանօթ էր ինձի առաջուց եւ ես հաւանութիւնս տուած էի յունիս 5ին։ Այդ համաձայնութեամբ Աւստրիա կ'ամրացնէ իր անկախութիւնը։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.— Եթէ կ'ուզենք Դանուբի աւազանին մէջ տեղի ունեցած գոյամիճակ մը, արդար ըլլանք հանդէպ Հունգարիոյ։ Հունգարիան կը մնայ մեծապոյն չափով անդամատեալը, երբ իր զաւակներէն 4 միլիոն հոգի կ'ապրին իր սահմաններէն դուրս։ Իտալացի ժողովուրդը մեծ գնահատութեամբ կ'ողջունէ մաճառ ժողովուրդին գինուորական յաղթութիւնները, քաջութիւնը եւ զոհողութեան ոգին։ Շուտով պիտի ներկայանայ առիթը, որ իտալացի ժողովուրդը հանդիսաւորապէս արտայայտէ իր զգացումները հանդէպ մաճառ ժողովուրդին։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱ.— Վերջին տարիներու ընթացքին, երկու երկիրներու յարաբերութիւնը բարւոքած է ըստ բաւականին։ Երկու տարի առաջ յայտարարեցի թէ կարելի է բարեկամական կապեր ստեղծել մեր երկու երկիրներուն միջեւ։ Հիմա նորէն կը կրկնեմ,— բարոյական, տնտեսական եւ քաղաքական անհրաժեշտ եւ զոհացուցիչ պայմաններ կան ներկայիս, որպէսզի երկու երկիրներու յարաբերութիւնը դրուի նոր հիմերու վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Ցիչատակուած երկիրներէն զատ, կայ մեծ ժողովուրդ մըն ալ, որուն կապուեցանք այս վերջին տարիներուն՝ խոր համակրանքով։ Մօսքա Գերմանիոյ մասին է։ Պերլինի հանդիպումները յաջողեցան ստեղծել համաձայնութիւն մը որոշ հարցերու մէջ, որոնցմէ ոմանք չատ հրատապ են։ Պերլին - Հռոմ դիծը կը կազմէ այսուհետեւ առանցք մը, որուն չուրջ պէտք է դործակցին Եւրոպայի բոլոր պետութիւնները, որ ուզուրատած են խաղաղութեան ցանկութեամբ։

Գերմանիա, հակառակ բոլորին փափաքին, չյարեցաւ պատժամիջոցներու քաղաքականութեան։ 11 յուլիսի համաձայնութեամբ որ եւ է տարակարծութիւն չմնաց Հռոմի եւ Պերլինի միջեւ։ Եւ Պերլինի հանդիպումէն առաջ Գերմանիա ճանչցաւ Հռոմի ստեղծած կայսրութիւնը։

ԲՈԼՇԵՒԻԶՄԻՆ ԴԷՄ.— Ոչինչ կայ զարմանալի՝ եթէ վեր կը բարձրացնենք հակաբոլշեւիկեան դրօշը։ Այդ հին դրօշին տակ էր որ ծնանք, մենք յաղթեցինք այդ թշնամիին՝ թափելով մեր արիւնը, պղովհետեւ ինչ որ բոլշեւիզմ կամ կոմունիզմ կը կոչուի, ուրիշ բան չէ ներկայիս՝ եթէ ոչ պետական դերդրամատիրութիւն մը ամէնէն վայրագ արտայայտութիւններով։ Որով ոչ թէ կը ժխտէ դրամատիրութիւնը, այլ ընդհակառակն կը չարունակէ եւ կը պանծացնէ դրամատիրական դրութիւնը։ Ժամանակ է այլեւս վերջ դնելու այն խաղին, որ իբրեւ հակադրութիւն՝ ղէմ յանդիման կը դնէ ֆաչականութիւնը եւ ժողովրդապետութիւնը։ Կարելի է ըսել թէ Իտալիան կը մնայ մեծ անծանօթը չատերուն համար։ Երբ նախապարս կամ երեսփոխան՝ դան մեր երկիրը, պիտի հաստատեն որ եթէ կայ երկիր մը ուր իրականացած է ճշմարիտ եւ չափելի ժողովրդապետութիւնը, այն ալ ֆաչական Իտալիան է։

Ցետադիմականներ բոլոր երկիրներու, մենք անցեալը գնահատողներ չենք, այլ նախակարապետները ապագային։ Մենք չենք ուզեր դրամատիրական քաղաքակրթութիւնը հասցնել իր ծայրագոյն հանդրուաններուն, մանաւանդ իր մեքենական, ուրեմն հակամարդկային դիմագծով։ Մենք կը ստեղծենք նոր համադրութիւն մը ընդմէջ ֆաչիզմին, ու կը բանանք լայն ուղի մը դէպի իրական եւ մարդկային քաղաքակրթութիւնը, դէպի աշխատանք։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Մինչեւ այստեղ, խօսքս կը վերաբերէր ցամաքին։ Սակայն կղզի մըն է Իտալիա։ Հարկ է որ Իտալացիները տակաւ առ տակաւ ստեղծեն կղզերնակի մեծ նաւատորմիղ մը, որովհետեւ այդպէս միայն կարելի է մշակել մեր ժողովուրդին նաւային պաշտպանութեան ծրագիրը։

Իտալիա կղզի մըն է, որ դուրս կը ցայտէ Միջերկրականէն։ Այս ծովը,— այստեղ խօսքս կ'ուղղեմ նաեւ Անգլիացիներուն, որոնք իրենց ականջը դրած ձայնասփիւռին՝ մտիկ կ'ընեն այս պահուս,— Միջերկրականը ճամբայ մըն է Մեծն Բրիտանիոյ համար, մէկը այն ճամբաներէն, աւելի ճիշդ կարճ ճամբան, որ աւելի արագ հաղորդակցութեան մը մէկը կը դնէ կայսրութիւնը իր մայր երկրին հետ։ Ըսենք այստեղ, որ երբ Իտալացի մը, Նեկրելլի, Սուէզի ջրանցքին ծրագիրը բերաւ, զայն խնդի ճամարողները առաւելապէս Անգլիացիներ էին։ Արդ, այս ծովը եթէ ուրիշներու համար ճամբայ մըն է, մեզի՝ Իտալացիներուս համար մեր կեանքն է։

Հազար եւ բիւր անգամ ըսինք, կը կրկնեմ եւ այսօր, այս հրաչալի բազմութեան առջեւ, որ մենք երբեք նպատակ չունինք սպառնալու այդ ճամբուն,

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ

Հայկական Սովետական Հանրապետության արտաքին հարաբերությունները Աշխարհի արտաքին հարաբերությունների հետ ընդհանուր առմամբ ընթանում են նորմալ հունով։ Մենք ունենք դիվանագիտական և հյուպատոսական հարաբերություններ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք առևտրական հարաբերություններ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք մշակութային հարաբերություններ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ հեռագրական կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ փոստային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ երկաթուղային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ ավտոմոբիլային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ ավիացիոն կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ նավային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ հեռախոսային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ հեռատիպային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ հեռագրային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ ռադիոկապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ հեռուստատեսային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ արբանյակային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ օպտիկամանրաթելային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ լազերային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ քվանտային կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ հիպերտարածության կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ տիեզերական կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ գալակտիկական կապ մի շարք պետությունների հետ։ Մենք ունենք ուղիղ միջգալակտիկական

ՊԵՔ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

Բոլոր ժամանակներում ուսուցման հարցը եղել է շատ կարևոր, որովհետև ամեն մի ազգ ուզում է, որ իր զավակները լավ կրթություն ստանան, որպեսզի հետո կարողանան ծառայել իրենց հայրենիքին։ Ուսումնական հարցի շուրջ մեծ վեճեր են ծագել նաև Հայաստանում։ Ամեն մի ազգային գործիչ ուզում է, որ ուսումնական գործը ընթանա իր ցանկացած ձևով։ Ուրիշ խոսքով ասած, ամեն մարդ ուզում է, որ ուսումնական գործը ընթանա իր ուզ

նպատակ չունինք կարելու զայն: Սակայն կը պահպենք որ յարգուին մեր կենսական շահերը եւ իրաւունքները: Այն ուղիները, որ կը գործեն բրիտանական կայսրութեան մէջ, թող լաւ հասկնան որ կատարուած իրողութիւն մը կայ մէջտեղ եւ ետ դառնալ անկարելի է մեզի: Որքան չուտ այնքան լաւ: Կարելի չէ մտածել կրկնակողմ բախումի մը մասին, ոչ ալ որ եւ է բախումի մասին, որ նախ կրկնակողմ, յանկարծ կը դառնայ համեւրոպական: Հետեւաբար ան - կեղծ ոգիով արագ համաձայնութեան մը գալ, փոխադարձ շահերու ճանաչումով: Եթէ, ընդհակառակն, մտածուի խեղդել իտալացի ժողովուրդը այն ծովուն մէջ, որ առեւօր Հռոմի ծովն եղաւ, թող գիտնան բոլորը թէ իտալացի ժողովուրդը պիտի կանգնի մէկ մարդու պէս՝ կռուելու համար հպարտագիտ կամքով մը, որուն նմանը երբեք տեսնուած բլլայ պատմութեան մէջ:

Ընկերնե՛ր Միլանի, ահա հրահանգները որ կուտամ ձեզի ֆաշական ժե - տարուան համար.—

Աղաղութիւն ամէնուն հետ: Զինեալ խաղաղութիւն,— ուրեմն երկնքի, ծովու թէ ցամաքի վրայ սպառազինութիւն: Գերարտադրութիւն ճարտարարուեստի եւ հողագործութեան մէջ:

*** Իսըն, կը գրեն անգլիական թերթերը, պիտի պատասխանէ Մուսոլինիի այս ճառին, այս չաբթու: Ֆրանսական մամուլին որոշ մասը քրմնկնիլ ներ կ'ընէ, իսկ գերմանական մամուլը գովասանքով կը խօսի Մուսոլինիի անկեղծութեան, վճռակամութեան եւ պայծառ գաղափարներուն մասին:

ՔԱՄԱԼ ԱԹԱԹԻՒՐՔԻ ՃԱՌԸ ԵՒ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՀԱՐՑԸ

Երէկ քանի մը տողով տուած էինք Քամալ Աթաթիւրքի ճառը, Ազգ. ժողովի վերաբացման առթիւ: Էնկիւրիէն նոր հեռագիր մը հետեւեալ յատկանշական տեղեկութիւնները կուտայ Աթաթիւրքի ճառէն.—

Ներկայացնելէ վերջ այն ծրագիրները, որոնք մշակուած են որոշ բարեփոխութիւններ մտցնելու համար Թուրքիոյ կրթական եւ հողագործական կեանքին մէջ, ինչպէս նաեւ հնգամեայ ճարտարարուեստական երկրորդ ծրագիրը, Քամալ Աթաթիւրք անցաւ արտաքին քաղաքականութեան: Կանգ առաւ Թուրքիոյ քաղաքական ու տնտեսական յարաբերութիւններուն վրայ, որոնք կը մշակուին Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Պալքանեան պետութեանց հետ, եւ ի վերջոյ Ծանրացաւ Ալեքսանդրէթի եւ Անտիոքի հարցին վրայ.— Օրուան մեծագոյն հարցն է այս, որ կը զբաղեցնէ ներկայիս ամբողջ թուրք ազգը: Ալէքսանտրէթի եւ Անտիոքի շրջանին մէջ իրականութիւն է որ կը տիրապետէ թուրք տարրը: Մենք պարտաւոր ենք, լրջօրէն եւ յամառօրէն, պնդել այդ կէտին մասին: Այս կարեւոր հարցը միակն է, որուն լուծումը, ընդմէջ Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ, կը մնայ առկախ, այն Ֆրանսային՝ որուն բարեկամութեան մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայենք: Անոնք որ ծանօթ են հարցին խորքին եւ կը յարգեն արդարութիւնը եւ իրաւունքը, կը հասկնան եւ բնական կը գտնեն անշուշտ այդ երկրամասին հանդէպ մեր ցոյց տուած շահագրգռութեան ուժը եւ անկեղծութեան:

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Մաարիֆի վերջին օրերը

Ֆրանքոյի բանակը կը պատրաստուի վերջին զրոհին,— հարիւրաւոր օդանաւեր կազմ ու պատրաստ կը սպասեն՝ առաջին ազդանշանին ամբակոծելու համար մայրաքաղաքին ամրութիւնները եւ զօրանոցները, հրետանին եւս զօրացուած է՝ իր զէոհային կրակով ճամբայ բանալու համար հրաոյլերուն: Ապստամբները կը յայտարարեն թէ այս չաբթի կ'իյնայ Մաարիֆ: Երկու - չաբթի ապստամբ օդանաւերը երեւցան Մաարիֆի վերեւ, քանի մը ռումբ նետեցին մասնաւորաբար բանուորական թաղամասին վրայ, որ ունեցաւ 3 զոհ, երեքն ալ երեխաներ: Կէսօրէն յետոյ ապստամբ օդանաւերը դարձեալ երեցան, բայց այս անգամ տեղացին միայն յայտարարութիւններ, հրաւիրելով բնակչութիւնը որ անձնատուր բլլան:

Միւս կողմէ բանակը կը յառաջանայ քայլ առ քայլ: Զօր. Վարելա դրաւեց արդէն ձէթաֆէն, որ օդանաւային կարեւոր կայան մը ունի: Ապստամբները դրաւեցին նաեւ Փինեոն:

Աւելի հիւսիս, Նավալքարնէրոյէն վեր, կարեւոր կռիւներ տեղի ունեցան երկուշաբթի: Ապստամբները դրաւեցին Վիլլամանթիլան, Վիլլանուէվա տէ Փէրալէսը, Սէվիլլա լա Նուէվան եւ Պրունէթէն: Այս ռազմական գործողութիւններուն հետեւանքով էսքորիալի կացութիւնը կը դառնայ աւելի եւս ճգնաժամային: Ֆրանքօ չարունակ կը սեղմէ պաշարման շղթան՝ առանց ուզելու կռուիլ, վնաս չհասցնելու համար քաղաքին թանկարժէք արուեստի գործերուն:

Մաարիֆ լուռ կը մնայ դիմադրական այս գործողութիւններուն մասին, սակայն մայրաքաղաքին մամուլը կ'ընդունի որ կացութիւնը ծանր է:

Այս կացութեան մէջ հարկ տեսնուեցաւ որոշ փոփոխութիւն մտցնել դաշնակիցներու մէջ: Հանրապետութեան նախագահը եւս ստիպուեցաւ Մաարիֆ երթալ: Կարեւոր որոշումներ պիտի տրուին:

Չեզոքութիւն հանդէպ Սպանիոյ դէպքերուն

Նոյն նահանգապետը կը հաղորդէ ներքին նախարարութեան թէ խումբ մը օտարականներ անցած են սահմանը, կամաւոր արձանագրուելու համար Սպանիոյ հանրապետական բանակին մէջ: Այդ կամաւորները կը պատկանին հետեւեալ ազգութեանց,— չեխ, սերպ, իտալացի, լեհ: Առանցքի կանոնաւոր անցագիր չունեցողները առաջնորդուեցան պելժիական սահմանապուխ:

“ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՕՐ”

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՅՈՅՑ ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

8 Նոյեմբեր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, **SALLE ERARD**ի մէջ, **11, Rue de Mail, Métro Bourse** կամ **Sentier**

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ երդչախումբի կողմէ, Հովանաւորութեամբ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

ՂԵԿԱՎԱՐ՝ **Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ:**

կը մասնակցին՝ ՏԻԿ. ՄԱՌԻ ԹԷՐՁԻ (մեցոսփրանօ), ՕՐ. ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԱԼՊԱՆ (մեցոսփրանօ), Mme EDWIGE BERGERON (թաւջուութակ), ՕՐ. Տ. ՋԱՒԱՓԵԱՆ (դաշնակ): Mr. Charles KOECHLIN, Ֆրանսացի յայտնի երգահան եւ քննադատ՝ պիտի խօսի Հայ եկեղեցւոյ երաժշտութեան մասին: Կոմիտասեան Յանձնախումբի կողմէ կը զեկուցանէ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ:

Առաջին անգամ բլլալով պիտի երգուին ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ անտիպ գործերէն՝ Հարսանեկան երգերը:

Գիներ՝ Reservé 20 Ֆր., Թիկնաթոռ՝ *10 եւ 15*, կալերի՝ *10 եւ 5* Ֆրանք:

Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել փարիզի Հայոց եկեղեցիէն եւ Պ. Հրանտ Չամուէլէն *61 Rue Mr. le Prince*

ՀԱՄԵՐԳԻ ԶՈՒԽ ՀԱՍՈՑԹԸ ՊԻՏԻ ՅԱՏԿԱՑՈՒԻ Կ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՆՏԻՊ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ:

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

Դասախօսական ժողովներ

ՎՐԷԺ *խումբի ժողովը Նոյ. 4ին, երեկոյեան ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքատեղիին մէջ:*

ԶԱՒԱՐԵԱՆ *ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ Նոյ. 5ին, երեկոյեան ժամը 8ին, «Վարանդեան» սրահին մէջ:*

ՎՐԱՄԵԱՆ *ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ ուրբաթ (Նոյ. 6) երեկոյեան ժամը 8ին, ծանօթ հաւաքավայրին մէջ:*

Վերոյիշեալ ժողովներուն պիտի դասախօսէ՝

ԸՆԿ. Ճ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Մեզի կը հաղորդեն յայտնի վիրաբոյժ՝

ՏՕՔԹ. Կ. ԵԱՂՈՒՊԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 1ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, 4 Նոյեմբեր, Ջորեքշաբթի առաւօտ ժամը 11ին, փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, **15, Rue Jean Goujon:**

ԾԱՆ.— Մահազդ ղրկուած չբլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած

փարիզի Հար. Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

15 Նոյ. կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր:

150 Route d'Orléans, Bagneux

Աշակերտութեան կողմէ երգիր, արուեստանոցին:

կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

(կատակերգութիւն մէկ արար)

ԹԱՒՌ եւ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ ԱԺԱՆ ՊԻՒՖԷ

Գինն 3 ֆրանք:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

*** Լոնտոնի էշզորութեան միջազգային յանձնախումբը նիստ գումարելով որոշեց հակակշիռը խաւացնել սպանիական եւ փորթուկալեան նաւահանգիստներուն մէջ, ինչպէս նաեւ Սպանիոյ ցամաքային սահմաններուն վրայ:

*** Պուրժէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օդանաւային գործարանը դիւրեր կ'աշխատի վերջերս: Ինենութիւն մը կատարուելով, հասկցուեցաւ որ գործարանը ամէն օր Պարսելոնա կը ղրկէ օդանաւի կազմածներ, որոնք սպանական այդ քաղաքին մէջ, Պուրժէ Ֆրանսական գործարանին բանուորներուն կողմէ, անմիջապէս իրար կ'ապուցուին եւ օդանաւերը պատրաստ կը յանձնուին Մաարիֆի կատավարութեան ներկայացուցիչներուն:

*** «Լա Նասիոն Պելժ» թերթը, որ լոյս կը տեսնէ Պրիւսէլի մէջ, կը հրատարակէ վաւերաթուղթ մը, ստորագրուած Պելժ բանուորական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարին կողմէ, որ ատով ցոյց կուտայ թէ կ'աշխատի կատարեալ հայմայթել Սպանիոյ հանրապետական բանակին:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻԶՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օդին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

Ֆրանսայի ներկայացուցիչ՝ Ա. ՏԱՒԱՓԻՒՐԼԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Գերձակներու եւ գերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ

պիտոյքներու վաճառուած

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն լաւագոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոյտներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ:

Այս բոլոր իրեղէններէն ժենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուզարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով:

Ունինք արագագրելի ընտրուուտ եւ թէմինկոն ղրամեքնաներ, ինչպէս նաեւ գաշնակներ՝ շատ մատչելի գիներով:

Գիներու ցանկը եւ նժոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

17, Rue Damesme, PARIS (13)

Le Gérant: H. STEPHAN **Imprimerie A. DER (AGOPIAN)**

ՁԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

Ուրեմն, կէս օրուան մօտ կը լինէր: Արքեօ՛քի զուր կը սպասէր հոդ, բուի նման ծառի ճիւղի վրայ թառած: Պոնտոլովսկին թերեւս երկաթուղով անցած լինէր մինչեւ կարմուն՝ անկէ կառքով իգդիր երթալու համար: Այս կասկածը խռովեց իր ողջ էութիւնը: Անհամբեր զարձաւ: Կարծես ժամերը սարսափելի դանդաղութեամբ սկսան անցնիլ: Ճնճղուկի մը թռչկոտումը ճիւղերու մէջ, չորցած տերեւի մը անկումը նոտած տեղէն վեր կը ցատկեցնէր զինք: Անբացատրելի անհանգստութիւն մը կը զգար: Բրտինքը առատօրէն կը հոսէր ճակատէն եւ, որքան կ'աշխատէր առնուրիւն մնալ, այնքան աւելի ջղայնացած, անհանդիստ կը դառնար:

Աչքը պատշգամէն չէր զատեր: Մէկ երկու անգամ մարդիկ անցան, նոյնիսկ իրեն թուեցաւ որ կը տեսնէր Քոյրիկը, գլխու ճերմակ չղարշովը: Բայց ոչ մէկ նշան:

Ճանկարծ Վարդանի սիրտը կարծես դադրեցաւ խփելէ, քիչ մնաց հրացանն ալ վար պիտի իյնար ձեռքէն:

Ձերմակ թաչկինակ մը չարժեցաւ պատշգամի վրայ: Ամբողջ Առաջնորդարանի պատշգամի վրայ: Չէ, չէր սխալած. յաջորդարար թաչկինակը երկու անգամ ալ վարատուեցաւ: Արիւնը խուժեց դէպի գլուխը. քանի մը վայրկեան ինքզինքը կորսնցուցած՝ չէր գիտեր թէ ի՞նչ պիտի ընէ: Բնազդօրէն ձեռքը թաչկինակին նետելով՝ չարժեց զայն ընկերներու ուղղութեամբ: Կարծես խոշոր քար մը ինկաւ սրտի վրայէն: Վերջապէս:

Իր դերը վերջացած էր. պատէն վար ցատկելով՝ պէտք էր խճուղին ելլել ու վերադառնալ քաղաք, ուր Քոյրիկը իրեն կը սպասէր: Այս մտքերը զարմանալի արագութեամբ մտածեց եւ սակայն ոչ մէկ չարժում ըրաւ ծառէն իջնելու: Մէկ կառքը թող անցնէր առջեւէն, անգամ մը տեսնէր այդ դաշնը, որ քանի մը վայրկեան վերջը պիտի իյնար ընկերներու դնդակներէն: «Իսկապէս ինչո՞ւ ամապարել», մտածեց Վարդանը, «դեռ ժամանակ կայ հեռանալու», ու աւելի հանգիստ կերպով տեղաւորուեցաւ ճիւղին վրայ, կռնակը տուած ծառի հաստ բունին:

Ամբողջովին լռութիւն կտրած՝ Վարդանը մերթ խճուղին կը դիտէր, մերթ հարիւր յիսուն, երկու հարիւր քայլ հեռու գտնուող ընկերները, ո - րոնք իր տուած նշանը առնելով՝ ոտքի ելած եւ պատին մօտեցած կը սպասէին:

Կառքը դանդաղօրէն կը բարձրանար փոքր դառիվերէն: Երբ այգիներու տրանքը ինկաւ, ուր ճամբան հարթ հասար կ'երկարի, սկսաւ արագրօրէն առաջանալ:

Պոնտոլովսկին անփութօրէն փըռուած էր կառքի եռեւի նստարանին վրայ: Երեք պահակ ձիաւորներ կրընկակոխ կը հետեւէին: Վարդանը հապճեպ կրցաւ անոր դէմքը տեսնել: Ցաղթանդամ առոյգ մարդ մըն էր «գաղանը», չէկ մազերով, իսկական հիւսիսի տիպ մը, որու դէմքը դաժան վճռակամութիւն կ'արտայայտէր, իսկ կապոյտ աչքերը, զարմանալիօրէն անհանդարտ, իրենց բունին մէջ կը դառնային հոլի նման:

Երբ կառքը անցաւ առջեւէն, Վարդանը սպասեց քարացածի նման, չունչը բռնած: Գլուխը զարձուց դէպի ընկերները: Իրարմէ երկու քայլ հեռաւորութեան վրայ, Վահէն ու Մաթոսը մօտեցեր էին պատին: Վարդանը որոշապէս տեսաւ, որ Մաթոսը տասնոց ատրճանակի կոթը ուսէն կոթնցուց: Կառքը հազիւ չիսուն քայլ հեռաւորութիւն մը ունենար, երբ Մաթոսը գլուխը քիչ մը ծռեց ու նշան բռնեց: Վարդանի սիրտը սկսաւ սաստիկ արագութեամբ խփել. հիմա պիտի լսուէր մաւզերի դնդացրի սուր արաքոցը:

Ու յանկարծ հազիւ ողջմտելի տարբոց մը լսուեցաւ: Վարդանը բոլորովին գունաթափուեցաւ, թեւերը ուժաթափուեցան: Ինչ անսպասելի ձախորդութիւն: Անչուշտ փճացած փամփուշտ մըն էր, որ կրակ չառաւ: Մաթոսը, անշեղ խիղճ մը լինելով, առաջինը ան պիտի կրակէր:

Կառքը հազիւ երեսուն քայլ հեռաւորութեան վրայ էր, երբ քափքիւլի ճաթած ձայնը լսուեցաւ ու միւսները մանակ պտտի եռեւէն վեր բարձրացող գլուխները երեւան եկան: Ձարպիկ կառապանը անմիջապէս կանգնեցուց կառքը եւ զգուշութեամբ ետ դարձուց զայն երկու կողմէն պատերու մէջ առնուած նեղ ճամբու վրայ:

Պոնտոլովսկին, ընդհանրապէս ըղձուշաւոր, ատրճանակը քաշեց, բայց կառքի մէջ կանգնած մնաց, մինչ հեռաւորդները հրացանները ուսերուն՝ կրակեցին դէպի հազիւ նշմարուող երկու գլուխները:

Այդ անսպասելի ձախորդութենէն անակնկալի եկած, Մաթոսը սակայն չկորսնցուց պաղարիւնութիւնը, եւ պոռթկց փճացած փամփուշտը, մինչ Վահէն իրարու եռեւէ սկսաւ կրակել հեռացող կառքի ուղղութեամբ:

Այս ամբողջը հազիւ տասը քսան երկվայրկեանի մէջ կատարուեցաւ: Երբ Մաթոսը, փճացած փամփուշտը դուրս նետելով, սկսաւ կրակել Վահէի հետ, կառքը արդէն բաւական մը հեռացած՝ սրարշաւ կը վերադառնար քաղաք: Երկուքն ալ սպառեցին լեցուած փամփուշտները՝ չարունակելով կրակել արագօրէն հեռացող կառքի ետեւէն: Ձիաւոր պահակներէն մէկը, որ ստէպ ետ դառնալով կը կրակէր ողջ ուղղութեամբ, գլխէն զարնուած՝ վար ինկաւ ճամբու վրայ, մինչ ձին գլուխը բարձրացուցած՝ քառասրակ կ'արշաւէր դէպի կամուրջ:

Կառքը, հազիւ Վարդանի տեղէն տասը քայլ հեռաւորութեան հասած, սաստիկ ցնցուելով կանգ առաւ: Զինքն մէկը յանկարծ վեր ոստնելով դէպին ինկաւ, փորէն ծանրապէս վիրաւորուած: Տում տում դնդակը հակառակ կողմէն դուրս ելած էր՝ ահագին վէրք մը բանալով, որու մէջէն դուրս թափեցան կենդանիի փորոտիքը:

Պոնտոլովսկին մէկ ձեռքով ամուր բռնած էր սարճանակը, միւս ձեռքով ալ կառապանի նստարանը չբլաթակող երկաթէ ձողը:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՓՆՏՐԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ»

փարիզի եւ Շրջանի Յառաջի ցրուիչ

Պ. ՈՒՒԵՏԻՍԵԱՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ	
Ցրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ JEUDI 5 NOVEMBRE 1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3262

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

—o—

Խռովայոյզ վիճակի մէջ է Մերձաւոր Արեւելքը։

Պաղեստինէն ու Սուրիայէն վերջ, հիմա կարգը եկած է Իրաքին։

Ասոնք այն երկիրներն են, որ դեռ երէկ Օսմանեան կայսրութեան լուծին տակ կը հեծէին։ Մեծ պատերազմը ազատագրեց զանոնք, ժամանակաւոր հոգատարներ տալով իւրաքանչիւրին։ Ազդեցիկ բաժինը ինկաւ Մեծն Բրիտանիոյ, որ պէտք ունէր Պաղեստինին ու Միջագետքին՝ Հնդկաստանի ճամբան ապահովելու համար։

Պէտք էր սել որ այդ հողամասերուն զրաւման համար առաւելագոյն զոհողութիւնն ընդդէմ Անգլիան եղաւ։ Առանց «Եգիպտոսի արշաւաբանակ»ին, կարելի չէր պարտութեան մատնել Օսմանեան բանակը, որ պահ մը ճչմալ փաչայի գլխաւորութեամբ ծրագրած կը Սուէզի ջրանցքն անցնելով վերագրաւել Եգիպտոսը...։

Այս ծիծաղելի ծրագիրը չուառով ջուրն ինկաւ, սակայն Թուրքերը՝ գերման հրամանատարներու ղեկավարութեամբ մեծ ուժեր համախմբեցին Պաղեստինի ճակատին վրայ —մանաւանդ Տարտանէլի վտանգն անցընելէ վերջ։ Անգլ. զինուորներն էին որ Ղազային ու Պիրիսէպան գրաւելէ վերջ, 1917ի դեկտեմբերին մտան Երուսաղէմ, իսկ 1918 սեպտեմբեր 19ի ընդհանուր յարձակողականով, որ նոյնպէս նախկին պարտութեան ենթարկեցին Թրքական բանակին, որոնք իրենց չունչն առին Աստանայի մէջ, գլխաւորութեամբ Շրջ բանակի հրամանատար Մուսթաֆա Քէմալ փաչայի, որ առաջին փախչողն եղաւ Նապլուսէն։ Այս կռիւներուն է որ մասնակցեցաւ Հայկական Լեգէոնը՝ Ֆրանս. դրօշի տակ եւ տարաւ Արաբական յաղթանակը։

Միւս կողմէ, Հիճազի մէջ, Շէրիֆ Հիւսէյինն ու չորս զաւակները (Ֆէյսալ, Ալի, Ապտուլլահ եւ Զէյտ) զեկավարութեամբ անգլիացի գնդապետ Լօրէնսի՝ ապստամբեցան Օսմ. կառավարութեան դէմ եւ կռուեցան, անկախ եւ միացեալ Արաբիա ունենալու համար։

Ինչպէս կարգ մը ուրիշ փոքր ազգերու՝ Արաբներուն տրուած խոստումներն ալ չգործադրուեցան Պատերազմէն վերջ։

Միացեալ եւ անկախ Արաբիան, կամ համարաբական կայսրութիւնը չկազմուեցաւ։ Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին մէջ դրուած յօդուածով մը (յօդուած 22) օսմանեան կայսրութենէն անջատուած կարգ մը հողամասեր քաղաքականապէս տհաս նկատուելով, որոշ ժամանակի համար մեծ պետութեան մը հոգատարութեան ենթարկուեցան։

Այս ձեւով, արաբական աշխարհը բաժնուեցաւ եօթը մասերու. Ա. Հիճազ՝ որ անկախ թագաւորութիւն եղաւ սկիզբէն Շէրիֆ Հիւսէյինի մականին տակ եւ ստորագրեց Վերսայլի դաշնագիրը։ Հիւսէյինի յաջորդեց տղան՝ Ալի, որ սակայն չուտով երկիրը ու թագը յանձնեց Վէհապիներու պետ Իպնը Սաուտին, բարեկամ Անգլիոյ։ Բ. Եէմէն, որ ինքնավար չրջան է՝ իմամ Եահեա յի տիրապետութեան տակ։ Եէմէն երկար տարիներ, օսմ. չրջանին, գերեզմաննոցն եղած է Անատոլուի երիտասարդ «Մէհմէտճիկներուն»։ Գ. Պաղեստին, ենթակայ անգլիական հոգատարութեան։ «Հրէական օջախ»ը անլուծելի կնճիռ մը դարձած է հոս ու տարիներէ ի վեր կ'ալեկոծէ երկիրը՝ երբ դէմ հանելով Արաբն ու Հրեան։ Դ. Անդրյորդանան, ինքնավար չրջան՝ էմիր Ապտուլլահի (Շէրիֆ Հիւսէյինի տղան) գերիշխանութեան տակ, բարեկամ Անգլիոյ։ Ե. Իրաք, երկար տաեն Անգլիոյ հոգատարութեան ենթակայ, իսկ 1932էն իվեր անկախ ու զինակից Անգլիոյ։ Զ. Սուրիա եւ Լիբանան, երկուքն ալ ենթակայ Ֆրանսական հոգատարութեան։ Առաջինը սեպտեմբեր 9ին Փարիզի մէջ կնքուած դաշնագրով անկախութիւն պիտի ստանայ երեք տարիէն, իսկ Լիբանան նման դաշնագիր մը կնքելու համար բանակցութիւն կը վարէ ներկայիս Պէյրութի մէջ։

Այսպէս, Թուրքիայէն անջատուած եօթը մասերը կազմեցին իրականացնել իրենց քաղաքական արաբախօս երկիրները չկրցան իրականացնել իրենց քաղաքական միութիւնը, քանի որ համարաբական կայսրութիւն մը կրնար մեծ վտանգ դառնալ աշխարհակալ պետութեանց, մանաւանդ Անգլիոյ, որուն համար Հնդկաստանի ճամբուն ապահովութիւնը գերի վեր է ամէն բանէ։

*Արաբ հայրենասէրներու իդէալն է սակայն համարաբական կայսրութիւնը։ Անոնք Զինադադարէն ի վեր մեծ աշխատանք կը կայսրութիւնը։ Անոնք Զինադադարէն ի վեր մեծ աշխատանք կը կատարեն այդ ուղղութեամբ։ Նասած Դահլիրէի եւ Թրնեւի մէջ, ատանին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԱՍԵՐ

(ՀԱՅԳՀԱՍ ՅՕ ՎՂՈՒԿՈՒՅՈՒՄՎՈՒՄ)

Մ. Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԻ ՀԱՐՑԵՐԸ

Հայ ժողովրդական երգի հարցերը ամենից առաջ հարցեր են, որոնք ծագում են երգի ստեղծման, կատարման և ընդունման հետ կապված։ Ցավոք, մինչև այժմ մենք չունենք հայ ժողովրդական երգի ստեղծման, կատարման և ընդունման հետ կապված հարցերի ամբողջական ուսումնասիրություն։ Մինչև այժմ մենք չունենք նաև հայ ժողովրդական երգ

ՅԱՂԹԱՏԻՐ ՂՎՈՅՆՈՒՅՑՈՒՆ ՓԱՌ

Ներկայիս ապրող մարդկանց մեծ մասը չգիտի, որ Ղարաբաղի ամենահին բնակավայրերից մեկը Ղարաղալան է, որը գտնվում է Ստեփանակերտից 5–6 կիլոմետր հեռավորության վրա։ Ղարաղալան հայտնի է նաև Ղարաղալա անունով։ Ղարաղալան հիշատակվում է դեռևս 5-րդ դարի պատմիչ Ղազար Փարպեցու երկում։ Ղարաղալան հայտնի է նաև իր հնագիտական հուշարձաններով։ Ղարաղալայի հնագիտական հուշարձանների մասին առաջին տեղեկությունները հրապարակել է Ղարաղալայի դպրոցի ուսուցիչ Ա. Ալեքսանյանը։ Ղարաղալայի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրությամբ զբաղվել են նաև Ա. Ղազինյանը, Ա. Ավետիսյանը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Մանասյանը, Ա. Մանասյանը, Ա. Մանաս

դրուած ըլլալու, քանի որ դէռ պաշտօնական թագադրութիւնը եղած չէր, առջեւը դրուած էր :

Ահաւասիկ իր գահաճառին կարեւոր մասերը.—

«Կառավարութեան քաղաքականութիւնը կը չարունակուի հիմնուած մնալ Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքին վրայ: Կառավարութիւնս կը վճռեր որ ժողովուրդի կազմակերպութիւնը ամրապնդուի, որ կարենայ ծառայել միջազգային վէճերու խաղաղ կարգադրութեան: Այս մասին արդէն ծրագիր մը յանձնուած է ազգաժողովին: Կառավարութիւնս կարելին պիտի ընէ Եւրոպայի խաղաղեցման համար եւ պիտի չխնայ յաջողցնել Լոքարնոյի հինգ պետութիւններու հաւաքումը:

Նախապարներս, պահելով Սպանիոյ հանդէպ ոչ-միջամտութեան համաձայնութիւնը, պիտի չխնայ ամէն առթիւ մեղմել տառապանքը եւ նուազեցնել մահերու թիւը այս դժբախտ երկրին մէջ :

Կը յուսամ որ Եգիպտոսի հետ կնքուած դաշինքը այս տարի կը վաւերացուի իմ կողմէս եւ Եգիպտոսի թագաւորին կողմէ, ինչ որ թոյլատու պիտի ըլլայ իրականացնելու ուղղամիտ գործակցութիւն մը մեր երկու կառավարութիւններու եւ ժողովուրդներու միջեւ, որոնց ճակատագիրը անբաժանօրէն կապուած է հասարակաց չահերով եւ հպատակներով :

Խորապէս կը ցաւիմ Պաղեստինի մէջ պատահած ծանր խռովութիւններուն համար որ մեզ ստիպեց օդնական զօրք ղրկելու : Ուրախ եմ որ վերջերս գոյացաւ բարելաւում մը եւ Արքայական Ծանձնաժողովը զոր անուանեցի, կը մեկնի այս չարթու Անգլիայէն, իր քննութեան ձեռնարկելու համար : Կը յուսամ որ այս չատ կնճռոտ հարցերու քննութիւնը արդար եւ տեւական կարգադրութեան մը պիտի յանգի :

Նախարարներս եղրակացուցած են որ օրէնսդրական արդի դրութիւնը պէտք է փոխուի այն ձեւով որ աւելի ազդու դառնայ այն մարդոց եւ կազմակերպութեանց դէմ որ հանրային անզորրութիւնը կը խանգարեն : Օրէնք մը պիտի ներկայացուի ձեզի այս մասին, առանց խանգարելու խօսքի եւ ժողովներու ազատութիւնը » :

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

Իսի Լէ Մուլինոյի «Զաւարեան» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ վաղամեան, Կիր, Մուրատ եւ Ազգանութեան խումբի ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

Անիէր — Պուա-Քոլոնպի Ազամ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին:

Պանվէօ-Քաշեանի «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը, այս շաբաթ իրիկուն սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:

Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ
Դասախօսական ժողովներ

ՋԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ Նոյ. 5ին, երեկոյեան ժամը 8ին, «Վարանդեան» սրահին մէջ:

ՎՐԱՄԵԱՆ ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ ուրբաթ (Նոյ. 6) երեկոյեան ժամը 8ին, ճաշօթ հաւաքավայրին մէջ:

Վերոյիշեալ ժողովներուն պիտի դասախօսէ՝
ԸՆԿ. Հ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8էն մինչեւ կէս գիշեր

ԳԱՐԱԿԻՕԶԵԱՆի սրահին մէջ, Rue de la Défense, Իսի-լէ-Մուլինօ

Գեղարուեստական բաժին անդամուհիներու կողմէ:

Ցախքերու մասնակցութիւն մեծերու 3 ֆրք փոքրիկներու 2 ֆրք.

ORCHESTRE PARIKIAN

31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro . Cardinal Lemoine)

Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բաղկացած ԲԱՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲը, նոր եւ ընտիր բէֆէր ուսոով տրամադրելի է պարահանդէսի, հարսանիքի եւ այլ երեկոյթներու:

ՀԱՓՈՒԻՄ ԳԻՆ :

Դիմեցէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ դէմ պիտի ըլլաք:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

17, Rue Damesme, PARIS (13)
Le Gérant: H. STEPHAN — Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

“ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՕՐ”

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՅՈՅՑ ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

8 Նոյեմբեր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, **SALLE ERARD**ի մէջ, **11, Rue de Mail, Métro Bourse** կամ **Sentier**

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

Կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ երդչախումբի կողմէ, Հովանաւորութեամբ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎի

ՂԵԿԱՎԱՐ՝ **Ե. ՊՈՂՐԹԵԻԵԱՆ :**

Կը մասնակցին՝ ՏԻԿ. ՄԱՌԻ ԹԷՐԶԻ (մեներգ), ՕՐ. ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԱԼՊԱՆ (մեներգ), Mme EDWIGE BERGERON (թաւջութակ), ՕՐ. Տ. ԶԱՌԱՓԵԱՆ (դաշնակ): Mr. Charles KOECHLIN, Ֆրանսացի յայտնի երգահան եւ քննադատ՝ պիտի խօսի Հայ երաժշտութեան մասին:

Կոմիտասեան Յանձնախումբի կողմէ կը ղեկուցանէ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ:

Առաջին անգամ ըլլալով պիտի երգուին ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ անտիպ գործերէն՝ Հարսանեկան երգերը:

ԳԻՆԵՐ՝ Reservé 20 ֆր., Թիկնաթոռ՝ 10 եւ 15, կալերի՝ 10 եւ 5 ֆրանք:

Տոմսերը կարելի է հայթայթել փարիզի Հայոց եկեղեցիէն եւ պ. Չրանտ Յամուէլէն 61 Rue Mr. le Prince

ՀԱՄԵՐԴԻ ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՑԹԸ ՊԻՏԻ ՅԱՏԿԱՑՈՒԻ Կ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՆՏԻՊ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած ԱՐԵԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ կողմէ

Կը ներկայացուի ՇԻՐՎԱՆԶԱՏԻ ի

ԶԱՐ ՈԳԻՆ

Հեղինակ՝ ՇԻՐՎԱՆԶԱՏԻ

7 Նոյ. Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, «Շահրիկեան» սրահին մէջ

5, Rue de l'Eclipse, Մարսէյլ

Վարագոյրը կը բացուի ճիշտ ժամը 9ին

Տոմսերու գինը՝ 4 եւ 3 ֆր.

Թատերական Ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ

ՄԱՐՍԻԼԻԱԼԻ ԲԱԲԵՐԴԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ի նպաստ իր կարօտեալներուն

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին Շերմէն տը լա Մառրակ

Պատ «Էնթէրնասիօնալ»ի սրահին մէջ:

Ղեկավարութեամբ դերասան՝ Ե. ՂԱԶԱՐԵԱՆի

Կը ներկայացուի՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆի

ԱՐՑՈՒՆՔԻ ՀՈՎԻՏԸ

4 արար յուզիչ տրամ

ՅՈՒՇԱՏԻՏ

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Indéfrisable-ի Դրդ ցուցադասը (démonstration) տեղի պիտի ունենայ այսօր հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8,30ին իր սրահներուն մէջ, 7, Rue Bernardin, Paris (5e). Անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր արհեստակիցներէն կը խնդրուի օգտուիլ այս բացառիկ առիթէն:

ՀԱՄԱՅԱՐԲԵՐԴՅԱԿԱՆ Հայր. Միութեան Փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր անդամներն ու համակիրները կը հրաւիրուին տարեկան ընդհ. ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ 8 Նոյեմբեր, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Ֆլօրիա ճաշարանին մէջ, 61, Rue Mr. Le Prince:

Օրակարգ՝ վարչութեան ընդրութիւն եւ կարեւոր հարցեր:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսահայ կ խաչ փարիզի մասնաճիւղին հայերէնի եւ հայոց պատմութեան դասընթացքը կը վերաբացուի այսօր Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 9ին, Maison Mutualité, 24 rue St.Victor: Նախօրօք արձանագրուիլ հետեւեալ դասցեին. Օր. Գրիգեան, 5 rue Mayran, փարիզ, հեռաձայն՝ Trudaine 46-52. Այս տարի աշակերտներէն կը գանձուի 4 ֆր. ամիսը, ճախքերու համար ընտանիքի մը մէկէ աւելի երախաներու համար փոխհատուցում կ'ընծայուի զեղչ: Դասերը տեղի կ'ունենան ամէն հինգշաբթի առաւօտեան ժամը 9—12:

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ Միութեան տարեկան ընդ. ժողովը տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 1ին, Մաոի Նուպարի հասատատութեան մէջ:

Ժողովը ընտրեց 1936 1937 տարեշրջանի նոր վարչութիւնը: Նախագահ՝ Թիւրապեան, Փոխ-նախագահ՝ Սարոյեան, Քարտուղար՝ Գաբլանեան, Գանձապահ՝ Օր. Գուլումճեան, Խորհրդական անդամ՝ Բէյլերեքեան:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէքբռ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton : 52 - 73

Արեւելեան եւ ետրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

Salle des Ingénieurs Civilsի սրահին մէջ,

19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité

Պիտի խօսին՝ Ֆրանսացի եւ ուրիշ արհեստակից մասնագէտներ,

Հ. Ս. Միութեան կողմէ խօսք պիտի առնեն՝

Պ. Պ. ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ ԾԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ:

Կը ցուցադրուին հայ սափրիչ-սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները

Ֆրանսական եւ հայկական թղթակիցներու ներկայութեամբ,

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՇԽՈՒՄ,

ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ՝ հէշակաւոր պարուհի HUGUETTE O. BINի եւ դաշնակահարուհի ANGÈLE ALICEի կողմէ (7 տարեկան)

14 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԻՄԲ

ՁՈՒԱ ՊԻՏԻՃ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.:

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր սափրիչներու մօտ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél. NORD 68—02**

ԿՐ ՍՏԱՆՁԼԻ ամէն տեսակ գատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու վրայ: Ազկածի գատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաստախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Cabinet A. HANDJIAN O. ✠

Officier de la Légion d'Honneur

Expert-Traducteur, Juré près des Tribunaux

Administrateur de Sociétés

57, Bld. Barbès—Paris (18) Tél. Montmartre 70-17

Պ. Արտաւազդ Խանճեան որ 40 տարիէ ի վեր ծանօթ է փարիզի իրաւաբարական, Ֆրանսական կառավարութեան եւ դատական իշխանութիւններուն, պատրաստ է օգտակար ըլլալ իր հայրենակիցներուն իր երկարամեայ փորձառութեամբ: Ամէն ոք որ կրնայ դիմել իր գրասենեակը օգտուելու համար դատական, վարչական, առեւտրական եւ ամէն տեսակ գործերու մասնագէտներէն: Պ. Խանճեան կը հրաւիրէ իր հայրենակիցները որ իրեն դիմեն ամէն դժուարութիւններու առթիւ որ եւ է ձեռնարկ ընելէ առաջ, օգտուելու համար իր խորհուրդներէն որ կը տրուին ձրիաբար:

Պ. Խանճեան կը ստանձնէ ամէն տեսակ գործերու հետապնդում, շատ մատչելի պայմաններով եւ իր սովորական ուղղամտութեամբ:

Գիմել ամէն օր ժամը 9—10 եւ 14—15: Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՃԱԽԱՃԻ ԹՐԹՈՆԸ (179)

ՉԱՐԹՕՆԿ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

Հազիւ հաւաստակչութիւնը պահելով ան կրցաւ ոտքի վրայ մնալ, երբ կառքը այնքան յանկարծակի ցնցուեցաւ: Անմիջապէս վար ցատկեց կառքէն ու մօտեցաւ պատին: Հեռուէն հրացանաձգութիւնը խստաց դադրած էր: Զարմանալի լռութիւն մը տիրեց:

Մաթիոն ու Վահէն, պատահած ձախողանքէն ընկճուած, այլեւս ուրիշ բան մը չունէին ընելիք, եթէ ոչ վախչիլ եւ իրենց հետքը կորսնցնել: Քարքարուտ բլուրի եռեւէն անցնելով՝ անոնք լինկան հեռաւոր այգիներու լաբիւրինթոսին մէջ, որ մինչեւ փարաքարի մօտերը կը հասնէր:

Վարդանը եղած տեղը քարացածի նման մնաց: Անապահովի ձախողանքը այնպէս չշմեցուցեր էր զինքը, որ հոգեպէս ընկճուած, նոյնիսկ չկրցաւ մտածել իր աւելի քան վտանգաւոր կացութեան վրայ: Գրեթէ ոտքին տակ զանուողներէն մէկն ու մէկը եթէ աչքը վեր բարձրացնէր ու տեսնէր զինքը՝ հրացանը ձեռքը ծառի մը ճիւղերուն մէջ պահուած, այդքանը արդէն պիտի բաւէր գնդակով մը զինք վար բերելու :

Երկու ձիաւորներէն մէկը՝ ձիէն վար ցատկելով վազեց ճամբուն վրայ երկնցող ընկերոջը մօտ: Մարդը մեռած էր: Ռուս կառապանը բարձրացաւ ձայն արտասուելով կ'աչխատէր ինկած ձիու տակէն խամութը (կազմուածքը) դուրս բերել: Պոնտոլովսկին, ատրճանակը պատրաստ բռնած, կռնակը տուած էր պատին ու կատաղութենէն ծանր ծանր հեւալով ատամներու արանքէն կը սուլէր.

— Ես էդ արմաճականերու մէրը... Ես անոնց ցոյց կուտամ,— մէկի տեղ տասը հատը չան սատակ պիտի ընեմ. Սրիկաներ ... իմ վրայ ձեռք բարձրացնել... ես էնոնց ...

Թիք ... թիք ... իրարու չփուող պողպատի հանած մեղմ ձայնին վրայ՝ կառապանը գլուխը վեր վերցուց: Առաջին բանը որ աչքին հանդիպեցաւ Վարդանն էր: Տղան քիչ առաջ ծառած՝ հրացանը ուղղած էր Պոնտոլովսկիի գլխուն :

Զգացած սարսափէն թէեւ կառապանը ձայն իսկ չկրցաւ հանել, բայց Պոնտոլովսկին անոր ղէմքէն կռահելով, որ եաեւը ինչ որ բան կը կատարուի, բնազդօրէն քայլ մը եւս ցատկեց՝ գլուխը վեր բարձրացնելով: Հազիւ տասը ոտք բարձրութենէն մը հրացանի մը խողովակը գլխուն վրայ կախուած էր: Տեսնելն ու հրացանի երկու փողերէն ծուխի եւ բոցի ժայթքումը մէկ եղաւ: Եղան մը նման Պոնտոլովսկին տապալեցաւ գետին : Այդքան մօտէն կրկնակ խողովակներու մանր արճիճները գանկը փշրած էին եւ ուղեղը թանձր ցեխի մը նման ցրուած չորս բոլորը:

Վարդանին կը թուէր, թէ այս բոլորը երազի մէջ կատարուեցաւ: Չէր յիշեր, թէ ի՞նչպէս ձգանարը բարձրացուցած էր, նշան առած ու կրակած: Բայց երբ Պոնտոլովսկին չան-թահարուածի նման գետին փռուեցաւ, անճանաչելի մսակոյտ մը դարձած, Վարդանը վայրենի աղաղակ մը փրցուց եւ ճիւղէ ճիւղ ցատկելով վար թռաւ եւ այդիի թումբերու վրայէն սկսաւ փախչիլ դէպի վեր, դէպի վեր, դէպի հեռուն երեւցող Ղռերը:

Հազիւ ոտքերը գետին կը դպչէին: Երիտասարդ ու կորովի Վարդանը եղնիկի նման ցատկելով կը վազէր : Շուտով հեռանալու, ազատուելու բնական զգացումը այդ պահուն այնքան զօրեղ էր իր մէջ, որ վազելու ժամանակ հազիւ թէ ոտքի կոխածտեղը կը տեսնէր: Ազատուելու բնազդական ցանկութիւնը ոտքերուն թեւ տըւած էր, եւ ոչ իսկ լսեց, որ երկու անգամ կրակեցին հետեւէն:

Առաջին երկու զնդակները պարապը անցան: Հազիւ քանի մը քայլ մնացեր էր որ Վարդանը պատին հասնէր: Լեռնական երիտասարդը՝նամբով նըշան բռնեց ու արձակեց հրացանը: Վարդանը, մինչեւ այդ՝ ոչ հալածողէ եւ ոչ ալ արձակուած զնդակներէ լուր ունէր, յանկարծ ազդրի վրայի կողմը, փափուկ մսին մէջ սուր խայթոց մը զգաց ու զարմանալի կերպով միայն այդ պահուն լսեց հրացանի դոռոցը :

Զգաց որ զարնուած է: Ով գիտէ, թերեւս մահացու կերպով: Այս միտքը սարսափեցուց ու յանկարծ ջլատեց կորովը: Վարդանին այնպէս թըւեցաւ, որ աշ կողմը յանկարծ վերէն վար թմրած է: Գլուխը պտոյտ կուգայ: Կեցած տեղը ծանրօրէն օրօրուեցաւ, ու յանկարծ գլխիվայր ինկաւ երկու թումբերու արանքը գըտնուող փոսին մէջ:

Անկման հետեւանքով, ցաւ մը սթափեցուց Վարդանը: Ինկած ժամանակ գլուխը զարկած էր որթատունկի հաստ կոճղին, ու ճակատի մորքը ակրթուած: Երբ ցաւէն ամբողջապէս ուշքի եկաւ, առաջին բնազդական չարժումը եղաւ ոտքի ցատկել ու փախչիլ: Բարեբախտաբար ինքզինք ժամանակին պահեց: Հրացանը քայլ մը անդին ինկած էր:

Դատարկ փամփուշտները հանելով նորեր տեղը լեցուց : Զգուշութեամբ գլուխը վեր բարձրացնելով որթատունկի տերեւներու արանքէն, չորս բոլորը դիտեց :

Լեռնականը, անշեղ խիղճ որսորդի մը վստահութեամբ, հրացանը ուսը նետած նեղ ճամբայով մը կը մօտենար Վարդանի կողմը, իսկ հեռուն պատի վրայ բարձրացած ընկերը վար կ'իջնէր երիտասարդին հասնելու համար :

Ուրիշ ճար չկար: Հրացանը վար բերաւ Վարդանը ու լեռնական երիտասարդի ոտքերուն նշան բռնելով կրակեց .

— Եարապպիմ,— ցաւէն գոռալով երիտասարդը երեսն ի վար ինկաւ ու հեծեծալով սկսաւ գալարուիլ գետնի վրայ :

Վարդանը, կարծես զսպանակէ մը մղուած, ոտքի ցատկեց, վազեց դէպի պատը ու վեր մագլցելով ինքզինք նետեց միւս այգին, որ նեղ եւ երկար այգի մըն էր: Առաջին պահուն, անտանելի ցաւ մը կը զգար Վարդանը, կարծես աջ ոտքի ղները կը քաշուէին, արգիլելով վազքը, բայց բաւական տեղ վազելէ վերջ, ցաւ, թմրութիւն բոլորովին մոռցաւ, կարծես վիրաւորուած իսկ չէինէր :

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթ՝ «Մ ե ղ ո ւ»

փարիզի եւ Շրջանի Ցառաջի ցրուիչ

Գ. ԱԽԵՑԻՔԷՆ:

ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ VENDREDI 6 NOVEMBRE 1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3263

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՀԱՑՈՑ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՌԱՄԱՎԱՐ — ՀՕԿ ԽՄԲԱԿԻՆ ՍԱԴՐԱՆՔՈՎ.— ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԵՆՑ ԻՍԿ ԲԵՐՆՈՎ

ՆՄԲ.— Առաձին խմբագրականով մը ներկայացուցինք Ռամկավար - Հօկ խառնիճաղանճին ազգադաւ դիրքը՝ ձախողեցնելու նպատակով Ամերիկայի Հայոց ազգային միասնականութեան համար նուիրական փորձած ձեռնարկը : Այժմ Ռամկավարները իրենք են որ կը պատմեն ատիկա,— պատմութիւնը կը խղճենք Պոսթընի ռամկավարներու պաշտօնաթերթէն, Պայքար, 15 հոկտ.—

Ըստ «Պայքար»ի, ամերիկահայ գաղութի համար «երջանկաբեր թուական մը» եղած է հոկտեմբեր 10—11 թուականը , երբ «Ամերիկահայ Երեսփ. Ժողովը» գումարուեր է եւ մերժեր կաթողիկոսական նուիրակին առաջարկը :

Ժողովը գումարուած է Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, նախագահութեամբ «յօնքերը սրմայ» Գալֆայեան եպիսկ.ի եւ առենապետութեամբ Հ. Հապէշեանի :

Տեղի ունեցած է «հաչուետուութիւն»՝ անշուշտ գործուած չարիքներու եւ պատակտումի աշխատանքներուն մասին: Կարդացուած են կաթողիկոսականներէն 3կոնդակներ, մէկը նուիրակին ուղղուած՝ որ«կը չեչտէր անոր բացարձակ լիազօրի հանգամանքը եւ ամէն կարգի իրաւասութիւն կը չնորհէր գաղութի Հայերու ազգ. եկեղեցական գործերը կարգադրելու՝ համաձայն իր տեսութեան եւ դատողութեան »:

Հոկտեմբեր 11ի Բ. նիստին կաթողիկոսական «լիազօր» նուիրակը խօսք առած եւ «հետեւեալ պատգամները» տուած է, թէ ինք եւ կաթողիկոսը .

1.— Սրտի անհուն կսկիծով կը դիտեն մասնաւորաբար Ամերիկահայ գաղութի մէջ տիրող երկպառակութիւնը եւ թէ մտահոգ են որ բոլոր խաւերու եւ չրջանակներու, մինչեւ իսկ ընտանեկան չարկերէն ներս տիրող այս անհամաձայնութիւնները աղետաբեր պիտի դառնան Ազգին .

2.— Թէ ինք լիազօրուած է կաթողիկոսէն խաղաղութեամբ, խմաւտութեամբ եւ զգաստութեամբ կարգադրելու Ամերիկահայութեան ազգային ներքին խնդիրները եւ իր ցանկութիւնն է արդիւնաւորել իր այս առաքելութիւնը Ամերիկահայութեան մէջ, խաղաղօրէն կարգադրելով տիրող անհամերաչխութիւնը: Եւ առ այս, ինքը իր լիազօրի հանգամանքով լաւագոյն միջոցը համարած է գործադրել հետեւեալ կէտերը.

Ա.— Զորս տարուան համար կամովին կը հրաժարին Ազգ. Երեսփ. Ժողովը.

Բ.— Եւ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը իր յարակից խորհուրդներով.

Գ.— Զորս տարուան չրջանի մը համար կազմել չէզոք տարրերէ բաղկացեալ կեդր. Վարչութիւն մը, որուն կ'ենթարկուին եկեղեցւոյ հետ կապուածքոլոր հաստատութիւնները եւ գործերը.

Դ.— Հայ. Առաք. եկեղեցիներէն դուրս մնացել այն նախկին հոգեւորականները, որոնք կաթողիկոսէն եւ Գերագոյն Խորհուրդի կողմէ կարգալոյծ հռչակուած են.

Ե.— Մեղայագիր ստորագրել տալ եւ գրաւոր խոստում առնել կարգապահութեան եւ օրինապահութեան՝ այն հոգեւորականներէն, որոնք վերին իշխանութիւններէ կախակայուած են, բայց տակաւին կը չարունակեն հոգեւոր արարողութիւններ կատարել, եւ զանոնք ընդունիլ Հայ. Առաք. եկեղեցիէն ներս.

Զ.— Այժմ ըմբոստ տարրերու ձեռքը գտնուած բոլոր եկեղեցիներն ու դպրոցները միացնել հայրապետառնանաչ եկեղեցիներու եւ դպրոցներու :

Իր այս ծրագիրը պարզելէ ետք,— կը գրէ «Պայքար»— նուիրակը, ծայրայեղ յուզումով եւ փղձկած չեչտերով խնդրեց ժողովականներէն որ ի սէր բարեղ յուզումով եւ փղձկած չեչտերով խնդրեց ժողովականներէն որ ի սէր ազգային համերաչխութեան, ի սէր եղբայրակցութեան, Ամերիկահայ գաղութի ներկայացուցիչները օժանդակեն իրեն իր այս ծրագիրները գործադրելու, որ ինքն ալ պատկուած տեսնէ իր առաքելութիւնըեւ խաղաղ սրտով վերադառնայ Էջմիածին :

Նուիրակը հաւիւ թէ իր գեկոյցը լրացուցած, բոլոր սեղաններէն դրեթէ զսպանակէ մղուածի պէս մէկ չարժումով վեր բարձրացան բոլոր ձեռքերը, առաջին խօսքը իրարմէ խլելու փութկոտութեամբ: Ժողովականներու մեծագոյն մասը արտայայտուեցաւ հակիրճ կերպով եւ արտայայտեց իր պատկան Թեմին վճռական բազձանքը: Բոլոր երեսփոխաններու միահամուռ բազձանքը կարելի է ամփոփել հետեւեալ գլխաւոր կէտերուն մէջ.—

1.— Նահատակ Դուրեանի արիւնը դեռ չէ ցամքած ժողովրդեան սրտին մէջ եւ երբեք պիտի չցամքի .

2.— Ըմբոստ տարրը երբեք ընդունակ չէ իր խռովարար ընթացքէն հրաժարելու, եւ Ազգը երբեք չի կրնար վստահիլ կոկորդիլոսի արցունքներու .

3.— Հայրապետառնանաչ եկեղեցիներու եւ դպրոցներու վերջին երեք տարիներու չրջանին ցոյց տուած խաղաղ յառաջդիմութիւնը խանգարելու հարկ չկայ բնաւ.

4.— Ամերիկահայ ազգային գործերը առաւել քան երբեք արդիւնաբեր եղած են վերջին տարիներու ընթացքին.

5.— Ազգը դոհ է իր Տեղապահէն եւ Ազգ. Առաջնորդարանի պաշտօնէութենէն .

6.— Սահմանադրական Օրէնքի 21րդ յօդուածի Զ. եւ է. համարներու տրամադրութեանց համաձայն, Ազգ. Երեսփ. Ժողովի իրաւասութիւնն է ընտրել կամ հրաժարեցնել իր Առաջնորդը եւ կեդր. Վարչութիւնը.

7.— Բոլոր հայրապետառնանաչ Թեմերը եւ Ամերիկահայ չախչախիչ մեծամասնութիւնը հպատակ են միշտ իր Վեհափառին, Գերագոյն Խորհուրդին, Լիազօր Նուիրակին եւ եկեղեցական աւանդութիւններուն, բայց առ այժմ հարկ չի տեսներ իր ներքին գործերուն մէջ որ եւ է փոփոխութեան :

Ռամկավար Թղթակիցը կը հաղորդէ թէ այս բոլորը ըսուած են «վերին աստիճանի յարգանքով ու պարարիւնութեամբ», գլխաւոր «կարգախօս» ուներնալով «ներկայ կացութեան անպայման պահպանումը » :

Այսինքն՝ կաթողիկոս - մաթողիկոս, Պատուիրակ - մատուիրակ մտիկ չենք ըներ եւ մեր գիտցածը կ'ընենք...

Պարզ խօսքով՝ ռամկավար օթելածին երեսփ. Ժողովը այս ըսած է կաթողիկոսական իբր թէ «լիազօր» պատուիրակին, որ ըստ «Պայքար»ի յուզուած ոգեկ ելած է եւ յայտարարած .

« Կը տեսնեմ որ բոլոր երեսփոխանները անխտիր կը պահանջեն իրաց պահպանումը, կը ցաւիմ որ այսքան երկար ժամանակ ձեր մէջ մնացի եւ ծրագիրս պահպանումը, կը ցաւիմ որ այսքան երկար ժամանակ ձեր մէջ մնացի եւ ծրագիրս

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատերազմական նախարար Լուսար Տալատիէ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ երեկ. Ժողովին Բանակի Ցանձնախումբին առջեւ, Զորեքշաբթի: Ցանձնախումբին պատրաստած հարցարանին պատասխանելով, ըսաւ Թէ Գերմանիա, զինուորական ծառայութեան չրջանը երկարելով, ստանձնեց ծանր զոհողութիւններ եւ այժմ լծուած է երկարաչունչ ճիգերու : Ներկայիս զերզոհողութիւններ եւ այժմ լծուած է երկարաչունչ ճիգերու : Ներկայիս զերման բանակը ունի 800,000 զինուոր, եւ վարելու համար այդ հսկայ բանակը՝ ման բանակը ունի 800,000 զինուոր, եւ վարելու համար այդ հսկայ բանակը՝ միայն 18,000 սպայ, թիւ մը որ չատ անբաւական է : Միւս կողմէ Գերմանիա միայն 18,000 սպայ, թիւ մը որ չատ անբաւական է : Միւս կողմէ Գերմանիա կ'աշխատի դիւրացնել բանակին չարժունակութիւնը,— երկաթուղիի եւ խճուկ'աշխատի դիւրացնել բանակին չարժունակութիւնը,— երկաթուղիի եւ խճուղիի ցանց մը կը չինէ դէպի Գերմանիոյ արեւմտեան սահմանագլուխը: Գերղիի ցանց մը կը չինէ դէպի Գերմանիոյ արեւմտեան սահմանագլուխը: Գերմանական ուժերուն 80 տոհարիւրը բանակած է հոլանտական, պելճիական եւ մանական ուժերուն 80 տոհարիւրը բանակած է հոլանտական, պելճիական եւ ֆրանսական սահմանագլուխին մօտերը, ինչ որ չատ բան կը խօսի յանկարծակֆրանսական սահմանագլուխին մօտերը, ինչ որ չատ բան կը խօսի յանկարծական յարձակումի մը մասին :

Այս կացութեան դէմ յանդիման, Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութիւնը պատրաստած է կարգ մը ծրագիրներ : Նախ ուժ պիտի տրուի սպառութիւնը պատրաստած է կարգ մը ծրագիրներ : Նախ ուժ պիտի տրուի սպառներու պատրաստութեան, ի մտոյ խորհրդարանին պիտի ներկայացուին քանի ներու պատրաստութեան, ի մտոյ խորհրդարանին պիտի ներկայացուին քանի մը օրինագիծեր, որոնք նկատի պիտի ունենան ստեղծել ազգային պաշտպամը օրինագիծեր, որոնք նկատի պիտի ունենան ստեղծել ազգային պաշտպանութեան համար գիտական պրպտումներու ուսումնարան մը, զինուորական նութեան համար գիտական պրպտումներու ուսումնարան մը, զինուորական ծառայութեան պարտադիր նախապատրաստութեան սպասարկութիւն մը: ծառայութեան պարտադիր նախապատրաստութեան սպասարկութիւն մը: կարգ մը գործարաններ, որոնք նուիրուած են ռազմարուեստին, պետական կարգ մը գործարաններ, որոնք նուիրուած են ռազմարուեստին, պետականացուած են արդէն: Ըլլայ զինարաններու, ըլլայ պետական գործարաններու նացուած են արդէն: Ըլլայ զինարաններու, ըլլայ պետական գործարաններու մէջ պիտի չթոյլատրուի որ եւ է գործադուլ: Վերջին գործադուլներուն պատմէջ պիտի չթոյլատրուի որ եւ է գործադուլ: Վերջին գործադուլներուն պատճառով երկու ամսուան չափ ետ մնաց պատերազմական ճարտարարուեստը: ճառով երկու ամսուան չափ ետ մնաց պատերազմական ճարտարարուեստը: Հիւսիսային սահմանագլուխին ամրացման յատկացուած է 500 միլիոնի վարկ Հիւսիսային սահմանագլուխին ամրացման յատկացուած է 500 միլիոնի վարկ մը,— պիտի հիմնուին ամրաչէն խրամատներ, ջրալից թակարդներ ,հեւայլն :

Պատերազմական նախարարը յայտարարեց նաեւ թէ երբեք թոյլ պիտի Պատերազմական նախարարը յայտարարեց նաեւ թէ երբեք թոյլ պիտի չտայ , որ զօրանոցներու մէջ քաղաքականութիւն խաղան զինուորները կամ չտայ , որ զօրանոցներու մէջ քաղաքականութիւն խաղան զինուորները կամ քաղաքական Թերթ մանկ զօրանոցներէն ներս, այս առթիւ դատապարտեց քաղաքական Թերթ մանկ զօրանոցներէն ներս, այս առթիւ դատապարտեց Իտմանիիքէն, Փոփիւլերը, որոնք զինուորներուն մէջ կ'արթնցնեն հակակար - Իտմանիիքէն, Փոփիւլերը, որոնք զինուորներուն մէջ կ'արթնցնեն հակակարդապահական ոգի մը:

Ի վերջոյ հիացումով խօսեցաւ բանակին կարգապահութեան եւ բարոյադապահական ոգի մը:

Ի վերջոյ հիացումով խօսեցաւ բանակին կարգապահութեան եւ բարոյականին կորովին մասին,— այս բանակին հովանիին տակ՝ Ֆրանսա կրնայ քնանալ կանին կորովին մասին,— այս բանակին հովանիին տակ՝ Ֆրանսա կրնայ քնանալ բոլորովին ապահով :

ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈՒԶՎԷԼԹԻ ՁԱԽՋԱԽԻՉ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

160 տարիներէ ի վեր, ուրեմն Միացեալ - Նահանգներու Սահմանադրու - 160 տարիներէ ի վեր, ուրեմն Միացեալ - Նահանգներու Սահմանադրութեան վաւերացումէն սկսեալ, մինչեւ այժմ ոչ մէկ նախագահ արժանացած թեան վաւերացումէն սկսեալ, մինչեւ այժմ ոչ մէկ նախագահ արժանացած էր այն համաժողովրդական վստահութեան, որ ցոյց տրուեցաւ երեքշաբթի էր այն համաժողովրդական վստահութեան, որ ցոյց տրուեցաւ երեքշաբթի Ռուզվէլթի : Թերթ մը «ընտրութիւն չէ, այլ հանրաքուէ» կ'ըսէ Ռուզվէլթի Ռուզվէլթի : Թերթ մը «ընտրութիւն չէ, այլ հանրաքուէ» կ'ըսէ Ռուզվէլթի յաղթանակին համար : Ամերիկան 48 նահանգներէն 46ը կը կանգնին նախայաղթանակին համար : Ամերիկան 48 նահանգներէն 46ը կը կանգնին նախագահ Ռուզվէլթի կռնակը : Մինչեւ այժմ Ռուզվէլթ ստացած է 23,160,365 գահ Ռուզվէլթի կռնակը : Մինչեւ այժմ Ռուզվէլթ ստացած է 23,160,365 քուէ : 513 պատգամաւորներ Ռուզվէլթի կողմն են, իսկ Լանտընի կողմը՝ ոչ քուէ : 513 պատգամաւորներ Ռուզվէլթի կողմն են, իսկ Լանտընի կողմը՝ ոչ իսկ 12:

Ամերիկեան խորհրդարանը եւս պիտի կազմուի ժողովրդավար հոսանքին Ամերիկեան խորհրդարանը եւս պիտի կազմուի ժողովրդավար հոսանքին չախչախիչ մեծամասնութեամբ : Վերակոչին մէջ Ռուզվէլթի կուսակցուչախչախիչ մեծամասնութեամբ : Վերակոչին մէջ Ռուզվէլթի կուսակցութիւնը հաւանաբար ունենայ 73 աթոռ, իսկ հանրապետականները 19 : Նոյն թիւնը հաւանաբար ունենայ 73 աթոռ, իսկ հանրապետականները 19 : Նոյն համեմատութիւնը եւս երեսփ. Ժողովին մէջ :

Ֆրանսայի մէջ ձախակողմեան Թերթերը իրենց ուրախութիւնը կը յայտնեն Ռուզվէլթի անհնախընթաց եւ անօրինակ յաղթանակին համար : Ու կը հեգնեն Լանտընը, իբրեւ մարդը դրամատիրական կազմակերպութեանց : Ցաղթանակը նոյն համակրանքով ողջունուեցաւ նաեւ Հռոմի, Թոքիոյի, Ժընեւի, Պրիւսէլի մէջ : Անհատնում չնորհաւորականներ կը տեղան ներկայիս Ռուզվէլթի հասցէին : Պատգամ - հեռագրով մը Ռուզվէլթ չնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէնուն :

*** Ռուզվէլթի փոփոխութիւն մը պիտի մացնէ իր դահլիճին մէջ : Դեկտեմբեր 1ին կը մեկնի Պուէնոս - Այրէս, նախագահելու համամերիկեան ժողովին :

ներս պարզեցի ամէն տեղ ամէնուն, բայց չհասկցուեցայ· կը զգամ թէ պարտուած մարդ մեմ եւ իմ առաքելութիւնս ձախողած է, սակայն եթէ դուք կը կարծէք թէ ներկայ կացութեան պահպանումը աւելի օգտակար է ազգին, ուրախ եմ, որովհետեւ Ն. Վեհափառութեան քաղաքականը ալ այդ է» :

Ժողովը յետոյ հետեւեալ հեռագիրը խմբագրած է եւ ղրկած Կաթողիկոսին .—

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՂՐԿՈՒԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐԸ.— « Հոկտեմբեր 11, 1936ին, Նիւ Եորք Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ մէջ գումարուած Ամերիկահայ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ արտայայտուած ընդհ. բաղձանքներուն վրայ, Նորին Ս. Օծութեան Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի Նուիրակ Գարեգին Արք. Յովսէփեան յանդեցաւ այն եզրակացութեան Թէ եկեղեցւոյ միասնականութիւնը ներկայ պայմաններու տակ հնարաւոր չէ եւ Վեհափառ Հայրապետի անունով արտօնեց Ազգային Կեդրոնական Վարչութիւնը եւ առաջն. տեղապահը մնալ իրենց պաշտօնին վրայ եւ չարունակել Հայաստանեայց Առաքելական Ս. եկեղեցւոյ ծառայութեան նուիրական գործը: Այս առթիւ Երեսփոխանական Ժողովը իր որդիական սէրը եւ խոր յարգանքը խոնարհարար կը մատուցանէ Վեհափառ Հայրապետին :

ԴԻՒԱՆ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎՈՑ

Առաջ. տեղապահ՝ Մամբրէ Եպսկ. Գալֆայեան, Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետ՝ Հմայեակ Հապէշեան, Երեսփ. Ժողովոյ ատենադպիր՝ Պետրոս Պոտտացի :

Եւ «ազգը» փրկուած ...

Եւ երեւակայել որ այս հրէշներն են որ դեռ համերաչխութեան ու խաղաղութեան խօսքեր կ'ընեն ու կը ճառեն «ամենայն Հայոց» կաթողիկոսի վեհափառութենէն, հրամաններէն ու կոնդակներէն :

Էջմիածնայ կաթողիկոսութեան տարեգրութիւններուն մէջ կ՞ՏՐԵՒՕՔ նախընթաց մը այն անհուն արհամարհանքին ու անարգանքին, զոր ռամկավար կոչուած ազտեղութիւնը այնքան չնականօրէն նետեց իր լումային հետ դէպի Էջմիածնայ գմբէթը ...

“ՀԻԹԼԷՐ ՊԷՏՔ ՈՒՆԻ ՀԱՆԳԻՍՏԻ”

Պերլինէն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Զօր. Կէօրինկ պիտի նչանակուի Գերմանիոյ նախարարապետ : Պավարիոյ, Սաքսէ եւ Պատի կառավարութեանց պետերը պիտի կոչուին հանդստեան՝ վերջ ըրուելով իրենց պաչտօնին : Բացառարար Պավարիոյ վարչապետը դեսպան պիտի նչանակուի եւրոպական պետութեան մը մօտ : Այս ձեւով, բովանդակ Գերմանիոյ կառավարութիւնը պիտի կեդրոնացուի Զօր. Կէօրինկի ձեռքին մէջ : Հիթլէր, կ'ըսեն իր չրջապատի մարդիկը, պէտք ունի հանգիստի, յոգնած ըլլալով քանի տարուան կատաղի պայքարէն վերջ եւ գերման պետութեան ճակատագիրը ստանձնելէն ի վեր :

*** Պերլինէն հեռագիր մը կը հաղորդէ նաեւ, որ Հիթլէր եւ Մուսոլինի տեսակցութիւն մը պիտի ունենան գալ տարուան սկիզբը, նուիրագործելու համար գերմանեւիտալական նոր համաձայնութիւնը : Արդէն իսկ բանակցութիւնները կը կատարուին՝ մշակելու համար երկու երկիրներու պետերուն հանդիպման յայտագիրը :

Առնաւի Պուէկինի...

«Պրուդա»յի նոյեմբեր 3ի թիւէն կը տեղեկանանք, որ Երեւանի մէջ կը պատրաստուին արձան դնել Պուէկինի : Թիֆլիզէն Լենինական տանող ճամբուն վրայ կայ տեղ մը, ուր Պուէկինը դիմաւորած է սպանուած ուսս հըրաչակաւոր գրագէտ Կրիպոետովի դիակը, որ սայլով Թէհրանէն կը տանէին Թիֆլիս : Որոչուած է հանդիպման այս կէտին վրայ գտնուող ժայռին մարմարէ տախտակ մը փակցնել :

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Զորեքշաբթի աղետալի պարտութիւն մը կրեցին կառավարական ուժերը, Մատրիտի հարաւային կողմը : Ապստամբները գրաւ տալով քանի քիլոմեթր երկար ռազմաճակատի մը վրայ՝ Մատրիտի հարաւէն եւ հարաւ - արեւմուտքէն, գրաւեցին Ալքորքոն եւ Զէրրօ գիւղերը : Ճեթաֆէի գրաւումը եւս կը հաստատուի ապստամբներու այս յաղթանակով : Բոլոր այս գիւղերը կը գտնուին ոչ իսկ 10 քիլոմեթր հեռու մայրաքաղաքէն : Ապստամբ ուժերուն յառաջապահները կը գտնուին Քարապանքէլի առջեւ, մայրաքաղաքին բանուորական բազմամարդ արուարձաններէն մին : Հրաչք մը միայն կրնայ փրկել այլեւս Մատրիտը : Այսուհանդերձ Մատրիտի կառավարութիւնը կը պատրաստուի հակայարձակում մը կատարել, բայց ապստամբներու գեկոյցը հեգնանքով կ'ըսէ Թէ այդ հակայարձակումը ուրիշ նպատակ չունի, բայց եթէ ծածկել իրենց նահանջը դէպի Պարսելոնա :

Ոչ մէկ լուր միւս ճակատներէն :

Անգլիտալական յարաբերութիւններ

Գահաճառին ընթերցումէն վերջ, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը չանձնախումբ մը ընտրեց՝ խմբագրելու համար գահաճառին պատասխանը : Լորտ Հալիֆաքս, յետոյ, խօսելով անգլեւիտալական յարաբերութիւններուն մասին , ըսաւ .

— Մեզ անհամաձայնութիւններ չկան Իտալիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ : Մենք պատրաստ ենք վերսկսելու մեր յարաբերութիւնները, կը բաւէ որ գոհացում տրուի երկու երկիրներու կենսական չահերուն, Միջերկրականի մէջ :

Կ'ըսուի Թէ Իտլն եւս պիտի պատասխանէ Մուսոլինի : Անգլիական գահլիճը ներկայիս կը խորհրդակցի, որպէսզի երբ երեսփ. Ժողովին մէջ հարցապնդում կատարուի արտաքին քաղաքականութեան, մասնաւորաբար անգլեւիտալական յարաբերութիւններուն մասին, ըսէ Թէ ինչ կը մտածէ վերսկսելու համար բարեկամութիւնը Իտալիոյ հետ : Ամէնէն դժուարին կէտը կը գտնուի եթովպիոյ հարցին մէջ : Արդարեւ բրիտանական քաղաքական չրջանակներուն մէջ այն տպաւորութիւնը կը տիրէ Թէ դրեթէ անլուծելի հանգոյց մը կը կազմէ եթովպիոյ ներկայ ճակատագրին ճանաչումը :

Ի՞նչ կ'ըսեն Չեմպրլէյն եւ Էտիս

Սըր Օսթըն Չեմպրլէյն, որ Լիոնի Ֆրանսական համալսարանէն ստացաւ «պատուակալ վարդապետ»ի տիտղոսը, այդ առթիւ արուած ճաչկերոյթի մը ընթացքին, Լիոնի քաղաքապետարանին մէջ, այսպէս խօսեցաւ, խօսքն ուղղելու Էտիսի .

— Ձեղի հետ էր, առաջին անգամ, որ խորհրդակցեցանք Լոքարնոյի դաշնագրին խմբագրութեան մասին : Այդ դաշնագիրը գոյութիւն չունի հիմա, բայց իր ոգին կ'ապրի տակաւին Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ : Այդ օրերուն, բարեկամութիւնը որով ներչնչուած էինք, չէր սպառնար ոչ ոքի, այլ ըստ մեզի՝ երաչխիք մըն էր խաղաղութեան, անով միայն մենք պիտի կարենանք հիմնել կամուրջը Անգլիացիներուն, Ֆրանսացիներուն, Գերմանացիներուն եւ Իտալացիներուն միջեւ, մոռնալու պայմանով անցեալը եւ միանալու համար յանուն երջանիկ ապագայի մը :

Էտիս պատասխանեց .

— Դուք աշխատեցաք, Արիսթիտ Պրիանի հետ, մարդոց պարգեւելու համար խաղաղութեան բարիքները : Իսկ ես ձեզի հետ աշխատեցայ գծելու համար Լոքարնոյի դաշինքին գլխաւոր գիծերը : Կ'օգտուիմ առիթէն՝ մեծ բանքս յայտնելու համար ձեր վեհափառին, որ կը քալէ բրիտանական թագին աւանդութիւններուն մէջէն :

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՐԻՎ

ՊՈԼՍԷՆ նոր հեռագիր մը կ'ընէ Թէ Թրքուհիներու զինուորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ պատերազմի ժամանակ,— անոնք պիտի ծառայեն ընդհանրապէս Թիկունքը, առողջապահական, պաբենաւորման սպասարկութեանց եւ սպայակոյտին մէջ : Այդ խմաստով օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի Ազգ. Ժողովին :

ՀԱՎԱՍ Ֆրանսական հեռագրական գործակալութեան տնօրէնը, Կիմիէ, հրաժարեցաւ Լէոն Պլումի ճնչումին վրայ,— Կիմիէ կապուած ըլլալով «Փուրնալ»ի եւ իբրեւ այնպիսին, չէր կրնար գոհացում տալ Ժող. Ճակատի կառավարութեան, որ երկրին հեռագրական գլխաւոր գործակալութենէն կը պահանջէ լուրերուն տալ այն ուժը, զոր կը ներչնչէ Ժող. Ճակատի հանդանակը :

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

«ՀԱՅԿ. ԴԱՒԹ՝ ԹՐՔԱԿԱՆ ԱԿՆԱԾՈՎ»

Ա.

Ամբողջութեամբ ու նոյնութեամբ տուինք թուրքերէն «Թան»ի մէջ երեւցած «Դաւոն ճշմարտութիւններ» կամ «Թուրք Մեծ Ցեղափոխութիւնը» թերթօնին այն մասը, որ կը վերաբերէր «Հայկական ցաւոտ հարցին» :

Անմիջապէս ըսենք որ եթէ չենք սխալիր, առաջին անգամն է որ թուրքերէն հրատարակութեան մը մէջ եւ թուրքի մը միջոցաւ համեմատաբար այսքան լայն տեղեկութիւններ երեւան կը հանուին ոչ միայն հայկական դատի, այլ եւ, ընդհանրապէս, թրքահայ կեանքի մասին :

Դէպքերու եւ ձեռնարկներու այն շարքը, զոր յիշած է Զիա Շաքիր, ինչպէս եւ այն որակումները, անուններն ու նոյն իսկ «Վանի մէջ առաջնորդի մը ընտրութեան առթիւ» ծագած վէճերու մասին տրուած սխալ կամ դիտումնաւոր ծանօթութիւնները կուգան, առաջին առթիւ, վկայելու թէ թուրք պետական իշխանութիւնները զգրած չեն դեռ մինչեւ այսօր քնութեան բովէն անցնելու այն կեանքն ու ձգտումները, որոնք մերը եղան : կասկած չկայ, որ, թերթօնին հեղինակը, ըլլալով համեմատաբար երիտասարդ, օգտուած է իրագիկներէ : Ու կասկած չկայ, զգրձեալ, որ այդ «իրագիկները» — կամ իրագիկը — Հայեր են : Էնկիւրիւն տեւապէս,— ինչպէս երէկտրդն ու Պապր Ալին՝ առաւնօք — ունի իր կենդանի ու հայախօս տարրերը, որոնք կը ջանան մեր կեանքն ու չարժումները նոյնութեամբ հաղորդել իրեն :

Հոս էական չէ, անշուշտ, թէ Զիա Շաքիր ո՞րմէ քաղած է այդ բոլոր անուններն ու մանրամասնութիւնները : Փաստը բաւական թելադրիչ է, ու խելօք բան ըրած կ'ըլլայինք, եթէ մեծով ու պզտիկով եւ առանց կուսակցական խորութեան Հայերս երկու բանի որոշապէս ու անտարակելի կերպով համոզուէինք :

Ա.— Թուրքը իր պաշտօնական օրգաններով, տեւապէս հետապնդած է մեր ամէն մէկ քայլը :

Իր ձեւին ու մանրամասնութեան մէջ խեղաթիւրուած թէեւ, բայց էութեան մէջ ինքնամտածիչ բան մը կայ թալէաթի կողմէ, իրրեւ թէ Վարդգէսի սրուած այն պատասխանին մէջ(*) թէ «այժմ կարգը մերն է» : Այդ «այժմ»ը խտացումն է այն խորամանկ, հետեւողական, անդիմագ քաղաքականութեան, զոր մեզի հանդէպ սրդէրեց մանաւանդապէս Իթթիհատը : Անտեղեակ ձեւացաւ, ժպտեցաւ՝ ներքնապէս կատղելով, ու օր մըն ալ տապարը իջեցուց, որովհետեւ «կարգը իրն էր» ...

Անհաւանական չէ, որ Զիա Շաքիր, որուն թերթօնը հին ու նոր փաստաթուղթերու հետաքննութիւն մըն է, հայկական դատին յատկացուած մասը խմբագրած ըլլայ Իթթիհատի չրջանին զոյացած արխիւէ մը, որուն արձանագրութիւնները կը գտնենք հիմա՝ քսան տարի վերջ միայն ...

(*) Հիւսէյին Ճահիտի յուշերէն, որ երեւցաւ, շաբաթ մը առաջ, Յուսոյի մէջ : Վարդգէս ներկայացած է Թալէաթի՝ աւնր «ապահինեցու» համար :

Բ.— Թուրքը, իրրեւ պետութիւն, կը չարունակէ հալածել, բայց երբէ չարհամարհել մեզ : Աւելին.— յանձնառնալ թէեւ՝ իր բոլոր չարժումներուն մէջ, էնկիւրիւի մամուլը հետեւողական աչալոյս կը հսկէ մեզ : Սուրիա, իր հոծ հայութեամբ, անհանդուրժելի փուշ մըն է իր աչքին : կ'ամբաստանէ երբ զրգռել կ'ուզէ տեղական իշխանութիւնը մեր դէմ, կամ՝ երբ կ'ուզէ իր սահմանները եւս «մաքրել» հայ տարրէն : կը զգուարանէ՝ երբ լարել կ'ուզէ տեղական տարրը մեր դէմ : Ու մինչեւ այսօր, Տէրսիմի թէ Ֆարթէզի մէջ, ուր ապստան տուներներ միայն ունինք, «քոմիթէճի Ցովհաննէսներ» կը տեսնէ ...

Բայց, Զիա Շաքիր, «գիտասրտութե՞ն» եւ «վեհանձնութեան» ձեւին տակ, ինք եւս կը մտածէ թէ էնկիւրիւն նոյն աչքով է նայած ու նոյն աչքով կը նայի ռուսահայ զանգուածին վրայ, ինչ աչքով որ նայեցաւ Իթթիհատը՝ թրքահայ զանգուածին վրայ :

Մալիլ փաշան, կ'ըսէ ան, կրնար մէկ օրուան մէջ արմատախիլ ընել մնացեալ հայութիւնը : «Անոնց ճակատագիրը կախուած էր էնկիւրիւի մէկ հատիկ ոչէն» ... Բայց ... էնկիւրի դիտաց :

Գիտա՞ց թէ արդելքի հանդիպեցաւ : Զգըջրենք, առ այժմ, մօտիկ անցեալի այդ չատ ծանօթ դէպքերը :

Բայց չմոռանանք այն աղաղակող իրողութիւնը թէ՝ Թուրքը, իր թէ բիներուն մէջ իսկ, «վեհանձնութեան» ձեւին տակ կ'աւանդէ թէ չէ կրցած իրականացնել իր հիմնական ծրագիրը,— Արաբչէն անդին լրացնել այն, որ Աբդիւլ Համիտ սպրինիթիհատը ըրաւ : Հայուն, հայութեան, Հայաստանի ու ու հայկ. դատի նկատմամբ ամենափոքր տարբերութիւն չունի իթթիհատչէն : Թրքատիպ ուրիշ լրբութիւն մը կը փորձէ Զիա Շաքիր, երբ կ'ըսէ թէ պինադադարին Հայերը պէտք էր վերջ տային իրենց այդ քայլերուն, քանի ոչ «իշխանութեան գլուխ եկած էին այնպիսի անձեր որոնք ոչ մէկ բէն ու ոխ ունէին Հայերու հանդէպ» : Իսկ «իթթիհատի պետրը կամ հետացած էին երկրէն եւ կամ գործէ ձեռնթափ եղած »...

«Ոխ ու բէ՞ն» : Բայց, մի՞թէ քինախնդրութեամբ է բացատրած, նոյն թերթօնագիր Շաքիրը, Իթթիհատի կատարած՝ պանդուռածային տեղահանութիւնն ու չարդը : Չէ՞ որ զայն նկատած էր արդիւնքբամիթէճիներու գործունէութեան : Մէկը կամ միւսը : Ո՞ր էր, թէ պետական ծրագրեալ քաղաքականութիւն մը : Եթէ առաջինն էր՝ ապա ուրեմն ինչո՞ւ լռելեայն կ'արդարացնէն զայն բոլոր տիպի ու բոլոր հոսանքի Թուրքերը : Իսկ եթէ պետական քաղաքականութիւն էր, անպատկառութիւն չէ՞ զայն տանիլ կապել անձերու ու ամէն ինչ վերջացած նկատել այն օրը, երբ նոյն այդ անձերը «երկրէն հեռացած են, կամ ձեռնթափ են եղած» ...

Այս ուղղութեամբ աւելի համոզիչ է սակայն Հիւսէյին Ճահիտի խոստովանագիրը :

«Թանին»ի նախկին խմբագրապետը, պատմելով իր յուշերը ու տալով Զօհրապի եղերական կորուստին հետ կապուած դրուագ մը՝ իր նախասրտած ձեւով, ու մատնանշելէ վերջ թէ ներքին նախարարութիւնը իրեն չվստահուեցաւ, որովհետեւ Թալէաթ ու իր կողմնակիցները գիտէին թէ «ես վերջ պիտի տայի հայկական տեղահանութեան», չի վարանիր, սակայն, աւելի քան կէս միլիոն անողոքօրէն մահացածներու, վիլայեթ զրգռած հաշարամեայ անցեալի մը եւ վերջապէս իր սեփական հոգին արմատախիլ ու անճիտուած ժողովուրդի մը համար ըսել.— Թալէաթ փրկեց Թուրքիա այդ տարապրութիւնները ընելով :

Այո, անտարակելի կերպով կայ մեծ ճշմարտութիւն մը այս խոստովանութեան մէջ :

Քամալական Թուրքիան գոյութիւն չէր ունենար այսօր՝ եթէ հայ զանգուածը վճռացած չըլլար : Աւիկա ոչ միամտութիւն է, ոչ ալ ինքնամխիթարիչ պատրանք : Քամալ իր չարժումը սադմնաւորեց այն նահանգներուն մէջ, ուր մենք 90 տոկոս մեծամասնութիւն ունեցած պիտի ըլլայինք, եթէ տեղահանուած չըլլայինք : Թուրք տարրը չատոնց մաքրուած պիտի ըլլար մինչեւ զինադադար :

Այս առթիւ, տեղին է անցողակի ըսել, թէ հիմնովին կը սխալին բոլոր անոնք, որոնք կը կարծեն թէ Թուրքը մեզ ջարդելով միայն միլիոնի մօտ Հայերու կեանքը խլեց, կամ մեզ հեռացուց մեր հողէն : Աւիկա, ժամանակական ու պատմական դնահատութի մը տեսակէտով,— թող ներուի ինձ ըսելու— փոքրիկ կորուստ մըն է : Թրքահայ տարրով՝ մենք կորնցուցինք հայ պետական ամուր գոյութեան մը խարխոյ, ու զայն չանձնած եղանք Թուրք այժմու պետութեան՝ իրրեւ նոյնքան ամուր խարիսխ մը :

Իրերուն ու դէպքերուն նայելով այս ու վերոյիշեալ անկիւններէն, մեզի համար պարզ կը դառնար թէ ինչու էնկիւրիւ մինչեւ այսօր այնքան անգիջող ու չամառ կերպով կը հետապնդէ մեզ ու կը չարունակէ քրքրել ու իր ուզած ձեւով մեկնաբանել հին ու նոր պատմութիւններ, որոնց պիտի անդրադառնանք յաջորդաբար :

վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՇՀԱՅ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐ ԳՈՐԾԷ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՆ

Մասքոմայէն (Պուլկարիա) կը հաղորդեն Ազատ Խօսքի.— Այստեղի ծխախոտի գործաւորներու միութեան տեղական կոմիտէին դիմումին հետեւանքով, զանազան գործարաններ այցելելով բոլոր ոչ հպատակ հայ գործաւորները գործէ կը հեռացնէ, հակառակ անոր որ անոնք նախարարութենէն վաւերացուած վկայամակաց աշխատելու արտօնագիր ունին, որոնց սակը, 200 լեվ, վճարած են կանխաւ :

Այցելելով միակ հայ գործարանը, որուն հպատարի մօտ աշխատաւորներուն մէջ հպատի 3 հոգի Հայեր կային, անմիջապէս զանոնք ալ գործէ կը հեռացնէ :

Նկատելի է որ քանի մը գործարանատէրեր մերժած են Հայերը հեռացնել, պ. տեսուչին պատասխանելով թէ Հայերը պիտի աշխատին, քանի որ նախարարութիւնը արտօնած է :

Գործէ հանուած հայ աշխատաւորներուն թիւը 100է աւելի է :

ՌՈՒՍԱԿԱՆ
ԿԱՐՄԻՐ ՊԼՊՋԱԿՆԵՐԸ

Աչխարհ զգայացունց լուրերու տենչանքը ունի : Ու Թուսիա, որ կ'երեւի լաւ ըմբռնած է այդ պարագան, վերջին չաբաթներու ընթացքին սկսաւ ռումբեր արձակել՝ խանգարել ուզելով Լոնտոնի եւ Եւրոպայի մնացեալ մայրաքաղաքներու անդորրութիւնը :

Սպանիական դէպքերու առթիւ՝ սովետական Ռուսիոյ քայլը արար աչխարհի կողմէ որակուեցաւ «ռումբ» մը : Պահ մը բոլորը խռովքի մատնուեցան : Լիթվինով ժպիտ մը ունեցաւ իր լայն դէմքին վրայ : Վորոշիլով գոչեց.— «Նու, խարաչօ» ... Իսկ մեր «կարմիր կուռց» յեղափոխականները, վիպային ու երազական, ոգեւորուեցան :— «Մոսկուա՛, սովետական Մոսկուա՛» :

Շուտով, սակայն, աչխարհ անդրադարձաւ այդ «ռումբ»ին էութեանը, ու զայն կոչեց «պլըֆ» մը :

Տարակոյս չկայ, որ Մոսկուայի կապուած բոլոր թերթերը կը չարունակեն գրել.— «Սովետական նաւատորմը ոգի է» :

Ոգի՞,— բայց Սեւ ծովի ռուսական ափերուն վրայ :

Եթէ այդ մամուլի դաղափարական թէ վարձկան խմբագիրներուն մնար՝ այդ նաւերը չատոնց մեկնած կ'ըլլային զուգէ ... Բայց, նոյն այդ խմբագիրները զանոնք ուղարկած պիտի ըլլային, ասկէ առաջ, Զինաստան, տարիներ առաջ՝ Գերմանիա եւ Մարոք : Իսկ այսօր՝ Սպանիա ...

Կը թուի սակայն, թէ սովետական դիւանագործական դեկավարութեան մօտ եւս չատոնց ցնդած է համաչխարհային յեղափոխութեան չոգին : Ու այդ է պատճառը, որ զօբաբանակները կը տողանցեն Մոսկուայի մէջ, իսկ մարտանաւերը՝ Սեւ ծովու ափունքը մի՛ այն ...

Ապա ուրեմն, ի՞նչ է պատճառը «սովետական ռումբ»ին : Մտահոգ է ան Լարկօ Քապալերոյի՞ ճակատագրին համար : Ցիմար պէտք է ըլլայ մարդ՝ հաւատալու համար թէ «չէզոքութեան» մասին այնքան անգօր պատուէր յարձրացնող Մոսկուան ցարդ օգնութիւն ուղարկած չէ :

Ուղարկեցին բոլորը : Ուղարկեց նաեւ Ռուսիան, բայց հոս կը բացուի վարագոյրը ուրիշ իրողութեան մը, որ կը բացատրէ սովետ զինուժագործներու կացութիւնը՝ երկրէն ներս ու երկրէն դուրս :

Լիթվինով փորձեց ջուրը ձգել Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ մէջեւ համաձայնութեան մը փորձը : Բայց, չյաջողեցաւ : Ասիկա քաղաքական պարտութիւն էր :

Մոսկուա կը խորհէր փարավան մը ընել Փարիզը՝ իր ծրագիրներուն համար : Իր ճիգերէն մին եղաւ եթովպիոյ կցումը ճանչցնել չտալ : Պլոմի կառավարութիւնը, իրրեւ ծնունդը ժողովրդական ճակատին, կրնար նպաստել իր այդ ծրագրին,— կը խորհէր ան :

Սպանիան, որ միչտ ժող. ճակատով կոչուած էր ճշմարիտ դործիք մը դառնալու, ողողուեցաւ քաղաքացիական պատերազմի արիւնով : Ֆրանսայի մէջ բախումներ սկսան ազգայնականներու եւ համայնավարներու միջեւ :

Եւ աշխարհ մոռցաւ, այս բոլորին իրրեւ հետեւանք, Ռուսիոյ ներքին անցուդարձերը :

Ճիշդ այն չրջանին, երբ կը կարծուէր որ Սթալին ու Վորոշիլով կրանիտեայ պատուանդանի մը վրայ են, իսկոյնդատավարութիւն մը դրին մէջտեղ : Մահուան դատապարտեալներ, նոր ձերբակալութիւններ, ապսոր : Ու դէտ կը չարունակուին խոր-հրդաւոր չշուկներ կամ լուրեր՝ «մաքրագործման» մասին : Մաքրագործում մը, զոր կատարեց Սթալին՝ երբ զայնականները կը յառաջանային դէպի Մատրիտ :

Բնական է որ աչխարհ իր ուչադրութիւնը կեդրոնացնէր Մոսկուայի վրայ : Իսկ արտաքսումի ձախ հոսանքներու մէջ տրտունջ մը ծայր տուաւ : Ոմանք փորձեցին ... բողոքել : Նոյն իսկ «մերոնք»՝ իրենց ... թղուկիներով, մինչ Սթալին կ'ուզէր ձեռնարկել նոր դատավարութեան մը : Չէ՞ որ դատախազը Վիչինսքին երեւան էր հանած նոր դաւադրութիւն մը, որ «աւելի մեծ էր քան առաջինը» :

Այո, բայց, կը ծաւալէր եւ արտունջը :— «Ազգայնականները կը յառաջանան դէպի Մատրիտ, Ժրանգալ ճակատը ճարճատումի նչաններ ցոյց կուտայ, մինչ «ընկերը» Սալինը կը գրգռի մաքրագործումով ... Մը մնաց ուրեմն, համաչխարհային յեղափոխութիւնը : Լենինի ընկերները սպանելո՞վգլուխ պիտի հանէն զայն : Ի՞նչ կ'ընէ Ռուսիան, որ կոչուած է ոահվիբրան դառնալու յեղափոխութեան» :

Եւ Սթալին սոխպուեցաւ փոչի փչել աչքերուն : Չարկ էր աչխարհի ուչադրութիւնը Ռուսիոյ ներքին կեանքէն դարձնել այլ տեղ :

Ու ահա բեմ բերուեցաւ կարմիր մարաչախտը : Թերթերը սկսան ասկի չաճախ խօսիլ անոր մասին : Սթալին յանկարծ հիւանդացաւ : Պաղ մը չէ՝ արդեօք նաեւ այդ հիւանդութիւնը՝ առաչին գծին վրայ քաչելու համար Վորոշիլովը՝ այն օրերուն, երբ անդամ գժգոհանք կայ Մոսկուայի դէմ :

Մարաչախտը՝ որո՞ւ դէմ սակայն :

—«Պանիան, ահաւասիկ» :

Եւ «ռումբ մը» նետուեցաւ Լոնտոնի մէջ :

Արդի՞ւնքը, —ոչինչ :

Մատրիտը չփրկուեցաւ, անչուշտ, իսկ ռուսական նաւերը մնացին իրենց տեղերը ...

Բայց, Սթալին կրցաւ ուչադրութիւնները կեդրոնացնել այլ տեղ :

Ինքով, Ռատէք, Պուխարին, — առանց ձերբակալութիւնը կամ գնդակահարութիւնը պէտք չէր որ այնքան ազմուկ առեղծէր, որքան առեղծեց Չինովիևի խմբակինը :

Այդպէս ալ եղաւ :

Չարկ էր փրկել նաեւ Կոմինտէրնի հեղինակութիւնը՝ արտաքսմանի թէ երկրի ձախ տարրերու քով :

—«Մենք կը հետանանք չէզոքութենէն : Պիտի թողունք չանձնաժողովը : Մեր նաւերը պատրաստ են : Այլ եւս չենք կրնար հանդուրժել »...

Ու մթթիներ, ճառեր, բեմին վրայ է կրկին կարմիր մարաչախտը ...

—«Ռուսիան պիտի օգնէ» ...

Ոչ մէկ զրական քայլ սակայն :

Իսկ անդին, մաքրագործումը կը չարունակուի, երբ այլ եւս ոչ ոք կը հետաքրքրուի «Լենինի հին ընկերներով» ...

Ասիկա աւելի կարեւոր է : Վանդի կարմիր բանակն ու նաւատորմը, իրականին մէջ, ոչ միայն անգօր են ոք եւ է դեր կատարելու Միջերկրականի

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԱԼՈՑՍԻՆ
(ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԸ)

Այդպէս ալ եղաւ, արշալոյսին աչ-նանայինն կծու հով մը աներեւաբար կը չոչէր մեր երեսը, սկսանք յառաջանալ արագ կերպով եւ մինչեւ կէս օր մեր ոտգմական խնդիրը լուծուած էր : Այս կռուի զոհերէն ամէնէն թանկագինն եղաւ տեղակալ Պետրոս Զօքուրեանը որ կռուի սկզբին իսկ խճուղիին վրայ զարնուեցաւ :

Գնդակը ճակատ էր մէկ ոտքը եւ միւսն ելած : Կառքը գնելով իսկոյն Իպրիր ուղարկեցինք, սակայն մեծ քանակութեամբ արիւն կորնցնելով հիւանդանոց հասնելուն իր վերջին չունչը կը փչէ այդ երիտասարդ զինուորականը :

Այս յաղող կռիւը ունեցաւ եւ իր մէկ ուրիշ առաւելութիւնը : Ինչպէս տեսանք, Իպրիրի մօտ գլխաւոր ճանապարհի կողքին Մալաքլու թաթարական գիւղը տեղահան եղաւ ամբողջութեամբ : Եւ մեր գունդի չտապը որ մինչ այդ Իպրիր կը գտնուէր, փոխադրուեցաւ Մալաքլու, ուր եւ մնացինք մինչեւ վերջ, մինչեւ Կարսի ճակատը հեղնիլը :

Կրկնութենէն խուսափելու համար, յիչեմ նոյնպէս, մէկ ուրիշ կռիւ Թաչ Պուրուն - Ջաղուռ գծի վրայ : Այստեղ ալ դարձեալ թշնամին նպատակ ունէր մեզի մեր դիրքերէն դուրս չպրտելէ յետոյ գրաւել Իպրիր - Մարզարա խճուղին եւ պաշարել Իպրիրը :

Այդ չրջանին Իպրիրի զօրամասին կը հրամայէր Սեպուհ : 18 մարտ 1936ի «Հայրենիք» օրաթերթի մէջ, այդ կռիւի մասին Սեպուհ ունի գրութիւն մը :

Ասոր առնք Սեպուհին.—

—1920 թուականին էր, մեր մանուկ հանրապետութեան օրերին : Հայաստանի Հանրապետութեան 4րդ բրիգադան գտնուում էր Իպրիրի չրջանը :

Զորրորդ բրիգադային յանձնուած էր Ղարաղալայի կամուրջից մինչեւ Մարգարայի կամուրջի եւ Թաչ Պուրունի սահմանի պաչտպանութիւնը :

Թշնամու հետեւակային յարձակման կէտերի վրայ ամրութիւններ չին-ուած էին եւ դրուած որոչ զինուորական մասեր :

Ապրիլի վերջին, երբ մի առաւօտ հրամանատարը զարթնում է հրացանի խուլ որոտների տակ, դուրս ելլում է ճշդելու եղելութիւնը : Ահա հետեւեալը ձայնում է.

— Հա, ես եմ ընդհանուր հրամանատարի չտապից : Գնդապետ Բաղդասարեանը կանչում է հրամանատարին :

— Հը, ասա՛, գնդապետ :

— Պատիւ ունիմ հաղորդելու, որ թշնամին Թաչ Պուրունի կողմից յարձակուելու է մեր դիրքերի վրայ եւ աչխատում է մեր ճանապարհը կտրել՝ գրաւելով Մարգարայի կամուրջը :

— Մեր ճանապարհը չենք կրնար կտրել : Ինձ ասա, թէ ի՞նչ կարգադրութիւն էք արել :

— Դեռ նոր կարգադրութիւն պիտի անեմ : Լուրը որ հասաւ, անմիջապէս **ուղեցի** ձեզ հաղորդել :

— Տէ՛, գնդապետ, այն տեղի դիրքերում չատ քիչ է մեր ուժը : Ուստի, անմիջապէս ձիաւորներու մի հարիւրեակ ուղարկէ՛, չուտ հասնին. յետոյ հետեւակից էլ՝ մի գումարտակ : Եւ դու անմիջապէս մեկնէ կռուի վայրը : Ես կը կարգադրեմ որ 2 թնդանօթներով Ցակոբեանը հոն երթայ : Իսկ ես էլ իմ ձիաւորներով կը մեկնիմ հիմա :

Հրամանատարը հեռախօսում է կացութեան մասին Հայաստանի Հանրապետութեան զինուորական նախարարին :

Երբ հրամանատարի հետ հասանք, հրացանները որոտում էին, թնդանօթները գոռում, սար ու ձոր ղղրդում :

Թշնամին աչխատում էր մեր չղթան կտրել եւ անցնել մեր դիրքերի եռեւը : Նա նկատել էր, որ մեր ուժերը՝ իրենց հետ համեմատած՝ բաւական փոքր են : Այդ պատճառով յարձակումի նախ ձեռնարկութիւնը իրենք էին առել : Մեր քաջարի բանակի ուժեղ դիմադրութիւնը սակայն կասեցնում էր նրանց յառաջխաղացումը :

Լուրը տարածւում է Հայաստանի մայրաքաղաքում : Ամէն ոք անձկութեամբ սպասում է նոր տեղեկութիւնների : Շատերը ասում են «վայ թէ պարտութի՛ւն» եւ, միչտ հետաձգնում են զինուորական նախարարին, որ միչտ պատասխանում է, թէ տարակոյս չունի, որ մերոնք պիտի յաղթեն :

Անցնում են ժամեր : Կռուի վախճանը յայտնի չէ երեւանում : Սորտրդարանը արտակարգ ժողով է գումարել : Բոլորը անհամբեր սպասում են վերջին լուրերին :

Զինուորական նախարարն էլ գրաւել է իր տեղը լուռ ու մունջ : Տխուր է, բայց ասում է, թէ ջղայնանալու պէտք չկայ, քանի որ յաղթութիւնը մեզ պիտի լինի : Մասխալ պայծառ է, ուրեմն յաջողութիւնը մեր կողմն է :

Հրամանատարը հեռախօսով այսպէս հաղորդում է նախարարին. «Թշնամին յամառ դիմադրութիւն է ցոյց տալիս, բայց փախուստի պիտի մատնուի : Մերոնց հրամայեցի, որ հակայարձակման անցնին» :

Գնդապետ Տիգրան Բաղդասարեանը յառաջանում է իր զինուորներով : Կռիւը տաքանում է : Երկու կողմից էլ ուժեղ դիմադրութիւն է : Ոչ մի նահանջի նչան չի երեւում : Մեր թնդանօթները դժոխային կրակ են բարձրացնում եւ խորտակում թշնամու ամուր դիրքերը : Բայց թշնամին յամառօրէն կառչած է իր դիրքերին :

Կռիւը երկարում է : Արեւը թեքւում է դէպի արեւմուտք : Ցամառ թշնամին ամէն ճիգ թափում է իր ձեռքն առնելու նախաձեռնութիւնը :

Մեր հրամանատարը ջղայնանում է թշնամու յամառ դիմադրութիւնից : Ուստի հրամայում է գնդապետին գնդացիրների եւ թնդանօթների դիտային կրակի տակ յառաջանալ : Մերոնք անմիջապէս անցնում են յարձակումի : Ահա այս տեղն է որ թշնամին, մեր քաջերի յարձակումին չդիմանալով, լքում է իր դիրքերը եւ քաչում : Մերոնք անմիջապէս գրաւում են թշնամու ձգած դիրքերը եւ ամրանում այնտեղ :

Գնդապետը իր զինուորները կարգի բերելուց յետոյ, նորից յարձակում է գործում, եւ ահա այս երկրորդ յարձակման ժամանակ թշնամին, ահագին զոհեր տալով՝ փախուստի է դիմում :

Նահանջող թշնամին պատերազմի դաչտում թողնում է ահագին ռազմամթերք եւ մի քանի գնդացիրներ : Այդ օրը մերոնք գրաւեցին տանկական 11 զիւղեր : Կռիւը վերջացաւ հայ բանակի յաղթութեամբ :

ԳՆԴ. Տ. ԲԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

(4) (Շար.)

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԼՍԱՐԱՆԸ

Նոյեմբ. 29ին գոհաշնութեան տաղաւար տիկնոջ մը հետ ծանօթացայ։ Ծերունի մը ունէին հիւր։ Ան ալ ծանօթ մը եղաւ ինծի։ Ծերունին ինծի ըսաւ թէ ինք 45 ձրթ. կ՚ստանայ իսկ ամսական։ Ան ալ ինծի ըսաւ թէ ինք 29 ձրթ. կ՚ստանայ։ Ես ալ ըսի թէ ես 25 օրուան մը համար 15 ձրթ. կ՚ստանամ։ Ան ալ ինծի ըսաւ թէ ինք E.12 եւ E.7 տուգանքներ կ՚ընդունի։ Ես ալ ըսի թէ ես E.2 տուգանք մը միայն կ՚ընդունիմ։ Ան ալ ինծի ըսաւ թէ ինք ամսական E.14 կ՚ստանայ։ Ես ալ ըսի թէ ես 25 օրուան մը համար E.14 կ՚ստանամ

ԳՈՐԾԱԴՈՒԻ յայտարարուեցաւ Փանարի գործարանին մէջ, Լըվալուա։ Մօտ 3 հազար գործաւորներ ձգեցին իրենց աշխատանքը, բայց գրաւուած կը պահեն գործարանը։ Պատճառն այն է որ գործարանին տնօրէնութիւնը 825 բանուոր արձակած էր 16 հոկտեմբերին, առանց բանուորական պատուիրակներու համաձայնութեան։

ՇՈՒՆԵԿԱՒՈՒԹԻ ծանր արկած մը պատահեցաւ Զորեքշաբթի երեկոյ, փիւթոյի կայարանին մէջ, Փարիզի մօտիկ։ Երկու չոգեկառքեր իրար բախեցան եւ խորտակուեցաւ մարդատար չոգեկառք մը։ 15 վիրաւորներ կան, 2ը ծանր վիճակի մէջ։ Նիւթական վնասը եւս մեծ է։

“ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՕՐ”

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՅՈՅՑ ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

8 Նոյեմբեր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, **SALLE ERARD**ի մէջ, **11, Rue de Mail, Métro Bourse** կամ **Sentier**

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

կազմակերպուած ՄԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբի կողմէ, Հովանաւորութեամբ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎի

ՂԵԿԱՎԱՐ՝ **Մ. ՊՈՒՐԹԵԼԵՄՆ**։

կը մասնակցին՝ ՏԻԿ. ՄԱՌԻ ԹԷՐԶԻ (մեցցօ-սոփրանօ), ՕՐ. ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԱԼՊԱՆ (մեցցօ-սոփրանօ), Mme EDWIGE BERGERON (թաւջուհի), ՕՐ. Տ. ՋԱՒՈՒՓԵԱՆ (դաշնակ)։ Mr. Charles KOECHLIN, Ֆրանսացի յայտնի երգահան եւ քննադատ՝ պիտի խօսի Հայ երաժշտութեան մասին։

Կոմիտասեան Յանձնախումբի կողմէ կը զեկուցանէ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ։

Առաջին անգամ ըլլալով պիտի երգուին ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ անտիպ գործերէն՝ Հարսանեկան երգերը։

Գիներ՝ Reservé 20 ֆր., Թիկնաթոռ՝ 10 եւ 15, կալերի՝ 10 եւ 5 ֆրանք։

Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել փարիզի Հայոց եկեղեցիէն եւ Պ. Հրանտ Սամուէլէն 61 *Rue Mr. le Prince*

ՀԱՄԵՐԴԻ ԶՈՒՏ ՀԱՄՈԶԵՑԷՔ ՊԻՏԻ ՅԱՏԿԱՑՈՒԻ Կ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՆՏԻՊ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱՅՆԱՐԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ Հայր. Միութեան Փարիզի եւ արուարձան-ներու բոլոր անդամներն ու համակիրները կը հրաւիրուին տարեկան ընդհ. ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ 8 Նոյեմբեր, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Ֆլօրիա ճաշարան-ին մէջ, 61, Rue Mr. Le Prince:

Օրակարգ՝ վարչութեան ընտրութիւն եւ կարեւոր հարցեր։

Ֆ. Կ. ՀԱԶԻ Պուլվար-Օտտոյի մասնաճիւղի դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր ուրբաթ, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Մատրան սրահին մէջ։ Կը խօսի

Պ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԱՆՇԱՆՕԹ ՋԻՆՒՈՐԻԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ (Etoile)

Կազմակերպուած Նախ. Պատ. Հայ Սպաներու Միութեան կողմէ։

8 Նոյեմբեր, կիրակի ժամը 18.15ին։

Անդամներէ կը խնդրուի ներկայ ըլլալ կամարին մօտ, Շան զ'Էլիզէի դիմացը։

Թատերական Ներկայացում

Ի նպաստ Պօմոնի Վարանդեան Ակումբին

Վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը **8.30**ին Վարանդեան Ակումբին մէջ

10 Պուլվար Մարկըրիտ, Պօմոն

Մարսէյլի Տրամա-Օփէրէթ խումբը դեկավարութեամբ դեր. Ղազարեանի

կը ներկայացնէ ՆԱՄՈՒՍ

Մուտք՝ 5 եւ 4 ֆրանք, փոքրիկներու՝ 2 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած ԱԲԻԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ կողմէ

կը ներկայացուի ՆԻՐՎԱՆԶԱՏԷ ի

ՁԱՐ ՈԳԻՆ

Վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, «Շահրիկեան» սրահին մէջ

5, Rue de l'Eclipse, Մարսէյլ

Վարագոյրը կը բացուի ճիշդ ժամը 9ին

Տոմսերու գինը՝ 4 եւ 3 ֆր.

Թատերական Ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ

ՄԱՐՍԷՅԻ ԲԱԲԵՐԴԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ի նպաստ իր կարօտեալներուն

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին Շերմէն տը լա Մատրակ Պատ «Էմթէրնասիօնալ»ի սրահին մէջ։

Ղեկավարութեամբ դերասան՝ Յ. ՂԱԶԱՐԵԱՆի

Կը ներկայացուի՝ Ա. ԱՇԱՐՈՆԵԱՆի

ԱՐՑՈՒՆՔԻ ՀՈՎԻՏ

4 արար յուզիչ տրամ

ORCHESTRE PARIKIAN

31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro. Cardinal Lemoine)

Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բաղկացած ԲԱՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ, նոր եւ ընտիր repertoire-ով տրամադրելի է պարահանդէսի, հաբսանիքի եւ այլ երեկոյթներու։

ՀԱՓԱԿԱՒՈՐ ԳԻՆ։

Դիմեցէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ գոհ պիտի ձգաք

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՊՑԻԼԻՆՕՑԻ «Զաւարեան» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ **վ. Ադամեան**, Մջ. Մուրատ եւ Արղուէթեան խումբի ընկերները վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ՊԱՆԵՒՕ-ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը, այս շաբաթ իրիկուն ընկ. Մալխասեանի բնակարանին մէջ, կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։

ՓԱՐԻԶԻ «Եգիպտացի» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները, այս երեքշաբթի, Նոյեմբեր 10ին, ժամը 8.30ին, 4, rue St. Denis (Place du Chatelet), մէթրօ Chatelet։

Օրակարգ՝ Ջեկոյց Շրջանային ժողովի եւ ընարութիւն նոր կոմիտէի։

Գաւառ

Ս. ԼՈՒԻԶԻ Ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Կուիչք եւ Կէփէն խումբերու եւ Թալուտիէի ընկերները, այս կիրակի, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

Դասախօսական ժողովներ

ՎՐԱՄԵԱՆ ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ ուրբաթ (Նոյ. 6) երեկոյեան ժամը 8ին, Ճանոթ հաւաքավայրին մէջ։

Պիտի դասախօսէ՝

ՔՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԻ «Ընկեր Կարօ» ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը, այս շաբաթ (Նոյեմբեր 7) իրիկուն ժամը 8ին, ընկ. Մուրատեանի բնակարանին մէջ։ Կը խօսի ընկ. Շ. Միսաքեան։

«Զաւարեան» ենթակոմիտէի խնջոյքը տեղի պիտի ունենայ կիրակի (Նոյեմբեր 8) իրիկուն ժամը 8ին, «Վարանդեան» սրահին մէջ։ Ներկայ պիտի ըլլայ ընկ. Շ. Միսաքեան։

ՄԱՐՍԷՅԻ «Լուսարձակ» յանձնախումբի կազմակերպած բանախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ, կիրակի (8 Նոյեմբեր), առաւօտեան ժամը 10ին։ Կը բանախօսէ Պ. Շ. Միսաքեան։

Հ. Ց. Դաշնակցութեան Օրը Կարտաճի մէջ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

ԿԸ ՆՈՒԻՐԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ Կ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԵՒ Լ. ԳԵՂՈՒՆԻ

ԹԷՅԱԹԵՂԱՆ

Ֆ. Հ. Կ. ՀԱԶԻ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8էն մինչեւ կէս գիշեր ԴԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահին մէջ, Rue de la Défense, Խաչ-Լէ Մուլինօ

Գեղարուեստական բաժին անդամ-ուհիներու կողմէ։

Ծախքերու մասնակցութիւն մեծերու 3 ֆրք. փոքրիկներու 2 ֆրք.

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան

Կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կապոյտ Խաչի Անկէճի մասնաճիւղին կողմէ

Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկէնի լճին դէմ, Cascade du Lac-ի սրահը

ԿԸ ԽՕՍԻ *ՅՈՒՔԹ. Շ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ*

Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆԴ

Մախքերու մասնակցութեան համար մուտք՝ 5 ֆրանք

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbes Roch

Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին։

Օգտուեցէք առիթէն, Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը զեղչենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը։ Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Օձիքներ եւայլն։ Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք։ Կրնանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձոր։ Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տաբեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ կարմիր խաչերուն։

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ Ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը։

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ։

ԱՐՔԱՅԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը։

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է։

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէրը՝ Ա. ՏԱՒԼԱԹԻԹԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille — Tél. D. 70-89

17, Rue Damesme, PARIS (13)

Le Gérant: H. STEPHAN **Imprimerie A. DER (AGOPIAN)**

ՅԱՋԱՂԻ ԹՈՒԹԱՕՆԸ (179)

ՁԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

Քարէ ցած պատ մըն ալ անցնելով՝ ան ինքզինքը գտաւ Ղռերու բաց տարածութեան վրայ։

Այդիի քովէն նեղ եւ քարքարուտ ճամբայ մը կը բարձրանար վեր։ Անշուշտ Հրազդանի կամուրջէն բաժնուող ճամբան էր այդ, մտածեց Վարդանը, բայց թէ ո՞ւր կ'երկարէր, դէպի ո՞ր գիւղը, դժբախտաբար այդ չէր գիտեր։

Քարի մը վրայ նստաւ վայրկեան մը հանգստանալու ու ընելիքի մասին մտածելու համար։ Զարմանալի արագութեամբ միտքը կը գործէր։ Շըր-ջակայքի գիւղերուն բոլորովին ան-ծանօթ՝ լաւագոյն համարեց վերա-դառնալ քաղաք։ Ճիշդ է որ քաղաքի փողոցներուն ալ ծանօթ չէր, բայց հազարաւոր Հայեր կը բնակէին հոն, մէկէն ու մէկէն կրնար Գալուստի տան մասին իմանալ։ Դժբախտաբար, քա-ղաքը կը գտնուէր Հրազդանի հակա-ռակ կողմը։ անընդհատ ձոր մը կը բաժնէր զինք քաղաքէն։ Ուրեմն ի՞նչ։

Ալ ոտքը զարմանալի կերպով ծան-րացած, թմրեցաւ։ Տափաստը բոլորո-վին թրջուած էր ու արիւնը կը լճա-նար կօշիկին մէջ։ Անընդմատրելի ցաւ-ութիւն մը կը զգար քնելու ու հաղիւ մեծ դժուարութեամբ աչքերը բաց կը պահէր։ Մէկ ալ հրացանը վար ինկաւ ձեռքէն, աչքերը կիսախուփ՝ գլուխը կրծքին ինկաւ։

Թէ այդ վիճակը որքան տեւեց, չգիտցաւ Վարդանը։ Երբ հեռուէն ար-ձակուած գնդակ մը շաչելով զար-նուեցաւ նստած քարին, բոլորովին ինքզինք գտած, չորս բոլորը նայե-ցաւ։ Մեծ այդիի կողմէն չորս հինգ գինուորներ դէպի իր կողմը կը վա-զէին։ Վարդանը վիրաւորուած երկկի նման առաջ նետուեցաւ։ Ղռերու բաց տարածութիւնն էր առջին, ուր նոյն-իսկ թուփ մը, մեծ քար մը չկար ծածկուելու համար։

Ալ կողմի վրայ Հրազդանի ձորը կ'երկարէր, որ ամբողջովին ծած-կուած էր վայրի թուփերով ու քիչ վերը՝ դէմ դիմաց այգիներու շար-քով։

Քանի մը ոստիւնով Վարդանը հա-սաւ թուփերուն ու անմիջապէս մխր-ճուեցաւ անոնց մէջ՝ հետապնդողնե-րու աչքերէն անյայտանալով։

Հալածողները քաղաքի ծայրը, Շուստովի գործարանի դիմացը դըտ-նուող զօրանոցի գինուորներէն էին։ Երբ Պոնտոլովսկիի սպանման ներկայ եղող ճամբորդները դէպի քաղաք փա-խան, անոնցմէ Մալական կառապան մը կեցաւ զօրանոցի առջեւ եւ հեր-թապահ սպային յայտնեց եղելութիւ-նը։ Անմիջապէս երկու սպաներու դեկավարութեամբ տասնեւհինգի չափ գինուորներ ճամբուեցան՝ չարագործ-ները ձերբակալելու համար։

Մեծ մասը անմիջապէս ցրուելու այ-դիներու մէջ վահէն եւ Մաթոսը հե-տապնդելու, իսկ հինգ գինուորներ, ողջ մնացող լեռնական Ինկուշի ա-ոաջնորդութեամբ, սկսան հետապըն-դել Վարդանը։

Վարդանի կացութիւնը հետզհետէ յուսահատական կը դառնար։ Ամէն կողմէն չըջապատող գինուորները ըս-կսան կրակել փախստականի վրայ, ամէն անգամ որ ան թուփերու մէջէն կ'երեւէր։

Սարսափելի յոգնած էր Վարդանը։ Ալ ոտքը հետզհետէ աւելի կը ծանրա-նար, որու վրայ կարծես ահագին ծանրութիւն մը կախուած լիներ։ Ա-րիւն քրտինքի մէջ կորած՝ սաստիկ արագ կը հեւար, ու սիրտը կարծես պիտի պայթէր։ Բայց եւ այնպէս կը շարունակէր վազել ձորն ի վեր, մա-նաւանդ երբ հեռուէն արձակուած գն-դակ մը անախորժ վիժոցով անցաւ ա-կանջի մօտէն։

Հրացաններու ճայները բազմա-պատկուած՝ ալ աւելի մօտէն կը լըս-ուէին։ Վարդանը անսահման յուսա-հատութիւն մը զգաց։ Կանգ առաւ։ Կուրծքը երկաթագործի փքոցի նման կը բարձրանար։

Կարծես պիտի խեղդուէր։ Ձեռքի չարժումով մը օձիքի կոճակները քան-դեց ու կորուած ծառի մը կոճղին վր-բայ նստաւ։ Թեւերը վար ինկան ու գլուխը կախեց։ Օտար քաղաքի մը մէջ կորած երեխայի մը նման լքուած զգաց ինքզինքը։ Ամէն ինչ վերջացած էր, ոչ ֆիզիքական կարողութիւն եւ ոչ ալ հոգեկան արիւթիւն մնացած էր։ Թող պատահի՝ ինչ որ պատահե-լու է, մտածեց Վարդանը, համակեր-պուած գալիք սարսափելի վախճանին հետ։

Զարմանալի խաղաղ լուութիւն մը չըջապատեց զինքը, տերեւի մը թե-թեւ սոսափիւնն իսկ որոշակի կը լը-սէր, կը լսէր եւ սրտի մրճային զար-կը՝ թաք, թաք, թաք։

Ծանր քայլերու տակ կոտրտուող ճիւղերու աղմուկը յանկարծ սթափե-ցուց զինքը։ Առանց ինքնիրեն հաշիւ տալու ոտքի ցատկեց ու նորէն սկսաւ վազել։

— Սթոյ (կեցիր),— ու միաժամա-նակ հրացան մը պայթեցաւ։

Իրմէն հարիւր քայլ մը առաջ, գին-ուոր մը կտրած էր ճամբան։ Հազիւ Վարդանը ժամանակ ունեցաւ թուփե-րու եռեւը ապաստանիլ, երկրորդ գնդակ մը գետնէն փոշի բարձրա-ցուց։ Գինուորը ճամբան բռնած էր։

Սկսաւ եռ վազել եկած ուղղու-թեամբ։ Միտքը զարդած էր գործե-լ, միայն անասնական առողջ բնազ-դը կը դեկավարէր զինք։ Քիչ առաջ-ուան յուսալքումը ամբողջովին չքա-ցեր էր։ Ապրելու, ազատուելու բնազ-դական ցանկութիւնը ուժ եւ վայրագ յանդգնութիւն մը բերած էր վրան։ Չէր գիտեր ինչպէս կը ցատքէր փո-սերու, թուփերու, մացառներու վրա-յէն, հաստատ չէր ալ գիտեր, որ ոտ-քերը գետին կը դպէին։ Առանց առ-ջեւը եղած արգելքները տեսնելու, գնդակի նման կը սուրար։

Թակարդի մէջ բռնուած գայլի նը-ման, աչքերը կատաղի, յուսահատու-թեամբ փայլեցան, երկու գինուորներ իրարմէ բաւական մը հեռու, դէպի ի-րեն կողմը կուգային, փախուստի ճամբան գոցելով։

Ուրեմն, պաշարուած էր, փախուս-տի ոչ մէկ հնար։ Եւ զարձա՛ւ վիրա-ւորուած գազանի նման՝ անմարդկա-յին աղաղակ մը բարձրացնելով։ Եր-կու ոստիւնով հասաւ ձորը եզերող քարաժայռը, որ պատի մը նման ուղ-ղաձիգ՝ ահագին տարածութեան վրայ կ'երկարէր ձորն ի վեր, անանցանելի պատնէշի մը նման։ Սակայն, երբեմն տեղեր քարաժայռը զգալապէս աւելի ցած էր։

(Շար.)

ՄԱԼԽԱՍ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Յրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
8
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
DIMANCHE
8 NOVEMBRE
1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3265

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խրիմեան Յօսք

Ի ԽՈՐՈՑ ՄՐՏԻ...

(ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԸ ԵՒ ԻՐ «ՀԵԶ ՀՊԱՏԱԿ» ՆԵՐԸ)

Երաժշտական ներդաշնակ նուագի՛ բնոյթն ունի այն ճախրանքը, որուն մասնուեցաւ կաթողիկոսական «լիազօր» Նուիրակը Ամերիկայի մէջ...

« Պայքար » «ԵՐԶԱՆԿԱՒԻԹ ԹՈՒԱԿԱՆ ՄԸ » կը կոչէ հոկտ. 10 – 11 թուականը, երբ Նիւ Եորքի Ս. Խաչ Եկեղեցիին մէջ Նուիրակի նախաձեռնութեամբ գումարուած Հոթէլ Մարթինիքի «Երեսփ. Ժողով»ը ճախրանքի մասնից նոյն Նուիրակի ամիսներու գործը...

Անարդ խաղին բովանդակ ծալքերը ըմբռնելու համար՝ անհրաժեշտ է հոս կրկին անգամ կանգ առնել քանի մը «մանրամասնութեանց» վրայ :

Համբաւաւոր « Երեսփոխանական Ժողով»ը ընդամէնը երեք նիստ ունեցեր է. տանը այդ նիստերուն ամփոփ պատկերը.—

ՆԻՍՏ ԱՌԱՋԻՆ.— Ա.ա նիստին ի չարս այլ ընթերցումներու կարդացուած է Էջմիածնէն Նուիրակին ուղղուած այն կոնդակը, որով կաթողիկոսը « կը շեշտէր անոր բացարձակ լիազօրի հանգամանքը եւ ամէն կարգի իրաւասութիւն կը շնորհէր գաղութահայեր. ազգ. եկեղեցական գործերը կարգադրելու՝ համաձայն իր տեղեկութեան եւ դատողութեան »:

ՆԻՍՏ ԵՐԿՐՈՐԴ.— Ա.ա նիստին «բացարձակ լիազօր»ը յանուն Ն. Վեհափառութեան պարզած է այն ծրագիրը, որ պիտի գործադրէ Ամերիկայի մէջ՝ կրթանպատակ պատակութեան վերջ տալու համար: Ահա այդ ծրագիրը. –

« 1.— Սրտի անհուն կսկիծով կը դիտենք մասնատրտրաբար Ամերիկահայ զաղութի մէջ տիրող երկպառակութիւնը եւ մտահոգ ենք, որ բոլոր խաւերու եւ չրջանակներու մէջ, մինչեւ իսկ ընտանեկան յարկերէն ներս տիրող այս անհամաձայնութիւնները աղետաբեր պիտի դառնան Ազգին.

« 2.— Լիազօրուած եմ Կաթողիկոսէն խաղաղութեամբ, իմաստութեամբ եւ զգաստութեամբ կարգադրելու Ամերիկահայութեան ազգային ներքին խնդիրները եւ իմ ցանկութիւնն է արդիւնաւորել այս առաքելութիւնը Ամերիկահայութեան մէջ, խաղաղօրէն կարգադրելով տիրող անհամերաչխութիւնը: Ես ա.ա այս, Լիազօրիս հանգամանքով լաւագոյն միջոցը համարած եմ դործադրել հետեւեալ կէտերը.

« Ա.— Չորս տարուան համար կամովին կը հրաժարի Ազգ. երեսփ. ժողովը.

« Բ.— Կը հրաժարին Ազգ. կեդր. վարչութիւնը իր յարակից խորհուրդներով .

« Գ.— Չորս տարուան շրջանի մը համար կազմել չէզոք տարբերէ բաղկացեալ կեդր. վարչութիւն մը, որուն կ'ենթարկուին եկեղեցւոյ հետ կապուած բոլոր հաստատութիւնները եւ գործերը.

« Դ.— Հայ Առաք. եկեղեցիներէն դուրս վտարել այն նախկին հոգեւորականները, որոնք կաթողիկոսէն եւ Գերագոյն Խորհուրդի կողմէ կարգալոյծ հռչակուած են.

« Ե.— Մեղայագիր ստորագրել տալ եւ գրաւոր խոստում առնել կարգապահութեան եւ օրինապահութեան՝ այն հոգեւորականներէն, որոնք վերին իշխանութիւններէ կախակայուած են, բայց տակաւին կը շարունակեն հոգեւոր արարողութիւններ կատարել, եւ զանոնք ընդունիլ Հայ. Առաք. Եկեղեցիէն ներս.

« Զ.— Այժմ ըմբոստ տարրերու ձեռքը գտնուած բոլոր եկեղեցիներն ու դպրոցները միացնել հայրապետանուաչ եկեղեցիներու եւ դպրոցներու »:

Տեղեակ չենք մանրամասնութիւններուն երրորդ նիստին, որ տեղի ունեցած է նոյն օրուան (հոկտ. 11) երեկոյեան :

Նիստերու «վեհութեան» չունչը ընթերցողներուն փոխանցելու համար, « Պայքար » կը գրէ.

—« Իր այս ծրագիրը պարզելէ ետք, Ն. Սրբազնութիւնը , ծայրայեղ յուզումով եւ փղձկած շեշտերով, խնդրեց Ժողովականներէն, որ ի սէր ազգային համերաչխութեան, ի սէր եղբայրակցութեան, ամերիկահայ գաղութի ներկայացուցիչները օժանդակեն իրեն իր այս ծրագիրները գործադրելու, որպէսզի ինքն ալ կարենայ իրեն իր այս ծրագիրները գործադրելու, որպէսզի ինքն ալ կարենայ իրեն իր առաքելութիւնը եւ խաղաղ սրտով վերադառնայ Էջմիածին »:

Յետոյ « Պայքար » կը պատմէ, թէ կաթողիկոսական Նուիրակի այս յուզումները, փղձկումներն ու աղերսանքները ի՛նչ արձագանգ գտած են ամկավար եւ հօկճի «երեսփոխան»ներու հոգիներուն մէջ.

« Նուիրակը հազիւ թէ իր զեկոյցը լրացուցած, բոլոր սեղանները դրեթէ զսպանակէ մղուածի պէս մէկ չարժումով վեր բարձրացան բոլոր ձեռքերը, առաջին խօսքը իրարմէ խլելու վտանգ – ուածեամբ: Ժողովականներու մեծագոյն մասը արտայայտուեցաւ հակիրճ կերպով եւ արտայայտեց իր պատկան թեմին վճռական հակիրճ կերպով եւ արտայայտեց իր պատկան թեմին վճռական կան բաղձանքը: Բոլոր երեսփոխաններու միահամուռ բաղձանքը կարելի համփոփել հետեւեալ դիմաւոր կէտերուն մէջ. —

« 1.— Նահատակ Դուրեանի արիւնը դեռ չէ ցամքած Ժողովարանի սրտին մէջ եւ երբեմ պիտի չցամքի .

« 2.— Ըմբոստ տարրը երբեմ ընդունակ չէ իր խռովարար ընթացքէն հրաժարելու, եւ Ազգը երբեմ չի կրնար վստահիլ կոկորդիլոսի արցունքներու .

« 3.— Հայրապետանուաչ եկեղեցիներու եւ դպրոցներու վերջին երեմ տարիներու շրջանին ցոյց տուած խաղաղ յառաջդիմութիւնը խանգարելու հարկ չկայ քնաւ.

« 4.— Ամերիկահայ ազգային գործերը առաւել եւս երբեմ արդիւնաբեր եղած են վերջին տարիներու ընթացքին.

« 5.— Ազգը գոհ է իր Տեղապահէն եւ Ազգ. Առաջնորդարանի պաշտօնէութենէն. (մտոնք պիտի վատաուէին. «Ց»).

« 6.— Սահմանադրական Օրէնքի 21րդ յօդուածի Զ. եւ է. համարներու տրամադրութեանց համաձայն, Ազգ. երեսփ. ժողովի իրաւասութիւնն է ընտրել կամ հրաժարեցնել իր Առաջնորդը եւ կեդր. վարչութիւնը .

« 7.— Բոլոր հայրապետանուաչ թեմերը եւ Ամերիկահայ ջանջանիչ մեծամասնութիւնը հպատակ են միշտ իր Վեհափառին, Գերագոյն Խորհուրդին, Լիազօր Նուիրակին եւ եկեղեցական աւանդութիւններուն, բայց առ այժմ հարկ չի տեսներ իր ներքին գործերուն մէջ որ եւ է փոփոխութեան »:

ԱՑՍՊԻՍ ՈՒՐԵՄՆ ԿԷՏ ԱՌ ԿԷՏ ԿԸ ՄԵՐԺՈՒԻՆ ՆՈՒԻՐԱԿԻՆ ԲՈԼՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ :

Համկավար պաշտօնաթերթը անհրաժեշտ նկատած է աւելացնել, որ այս ամէնը ըսուած է «վերին աստիճանի (սխալ չկարդաք, ոչ թէ ստորի՛ն, այլ վերի՛ն. «Ց») յարգանքով ու պաղարիւնութեամբ», դէմառդէմ «կարգախօս» ունենալով « ներկայ կացութեան (այսինքն՝ պառակտումի. «Ց») անպայման պահպանումը»:

Եթէ՛ զ վարագոյր մը իջեցնելու համար այս անմա՛հ թատերախաղին վրայ, «Պայքար» հետեւեալ բառերը կը դնէ Նուիրակի բերնին մէջ.

—« Կը տեսնեմ որ բոլոր երեսփոխանները անխտիր կը պահանջեն իրաց պահպանումը. կը ցաւիմ որ այսքան երկար ժամանակ մէջ մնացի եւ ծրագիրներս պարզեցի ամէն տեղ ամէնուն, բայց չհասկցուեցայ. կը զգամ թէ պարտուած մարդ մ'եմ եւ իմ առաքելութիւնս ձախողած է, սակայն եթէ դուք կը կարծէք թէ ներկայ կացութեան պահպանումը աւելի օգտակար է ազգին, ուրախ եմ (?? «Ց»), որովհետեւ Ն. Վեհափառութեան բաղձանքն ալ այդ է» (?? «Ց.»):

Յաւերժացման արժանի ազգայի՛ն այս անօրինակ խայտառակութեան վատաութեան եւ ստորնութեան պատկերը լրիւ ձեռքելու համար, անկարող ենք հոս ամբողջութեամբ չյիշատակել նաեւ այն հեռագիրը, որ յանուն ժողովի յղուած է Էջմիածնի կաթողիկոսին .

« Հոկտեմբեր 11, 1936ին, Նիւ Եորք Սուրբ Խաչ Եկեղեցւոյ մէջ գումարուած Ամերիկահայ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ արտայայտուած ընդհ. բաղձանքներուն վրայ, Նորին Ս. Օծութեան Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի Նուիրակ Գարեգին Արք. Յովսէփեան ՅԱՆԳԵՑԱՒ (ուրե՞մն, ուրե՞մն Նուիրակն է որ... « ՅԱՆԳԵՑԱՒ». «Ց.») այն եզրակացութեան թէ եկեղեցւոյ միասնականութիւնը ներկայ պայմաններու տակ հնարաւոր չէ եւ Վեհափառ Հայրապետի անունով արտօնեց Ազգային Կեդրոնական Վարչութիւնը եւ առաջն. տեղապահը մնալ իրենց պաշտօնին վրայ եւ չարունակել Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ ծառայութեան նուիրական գործը: Այս առթիւ երեսփոխանական Ժողովը իր որդիական սէրը եւ խոր յարգանքը խոնարհաբար կը մատուցանէ Վեհափառ Հայրապետին »:

Այժմ ջերմ խնդրանք մը մեր ընթերցողին :

Դիւանալու համար թէ «ինչ ինչոց»է, իրաւամբ պիտի խնդրէինք, որ ընթերցողը ուշադրութեամբ կարդայ այն քաղուածքները, որ ամկավար պաշտօնաթերթէն բերած ենք քիչ վերը:

Իր անդրանիկ խօսքին մէջ Նուիրակը « սրտի անհուն կսկիծով» կը վկայարէ պառակտումի ցաւալի վտանգը եւ ջերմ բաղձանք կը յայտնէ վերացած տեսնել այն:

Ա.ա նոյնը կը յայտնէ նաեւ յանուն կաթողիկոսի, որուն կողմէ ինք եկած է Ամերիկա:

Իր երկրորդ խօսքին մէջ Նուիրակը «ուրախութիւն» կը յայտնէ եղեր, որ պառակտումը պիտի յարատեւէ:

Նոյն Նուիրակը կ'աւելցնէ եղեր, որ « Ն. Վեհափառութեան բաղձանքն ալ այդ էր (այսինքն՝ պառակտումը. «Ց»)»:

Իրենց յայտարարութեան մէջ «երեսփոխան»ները «միաձայն» կը վկայեն, որ «հպատակ են միշտ իրենց Վեհափառին, Գերագոյն Խորհուրդին, Լիազօր Նուիրակին եւ եկեղեցական աւանդութիւններուն »:

Ա.ա «հեզ հպատակ»ները իրենց որոշման մէջ միաժամանակ կը յայտնեն սակայն, որ պիտի չենթարկուին Լիազօր Նուիրակի ո եւ է անօրինութեան:

Նուիրակը իր սկզբնական խօսքի մէջ կը յայտարարէ, որ ինք « բացարձակ լիազօրութիւն» եւ « ամէն կարգի իրաւասութիւն» ունի բոլոր գործերը « իր տեսողութեան եւ դատողութեան» համաձայն կարգադրելու :

Նոյն Նուիրակը ակամայ ա.ա բոլոր « լիազօրութիւն»ներէն եւ « իրաւասութիւն»ներէն վայրկեանի մը մէջ « ուրախութեամբ» կը հրաժարի՛ սակայն, երբ իր դէմ... Հոթէլ Մարթինիքի խաժամուժը կը տեսնէ:

Ահա այսքան զգրանք եւ այսքան զարհուրանք կայ այն ե – դեռնախաղին մէջ, որուն աղօտ պատկերը քիչ վերը տուինք:

Զայն գծեցինք ոչ ամբողջութեամբ սակայն: Գիծ մը կը պակսի: Անհրաժեշտ էր, որ ժողովը հրապարակէր նաեւ հեռագիր մը Էջմիածնէն, որով կաթողիկոսը (... Ամենայն Հայոց) իր ուրախութիւնն ե՛ր ն ու օրհնութիւննե՛րը կը յղէ Հոթէլ Մարթինիքին՝ պառակտումի յաւերժացումին առիթով:

Տարակոյս չունենաք սակայն. պիտի տեսնե՛նք, պիտի կարդա՛նք նաեւ այս հեռագիրը:

Ընթերցողի լուրջ ուշադրութեան կը յանձնենք կարեւորագոյն պարագայ մը:

Կաթողիկոսական Նուիրակը փորձի, անցեալի եւ խելքի տէր կղերական մըն է :

Ան իր անօրինութիւնները չէր հրապարակեր, եթէ երբեք դիտնար, թէ անոնց պիտի չենթարկուին:

Ան իր եւ իր Հովուապետի բաղձանքները չէր յայտներ, եթէ երբեք վստահ չըլլար, թէ այդ բաղձանքները արձագանգ պիտի չգտնեն հոգիներու մէջ:

Ան Հոթէլ Մարթինիքը նիստի չէր հրաւիրեր, եթէ երբեք նախապէս հրաւիրեալներու համաձայնութիւնը չունենար, թէ պիտի հպատակին իր անօրինութեան:

Անկասկած է, որ Նուիրակը զոհ գացած է ստորին խաղի մը: Վատերը նենգօրէն խաբած են զինք, անպաշտօն բանակցութեանց մէջ հպատակութիւն կեղծելով, իսկ եաքէն անարգաբար ըմբռնամանալով եւ զինք ծանր եւ ամօթալի կացութեան մատնելով :

Այսքան անարգանք, մինչեւ իսկ այս հրէշները, պարտաւոր էին խնայել Էջմիածնին եւ անոր Նուիրակին:

Ուրա՞խ ենք արդեօք, որ մեր « հակառակորդ»ները, բարոյապէս խարտեաշ մերկացած, այսպէս, իրենց բովանդակ այլանդակութեանը մէջ, անգամ մըն ալ կը ներկայանան գաղթաշխարհին եւ Էջմիածնին :

Ո՛չ: Աւելի քան տխուր ենք: Պիտի ուզէինք, մեր բովանդակ էութեամբ պիտի բաղձայինք, որ այսպէս չըլլար: Որքան վատ՝ մեր « հակառակորդ»ը, այնքան սգաւոր՝ մեր հոգին: Մանաւանդ այս սեւ, այս մթամած օրերուն:

Եգիպտոսի « Փողոց»ին թղթակիցը Նիւ Եորքէն կը գրէ իր թերթին (« Արեւ», հոկտեմբեր 27).

—« Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը, որ « պատուաւոր ելք» մը կ'արկրնկալէր, յուսախաբ եղած է եւ ներքին վրդովումը չէ չտուած է շարքայիններու մէջ, այս ձախողանքին հետեւանքով»:

Ուրեմն իր յղացած անպատիւ ելէը իրեն ոչ մէկ վրդովում պատճառած է. « յուսախաբուած»ը զարձեալ մենք ենք, չուարումը կրկին եւ միայն մեր չարքերուն մէջ է...

Ա՛խ դու եօթնի՛ց անարգ անարտոյութիւն:

Հին էխօսքը թէ՝ « քաղաքականութիւնը — լրբութիւն է» . ո՛չ, բնաւ համամիտ չենք մենք. լրբութիւններ կան, որ ներելի չեն մինչեւ իսկ քաղաքական աշխարհի մէջ. երբե՛ք պիտի չուզենք ըմբռնել եւ երբե՛ք պիտի չուզենք ներել այն նոր վատութիւնները, որ Հոթէլ Մարթինիքը հոկտեմբեր 10 - 11ին գործեց Ամերիկայի մէջ:

Ց.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

« ԷՆԹԵՐՆԱՍԻՈՆԱԼ »Ը ՖՐԱՆՍ. ՆԱԻԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

—o—

Վերակոյտի ուրբաթ օրուան նիստին մէջ խիստ բուռն վիճաբանութիւն - ներ կատարուեցան միջադէպի մը առթիւ, որ տեղի ունեցած է Ֆրանսական նաւարաններուն մէջ:

Ծովային նախարարութեան խորհրդականը պլանքօ, վերջերս, ընդհ. քննութիւն մը կատարելու համար այցելած առեն Թուլոնի, Պրեսթի եւ Շերպուրկի նաւարաններէը, ողջունուած է « էնթէրնասիոնալ» երգով:

Վերակուսական Տիւմէնիլ այս առթիւ հարցապնդում մը ուղղեց կառավարութեան, խնդրելով քննադատելով Ծովային նախարարութեան խորհրդականը, որ ոչ միայն թոյլ կուտայ « էնթէրնասիոնալ» երգել նաւարաններուն մէջ եւ կառավարութեան ներկայացուցիչին առջեւ, այլեւ արձակուրդ կուտայ այն նաւաղներուն կամ նաւարանի բանուորներուն, որոնք կ'ուզէին մասնակցիլ յեղափոխական մթինկի մը:

Եւ ահա կը սկսի բուռն վիճաբանութիւն մը, Վերակոյտին խաղաղ մթնոլորտին համար անսովոր: Լէոն Պլում պահ մը կը ծիծաղի տեսնելով փրթած աղմուկը:

Վերակուսական Լէմըրըի կը պոռայ.— Մի՛ խնդաք, Պ. վարչապետ, ա - մօթ է: Վերակուսական Լէօն .— Եթէ Ազգասցի մը կենար այստեղ, պիտի ըսէր ձեզի թէ անպատուութեա՛ք... Վիճաբանութիւնները հետզհետէ աւելի կը սաստկանան : Սպառնալիքներ երկու ծայրայեղ հոսանքներու միջեւ: Տիւմէնիլ այդ սպառնալիքներուն ակնարկելով.— կ'արհամարհեմ ձեր մամուլին յարձակումները, ինչպէս կ'արհամարհեմ ձայնափիւռով կատարուած պայքարը, երբ կ'ըսուի թէ Վերակոյտը կառավարութեան դիմադրած պարագային՝ ժող. ձակատը պիտի գայ թօթվել « հին յիշատակները»...

Ի վերջոյ խօսք կ'առնէ Ծովային նախարարը, որ կը յայտարարէ թէ չափազանցուած է մթնոլորտին պատմութիւնը, յետոյ կը պաշտպանէ իր խորհրդականը իրրեւ պարկեշտ եւ հայրենասէր քաղաքացի մը, « նաւարանի հին բանուոր մը, որ քաղաքապետական խորհրդական դարձած, յետոյ երեսփոխան ընտրուած, այժմ՝ նախարար, կը ներկայացնէ ժողովրդապետութիւնը »:

Բեմ կուգայ Պլանքօ, որ կը յայտարարէ թէ համեստ բանուոր մըն է, հաւատարիմ կը մնայ իր ծագման աւանդութիւններուն եւ դասակարգին, կը կարծէ թէ ընկերային վէճերը կը նուազին՝ երբ իշխանութիւնը աւելի չատ չափով ունենայ բանուոր դասակարգին հետ, թէ ինք առաջին հերթին հաղինակն է հաւաքական պայմանագիրներուն, որ կնքուեցան Սէն-Նազէրի մէջ եւ այդ քաղաքը ոչ մէկ գործադուլ ըրած է մինչեւ այսօր, թէ բանուորութենէն բարձրանալով մինչեւ նախարարութիւն՝ երբեք նուազած չէ իր մէջ հայրենասիրութիւնը, կարգապահութեան ոգին, եւ բանուոր դասակարգին վրայ իր ունեցած ազդեցութեամբ՝ կրնայ հաւաստել թէ նաւարաններու աշխատաւորները երբեք պիտի չգաւաճանեն երկրին, տեղի պիտի չտան միջադէպերու:

Այս յայտարարութիւնը, անկեղծութեամբ եւ յուզումով արտասանուած,

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

— • —

Հայկական բանվորական հասարակության համար հրատարակվող դասագրքերի մասին։

ՕՏԱՐ Կ ՋԱՐԿԱՑՈՒԱ ՀՏԻՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Ինչպես արդեն հայտնի է մեր ընթերցողներին, Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի որոշմամբ Հայաստանի տարբեր շրջաններում կազմակերպվում են տասնօրյա ցուցահանդեսներ՝ ի նշան Հայաստանի Կոմկուսի (բ.) Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի կողմից ընդունված որոշումների կատարման։

Ցուցահանդեսների նպատակն է ցույց տալ հանրությանը կոլտնտեսությունների և սովխոզների հաջողությունները, նրանց ամրապնդումը, ինչպես նաև ցույց տալ կոլտնտեսությունների և սովխոզների ներկա դրությունը, նրանց կազմակերպական-տնտեսական ամրապնդման ուղիները։

Ցուցահանդեսները կազմակերպվում են Երևանում, Ալավերդիում, Կիրովականում, Ղամարլուում, Ղազախում, Ղափանում, Մարտունիում, Նոր Բայազետում, Սևանում, Վեդիում, Վանաձորում, Ստեփանավանում, Ջալալօղլում, Ջուլֆայում, Շամշադինում, Շարուրում, Ռազդանում, Ռուշտունիում, Սարդարապատում, Ուզունլարում, Օրջոնիկիձեում, Օրդուբադում, Ֆիոլետովոյում, Քանաքեռում, Քարվաճառում, Քրասարում, Քրդարում, Ֆերիկում, Ֆրունզեում, Ֆրունզեի անվան կայարանում, Ֆրունզեի անվան սովխոզում, Ֆրունզեի անվան տրակտորային կայանում, Ֆրունզեի անվան մեքենա-տրակտորային կայանում, Ֆրունզեի անվան մեքենա-տրակտորային կայանի Ֆրունզեի անվան սովխոզ

մեծ տպաւորութիւն գործեց, եւ Վերակոյսը վէճը փակեց բանաձեւով մը.— Վերակոյսը ցաւելով պատահած միջադէպին վրայ, յոյս կը յայտնէ թէ կառավարութիւնը տեղի պիտի չտայ նման միջադէպերու կրկնութեան:

Գործազրկութիւնը կը նուազի

Պաշտօնաթերթին հրատարակած չաթթական վիճակագրութեան համաձայն, 31 հոկտեմբերին՝ արձանագրուած գործազուրկներուն թիւն էր 406395, որուն 307,402ը այր, 99,193ը կին: Անցեալ չաթթու գործազուրկներուն թիւն էր 409,195, որով մէկ չաթթուան ընթացքին գործ գտած են 2600 բանուորներ: Անցեալ տարի՝ նոյն այդ չաթթուան մէջ արձանագրուած էին 385,330 գործազուրկներ :

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Ուրբաթ օրուընէ ի վեր կուիւները տեղի կ'ունենան Մատրիտի հարաւային արուարձաններուն մէջ: Կառավարական զեկոյցն իսկ կը խոստովանի որ ապստամբները մտած են Քարապանքէլ արուարձանը որ մայրաքաղաքին մէկ թաղամասը կը համարուի: Միւս կողմէ նոյն զեկոյցը կը հաղորդէ թէ հերոսական հակայարձակումով ապստամբներուն ձեռքէն եւս խլած են Նավալքարնէրօն: Հարաւային արուարձաններու բակչութիւնը պարպուած է: Մատրիտի կառավարութիւնը կը հաղորդէ թէ ապստամբներու թնդանօթի ռումբերը կ'իյնան քաղաքին կեդրոնը, պատճառ դառնալով կիներու եւ երեխաներու մահուան: Լոնտոնէն հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ չէզոքութեան միջազգային յանձնաժողովին կողմէ դիմում կատարուած է Զօր. Ֆրանքոյի, որպէսզի ռմբակոծութիւնը կատարուի, որքան կարելի է, քաղաքին զինուորական դիրքերուն դէմ միայն:

Զօր. Ֆրանքօ մայրաքաղաքին չուրջ հաւաքած է 10,000 զինուոր: Միւս կողմէ նոր ուժեր կը բերէ, որովհետեւ կառավարական ուժերը տրամադիր կը թուին կունենալու մինչեւ վերջին զինուորը: Իւրաքանչիւր թաղ ամրացուած է եւ կռիւը բուռն պիտի ըլլայ մայրաքաղաքին փողոցներուն մէջ:

*** Վերջին պահուն կը հաղորդուի թէ կառավարութիւնը հեռացուա Մատրիտէն :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԻՒ

ՓԱՐԻԶԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԻՆ (1937) վարիչը, Ֆրանսուա - Լաթուր, քաղաքապետական խորհրդական, հեռացուեցաւ իր պաշտօնէն՝ կառավարութեան մէկ որոշումով, որովհետեւ համակրանքի գիր մը ստորագրած էր Շարլ Մօրրասի բանտարկութեան առթիւ: Ֆրանսուա - Լաթուր կ'ըսէ թէ ինք բոլորովին հակառակ է Շարլ Մօրրասի քաղաքական ըմբռնումներուն, բայց արքայական այդ հրապարակագրին մէջ կը յարգէ գրագէտը: Ֆրանսուա - Լաթուր հեռացումին հետեւանքով, ինքնաբերաբար հրաժարեցաւ նաեւ Շարլ ոչ դ'Ինար, որ փոխ - նախագահն էր ցուցահանդէսին գերագոյն խորհուրդին:

ԱՆԳԼ - ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, կը հաղորդէ հեռագիր մը Լոնտոնէն, տրամադիր է ճանչնալու Ֆրանքոյի կառավարութիւնը՝ Մատրիտի գրաւումէն վերջ, եթէ երաշխիքներ տրուին թէ պիտի չփոխուի Միջերկրականի դոյավիճակը :

ՖՐԱՆՍ - ԵՐԵՍՓ - ԺՈՂՈՎԸ, վաւերացնել վերջ Վէնսան - Օրիոլի ներկայացուցած նախագիծը նահանգային էլմտացոյցերու պատրաստութեան մասին, որուհէ յաջորդ նիստը դադարել գալ հինգշաբթի:

ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Սալանկրոյի մասին հարցապնդում մը պիտի կատարուի , երեսփ. ժողովին մէջ, գալ Ուրբաթ :

ՋԻՆԱԴԱԴԱՐի տարեդարձին առթիւ, 11 նոյեմբերին, որոշուեցաւ փակ պահել հանրային հաստատութիւնները, գպրոցները, մեծ վաճառատուները:

ՏԸ ԼԱ ՌՈՒՔ, 11 նոյեմբերը տօնելու համար, այժմէն վարձեց Փարիզի բոլոր մեծ սրահները, ուր վառարուք հանդիսութիւններ պիտի կատարուին՝ պատերազմներու համար Յաղթութեան Օրը:

ՀԱՅ ՄԸ, Պօղոս Նուբեան, որ, ինչպէս գրեցինք ժամանակին, ամուսնական թեկնածուներու գրասենեակի մը խողովակով Ֆրանսացի հարուստ աղջկան մը հետ ամուսնանալ երազը բայց իր ունեցած դրամը ձեռքէնհաներ էր, Փարիզի մէկ դատարանին մէջ չահեցաւ դատը: Ֆրանսական թերթերը, մեծ ախորժակով եւ դուարճախտութեամբ հրատարակելէ վերջ Պօղոսին պատմութիւնը եւ նկարը, կը գրեն թէ աղջիկը բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, իսկ տղան չահեցաւ 10,000 Ֆրանքի վնասուց հատուցում եւ ծիծաղելիութեան մրցանիշը :

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ փակ պիտի մնայ ամէն չաթթ օր, նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր ամիսներու ընթացքին :

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐ պիտի տպուին, յաւելեալ սակով մը որ պիտի յատկացուի գործազուրկներուն:

Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Սեւակ, Տէր եւ Տիկին Օննիկ Երամեան եւ զաւակը ինչպէս նաեւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի աղջկան եւ քրոջաղջկան՝

ՓՈՔՐԻԿՆ ԱՆԱՀԻՏ ՍԵՒԱԿԻ

դառաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 6ին, արկածի մը հետեւանքով:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը, երկուշաբթի (9 Նոյեմբեր) կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Արժանթէօյի (Օփիթալ Արժանթէօյ)ի մէջ:

Մահագդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ճաշարան Ֆլորիա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէքքօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ :

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ԿՐԹԱՍԷՐ ՀԱՅ ՄՆՈՂՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Բարեգործականի փարիզի Մասնաժողովը Հայերէնի դասընթացքները վերաբանալու անկեղծ ցանկութեամբ, կը հրաւիրէ Իսի-լէ Մուլինոյի Հայ ծնողքները ինչպէս նաեւ համայնքի կրթասէր ազգայինները ընդ. ժողովի որ տեղի պիտի ունենայ այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին բարեգործականի Դասասրահը 36, բիւ տը լա Տէֆանս, Իսի-լէ Մուլինօ, ձշդելու համար հաւագործակցութեան այն պայմանները՝ որոնց հիման վրայ արդէն իսկ վերաբացուած է ուրիշ արուարձաններու դասընթացքները: Բարեգործականի Մասնաժողովը կը ցաւի որ պիտի չկարենայ ձեռնարկել վերաբացման, առանց ապահովելու տեղական համայնքին եւ ծնողքներու դրական եւ բարոյական գործակցութիւնը:

Բարեգ. փարիզի Մասնաժողով

ԱԶԴ

Շրջաբարձութեան նախաձեռնութեամբ, այս ջորեքշաբթի օր 11 Նոյեմբեր, Ջինադադարի Տարեդարձին առիթով. մեծ պատերազմին մէջ ինկող ընդհանուր զինուորականներու յիշատակին համար, հանդիսաւոր Սպատարագ պիտի մատուցուի եւ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի եկեղեցւոյս մէջ:

Երգեցիկ խումբը պիտի երգէ Կոմիտասի քառաձայն պատարագը:

Սկիզբ պատարագի՝ ժամ 10, սկիզբ հոգեհանգստեան՝ ժամ 11,40:

Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ
փարիզ. Շրջաբարձութիւն

(Կնիք)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

“ՀԱՅ ԵՐԳԻ ՕՐ”

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՅՈՅՑ ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

*Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, **SALLE ERARD**ի մէջ, **11, Rue de Mail, Métro Bourse** կամ **Sentier***

ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳ

կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ երդչախումբի կողմէ, Հովանաւորութեամբ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

ՂԵԿԱՎԱՐ՝ Ե. ՊՈՐԹԵԻԵՆ:

Կը մասնակցին՝ Տիկ. ՄԱՌԻ ԹԻՐԶԻ (մեցոսոփրանօ), ՕՐ. ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԱՂՊԱՆ (մեցոսոփրանօ), Mme EDWIGE BERGERON (թաւջուիթակ), ՕՐ. Տ. ՋԱՒԱՓԵԱՆ (դաշնակ)։ Mr. Charles KOECHLIM. Ֆրանսացի յայտնի երգահան եւ քննադատ՝ պիտի խօսի Հայ երաժշտութեան մասին։

Կոմիտասեան Յանձնախումբի կողմէ կը զեկուցանէ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ։

Առաջին անգամ ըլլալով պիտի երգուին ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ անտիպ գործերէն՝ Հարսանեկան երգերը:

ԳԻՆԵՐ՝ Reservé 20 ֆր.. Թիկնաթոռ՝ 10 եւ 15, կալերի՝ 10 եւ 5 ֆրանք։

Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել փարիզի Հայոց եկեղեցիէն եւ Պ. Հրանտ Սամուէլէն 61 Rue Mr. le Prince

ՀԱՄԵՐԴԻ ՉՈՒԻՑ ՀԱՍՈՑԸՐ ՊԻՏԻ ՅԱՏԿԱՑՈՒԻ Կ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՆՏԻՊ ԴՈՐԾԵՐՈՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ։

Դաշնակցութեան Օրը Պօսթոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Զաւարեան ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Վարանդեան խումբի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի։ Այսօր կիրակի երեկոյ ժամը 8·30ին, Վարանդեան սրահին մէջ։

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Հ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

երգ, նուագ, արտասանութիւն եւն. Մուտքը ազատ է

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Օրը Կարտաճի մէջ

Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Հ· Յ· Դ· Տան մէջ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ **Կ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ **Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ** ԵՒ **Լ. ԳԵՂՈՒՆԻ**

«ՍՏԱԼԻՆԵԱՆ ԱԽՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ, ԵՒ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գրեց՝ ՌՈՒԲԻՆ — Գին 5 ֆրք.

Կը ծախուի «Յառաջ»ի խմբագրատունը եւ գրատուն Շրանդ Յամուէլ
51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,
Salle des Ingénieurs Civilsի սրահին մէջ,
19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité

Թատերական Ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԲԱԲԵՐԴԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ի նպաստ իր կայտեռչներուն
այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին Շրջմէն ոը լա Մատրակ
Պատ «Վոթէրնասիօնալ»ի սրահին մէջ։
Դեկավարութեամբ դերասան՝ Յ. ՂԱԶԱՐԵԱՆի
Կը ներկայացուի՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆի

ԱՐՑՈՒՆՔԻ ՀՈՎԻՏԸ

4 արար յուզիչ տրամ

ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած
Փարիզի Հար. Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ
ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

15 Նոյ. կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր։

150 Route d'Orléans, Bagneux

Աշակերտութեան կողմէ երգեր, արտասանութիւն:
Կը ներկայացուի առաջին անգամ ըլլալով
ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ
(կատակերգութիւն մէկ արար)
ԳԱՌ եւ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ Ա.ԹԱՆ ՊԻԵՍ

Գինն 3 ֆրանք։

Ճաշկերոյթ—Պարահանդէս

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Զէնկիլէրի Հայր. Միութեան կողմէ
14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7էն մինչեւ լոյս
Salle Heuzeyի մէջ, **1 Quai d'Alfort, Alfort** (Seine)
Ճաշկերոյթը կը սկսի ժամը 7.30ին։
Երգ, արտասանութիւն, աբեւելեան նուագ եւլն. մինչեւ կէս գիշեր, ուրկէ վերջ կը սկսին եւրոպական պարերը։
Մուտք 7 ֆրանք, ճաշով միասին, բացի ըմպելիէ:
ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել օմնիպուս *81, 125, 24* եւ իջնել *Pont de Charenton*:

Յաղեկոյթ - Պարահանդէս

կազմակերպուած թարխան ԺՕՐԺ ՇԱՀ ՊԱՐՈՆԵԱՆի կողմէ
իր Ամերիկա մեկնելուն առթիւ։
11 Նոյ. ջորեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր
Victor Hugoի *սրահներուն մէջ*, 46, rue St-Didier
Մէթրօ՝ Trocadero եւ Victor-Hugo
Դեղարուեստական ճոխ բաժին։
Պ. ԺՕՐԺ կը նուագէ Հայկական ընտիր կտորներ
Կը մասնակցին Տիկ. ԺԻՆԻԱ ՇԱՀ ՊԱՐՈՆԵԱՆ, Ա. ԴՄԲԼԹԵԱՆ
Փոքրիկները ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ (քոյր եւ եղբայր)
Թանկոյի մրցում, քօթիյեոն, ընտիր օրքեսթը ձագ։
Մուտք՝ 10 ֆրք.

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑՕՒՄԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կիրակի գիշեր, 22 Նոյ. ժամը ճիշդ 8.45ին
Salle des Sociétés Savantes, 8 Rue Danton Paris (5)
Métro St. Michel et Odéon
Երեք տարուան բացակայութենէ յետոյ Ամերիկայէն նոր վերադարձած
ՀԱՒՐԱԹԱՆՕՐ ԹԱՒՐԻՍ ԺՕՐԺ ՇԱՀՊԱՐՈՆԵԱՆ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԻ

ԱՇՈՒՂ—ՂԱՐԻՊ

(Աշուղ ձիվանի տրամաբանութեամբ՝ 7 ազգ.)
Կը մասնակցին փարիզահայ ծանօթ դերասանները։
Գինները խնդրոյ առթի՝ 5 եւ 10 ֆր.։

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր դիներ։

Օգտուեցէք ատիկէն Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւններ։ Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Օձիքներ եւայլն։ Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք։ Կրնատնձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձգութ։ Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ Կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։

Ներկայ կտրոնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն։

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը։

ՎՈՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ։

Cabinet A. HANDJIAN O. ✠

Officier de la Légion d'Honneur
Expert-Traducteur, Juré près des Tribuneaux
Administrateur de Sociétés
57, Bld. Barbès—Paris (18) Tél. Montmartre 70-17

Պ. Ալեքսանդր Խանճեան որ 40 տարիէ ի վեր ծանօթ է փարիզի իրաւաբանական, Ֆրանսական կառավարութեան եւ դատական իշխանութիւններուն, պատրաստ է օգտակար ըլլալ իր հայրենակիցներուն իր երկարամեայ փորձառութեամբ։ Ամէն ոք կրնայ դիմել իր գրասենեակը օգտուելու համար դատական, վարչական, առեւտրական եւ ամէն տեսակ գործերու ժամանագէտներէն։ Պ. Խանճեան կը հրաւիրէ իր հայրենակիցները որ իրեն դիմեն ամէն դժուարութիւններու առթիւ որ եւ է ձեռնարկ ընելէ առաջ, օգտուելու համար իր խորհուրդներէն որ կը տրուին ձրիաբար։

Պ. Խանճեան կը ստանձնէ ամէն տեսակ գործերու հետապնդում, շատ մատչելի պայմաններով եւ իր սովորական ուղղամտութեամբ։
Դիմել ամէն օր ժամը 9—10 եւ 14—15։ Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

ԱՐՔԱՅԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը։

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է։

UN·DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՖԻԲԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ORCHESTRE PARIKIAN

31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro . Cardinal Lemoine)

Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բազկացած ԲԱՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲը, նոր եւ ընտիր ըէփէրթուառով տրամադրելի է պարահանդէսի, հաբսանիքի եւ այլ հրեկոյթներու։

ՀԱՄԱՌՕՏ ԳԻՆ ։

Դիմեցէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ գոհ պիտի մնաք։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Յունաստան եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
10
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MARDI
10NOVEMBRE
1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3266

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագրական յօդուած

ԱՆԼՈՒՐ ԴԱԻԸ

—o—

1920ին ռուսական եւ Թրքական բանակները ներքին համաձայնութեամբ հիւսիսէն եւ հարաւէն արշաւեցին Հայաստանի վրայ եւ պարտութեան մատնեցին մեր մանուկ Հանրապետութիւնը : Այսօրուան Հայաստանը, իր ներկայ սահմաններով, ծնաւ ա՛յդ պարտութենէն : Իր յառաջխաղացումը դիւրացնելու համար, դէպի Հայաստան տեղաշարժուած ռուս զօրքը, Ազրպէյճանի Յեղկոմի անդրանիկ նախագահի՝ «ընկ.» Նարիմանովի առորոշութեամբ տակ, կը խոստանար հայութեան՝ լեռնային Ղարաբաղը կցել Հայաստանի: Նախիջեւանի չրջանի կցման մասին ոչ ոք կը կասկածէր· այդ հողամասը, որ Զանգեզուրով բաժնուած էր Ազրպէյճանէն եւ կը կազմէր հայկական հողերու անմիջական շարունակութիւնը, ըլլալով միաժամանակ արտաքին աշխարհին կապող հայ երկրի միակ չնչափողը, պարտադրաբար — այս էր ընդհանուրին համոզումը — պիտի կցուէր Հայաստանի: Մանաւանդ Նախիջեւանը, որ «անկախ» հռչակուած էր քէմալական Թուրքիոյ յատուկ նպաստակներով, այդ ճակատէն տեւաբար Անդրկովկասի եւ յատկապէս Հայաստանի դէմ դաւելու համար:

Ռուս – Թրքական միացեալ բանակը 1920ին եկաւ եւ տիրացաւ մեր հայրենիքին · մաս մը մեր հողերէն գրաւեց Թրքական զօրքը, իսկ մնացեալ մասը, այն՝ ինչ որ կրցած էր պահել Դաշնակցական կառավարութիւնը, անցաւ Ռուսիոյ :

Ռազմաճակատի վրայ մեր կրած այս ծանր պարտութենէն նուազ դաժան չեղաւ այս միւս պարտութիւնը, զոր մենք կրեցինք հետագային, խաղաղութեան մէջ, խորհրդային լուծին տակ :

Գազանի բանակցութեանց միջոցով Թուրքիան յաջողեցաւ Հայաստանը պահել ճիշդ այն սահմաններու մէջ, ինչ սահմաններ որ անոր համար գծած էր Թրքական յաղթական զօրքը: Աւելի ուշ՝ ինչ սահմաններ որ պատերազմի վախճանին կրցած էր պահել հայկական փոքրաթիւ այլ հերոսական բանակը:

Էնկիւրիի այս վաստակը, իրրեւ անձեռնմխելի աւանդ, նոյնութեամբ պահեց Մոսկուան: Ռուսաստանը յօժարեցաւ նաեւ «խաղաղութեան» մէջ վաճառքի հանել մեզ՝ Թրքական բարեկամութիւնը չահելու համար: Մեր հայրենիքը դէպ գնաց միայն եւ բացառաբար այս նրբին խաղերուն: Եթէ Թուրքիոյ պարագան չըլլար, ապա պատերազմի վախճանին — ու մանաւանդ անոր յաջորդող տարիներուն — Հայաստանը երբեք պիտի չմնար իր այսօրուան ցաւալիօրէն դաժան հողային սահմաններու մէջ:

Անդրկովկասեան ֆէտէրասիոնի ստեղծումով Ռուսաստանը փորձեց քողարկել այս դաւը: Այս դաչնակցութեամբ ուրոյն սահմաններ (զատ հանրապետութեանց մէջէն) է՛ւ կը մնային է՛ւ չէին մնար: Կը մնային՝ երբ Ռուսաստանը Թուրքիո՛յ հետ կը խօսէր, չէին մնար՝ երբ կը խօսէր մասնաւորաբար Հայութեան հետ: Որչէին մնար՝ երբ կը խօսէր մասնաւորաբար Հայութեան հետ: Որ հրապարակային վարիչները մերթ ընդ մերթ ըմբռնացող հայկական ընչաններուն, որոնք կը բաղձային մայր երկրին միանալ, կը յայտարարեն .

— Դուք կը տառապիք պատժական նախապաշարումներէ · Անդրկովկասի մէջ դուք ոչ թէ անջատ հանրապետութիւններ ունիք, այլ ընդհանուր եւ միացեալ հայրենիք մը, Անդրկովկասեան ֆէտէրասիոնի ընդհանուր հովանիի տակ:

Մանուկները կային, որ կը հաւատային այս օրերին: Կային մանաւանդ հայ համայնավարներու չարքերուն մէջ — թոյլ, անկամ եւ անկորով — որոնց հաճելի կուգար այս երգը: Ֆէտէրասիոնը յաջողացէս կը քողարկէր անոնց ապիկարութիւնը՝ ընդհանուր հայրենիքի պատրանքը տալով :

Այս քողն է, որ առաջին հերթին կը պատռէ խորհրդային նոր սահմանագրութիւնը: Այլեւս հին ֆէտէրասիոնը չկայ, սակայն կան հին սահմանները: « Պուրժուական նախապաշարում»ները տարուելով հանդերձ — այս անգամ արդէն ոչ թէ մենք, այլ բուն իսկ Մոսկուան — Քրեմլը կը նուիրագործէ իրրեւ տեւական վիճակ այն, ինչ որ առժամեայ դրութեան կերպարանքը ունէր:

Հոս է ահա մթին եղեռնախաղին բովանդակ ահաւորութիւնը:

Բնազդական անյաղթահարելի վախ մը մեզ կը ներշնչէ, որ Անդրկովկասեան ֆէտէրասիոնը այսքան անակնկալաբար լուծ – ուեցաւ ճիշդ այս անագորոյն դաւը Հայութեան դէմ դիւրութեամբ նիւթելու համար: Այսինքն նուիրագործելու եւ յաւերժացնելու համար այն չարիքը, որ վաղուան պատուհասած անցքերուն մէջ կրնայ գերեզման բանալ Հայ ժողովուրդի առջեւ:

Եւ ինչպէս որ յորդ անձրեւէն վերջ տեսանելի կը դառնայ պայծառ երկինքը, ճիշդ նոյն ձեւով, ազգային այս ծանրագոյն աղէտքի ցնցող տպաւորութեանը տակ, մեր առջեւ կը ցցուի Հայաղէտի ցնցող տպաւորութեանը տակ, մեր առջեւ կը ցցուի Հայկոմկուս կոչուած ոչնչութիւնը ընդմիշտ եւ յաւիտենապէս դեակ մըն է Հայութեան աչքին· ժողովուրդը տեսաւ իր սեւիսկան աչքերով եւ զզաց իր մաշմին վրայ, թէ ինչ ոչնչութիւններ եւկած եւ տիրացած են իր ճակատագրին: Դիւրին է, այո՛, խլխանուտե

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՂՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՒՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՎԱՂՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅԱԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ)

— o —

Մեր ներքին գործերու եւ արտաքին քաղաքականութեան մասին մեր հրապարակային ելոյթներուն մէջ, մենք դիտողութիւն ըրինք այն անհանգիստ երեւոյթներուն վրայ, որոնք կը նշմարուին մեր ժողովուրդին մէջ: Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները, որոնք ստեղծուած են Համաշխարհային Պատերազմէն ետք, ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

— o —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՂՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՒՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՎԱՂՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅԱԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ)

— o —

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

Մենք ըսինք, որ ներկայ պայմանները ամենէն նպաստաւոր առիթն են ներքին եւ արտաքին ուժերու համար, որպէսզի անոնք ձգտին ազգային ոգիին վրայ ազդեցութիւն գործել, ազգային զգացումները շահագործել եւ ազգին մէջ ստեղծել տագնապալի մթնոլորտ, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ազգին համար:

— o —

Վերադարձ

— Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ ներեք, տիկին Մարգարիտ, ասաց Ռոբերտ Լիվինգսթոնը, ձեռքը մեկնելով տիկին Մարգարիտին, որ նստած էր նրանց դիմաց։

Տիկին Մարգարիտը ժպտաց և ոչինչ չպատասխանեց։

— Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ ներեք, կրկնեց Ռոբերտը, ես ուզում եմ, որ դուք ինձ ներեք, որովհետև ես ուզում եմ ամուսնանալ ձեր աղջկա՝ Ալիսի հետ։

— Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ ներեք, որովհետև ես ուզում եմ ամուսնանալ ձեր աղջկա՝ Ալիսի հետ, կրկնեց Ռոբերտը,

ԱՀԱԲԵԿՉԱԿԱՆ ՁԱՐԺՈՒՄԸ ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ուքրանիոյ գործավարներու խորհուրդին նախկին նախագահը, Քոցուպինսքի, պիտի դատուի մօտերս: Այս գատավարութեան առթիւ բովանդակ Ուքրանիոյ մէջ ծայր տուած է ահաբեկչական չարժում մը, որուն նմանը տեսնուած չէր երկար տաեներ ի վեր:

Ցարճակումներ կը կատարուին երկաթուղիներուն վրայ, կրակի կը տրուին մնունդի մթերանոցները, մահափորձեր տեղի կ'ունենան կառավարական պաշտօնէութեանց վրայ,— եւ այս ըմբոստ չարժումներուն կը մասնակցին ոչ միայն դժգոհ գիւղացիները, այլեւ գաւառական պաշտօնեաներ, որոնք կը հալածուին իբրեւ մեղսակից Քոցուպինսքիի:

Քրէմէնչուկի մէջ, երբ խուզարկութիւն կը կատարուէր համայնավար կաֆէչինկոյի մօտ, երեւան հանուեցան բազմաթիւ ռումբեր: Հոկտեմբեր ամսուն մահափորձեր կատարուեցան Եալթայի, Լոզովայայի, Փիրվոմայիսքի, Աչթիրքայի, Քրլովի եւ Նովի - Պուկի մէջ, ուր սպաննուեցան բազմաթիւ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ:

Քիեւի նահանգին մէջ, Պուղայեւքայի գիւղացիները ըմբոստացած ըլլալով, զօրումի համար գունդ մը ղրկուեցաւ, սակայն զսպիչ գունդն ալ ըմբոստացաւ եւ սպաննեց գունդին քաղաքական բաժնի գործավարը, Բուրլեւ:

Այսպէս Օդոստոսէն ի վեր կը չարունակուի ահաբեկչութիւնը, եւ հակառակ Մոսկուայի ծայրայեղ խստութիւններուն՝ գժգոհները կը յարատեւեն իրենց պայքարին մէջ ընդդէմ կրեմլինի:

Հապսպուրկեան գահը վերահաստատելու համար

Այն պահուն, երբ Վիէննայի մէջ կը գումարուի խորհրդաժողով մը, որուն կը մասնակցին Գերմանիա, Իտալիա եւ Աւստրիա, զարճալ կը խօսուի Հապսպուրկեան գահը վերահաստատելու փորձերու մասին: Աւստրիացի միապետականներու պայքարին ակռայանը, Վենկէր, Հոմ գացած է, կ'ըսուի, հոդ պատրաստելու համար: Միւս կողմէ, Աւստրիոյ բնակչութեան հարիւրին 80ը համակիր է Հապսպուրկներու գահին: Անշուշտ ոչ ոք կը խորհի պայքարով կամ բռնի վերահաստատելու մասին, բայց եւ այնպէս եթէ հանրաքուէ կատարուի, բոլորը պիտի քուէարկեն ի նպաստ Հապսպուրկեան գահին վերահաստատութեան:

Տէր եւ Տիկին Անտրէասեան, Տէր եւ Տիկին Թուլումճեան, Տէր եւ Տիկին Տաղաւարեան իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, նամակով եւ հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց հրոջ եւ բենիին՝

ՏԻԿ. ԱՂՆԻԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

(Ծնեալ Անդրէասեան)

մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ 1 նոյեմբեր, 1936, կիրակի գիշեր էֆսի հիւանդանոցին մէջ, 58 տարեկան հասակին:

«ՍՏԱԼԻՆԵԱՆ ԱՒՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ»,
ԵՒ Հ. Ց. Դ. ՊԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գրեց՝ ՌՈՒԲԻՆ — Գին 5 ֆրք.

կը ծախուի «ցառաջ»ի խմբագրատունը եւ գրատուն Հրանդ Սամուէլ
51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris

ԲԱՆԱՒԱՃ ՕՐԵՐ

Ֆրանսահայ Կ. Թաչի Փարիզի մասնաճիւղը կազմակերպած է

Պարահանդէս

6 դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4—12
Salle Victor Hugo, 46bis rue St. Didier

«Պտուղի Օր»

դեկտ. 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2—12
Ռուսական ելոյժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականները չխանգարելու համար

Ձայներոյթ—Պարահանդէս

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Չենկիլէրի Հայր. Միութեան կողմէ
14 նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7էն մինչեւ լոյս
Salle Heuzey, մէջ, 1 Quai d'Alfort, Alfort (Seine)
Ճաշկերոյթը կը սկսի ժամը 7.30ին
Երգ, արտասանութիւն, արեւելեան նուագ եւլն. մինչեւ կէս գիշեր, ուրկէ վերջ կը սկսին եւրոպական պարերը:
Մուտք 7 ֆրանք, ճաշով միասին, բացի ըմպելիէ:
ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել օթօպիւս 81, 125, 24 եւ իջնել Pont de Charenton:

Թ Է Յ Ա Տ Ե Ղ Ա Ց

Համազգայինի Փարիզի Վարչութեան թէյասեղանը տեղի կ'ունենայ Նոյեմբեր 15ին, կիրակի կէսօրէ վերջ, Ռուսական Քոնսէրվատորի սրահին մէջ: Գեղարուեստական բաժին:

ՅԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՒԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԹԱՒՈՒՍՏ ԺՕՐԾ ՅԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

ԻՐ ԱՄԵՐԻԿԱ ՄԵԿՆԵԼՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

11 Նոյ. չորեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, **Victor Hugo**ի *սրահներուն մէջ, 46, rue St-Didier*
Մէթրօ՝ Trocadero *եւ* Victor Hugo

Պ. ԺՕՐԾ կը նուագէ հայկական ընտիր կտորներ: Կը մասնակցին Տիկ. ԺԷՆԻԱ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ, Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ
Փոքրիկներ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ (քոյր եւ եղբայր)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ: Թանկոյի մրցում, քօթիյեօն, ընտիր օրքէսթր ճազ Մուտք 10 Ֆր.:

Հ. Ց. Դ.

Փառիզ

ՓԱՐԻԶԻ «Եգիպտացի» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր շէրջանի բոլոր ընկերները, այս երեքշաբթի, նոյեմբեր 10ին, ժամը 8.30ին, 4, rue St. Denis (Place du Chatelet), մէթրօ Chatelet:

Օրակարգ՝ Զեկոյց Շրջանային ժողովի եւ ընտրութիւն նոր կոմիտէի:

ԱՆԻԼՒՆ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊԻ «Արամ» եռանդակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

Ֆրանս. Կ. Խաչի Պուլվառ-Օտտօի մասնաճիւղի դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, երեքշաբթի, կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 2.30ին, մատուռի սրահին մէջ:

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԾՔԵԱՆ

կը հրաւիրուին նաեւ համակիրները:

ՅԵՐԵԿՈՅԹ_ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՒԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած
Փարիզի Հար. Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ
ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
15 Նոյ. կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր:
150 Route d'Orléans, Bagneux
Աշակերտութեան կողմէ երգեր, արտասանութիւն:
Կը ներկայացուի առաջին անգամ ըլլալով
ԿԱՐԵԻՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ
(կատակերգութիւն մէկ արար)
ԹԱՒՈՒ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ ԱԹԱՆ ՊԻՒՖԷ
Գին 3 ֆրանք:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Շ. Ց. Դ. Պուլվար Օտտօի վարամեան եռանդակոմիտէն իր բոլոր ընկերներու կողմէ խորին ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Միքայէլ Տէրտէրեանի եւ պարագաններուն՝ իրենց տիկնոջ եւ ազգականին Տիկին Աննաձի դառնադէտ մահուան առթիւ: Նաեւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկ. Շ. Եղիցեանի եւ պարագաներուն, իրենց քեռայրին եւ ազգականին՝ Մհէրեան Թէրզեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ:

×

Շայ Շաւարներու եւ Մարտիկներու Միութեան Մարսէյլի Շրջ. վարչութիւնը, Մարսէյլի եւ շրջաններու գինակիցներու կողմէ խորին ցաւակցութիւն կը յայտնէ գինակից ՊՕՂՈՍ ՕՀԱՆԵԱՆի դառնակսկիծ եւ անակնկալ մահուան առթիւ, իր ընտանիքին, եղբօրը՝ Արթին Օհանեանի եւ պարագաներուն

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ տիկ. Հէյմս Թորըշայ (Փարիզ), Տէր եւ տիկ. Ֆուռնայ եւ զաւակունք (Ամերիկա), Տէր եւ տիկ. Ֆուռնայ եւ զաւակունք (Պասրա), Այրի տիկ. Շաւիրայ Թորըշայ եւ զաւակունք (Ամերիկա), իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի հօրաքրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականին՝ ֆիգրանակերացի Այրի տիկ. ՄԱՐՐՈՒՆ ՏՈՒՌՈՒՆԱՅի դառնադէտ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ 31 Հոկտ. շաբաթ երեկոյ, իր բնակարանին մէջ. փարիզ:

ՎԵՃԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ՖՕՆՏԻՆ

Ալֆորվիլի Շ. Ց. Դ. Միութեան ենթակոմիտէն վոխան ծաղկեպսակի 50 ֆր. կը նուիրէ վեճերանները Ֆոնտին, իր նախկին ընկերներէն ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱԲԳԱՐԵԱՆի մահուան առթիւ:

ՅՕԻՇԱՏԵՍ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋ. Հայր. Միութեան անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցները խորհրդակցական կարեւոր ժողով կը հրաւիրուին 12 Նոյ. հինգշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին, 32 Ave. Gobelinsի սրճարանի վերնայարկը, մէթրօ Gobelins:

CIGALE CINÉMA.
60 Avenue de Saxe. LYON
6 — 12 Նոյ.
Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոները 8.30ին
Annabella, Richard Wilme et Jean Murat dans Anne Marie
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
6 — 12 Նոյ.
Երեկոները ժամը 8.50
Իսկ Հինգ. եւ կիր. ցերեկ եւ գիշեր:
Un beau film d'espionnage
Matricule No. 33
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

ԳԹՈՒԻԹԵԱՆ ՊԱԶԱՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՈՐԲԵՐԱՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր պաշտպանած որբերուն մնունդի, զգեստաւորման, պատսպարութեան եւ դաստիարակութեան

22 Նոյ. կիրակի օր, ժամը 14էն սկսեալ մինչեւ 20
Salle Jean Goujon, մէջ, 8 Rue Jean Goujon, Փարիզ (8)
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ընտիր նուագախումբ, պարահրապարակ, թէյ, քօքթէյլ, ճոխ պիւֆէ, կը հրաւիրուին բոլոր այն ազնուասիրտ անձնաւորութիւնները, որոնք կը հետամտին միութեանս գործունէութեան:

ՎԱՐՁՈՒ Է *13րդ թաղամասին մէջ կօշկակարի խանութ մը կոր-ծիքներով միասին: Ներկայանալ եւ լուսաւոր խանութ 4 մէթր լայնք, 4 մէթր խորութիւն, ետեւը մեծ սենեակ: Տարեկան վարձք չարժով միասին 1800 ֆրք.: Պայմ 9 տարի, կարեւոր է չափի վրայ կօշիկ կարելը: Յապահովուած գործ առաջին օրէն:*
Դիմել՝ 8, Rue d'Italie, *Փարիզ (13ր) մէթրօ* Tolbiac.

ORCHESTRE PARIKIAN

31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro. Cardinal Lemoine)

Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բաղկացած ԲԱՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲԸ, նոր եւ ընտիր ըէփէրթուարով տրամադրելի է պարահանդէսի, հարսանիքի եւ այլ երեկոյթներու:

ՁԱՓՍԻՈՒՐ ԳԻՆ:

Դիմեցէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ դոհ պիտի ձնաք:

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն յաւարտյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ:

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուզարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով:

Ունինք տրամադրելի ընտրութուն եւ բէյճինկոն գրամեքենաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ շատ մատչելի գիներով:

Գիներու ցանկը եւ նոյնչները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն երաշխիք ու ամէն տեսակ ինդիրներու Ազգերի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօն օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անունները փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (131)

ՉԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

— o —

Ուղուն Տարան կովկասեան պարեզրու մէջ մանուկ մը ունի: Զարմանալի կերպով այդ պարը կը պատկերացնէ աղանդներու սիրուզուքը: Երիտասարդը Թեւերը բացած կը զարպասէ աղջկան՝ անոր չուրջը պարելով, մինչ աղջիկը, նազանքով պտոյտ կուգայ՝ ճկուն իրանը կօտրտուելով: Ան կ'աշխատի խուսափիլ երիտասարդէն: Մինչեւ որ աչխոյժ եղանակը եւ անոր ընկերացող ծափերը կը նուազին, աղջիկը կեցած տեղը կանգնած կը մնայ եւ պարելով ինքն իր վրայ կը զառնայ հանդարտ, ազնուական չարժումներով: Ազատնին է, որ չուրջը զարձող կոկտան արուն չարչրկուէ վերջ, մեզմօրէն անձնատուր կը լինի: Ճանկարծ եղանակը կը փոխուի, արագ եւ բարձր թափ մը կը ստանայ, եւ աղջիկը տղու Թեւի տակով կը փախչի, եղնիկի արագ ոստումներով, Թեւերը պարզած, գլուխը նազանքով ծռած:

Հազիւ Թէ պարը վերջացած, ու տղքի վրայ դանուղները նորէն սեղանը չրջապատած էին, երբ լեզապատառ կիները շչացին ու տղամարդիկ ոտքի ցատկեցին՝ իրար անցած:

Զանգուի միւս եղերքը, պատի նման բարձրացող քարաժայռէն մարդ մը Թաւալդոր վար էր լինում:

— Տղաք, հասէք, — ձայն ձայնի տուին քանի մը երիտասարդներ ու առաջ Թռան:

Աստուած միայն դիտէր, Թէ այդ բարձրութենէն վար ինկնող մը կրնա՞ր ողջ մնալ: Բայց եւ այնպէս երկու երիտասարդներ հազուստներով անմիջապէս դեռը նետուեցան, մինչ բազմութիւնը, չարուած գնեղերքը, չնչասպառ կը հետեւէր օգնութեան վազեցող երիտասարդներուն:

— Էն տեղ, էն տեղ,— կը պոռար ինքնիրմէ ելած ծերուկ մը:

— Ջրանցքի, Էջմիածնի Ջրանցքի մօտ .. դէպի աչ, — ամբողջ ձայնով կը պոռար մէկ ուրիշը:

Երիտասարդները հասան մանր քարերու չեղջակոյտին մօտ ու անմիջապէս տեսան բանկոնի գոտւոյ մնացած փէշը: Եւ երկուքը միասին խիճերու տակէն չուտով գուրս բերին մարմինը երիտասարդի մը, որ ըստ երեւոյթին արդէն մեռած էր:

Զգեստները ծուխի ծուխի եղած էին խիճերու չփումէն, իսկ դէմքն ու ձեռքերը ծածկուած էին բազմաթիւ մանր վէրքերով: Փորձեցին երկուքով միասին վերցնել, բայց չկրցան, այնքան որ ծանր էր մարմինը: Զայնեցին բազմութեան, որ մէկն ալ գայ օգնելու:

Բժիշկ Տէր Յովսէփեանը, Գէորգովներու փեսան, առանց այլեւայլի մը տաւ գետը: Երբ հասաւ երիտասարդներուն, անմիջապէս Վարդանի գլերակը բռնեց, աչքի կոպերը վեր գարձուց ու սիրտը լսեց:

— Ոչ, մեռած չէ,— ըսաւ բժիշկը քովը կանգնողներուն,— միայն նուազեր է. Թեեւս քիչ մը շատ ջուր կուլ տուած լինի, Թէեւ ստամոքսի վիճակը չի ցուցներ ... Բան չկայ, չուտով ինքզինքը կը գտնէր ... Տղաք, ոտքերէն բռնեցէք ... այ այդպէս ... Տէ, հիմա քալեցէք՝ տեսնեմ,— ու բժիշկը անցընելով երկու ձեռքերը վիրաւորի Թեւերու տակէն վեր վերցուց զայն:

Երբ գետը անցան ու վիրաւորի մարմինը կանաչի վրայ երկարեցին, Խորամ - Պուլախ ալ մարդ չմնաց՝ կին, տղամարդ ու երեխայ հաւաքուեցան անոր չուրջը:

Բժիշկը անմիջապէս լուաց երիտասարդի արիւնով ծածկուած դէմքը եւ ձեռքերը եւ քանի մը կաթիլ քոնեակ կաթեցուց բերնին մէջ:

— Օհօ,— ինքնիրեն մրմռաց համակրելի բժիշկը, երբ ղեկտի վրայէն Վարդանի ոսկորները անդադար ժամանակ ձեռքը հանդիպեցաւ տարտամ այն տեղին, ուրկէ անցեր էր գնդակը, — հըմ,— ու ձեռքը ներքնազգեստին տակը կոխելով, չօշափեց երիտասարդի վէրքը:

Բժիշկը վէրքի մասին, բան չհայտնեց չուրջիններուն, այլ խնդրեց, որ քիչ մը հեռանան՝ գինքը ազատ ձգեն չարժելու:

Բազմութիւնը հակառակի պէս աւելի կը խտանար: Ամէն մէկը անպատճառ կ'ուզէր տեսնել վիրաւորը: Ո՞վ էր, որո՞ւն զաւակն էր, արդեօք կը ճանչնայի՞ն: Բայց, ինչպէս կ'երեւէր ներկաներէն ոչ ոք կը յիշէր գայն տեսած լինելը. անշուշտ Երեւանցի մը չէր այդ առնական սիրուն երիտասարդը, որ մեռելի մը նման անշարժ երկնցած էր կանաչի վրայ: Բժիշկը նորէն քանի մը կաթիլ քոնեակ լեցուց վիրաւորի բերանը:

Վարդանը ծանր տքալով բացաւ աչքերը, նայեցաւ չուրջը անգիտակից հայեացքով մը, ու նորէն գոցեց աչքերը՝ Թեթեւ մը հառաչելով:

— Տօ, մէկդի քաշուեցէք, տեսնեմ,— առաջ անցնիլ փորձելով պոռաց Սէրգէյը:

Սէրգէյը Խորամ - Պուլախի վարձակալն էր, տարէց, միջահասակ մարդ մը: Փոքր տաղաւար մը չինած էր Զանգուի վրայ, որ երկու տախտակով կը միանար ցամաքին: Համով խորոված պատրաստողի համբաւ ունէր, եւ մանաւանդ աւազանին մէջ կենդանի կապրյտ ձուկեր կը պահէր: Հակառակ որ Սէրգէյը ձմեռ ամառ Խորամ-Պուլախէն չէր հեռանար, ամբողջ քաղաքի բնակչութեան ծանօթ էր, տեղով անով կը ճանչնար մարդիկը, գինէր, Թէ ո՞րու քոյրը որո՞նց տունը հարս գնացեր էր, կամ մէկու մը մայրը ե՞րբ տան աղջիկ էր:

Բժիշկը Վարդանի վրայ ծռած՝ ուշադրութեամբ կը դիտէր վիրաւորի դէմքը: Քիչ մըն ալ քոնեակ լեցուց տղու սեղմուած շրթներէն ներս:

Վարդանի ամբողջ մարմինէն դող մը անցաւ, աչքերը կամաց մը բացաւ ու հանդարտօրէն չուրջը նայեցաւ: Այդ որքան գլուխներ կախուած էին իր վրայ: Արդեօ՞ք երազ կը տեսնէր, Ո՞ւր էր ինք. ինչո՞ւ այդ վախցած, հետաքրքիր դէմքերը: Ուղեց բան մը ըսել, նոյնիսկ չրթները չարժեց, բայց ձայնը կարծես խլացած լուծած լինէր: Փորձեց տեղէն չարժիլ, քիչ մը գլուխը վեր բարձրացնել, բայց զգացած ցաւէն, գլուխը ետ նետեց, ու նորէն աչքերը գոցեց:

— Տօ, տնաքանդներ, մէկ տեղ բացեցէք տեսնեմ, ի՞նչ է ոչխարներու նման խռնուեր էք,— այ ու ձախ հրելով պոռաց Սէրգէյը ու առաջ անցաւ:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Dameame, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԵՒ PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄԱՍԵԱՅ	ԵՌԱՄԱՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
11
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MERCREDI
1 NOVEMBRE
1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3267

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

«ՅԱՌԱՋ»Ի յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ Ուրբաթ օր, Զիւնադադարի տօնին առթիւ:

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՐ ԽԵԼԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

Սորվրդային Հայաստանի վերջին խոսվայոյզ դէպքերը, ինչպէս եւ միջազգային ներկայ ծանր տագնապն ու չարագուշակ լուրդարձուխիւնները նորէն առիթ կուտան հակազդեցնակցական մեր իմաստուն քաղաքագէտներուն՝ զգաստութեան, խոհեմութեան եւ մանաւանդ համակերպութեան յորդորներ ուղղել հայ հասարակութեան :

« Միանգամընդմիշտ պէտք է փակենք երազանքի թուականը — կ'ըսեն անոնք,— պէտք է դառնանք դէպի իրականութիւն» (Տես «Հ. Կոչնակ»ի հոկտեմբեր 31ի խմբագրականը) :

Հարկաւ, որքան քիչ երազանքի անձնատուր ըլլանք եւ որքան չատ իրականութեան հաստատուն գետնին վրայ կանգնինք, այնքան լաւ է մեր ազգային չահերուն համար: Այս մասին չի կրնար որ եւ է կասկած ըլլալ :

Նոյնպէս կասկած չի կրնար ըլլալ այն մասին թէ՝ « մենք պէտք էշափենք մեր հասակը, հաշուենք մեր թիւը ու ճանչնանք մենք մեզ »:

Անշուշտ պէտք էոր մենք՝ Հայերս ճանչնանք մեր համեստ ուժերն ու կարողութիւնները, բայց ոչ թէ անոր համար, որ հրաժարինք պաշտպանելէ մեզ եւ մեր չահերը, հրաժարինք հետապնդելէ մեր ազգային նպատակները, ինչպէս որ կը թելադրեն մեր խմաստունները, այլ անոր համար միայն, որ աւելի լաւ, աւելի արդիւնաւոր կերպով ի վիճակի ըլլանք պաշտպանելու մեզ ու մեր իրաւունքները:

Արդարեւ, ի՞նչ իմաստ ունի զգաստ, խոհեմ եւ համակերպող ըլլալ, եթէ այդ կերպով սկիզբէն իսկ պիտի խաչ քաշենք մեր ազգային ամէնէն կենսական պահանջներուն եւ ձգտումներուն վրայ ու պիտի հաշտուինք ընդմիշտ Հայութեան ներկայ սարսկական վիճակին հետ: Եթէ երազանքին վերջ տալ կը նշանակէ իրր ազգ մեր ազատ ու անկախ ապրելու ձգտումէն ատ միշտ հրաժարիլ, եթէ իրականութեան դառնալ՝ կը նշանակէ մեր, իրր ազգի, ներկայ սարսկական վիճակին համակերպիլ,— այդ պարագային ամէնբուն կերպով մենք կ'ընդդիմանանք այդպիսի «իմաստուն» խորհուրդներու, զորս եթէ ընդունինք ազգովին՝ պիտի ստորագրած ըլլանք մեր՝ իրր ազգի մահուան դատավճիռը :

×

Մեր իմաստուն քաղաքագէտները վրդովուած են, որ Դաշնակցական մամուլը չարունակ ահազանգ կը հնչեցնէ եւ կը յորդորէ հայ ժողովուրդը պատրաստութեան գալիք փոթորիկներուն դէմ: Հայ ժողովուրդը պատրաստութեան գալիք փոթորիկներուն դէմ:

Ամէն կողմէ կը հարցնեն· «Բայց ի՞նչպէս, ինչո՞վ, ի՞նչ ընելու». «Բայց Անոնք կը հարցնեն· «Բայց ի՞նչպէս, ինչո՞վ, ի՞նչ ընելու». «Բայց ո՞ւր են մեր բանակն ու ռազմամթերքը, մեր շոգենաւերը, մարտանաւերը, օդանաւերը»: Եւ կուտան, իրենց կարծիքով, չմտածուած պատասխան մը.—

« Ասկէ հասն տարի առաջ՝ մեր անձնազոհ կամաւորները, 7-8 հազար հոգի, կռուի դաշտ վազեցին՝ «դաշնակից» պետութեանց դրօշներուն ներքեւ: Հիմա ո՞վ է որ մեզմէ կամաւոր կ'ուզէ: Եւ ե– թէ ուզող մը ըլլայ, հանի՞ հոգի կրնանք տրամադրել ամբողջ Սփիւռքէն, ենթադրելով որ անոնց անցագիրները պիտի շնորհուին ու ծախքերը պիտի հոգացուին »:

*Սակայն, մեր իմաստուն քաղաքագէտները կը մոռնան, որ համաշխարհային վերջին պատերազմէն առաջ եւս մեզմէ ոչ ոք կամաւոր կ'ուզէր· բայց երբ պատերազմը սկսաւ, մեզմէ կամաւոր ուզողներ անհիշելի չափ մէջտեղ եկան: Եւ երբ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԿԱՎՈՐՈՒՄԸ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՄԵՋ

(ՀԱՅԿԱՎԻԱ ՍԻ ՎԱՐԿԱՎՈՐՎԱԾՔ)

Ամերիկահայ ականավոր գրող Վ. Սարոյանի հետ մեր զրույցը ընդհատվեց հյուրերի ներս մտնելով։ Ներս մտան Հայաստանի Գրողների միության նախագահ Ավետ Տերտերյանը, Ամերիկայի Գրողների միության նախագահ Ջոն Քոսթան, Ամերիկայի Գրողների միության գործադիր քարտուղար Ռոբերտ Մորսը և Ամերիկայի Գրողների միության անդամ Ռոբերտ Քանիցը։

Ավետ Տերտերյանը ներկայացրեց հյուրերին։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչպես է ընթանում Վ. Սարոյանի հետ մեր զրույցը։

Ես պատասխանեցի, որ զրույցը ընդհատվեց հյուրերի ներս մտնելով։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը չի սիրում հարցազրույցներ տալ, որովհետև հարցազրույցներում հեղինակը ստիպված է խոսել իր մասին, իսկ ինքը չի սիրում խոսել իր մասին։ Նա ասել է, որ ինքը կարող է խոսել միայն իր գրքերի մասին։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ գրքերի մասին է խոսել Վ. Սարոյանը։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը խոսել է իր «Իմ անունը Արամ է» գրքի մասին։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը այդ գրքի մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե այդ գիրքը ինքը գրել է 1934 թվականին, երբ ինքը 25 տարեկան երիտասարդ է եղել։ Նա ասել է, որ այդ գրքի մեջ ինքը նկարագրել է իր հայրենի քաղաքը, իր ընտանիքը, իր հարազատներին, իր ընկերներին, իր հարևաններին, իր ծանոթներին։ Նա ասել է, որ այդ գրքի մեջ ինքը նկարագրել է իր մանկությունը, իր պատանեկությունը, իր երիտասարդությունը։ Նա ասել է, որ այդ գրքի մեջ ինքը նկարագրել է իր կյանքի առաջին քսան տարիները։ Նա ասել է, որ այդ գրքի մեջ ինքը նկարագրել է իր կյանքի ամենաերջանիկ տարիները։ Նա ասել է, որ այդ գրքի մեջ ինքը նկարագրել է իր կյանքի ամենադժվար տարիները։ Նա ասել է, որ այդ գրքի մեջ ինքը նկարագրել է իր կյանքի ամենակարևոր տարիները։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը իր մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը ծնվել է 1908 թվականին, Ֆրեզնոյում։ Նա ասել է, որ ինքը սկսել է գրել 1934 թվականին, երբ ինքը 25 տարեկան երիտասարդ է եղել։ Նա ասել է, որ ինքը գրել է իր առաջին պատմվածքը 1934 թվականին, երբ ինքը 25 տարեկան երիտասարդ է եղել։ Նա ասել է, որ ինքը գրել է իր առաջին գիրքը 1934 թվականին, երբ ինքը 25 տարեկան երիտասարդ է եղել։ Նա ասել է, որ ինքը գրել է իր առաջին վեպը 1934 թվականին, երբ ինքը 25 տարեկան երիտասարդ է եղել։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը իր ընտանիքի մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը ծնվել է Ֆրեզնոյում, Հայկական թաղամասում։ Նա ասել է, որ ինքը ունեցել է հայր, մայր, երեք եղբայր և մեկ քույր։ Նա ասել է, որ ինքը ունեցել է հայր, մայր, երեք եղբայր և մեկ քույր։ Նա ասել է, որ ինքը ունեցել է հայր, մայր, երեք եղբայր և մեկ քույր։ Նա ասել է, որ ինքը ունեցել է հայր, մայր, երեք եղբայր և մեկ քույր։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը իր հայրենիքի մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը սիրում է Հայաստանը, որովհետև Հայաստանը իր հայրենիքն է։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է Հայաստանը, որովհետև Հայաստանը իր հայրենիքն է։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է Հայաստանը, որովհետև Հայաստանը իր հայրենիքն է։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է Հայաստանը, որովհետև Հայաստանը իր հայրենիքն է։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը Ամերիկայի մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը սիրում է Ամերիկան, որովհետև Ամերիկան իր հայրենիքն է։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է Ամերիկան, որովհետև Ամերիկան իր հայրենիքն է։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է Ամերիկան, որովհետև Ամերիկան իր հայրենիքն է։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է Ամերիկան, որովհետև Ամերիկան իր հայրենիքն է։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրականության մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրականությունը իր կյանքի իմաստն է։ Նա ասել է, որ գրականությունը իր կյանքի իմաստն է։ Նա ասել է, որ գրականությունը իր կյանքի իմաստն է։ Նա ասել է, որ գրականությունը իր կյանքի իմաստն է։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը իր ապագա ծրագրերի մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը ծրագրում է գրել մի նոր գիրք, որը կլինի իր նախորդ գրքերի շարունակությունը։ Նա ասել է, որ ինքը ծրագրում է գրել մի նոր գիրք, որը կլինի իր նախորդ գրքերի շարունակությունը։ Նա ասել է, որ ինքը ծրագրում է գրել մի նոր գիրք, որը կլինի իր նախորդ գրքերի շարունակությունը։ Նա ասել է, որ ինքը ծրագրում է գրել մի նոր գիրք, որը կլինի իր նախորդ գրքերի շարունակությունը։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը ռուս գրողների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը սիրում է ռուս գրողներին, հատկապես Չեխովին և Տոլստոյին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ռուս գրողներին, հատկապես Չեխովին և Տոլստոյին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ռուս գրողներին, հատկապես Չեխովին և Տոլստոյին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ռուս գրողներին, հատկապես Չեխովին և Տոլստոյին։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը ֆրանսիական գրականության մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը սիրում է ֆրանսիական գրականությունը, հատկապես Ստենդալին և Բալզակին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ֆրանսիական գրականությունը, հատկապես Ստենդալին և Բալզակին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ֆրանսիական գրականությունը, հատկապես Ստենդալին և Բալզակին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ֆրանսիական գրականությունը, հատկապես Ստենդալին և Բալզակին։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը ամերիկյան գրականության մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը սիրում է ամերիկյան գրականությունը, հատկապես Մարկ Տվենին և Ջեք Լոնդոնին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ամերիկյան գրականությունը, հատկապես Մարկ Տվենին և Ջեք Լոնդոնին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ամերիկյան գրականությունը, հատկապես Մարկ Տվենին և Ջեք Լոնդոնին։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է ամերիկյան գրականությունը, հատկապես Մարկ Տվենին և Ջեք Լոնդոնին։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը իր ընթերցողների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը սիրում է իր ընթերցողներին, որովհետև նրանք իր ընկերներն են։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է իր ընթերցողներին, որովհետև նրանք իր ընկերներն են։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է իր ընթերցողներին, որովհետև նրանք իր ընկերներն են։ Նա ասել է, որ ինքը սիրում է իր ընթերցողներին, որովհետև նրանք իր ընկերներն են։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը քննադատների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե ինքը չի սիրում քննադատներին, որովհետև նրանք միշտ սխալվում են։ Նա ասել է, որ ինքը չի սիրում քննադատներին, որովհետև նրանք միշտ սխալվում են։ Նա ասել է, որ ինքը չի սիրում քննադատներին, որովհետև նրանք միշտ սխալվում են։ Նա ասել է, որ ինքը չի սիրում քննադատներին, որովհետև նրանք միշտ սխալվում են։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի կոչման մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողի կոչումը ամենամեծ կոչումն է աշխարհում։ Նա ասել է, որ գրողի կոչումը ամենամեծ կոչումն է աշխարհում։ Նա ասել է, որ գրողի կոչումը ամենամեծ կոչումն է աշխարհում։ Նա ասել է, որ գրողի կոչումը ամենամեծ կոչումն է աշխարհում։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի պատասխանատվության մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պատասխանատու է իր ժողովրդի առաջ։ Նա ասել է, որ գրողը պատասխանատու է իր ժողովրդի առաջ։ Նա ասել է, որ գրողը պատասխանատու է իր ժողովրդի առաջ։ Նա ասել է, որ գրողը պատասխանատու է իր ժողովրդի առաջ։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի ազատության մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է ազատ լինի իր ստեղծագործության մեջ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է ազատ լինի իր ստեղծագործության մեջ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է ազատ լինի իր ստեղծագործության մեջ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է ազատ լինի իր ստեղծագործության մեջ։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և ժողովրդի հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ժողովրդի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ժողովրդի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ժողովրդի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ժողովրդի հետ։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի պատասխանատվության մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պատասխանատու է իր ստեղծագործության համար։ Նա ասել է, որ գրողը պատասխանատու է իր ստեղծագործության համար։ Նա ասել է, որ գրողը պատասխանատու է իր ստեղծագործության համար։ Նա ասել է, որ գրողը պատասխանատու է իր ստեղծագործության համար։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և պետության հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է անկախ լինի պետությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի պետությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի պետությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի պետությունից։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և քննադատության մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է անտեսի քննադատությունը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անտեսի քննադատությունը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անտեսի քննադատությունը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անտեսի քննադատությունը։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և ընթերցողի հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է ուղղակի կապ ունենա իր ընթերցողի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է ուղղակի կապ ունենա իր ընթերցողի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է ուղղակի կապ ունենա իր ընթերցողի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է ուղղակի կապ ունենա իր ընթերցողի հետ։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և իշխանության հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է անկախ լինի իշխանությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի իշխանությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի իշխանությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի իշխանությունից։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և կուսակցության հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է անկախ լինի կուսակցությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի կուսակցությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի կուսակցությունից։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է անկախ լինի կուսակցությունից։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և ազգի հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ազգի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ազգի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ազգի հետ։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է սերտ կապ ունենա իր ազգի հետ։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և մշակույթի հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է նպաստի մշակույթի զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի մշակույթի զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի մշակույթի զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի մշակույթի զարգացմանը։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և խաղաղության հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է պայքարի խաղաղության համար։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է պայքարի խաղաղության համար։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է պայքարի խաղաղության համար։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է պայքարի խաղաղության համար։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և կրթության հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է նպաստի կրթության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի կրթության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի կրթության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի կրթության զարգացմանը։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և գիտության հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է նպաստի գիտության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի գիտության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի գիտության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի գիտության զարգացմանը։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և արվեստի հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է նպաստի արվեստի զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի արվեստի զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի արվեստի զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի արվեստի զարգացմանը։

Ջոն Քոսթանը հարցրեց, թե ինչ է ասել Վ. Սարոյանը գրողի և ժողովրդավարության հարաբերությունների մասին։

Ես պատասխանեցի, որ Վ. Սարոյանը ասել է, թե գրողը պետք է նպաստի ժողովրդավարության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի ժողովրդավարության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի ժողովրդավարության զարգացմանը։ Նա ասել է, որ գրողը պետք է նպաստի ժողովրդավարության

Ի ՄԵՏՍ ՉԱՐԳԱՑՆԵԼՈՑ

— · —

Հ. Յ. Գ. Օրը

ԳԱՂԱՓԱՐ ԱՐՁԱԾՈՂ

ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. — Ինչպե՞ս կարելի է այս մասին խոսել, որ ոչ ոք չգիտենա, թե ինչ է նշանակում Հ. Յ. Գ. օրը։

քըն իսկ է, մեր չունչը, մեր յոյսը: Մենք պարտաւոր ենք օժանդակել ամէն փորձի, որ կ'ապահովէ կարծիքի ազատութիւնը,— այդ է որ կը պահանջէ մարդկութիւնը: Ամէն մեծ պետութիւն պէտք է բան մը տայ իրմէ: Ինչ որ իրեւ մեծ պետութիւն կրնանք տալ, կարծիքի ազատութեան ապահովութիւնն է: Մենք պատրաստ ենք կուտէլու յանուն այդ ազատութեան, եւ մինչեւ մեր վերջին չունչը: Բայց մենք չենք ուզեր խառնուիլ օտար երկրի մը ներքին գործերուն, ինչպէս չենք ուզեր որ ուրիշներ ալ խառնուին մեր ներքին գործերուն:

Խօսակցութիւններ Խրլի եւ Պէռի միջեւ

Լեհաստանի արտաքին նախարարը, գնդ. Պէք, որ այս պահուս կը գտնուի Լոնտոնի մէջ, կարեւոր խօսակցութիւններ ունեցաւ Իրլնի հետ: Տակաւին ոչ մէկ զեկոյց արուեցաւ այդ խօսակցութեանց մասին: Թերթերը կը կարծեն դիտնալ թէ երկու երկիրներու արտաքին նախարարները քննութեան առած են արեւելեան Եւրոպայի պետութեանց դերը Եւրոպայի խաղաղութեան պահպանութեան մէջ, ինչպէս նաեւ Տանցիկի խնդիրը:

Ցեսոյ Իրլն յայտնեց թէ հարկ է առայժմ զգուշութեամբ պահել Հրեաներու գաղթի աղբիւր մըն է: Գնդ. Պէք յանուն Լեհաստանի՝ ապահովութիւն տուաւ որ իր երկիրը չէզոք պիտի մնայ Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ:

Տորիոյի կուսակցութեան հաւաժողովը

Երկուշաբթի, Տորիոյի կուսակցութիւնը, Ֆրանսական ժողովրդային կուսակցութիւնը, Սէն-Տընիի քաղաքապետական Թատրոնին մէջ գումարեց իր առաջին համաժողովը, որ կը զուգադիպէր կուսակցութեան հարիւր հազարերրորդ չլրքագիրին անդամակցութեան: Ամբողջ քաղաքը ծանական երեւոյթ մը առած էր: Ցոյցերն ալ պակաս չեղան: Համայնավարները կը պոռային.

— Տորիօն կախաղան:

Այս անեղափոխ մթնոլորտին մէջ բացուեցաւ համաժողովը, որուն կը մասնակցէին 1200 պատգամաւորներ: Բոլորը ոտքի՝ երգեցին կուսակցութեան քայլերգը, որ կը սկսի սա բառերով.— Ազատագրեա ղեկդ, Ֆրանսա ...:

Ցեսոյ բեմ բարձրացաւ Տորիօ, ակնարկ մը նետեց Ֆրանսական քաղաքականութեան վրայ, խօսեր քննադատեց համայնավարները, որոնք Մոսկուայի հրամանով՝ կ'աշխատին Ֆրանսան նեռել քաղաքացիական կռիւի մէջ: Աւելցուց որ ռուսեւֆրանսական դաշնագրին կնքումով՝ պատերազմի վտանգը աւելի եւս ծանրացած է: Ոմանք ռուսեւֆրանսական դաշնագիրը կ'արդարացնէն Ֆրանսա Ա.ի եւ Թուրքիոյ սուլթանին միջեւ կնքուած դաշնագիրով:— Սակայն, պոռաց Տորիօ, Թուրքիոյ սուլթանը իր հրամանին տակ չունէր Մօրիս Թորէզներ եւ Գ. Միջազգայինի Ֆրանսական հատուածներ:

Ցեսոյ Տորիօ անցաւ իր կուսակցութեան ծրագրին, եւ համաժողովը անցաւ աշխատանքի:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՈՒԱ

ՇԱՐԼ ՄՕՐՐԱՍԻ բանտարկութեան դէմ բողոքելու համար, բազմաթիւ երեսփոխաններ եւ մտաւորականներ դիր մը ուղղեցին կառավարութեան:

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻի նեղուցներու նոր դաշնագրին յանձնումը կատարուեցաւ երկուշաբթի, Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան մէջ, մասնաւոր արարողութեամբ մը, որով դաշնագիրը ի գործու կը դառնայ այդ օրուընէ սկսեալ:

ՀԱՑՈՒ արիւն կը կրէ, կ'ըսեն Ֆրանսերէն թերթերը, սիկին Փոխովի համար, որ անցեալ տարի, Պիյանքուրի մէջ, վէճ մը կ'ունենայ իր ղրացին՝ վրացի Պելիանովսքիի հետ: Վրացին, քիչ մը խմելէ վերջ, կը յարձակի սիկին Փոխովի վրայ, սակայն սիկին Փոխովի տղան ատրճանակով կը պաշտպանէ իր մայրը, վիրաւորելով Վրացին, որ անշունչ գետին կը փռուի: Երկուշաբթի օր Փարիզի դատարանը անպարտ արձակեց Փոխովը: Այս առթիւ Ֆրանսերէն թերթերը կը դիտեն թէ հայ եւ վրացական ցեղային վրէժխնդրութեան արդիւնք է կոչուը, որ թերեւս երբեք Հայու հետ կապ չունի, եւ դրկիցի սովորական հակառակութիւն մը կը թուի:

ԹՐՈՑՔԻի գիւանը, որ կը գտնուէր Փարիզ, հոլանտացի գիտունի մը բնակարանին մէջ, գողցուեցաւ անցեալ օր: «Մաթէն» կը դրէ թէ Մոսկուայի մարդիկն են, որ, այսքան ճարպիկ կերպով, թողուցած են այդ թուղթերը:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԱՆԻԼՒ-ՊՈՒԱ-ՔՈՒՆՊի «Ազատ» եկեղեցասիրաց ընդհ. ժողովը վաղը ձինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական ճաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

Գաւառ

ԼիՈՆի վաչխանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները *13* Նոյ. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, *281* Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ավինեոնի մէջ.— Նախաձեռնութեամբ Մուրատ խումբի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 5ին, Պար փիյոնեէի վերնայարկի սրահին մէջ, կը նախագահէ ընկ. Լ. Օվիկեան

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժին: Ծրանարամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

ՊՕՌՏՕԻ ՄԷՋ.—

15, *դեկտեմբեր* կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Բարսեղ Շահպազ Ակումբին մէջ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. ԱՆԱՆԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՍԵՐԺ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն: Կը նուագէ Ա. Մելքոնեան: Հանդէսէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Հ. Ց. Դ. Վալանսի կոմիտէին կողմէ, 15, Նոյեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Ներկայ քաղաքական կացութեան մասին:

Կը հրաւիրուին համակիրները:

ՑԵՐԵԿՈՑԹ_ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

Փարիզի Հար. Շրջանի Ցառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

15 Նոյ. կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր:

150 Route d'Orléans, Bagneux

Աշակերտութեան կողմէ երգեր, արտասանութիւն:

Կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

(կատակերգութիւն մէկ արար)

ԹԱՌ եւ ՆԻՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄՈՐ — ԱԺԱՆ ՊԻՒՃԷ

Դին 3 ֆրանք:

ՑԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԹԱՒՈՒՍՏ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

ԻՐ ԱՄԵՐԻԿԱ ՄԵԿՆԵԼՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

Այսօր, չորեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր, **Victor Hugo**ի *սրահներուն մէջ, 46, rue St-Didier*

Մէթրօ՝ Trocadero *եւ* Victor Hugo

Պ. ԺՕՐԺ կը նուագէ հայկական բնաիր կտորներ: Կը մասնակցին Տիկ. ԺԷՆԻԱ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ, Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ

Փոքրիկներ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ (քոյր եւ եղբայր)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՁՈՒԱ ԲԱԺԻՆ: Թանկոյի մրցում, քօքթէյլճօն, ընաիր օրքէսթր ճազ: Մուտք 10 Ֆր.:

Թէյասեղան

Համազգայինի Փարիզի Վարչութեան Թէյասեղանը տեղի կ'ունենայ Նոյեմբեր 15ին, կիրակի կէսօրէ վերջ, Ռուսական Քրիստոբաշաւարի սրահին մէջ: Գեղարուեստական բաժին:

ՄԹԱԿՈՑԹԻ ՕՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի պիտի ունենայ Դեկտ. 13ին, կիրակի կէսօրէն յետոյ ժամը 2.30ին

Société de Géographieի *սրահին մէջ,*

184 Bld. St. Germain

Հանդէսը նուիրուած է ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ:

Պիտի նախագահէ Պ. Ա. ԶՕՊԱՆԵԱՆ,

Պիտի բանախօսէ՝ Պ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Գեղարուեստական բաժնի մանրամասնութիւնները կը յայտնուին յետոյ:

Ճաշկերոյթ—Պարահանդէս

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Չէնկիլէրի Հայր. Միութեան կողմէ

14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7էն մինչեւ լոյս

Salle Heuzeyի *մէջ,* **1 Quai d'Alfort, Alfort** (Seine)

Ճաշկերոյթը կը սկսի ժամը 7.30ին,

Երգ, արտասանութիւն, արեւելեան նուագ եւլն. մինչեւ կէս գիշեր, ուրկէ վերջ կը սկսին եւրոպական պարերը:

Մուտք 7 ֆրանք, ճաշով միասին, բացի ըմպելիէ:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել օմնիպիւս 81, 125, 24 եւ իջնել Pont de Charenton:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Ձուլա խաղողէ քաշուած եւ անհաճով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած ՐԱՔԻ տիւզը խմելէ, այլ խնդրեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN·DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրասսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՖԻԽԻԲԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

(**L'Ile de Beauté** *)*

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)

R. C. S. 670-643 Հեռաձայն՝ **Mont.** 62-04

Մէթրօ՝ Պարպէս, կամ տիւ Նօռ, Լա Շափէլ

(Լառիպուազիէր ֆիւանդանոցի վայրանոցի բաժնին դիմաց)

Կախարդական շրջանակի մը մէջ, որ աւելի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինայով (փէրկոլա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վասփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օղին՝ ընաիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան գինիներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարանները հետ Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 Ֆր. 50: Միասով, ըմպելիով ճաշը 7 Ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուրջբոլոր Ալզասեան յատկութեամբ, սոխի ապուր եւ սաւշուիկ (մուլ): Ճաշարանը բաց է մինչեւ վր գիշերուան:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Գերմանական եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյքներու վաճառուտ:

ՄԵԾ ԶԱՆԱԶԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱԶԱՆԱԿ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ **CIGALE CINÉMA** 60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ **Cinéma REXY** Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՅԻՇԱՏԱՏԵՍ՝

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԳՐԱՆԱՒԵՐՏԻ եւ ՇՐՋ. Հայր. Միութեան անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայթենակիցները խորհրդաժողական կարեւոր ժողովի կը հրաւիրուին *12* Նոյ. հինգշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ *8.30*ին, *32* Ave Gobelinsի սրճարանի վերնայարկը, մէթրօ Gobelins:

ՀԱՄԱՀԱՅԱՐԵՐԴՅԻԱԿԱՆ միութեան Ֆրանսայի շրջանի կեդրոնական վարչութիւնը իր շրջանի բոլոր մասնաճիւղերուն կը ծանուցանէ թէ 1936 *Նոյեմբեր* 14ին, *շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը* 2.30ին, *Վալանսի մէջ պիտի գումարուի Ֆրանսայի երկրորդ պատգամաւորական ժողովը:*

Մասնաճիւղերէ կը խնդրուի ընտրել իրենց պատգամաւորները: Ժողովի օրը ներկայանալ հետեւեալ հասցէին՝ 10, բիւ Պուֆիէ, Վալանս (Տրոմ):

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Վաղը, հինգշաբթի, տեղի կ'ունենայ հաւաքոյթը՝ Ecole des Langues Orientales*ի մէջ,* 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ԶՕՊԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ կոստանդին երզնկացի (շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13e)

ՄԱՀՈՒԱՆ ԱԹԹԻԻ

Տէր եւ Տիկին Ս. Մաթոսեան իրենց խնդակցութիւնը կը յայտնեն, Վանատրնակ Կարոյեան ընտանիքին, իրենց զաւկին եւ Թոռնիկին՝ ՑԱՐՈՒԹԻԻՆի ծննդեան առթիւ:

Վիէն 6 Նոյեմբեր, 1936

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. կ. Մ. Շավիլի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ամենապատուհի Տիկին Ս. Տէր Դաւիթեանի իր մօրեղբօր՝ ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒԿԻ մահուան առթիւ:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՇԱՀՐԻԿԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԸ

5 Rue de l'Eclipse, *Մարսէյլ*

ՎԱՂՐԴ-ՊԱՅՏԻԿ ամոլը՝ մասնակցութեամբ «Աբէլեան» թատերախումբի

15 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին

կը ներկայացնէ ՊԵՐՃ ՊՈՒՇԵԱՆի

"ՍՕՍ ԵՒ ՎԱՂՎԻԹԵՐ"

Դ'այահիւս երաժշտական տրամ 5 արար:

ՄԵԾ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄՈՎ

ԳԻՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՎԱՂՐԴ-ՊԱՅՏԻԿ ամոլը

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 *եւ* C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար ամանաւոր գին: Ունինք Թրթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՑԿՈՒՀԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Օգտուեցէք առիթէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Օձիքներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: Կըստանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաժը: Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Տիկին Հայկանուշ Պուտաքեան (Պէյրութ), կը փնտռէ իր ազգականները՝ Տիկին Մաքրուհի Պուտաքեան եւ դուստրները՝ Պայծառ ու Սէնեքէրիմ, որոնք Ֆրանսայի շրջանը կը գտնուին: Ծանչցողներէն կը խնդրուի յայտնել՝ Haiganouche Boudakian*ի*, c/o Mr. H. Chahinian, Pharmacie de la Sagesse, Ave. Foch, Beyrouth (Liban):

— Մալկարացի Ստեփան Մղդինեան կը փնտռէ իր եղբօր որդին, Տանիկ Կրաց Մշեցեան, որ 16 տարեկան առաջ Փարիզի երկրաչափական խմբագրատան մը մէջ կը գտնուէր: Ժամանակը ուսանող եղած է: «Ցառաջ»ի վարչութեան:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
13
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
VENDREDI
13NOVEMBRE
1936

Թիւ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3268 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏԿԵՐ...

«ԺԱՄԷՆ ԵՍ ԵՄ ԳԱԼԻՍ, ՏԷՐ ՈՂՈՐՄԵԱՆ ԴՈՒՔ ԷՔ ԱՍԱՒԻՄ ...»

Կուրծք կը ծեծէին չարունակ յանուն Մայր Աթոռի. չարունակ խունկ կը ծխէին անոր Գահակալի անունին. կը քծնէին ու կը սողային Նուիրակին առջեւ, անոր իւրաքանչիւր խօսքը պատգամ հռչակելով բոլորին համար:

Նուիրակը գնաց Ամերիկա, մնաց հոն չորս ամիս եւ այս ամբողջ ժամանակաշրջանին ոչ խակ մէկ անգամ ուզեց այն եկեղեցիներէն նեղս, ուր թէեւ ոչ «դուբեանական», բայց գոնէ հայ ժամերգութիւն կը կատարուէր, հայ հովիւներու միջոցով եւ հայ ժողովուրդի համար:

Ժաժամուժին հանճարի եկաւ Նուիրակի այս խորական ոգին եւ ան աղաղակեց.

— Պատկա՛ռ կեցէք Սրբազան Նուիրակին. անոր բերնով ձեզի ազգին Հովուապետը կը խօսի. անոր ոչը ո՛չ պիտի ըլլայ բոլորիս համար եւ այոն՝ այո՛:

Նուիրակը սահեցաւ մը Ամերիկայի մէջ մնալէ յետոյ, օր մը հանդիսաւորապէս այցի գնաց «Պայքար»ի խմբագրատունը. մոռցաւ, որ իր առաքելութեան ոգիին հակառակ քայլ մըն է իր կատարածը. չյիշե՞ց, որ քիչ մը անդին ուրիշ թերթ մը եւս կայ, որուն նոյնպէս պարտաւոր է այցելութիւն տալ, եթէ երբեք իր առաքելութեան մաս կը կազմեն այս կարգի այցելութիւնները:

Ժաժամուժը տեսաւ այս ամէնը եւ հոգեվ հրճուանքով բարձրաձայն ճչեց.

— Ազգին Կրօնապետին Լիազօր Նուիրակը գիտէ թէ ի՛նչ կ'ընէ եւ ինչո՛ւ կ'ընէ. մենք անկէ ոչ թէ հաշիւ պիտի պահանջենք, այլ անոր պիտի հպատակինք միայն. այս է մեր պարտքը եւ մեզ համար սուրբ է իր կամքը:

Նուիրակը հոս չկեցաւ սակայն, «մանրամասնութեանց» մէջ անգամ աննկատ ան չոյեց մէկ կողմը եւ խոցոտեց միւսը. իր բոլոր յայտարարութիւնները, սահմանուած բովանդակ հայ գաղութին համար, ան կը յղէր «Պայքար»ներուն եւ չէր յղեր «Հայրենիք»ին:

Իր գոհունակութեան մէջ զէպի եօթերորդ երկինքները սլացած Ժաժամուժը նշմարեց Նուիրակին մէջ այս խորական ոգին եւ աղաղակեց.

— Նուիրում՝ Մայր Աթոռի Գահակալին հանդէպ, եւ հպատակութիւն՝ անոր Լիազօրին առջեւ. այս է ամերիկահայ գաղութի միահամուռ կամքն ու որոշումը:

Մենք լուռ էինք. այս ամբողջ շրջանին մենք որոշած էինք քար դնել մեր զգացումներուն եւ կապանք՝ մեր լեզուին, ամերիկահայ գաղութի ներքին կեանքը փոթորկող կիրքերը մեղմելու համար:

Մեր որոշման անկեղծութիւնը մենք փաստեցինք մեր կատարած զիջումներու մեծութեամբ. ոչ միայն բանիւ, այլեւ գործով. ցոյց տուինք, որ որոշած ենք վերջ դնել ներքին աւերիչ տրտնջմունքներու եւ կապանքի: Երբ Նուիրակը վերջնական ձեւ տուաւ իր տնօրինութեանց, մենք որոշեցինք ենթարկուիլ իր կամքին:

Այսպէս չմորհեցան սակայն Մայր Աթոռի «կարգապահ հատուցեալ»ները: Անպաչոն բանակցութեանց մէջ յօժարելով ենթարկուիլ իր կամքին, վճռական ժամին ըմբոստացան իր դէմ եւ ամօթալի պարտութեան մատնեցին զինք: Երբ «լիազօր» Նուիրակը հարկադրաբար տեղի կուտայ այս դաւին առջեւ եւ ակամայ կը յօժարի՛ «իրաց վիճակը»պահել, դաւին տապանաքարէնվ.Քիւրքճեան, դառնալով Հոթէլ Մարթինէքի «երեսփոխանական ժողով»ին, կը յայտարարէ.

— « Սրբազանը իր այս ժեսթով երախտապարտ կացուց երեսփոխանական ժողովը մանաւանդ անոր համար, որ մեր կողմէն իրեն խոստումներ կամ զօրաւոր յոյսեր ալ տրուած էին իր առաջարկներուն համաձայնելու» («Հ. Կոչնակ», 24 հոկտ. 1936):

Ոչ թէ խոստումներ կամ զօրաւոր յոյսեր, այլ պարզ, որոշ եւ մեկին համաձայնութիւն:

Այս անարգ խաղը խաղալէ եւ այս խոտովանութիւնները կատարելէ յետոյ, «պարկեշտ հատուցեալ»ները այժմ ալ նոր խաղի ձեռնարկած են՝ խորհրդային իշխանութեանց աչքին Նուիրակը վերջնապէս վարկաբեկելու եւ վտանգելու համար:

Ռամկավար թերթերը չատ դո՞յզ կերպով եւ չատ թափանցիկ բառերով ճիգ կ'ընէին հանրութեան այն համոզումը ներշնչել, թէ կաթողիկոսական Նուիրակը... ծպտեալ Դաշնակցական մըն է:

Եգիպտոսի ռամկավար զաչոնաթերթը, «Արեւ», իր հոկտեմբեր 31ի խմբագրականին մէջ կը գրէ.

« Ամերիկահայ մամուլին մեղի բերած վերջին տեղեկութիւններուն լոյսին տակ կրնանք ըսել թէ Տ. Գարեգին Ս. ամուսնացած էր նաեւ ուրիշ ազգակ մը, նո՛յնքան կարեւոր իր ծրագիրին յաջողութեանը համար, այն է՝ չօչափել տրամադրութիւնը այն «կողմ»ին, որ հաւատարիմ մնացած էր հայրապետական կարգադրութեանց եւ հրամաններուն ...

« Այս զանցառութիւնը, որ չէր սպասուեր Տ. Գարեգին Ս.ի հեռատեսութենէն եւ փորձառութենէն, ճակատագրական դեր մը կատարած ըլլալ կը թուի Տ. Գարեգին Ս.ի «պարտութեան» մէջ»:

Այս «միւս կողմ»ը ոչ թէ մենք ենք, այլ իրենք. Նուիրակը զո՞նց ըրած եւ չէ չօչափա՞ծ այդ «միւս կողմ»ին տրամադրութիւնները, կամայ թէ ակամայ «այս կողմ»ին սպրանքներո՞ւն զոհը դառնալով...

Նոյն միտքը աւելի որոշակի բառերով կ'արծարծէ ծպտեալ բոլշեւիկներու բերանը, «Երիտասարդ Հայաստան», իր հոկտեմբեր 10ի խմբագրականին մէջ, ջերմ արձագանգ գտնելով նոյն «Արեւ»ին կողմը:

Անդրադառնալով Նուիրակի հաչտարար կոչին, այս ծպտեալը կը գրէ.

« Այնտեղ՝ որոշակի եւ ակնբախ կերպով դուրս կուգայ այն ճշմարտութիւնը որ՝ կաթողիկոսական Պատուիրակ եւ Լիազօր Գարեգին Արքեպս.ը, որու այցելութեան հետ Ամերիկահայութիւնը կապած էր այնքան մեծ յոյսեր, ցաւալի կերպով իսկած է այն հոսանքի ազդեցութեան տակ, որու եկեղեցիէն ներս հակա-Հայաստանեան ոտնձգութիւններուն դէմ ծառացաւ ու կանգնեցաւ ճակատաբաց իր իսկ կրօնական ատեհանակիցն ու եղբայրը Դուբեան Արքեպսկ.ը»:

Շարունակութեան մէջ իր այս զրպարտութիւնը ա՛լ աւելի «խորացնելով», նոյն ծպտեալը կը գրէ.

« Կաթողիկոսական - Պատուիրակը անհերբելի կերպով իսկած է Դաշնակցութեան եւ անոր աղանդաւորականութեան, եպիսկոպոսներու եւ առաջնորդներու ազդեցութեան տակ ...»:

— « Նուիրակի մտերիմ պայծառացումն ու խաղաղութիւնը աւելի Դաշնակցութեան եւ «Հայրենիք»ի մտերիմ պայծառացումն ու խաղաղութիւններն են... »:

— « Պատուիրակը աւելի մտահոգ է փրկելու Դաշնակցութեան աղանդաւորական եկեղեցին եւ անոր սնանկացած առաջնորդը, քան փաստերը մեր ձեռքն են, հան թէ լուծելու ամերիկահայ եկեղեցական կնճռոտ խնդիրը »:

Եւ այլն, եւ այլն, եւ այլն:

Այսպէս ուրեմն... «Դաշնակցական» նաեւ կաթողիկոսական Նուիրակը: Այն Նուիրակը, որու հասցէին այս նոյն խառնիճաղանճի բերաններէն «Պայքար» կը գրէր.

— « Գարեգին Սրբազան ուրիշ բարձրաստիճան եկեղեցականներու նման զերծ չմնաց Ներքին Զայիքին անիրաւ հալածանքէն ... » :

Մեղմէ աներեւակայելի այս հալածուածն է ահա, որ Տիրոջ զօրութեամբ այսօր մեր «զործակից»ը դարձած է... իր« հեզ հալածակ»ներու դէմ :

Այժ չունինք այս լրջութիւնները մեկնաբանելու. հարկադրուած ենք վերջակէտ դնել եւ հարցը փակուած նկատել:

Վերջին «ճաչկերոյթ»ով մը սակայն:

« Հ. Կոչնակ» (24 հոկտ. 1936) ուշադրաւ մանրամասնութիւններ կուտայ Հոթէլ Մարթինէքի «երեսփոխանական ժողով»ի նիստերէն: Նուիրակը «ծայր աստիճանի անկեղծ, անվերապահ ու տպաւորիչ բառերով» կը գոհնայ «երեսփոխան»ներուն եւ կ'առաջարկէ, կը խնդրէ ու կ'աղերսէ վերջ տալ պայքարներուն եւ «եկեղեցին խաղաքական խնդիրներուն դէմ ծառացաւ ու կանգնեցաւ ճակատաբաց իր իսկ կրօնական ատեհանակիցին ու եղբայրը Դուբեան Արքեպսկ.ը»:

Շարունակութեան մէջ իր այս զրպարտութիւնը ա՛լ աւելի «խորացնելով», նոյն ծպտեալը կը գրէ.

— « Ֆիլատէլֆիայի երեսփոխաններէն մին,— կը շարունակէ « Հ. Կոչնակ »,— որ Սրբազանի առաջարկին համաձայն կ'արտայայտէր բաղխեցաւ ընդդիմութեան: Եղան երեսփոխաններ՝ որ իրենց թեմին կամքը արտայայտէլ առաջ սկսան հայ կրօնքի եւ եկեղեցւոյ պատմութենէն ճառել: Պարապ տեղը չէր որ Սրբազանը անգամ մը դիտել տուաւ՝ «ժամէն ես եմ գալիս, Տէր ողորմեան դուխ էֆ ասում »:

Դաւադիրներէն եւ ըմբոստացած սորուհներէն այս «Տէր ողորմեան» լսելէ յետոյ, Նուիրակը հետեւեալ յայտարարութիւնը կ'ընէ.

— « Ես տեսնում եմ որ իմ առաջարկը բացարձակապէս ձախողած է: Ներէն կրկնում եմ, որ իմ առաջարկը չէ հասկացուած : Դուք դիս դրել էք չատ նեղ դրութեան մէջ: Ես կամենում էի, որ դուք նեցուկ լինէիք Մայր Աթոռի հեղինակութեանը պաշտպանութեան, բայց չեմ կարող հասկացնել ինքզինքս. քերեւս հայերէն չեմ գիտեր: Հայրապետի եւ իմ ցանկութիւնն է եկեղեցու միասնականութիւն հաստատել: Ըսել է ժամանակը չէ հասել տակաւին: Ուղեցի ու Աստուածս առջեւ ես պարտքս եմ կատարած: Եթէ չեմ յաջողուել, ե՞նչ անեմ: Ուրեմն այսպէս կը մնայ ամէն ինչ ու կը դեկուցանեմ իմ Հայրապետին: Սա կը լինի փոքր չարիքը: Պար – տուած եմ, բայց ներէն կ'ըսեմ որ զիս չէք հասկացած: Վեհափառի կամքն էոր եթէ չյաջողուեմ, հաւանեմ ներկայ որոշման »:

«Հ. Կոչնակ» իր նկարագրականի ամէնէն տպաւորիչ մասը ամէնէն վերջը պահած է:

Տանք ամբողջութեամբ .

— « Կիրակի օր Ս. Պատարագէն յետոյ ու նոյն երեկոյեան երկու նիստերու միջնադարին, եկեղեցւոյն ներքնասրահին մէջ եւ երեսփոխանները հիւրասիրուեցան ճոխ հացկերոյթներով: Երկրորդ ճաչէն ետք երբ ներկաները սկսան բաժակաճառեր առաջարկել Հայրապետի ու անոր Նուիրակի կենաց ու արեւշատութեան , Լիազօրը պատասխանեց.— « Պարտուած մարդ եմ ես, բայց բարի գործի ներկայացուցիչ եմ: Ձեր այս արտայայտութիւնը պարտուած մարդու համար մեծ մխիթարութիւն է»: Ու աւելցուց «Վեհափառին հեռագրեցէք թէ ձեր պատուիրակը թէեւ պարտեցինք, բայց ձեզ համար ունինք մշտական յարգանք ու սէր»:

Ա՜խ Նուիրակ ...

Հեռագի՛ր մը միայն... «Մշտական յարգանքի՛ եւ սիրո՛յ », ահա իր միակ ապերասանքը:

Եւ այս ապերասանքը անո՛նց, որոնցմէ Հայոց եկեղեցիի ծերունի Սրբազանը Մայր Աթոռէն եկաւ... «Տէր ողորմեա» լսելու, որոնց առջեւ հարկադրուեցաւ վկայելու թէ... «քերեւս հայերէն չի գիտեր», եւ որոնց նիւթած դաւերուն հետեւանքով պարտադրուեցաւ խոստովանելու թէ՝ ինք... «պարտուած մարդ մըն է»:

Նուիրակին արտասահման դալը կը կարծենք թէ զուր չանցաւ ...

Ց.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊՈՁ ԿՏՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Փառիզ Սուար հետաքրքրական լուր մը կուտար երէկ.—

Պոլսոյ մէջ շատցեր են շուները: Առաջին անգամ չէ, որ շուներու բազմացումը մտահոգութիւն կը պատճառէ երբեմնի Բիւզանդիոնին: Ադէտի մը նման, բանի մը տարիի անգամ մը, կը լսենք, որ շուները շատցեր են: Եւ խաղամապետութիւնը կը սկսի գիւտեր ընել՝ շուն ջարդելու համար: Կը յիշեմ որ տարի մը շոգենաւ լեցուցին շուները եւ փոխադրեցին անբնակ կղզի մը, Իշխանաց կղզիներուն հետեւ: Հոն շուները իրար կերան ու փնացան: Այս տարի բոլորովին նոր ձեւ մը գտեր է խաղամապետութիւնը: 25 դրուշ կը վճարէ ամէն խաղամացիի, որ շուն մը կը սպաննէ եւ պոչը կը բերէ խաղամապետարան: Եւ ահա Թուրքերը իրարու հետէ կը վազեն խաղամապետարան: Հասան մէկ ձեռքը գաւազան, միւս ձեռքը շունի մը պոչ ինչպէս առասան, հետեւէ Ահմէտ կռնակին համեստ՝ ձեռքին մէջ շունի մը ձետ (պոչ), յանկարծ կը հասնի Մահմուտ՝ ձեռքին մէջ ջղուտ էոստ շունի մը տուտ (պոչ), եւ ահա Հաֆրզ Թիրեաճի՝ ձեռքին մէջ ալ շան ագի: Սակայն այս պոչակիր բազմութիւնը վերջ չգտած՝ կը հատնի խաղամապետարանի սնտուկին դրամը: Անթիւ անհամար պոչ մը երթերէ վերջ, խաղամապետը կ'ենթադրէ որ այլեւս հաչիւն ու կաղկանձիւն պիտի չլսուի Պոլսոյ թաղերէն: Բայց ոչ,— շուները նորէն շատ են, շա՜տ ու շա՜տ: Միայն թէ պո՞չ չունին:

Մեր խելացի Թուրքերը կտրեր են շուներուն պոչերը, բայց չեն սպաներ :

Իմ կարծիքովս՝ յանցաւորը հրահանգ տուողն է: Պոչը կտրածները (խօսքը Պոլսոյ շուներուն մասին չէ, Ատափազարի մէջ գողի քարբառով՝ պոչը - կտրած կը նշանակէ Թուրք, հասկնալի փոխարերութեամբ մը անշուշտ), այո՛, պոչը - կտրածները շիւսակ պիտի տեսնէին իրենց գործը, եթէ ըսուէր թէ հրահանգը պէտք է հասկնալ ոչ թէ կրօնական ըմբռնումով, այլ միայն ու միայն ցեղային առանձնութեամբ :

Արդարեւ, անոնք հրահանգը գործադրեր են կրօնական ըմբռնումով, եւ միայն *սիննէթ* ըրեր են շուները:

Եթէ գործէին ցեղային առանձնութեամբ՝ կը կտրէին շուներուզգուխները: Չէ՞ որ Հայու գլուխ կտրելու մէջ ոչ միայն տադանդ ցոյց տուին, այլ եւ ամբողջ աշխարհի առջեւ հաստատեցին թէ պատմութեան մէջ ամենահի՛ն, ամենամե՛ծ խաղաքակրթութիւնը հիմնողներն են եղած Թուրքերը, միայն ու միայն Թուրքերը, եթէ անշուշտ խաղաքակրթութիւն բառով կը հասկցուի մարդ ջարդել :

Ա.ՐԱՋ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԱՆԳՈՒԱԾԱՅԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Հակաթոշակեւիկեան շարժում Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբէջանի մէջ

Բէօյթէր հեռագրական գործակալութիւնը Մոսկուայէն կը հաղորդէ թէ զանգուածային ձերբակալութիւններ կատարուած են Մոր. Միութեան զանազան շրջաններուն մէջ,— ձերբակալուածներուն մէջ կան բազմաթիւ օտարականներ: Ձերբակալութիւնները կատարուած են, կ'ըսուի, իբրեւ հետեւանք զաւադրութեան մը, որ նպատակ ունէր ֆաշական վարչաձեւ (?) հաստատել Ռուսիոյ մէջ:

*** Վրացական մամուլի դիւանը ժրնեւէն կը հաղորդէ.—

Թիֆլիզէն հասած հեռագրի մը համաձայն, այս վերջին չարաբնեռուն՝ ծանր խռովութիւններ պատահած են Հայաստանի, Ադրբէջանի եւ Հիւս. Կովկասի մէջ: Շարժումը հակաթոշակեւիկեան դոյն ունի: Վրաստանի մէջ հակաթոշակեւիկեան շարժումը այնպիսի համեմատութիւններու է հասած, որ համայնավար կազմակերպութիւնները իսկ վարակուած են, մանաւանդ երիտասարդական Միութիւնները, որոնք կը գործեն «ազգային զգացումէ ներշնչուած»: Իշխանութիւնները զանգուածային ձերբակալութեանց ձեռնարկած են պարզապէս արմատախիլ ընելու համար այդ զգացումը եւ մաքրագործելու համար համայնավար կազմակերպութիւնները: Հարիւր յիսուն հոգի գնդակահարուած են ձերբակալուածներէն :

*** *Բէօյթէր* հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ այս նոր զաւադրութիւնը կազմակերպուած էր լայն ցանցով մը: Ձերբակալուած օտարականներուն մէջ կան Գերմանացիներ, Աւստրիացիներ, Շուէտացիներ եւ Լեհեր, որոնք հակաթոշակեւիկեան քարոզչութեամբ կը զբաղէին եւ հակակառավարական գործունէութիւն մը ցոյց կուտային:

*** Տէօյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ *Թերթին* Մոսկուայի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ ձերբակալուած են հինգ Գերմանացիներ, որոնք ինչո՛ւ մեղադրանքով մը կալանաւորուած են՝ յայտնի չէ: Նոյն թղթակիցը կը զրէ թէ Կէպէուն-խոհակոցութեան տակ առած է օտար դեսպանատուները, ուշադրութենէ չվրիպելու համար բոլոր անոնք որ դեսպանատուն կը մտնեն:

*** «Փըթի Փարիզիէն» թղթակիցը հեռախօսով կը հաղորդէ Մոսկուայէն .—

Պաշտօնապէս կը հաստատուի որ ձերբակալուած են բազմաթիւ գերմանացի եւ Ֆինլանտացի անձնաւորութիւններ, Մոսկուայի մէջ: Ասոնք ամբաստանուած են թէ կը գործէին խորհրդային պետութեան դէմ :

Վստահելի աղբիւրէ մը քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, Մոսկուայի մէջ ձերբակալուած է գերմանացի հռչակաւոր գիտնական եւ քաղաքական գործիչ Օթթօ Հէօցը, որ տնօրէնն է Ռուսումնաքերք արեւելեան Եւրոպայի պարբերականին եւ դասախօսն է, 1912էն իվեր, Պերլինի համալսարանին պատմութեան ամպիոնին: Փրոֆէսէօրը մինչեւ այժմ ճանչցուած էր իբրեւ պաշտպան գերման եւ սովետական մերձեցումի մը:

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՎՐԱՍՏԱՆ)

Մեկին, որ ամբողջ տարի ամէն օր ստիպուած է եղել ինքնաշարժով ճամբորդել, ամէն անգամ ճամբորդութեան սկսելուց առաջ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։

Ինչպէս տեսնում ենք, ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։

Ինչպէս տեսնում ենք, ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՎՐԱՍՏԱՆ)

Մեկին, որ ամբողջ տարի ամէն օր ստիպուած է եղել ինքնաշարժով ճամբորդել, ամէն անգամ ճամբորդութեան սկսելուց առաջ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։

Ինչպէս տեսնում ենք, ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։ Ճամբորդութեան ընթացքում ամէն մի կանգառի ժամանակ անհրաժեշտ է եղել ստուգել մեքենայի վիճակը, որպէսզի ճամբորդութեան ընթացքում ոչ մի տհաճ անակնկալի չհանդիպի։

Վերջին հաղորդումները...

— Հայր մը ծնողներու կողմէ ստեղծուած վարչական դժուարութիւնները կը տեսնեմ որ ամենէն աւելի կը տանջեն զիս։ Ես ինքս ալ ամուսնացած եմ, ունիմ զաւակներ, եւ գիտեմ թէ ինչ կը նշանակէ ընտանիքի մը համար ապրուստ հայթայթել։ Ես ալ կ'աշխատիմ, ինչպէս ամէնքը, եւ ամէն ամիս ստիպուած եմ ծնողներուս ալ ուղարկել իրենց ապրուստին համար։ Ուրեմն ինչպէ՞ս կրնամ ես ազատիլ այդ պարտականութենէն։

Ահա այն հարցումը, որ կ'ուղղէ մեզի Ա. Առեւտուրի Վարչութեան ծանօթ պաշտօնեաներէն մէկը։ Ան կը շարունակէ.

—

Բոլոր այս օտարականներուն ձերբակալութիւնը խոր տպաւորութիւն գործեց Մոսկուայի մէջ:

** « Մաթէն »ի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ ձերբակալուածները ամբաստանուած են լրտեսութեամբ ի հաշիւ Կեդր. Եւրոպայի մէկ պետութեան: Մոսկուայի գերման դեսպանը բացատրութիւն պահանջեց Կրեմլինէն: Իրեն պատասխանուեցաւ թէ ձերբակալուած հինգ Գերմանացիները պետէն են լրտեսական մեծ կազմակերպութեան մը, որ լայն ցանց մը լարած է խորհրդային երկրին մէջ: Այսուհանդերձ արտաքին գործակատարութիւնը կը մերժէ մանրամասնութիւն տալ ամբաստանութեանց մասին: Նոյնիսկ անոնց ինքնութեան մասին անգամ տեղեկութիւն չի տար: Կ'ըսէ միայն թէ անոնք ֆաշական վարչաձեւ կ'ուզէին հաստատել երկրին մէջ:

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Մաստիճ կը դիմադրէ

Կը հաստատուի, որ ապստամբ բանակին գլուխը կասած է, նոյնիսկ որոշ մասերու մէջ ձախողած: Այժմ զինուորական կացութիւնը կը ներկայացնէ հետեւեալ պատկերը.—

Ապստամբները, տեսնելով որ կարելի չէ Մատրիտ մտնել հարաւային թաղամասերէն, որոնք պաշտպանուած են բնական խրամատով մը որ Մանզանարէս գետն է իր բարձր քարափներով, փորձեցին շրջանակ չարժում մը կատարել եւ մայրաքաղաք մտնել հիւսիս - արեւմտեան կողմէն, ուր գետ չկայ: Այստեղ հանդիպեցան, սակայն, զօրաւոր ընդդիմութեան մը: Փոխն ի փոխ հակայարձակումներ կատարուեցան, երկու կողմերն ալ բազմաթիւ զոհեր տուին: Ապստամբները ի վերջոյ ստիպուեցան փոքրիկ նահանջ մը կատարել: Այժմ մայրաքաղաքին հարաւային ճակատին վրայ՝ ապստամբները կը կենան Քարապանքէլ արուարձանին մէջ, իսկ հիւսիս - արեւմտեան ճակատին վրայ՝ ուսանողական թաղամասին դէմ, հանրային պարտէզին եւեւը:

Ու մինչ կը չարունակուի դիրքերու ամրակոծումը, օդանաւերու եւ հրետանիին կրակը, երկու կողմերը կարծես կ'աշխատին գտնել հակառակորդին տկար կողմը, ծակելու համար այդ ճակատէն: Միւս կողմէ Զօր. Վարելա կը պատրաստէ յարձակումի նոր ծրագիր մը: Մինչեւ Մատրիտի դուռները հասնիլը, Զօր. Վարելայի բանակը կը կռուէր զինուորական թէքնիքով,— զոր ծելու լայն դաշտ ունէր առջեւը եւ նուազ մտահոգութիւն: Այժմ ճակատամարտ չէ որ տեղի կ'ունենայ, այլ կռիւ՝ կարեւոր քաղաքի մը առջեւ, որուն դրաւումը կը պահանջէ նաեւ խնայել բնակչութեան եւ չէնքերուն: Ահա թէ ինչու ապստամբ բանակը չի գործածեր իր տրամադրութեան տակ գտնուած բոլոր միջոցները: Այլապէս Մատրիտ հիմնայատակ կը կործանէր: Պաշտպան կողմը, որ անձնուիրացութեան ամէն ապացոյց տուաւ, չատ ալ մտահոգուած չէ այդ հարցով, ուժանակը կը դնէ՝ երբ կը տեսնէ թէ կորսնցուցած ոտքին տակի հողը:

Այսուհանդերձ Զօր. Վարելա կը յայտարարէ թէ Մատրիտ կը դտնուի իր ձեռքը: Մրամատային կռիւներուն պիտի յաջորդէ երեւի նոր գրոհ մը, բոլորովին նոր ռազմախաղով, որմէ կախում պիտի ունենայ Մատրիտի ճակատագիրը:

*** Հայաստանի թերթերը հասան երէկ: Ակնարկ մը բաւական է համոզուելու համար որ ամբողջ երկիրը ուրիշ մտահոգութիւն չունի, բայց եթէ օգնութեան հասնիլ Սպանիոյ:

Փրակա Մոսկուայի՞ կը դարի

Պատահիչքիչն կը հաղորդուի թէ Փրակայի եւ Մոսկուայի միջեւ տեղ - ծուած են բարեկամական այնպիսի յարաբերութիւններ, որոնք իրական անյա-կնկալ մը կը կազմեն: Հասած հեռագրական լուրին համաձայն, 2500 չեխ ուսուցիչներ եւ 1500 մարդիչներ, անցնելով չեխական եւ ռումանական սահմանագլուխէն, գացած են Ռուսիա, իբրեւ թէ ուսումնասիրութեան համար: Միւս կողմէ կը տեղեկացնեն թէ Դանուբի ճամբով խորհրդային փոխադրութիւններ տեղի կ'ունենան դէպի Սեւ Ծով: Արդարեւ Սեւ Ծով իջած են «Զօր. Սթեֆանիկ» եւ «Մասարիկ» չոգենաւերը, բարձած՝ չեխական ճարտարարուեստական ապրանքներ, Ռուսիոյ ապսպրանքով, փոխադրելի դէպի Սպանիա:

Հապսպուրկեան գահը պիտի վերահաստատուի՞

"Մուսոլինի միապետական"

« Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Աւստրիոյ միապետականներու առաջնորդին՝ Վեռնէրի հետ, որ Հռոմ գացած էր տեսակցելու համար Մուսոլինիի հետ: Վեռնէրը այսպէս յայտարարեց անգլիացի լրագրողին.—

Տեսակցեցայ Մուսոլինիի հետ, Հռոմի մէջ: Ահաւասիկ բսաւ ինծի. «Հապսպուրկեան գահին վերահաստատութիւնը քաղաքական հարց մըն է որ միայն ներքին հանգամանք ունի եւ կը չահագրգռէ միայն աւստրիական ժողովուրդը: Զիս չի չահագրգռեր այդ հարցը: Բայց ես ալ միապետական եմ: Կ'ըսեմ դունիմ որ արձիւրութիւն 1918ին միակ թեկնածուն է աւստրիական գահին: Եթէ Վիեննայի կառավարութեան հաճելի է թագն ընծայել արձիւրութեան, ոչ մէկ դիտողութիւն իմ կողմէս՝ յանուն Իտալիոյ »:

Վեռնէրը յունուարին Լոնտոն պիտի երթայ, հանդիպելու համար բրիտանական կառավարութեան կարծիքը այս հարցին մասին:

Դանուբեան խորհրդաժողովը կը ճանչնայ եթովպիոյ կցումը

Դանուբեան խորհրդաժողովը, մասնակցութեամբ երեք պետութեանց (Իտալիա, Հունգարիա եւ Աւստրիա) որ տեղի կ'ունենայ Վիեննայի մէջ,— այս մէկ տարուան ընթացքին՝ երկրորդ անգամն է որ կը գումարուի,— իրեւ առաջին գործ՝ ճանչցաւ եթովպիոյ կցումը Իտալիոյ: Անակնկալ մը չէր այս կցումը,— Աւստրիա եւ Հունգարիա կը ճանչնային արդէն կատարուած իրողութիւնը գէթ անպաշտօն:

Դանուբեան խորհրդաժողովին աշխատանքները որոշ մտահոգութիւն կը ներշնչեն կարգ մը պետութեանց: Այդ մտահոգութիւնները փարատելու համար, Աւստրիոյ վարչապետը Շուշնիկ յայտարարեց թէ իրենք նպատակ չունին խմբակցութիւն մը կազմելու, Կեդր. Եւրոպայի սրտին վրայ, ընդդէմ այլ պետութեանց, իրենց ուզածն է միայն կազմել «բիւրեղացումի կորիզ մը»: Խորհրդաժողովին չրջանակէն յայտարարուած է նոյնպէս որ Դանուբեան պետութիւնները երբեք նպատակ չունին քաղաքական յեղափոխութիւն մը ստեղծելու եւրոպական համերդին մէջ, հողային ոչ մէկ փոփոխութիւն պիտի կատարուի եւրոպական քարէսէին վրայ, ոչ ալ պիտի փորձուի նոր գահեր հաստատել եւ քաղաքական նոր կապեր հիւսել: Այս յայտարարութիւնները վերապահութեամբ ընդունուեցան ֆրանսական մամուլին կողմէ, որ կը կարծէ թէ Դանուբեան խորհրդաժողովը եթէ ուրիշ անակնկալ չբերէ, անպայման քաղաքական մթնոլորտը պիտի ցնդէ սպառազինութեան իրաւունք տալով Հունգարիոյ:

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻՆ 18ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Անմոռանալի վեհութեամբ մը տօնուեցաւ Զինադադարի 18րդ տարեդարձը, այս տարի, Փարիզի մէջ: Զինադադարէն ի վեր առաջին անգամն էր, որ Փարիզ կը տեսնէր այսպիսի պատկառելի զօրանոց մը: Ամէն տարի օրուան այս տօնին կը տրուէր խմաստ մը,— Ժող. Ճակատի կառավարութիւնը ուզեց տօնին տալ նոր ոգի մը: Եւ Զինադադարի Օրը դարձաւ «Օր ազգ. միութեան եւ հաւատքի»: Նախ բանակն էր, որ կը ներկայանար Փարիզի ժողովուրդին՝ ուժի կատարեալ արտայայտութեամբ եւ իր արդիական սպառազինութեամբ: Եւեսոյ Փարիզի եւ շրջականերու զպրոցներուն աշակերտութիւնն էր, որ առաջին անգամն ըլլալով՝ հսկայ թափօրով մը կը մասնակցէր հանդիսութեանց: Եւ երրորդ նախկին պատերազմիկներն էին, որ առանց կուսակցական կամ հատուածական խորութեան՝ միացած մէկ թափօր կազմած, ցոյց տուին համերաշխութեան աքանչելի օրինակ մը: Ամբողջ Փարիզը կարծես մէկ երակի մը փոխակերպուած՝ ցաղութեան կամարէն սկսեալ դէպի Շան զ'Էլիզէի փառաւոր պողոտան, կը բաբախէր իր ուժին եւ խաղաղութեան հաւատքովը: Մաղ - մաղ անձրեւ մը, հալած ձիւնի պէս, կ'իջնէր այս յուզիչ այլ չայնարձակ պատկերին վրայ, «Փոփիւլէրի» ծերունի այլ համակրելի խմբագրին, Պրաքի բացատրութեամբ՝ աւելի եւս յուզիչ դարձնելով զայն:

Աչխատաւոր դասակարգն էր, որ կը տիրապետէր պատկերին չրջանակին մէջ,— ատով՝ այս տարի Զինադադարը ոգեկոչումն եղաւ ոչ թէ ցաղթանակին, այլ խաղաղութեան, ոչ թէ Ապրողներուն սպառնալիքին, այլ Մեռելներու սիրոյ հրաւէրին, — սէր՝ աշխատանքի մէջ:

... Եւ Հայերը, ի տես այս պատկառելի պատկերին, անգամ մըն ալ, կսկիծով եւ արցունքով, յիչեցին իրենց մեռելները:

*** Հանրապետութեան նախագահը եւ ամբողջ կառավարութիւնը առատուն կանուխ ցաղթութեան կամարին տակ էին: Եւեսոյ բանակին զօրանցքը, պատերազմիկներու եւ աչակերտներու թափօրը: Փարիզի Անծանօթ Զինուորի չիրիմէն բոց մը տարուեցաւ պելժ Անծանօթ Զինուորին չիրիմին, եւ Պրիւքսէլն բոց մը հասաւ Փրանսացի Անծանօթ Զինուորին չիրիմին: Իրիկունը զի - նադադարի հանդիսութիւններ դաւառական կեդրոններու մէջ, նախագահութեամբ կառավարութեան անդամներուն:

Հ. Ց. Դ.

Փառիզ

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ վարդան կոմիտէի ժողովը, վաղը, շաբաթ երեկոյ, ընկ. Արփիար Մարտիրոսեանի բնակարանին մէջ:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ վարդանեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 281 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 21 նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին. Սիամանթօ Ակումբին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԻ ընկ. կարօ ենիճակոմիտէի ընդհ. ժողովը, 15 նոյ. կիրակի երեկոյ ժամը 5ին, ընկ. Սիմոն Գալուստեանի բնակարանին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պուլվոր Ռոտոի վռամեան ենիճակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ հրաւիրէն Հրայր, կայծակ, Գայլ վաիսն, Մուրատ եւ Աւտօ խումբի բոլոր ընկերները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, Տաֆօճ հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ զեկոյց, Նոր կոմիտէի ընտրութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ավինեոնի մէջ.— Նախաձեռնութեամբ Մուրատ խումբի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Պար փիյօնեէի վերնայարկի սրահին մէջ,

Կը նախագահէ ընկ. Լ. Օվիկեան

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գեղ արուեստական բաժին: Ցանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

ՊՕՌՏՕԻ ՄԷՋ.—

15, Նոյեմբեր կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Բարսեղ Շահազ Ակումբին մէջ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. ԱՆԱՆԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՍԵՐԺ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն: Կը նուագէ Ա. Մելիոնեան: Հանդէսէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Հ. Ց. Դ. Վալանսի կոմիտէին կողմէ, 15, Նոյեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ներկայ քաղաքական կացութեան մասին:

Կը հրաւիրուին համակիրները:

ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

Փարիզի Հար. Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

15 Նոյ. *կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր:*

150 Route d'Orléans, Bagneux

Աշակերտութեան կողմէ երգեր, արտասանութիւն:

Կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

(կատակերգութիւն մէկ արար)

ԹԱՒՒ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ — ԱԺԱՆ ՊԻՒՖԷ

Դին 3 ֆրանք:

"ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐ,,Ը

Կազմակերպուած «Համազգային»ի Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ

14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Տելւոյն մատուռ-մանկապարտէզի սրահին մէջ,

4 rue Trois Chantiers, Մէնիին մօտ:

կը խօսի Գ. ՀԱՅԿ ԲԻԳԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Խմբերգ, արտասանութիւն եւ վեներգ:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Թիւ 1 օճապլիւս, իջնել՝ Puits sans vins:

Ձաշկերոյթ—Պարահանդէս

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի Զէնկիլէրի Հայր. Միութեան կողմէ

14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7էն մինչեւ լոյս

Salle Heuzey *մէջ,* **1 Quai d'Alfort, Alfort** (Seine)

Ճաշկերոյթը կը սկսի ժամը 7.30ին,

Երգ, արտասանութիւն, արեւելեան նուագ եւլն. մինչեւ կէս գիշեր, ուրկէ վերջ կը սկսին եւրոպական պարերը:

Մուտք 7 ֆրանք, ճաշով միասին, բացի ըմպելիէ:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել օճապլիւս 81, 125, 24 եւ իջնել Pont de Charenton:

ՍԷՆՖՈՆԻԿ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

13 *Դեկտ. կիրակի,* **Salle Erard** *մէջ*

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը:

Թէյասեղան

Համազգայինի Փարիզի Վարչութեան Թէյասեղանը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի, 15 Նոյ., կէսօրէ վերջ, Ռուսական Քոնսէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio, Métro Alma-Marceau

կը նախագահէ՝ ՏՕԲԲ. ԱՍԼԱՆ

կը խօսի՝ Համազգայինի կեդր. վարչութեան նախագահ

Պ. ՎԱՀԱՆ ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինն կը մասնակցին ՏԷՐ եւ Տիկ. ԺՕՐԺ ՇԱՀՊՈՌՈՆԵԱՆ (Թառ եւ դաշնակ), ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ (երգ), Պ. Ս. ԻՆՃԻՃԵԱՆ (երգ), Արտասանութիւն եւ զանազան անակնկալներ:

Մուտք 7.50 ֆրանք:

Դաստիարակութիւն

Ժողովրդական Լսարանի Ցանձնախումբի կողմէ

15 Նոյ. կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Շաֆրիկեան սրահի մէջ,

5 rue de l'Eclipse, Մարտիլ:

կը դասախօսէ՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Նիւթ՝ «Հայ ժողովրդական քանաիիւսութիւնը»:

Ազգային եւ քաղաքական կարեւոր դէպքերու մասին կը տրուին տեղեկութիւններ:

Գեղարուեստական բաժին՝ Պ. Պ. ՀԱՅԿ ԹԻԹԹԻՒՃԵԱՆ (նուագ), Մ. ԴՈՒԻԹԵԱՆ (արտասանութիւն):

Մուտքը ազատ է:

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մանրածախ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Օգտուեցէք առիթէն Մանրածախիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիփկներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: Կրատանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաքը: Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կարօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցառաջ» եւ կամ համապատասխան գրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն չաւազոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ:

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուղարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով:

Ունինք տրամադրելի ընտրութիւնտ եւ թէժինկոն գրամեքենաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ՝ շատ մատչելի գիներով:

Գիներու ցանկը եւ նմոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Դպրոցասէրի պատուական անդամ Տիկին Արաքս Թօփալեան բարեսրտութիւնը ունեցաւ ինչպէս ուրիշ անգամներ, սանուհիներուն ճաշկերոյթ մը տալ իր ներկայութեան առատ հատուցումով եւ պատուղով, որուն համար վճարեց 600 ֆրանք:

Վարժարանիս սանուհիները այս առթիւ կը ճաշակցին մեղ յայտնելու խորին շնորհակալութիւնները եւ ե - րախտագիտութիւն բարեբար Տիկնոջ՝ որ միշտ համակրելի վերաբերում ցոյց կուտայ հանդէպ ընկերութեանս:

Վարչութիւն

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Արնուվիլ լէ կոնէսի հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ հայ հաստատուածեան թէ յառաջիկայ կիրակի 16 Նոյ. հոգեհանգստեան պատարագ պիտի մատուցուի տեղւոյն վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, դիմաց վ.ի մահուան տարելիցին առթիւ: Սկզբնաւորութիւն պատարագի ժամը 11: ՅԱՆՁԱ.— կառ տիւ Նօգէն ջոգեկառք առնել ժամը 10 կամ 10,36

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Լիոնի Հայկազունեան մանկապարտէզի ամառօրեայ առթիւ, բացման հանդէսը 9 յունուար 1937, չաբաթ երեկոյ երբորդ Թաղապետարանի սրահին մէջ: Բոլոր միութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱՅԱՐԲԵՐԴՅԱՆ միութեան Ֆրանսայի չրջանի կեդրոնական վարչութիւնը իր չրջանի բոլոր մասնաճիւղերուն կը ծանուցանէ թէ 1936 նոյեմբեր 14ին, չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, վալանսի մէջ պիտի դումարուի Ֆրանսայի երկրորդ պատգամաւորական ժողովը:

Մասնաճիւղերէ կը խնդրուի ընտրել իրենց պատգամաւորները: Ժողովի օրը ներկայանալ հետեւեալ հասցէին՝ 10, բիւ Պուֆիէ, վալանս (Տրոմ):

Կ. ԹԱՁի ՓԱՐԻԶի վասնաճիւղին ընդհ. ժողովը, այս շաբաթ, ժամը 4ին, 2 փլաս տը լ'Ոտէոն:

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դերձակ Արշաւիր Բարսեղեան տեղափոխած է՝ 4 rue Faubourg Poissonnière, Paris (10):

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒ

Լի փիւի, Գ. Տ.— 50:
ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆ, Ս. Մ.— 35:
ՄՈՆԼՒՔՐի, Ս. Թ.— 70:
ՎՕՔԼիՒԶ, Ա. Ք.— 95:
ԻԻԹԻՆ, Օ. Լ.— 70:
ՇԱՎիԼ, Մ. Ս.— 35:
ՀԱՄԱՆԱ, Վ. Գ.— 47:
ՎԱԼԱՆՍ, Զէք.— 25:
ԲՐԻԻԲԻՆԿ, Մէլ. Տ.— 100:
ՆիՍ, Բ. Գ.— 35:
ՓՕ, Գ. Ն.— 140:
ԱՆՏիՈՔ, Տոքթ. Մ.— 200:
ԼԱՆՍԼԵԾ, Ս. Զատ.— 70:
ՎԼԶՋԻՆ, Ե. Պ.— 35:
ՔՈՒՐՆԷՕՎ, Գազ.— 35:
ԻՍՄ, Ս. Ֆ.— 70:
ՔՈՒՐՊՐՎՈՒԱ, Օ. Պ.— 35:
ԱՌՆՈՒՎԻԼ, Վ. Մ.— 30:
ՓՈՐԹԼԷՆՏ, Տէր Ա.— 3 տոլար:
ԼիՈՆ, Պ. Պազտ.— 50:
ՊՕՄՕՆ, Գործ.— 220.25:
ՓԱՎԻԵՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Ա. Գ.— 35:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Գործ.— 950:
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, Գործ.— 256:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Թեատ.— 35:
ԱՆԻՒՈ, Մ|ք.— 100:
ՊՕԶ, Պ. Էբ.— 100: Կարգադրեցինք:
Լ.Ա ՎԻՍՏ, Կ. Տէր Կ.— 140:
ՍԷՆ ԺԷՌՄ, Ե. Դաւ.— 220:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
14
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
SAMEDI
14NOVEMBRE
1936

ԺԸ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3269

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկայն խօսք

ԱՐԵԱՆ ՑՈՒՐՔ...

Խորհուրդներու ճակատագիրը կը վճռուի Մատրիտի շուրջ: Լ. ԹՐՈՑՔԻՑ

«La Révolution Trahie»— Դաւաճանուած Յեղափոխութիւնը·— այս է խորագիրը այն նոր գրքոյկի, որ հրապարակ հանած է Լ. Թրոցքիյ: Խորհրդային Ռուսիոյ դինական ուժերու նախկին վարիչը, որ լաւագէս կը ճանչնայ ոչ միայն Ռուսաստանը, այլեւ Սպանիան, խորապէս ըմբռնելով կշիռը այն ահեղ գօտեմարտին, որ այնքան դաժանաբար կը մղուի սպանական հողերու վրայ, կը գրէ·

— « Խորհուրդներու ճակատագիրը կը վճռուի Մատրիտի շուրջ »:

Առաջին անգամը չէ, որ պատմական եղելութեան մը վախճանը կը մարգարէանայ Խորհուրդներու ռազմական ուժի երբեմնի վարիչը: Ակիկ չորս տարի առաջ, 1933 սեպտեմբեր 11ին — այդ պատմական օրը « սեւ կիրակի» կոչեցին անոր հակառակորդները — երբ քուէատուփերէն իր տիրական ուժի բովանդակ հմայքին մէջ ասպարէզ իջաւ Հիթլէրը եւ զարձաւ Ռայխստակի վարիչ բազուկը, աքսորական քմահաճին ուղղուած այն հարցումին թէ՝ ի՛նչ է իր կարծիքը քաղաքական արտակարգ կշիռ ունեցող այս « անակնկալի մասին, Թրոցքիյ պատասխանեց·

— Եթէ ես այսօր Մոսկուա գտնուէի, կարմիր բանակը ամիսներ առաջ կը տեղաշարժէի դէպի Պերլին:

Կը տեղաշարժէր 1933ին, բայց ոչ այսօր: Թրոցքիյ կը նախադգար, որ ինչ – որ կարելի է ընել 1933ին, կարելի պիտի չըլլայ 1936ին եւ անկէ յետոյ: Ապացո՛յց — այսօրուան վիճակը: Քանի մը տարիներու մէջ երկրի պարտեզը կրկին դարձած ենթադրեալ մեծագոյն պետութիւնը ...

Պատմութիւնը տեսանողի վկայութիւնէ պիտի տայ Թրոցքիի նաեւ իր երկրորդ մարգարէութեան համար: Մատրիտի շուրջ մղուող ահեղ գօտեմարտին վախճանը ճակատագրական անդրադարձում պիտի ունենայ նաեւ Ռուսաստանի վրայ: Եւ պարզ է թէ ինչո՛ւ: Գաղանիք չէ այլեւս, որ սպանական հողերու վրայ ճակատած են իրարու դէմ երկու մահացու ոսոխներ — Ֆաշիզմ եւ Բոլշեւիզմ: Սպանիոյ մէջ կարծես նախափորձը կը կատարուի այն մեծ ու արիւնալի մարտին, որ միջազգային ծաւալով վաղը տեղի պիտի ունենայ ամբողջ աշխարհի մէջ: Ռուսական ոսկին, հրանօթը եւ ռազմիկը կրակի կրկէսը նետուած են՝ Եւրոպայի ծայրամասին վրայ զէթ կայան մը պատնէշելու համար Ֆաշականութեան յաղթական արշաւին դէմ:

Հին է խօսքը — « քամի ցանողը փոթորիկ կը հնձէ»: Ֆաշիզմը, որու դէմ օրհասական պայքար կը մղէ այսօր խորհրդային իշխանութիւնը, ծնաւ բուն իսկ Բոլշեւիզմի՛ արգանդէն: Եթէ չըլլար Բոլշեւիզմը եւ եթէ չըլլային իր գործած աւերները Իտալիոյ մէջ, թերեւս տեղի չունենար Մուսոլինիի « փրկարար բանակ»ին արշաւը Հռոմի վրայ: Թերեւս Հիթլէր իշխանութեան գլուխ չգար եւ չունենար երկրին մէջ այն տիրական հմայքը, ինչ որ ունի այսօր: Մնար եւ յարատեւէր Ասպարիոյ մէջ Եւրոպայի ամէնէն աշխատաւորական եւ ամէնէն ազատախոհ իշխանութիւնը, որ բոլշեւիկեան սադրանքներու զոհը դարձած եւ այնքան դաժանաբար խեղդուեցաւ արեան ծովու մէջ: Գործող հրաբուխի մը կերպարանքը չառնէին Պալքաններն ալ, ուրկէ Բոլշեւիզմը կը յուսար ճակատ յարդարել « հրամատարական Եւրոպա»ի դէմ: Թերեւս մեզմացած ըլլար արդէն թափը այն անօրինակ քաոսին, որ այսօր կ'ալեխէ բովանդակ աշխարհի մէջ: Եթէ չըլլար Բոլշեւիզմը — կասկած չունինք այս մասին — հիմնապէս տարբեր պիտի ըլլար այսօր մեր աշխարհի պատկերը: Չըլլար Բոլշեւիզմը ոչ իրբեւ վարդապետութիւն, այլ իրբեւ իշխանութիւն մը, որ ամէն տեղ սարսափի կը մատնէ ազգերը՝ վտանգարգոյն բարքեր, բացայայտ անբարոյութիւն եւ աւերիչ խռովութիւններ սերմանելով:

Սպանիան պատերէն է գալիքին: Բառին իսկական առումով պարզ քաղաքացիական կռիւ չէ այն ինչ որ տեղի կ'ունենայ, այլ կատարեալ ջարդ, սպիտակ եւ թրքամոլել: Զուր տեղը եւ այսքան սմարդաբար այսքան արիւն պիտի թափել միայնՒոլշեւիզմը, որ իր բուն հայրենիքի՝ Ռուսիոյ մէջ, մինչեւ 1922ը, ընդամէնը հինգ տարուան մէջ, հնձեց աւելի քան հինգ միլիոն զոհ...

Մարդկութիւնը ծովերով արեան տուրք պիտի վճարէ քաւելու համար իր գործած մեղքերը· ասոնցմէ մէկն է ոճրապարտ Բոլշեւիզմը, որու նկատմամբ այնքան հանդուրժող եղաւ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհը :

« Թաթարական ընկերվարութեան» երկրի երկրպագուներէն Անդրէ Ժիտ հրատարակութեան համար դիրք մը պատրաստած է՝ « Վերադարձ Ռուսիայէն» խորագրին տակ: Իր այդ խոստովանութեան մէջ Ժիտ կը յայտարարէ·

— « Եթէ սկզբնապէս ես կը սխալէի, ապա լաւ է որ ժամ առաջ ես իմ սխալը ընդունիմ: Վասնզի պատասխանատու եմ անոնց առջեւ, որոնց մոլորանքի կը մատնէ իմ սխալը: Հոս տեղ չկայ ինքնասիրութեան համար, որմէ, ի դէպ, ես շատ չեմ տառապիր: Բաներ կան, որոնք ինծի համար աւելի կարեւոր են, քան իմ անձ - բութիւնն է, անոր ճակատագիրը եւ անոր մշակոյթը »:

Մոլորուածները զղջալու թերթը այսքան ուշ խոստովանութիւններով դիւրին գործ չէ սակայն:

Նաեւ Ժիտեր գործած աւերները պիտի զարմանան նոր Սատանաները :

Ց.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ներքին դժգոհութի՞ւն թէ արտաքին դաւադրութիւն

— o —

« Փրէմ Փարիզիէն»ի թղթակիցը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Մոսկուայէն·—

Կը հաստատուի որ Մոսկուայի մէջ ձերբակալուածներուն թիւն է 12, ոմանք զերմանացի, միւսները՝ իրենց պաշտօնով կապուած զերման դեսպանատան: Այս ձերբակալութիւններուն մէջ կը դտնուին Մոսկուայի ժողովարանին պատուէրին, զերման դեսպանատան թիւիչը եւ վարպետերդը, զերմանական վարժարանին ուսուցիչը, առաջնախիւս պատրաստող զերմանական ընկերութեան իրաւագիտական խորհրդականը:

Զերման դեսպանը, ինչպէս գրեցինք երէկ, բացատրութիւն պահանջած էր այս ձերբակալութիւններուն մասին: Արտաքին գործակալութեան առած պատասխանը գոհացուցիչ չըլլալով՝ կը սպասուի բողոքի մը, դիւանագիտական խողովակով:

Կը կարծուի թէ այս ձերբակալութիւններուն պիտի յաջորդէ մեծ դատավարութիւն մը, երեւան հանելու համար զերման գաղտնի ոստիկանութեան գործունէութիւնը խորհրդ· Ռուսիոյ մէջ, մասնաւորաբար զերման գաղտնի ոստիկանութեան կապը սրոցկիական ահաբեկիչներու հետ: Մեծ յուզում կը տիրէ Մոսկուայի օտար դաղութին մէջ:

Այս առթիւ ըսենք թէ կը հերքուի զերմանացի փրոֆիսէօր Հէօշի ձերբակալութիւնը :

**** « Մաթէն » կը գրէ թէ Խորհ· Միութեան մէջ ծայր առած է ընդհ· դժգոհութիւն մը կառավարութեան դէմ, կուսակցական ներքին ըմբոստութիւն մը օրուան վարիչներուն դէմ, բայց եժով, վարկաբեկելու համար այդ շարժումը, ձեռնարկած է կարգ մը ձերբակալութիւններու՝ գնդոնք ամբաստանելով իրբեւ թէ կաշառուած օտար պետութենէ մը:*

1936 Ապրիլին, կը գրէ նոյն թերթը, կոմունիստ կուսակցութեան ծոցին մէջ կկիզուն երեւան հանեց հակառավարական կազմակերպութիւն մը, որ ի զարմանս Սթալինի՝ կը կրէր « աղգային - ընկերվարական ընդդիմադիրներ» անունը: Կազմակերպութեան դլխաւոր տարրերը կը բաղկանային երիտասարդ համալսարանականէ, որոնք դրքոյկներ կը հրատարակէին, գաղտնի ըջիջներ կը կազմակերպէին օդային, ցամաքային եւ ծովային բանակին մէջ: Կէսփետն դղաց վտանգը եւ սկսաւ գործել մեծ զգուշութեամբ: Միաժամանակ, վարկաբեկելու համար չարժումը, զայն ներկայացուց իրբեւ « միջազգային ֆաշականութեան ծախսած»: Յայտարարեց թէ արտաքսմանէն, մասնաւորաբար Զերմանիայէն եւ Աւստրիայէն հասած ապրանքներու մէջ երեւան հանած է դրքոյկներ, որոնք ապուած են ռուսերէն, յանձնելի՝ աղգային - ընկերվարական ընդդիմադիր չարժման դեկավարներուն: Ու նախ այս չարժումը փոթթեց 28 օտար կոմունիստներու վրան,— ասոնք Մոսկուա կը գտնուէին եւ անմիջապէս ձերբակալուեցան: Գլխաւորներն են Հիւկօ Էպերլայն, Վիլլի Մունթինպէրկ, զերման զերասանուհի մը կարոլա Հէկկէր, Շթրասէր, Ռոթֆ, Զեսսոնի, Ֆէրնէօ, Շթայն - Տոմպի, Քոսաք, Պրաթոս, Ահրէնթային, Փասթամաքաս: Կ'ըսուի թէ եժով ասոնց հետ, իրբեւ օտար պետութեան մը հաշուոյն դաւադրող՝ պիտի դատէ նաեւ Սիմէոն Զլենով եւ Սթէֆան Ռայեւսքի:

« Էթօյլէ Ալկէմտայնէ Ցայթունկ» կը գրէ թէ Մոսկուայի զերման գաղութին վիճակը անտանելի է այն սպառնալիքին պատճառով, որ կախուած է անոնց դլխուն վերեւ՝ այս ձերբակալութիւններէն վերջ:

**** Վարչապետն կը հաղորդէն թէ Մոսկուայի մէջ դնդակահարուեցաւ լեհ կոմունիստ Սոսնովսկին, որ կարեւոր պաշտօն մը ունէր կկիզուին մէջ : Ամբաստանուած էր իրբեւ սրոցկիական :*

Զերմանական աղբիւրէ մը կը հաղորդուի, որ ձերբակալուած են կարգ մը օտար կոմունիստներ, որոնք Մոսկուա հասած էին մասնակցելու համար Յեղափոխութեան ծոնկերուն: Անոնք ամբաստանուած են թէ այս ճամբորդութիւնը առիթ եղած է իրենց՝ կապ հաստատելու սրատահականներուն եւ Մոսկուայի դաւադիրներուն միջեւ :

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Զոր. Ֆրանկօ կը սպառնայ կործանել Մատրիտը

— • —

Երկկ տուեր էինք պինուորական կացութիւնը Մատրիտի ճակատին վրայ: Երկու հակառակորդ ճակատները անատան կը մնան իրենց դիրքերուն վրայ: Մինչ հետախուզական չարժումով մը կը փորձուի դտնել թշնամիին տկար դիրքը, միւս կողմէ երկու կողմերն ալ օդանաւային ուժերով չարունակ կը զօրացնեն իրենց դիրքերը: Օդանաւային ռմբակոծութեան եւ հրետանիին գործունէութեան պատճառով երբեմն հրդեհ կը ծագի մայրաքաղաքին մէջ: Բայց ոչ մէկ պինուորական յաջողութիւն: Կառավարական պրէսէրէ պահ մը հաղորդուեցաւ թէ ապստամբները նահանջած են մինչեւ Ճէթաֆէ, ինչ որ չհաստատուեցաւ: Զոր· Ֆրանկոյի բանակը կը մնայ Մանզանարէս գետին եղերքը:

Մայրաքաղաքին կառավրի ընդդիմութիւնը նկատի առնելով, Զոր· Ֆրանքօ յայտարարեց թէ այլեւս պիտի չսպասէ եւ անխնայ պիտի ռմբակոծէ Մատրիտը, եթէ նոյնիսկ հիմնայատակ կործանի, եւ թաղ առ թաղ քանդելով պիտի դրաւէ ի վերջոյ:

Մինչեւ վերջին պահուն որ եւ է նորութիւն չկար կացութեան մէջ:

Սուրիոյ երեսի. բնեռութիւններ

Սուրիոյ Հանր· նախագահին հրովարտակին համաձայն, որ կը ճշդէ ընտրութեանց թուականն ու երեսփոխանութեան թիւը, առաջին կարգի ընտրիչներու ընտրութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը, կիրակի, իսկ երկրորդ կարգի ընտրելիներու ընտրութիւնը՝ 30 Նոյեմբերին: Սուրիոյ երեսփ· ժողովը պիտի ունենայ 86 երեսփոխան, որոնց մէջ՝ 3 Հայեր, 2ը լուսաւորչական եւ 1ը կաթոլիկ: Հայ երեսփոխանները պիտի ընտրուին Հալէպի չրջանէն, որ պիտի տայ մէկ լուսաւորչական եւ մէկ կաթոլիկ, եւ Անթիոքէն, որ պիտի տայ մէկ լուսաւորչական :

Կ'ենթադրուի որ երեսփ· ժողովը իր առաջին նիստը պիտի գումարէ 10 դեկտեմբերին: Առաջին իսկ նիստին քննութեան պիտի դրուի դաշնագիրը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻՆ « ՊԱՀՆԻՇ »Ը ԱՆԻՐԱԻՈՒԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

« Պահնիշ » կամ « սուս - փայը », ինչպէս կ'ուզէք՝ ըսէք ,— Մոսկուա գիտէ շինարարութեան խօսքերով, ծրագիրներով ու վարկերով երբեմն երբեմն շլացնել կամ լռեցնել ցաւագին Հայաստանի ցաւագար բարեկամները :

Ժամանակին, հեռագրով երեւանէն հաղորդեցին թէ Մոսկուա 3 միլիոն 200,000 րուբլի վարկ բացած է Հայաստանի, որպէսզի ջրմուղ մը շինուի Նուպարաշէնի մէջ: Հայաստանի թղթաբերը, աւելի քան մէկ ամիս սուրալով երեւանէն Փարիզ, հասա՞ւ վերջապէս եւ ես հիմա ախորժակո՞վ կը կարդամ, — առաջին առթիւ սա ջրմուղին մանրամասնութիւնները :

Հոկտեմբեր 15ի թիւով, *Խորհ· Հայաստան* կը գրէ·—

Հայաստանի Գործավարներու խորհուրդին մշակած ծրագիրը, «ներգաղթողների աւան» Նուպարաշէնի մէջ ջրմուղ մը շինելու մասին, վաւերացուած է Մոսկուայի կողմէ: Ջրմուղին երկարութիւնը պիտի ըլլայ 16,6 ֆիլոմեթր, իսկ ջուր մատակարարելու կարողութիւնը՝ 250 լիթր մէկ վայրկեանի մէջ (Նուպարաշէնի համար 170 լիթրէն ոչ պակաս): Ջրմուղը աւանին պիտի մատակարարէ ոչ միայն խմելու, այլ եւ ոռոգելու ջուր: Ջրմուղին շինութեան վրայ պիտի ծախսուի 3 միլիոն 200,000 րուբլի: Այս տարուան վերջին եռամսեակին մէջ շինութիւնը սկսելու համար՝ յատկացուած է 1,200,000 րուբլի: 1937 տարուան առաջին եռամսեակի շինութեանց համար՝ 1,400,000 րուբլի: Երկրորդ եռամսեակին շինութեանց համար՝ 600,000 րուբլի: Պատրաստուած են 2,261 թոն խողովակներ: Շինութիւնները պէտք է աւարտին գալ տարի, յունիս 1ին:

Ինչպէս կը տեսնէք, մեծ է փոխարինութիւնը: Եթէ Հայաստան ձայն չհանէ՝ իրմէ խլուած հողերուն համար, ուրիշ փոխարինութիւններ ալ կ'ընէ ան շուշտ, — սմանչելի «պիտի շինուի»ներ, «հա՛ կը շինուի»ներ, «շինուեցա՛»ներ, էջմիածնայ եկեղեցիին համազգիք զօդանջիւնիներով: Ներդաղթի՛ւն, արդէն այս շինելիքին իսկ բաւական է սիրտ պաղշտկցնելու համար: Ի՞նչ է, ցա՞ւ էք ըրեր Խոստ Ղարաբաղի մը համար, դե՛հ երեւանէն հեռու ինկած Նախիջեւանի մը համար,— ջրմուղ մը ձեզի փոխարկէն: Լեռնահամ ջուր, առա՛տ, առա՛տ,— Սեւանայ լճէն հանուած ձուկը դիր աղը, եւ աղի ձուկը կեր, Նուպարաշէնի ջուրը խմէ, կե՛ր ու խմէ՛, կե՛ր ու խմէ՛,— փոդդ կը կշտանայ, Նախիջեւանն ի՞նչ պիտի ընէի, մէկ երեւան մը ունի՛, չէ՛ք կրնար կառավարել եւ իրար կը մատնէի՛, երբ Ղարաբաղն ու Նախիջեւանն ալ տամ, ալ բնաւ չէ՛ք կրնար կառավարել :

Հանճարե՛ղ մարդ է Ստալինը, լաւ կը ճանչնայ իր մարդիկը :

Զարմանալին այն է որ Հայաստանի մէջ դժգոհ են, արտասահմանի մէջ գոհ են՝ որ անիրաւուած է Հայաստանը :

Ինչո՞ւ գոհ են Հայաստանը չտեսած Հայաստան սիրողները: Պարզ է· — Այս մարդիկը երկար տաեն է վեր բաժնուած ըլլալով Պոլիսէն, ուր, նուիսէ Քալտըրմրէն վեր, տէրվիշները ձրի ջուր կուտային անցորդներուն՝ *ֆի սէպիլլա՛հ* մը բաշխելով, երեւի ուրախ են հիմա որ Մոսկուան իրենց կը հրամցնէ նոյն այդ օրհնուած ջուրը:

Դժգոհը ես եմ·—

Ի՞նչ է, Մոսկուայի տուած 3 միլիոն րուբլին ալ մեծ բա՞ն է, մենք արտասահմանի մէջ միայն Մալէգեաի կուտանք տարեկան 120,000 ֆրանք թոշակ: Ալ չյիշեմ ուրիշ *սինէքիւրներ*: Իսկ եթէ Մոսկուա, Հայաստանէ խլուած հողերու փոխարէն, պաղ ջուր մը կ'ուզէ խմցնել,— խնդրե՛մ, թող այդ ջուրը խմեն Հայաստա՛ն մը ըսել չգիտցող Հայաստանասէրները միայն :

ԱՐԱԶ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՅ ԳԼՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՀՈՐՈՒՄԸ

Բարեգործականի «*Մխիթարեան*» տեղեկատու թերթը կը գրէ·—

Ինչպէս յայտնի է, Պէյրութի գաղթականարան մէջ 642 եւ Հալէպի մէջ եւս 1050 խարխուլ խրճիթները այլեւս հնարաւորութիւն կը չըլլային տեղական կառավարութեան վճռական հրամանով, այնպէս որ հարիւրաւոր ընտանիքներ փողոցը պիտի մնան խղճալի վիճակի մէջ: Այս ցաւալի հարցով տեղւոյն վրայ զբաղած էր Մխիթարեան Վարիչ - Պատուիրակը, ակտիւ եղած խորհրդակցութիւնները կատարելով, մասնաւորապէս Պիւրնիէի հետ :

Այդ մասին Թրնեվի Նանսէնեան Օֆիսին հետ կայացած համաձայնութեան հիման վրայ, այդպիսիներուն տեղաւորման անյետաձգելի գործին սատարելու համար Մխիթարեան կողմէ տրամադրուեցաւ այդ հիմնադրամին յատուկ վարկ մը չուրջ 150,000 ֆրանք, ինչպէս նաեւ 8500 տոլարի բացառիկ դումար մը (որուն 1500ը արդէն զրկած էինք Մխիթարեան Հալէպի Մանուածդովին) : Այս վերջին դումարին 5000 տոլարը ազնուաբար մեր Մխիթարեան սրատարութեան տակ դրուեցաւ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան կողմէ: Կիւլպէնկեանի ընդարձակման համար, իսկ 3500 տոլարը արդիւնքն է Նիւ Եորքի Շրջանակային Յանձնաժողովին կողմէ բացուած մասնաւոր հանդանակութեան :

ԲՈՒՌՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ֆրանս. բանակի Յանձնաժողովին մէջ

Ինչպէս գրեցինք ժամանակին, Ֆրանսայի պատերազմական նախարարը Խուաար Տալատիէ, Երեսփ· Ժողովին բանակի յանձնաժողովին առջեւ կատարած իր երկար զեկոյցով, կ'ըսէր թէ պիտի աշխատի բանակը եւ զօրանոցները հետեւ պահել քաղաքական վիճաբանութիւններէ: Նոյն յանձնաժողովը ուրբաթ օր նոր նիստ մը դումարեց եւ քննութեան առաւ նախարարին զեկոյցը: Համայնավար երեսփոխան մը, Փիթոն, բողոքեց որ, ըստ հին աւանդութեան, բանակը կը վերածուի Մեծ Համբին: Ցետոյ պահանջեց որ մաքրագործուի բանակը, վտարուին Հիթլէրը, Մուսոլինիի եւ Ֆրանքոյի մեղսակիցները, — պէտք է բանակը վերակազմել ըստ երկրին դիմագծին: Եւ առաջարկեց·

1·— Սէնոիքային մասնակցութիւնը ազգ· պաշտպանութեան գերագոյն խորհուրդի աշխատանքներուն :

2·— Սէնոիքային մասնակցութիւնը պինուորական վարժութեանց օրէնքի գործադրութեան :

3·— Կազմել պինուորական ակումբներ սէնոիքային մասնակցութեամբ :

Երկար վիճաբանութիւններէ վերջ՝ մէկդեղ ըրուեցան երեք բանաձեւեր: Կոմունիստները իրենց բանաձեւին մէջ պահանջ կը դնեն դեղչել պինուորական ծառայութեան չրջանը: Միւս բանաձեւերը վստահութիւն կը յայտնէին Տալատիէի: Քուէարկութիւնը յետաձգուեցաւ երկու չաբաթ վերջ :

Երբ Տալատիէ այս լուրն առաւ, յայտարարեց թէ չի կրնար սպասել եր-

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ· ԷՋ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

(ՀԱՅԳԱՎՈՒՅՑ ՄԸ ՎԱՂԱԿՈՄՈՎԱՂԸ)

Ամսագրի մեր ընթերցողները արդեն ծանոթ են Հայկական Սովետական գրականության հարյուրի հետ։ Հարցը, որ մենք առաջադրել էինք ամսագրի առաջին համարում, հետաքրքրեց շատերին։ Ոմանք ուղղակի գրավվեցին նրանով, որ ամսագրի էջերում պիտի տպագրվի հարյուր հայ գրողների կենսագրությունը, ոմանք էլ ուզեցին իմանալ, թե ինչ կարծիք ունեն մեր գրողները հարցի մասին։ Ամսագրի խմբագրությունը ստացել է մեծ թվով նամակներ, որոնցից մի քանիսը մենք հրատարակում ենք ստորև։

Ահա նամակներից մեկը։

Ես ամենայն ուրախությամբ կպատասխանեմ «Գրական թերթի» հարցին։ Ես կարծում եմ, որ հարյուր հայ գրողների կենսագրությունը հետաքրքրական կլինի ոչ միայն գրականագետների, այլև ամբողջ ընթերցող հասարակության համար։ Ես կարծում եմ, որ ամսագրի էջերում պիտի տպագրվեն ոչ միայն գրողների կենսագրությունները, այլև նրանց լուսանկարները։ Ես կարծում եմ, որ ամսագրի էջերում պիտի տպագրվեն ոչ միայն գրողների կենսագրությունները, այլև նրանց լուսանկարները։ Ես կարծում եմ, որ ամսագրի էջերում պիտի տպագրվեն ոչ միայն գրողների կենսագրությունները, այլև նրանց լուսանկարները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Հրատարակվում է 1921 թվականից

Երեքշաբթի, 18 նոյեմբերի, 1936 թ.

Գին 15 կոպ.

Տարեկան բաժանորդագինը 7 ռ. 80 կ.

Հասցե՝ Երևան, Կոմունիստական պողոտա, № 1

Հեռախոսներ՝ խմբագրության 2-30-70, 2-30-71, 2-30-72, 2-30-73, 2-30-74, 2-30-75, 2-30-76, 2-30-77, 2-30-78, 2-30-79, 2-30-80, 2-30-81, 2-30-82, 2-30-83, 2-30-84, 2-30-85, 2-30-86, 2-30-87, 2-30-88, 2-30-89, 2-30-90, 2-30-91, 2-30-92, 2-30-93, 2-30-94, 2-30-95, 2-30-96, 2-30-97, 2-30-98, 2-30-99, 2-31-00, 2-31-01, 2-31-02, 2-31-03, 2-31-04, 2-31-05, 2-31-06, 2-31-07, 2-31-08, 2-31-09, 2-31-10, 2-31-11, 2-31-12, 2-31-13, 2-31-14, 2-31-15, 2-31-16, 2-31-17, 2-31-18, 2-31-19, 2-31-20, 2-31-21, 2-31-22, 2-31-23, 2-31-24, 2-31-25, 2-31-26, 2-31-27, 2-31-28, 2-31-29, 2-31-30, 2-31-31, 2-31-32, 2-31-33, 2-31-34, 2-31-35, 2-31-36, 2-31-37, 2-31-38, 2-31-39, 2-31-40, 2-31-41, 2-31-42, 2-31-43, 2-31-44, 2-31-45, 2-31-46, 2-31-47, 2-31-48, 2-31-49, 2-31-50, 2-31-51, 2-31-52, 2-31-53, 2-31-54, 2-31-55, 2-31-56, 2-31-57, 2-31-58, 2-31-59, 2-31-60, 2-31-61, 2-31-62, 2-31-63, 2-31-64, 2-31-65, 2-31-66, 2-31-67, 2-31-68, 2-31-69, 2-31-70, 2-31-71, 2-31-72, 2-31-73, 2-31-74, 2-31-75, 2-31-76, 2-31-77, 2-31-78, 2-31-79, 2-31-80, 2-31-81, 2-31-82, 2-31-83, 2-31-84, 2-31-85, 2-31-86, 2-31-87, 2-31-88, 2-31-89, 2-31-90, 2-31-91, 2-31-92, 2-31-93, 2-31-94, 2-31-95, 2-31-96, 2-31-97, 2-31-98, 2-31-99, 2-32-00, 2-32-01, 2-32-02, 2-32-03, 2-32-04, 2-32-05, 2-32-06, 2-32-07, 2-32-08, 2-32-09, 2-32-10, 2-32-11, 2-32-12, 2-32-13, 2-32-14, 2-32-15, 2-32-16, 2-32-17, 2-32-18, 2-32-19, 2-32-20, 2-32-21, 2-32-22, 2-32-23, 2-32-24, 2-32-25, 2-32-26, 2-32-27, 2-32-28, 2-32-29, 2-32-30, 2-32-31, 2-32-32, 2-32-33, 2-32-34, 2-32-35, 2-32-36, 2-32-37, 2-32-38, 2-32-39, 2-32-40, 2-32-41, 2-32-42, 2-32-43, 2-32-44, 2-32-45, 2-32-46, 2-32-47, 2-32-48, 2-32-49, 2-32-50, 2-32-51, 2-32-52, 2-32-53, 2-32-54, 2-32-55, 2-32-56, 2-32-57, 2-32-58, 2-32-59, 2-32-60, 2-32-61, 2-32-62, 2-32-63, 2-32-64, 2-32-65, 2-32-66, 2-32-67, 2-32-68, 2-32-69, 2-32-70, 2-32-71, 2-32-72, 2-32-73, 2-32-74, 2-32-75, 2-32-76, 2-32-77, 2-32-78, 2-32-79, 2-32-80, 2-32-81, 2-32-82, 2-32-83, 2-32-84, 2-32-85, 2-32-86, 2-32-87, 2-32-88, 2-32-89, 2-32-90, 2-32-91, 2-32-92, 2-32-93, 2-32-94, 2-32-95, 2-32-96, 2-32-97, 2-32-98, 2-32-99, 2-33-00, 2-33-01, 2-33-02, 2-33-03, 2-33-04, 2-33-05, 2-33-06, 2-33-07, 2-33-08, 2-33-09, 2-33-10, 2-33-11, 2-33-12, 2-33-13, 2-33-14, 2-33-15, 2-33-16, 2-33-17, 2-33-18, 2-33-19, 2-33-20, 2-33-21, 2-33-22, 2-33-23, 2-33-24, 2-33-25, 2-33-26, 2-33-27, 2-33-28, 2-33-29, 2-33-30, 2-33-31, 2-33-32, 2-33-33, 2-33-34, 2-33-35, 2-33-36, 2-33-37, 2-33-38, 2-33-39, 2-33-40, 2-33-41, 2-33-42, 2-33-43, 2-33-44, 2-33-45, 2-33-46, 2-33-47, 2-33-48, 2-33-49, 2-33-50, 2-33-51, 2-33-52, 2-33-53, 2-33-54, 2-33-55, 2-33-56, 2-33-57, 2-33-58, 2-33-59, 2-33-60, 2-33-61, 2-33-62, 2-33-63, 2-33-64, 2-33-65, 2-33-66, 2-33-67, 2-33-68, 2-33-69, 2-33-70, 2-33-71, 2-33-72, 2-33-73, 2-33-74, 2-33-75, 2-33-76, 2-33-77, 2-33-78, 2-33-79, 2-33-80, 2-33-81, 2-33-82, 2-33-83, 2-33-84, 2-33-85, 2-33-86, 2-33-87, 2-33-88, 2-33-89, 2-33-90, 2-33-91, 2-33-92, 2-33-93, 2-33-94, 2-33-95, 2-33-96, 2-33-97, 2-33-98, 2-33-99, 2-34-00, 2-34-01, 2-34-02, 2-34-03, 2-34-04, 2-34-05, 2-34-06, 2-34-07, 2-34-08, 2-34-09, 2-34-10, 2-34-11, 2-34-12, 2-34-13, 2-34-14, 2-34-15, 2-34-16, 2-34-17, 2-34-18, 2-34-19, 2-34-20, 2-34-21, 2-34-22, 2-34-23, 2-34-24, 2-34-25, 2-34-26, 2-34-27, 2-34-28, 2-34-29, 2-34-30, 2-34-31, 2-34-32, 2-34-33, 2-34-34, 2-34-35, 2-34-36, 2-34-37, 2-34-38, 2-34-39, 2-34-40, 2-34-41, 2-34-42, 2-34-43, 2-34-44, 2-34-45, 2-34-46, 2-34-47, 2-34-48, 2-34-49, 2-34-50, 2-34-51, 2-34-52, 2-34-53, 2-34-54, 2-34-55, 2-34-56, 2-34-57, 2-34-58, 2-34-59, 2-34-60, 2-34-61, 2-34-62, 2-34-63, 2-34-64, 2-34-65, 2-34-66, 2-34-67, 2-34-68, 2-34-69, 2-34-70, 2-34-71, 2-34-72, 2-34-73, 2-34-74, 2-34-75, 2-34-76, 2-34-77, 2-34-78, 2-34-79, 2-34-80, 2-34-81, 2-34-82, 2-34-83, 2-34-84, 2-34-85, 2-34-86, 2-34-87, 2-34-88, 2-34-89, 2-34-90, 2-34-91, 2-34-92, 2-34-93, 2-34-94, 2-34-95, 2-34-96, 2-34-97, 2-34-98, 2-34-99, 2-35-00, 2-35-01, 2-35-02, 2-35-03, 2-35-04, 2-35-05, 2-35-06, 2-35-07, 2-35-08, 2-35-09, 2-35-10, 2-35-11, 2-35-12, 2-35-13, 2-35-14, 2-35-15, 2-35-16, 2-35-17, 2-35-18, 2-35-19, 2-35-20, 2-35-21, 2-35-22, 2-35-23, 2-35-24, 2-35-25, 2-35-26, 2-35-27, 2-35-28, 2-35-29, 2-35-30, 2-35-31, 2-35-32, 2-35-33, 2-35-34, 2-35-35, 2-35-36, 2-35-37, 2-35-38, 2-35-39, 2-35-40, 2-35-41, 2-35-42, 2-35-43, 2-35-44, 2-35-45, 2-35-46, 2-35-47, 2-35-48, 2-35-49, 2-35-50, 2-35-51, 2-35-52, 2-35-53, 2-35-54, 2-35-55, 2-35-56, 2-35-57, 2-35-58, 2-35-59, 2-35-60, 2-35-61, 2-35-62, 2-35-63, 2-35-64, 2-35-65, 2-35-66, 2-35-67, 2-35-68, 2-35-69, 2-35-70, 2-35-71, 2-35-72, 2-35-73, 2-35-74, 2-35-75, 2-35-76, 2-35-77, 2-35-78, 2-35-79, 2-35-80, 2-35-81, 2-35-82, 2-35-83, 2-35-84, 2-35-85, 2-35-86, 2-35-87, 2-35-88, 2-35-89, 2-35-90, 2-35-91, 2-35-92, 2-35-93, 2-35-94, 2-35-95, 2-35-96, 2-35-97, 2-35-98, 2-35-99, 2-36-00, 2-36-01, 2-36-02, 2-36-03, 2-36-04, 2-36-05, 2-36-06, 2-36-07, 2-36-08, 2-36-09, 2-36-10, 2-36-11, 2-36-12, 2-36-13, 2-36-14, 2-36-15, 2-36-16, 2-36-17, 2-36-18, 2-36-19, 2-36-20, 2-36-21, 2-36-22, 2-36-23, 2-36-24, 2-36-25, 2-36-26, 2-36-27, 2-36-28, 2-36-29, 2-36-30, 2-36-31, 2-36-32, 2-36-33, 2-36-34, 2-36-35, 2-36-36, 2-36-37, 2-36-38, 2-36-39, 2-36-40, 2-36-41, 2-36-42, 2-36-43, 2-36-44, 2-36-45, 2-36-46, 2-36-47, 2-36-48, 2-36-49, 2-36-50, 2-36-51, 2-36-52, 2-36-53, 2-36-54, 2-36-55, 2-36-56, 2-36-57, 2-36-58, 2-36-59, 2-36-60, 2-36-61, 2-36-62, 2-36-63, 2-36-64, 2-36-65, 2-36-66, 2-36-67, 2-36-68, 2-36-69, 2-36-70, 2-36-71, 2-36-72, 2-36-73, 2-36-74, 2-36-75, 2-36-76, 2-36-77, 2-36-78, 2-36-79, 2-36-80, 2-36-81, 2-36-82, 2-36-83, 2-36-84, 2-36-85, 2-36-86, 2-36-87, 2-36-88, 2-36-89, 2-36-90, 2-36-91, 2-36-92, 2-36-93, 2-36-94, 2-36-95, 2-36-96, 2-36-97, 2-36-98, 2-36-99, 2-37-00, 2-37-01, 2-37-02, 2-37-03, 2-37-04, 2-37-05, 2-37-06, 2-37-07, 2-37-08, 2-37-09, 2-37-10, 2-37-11, 2-37-12, 2-37-13, 2-37-14, 2-37-15, 2-37-16, 2-37-17, 2-37-18, 2-37-19, 2-37-20, 2-37-21, 2-37-22, 2-37-23, 2-37-24, 2-37-25, 2-37-26, 2-37-27, 2-37-28, 2-37-29, 2-37-30, 2-37-31, 2-37-32, 2-37-33, 2-37-34, 2-37-35, 2-37-36, 2-37-37, 2-37-38, 2-37-39, 2-37-40, 2-37-41, 2-37-42, 2-37-43, 2-37-44, 2-37-45, 2-37-46, 2-37-47, 2-37-48, 2-37-49, 2-37-50, 2-37-51, 2-37-52, 2-37-53, 2-37-54, 2-37-55, 2-37-56, 2-37-57, 2-37-58, 2-37-59, 2-37-60, 2-37-61, 2-37-62, 2-37-63, 2-37-64, 2-37-65, 2-37-66, 2-37-67, 2-37-68, 2-37-69, 2-37-70, 2-37-71, 2-37-72, 2-37-73, 2-37-74, 2-37-75, 2-37-76, 2-37-77, 2-37-78, 2-37-79, 2-37-80, 2-37-81, 2-37-82, 2-37-83, 2-37-84, 2-37-85, 2-37-86, 2-37-87, 2-37-88, 2-37-89, 2-37-90, 2-37-91, 2-37-92, 2-37-93, 2-37-94, 2-37-95, 2-37-96, 2-37-97, 2-37-98, 2-37-99, 2-38-00, 2-38-01, 2-38-02, 2-38-03, 2-38-04, 2-38-05, 2-38-06, 2-38-07, 2-38-08, 2-38-09, 2-38-10, 2-38-11, 2-38-12, 2-38-13, 2-38-14, 2-38-15, 2-38-16, 2-38-17, 2-38-18, 2-38-19, 2-38-20, 2-38-21, 2-38-22, 2-38-23, 2-38-24, 2-38-25, 2-38-26, 2-38-27, 2-38-28, 2-38-29, 2-38-30, 2-38-31, 2-38-32, 2-38-33, 2-38-34, 2-38-35, 2-38-36, 2-38-37, 2-38-38, 2-38-39, 2-38-40, 2-38-41, 2-38-42, 2-38-43, 2-38-44, 2-38-45, 2-38-46, 2-38-47, 2-38-48, 2-38-49, 2-38-50, 2-38-51, 2-38-52, 2-38-53, 2-38-54, 2-38-55, 2-38-56, 2-38-57, 2-38-58, 2-38-59, 2-38-60, 2-38-61, 2-38-62, 2-38-63, 2-38-64, 2-38-65, 2-38-66, 2-38-67, 2-38-68, 2-38-69, 2-38-70, 2-38-71, 2-38-72, 2-38-73, 2-38-74, 2-38-75, 2-38-76, 2-38-77, 2-38-78, 2-38-79, 2-38-80, 2-38-81, 2-38-82, 2-38-83, 2-38-84, 2-38-85, 2-38-86, 2-38-87, 2-38-88, 2-38-89, 2-38-90, 2-38-91, 2-38-92, 2-38-93, 2-38-94, 2-38-95, 2-38-96, 2-38-97, 2-38-98, 2-38-99, 2-39-00, 2-39-01, 2-39-02, 2-39-03, 2-39-04, 2-39-05, 2-39-06, 2-39-07, 2-39-08, 2-39-09, 2-39-10, 2-39-11, 2-39-12, 2-39-13, 2-39-14, 2-39-15, 2-39-16, 2-39-17, 2-39-18, 2-39-19, 2-39-20, 2-39-21, 2-39-22, 2-39-23, 2-39-24, 2-39-25, 2-39-26, 2-39-27, 2-39-28, 2-39-29, 2-39-30, 2-39-31, 2-39-32, 2-39-33, 2-39-34, 2-39-35, 2-39-36, 2-39-37, 2-39-38, 2-39-39, 2-39-40, 2-39-41, 2-39-42, 2-39-43, 2-39-44, 2-39-45, 2-39-46, 2-39-47, 2-39-48, 2-39-49, 2-39-50, 2-39-51, 2-39-52, 2-39-53, 2-39-54, 2-39-55, 2-39-56, 2-39-57, 2-39-58, 2-39-59, 2-39-60, 2-39-61, 2-39-62, 2-39-63, 2-39-64, 2-39-65, 2-39-66, 2-39-67, 2-39-68, 2-39-69, 2-39-70, 2-39-71, 2-39-72, 2-39-73, 2-39-74, 2-39-75, 2-39-76, 2-39-77, 2-39-78, 2-39-79, 2-39-80, 2-39-81, 2-39-82, 2-39-83, 2-39-84, 2-39-85, 2-39-86, 2-39-87, 2-39-88, 2-39-89, 2-39-90, 2-39-91, 2-39-92, 2-39-93, 2-39-94, 2-39-95, 2-39-96, 2-39-97, 2-39-98, 2-39-99, 2-40-00, 2-40-01, 2-40-02, 2-40-03, 2-40-04, 2-40-05, 2-40-06, 2-40-07, 2-40-08, 2-40-09, 2-40-10, 2-40-11, 2-40-12, 2-40-13, 2-40-14, 2-40-15, 2-40-16, 2-40-17, 2-40-18, 2-40-19, 2-40-20, 2-40-21, 2-40-22, 2-40-23, 2-40-24, 2-40-25, 2-40-26, 2-40-27, 2-40-28, 2-40-29, 2-40-30, 2-40-31, 2-40-32, 2-40-33, 2-40-34, 2-40-35, 2-40-36, 2-40-37, 2-40-38, 2-40-39, 2-40-40, 2-40-41, 2-40-42, 2-40-43, 2-40-44, 2-40-45, 2-40-46, 2-40-47, 2-40-48, 2-40-49, 2-40-50, 2-40-51, 2-40-52, 2-40-53, 2-40-54, 2-40-55, 2-40-56, 2-40-57, 2-40-58, 2-40-59, 2-40-60, 2-40-61, 2-40-62, 2-40-63, 2-40-64, 2-40-65, 2-40-66, 2-40-67, 2-40-68, 2-40-69, 2-40-70, 2-40-71, 2-40-72, 2-40-73, 2-40-74, 2-40-75, 2-40-76, 2-40-77, 2-40-78, 2-40-79, 2-40-80, 2-40-81, 2-40-82, 2-40-83, 2-40-84, 2-40-85, 2-40-86, 2-40-87, 2-40-88, 2-40-89, 2-40-90, 2-40-91, 2-40-92, 2-40-93, 2-40-94, 2-40-95, 2-40-96, 2-40-97, 2-40-98, 2-40-99, 2-41-00, 2-41-01, 2-41-02, 2-41-03, 2-41-04, 2-41-05, 2-41-06, 2-41-07, 2-41-08, 2-41-09, 2-41-10, 2-41-11, 2-41-12, 2-41-13, 2-41-14, 2-41-15, 2-41-16, 2-41-17, 2-41-18, 2-41-19, 2-41-20, 2-41-21, 2-41-22, 2-41-23, 2-41-24, 2-41-25, 2-41-26, 2-41-27, 2-41-28, 2-41-29, 2-41-30, 2-41-31, 2-41-32, 2-41-33, 2-41-34, 2-41-35, 2-41-36, 2-41-37, 2-41-38, 2-41-39, 2-41-40, 2-41-41, 2-41-42, 2-41-43, 2-41-44, 2-41-45, 2-41-46, 2-41-47, 2-41-48, 2-41-49, 2-41-50, 2-41-51, 2-41-52, 2-41-53, 2-41-54, 2-41-55, 2-41-56, 2-41-57, 2-41-58, 2-41-59, 2-41-60, 2-41-61, 2-41-62, 2-41-63, 2-41-64, 2-41-65, 2-41-66, 2-41-67, 2-41-68, 2-41-69, 2-41-70, 2-41-71, 2-41-72, 2-41-73, 2-41-74, 2-41-75, 2-41-76, 2-41-77, 2-41-78, 2-41-79, 2-41-80, 2-41-81, 2-41-82, 2-41-83, 2-41-84, 2-41-85, 2-41-86, 2-41-87, 2-41-88, 2-41-89, 2-41-90, 2-41-91, 2-41-92, 2-41-93, 2-41-94, 2-41-95, 2-41-96, 2-41-97, 2-41-98, 2-41-99, 2-42-00, 2-42-01, 2-42-02, 2-42-03, 2-42-04, 2-42-05, 2-42-06, 2-42-07, 2-42-08, 2-42-09, 2-42-10, 2-42-11, 2-42-12, 2-42-13, 2-42-14, 2-42-15, 2-42-16, 2-42-17, 2-42-18, 2-42-19, 2-42-20, 2-42-21, 2-42-22, 2-42-23, 2-42-24, 2-42-25, 2-42-26, 2-42-27, 2-42-28, 2-42-29, 2-42-30, 2-42-31, 2-42-32, 2-42-33, 2-42-34, 2-42-35, 2-42-36, 2-42-37, 2-42-38, 2-42-39, 2-42-40, 2-42-41, 2-42-42, 2-42-43, 2-42-44, 2-42-45, 2-42-46, 2-42-47, 2-42-48, 2-42-49, 2-42-50, 2-42-51, 2-42-52, 2-42-53, 2-42-54, 2-42-55, 2-42-56, 2-42-57, 2-42-58, 2-42-59, 2-42-60, 2-42-61, 2-42-62, 2-42-63, 2-42-64, 2-42-65, 2-42-66, 2-42-67, 2-42-68, 2-42-69, 2-42-70, 2-42-71, 2-42-72, 2-42-73, 2-42-74, 2-42-75, 2-42-76, 2-42-77, 2-42-78, 2-42-79, 2-42-80, 2-42-81, 2-42-82, 2-42-83, 2-42-84, 2-42-85, 2-42-86, 2-42-87, 2-42-88, 2-42-89, 2-42-90, 2-42-91, 2-42-92, 2-42-93, 2-42-94, 2-42-95, 2-42-96, 2-42-97, 2-42-98, 2-42-99, 2-43-00, 2-43-01, 2-43-02, 2-43-03, 2-43-04, 2-43-05, 2-43-06, 2-43-07, 2-43-08, 2-43-09, 2-43-10, 2-43-11, 2-43-12, 2-43-13, 2-43-14, 2-43-15, 2-43-16, 2-43-17, 2-43-18, 2-43-19, 2-43-20, 2-43-21, 2-43-22, 2-43-23, 2-43-24, 2-43-25, 2-43-26, 2-43-27, 2-43-28, 2-43-29, 2-43-30, 2-43-31, 2-43-32, 2-43-33, 2-43-34, 2-43-35, 2-43-36, 2-43-37, 2-43-38, 2-43-39, 2-43-40, 2-43-41, 2-43-42, 2-43-43, 2-43-44, 2-43-45, 2-43-46, 2-43-47, 2-43-48, 2-43-49, 2-43-50, 2-43-51, 2-43-52, 2-43-53, 2-43-54, 2-43-55, 2-43-56, 2-43-57, 2-43-58, 2-43-59, 2-43-60, 2-43-61, 2-43-62, 2-43-63, 2-43-64, 2-43-65, 2-43-66, 2-43-67, 2-43-68, 2-43-69, 2-43-70, 2-43-71, 2-43-72, 2-43-73, 2-43-74, 2-43-75, 2-43-76, 2-43-77, 2-43-78, 2-43-79, 2-43-80, 2-43-81, 2-43-82, 2-43-83, 2-43-84, 2-43-85, 2-43-86, 2-43-87, 2-43-88, 2-43-89, 2-43-90, 2-43-91, 2-43-92, 2-43-93, 2-43-94, 2-43-95, 2-43-96, 2-43-97, 2-43-98, 2-43-99, 2-44-00, 2-44-01, 2-44-02, 2-44-03, 2-44-04, 2-44-05, 2-44-06, 2-44-07, 2-44-08, 2-44-09, 2-44-10, 2-44-11, 2-44-12, 2-44-13, 2-44-14, 2-44-15, 2-44-16, 2-44-17, 2-44-18, 2-44-19, 2-44-20, 2-44-21, 2-44-22, 2-44-23, 2-44-24, 2-44-25, 2-44-26, 2-44-27, 2-44-28, 2-44-29, 2-44-30, 2-44-31, 2-44-32, 2-44-33, 2-44-34, 2-44-35, 2-44-36, 2-44-37, 2-44-38, 2-44-39, 2-44-40, 2-44-41, 2-44-42, 2-44-43, 2-44-44, 2-44-45, 2-44-46, 2-44-47, 2-44-48, 2-44-49, 2-44-50, 2-44-51, 2-44-52, 2-44-53, 2-44-54, 2-44-55, 2-44-56, 2-44-57, 2-44-58, 2-44-59, 2-44-60, 2-44-61, 2-44-62, 2-44-63, 2-44-64, 2-44-65, 2-44-66, 2-44-67, 2-44-68, 2-44-69, 2-44-70, 2-44-71, 2-44-72, 2-44-73, 2-44-74, 2-44-75, 2-44-76, 2-44-77, 2-44-78, 2-44-79, 2-44-80, 2-44-81, 2-44-82, 2-44-83, 2-44-84, 2-44-85, 2-44-86, 2-44-87, 2-44-88, 2-44-89, 2-44-90, 2-44-91, 2-44-92, 2-44-93, 2-44-94, 2-44-95, 2-44-96, 2-44-97, 2-44-98, 2-44-99, 2-45-00, 2-45-01, 2-45-02, 2-45-03, 2-45-04, 2-45-05, 2-45-06, 2-45-07, 2-45-08, 2-45-09, 2-45-10, 2-45-11, 2-45-12, 2-45-13, 2-45-14, 2-45-15, 2-45-16, 2-45-17, 2-45-18, 2-45-19, 2-45-20, 2-45-21, 2-45-22, 2-45-23, 2-45-24, 2-45-25, 2-45-26, 2-45-27, 2-45-28, 2-45-29, 2-45-30, 2-45-31, 2-45-32, 2-45-33, 2-45-34, 2-45-35, 2-45-36, 2-45-37, 2-45-38, 2-45-39, 2-45-40, 2-45-41, 2-45-42, 2-45-43, 2-45-44, 2-45-45, 2-45-46, 2-45-47, 2-45-48, 2-45-49, 2-45-50, 2-45-51, 2-45-52, 2-45-53, 2-45-54, 2-45-55, 2-45-56, 2-45-57, 2-45-58, 2-45-59, 2-45-60, 2-45-61, 2-45-62, 2-45-63, 2-45-64, 2-45-65, 2-45-66, 2-45-67, 2-45-68, 2-45-69, 2-45-70, 2-45-71, 2-45-72, 2-45-73, 2-45-74, 2-45-75, 2-45-76, 2-45-77, 2-45-78, 2-45-79, 2-45-80, 2-45-81, 2-45-82, 2-45-83, 2-45-84, 2-45-85, 2-45-86, 2-45-87, 2-45-88, 2-45-89, 2-45-90, 2-45-91, 2-45-92, 2-45-93, 2-45-94, 2-45-95, 2-45-96, 2-45-97, 2-45-98, 2-45-99, 2-46-00, 2-46-01, 2-46-02, 2-46-03, 2-46-04, 2-46-05, 2-46-06, 2-46-07, 2-46-08, 2-46-09, 2-46-10, 2-46-11, 2-46-12, 2-46-13, 2-46-14, 2-46-15, 2-46-16, 2-46-17, 2-46-18, 2-46-19, 2-46-20, 2-46-21, 2-46-22, 2-46-23, 2-46-24, 2-46-25, 2-46-26, 2-46-27, 2-46-28, 2-46-29, 2-46-30, 2-46-31, 2-46-32, 2-46-33, 2-46-34, 2-46-35, 2-46-36, 2-46-37, 2-46-38, 2-46-39, 2-46-40, 2-46-41, 2-46-42, 2-46-43, 2-46-44, 2-46-45, 2-46-46, 2-46-47, 2-46-48, 2-46-49, 2-46-50, 2-46-51, 2-46-52, 2-46-53, 2-46-54, 2-46-55, 2-46-56, 2-46-57, 2-46-58, 2-46-59, 2-46-60, 2-46-61, 2-46-62, 2-46-63, 2-46-64, 2-46-65, 2-46-66, 2-46-67, 2-46-68, 2-46-69, 2-46-70, 2-46-71, 2-46-72, 2-46-73, 2-46-74, 2-46-75, 2-46-76, 2-46-77, 2-46-78, 2-46-79, 2-46-80, 2-46-81, 2-46-82, 2-46-83, 2-46-84, 2-46-85, 2-46-86, 2-46-87, 2-46-88, 2-46-89, 2-46-90, 2-46-91, 2-46-92, 2-46-93, 2-46-94, 2-46-95, 2-46-96, 2-46-97, 2-46-98, 2-46-99, 2-47-00, 2-47-01, 2-47-02, 2-47-03, 2-47-04, 2-47-05, 2-47-06, 2-47-07, 2-47-08, 2-47-09, 2-47-10, 2-47-11, 2-47-12, 2-47-13, 2-47-14, 2-47-15, 2-47-16, 2-47-17, 2-47-18, 2-47-19, 2-47-20, 2-47-21, 2-47-22, 2-47-23, 2-47-24, 2-47-25, 2-47-26, 2-47-27, 2-47-28, 2-47-29, 2-47-30, 2-47-31, 2-47-32, 2-47-33, 2-47-34, 2-47-35, 2-47-36, 2-47-37, 2-47-38, 2-47-39, 2-47-40, 2-47-41, 2-47-42, 2-47-43, 2-47-44, 2-47-45, 2-47-46, 2-47-47, 2-47-48, 2-47-49, 2-47-50, 2-47-51, 2-47-52, 2-47-53, 2-47-54, 2-47-55, 2-47-56, 2-47-57, 2-47-58, 2-47-59, 2-47-60, 2-47-61, 2-47-62, 2-47-63, 2-47-64, 2-47-65, 2-47-66, 2-47-67, 2-47-68, 2-47-69, 2-47-70, 2-47-71, 2-47-72, 2-47-73, 2-47-74, 2-47-75, 2-47-76, 2-47-77, 2-47-78, 2-47-79, 2-47-80, 2-47-81, 2-47-82, 2-47-83, 2-47-84, 2-47-85, 2-47-86, 2-47-87, 2-47-88, 2-47-89, 2-47-90, 2-47-91, 2-47-92, 2-47-93, 2-47-94, 2-47-95, 2-47-96, 2-47-97, 2-47-98, 2-47-99, 2-48-00, 2-48-01, 2-48-02, 2-48-03, 2-48-04, 2-48-05, 2-48-06, 2-48-07, 2-48-08, 2-48-09, 2-48-10, 2-48-11, 2-48-12, 2-48-13, 2-48-14, 2-48-15, 2-48-16, 2-48-17, 2-48-18, 2-48-19, 2-48-20, 2-48-21, 2-48-22, 2-48-23, 2-48-24, 2-48-25, 2-48-26, 2-48-27, 2-48-28, 2-48-29, 2-48-30, 2-48-31, 2-48-32, 2-48-33, 2-48-34, 2-48-35, 2-48-36, 2-48-37, 2-48-38, 2-48-39, 2-48-40, 2-48-41, 2-48-42, 2-48-43, 2-48-44, 2-48-45, 2-48-46, 2-48-47, 2-48-48, 2-48-49, 2-48-50, 2-48-51, 2-48-52, 2-48-53, 2-48-54, 2-48-55, 2-48-56, 2-48-57, 2-48-58, 2-48-59, 2-48-60, 2-48-61, 2-48-62, 2-48-63, 2-48-64, 2-48-65, 2-48-66, 2-48-67, 2-48-68, 2-48-69, 2-48-70, 2-48-71, 2-48-72, 2-48-73, 2-48-74, 2-48-75, 2-48-76, 2-48-77, 2-48-78, 2-48-79, 2-48-80, 2-48-81, 2-48-82, 2-48-83, 2-48-84, 2-48-85, 2-48-86, 2-48-87, 2-48-88, 2-48-89, 2-48-90, 2-48-91, 2-48-92, 2-48-93, 2-48-94, 2-48-95, 2-48-96, 2-48-97, 2-48-98, 2-48-99, 2-49-00, 2-49-01, 2-49-02, 2-49-03, 2-49-04, 2-49-05, 2-49-06, 2-49-07, 2-49-08, 2-49-09, 2-49-10, 2-49-11, 2-49-12, 2-49-13, 2-49-14, 2-49-15, 2-49-16, 2-49-17, 2-49-18, 2-49-19, 2-49-20, 2-49-21, 2-49-22, 2-49-23, 2-49-24, 2-49-25, 2-49-26, 2-49-27, 2-49-28, 2-49-29, 2-49-30, 2-49-31, 2-49-32, 2-49-33, 2-49-34, 2-49-35, 2-49-36, 2-49-37, 2-49-38, 2-49-39, 2-49-40, 2-49-41, 2-49-42, 2-49-43, 2-49-44, 2-49-45, 2-49-46, 2-49-47, 2-49-48, 2-49-49, 2-49-50, 2-49-51, 2-49-52, 2-49-53, 2-49-54, 2-49-55, 2-49-56, 2-49-57, 2-49-58, 2-49-59, 2-49-60, 2-49-61, 2-49-62, 2-49-63, 2-49-64, 2-49-65, 2-49-66, 2-49-67, 2-49-68, 2-49-69, 2-49-70, 2-49-71, 2-49-72, 2-49-73, 2-49-74, 2-49-75, 2-49-76, 2-49-77, 2-49-78, 2-49-79, 2-49-80, 2-49-81, 2-49-82, 2-49-83, 2-49-84, 2-49-85, 2-49-86, 2-49-87, 2-49-88, 2-49-89, 2-49-90, 2-49-91, 2-49-92, 2-49-93, 2-49-94, 2-49-95, 2-49-96, 2-49-97, 2-49-98, 2-49-99, 2-50-00, 2-50-01, 2-50-02, 2-50-03, 2-50-04, 2-50-05, 2-50-06, 2-50-07, 2-50-08, 2-50-09, 2-50-10, 2-50-11, 2-50-12, 2-50-13, 2-50-14, 2-50-15, 2-50-16, 2-50-17, 2-50-18, 2-50-19, 2-50-20, 2-50-21, 2-50-22, 2-50-23, 2-50-24, 2-50-25, 2-50-26, 2-50-27, 2-50-28, 2-50-29, 2-50-30, 2-50-31, 2-50-32, 2-50-33, 2-50-34, 2-50-35, 2-50-36, 2-50-37, 2-50-38, 2-50-39, 2-50-40, 2-50-41, 2-50-42, 2-50-43, 2-50-44, 2-50-45, 2-50-46, 2-50-47, 2-50-48, 2-50-49, 2-50-50, 2-50-51, 2-50-52, 2-50-53, 2-50-54, 2-50-55, 2-50-56, 2-50-57, 2-50-58, 2-50-59, 2-50-60, 2-50-61, 2-50-62, 2-50-63, 2-50-64, 2-50-65, 2-50-66, 2-50-67, 2-50-68, 2-50-69, 2-50-70, 2-50-71, 2-50-72, 2-50-73, 2-50-74, 2-50-75, 2-50-76, 2-50-77, 2-50-78, 2-50-79, 2-50-80, 2-50-81, 2-50-82, 2-50-83, 2-50-84, 2-50-85, 2-50-86, 2-50-87, 2-50-88, 2-50-89, 2-50-90, 2-50-91, 2-50-92, 2-50-93, 2-50-94, 2-50-95, 2-50-96, 2-50-97, 2-50-98, 2-50-99, 2-51-00, 2-51-01, 2-51-02, 2-51-03, 2-51-04, 2-51-05, 2-51-06, 2-51-07, 2-51-08, 2-51-09, 2-51-10, 2-51-11, 2-51-12, 2-51-13, 2-51-14, 2-51-15, 2-51-16, 2-51-17, 2-51-18, 2-51-19, 2-51-20, 2-51-21, 2-51-22, 2-51-23, 2-51-24, 2-51-25, 2-51-26, 2-51-27, 2-51-28, 2-51-29, 2-51-30, 2-51-31, 2-51-32, 2-51-33, 2-51-34, 2-51-35, 2-51-36, 2-51-37, 2-51-38, 2-51-39, 2-51-40, 2-51-41, 2-51-42, 2-51-43, 2-51-44, 2-51-45, 2-51-46, 2-51-47, 2-51-48, 2-51-49, 2-51-50, 2-51-51, 2-51-52, 2-51-53, 2-51-54, 2-51-55, 2-51-56, 2-51-57, 2-51-58, 2-51-59, 2-51-60, 2-51-61, 2-51-62, 2-51-63, 2-51-64, 2-51-65, 2-51-66, 2-51-67, 2-51-68, 2-51-69, 2-51-70, 2-51-71, 2-51-72, 2-51-73, 2-51-74, 2-51-75, 2-51-76, 2-51-77, 2-51-78, 2-51-79, 2-51-80, 2-51-81, 2-51-82, 2-51-83, 2-51-84, 2-51-85, 2-51-86, 2-51-87, 2-51-88, 2-51-89, 2-51-90, 2-51-91, 2-51-92, 2-51-93, 2-51-94, 2-51-95, 2-51-96, 2-51-97, 2-51-98, 2-51-99, 2-52-00, 2-52-01, 2-52-02, 2-52-03, 2-52-04, 2-52-05, 2-52-06, 2-52-07, 2-52-08, 2-52-09, 2-52-10, 2-52-11, 2-52-12, 2-52-13, 2-52-14, 2-52-15, 2-52-16, 2-52-17, 2-52-18, 2-52-19, 2-52-20, 2-52-21, 2-52-22, 2-52-23, 2-52-24, 2-52-25, 2-52-26, 2-52-27, 2-52-28, 2-52-29, 2-52-30, 2-52-31, 2-52-32, 2-52-33, 2-52-34, 2-52-35, 2-52-36, 2-52-37, 2-52-38, 2-52-39, 2-52-40, 2-52-41, 2-52-42, 2-52-43, 2-52-44, 2-52-45, 2-52-46, 2-52-47, 2-52-48, 2-52-49, 2-52-50, 2-52-51, 2-52-52, 2-52-53, 2-52-54, 2-52-55, 2-52-56, 2-52-57, 2-52-58, 2-52-59, 2-52-60, 2-52-61,

կու չարաթ։ Ուստի պահանջից յանձնաժողովին նախագահէն, որ անմիջապէս նիստի հրաւիրէ Ցանձնաժողովը, որպէսզի ինք գայ եւ իր տեսակէտները յայտնէ։ Երէկ Ցանձնաժողովը նիստի հրաւիրուած էր։ Տալատիէ տեղի պիտի չտայ, կ'ըսեն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊԼՈՒ

ՀԱՑ ՄԸ, Լեւոն Փափազեան, որ կը բնակի Վէնսէն արուարձանը, ինքնաշարժի տակ մնաց։ Անմիջապէս փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ՊԱՊՐ ծանր հիւանդ է։ Սրունքները կիսովին անդամալուծուած են արդէն։

ՖՐԱՆՍ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ վաւերացուց Վէնսան Օրիոլի նախագիծը նահանգային եւմտական բարեփոխութեանց մասին։

ՆՈՊԵԼԻ այս տարուան գրական մրցանակը արուեցաւ ամերիկացի գրող է. Օ'Նէյլի։ Տարբառանութեան մրցանակը՝ հոլանտացի փրոֆէսէօր Տըպիի։ Բնագիտութեան մրցանակը՝ աւստրիացի փրոֆ. Հէսի եւ իր օգնականին՝ Տոքթ. Անտէրսընի։

ՖՐԱՆՍ. ԱԿԱԴԵՄԻԱՆ, ընտրութեամբ մը, 40 անմահներու շարքին դասեց ծովակալ Լաքաղը, Կրանթ եպիսկոպոսը եւ ժաք մը Լաքրըթէլ։

ծաղուլի պատճառով, միւս կողմէ դրօչին պարզումը։ Ցուցարարները ցոյցերու եւ չարժումներու հետեւանքով մեր աշխատաւոր հայրենակիցները մասնուած են չափազանց թշուառ վիճակի մը։ Հացադործներն ալ սկսան գործադուլի։ Զենք դիտեր թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այս վիճակին վախճանը։

*** կառավարութիւնը զեկոյց մը տուաւ մամուլին, այս ցոյցերուն առթիւ.— Նաւահանգիստին ցուցարարները, սուրիական դրօշ պարզած, բոնած էին քաղաքին ճամբան։ Ոստիկանները ուզեցին արգիլել ցոյցն ու դրօշին պարզումը։ Ցուցարարները յարձակեցան ոստիկաններուն վրայ քարերով, փայտերով եւ դանակներով։ Այս վերջինները ստիպուեցան դիմադրել։ Ցուցարարները սկսան կրակ բանալ ոստիկաններու վրայ։ Ժանտարմաներու եւ զինուորներու միջամտութենէն վերջն ալ ցուցարարները չարունակեցին կրակ բանալ։ Զորս հոգի ցուցարարներէն եւ մէկ ոստիկան վիրաւորուեցան։ Քանի մը ցուցարարներ ձերբակալուեցան։ Վիրաւորները փոխադրուեցան հիւանդանոց եւ կարգը վերահաստատուեցաւ։*

Բռնուած Օր

Մարզուանցիներու Հայրենակցական Միութեան տարեկան երեկոյթ-պարահանդէսը, Դեկտեմբեր 26ին։ Մանրամասնութիւնները չտուով։

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

ՑԵՐԵԿՈՑԹ_ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած

Փարիզի Հար. Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

15 Նոյ. կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր։

150 Route d'Orléans, Bagneux

Ազակերտութեան կողմէ երգեր, արտասանութիւն։

Կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

(կատակերգութիւն մէկ արար)

ԹԱՒՈ ԵՒ ՆԻՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԸ — ԱԺԱՆ ՊԻՒՖԷ

Դին 3 ֆրանք։

Ճաշկերոյթ—Պարահանդէս

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Զէնկիզէրի Հայր. Միութեան կողմէ

14 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7էն մինչեւ լոյս

Salle Heuzey *ի մէջ,* **1 Quai d'Alfort, Alfort** (Seine)

Ճաշկերոյթը կը սկսի ժամը 7.30ին։

Երգ, արտասանութիւն, արեւելեան նուագ եւլն. մինչեւ կէս գիշեր, ուրկէ վերջ կը սկսին եւրոպական պարերը։

Մուտք 7 ֆրանք, ճաշով միասին, բացի ըմպելիէ։

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել օմնիպուս *81, 125, 24* եւ իջնել *Pont de Charenton*։

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՓՃԵԱ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ծտաթ դրամներու փոփոխութիւն։ Չէկեր կը տրուին ամէն երկրի համար։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ՀԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ։

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ վարդան կոմիտէի ժողովը, այսօր, շաբաթ երեկոյ, ընկ. Աբփիար Մարտիրոսեանի բնակարանին մէջ։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Ջաւարեան կոմիտէն ժողովին կը հրաւիրէ Արդուճեան խումբի ընկերները վաղը, կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Գէորգի բնակարանին մէջ։ Զեկոյց Շրջ. ժողովի աշխատանքներու մասին։

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ սրճատունին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ընկ. կարօ ենիճակոմիճեանի ընդհ. ժողովը, 15 Նոյ. կիրակի երեկոյ ժամը 5ին, ընկ. Սիմոն Գալուստեանի բնակարանին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պուլվոր Օտտօի վռամեան ենիճակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր, կայծակ, Գայլ վաիան, Մուրատ եւ Աւտօ խումբի բոլոր ընկերները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ զեկոյց, նոր կոմիտէի ընտրութիւն։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայացնել անդամատետրով։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՎԻՆԵՈՆԻ ՄԷՋ.— Նախաձեռնութեամբ Մուրատ խումբի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 5ին, Պար փիյոնեէի վերնայարկի սրահին մէջ,

կը նախագահէ ընկ. Լ. ՕՎԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին։ Ցանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

ՊՕՐՏՕԻ ՄԷՋ.—

15, Նոյեմբեր կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Բարսեղ Շահպազ Ակումբին մէջ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. ԱՆԱՆԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՍԵՐԺ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն։ Կը նուագէ Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ։

Հանդէսէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Հ. Յ. Դ. Վալանսի կոմիտէին կողմէ, 15, Նոյեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ։

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ներկայ քաղաքական կացութեան մասին։

Կը հրաւիրուին համակիրները։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Համազգայինի Փարիզի Վարչութեան ԹԷՅԱՍԵՂԱՆԸ տեղի կ'ունենայ Վաղը կիրակի, 15 Նոյ., կէսօրէ վերջ, Ռուսական Քանէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio, Métro Alma-Marceau

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

Կը խօսի՝ Համազգայինի կեդր. վարչութեան նախ. պահ

Պ. ՎԱՀԱՆ ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին ՏՐՐ եւ Տիկ. ԺՕՐԺ ՇԱՒՌՈՆ (թառ եւ դաշնակ), ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ (Լրգ), Պ. Ս. ԽՆԱՀԱԿԵԱՆ (երգ), Արտասանութիւն եւ դանդաղ անակնկալներ։

Մուտք 7.50 ֆրանք։

“ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՕՐ„Ը

կազմակերպուած «Համազգայինի» Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Տեւլոյն մատուռ-մանկապարտէզի սրահին մէջ,

4 rue Trois Chantiers, Մէուիին մօտ։

կը խօսի՝ Պ. ՀԱՑԿ ՔԻՊԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ծոխ բաժին։ Խմբերգ, արտասանութիւն եւ վիներգ։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Թիւ 1 օմնիպուս, իջնել՝ *Puits sans vins*։

Թատերական Ներկայացում

Ի ՆՊԱՍՏ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՁԵՌՆԱՐԿԻ ՄԸ

15 Նոյ. կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, Պօմպոնի վարանդեան սրահին մէջ

Մարսէյլի Տրամ. Օբէրէթ խումբը կը ներկայացնէ

Ղեկավարութեամբ դերասան Յ. ՂԱԶԱՐԵԱՆի

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ Պ. ՍՈՒՐԷՆ իր խառով

Մուտք 5 ֆր., փոքրերու 2 ֆր.։

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար ամսնաւոր գին։ Ընծինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՄՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր եւ բոլոր ընկերուհիներուն կողջ խորին ցաւակցութիւն կը յայտնենք ընկերոջ վիրթոր մկրտեանին եւ իր ամուսնոյն, ինչպէս նաեւ ընտանեկան պարագաններուն, իրենց կեսրոջ եւ մօր՝ ԼՅՐԻ ՏԻԿ. Ա ՄԿՐԵԱՆի մահուան առթիւ։

Ֆ. Հ. Կ. ԹԱՂԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

վիէն, 10 Նոյ. 936

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, argle Rue Garibaldi

13 — 19 Նոյ.

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։

2 grands films

Fernandèle dans

Gaîtés de la Fiancé

et Laurel et Hardy dans

Un jour—Une Bergère

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

CIGALE CINÉMA

60Avenue de Saxe. LYON

13 — 19 Նոյ.

Աւուտները ժ. 2.30ին երեկոները 8.30ին

Gretta Garbo

dans

Le Voile des Illusions

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. **location gratuite.**

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՇԱՀՐԻԿԵԱՆ Ք. ՏԵՐԱՍՐԱՀԸ

5 Rue de l'Eclipse, *Մարսէյլ*

ՎԱՐԴ-ՊԱՏՐԻԿ ամոլը՝ մասնակցութեամբ

«Աբէլեան» թատերասիրացի

15 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին

կը ներկայացնէ ՊԵՐՃ ՊՌՕՇԵԱՆի

“ՍՕՍ ԵՒ ՎԱՐԴԻԹԵՐ„

Դեղաթիւս երաժշտական տրամ 5 արար։

ՄԵԾ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԸ

ԳԻՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՎԱՐԴ-ՊԱՏՐԻԿ ամոլը

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Salle des Sociétés Savantes — 8 Rue Danton, *մէջբո՝ Սէն-Միշել եւ Օսէոն*

22 Նոյ. կիրակի երեկոյ, ժամը ճիշտ 8,45ին

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱԾՈՒՂ - ՂԱՐԻԲ *Տրամ-օբէրէթ 7 արար*

Փարիզի մէջ միմիայն մէկ անգամ բլլալով այս օբէրէթի երաժշտութիւնը կը վարէ յայտնի թաւխաս ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ, որ կը վերագառնայ Ամերիկա։

Իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն փարիզահայ դերասանուհիներ եւ դերասաններ Պ. Պ. Ա. Դմբէթեան, Մ. Ագնաւուրեան, Ա. Մարաֆեան, Յ. Լաթիֆեան, Կ. Սրապ, Գալփաքճեան եւ Գ. Վահան, Տիկ. Քնար Մաքտոնալտ, Ժէնիա Շահ-Պարոնեան, Օր. Կ. Վարդանեան, Մելինէ, եւլն.։

ԳԻՆԵՐ 5 եւ 10 ֆրանք։

Տոմսերը նախապէս կը ծախուին՝ Գրատուն Հրանտ-Սամուէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince, փարիզ (5)

ՉԱՐԹՕՆԻՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

— o —

Զէ, Սէրգէյը չէր ճանչնար այդ երիտասարդը, թնաւ տեսած չէր, ան չուշտ ուրիշ տեղացի մը լլլնելու էր։

Բայց Հայ էր, անշուշտ որ Հայ էր՝ սեւ աչք, սեւ մազ, դէմքի գծագրութիւնը կասկած չէր ձգեր։

Անշուշտ հոգ չէր կարելի թողուլ վիրաւորը, մտածեց Սէրգէյը եւ ըրժիշկին մօտենալով՝ առաջարկեց, որ իր տպաւորը փոխադրեն։

Բազմութիւնը մի քիչ հեռացնելով՝ բժիշկը Սէրգէյի փախած թէ, երիտասարդը գնդակով վիրաւորուած է։

—Հմմ, բժիշկ, ասոր տակը բան մը կայ··· լաւ կը լինի, որ անմիջապէս քաղաք տանինք, — ըսաւ Սէրգէյը, քիչ մտածելէն վերջ,— ասոր տակ անպատճառ բան մը կայ ···

— Բայց ո՞ւր տանինք ···

— Ես գիտեմ, դուն միայն օգնէ ինձ տպան տանելու։

Բժիշկն ու Սէրգէյը Վարդանի թեւերը մտան,— ոտքի հանեցին ու կամաց կամաց սկսան բարձրանալ Մոնթմարթրի զառիվերը։ Վարդանը թէեւ ինքզինքը գտած էր, բայց ամէն մէկ քայլ առնելուն այնպիսի սուր ցաւեր կը զգար, որ չկրնայեցաւ համար պինդ կը կծէր շրթունքը առատ ներու արանքը առնելով։ Բարեբախտաբար, երբ կոնտը բարձրացան, հոն կառք մը գտան։

— Տպայ, քչ Գալուստենց տունը, — հրամայեց Սէրգէյը ու բժիշկին հետ իրենց մէջտեղը առին Վարդանը, որ նուաղելու վրայ էր։

— Ինչո՞վ է,— կանացի ձայն մը հարցուց ներսէն, երբ կառքը կանգ առնելով Գալուստի տան առջեւ, դուրս ծռեցաւ Սէրգէյը։

— Ես եմ, Սէրգէյը։

— Վա՛հ, էս ի՞նչ խապար է, Սէրգէյ, լուսը քեզ տեսնողին,— եւ Գալուստի որբեւայրի քոյրը դուրս լայն բացաւ, որ հօրեղբօր տպան ներս մտնէ։

— Հետս դոնախ (հիւր) ունիմ ··· Գալուստը տունը չէ՞··· Հըմ վնաս չունի,— ու աչքով ըրաւ բժիշկին, որ Վարդանը կառքէն իջեցնէ ու ներս բերէ։

— Հը՞, Վարդուհի,— դարձաւ Սէրգէյը տանտիկնոջ, երբ երեքով նստան բակի թախթին վրայ,— էս ըրիտասարդը կը ճանչնա՞ս։

— Բա ես իմ, (ի՞նչ դիտնամ),— պատասխանեց միւսը,— մեր տունը խօմ քարվանսարայ է, օրական հարիւրը կը մտնէ՝ հարիւրը կ'ելլէ··· Վախ, մեռելի գոյն ունի խեղճը ··· հիւա՞նդ է ···

Այդ պահուն տանտունէն երիտասարդ աղջիկ մը դուրս եկաւ՝ ժողովրդական երգ մը մրմռալով։ Հազիւ թէ Սէրգէյը տեսած՝ վրայ վազեց ·

— Վայ, քեռի Սէրգէյ, էս ինչպէ՞ս եղաւ որ մեզի յիշեցիր։ Բարեւ ձեզ, պարոն բժիշկ,— ու յանկարծ չփոթած նայեցաւ Վարդանին։ կարծես թէ պիտի ճանչնար այդ երիտասարդը։ անշուշտ տեղ մը տեսած էր, բայց ո՞ր տեղ։

Վարդանը, գլուխը յենած բժիշկի ուսին, կիսախուփ աչքերով կը հետեւէր աղջկանը։ Ժպիտի նման բան մը խաղաց դէմքին վրայ ։

— Վայ, ինչպէս ալ չյիշեցի, մայրիկ, մեր երեկոյեան հիւրն է։ էն՝ որ Վահէի հետ··· Վուշ, ի՞նչ ունի, ի սէր Աստուծոյ, ի՞նչ է պատահեր ···

Եւ Լուսիկը կարեկցալար մօտեցաւ տղուն ։

— Երկար պատմութիւն է, օրիորդ Լուսիկ, նախ եւ առաջ պէտք է հանդստացնել եւ···

— Անշուշտ, անշուշտ, ես քեռիս սենեակը կարգի դնեմ մէկ,— ու աղջիկը արագ մտաւ Գալուստի սենեակը։

— Տէ, իմ գործս վերջացաւ, ես պիտի վերադառնամ դիւքանս (խանութ)։ Բժիշկ, չըսի՞, որ ես դիտեմ թէ ո՞ւր պէտք է տանիլ,— ինքնաբաւականութեամբ ծիծաղեցաւ Սէրգէյը,— Վարդուհի, Գալուստին բարեւ ըրէ ։

Անգամ մը ևս Վարդան-Պուլախ իջեք՝ մէկտեղ ճաշենք··· է, ես գնացի ։

Երբ բժիշկը Լուսիկի օգնութեամբ պառկեցուց Վարդանը Գալուստի անկողնին մէջ, անմիջապէս դեղագիր մը գրեց եւ կառապանին հետ ճամբեց Աթթաֆեան փողոցի վրայ գտնուող դեղատունը։

Գնդակը բաւական խոր մխրճուած էր աղդրի վերի կողմը, ոսկորին մօտ։

Բժիշկը միայն վէրքը լուաց, երկար սպեղանի մը կտրեց բացուածքին մէջ եւ երեկոյեան գալու խոստումով մեկնեցաւ՝ պատուիրելով Լուսիկին, որ եթէ Վարդանի տաքութիւնը բարձրանայ, սրտակի դեղէն դնել մը տայ, ժամը անգամ մը։

Վարդանը անկողին իյնալուն պէս քնացաւ։ Երկու կիները, առեն մը քովը նստելէն վերջ, դուրս եկան բակը։

— Երթամ՝ Գալուստ մօրեղբայրը կանչեմ,— ըսաւ Լուսիկը,— Մայրիկ, դուն հիւանդին քով մնացիր։ Երանի մօրեղբայրը դուրս գացած չլլլնէր ··· սիրտս այնպէս անհանդիստ է ։

— Պալամ, հիմա ո՞ւր պիտի գտնաս քեռիդ ··· ո՞վ գիտէ՝ որտեղ է ···

— Ես կը գտնամ,— Եւ Լուսիկը դուրսկը դնելով ամապարանքով փողոց ելաւ ։

Հէշտ էր ըսելը թէ կը գտնայ ։ Երբ Լուսիկը Աթթաֆեան փողոցի անկիւնը հասաւ, քանի մը վայրկեան հոն կեցաւ ու մտածեց։ Արդեօք քաղաքի՞ն այդին երթամ, թէ Թեմական վարժարանը, ուր երբեմն կը լինէր Գալուստը՝ ընկեր ուսուցիչներու հանդիպելու համար։

Լուսիկը գլուխը չարժեց վճռական ձեւով մը եւ դէպի քաղաքային այդին քալելէն ուղղեց։ Բժիշկ Տէր Յակոբեանի տունը ճամբու վրայ էր։ Բժիշկը Գալուստի մօտ ընկերն էր, գոնէ ծանիքը։ անշուշտ կը գիտնայ Գալուստի տեղը, թերեւս նոյնիսկ բժիշկի մօտ լինէր ան։

— Տէօմինկա (մօրաքոյր) բժիշկը տո՞ւնն է ։

— Չէ, պալամ, երէկ երեկոյեան կոմս կանչեցին Փարաքարէն, դեռ չէկած ··· Գիտնաս թէ որքան անհանդիստ եմ··· Ինչո՞ւ ուշացաւ տղան···

— Տէ, բան չկայ տէօմինկա,··· բժիշկ է, երբեմն կ'ուշանայ ··· մօրեղբայրս հոս եկա՞ւ ։

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ DIMANCHE 15NOVEMBRE 1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3270 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՕՍՔ ԻՄՕՒՔ

ԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՆՈՒԻՐԱԳՈՐԾՈՒԻՄԸ

— · —

Տասնեւվեց գրասչունչ ձմեռներ անցան այն օրէն իվեր, երբ հիւսիսի եւ հարաւի զաւազիրները միացեալ ուժերով խեղդեցին Հայաստանի անկախ Հանրապետութիւնը, որ հազիւ երեսուն ա – միս միայն չնչած էր:

Այդ թուականէն սկսաւ նոր Golgotha մը հայ ազատատենչ ժողովուրդին համար:

Դարերու տարկուէնէն եւ չիսուն տարուան յեղափոխական պայքարներէն վերջ, ազատութեան արշալոյսը ծագած էր Արա– բաի կատարէն 1918 մայիս 28ին, լոյս եւ կեանք չնորհելով յա - տաբեկ հոգիներու եւ վշտակոծ սիրտերու: Ապրիլ 24ի վրէժը լուծ- ուած էր Մայիս 28ով: Զուիցեա սակայն 1920 նոյեմբեր 29ը, որ թաղեց բոլոր երազները եւ սուգի մատնեց դարձեալ հայութիւ- նը երկրէն մինչեւ Սիբիւռք:

Եւ այդ օրէն սկսեալ տարկամութիւնը բոյն դրաւ կրկին մեր ժողովուրդի այն մասին մէջ, որ անցեալին չէր դադրած բնաւ «ազգասէր» ըլլալէ եւ որ սակայն զոհողութեան ո՛չ մէկ բաժին բերած էր ազատագրական պայքարներուն:

Աշխրհային վարչածեւը դարձաւ փրկութեան լաստ մը՝ ո - րուն կառչեցան անձնազոհութեան անընդունակ այս տարրերը, պարակելու համար իրենց հոգիները պարապութիւնը:

« Հայկական չարաբաստիկ Դատը լուծուած էր» անոնց հա - մար: Այսպէս յայտարարեցին հանրային բեմերէն եւ թերթերու սիւնակներէն: Աշխրհային Հայաստանը՝ իր ներկայ սահմաննե- րով եւ վարչածեւով խոչոր լուծումն էր Հայկական Դատին, ո – րուն համար ա՛նքան զոհեր տուած էր այս ժողովուրդը:

Այս անբարոյացնող մտայնութիւնը ժամանակի ընթացքին ծա- ւալեցաւ հետզհետէ՝ խաթարելով նկարագիրները եւ յուսալքելով հոգիները:

Ու այսօր, երբ Սահլին նոր «Նոյեմբեր 29» մը կը պատրաստէ՝ Հայաստանի յօդուածումը նուիրագործելու համար Սահմանադրու – թիւնով մը, նոյն այդ ապազգայնացած տարրերը ծափ ու ծնծղայ կը զարնեն՝ առընաքարշ երկրպագելով Մոսկուայի ինքնակալին առջեւ:

Հայկական հին տարկամութիւնը, որ կուգայ դարերու խո - րէն, իր գլուխը ցցած է 16 տարիէ իվեր եւ այսօր կը սպառնայ ի սպառ թաղել Հայկական նուիրական Դատը:

Այդ սպաննող մտայնութեան դէմ ծառացած է հայ ժողովուր- դի լաւագոյն առաքինութեանց հարազատ ներկայացուցիչ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, որ պարզ ու յստակ կը յայտարարէ թէ՝

1.– Հայկական Դատը լուծուած չէ, որչափ ատեն որ հայ ժո- ղովուրդին կէսը իր պատմական հայրենիքէն դուրս կ'ապրի.

2.– Հայկական Դատը միշտ վտա կը մնայ, որքան ատեն որ հայրենի հողերը բռնագրաւուած եւ օտար տիրապետութեան են- թարկուած են.

3.– Ներկայ Հայաստանը կորիզն էայն մեծ հայրենիքին, ո - րուն իրաւունք ունի այս ժողովուրդը պատմականօրէն եւ իր թա – փած արդար արիւնին պատճառաւ:

4.– Այդ կորիզը զարգացնելու եւ մեծցնելու համար հայ ժո– ղովուրդը պարտաւոր է ստանձնել ամէն զոհողութիւն, նիւթա - կան, ֆիզիքական թէ բարոյական:

Սահլինեան նոր Սահմանադրութիւնը պիտի դայ նուիրագոր- ծելու այն աններելի անիրաւութիւնը, որ գործուեցաւ մեր հայ - րենիքին դէմ երկու դաւադիր պետութեանց կողմէ 16 տարի ա - ռաջ: Անիկա կը սպառնայ միանգամ ընդ միշտ խափանել հայկա – կան կորիզին զարգացման եւ ուռճացման կարելիութիւնները: Կրեմլին կ'ուզէ ներկայ նեղ սահմաններուն մէջ եւ խոպան հողե – րու վրայ խեղդել հայ չինարար ժողովուրդը, որ բարգաւաճելու և ընչելու համար հողի ու ազատութեան պէտք ունի:

Մինչեւ հիմա Կովկասեան Համադաշնակցութեան պիտակին տակ կը ծածկէին Հայաստանի հանդէպ գործուած անարդարու - թիւնը: Համադաշնակցութեան մէջ սահմանային խարուիչն չկար, կ'ըսէին եւ այս ձեւով կը քնացնէին հայ ժողովուրդը: Իսկ այժմ պիտակներն ու դիմակները նետուած են եւ բացէ իրաց կը յայտարարեն թէ Հայաստան պէտք է չնչահեղձ ըլլայ 29000 քառ. քիլոմեթրի սահմաններուն մէջ: Զեն ուզեր տեսնել Սիւիւռքի 800 հազար հայութիւնը, որ «հայմահլոս» դարձած է եւ կը հալի ու կը հիւծի օտար աստղերու տակ, ամէն օր քայլ մը աւելի կը խրի աւազուտքին մէջ, ճուլուելով ու լուծուելով տեղական տարրերու մէջ: Զեն ուզեր հաշուի առնել այն անհամար զոհերը.– հայ ժողովուրդին կէսը – որ ողջակիզուեցան ազատութեան սեղա- նին վրայ: Զեն ուզեր նոյնիսկ յիշել ազգերու ինքնորոշման սկզբ– բունքը, որուն արձագանգը կուտար բարձրաղաղակ՝ իրենց մեծ մարգարէն Լենին, երբ դեռ պէտք ունէին հայկական արիւնին:

Ու գործուած այս անարդարութեան հանդէպ լուռ կը մնան երկկի «ազգասէր»ները, որոնք այսօր «Հայաստանասէր» դարձած են: Ո՛չ միայն լուռ կը մնան եւ գլուխ կը ծռեն, այլեւ կը քաջալե– րեն այս դաւադրութեան հեղինակները՝ ցուցադրելով իրենց ստրուկ հոգիին ամբողջ ապականութիւնը:

Հայ ժողովուրդի պիտակից դասակարգը մեծ զայրոյթով կը դիտէ սարքուած այս նոր դաւադրութիւնը եւ երբեք չպիտի ճանչ- նայ անիրաւութեան նուիրագործումը: Հայկական Դատը անոր համար կայ ու կը մնայ միշտ անլոյծ՝ որքան ատեն որ Հայը սէր ու տիրական չէ դարձած իր ազատ, անկախ ու պատմական հայ - րենիքին:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՍԱԼԱՆԿՐՈՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ծեծկռտուք Ֆրանս. Երեսփ. Ժողովին մէջ

Ինչպէս յայտարարուած էր, ուրբաթ կէսօրէ վերջ հարցապնդում մը կա- տարուեցաւ ներքին նախարար Սալանկրոյի անցեալին մասին:

Ամիսներէ ի վեր աջակողմեան թերթերը պայքար կը մղէին Սալանկրոյի դէմ, զայն ամբաստանելով թէ, ռազմաճակատին վրայ, լքած է ֆրանսական խրամատները՝ զերի իյնալու նպատակով Գերմանացիներուն: Զինուորական մարմին մը քննեց այդ ամբաստանութիւնը պրպտելով բանակին դիւանաթուղ- թերը եւ յայտարարեց թէ պատերազմական առեանը անպարտ արձակած է Սալանկրօն՝ «փախուստի» այդ պատմութիւնը քննելէ վերջ:

Աջակողմեան երեսփոխանները չգոհացան այդ յայտարարութեամբ եւ ուրբաթ օր հարցապնդում մը կատարեցին՝ պատոյ առեան պահանջելով:

Երեսփ. Ժողովի ուրբաթ օրուան նիստը բացուեցաւ ջղային մթնոլորտի մը մէջ: Մամուլի ներկայացուցիչներ, հետաքրքիրներու մեծ թիւ մը կը հե- տեւէին այն մենամարտին, որ տեղի կ'ունենար, նախ հեզնախառն բաց - դանչութիւններով, ընդմէջ աջակողմեան եւ ձախակողմեան երեսփոխանն - ներու: Շուտով խօսքի մենամարտը փոխուեցաւ իրական ծեծկռտուքի մը: Ձա - խակողմեան երեսփոխանները նետուեցան առաջ, աջակողմեան երեսփոխան– ներուն վրայ,– բռունցքները իջան բարձրացան, քիթ ու բերանի չհայեցան, ակնոցները օդը ելան, պոչտուք, աղմուկ: Ի վերջոյ հասան բարապանները և ատենկ տեսարաններու վարժ՝ ցոյց տուին իրենց խաղաղարարի ճարտարու- թիւնը: Երեսփ. Ժողովին նախագահը, էռիօ, առաջին իսկ աղմուկին, երբ տե- սաւ որ կարելի չէ խօսք հասկցնել, գլխարկը դրաւ եւ դուրս ելաւ: Նիստը փակուած էր:

Մօտ կէս ժամ վերջ վերսկսաւ նիստը: Լէոն Պլում բեմ ելաւ եւ պատմու- թիւնն բրաւ Սալանկրոյի անցեալին.

— Սալանկրօ չէջուն -– բաներէ էր, խրամատէ խրամատ կը տանէր կը բերէր հաղարապետ Առնուլի հրամանները: 1915 հոկտեմբերի սկիզբը զեմա- նական հրետանին դժոխային կրակ մը կը տեղար Ֆրանսական դիրքերուն վր- րայ: Երբ կրակը կը դադրի, կէս օրէ մը վերջ, Սալանկրօ կը հանէ իր հա- մալղեստը, կը նետէ զէնքերը եւ խրամատէնդուրս կը նետուի, երթալ գտնե - լու համար յիսնապետ մը, որ ինկած էր երկու թշնամի դիծերուն միջեւ: Խոստացած էր, յիսնապետին մահէն առաջ, վրայէն առնել թուղթերը՝ եթէ զարնուի: Երբ կը հետանայ Ֆրանսական խրամատներէն, զերի կը բռնուի: Պատերազմական առեանը անպարտ կ'արձակէ Սալանկրօն, երբ կը քննուի իր հերոսական ընթացքը, բայց կը կարծուէր թէ Սալանկրօ սպաննուած է: Վերջը կը լսուի որ Սալանկրօ զերի ինկած է: Եւ ահա կասկածը,– Սալան - կրօ ընկերվարական էր, ուրեմն զինապաշտութեան թշնամի՝ դասալիք մը:

Սալանկրօ զերութեան մէջ, երբ տարապարհակ աշխատանքի տարուած էր զերմանական պատերազմական գործարաններու մէջ, բանթող կազմա - կերպած է Գերմանացիներուն դէմ:

Այս բացատրութիւնները եւս չգոհացուցին ընդդիմադիրները: Երեսփո- խան մը պահանջեց որ խօսի բուն իսկ մեղադրեալը: Սալանկրօ բեմ ելաւ եւ յայտարարեց թէ կուտայ է ռազմաճակատին վրայ, մահը աչքն առնելով՝ փորձած է կատարել խոստումը զոր տուած էր ռազմաճակատին վրայ ինկած ընկերոջ մը՝ Գերմանացիներուն հիացման արժանանալով, թէ ընկերվարական է, բայց անվախ զինուոր մը:

Ի վերջոյ ներկայացուեցաւ բանաձեւ մը, որով անհիմն կը յայտարարուի Սալանկրոյի դէմ ուղղուած ամբաստանութիւնը եւ վստահութիւն կը յայտ - նուի կառավարութեան, թելադրելով որ առաջին առթիւ խորհրդարանին ներ- կայացնէ մամուլի օրէնքին բարեփոխութեան մասին օրինագիծ մը:

Բանաձեւը ընդունուեցաւ չախչախիչ մեծամասնութեամբ մը:

Վստահութիւն կը յայտնուի Տալադիէի

Ինչպէս երէկ գրեցինք, երեսփ. Ժողովի բանակի յանձնախումբը խիստ քննադատութեան մը ենթարկած էր պատերազմական նախարարին զեկոյցը: Իսկ այդ մասին որուելիք բանաձեւը յետաձգուած էր երկու շաբաթ: Տալա - դիէ պահանջեց նախագահէն անմիջապէս նիստ հրաւիրել յանձնախումբը, աւելցնելով որ չի կրնար սպասել երկու շաբաթ: Նոյնիսկ կը սպառնար հրա- ժարիլ, եթէ յանձնախումբը վերապահութեամբ ընդունէր իր ծրագիրը:

Ուրբաթ կէսօրէ վերջ, յանձնախումբը դարձեալ նիստ գումարելով լսեց պատերազմական նախարարին յայտարարութիւնները: Ցետոյ ներկայացուե- ցաւ բանաձեւ մը, որ կ'ընդունի թէ ներկայ պայմաններուն մէջ անկարելի է կրճատել զինուորական ծառայութեան չրջանը, թէ բանակը բացարձակապէս հետու պէտք է պահուի քաղաքականութենէն, թէ կը գնահատէ պատերազմի- կան նախարարին յայտարարութիւնները երկրին պաշտպանութիւնը առաւելա- գոյն չափով զարգացնելու մասին:

Բանաձեւը ստացաւ 28 քուէ թէր, դէմ՝ 0,–– ձեռնպահ՝ 5 համայնավար- ները:

ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

— · —

Պերլինի թերթերը կը գրեն թէ սարսափի նոր ալիք մը կ'անցնի ներկայիս բռնապետ Ռուսիոյ վրայէն, ուրկէ ամէն օր նոր լուրեր կը հասնին արոցկիա- կաններու զանգուածային ձերբակալութեանց մասին: Կեփէուն ձերբակա - լած է նաեւ գնդապետ մը այն ամբաստանութեամբ թէ կը դաւադրէ Սթալինի դէմ: Ռուսիոյ նոր հարցաքննութեան մը ենթարկուեցաւ: Ահաբեկումը այս անգամ ուղղուած է մտաւորականներուն դէմ: Ա՛յս պատճառով սկսան «մաք - րագործել» օրաթերթերու եւ պարբերաթերթերու խմբագրութիւնները: Կու- սակցութենէն հեռացուած են խորհրդային գրողներ Սելվինովսքի, Թարա- սով, Ռոսիանով, Կրուտսքով, Թրոշինսքի:

Զրոյց չրջեցաւ պահ մը թէ Անգլիացիներ ալ ձերբակալուած են Գերմա- նացիներու հետ: Թէեւ այժմ կը հերքուի այս լուրը, սակայն անգլիական դես- պանատունը կը մնայ հսկողութեան տակ: Ասոր համար, ինչպէս Լոտոնէն կը հաղորդեն, երեսփոխան մը հարցապնդում պիտի ուղղէ կառավարութեան, վաղը երկուշաբթի, երեսփ. Ժողովին մէջ:

ՀԱՅ ՓԱՓԱ ԷՖԹԻՄՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Կ'ՈՒԶԵՆ ՓԱԿԵԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

— o —

« Գուրուն » կը գրէ ·— Լայիք քրիստոնեաներու միութեան տարեկան հա- մաժողովը տեղի ունեցաւ Պէյօղլու, Ֆրանսական թատրոնին մէջ: Սրահը ծայ- րէ ի ծայր լեցուն էր, ընկերակցութեան բոլոր անդամները եկած ըլլալով: Ըն- կերակցութեան նախագահ Դաւիթ Երզմազ (Սավուլեան) բացաւ ժողովը եւ այսպէս սկսաւ իր ճառը·

— Մեր միութեան կանոնադրին առաջին յօդուածը կ'ըսէ· «Միութիւնը հիմնական օրէնքի սրամադրութեանց համաձայն կատարեալ թուրք հայրե - նակիցներ կը պատրաստէ: Հիմնական օրէնքը ճչդած է թուրք հայրենակցու- թեան պայմանները»:

Դաւիթ Երզմազ յետոյ բսաւ թէ քրիստոնեաները կատարեալ թուրք են եւ այսպէս չարունակեց խօսքը· «Մենք Թուրք ենք եւ բառին կատարեալ առու - մով Թուրք մնալ կ'ուզենք: Թուրք ըլլալ չի նշանակեր զրպանին մէջ թրքական անձնագիր ունենալ: Թուրք ըլլալ կը նշանակէ թուրք դառնալ մշակոյթով, ընկերային կեանքով, լեզուով, մտածումով եւ սիրտով»:

Ցետոյ խօսք առաւ միութեան ընդհանուր քարտուղար Աբամ Արսլան եւ բսաւ· «Մենք առաւելապէս ազատութիւն կը դնենք մեր այս հաւաքոյթնե- րուն մէջ, մինչդեռ փոխարէնը բան մը չենք ըներ: Մեր ազգը տակաւին կը կարդան փոքրամասնութեանց վարժարաններուն մէջ: Այլեւս գոցենք այդ վարժարանները: Միայն թուրք դպրոցներու մէջ կարելի է թրքական մշա - կոյթ տալ մեր ազգ: Թուրք օրէնքները ամէն իրաւունք տուած են մեզի: Փոք- րամասնութեանց իրաւունքներէն օգտուիլը ի՞նչ պիտի ըլլայ: Միակ ուղիղ ճամբայ մը կայ·— Աթաթիւրքին կողմէ լուսաւորուած ուղին: Ամէն Թուրքի պարտականութիւնն է քալել այս ուղիէն »:

Ցետոյ նոր վարչութեան անդամ ընտրուեցան հետեւեալները·

— Դաւիթ Երզմազ, Աբամ Արսլան, Լէւոն Տիլէք, Սէթ Գօլիւեր (Գա - լատասէռ), Օգթ· Այթայ: Փոխ-անդամ ընտրուեցան՝ Տօքթ· Պօղոս Մարքիս, Բիւզանդ Տամլամա, Արմենակ, Երուանդ Երէսէ, Յովսէփ Ոսկան, Աբամ Սէր- թէլ, Հրաչեայ :

**** « Ճումհուրիյէթ »ի համաձայն, Աբամ Արսլան ըսած է նաեւ հետե - եալը· «Ինչո՞ւ մեր ազգը կը զրկենք փոքրամասնութեանց մասնաւոր վար - ժարանները, թուրք ազգային տարրեր կրթութիւն մը տալու համար անոնց: Գոցենք այդ դպրոցները եւ մեր ազգը թուրք դպրոցներ զրկենք »:*

Համաժողովին նախագահ ընտրուեցաւ Գարեգին, Բ· նախագահ՝ Լէւոն Եուվան :

Տարագրուած Քիւրտերուն արգիլուած է որեւէ կապ բնակչութեան հետ

Թուրքիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը կուսակալութեանց հրահանգ տուած է որ Արեւելեան նահանգներէն Արեւմտեան նահանգները փոխադրուած կա- կածելի անձերը նոր տեղին մէջ տեւական կերպով հաստատուին եւ անոնց հին վայրին հետ եղած բոլոր կապերը ի սպառ կտրուին:

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՀԻՆԳ ԲԱՆԱԿՆԵՐԸ ՆՈՑՆ ՁԷՆՔԵՐԸ ՊԻՏԻ ԳՈՐԾԱԾԵՆ

Կը հաղորդուի թէ Պալքանեան Համաձայնութեան սպայակոյտերու պե- տերը, որ ներկայիս ժողով կը գումարեն Պուքրէշի մէջ, չատ կարեւոր խոր - հրդակցութիւնները կը կատարեն լուրջ ծրագրի մը չուրջ: Այսպէս, կ'ըսուի թէ պատրաստուած է ծրագիր մը, որով Փոքր եւ Պալքանեան Համաձայնու - թեան հինգ անդամները (Թուրքիա, Եուկոսլաւիա, Ռումանիա, Յունաստան եւ Զեխիա) նոյն զրուքեամբ զէնքեր պիտի գործածեն իրենց բանակներուն մէջ:

Կը հաղորդուի նոյնպէս թէ Պալքանեան Համաձայնութեան սպայակոյ - տերու ժողովը հետեւեալ որոշումները տուած է·— 1· Պատերազմի պարա - գային՝ միակ հրամանատարութիւն մը կազմել: 2· Վերջին զրուքեամբ զէն - քեր եւ ռումբեր գործածել: 3· Զօրամասեր եւ սպաներ փոխանակել :

Բարեկարեական դպրոցի Լիբանանի եւ Ֆրանսայի միջեւ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ ստորագրուեցաւ Լիբանանի եւ Ֆրանսայի բարեկամական դաշինքը, ի ներկայութեան Ֆրանսայի մարզպանին, Լիբա - նանի հանրապետութեան նախագահին, դաշնագիր պատուիրակութեան եւ ե- րեսփոխաններու :

Այս դաշինքը մօտաւորապէս նման է Ֆրանքեւսուրիական դաշնագրին, որ ստորագրուեցաւ վերջերս Փարիզի մէջ, վաւերացուելու պայմանով սու- րիական ընտրութիւններէն վերջ, 1 դեկտեմբերին: Ինչպէս Ֆրանքեւսու- րիական դաշինքը անկախութիւն կուտայ Սուրիոյ, այս դաշինքն ալ նոյնպէս անկախութիւն կուտայ Լիբանանի, սակայն ստորագրութենէն 3 տարի վերջ միայն իրօրու պիտի դառնայ այդ անկախութիւնը, երբ Լիբանան կը մտնէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Ալեխսեև կը գործէր Գերմանացիներուն հաշուոյն

Անցեալ մարտին Փարիզի մէջ ձերբակալուեցաւ ռուսական թերթի մը խմբագիրը, Ալեքսեև, իբրեւ լրտես՝ Գերմանիոյ հաչուոյն, որ ներկայիս կը դանուի տակաւին բանտը: Երբ Մոսկուայի մէջ վերջին ձերբակալութիւնները կատարուեցան ու բանտարկուեցաւ նաեւ Գերմանացի վրօֆէսօր Հէօցը,– նոր տեղեկութեան մը համաձայն, կը հաստատուի Հէօցի ձերբակալութիւնը, զոր կը հերքէին երէկ,– հասկցուեցաւ որ Ալեքսեև եւ Հէօցը զաղտնի յարա- բերութիւն կը մշակէին իրարու հետ: Ալեքսեև իր թղթակցութիւնները կը կատարէր Զուիցերիոյ մէջ ցոյց տրուած հասցէով մը, միջազգային լրտես- թեան համակատուով :

Ռուս խմբագիրը, իբրեւ քարտուղարը Զօր· Կուչքովի, նախկին պատե - րազմական նախարարը Ռուսիոյ, ինք կը կատարէր զօրավարին թղթակցու - թիւնները: Ֆրանսական իշխանութիւնները այդ գրաւուած թղթակցութիւն - ներէն տեղեկացան թէ Ալեքսեև մասնակից է դաւադրութեան մը եւ կապեր ունի գերմանական լրտեսական կազմակերպութեան մը հետ: Իր մասին կատարուած քննութեանց այդ արդիւնքը Ֆրանսական իշխանութեանց կողմէ հաղորդուեցաւ Փարիզի խորհ· դեսպանատան պինուորական կը - ցորդին: Ասոր վրայ էր, որ Մոսկուայի մէջ ձերբակալուեցան Փրօֆ· Հէօցը եւ իր մարդիկը:

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ· ԷՋ)

ՀՈԿԼՈՒՐ

ՂՈՂՈՏՈՍ ՎԱՅԳԼՈՒՔՍՏ ՍՍՏՈՒՑՎԱԾԸ

Ամառային արձակուրդի ժամանակ Հոկլուրը ստացել է ուսուցչուհի Ա. Ղազարյանի նամակը, որտեղ նա գրում է, որ Ղողոտ գյուղի դպրոցի աշակերտները ամառային արձակուրդի ընթացքում ոչ միայն չեն մոռացել իրենց սովորածը, այլև ավելի հարստացրել են իրենց գիտելիքները։ Ուսուցչուհին գրում է, որ աշակերտները ամառային արձակուրդի ընթացքում կարդացել են շատ գրքեր, որոնք ուղարկել է Հոկլուրը։ Նամակում ասվում է, որ աշակերտները ամառային արձակուրդի ընթացքում ոչ միայն կարդացել են, այլև ուսումնասիրել են կարդացածը։ Նրանք ամեն օր հավաքվել են դպրոցում և քննարկել կարդացած գրքերը։ Ուսուցչուհին գրում է, որ աշակերտները ամառային արձակուրդի ընթացքում ոչ միայն չեն մոռացել իրենց սովորածը, այլև ավելի հարստացրել են իրենց գիտելիքները

Ինչ որ ես ասացի, ասացի ոչ թե ինձ համար, այլ ձեզ համար, որ դուք ապրեք ավելի լավ, ավելի ազնիվ, ավելի մարդավարի կյանքով։ Ես ասացի, որ մեր ամբողջ կյանքը պետք է ծառայի ոչ թե անձնական նպատակների, այլ ամբողջ ժողովրդի շահերին։ Ես ասացի, որ ամեն մի կոմունիստ պետք է ապրի ոչ թե ինքն իր համար, այլ ամբողջ ժողովրդի համար

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

ՄԱՏՐԻՏ ՊԻՏԻ ՊԱՇԱՐՈՒԻ

Ապստամբ բանակին հրամանատարութիւնը կը թուի թէ այլեւս հրաժարած է գրոհով մը գրաւել Մատրիտը,— չատ վտանգաւոր փորձ մը պիտի ըլլար այդ, որովհետեւ հարկ պիտի ըլլար գրաւել մայրաքաղաքը տուն առ տուն։ Ճանկարձական գրոհները, ինչպէս հարաւէն եւ արեւմուտքէն ապստամբները ապարդիւն անցան Մատրիտի ցոյց տուած հերոսական պաշտպանութեան առջեւ։ Զօր. Ֆրանքոյի չրջապատին մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ կարելի չէ «քշել» պաշտպանները, կամ պէտք է անխնայ ռմբակոծել մայրաքաղաքը, կամ պաշարել բոլորովին։ Արդարեւ դինուորական նոր չարժումներ սկսած են հիւսիսէն, նպատակ ունենալով կտրել արեւելեան ճամբան, որ ազատ կը մնայ։ Արդէն առանց այդ ճամբուն սպառնացող ճակատագրին՝ Մատրիտ կը նեղուի անուշդի եւ ջուրի պակասէն։

Մատրիտի հարաւային եւ արեւմտեան ճակատին վրայ կը չարունակուի թնդանօթային մենամարտը, իսկ քաղաքին վերեւ օդանաւերու կռիւը։ Ապստամբները կործնցուցին երկու օդանաւ։

Այրի Տիկ· Մարի Լուիզ Փափազեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկ· Եւփիմէ Փափազեան (Պոլիս), Տէր և Տիկ· Լեւկրա, Տէր և Տիկ· Կարապետ Տէմիրճեան եւ զաւակը (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ· Համբարձում Պետոյեան եւ զաւակը (Փարիզ), Օր· Աննա Փափազեան (Պոլիս), Այրի Տիկին Հայկուհի Գըլըճեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Օր· Հրանդուհի Մարտիկօղլու (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Զաքար Պետոյեան եւ զաւակունք (Սոֆիա), Տիկին Նաեւ Փափազեան, Գըլըճեան եւ Մարտիկեան ընտանիքները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն, որդւոյն, փեսին, եղբօր, մօրեղբօր, քեռորդւոյն եւ ազգականին՝

ԼԵՒՈՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

դառնադէպ մահը, որ տեղի ունեցաւ նոյեմբեր 12ին, ինքնաշարժի արկածի մը հետեւանքով, երիտասարդ հասակին մէջ։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ 16 նոյեմբեր, վաղը, երկուշաբթի առաւօտ ժամը 11ին Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 բիս ժան Կուժօն, ուրկէ հանդուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Վէննէյի գերեզմանատունը։

Մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

Մեզի կը հաղորդեն Այրի Տիկին ԵՒԳԻՆԷ Լ· ՃԻՎԱՀԻՐՃԵԱՆի մահը որ տեղի ունեցած է 14 նոյեմբեր, Շաբաթ առաւօտ ժամը 2ին, Մոնթէյի (Լօզան) մէջ։ Հանգուցեալը Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան հիմնադիր անդամուհիներէն էր եւ ատենապետուհին Որբերու Օգնութեան մասնաճիւղին եւ մասնակցած է Ադֆատախնամի եւ բարեգործական միութիւններու։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, յառաջիկայ շաբաթ։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ԹիԻԼ

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան

Կազմակերպուած Ֆ· Հ· Կապոյտ Խաչի Անկեան մասնաճիւղին կողմէ

Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկեան լճին դէմ, Cascade du Lacի սրահը

ԿԸ ԽՕՍԻ ՅՈՒՔԱ. Շ. ՑՅՎԱԶԵԱՆ

Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔ

Մասնակցութեան համար մուտք՝ **5** ֆրանք

ԲԱՆՈՒԱԾ ՕՐԵՐ

Ֆրանսահայ Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը կազմակերպած է

Պարահանդէս

6 դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4—12

Salle Victor Hugo, 46bis rue St. Didier

«Պատուի Օր»

Դեկտ. 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2—12

Ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականները չխանգարուելու համար

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկին Կ· Ճօլկունեան եւ զաւակունք իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Պ· Մխիթար Քեամթիլեանին եւ պարագաններուն իրենց հօր՝ ԱԼԵՔՍԱՆ ՔԵԱԹԻՊԵԱՆի մահուան առթիւ։

ՇՈՒՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկ· Գաբրիել Միլօեան, Տէր եւ Տիկ· Ա.Ռքօեան, Պ· Ասատուր Միրեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկ· Յարութիւն Մուրատեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկ· Քաջունեան, Այրի Տիկ· Մուրատեան եւ զաւակունք, Օր· Մարիամ Մուրատեան (Հալէպ), Տէր եւ Տիկ· Գ· Մուրատեան, Տէր եւ Տիկ· Յակոբ Մուրատեան (Հալէպ), Տէր եւ Տիկ· Գէորգ Մուրատեան (Հալէպ), Տէր եւ Տիկ· Մանօեան, Տէր եւ Տիկ· Համբարձում Պիպպիլեան, Տէր եւ Տիկ· Փոլոեան, իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի զաւկին, սանին, հօրեղբօրորդւոյն, թոռան, քեռորդւոյն եւ ազգականին փոքրիկն ՎԵՐԺԻՆ ՄԻԼՕԵԱՆԻ դառնակսկիծ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ 28 Հոկտ.ին, 7 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ, սէն Լուս, կրան փէն (Մարսէյլ)։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի հայերէնի դասընթացքները սկսած ըլլալով, կը հրաւիրուին ծնողքները արձանագրել իրենց տղաքը հիգշաբթի առաւօտները դասախօսութեան սրահը, Mutualité-ի դէնքին մէջ, 24 rue St. Victor, Փարիզ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նոր սերունդին մէջ հայ լեզուի պահպանման համար, Ֆրանսահայ կապոյտ խաչի Անկեան մասնաճիւղը ձեռնարկած ըլլալով մատենադարանի մը հիմնարկութեան, կը խնդրէ հայ գրավաճառներէ, գրողներէ, հրատարակիչներէ եւ անհատներէ, որ իւրաքանչիւրը մէկ մէկ օրինակ նուէր ղրկել իրենց հեղինակած կամ ունեցած գրքերէն, վստահ ըլլալով որ մեծապէս օժանդակած պիտի ըլլան ազգօգուտ գործի մը։

Նուիրատուներէն կը խնդրուի հետեւեալ հասցէին ղրկել իրենց նուէրները.— Mr. M. Nalbantian, 14 rue de Puisaye, Enghien-les-Bains (S. et O.)

ՀԱՄՁԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դերձակ Արշաւիր Բարսեղեան տեղափոխած է՝ 4 rue Faubourg Poissonnière, Paris (10)։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՕՖԻԱ, Կ. Ղ.— Պ. Ֆրունճեանի հասցէն է՝ Frankfurter Allee 363. Berlin O 34։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Համազգայինի Փարիզի Վարչութեան Թէյասեղանը տեղի կ'ունենայ Այսօր կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ռուսական Քոնսէրվաթուարի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio, Métro Alma-Marceau

կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

կը խօսի՝ Համազգայինի կեդր. Վարչութեան նախագահ

Պ. ՎԱՀԱՆ ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին ՏԻՐ եւ ՏԻԿ. ԺՕՐԺ ՇԱՀՊԱՌՈՆԵԱՆ (թառ եւ դաշնակ), ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ (երգ), Պ. Ս. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ (երգ)։ Արտասանութիւն եւ դանազան անակնկալներ։

Մուտք 7.50 ֆրանք։

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱԶԱՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՈՐԲԵՐԱՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ իր պաշտպանած որբերուն մեուճդի, զգեստաւորման, պատսպարութեան եւ դաստիարակութեան

22 Նոյ. կիրակի օր, ժամը 14էն սկսեալ մինչեւ 20

Salle Jean Goujonի մէջ, **8 Rue Jean Goujon**, Փարիզ (8)

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ընտիր նուագախումբ, պարանոցիկ թէյ, քօքթէյլ, ճոխ պիւֆէ։

կը ջրաւիրուին բոլոր այն ազնուասիրտ անձնաւորութիւնները, որունք կը փամակրին միութեանս գործունէութեան։

ՀԱՆԴԷՍ

Ֆ· Կ· Խաչի Պանէէօ - Քաշանի մասնաճիւղին կողմէ նոյեմբեր 29, կիրակի օր։ Նկատի ունենալ այդ թուականը։

ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած

Փարիզի Հար. Շրջանի Յառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

15 Նոյ. կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր։

150 Route d'Orléans, Bagneux

Աշակերտութեան կողմէ երգեր, արտասանութիւն։

Կը ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

(կատակերգութիւն մէկ արար)

ԹԱՌ եւ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ ԱՃԱՆ ՊԻՒՖԷ

Դին 3 ֆրանք։

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՍԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

Salle des Ingénieurs Civilsի սրահին մէջ,

19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité

Պիտի խօսին՝ ֆրանսացի եւ ուրիշ արուեստակից մասնագէտներ։

Հ. Ս. Միութեան կողմէ խօսք պիտի առնեն՝

Պ. Պ. ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ ՇԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ։

Կը ցուցադրուին հայ սափրիչ-սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները՝ ֆրանսական եւ հայկական թղթակիցներու ներկայութեամբ։

ԱՒՏՈՒԶԱՅՈՒԹԵԱՆ ԲԱՇԽՈՒՄ։

ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ իւչակաւոր պարուհի HUGUETTE O BINի եւ դաշնակահարուհի ANGÈLE ALICEի կողմէ (7 տարեկան)

14 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԻՆ

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ

Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.։

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր սափրիչներու մօտ։

Cabinet A. HANDJIAN O. ✠

Officier de la Légion d'Honneur

Expert-Traducteur, Juré près des Tribuneaux

Administrateur de Sociétés

57, Bld. Barbès—Paris (18) Tél. Montmartre 70-17

Պ. Արտաւազդ Խանճեան որ 40 տարիէ ի վեր ծանօթ է փարիզի հրապարակին, Ֆրանսական կառավարութեան եւ դատական իշխանութիւններուն, պատրաստ է օգտակար ըլլալ իր հայրենակիցներուն իր երկարամեայ փորձառութեամբ։ Ամէն ոք կրնայ դիմել իր գրասենեակը օգտուելու համար դատական, վարչական, առեւտրական եւ ամէն տեսակ գործերու մասնագէտներէն։ Պ. Խանճեան կը հրաւիրէ իր հայրենակիցները որ իրեն դիմեն ամէն դժուարութիւններու առթիւ որ եւ է ձեռնարկ ընելէ առաջ, օգտուելու համար իր խորհուրդներէն որ կը տրուին ձրիաբար։

Պ. Խանճեան կը ստանձնէ ամէն տեսակ գործերու հետապնդում, շատ մատչելի պայմաններով եւ իր սովորական ուղղամտութեամբ։

Դիմել ամէն օր ժամը 9—10 եւ 14—15։ Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին։

Օգտուեցէք առիթէն։ Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը։ Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիփկոներ եւայլն։ Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մըցեր։ Կրասանձնենք նաեւ Մուշտակներու ներկութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձը։ Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։

Ներկայ կարօնը բերդին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան գրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ձաչարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 73

Ագեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50 71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու։ Կը գնենք՝ բլանճ, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ նպաստաւոր գիներով։

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը։

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն։

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն լաւագոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ։

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մըեր եւ կը դարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով։

Ունինք տրամադրելի բնտրրուելու եւ թէյինկներն դրամեքնաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ՝ շատ մատչելի գիներով։

Գիներու ցանկը եւ նժոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին։

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյքներու վաճառուած։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ORCHESTRE PARIKIAN

31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro. Cardinal Lemoine)

Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բաղկացած ԲՈՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲը, նոր եւ ընտիր բէփէրթուարով տրամադրելի է պարահանդէսի, հարսանիքի եւ այլ երեկոյթներու։

ՀԱՇԻՒՈՐ ԳԻՆ ։

Դիմեցէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ գոհ պիտի մնաք։

(L'Ile de Beauté)

ՄՈՒՄԱՐԹԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)

R. C. S. 670-643 Հեռախօս՝ **Mont. 62-04**

Մէթրօ՝ Գարպէս, կամ տիւ Նօռ, լա Շափէլ

(Լաւիսուագիեռ հիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)

Կախարդական շրջանակի մը մէջ, որ ստեղի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինտայով (փէրկոլա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օդին ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ։ Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50։ Միսով, ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50։ Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուքրութ Ալզասեան յատկութեամբ, սոխի ապուր եւ սաւշաիկ (մուլ)։ Ճաշարանը բաց է մինչեւ 1ր գիշերուան։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

del

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ազգածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գաւառական խնդիրներու խմբագրութիւն։ Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MARDI
17NOVEMBRE
1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3271 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երեքշաբթի խմբագ.

“ԵՍ ԵԻ ԴՈՒ ԿԸ ՓԱԽՉԵՆՔ...”

(Ա. ԽԱՆՋԵԱՆԻ ԴԻԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋ)

Հայաստանի նոր Սթալինիկը, Ա. Ամատունի — նոթելուկ մը ժժգոյն ուղեղով եւ թշուառ հոգիով — ընդարձակ զեկոյց մը ըրած է Երեւանի կուսակցական կազմակերպութեան «քաղաքային ակտիւի ժողովում»՝ Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան «կենտկոմի պլենումի արդիւնքների մասին»: Կը պարզուի, որ զեկոյցը արուած է 1936 հոկտեմբեր 2ին, մինչ անոր տեղ կը սրբագրուի « Ա. Հայաստան»ի մէջ հոկտեմբեր 30ին, ամբողջ 28 օր վերջ: Ո՛չ մէկ բան... այս խորհրդաւոր յապաղումի մասին:

« Ա. Հայաստան»ի 1936 հոկտեմբեր 30ի թիւին մէջ զեկոյցը կը բռնէ ամբողջ 27 սիւնակ. խորագրէն կը պարզուի, որ պաշտօնաթերթը հիւրընկալած է ոչ թէ ամբողջ զեկոյցը, այլ «զեկուցումից» միայն մէկ մասը: Պէտք է ենթադրել, թէ պաշտօնաթերթը յապաւած է նիւթին այն մասերը — անշուշտ ամէնէն հետաքրքրականները — որոնք չարմար չեն լայն սպառումի համար ո՛չ ներքին եւ ոչ ալ արտաքին չուհանելու մէջ:

« Ա. Հայաստան»ի 27 սիւնակները «հարուստ» նիւթ կը մատակարարեն դատն խորհրդակցութեանց համար: Հետագային թերեւս առիթ ունենանք աւելի հանգամանօրէն անդրադառնալու այս տխուր վաւերաթուղթին, այսօր մի քանի խօսք միայն:

Զեկոյցը զերազանցաբար նուիրուած է Յանջեանի, իր դէմ ծակիցներուն եւ Դաշնակցութեան: Բաւարար չնկատելով այն տիղմը, զոր թափած է իր երկի գործակից՝ Ա. Յանջեանի թարմ չերմին վրայ, Լավրենիյ Բերիա հրամանագրած է, որ նոյն գործը կատարէ կենտկոմի նոր քարտուղարը՝ Ա. Ամատունի, լոյս դիծ մը չձգելով խորհրդաւոր գնդակներու զոհ գացած Ա. Յանջեանի բովանդակ կեանքին վրայ: Ա. Ամատունի զուգահեռաբար կը խօսի նաեւ Յանջեանի գործակիցներու մասին:

Ահա պարոնի բերնին մէջ — « ասպետ մը առանց երկիւղի եւ կշտամբանքի» — հետեւեալ պատկերով կը ներկայանան մեզ խոր – հրդահայ կեանքի երկի վարիչները.—

Ն. Ստեփանեան (լուսաւորութեան նախարար եւ Մարքսիզմ - Լէնինիզմի Ինստիտուտի տնօրէն)– տէորիստ, բանդիտ, սրիկայ:

Դր. Սիմոնեան (Արուեստի Գործերու Վարչութեան պետ եւ Սորհրդահայ Գրողներու Միութեան նախագահ) — դատաւոր, լրբատես, սրիկայ:

Ա. Խանջեան (կենտկոմի քարտուղար) — պրովոկատոր, եր – կերեսանի, տրոցկիստ, զինովեւական, գարշելի, նացիոնալիստ, հակայեղափոխական, դաշնակցական, գեղծարար, ուկլոնիստ, հակավրացի, կեղծաւոր, խաբեբայ եւայլն, եւայլն:

Վահանեան, Ալազան, Թորոսեան, Բակունց, Ղնձակ Տէր – Վահանեան (16 ընդհակահարուածներէն Վահան Տէր - Վահանեանի եղբայրը), Ռ. Աքայեան, Աշոտ Յովհաննիսեան (գրագէտներ եւ հրատարակագիրներ) — գարշելիներ, տրոցկիստներ, հակայեղափոխականներ, դաշնակներ եւայլն:

Գալոյեան (կուսակոլեգիայի քարտուղար) — սրիկայ, տրոց – կիստ, բանդիտ:

Նոյն տիպարները կը կրեն նաեւ միւս մեղադրեալները, ո – րոնցմէ ոմանք արդէն բռնած են տաժանավայրերու ճամբան, իսկ միւսները կը սպասեն իրենց կեանքը մահուան երկիւղի մէջ:

Եթէ հաւատալու ըլլանք Ա. Ամատունիի խօսքին (իսկ մոռնալու չէ, որ ստախօս է ամէնէն համայնավար), Ա. Յանջեան տեւաբար նենգ պայքար մղած է Լ. Բերիայի դէմ, անոր մէջ ամէնէն առաջ վրացին տեսնելով: Զեկոյցէն ընդհանրապէս այն տպաւորութիւնը կը ստացուի — յստակ եւ որոշակի ձեւով — որ Յանջեանի սպանութեան կարեւորագոյն գաղանիքներէն մէկը թաքնուած է հայ - վրացական յարաբերութեանց բարդ կնճիռին տակ, իբրեւ վարիչ բազուկ ունենալով վրացի Բերիան: Վերջէն սահելով եւ խորէն խոցելով՝ Ա. Ամատունի արագօրէն կ'անցնի այս մթին հարցի վրայէն եւ հանգամանօրէն կանգ կ'առնէ այլ մեղադրանքներու վրայ: Այսօր պիտի ուզենք տալ իր խօսքի այն մասը — ոչ ամբողջութեամբ անշուշտ — որ կը վերաբերի Դաշնակցութեան: Ահա այդ մեղադրանքները (տանք նոյնութեամբ).

1.— «Ա. Հայաստան»ի խմբագրութեան նախկին քարտուղար Ռ. Աթայեան հետեւեալը յայտարարած է կենտկոմին.

« ... 1934 - 35 թուականների ընթացքում «Ա. Հայաստան »ի աշխատողները քանիցս հարց բարձրացրին, որ այդ տարիների ընթացքում Դաշնակցութեան դէմ պայքարելու հարցերը չեն սըրտում եւ Դաշնակների դէմ համարեա ոչ մի յօդուած չի տպուել: Երբ այդ հարցով մենք դիմում էինք Յանջեանին, նա միշտ այսպիսի պատասխան էր տալիս՝ «Ներկայ պայմաններում ոչ մի կարիք չկայ Դաշնակցութեան դէմ յօդուածներ տպելու: Դա աւելորդ կը լինէր ...: Դրան ոչ մի կարիք չկայ ... »:

2.— « Յանջեանը կուսակցական զեկավար աշխատողների հետ իր ունեցած առանձին զրոյցներում զարգացնում էր այն միտքը, որ Հայաստանի Կոմկուսի Երդ համագումարի այն որոշումը, որ տեղ տրուած է Դաշնակցութեան, որպէս հայկական մարտնչող բուրժուազիայի կուսակցութեան բնութագրութիւնը, — սխալ է, թէ այդ որոշումն իրրեւ թէ ապակողմնորոշում է կազմակերպութեանը » (վերջին բարբարոս տողը գրեթէ չհասկցանք. Յ.):

3.—Դատախազի մեղադրագրէն կը պարզուի, որ «մինչեւ վերջին ժամանակները չատ մեծ տեղ է գրաւել Հայաստանում, մանաւանդ ինտելիգենցիայի, պատմաբանների ու գրողնի շրջանում», հետեւեալ հարցը՝— «Դաշնակցութիւնը մաքո – բուրժուական յեղափոխական կուսակցութիւն է եղել մինչեւ մի որոշ ժամանակաշրջան թէ այդ կուսակցութիւնը միշտ էլ արտայայտել է հայկական բուրժուազիայի, հայկական մարտնչող նացիոնալիզմի շահերը »:

Վերջին տեսակէտը արտայայտիչը հանդիսացող դատախազը վերի հարցումին կը պատասխանէ հետեւեալ բացատրութեամբ.

«Կարիք կա՞յ արդեօք ապացուցանելու, որ ներկայումս այդ հարցին ցուցաբերուող լարուած հետաքրքրութիւնը սոսկ պատմական ճշմարտութիւնը պարզելու ցանկութիւնը չէ, այլ նացիո – նալ - ուկլոնիստական տարրերի մի փորձը՝ Դաշնակցութեան մանր - բուրժուականութեան, իբրեւ թէ անցեալում նրա մատուցած յեղափոխական ծառայութիւնների եւայլն պիտակի տակ, նացիոնալիստական հաշտուողական վերաբերմունք անցկացնել ներկայումս Դաշնակցութեան նկատմամբ, (բացատրութիւններ՝ ճի՛շդ է)»:

Դատախազի վկայութեամբ՝ «Յանջեանը իր վերաբերմունքը դէպի Դաշնակցութիւնը սահմանել էր հայկական նացիոնալ - ուկլոնիստների տեսակէտին կատարելապէս համաձայն »: Մինչ բոլշեւիկները «միշտ էլ պայքար են մղել Դաշնակների, հայ ժողովուրդի այդ արիւնարբու թշնամիների դէմ», որովհետեւ «Դաշնակների կուսակցութիւնը հայ հակայեղափոխական բուրժուազիայի քաղաքական կուսակցութիւնն է, հայ վաճառականների, կուլակների ու տէրտէրների կուսակցութիւնը: Դաշնակները ռուսական ցարիզմի, միջազգային իմպերիալիզմի գործակալներն են, մարտնչող բուրժուական նացիոնալիստներ, Սորհրդային Հայաստանի աշխատաւորների ամենակատաղի թշնամիները: Այդ պրոֆէսիոնալ ջարդարարների արդահատելի մնացորդներն արտահամանում այսօր եւս «սոցիալիստ» են անուանում իրենց: Բայց դրանով ո՞մ կարող են խաբել նրանք: Թերեւս միայն նացիոնալ – ուկլոնիստներին, որոնք իրենք են փնտռում եւ, ինչպէս արդէն տեսանք, գտել են Դաշնակներին մօտեցնալու (այս դանողները ... Յանջեանն՛ըն են. Յ.), նրանց յարակցելու ճանապարհներ եւ միջոցներ»:

Ա. Ամատունիի վկայութեամբ, Դաշնակցութեան չուրջ եղած բոլոր վէճերու «բուն իմաստը» պարզած է բանտ նետուած հա - մայնավարներէն Մնաց Յակոբեան.

«Մնաց Յակոբեան բացեց այն գաղտնիքը, որն այդ բոլոր «տեսարանները» փորձում էին թաքցնել «օբ'եկտիւ» պատմութեան շղարշի տակ: «Դաշնակիներին զուր են ոչնչացրել, նրանց կարելի էր օգտագործել, նրանք կարող էին օգտակար լինել»: Այդ է նաեւ հէնց իր, Յանջեանի «գաղտնիքը» »:

4.— Այս խոր «գաղտնիք»ը լոյսի՞ն բերելով՝ դատախազը կը յայտարարէ.

« Այդ «գաղտնիք»ը Յանջեանի բռնած «միացեալ համազգային ճակատ » տեսքն է, երկրում եւ երկրից դուրս Նացիոնալ - ուկլոնիստների յարակցումը նացիոնալիստական – հակայեղափոխական ուժերի հետ»: (Այս խորհրդաւոր արտայայտութեանց լոյսին տակ թերեւս կարելի ըլլայ ըմբռնել այն սկզբունական յաջողութիւնն ու հետագայի ձախողանքը, որ կաթողիկոսական Նուիրակը ունեցաւ Հիւս. Ամերիկայի մէջ: Յանջեան, ըստ երեւոյթին, դէմ չէր Նուիրակի գործին: Իր սպանութեամբ ոչ միայն իշխանաւոր փոխուեցաւ, այլեւ խաղաբականութիւն: Այլապէս ի՞նչպէս ըմբռնել այն «զարմանալի» փաստը, որ Ռամկավարները նախ համաձայնեցան Նուիրակի առաջարկներուն եւ ապա ետ կեցան):

« Համազգային ճակատ » տեսքի հակակուսակցական, հակայեղափոխական դիրքաւորումով է որոշւում Յանջեանի վարքագիծը ինչպէս Դաշնակների, այնպէս էլ արտասահմանի հայ հակայեղափոխական բուրժուական - նացիոնալիստական Ռամկավարների կուսակցութեան նկատմամբ »: (Ռամկավարներու մասին խօսած առեն, Ա. Ամատունի իր զգացումները անոնց հանդէպ կ'արտայայտէ այս կարգի բառերով,— խաբեբաներ՞ը, լրբե՞ր, լրկտիներ, Ս. Հայաստանի թշնամինե՞ր...):

5.— Ամէնէն ուշագրաւ մեղադրանքը այն խոստովանութիւնն է սակայն, զոր մտերմիկ զրոյցի մէջ Ա. Յանջեան ըրած է Դր. Սիմոնեանի: Ինչպէս յայտնի է, այս «լրտեսը, դատաճանն ու սրբականը» այժմ զնատն նետուած է: Յանջեանը ցեխոտելու համար, Ա. Ամատունի հետեւեալ հատուածը կը բերէ այն յուշմունքէն, զոր Դր. Սիմոնեան տուած է Զեկայի մէջ:

Տանք այդ հատուածը ամբողջութեամբ.

« 1931ի վերջաւորին ես արտասահմանից Երեւան վերադարձայ: Յանջեանի հետ իմ ունեցած առաջին իսկ հանդիպման ժամանակ... (բազմակէտները՝ բնագրինն են. Յ.) ես նրան, Արշակ Ջամալեանի խնդրով հաղորդեցի Դաշնակցութեան տեսակէտը, նրա վերաբերմունքը խորհրդային Հայաստանի հանդէպ: Նա զգուշակութիւն յայտնեց, որ Դաշնակցութիւնը կանգնած է խորհրդային Հայաստանի դէմ սոսկ գաղափարական պայքար մղելու դիրքերում, յայտնեց, որ մեր (այսինքն՝ համայնավարներու Յ.) քաղաքական – տնտեսական կեանքի ճնշադատութիւնը նրանց (այսինքն Դաշնակցականներու Յ.) կողմից մեզ շատ ձեռնտու է եւ, ի հարկէ, խորհրդային իշխանութիւնը կատաստրոֆի ենթարկուելու դէպքում, Դաշնակներն են այն միակ ոէալ ոյժը, որ կարող են անցնել իշխանութեան գլուխը:

«Խանջեանը բառացի այսպէս ասաց.

« Ի ՀԱՐԿԷ, ՄԻ ՈՐ ԵԻ Է ԲԱՆ ՊԱՏԱՀԱԼԻՍ ԵՍ ԵԻ ԴՈՒ ԿԸ ՓԱԽՉԵՆՔ ԵԻ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՏԷՐԸ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ԴԱՇՆԱԿ – ՑՈՒԹԻՒՆԸ ... »:

Այս խոստովանութիւնը հրապարակելով, դատախազը կ'եզրափակէ.

— « Մեկնաբանութիւններն աւելորդ են»:

Նոյն կարծիքին ենք նաեւ մենք: Փոքրիկ տարբերութեամբ մը սակայն: Մեկնաբանութիւնները աւելորդ են ոչ միայն վերջին հատուածի, այլ այս նոր Սթալինիկի բովանդակ զեկոյցի նկատմամբ: Որովհետեւ «մեկնարանել», կը նշանակէ բառ առ բառ զրզրել այս թշուառականի բոլոր թշուառ մտքերը, աշխատանք մը, որ այս անդամ մենք կ'ուզենք ձգել մեր ընթերցողներուն:

Վերջին խօսք :

Ճի՞շդ է արդեօք այն «բառացի»ն, զոր Դր. Սիմոնեան դրած է Ա. Յանջեանի բերնին մէջ. այսինքն նման խոստովանութիւն Ա. Յանջեան ըրա՞ծ է արդեօք :

Եւ կամ եթէ ըրած է, ճի՞շդ է արդեօք, որ Դր. Սիմոնեան զայն հաղորդած է Զեկայի :

Ո՞վ գիտէ, ո՞վ կրնայ ըսել:

Խնդիրը այդ չէ սակայն :

Կը բաւէ, որ խորհրդային իշխանութիւնը նման խոստովանութիւն մը ե՛ւ քնական կը գտնէ Ա. Յանջեանի բերնին մէջ ե՛ւ զայն կը հրապարակէ ի լուր հանրութեան :

Այս հնարեւորն ու նչանագուցականը:

Եւ ինչո՞ւ չէ. թերեւս Ա. Յանջեան հոգի առ հոգի զրոյցի մը մէջ ըսած ըլլայ Դր. Սիմոնեանի.

— « Ի ՀԱՐԿԷ, ՄԻ ՈՐ ԵԻ Է ԲԱՆ ՊԱՏԱՀԱԼԻՍ ԵՍ ԵԻ ԴՈՒ ԿԸ ՓԱԽՉԵՆՔ ԵԻ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՏԷՐԸ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ԴԱՇՆԱԿ – ՑՈՒԹԻՒՆԸ »:

Հայաստանի մէջ, 1936 հոկտեմբեր 30ին, երբ այս տողերը կարդացին, համոզուած ենք, որ անխտիր, բոլոր Հայերը աւան – ներէն մինչեւ քաղաքները, եղերական գնդակներու զոհ գացած նախկին իշխանաւորի յիշատակին առջեւ միաձայն չընչացին.

— Չի դու ասացիր ...

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԲԵԱԿ ՈՒԽՏ ԳՈՑՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ՞

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ, ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Պուլկարիոյ վարչապետը Քիւօսէիվանով, Եուկոսլաւ «Ազայա» հետագրական գործակալութեան հարցազրներուն պատասխանելով, ի մէջ այլոց յայտնեց թէ Պուլկարիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ երբեակ ուխտ մը մասին զրոյցները բոլորովին անհիմն են:

— « Թուրքիան չունին մտանուած պատճառներ, որոնք հարկադրէին մեզ կնքելու նման ուխտ մը: Ինչպէս ըսի, Եուկոսլաւիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ անլուծելի խնդիրներ չկան, իսկ Թուրքիոյ հետ կապուած ենք բարեկամական ուխտով: Իրաւ է թէ Յունաստանի եւ Ռումանիոյ հետ առկախ հարցեր ունինք, բայց անոնք հեռուհեռ պիտի լուծուին: Մենք չենք կրնար ունենալ ուրիշ քաղաքականութիւն, բացի այն քաղաքականութենէն զոր ներկայիս կը վարենք,— բարի յարաբերութիւն՝ բոլոր դրացիներու հետ եւ խաղաղութեան պահպանում՝ Պալքաններու մէջ: Մեր միակ փափաքն է խաղաղութիւն մեր դրացիներուն հետ եւ այդ խաղաղութիւնը ձեռք բերուած է»:

Գերմանիա անգամ մը եւս կը դրժէ Վերսայլի դաշնագիրը

Գերման կառավարութիւնը չարաթ օր յանուագրերով մը հաղորդեց թէ Վերսայլի դաշնագրին այն գլուխը, որ գերմանական զեռերու միջազգային նաւարկութեան հսկողութիւնը կը յանձնէ եւրոպական յանձնախումբի մը, կը նուազեցնէ գերման պատերազմական զերիշխանութիւնը իր հողերուն եւ ջուրերուն վրայ, հետեւաբար չի յանձնար այդ յանձնախումբը: Այդ զեռերն են Հէլենոսը, Դանուբը, Օտէրը, Էլպան, Վիլհելմ կայսր ջրանցքը (Քիլ):

Գերման կառավարութեան այս որոշումը խոր տպաւորութիւն գործեց այն պատերազմից յետոյ, որոնք չհաշգրգռուած են յիշեալ զեռերու վրայ նաւարկութեամբ: Ֆրանսական թերթերը կը գրեն թէ Հիթլէր, առանց բանակցութիւն կատարելու կամ դիւանագիտական ուղի փնտռելու, ինքն իր գլուխն գործելով միջազգային յանձնառութիւնները, կը կատարէ նոյն խաղը, զոր փորձեց գործել Հէլենոսի զինաթափութեան գաշինքը:

Ֆրանսական կառավարութիւնը, այս կացութեան մէջ, փոխադարձութեան մը ձեւով, յայտարարեց թէ ինքն ալ իր կարգին կը դիմէ Հէլենոսի նաւարկութեան համաձայնութիւնը, զոր կնքած էր Գերմանիոյ հետ: Եւ յետոյ անհրաժեշտ կը գտնէ խորհրդակցութիւն մը կատարել բոլոր այն պետութիւններուն հետ, որոնք չհաշգրգռուած են գերմանական զեռերու նաւարկութեամբ: Անգլիական շրջանակներու մէջ, այնքան ալ մտահոգ չեն եւ կ'ըսեն թէ այդ զեռերը չեն գտնուիր Անգլիոյ մէջ:

ՌՈՒՍԵՒԳԵՐՄԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Որոշ լղոզրդռութիւն կը տիրէ Պերլինի մէջ, Ռուսերու կողմէ կատարուած ձերբակալութեանց առթիւ: Մինչեւ այժմ Ռուսիոյ մէջ ձերբակալուած Գերմանացիներուն թիւը կը հասնի 19ի: Ասկէ զատ Զեկան խիստ հարցաքննութեան ենթարկած է ուրիշ մէկ քանի Գերմանացիներ:

Պերլինի թերթերուն համաձայն, խորհրդային կառավարութիւնը դիտմամբ կը կատարէ այս ամէնը, որպէսզի քաղաքական տարնայ մը ստեղծէ եւ տեղի տայ պատերազմի:

Ֆրանսական թերթերու քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Հիթլէր խորհրդակցութեան հրաւիրեց ցամաքային եւ ծովային բանակներու սպայակոյտը: Կը կարծուի թէ այս խորհրդակցութենէն վերջ ձեռք պիտի առնուին բացառիկ միջոցներ՝ իրրեւ փոխադարձութիւն Մոսկուայի մէջ կատարուած ձերբակալութեանց: Թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, յայտնի չէ տակաւին, այսուհանդերձ կը կարծուի թէ գերման կառավարութիւնը եւս, իր կարգին, պիտի նեղէ Պերլին բնակող խորհրդային կառավարութեան հպա –

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎԱԾ ՀԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՄԲ

(ՀԱՅԿԱՎՈՑ ՆՈՒ ՎՐԱՍՏԱՆՅԱՆՑ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՆՇԱՆԻ

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Հայկական Սովետական Հանրապետության տարածքում ներկայումս գործող ռազմական դրության պայմանների հետ կապված՝ Հայկական Սովետական Կառավարությունը որոշում է.

1. Հայկական Սովետական Հանրապետության տարածքում հաստատել հատուկ նշանակության մարտական նշան՝ հետևյալ նկարագրությամբ.

Հատուկ նշանակության մարտական նշանը պատրաստվում է կանաչ գույնի կտորից, ունի ուղղանկյունի ձև, որի չափերն են՝ 10 սանտիմետր երկարությամբ և 5 սանտիմետր լայնությամբ։ Նշանի վրա տեղադրված է կարմիր գույնի կտորից պատրաստված հավասարակողմ եռանկյունի, որի կողմերի երկարությունը 3 սանտիմետր է։ Եռանկյունու կենտրոնում տեղադրված է ոսկեգույն թելերով ասեղնագործված հնգաթև աստղ։ Նշանի ներքևի մասում տեղադրված է ոսկեգույն թելերով ասեղնագործված «ՀՍՀ» տառերը։

2. Հատուկ նշանակության մարտական նշանը կրելու իրավունք ունեն Հայկական Սովետական Հանրապետության տարածքում գտնվող զորամասերի, հրամանատարության, հիմնարկների և ձեռնարկությունների բոլոր զինվորական ծառայողները։

3. Հատուկ նշանակության մարտական նշանը կրելու կարգը սահմանում է Հայկական Սովետական Հանրապետության Զինվորական գործերի նախարարությունը։

Հայկական Սովետական Հանրապետության Նախագահ Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

Երևան, 28-ի մարտի 1920 թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

(ՀԱՅԿԱՎՈՑ ՆՈՒ ՎՐԱՍՏԱՆՅԱՆՑ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՆՇԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՍՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊՈԵՏԻ

Հատ տաղանդավոր ժողովրդական լեռնականի պես Նալբանդյանը ունի իր ուրույն ոճը, որ ինքնատիպ է և անկրկնելի։ Նրա ոճի ուրույնությունը կայանում է նրանում, որ նա ամենից առաջ ժողովրդական բանաստեղծ է, ժողովրդի ոգին է արտահայտում, ժողովրդի ոգին է շնչում։ Նալբանդյանի ոճի ուրույնությունը կայանում է նրանում, որ նա ամենից առաջ ժողովրդական բանաստեղծ է, ժողովրդի ոգին է շնչում։ Նալբանդյանի ոճի ուրույնությունը կայանում է նրանում, որ նա ամենից առաջ ժողովրդական բանաստեղծ է, ժողովրդի ոգին է շնչում։

ակները: Գերմանական թերթերը կրակ կը ժայթքեն եւ կ'ըսեն թէ կարելի չէ դեռ երկար ատեն հանդուրժել Մոսկուայի ընթացքին:

** Մոսկուայէն կը հաղորդեն թէ արգելափակուած 19 Գերմանացիներէն զատ, խորհրդային կառավարութիւնը ձերբակալեց նաեւ 12 ռուսահպատակ Գերմանացիներ, Մոսկուայի, Լէնինկրատի, Քիեւի եւ Խարքովի մէջ, որոնք ամբաստանուած են թէ կապեր ունին գերման լրատեսական կազմակերպութեան մը հետ: Այդ ամբաստանութիւնները վտանգի տակ կը դնեն ձերբակալուածներուն կեանքը, որովհետեւ խորհրդային պատժական օրինագիրքին համաձայն՝ դաշտահարութեան կը դատապարտուին բոլոր անոնք, որ կը դաւադրեն երկրին դէմ: Թէեւ պէտք է արձանագրել, որ 1933ին ալ ձերբակալուեցան մէկ քանի անգլիացի ճարտարագէտներ, որոնց մին լրատեսութեամբ ամբաստանուելով եւ դատապարտուելով հանդերձ՝ վտարուեցաւ երկրէն, փոխանակ կրելու իր պատիժը:

Թէ ինչ ծանր ճակատագիր մը կը սպառնայ ձերբակալուած Գերմանացիներուն, յայտնի չէ: Մոսկուայի գերման դեսպանը հրահանգ ստացած է բացատրութիւն պահանջելու ռուս արտաքին նախարարութենէն:

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

Ապստամբներ անցան գետը

Կիրակի օդանաւային բուռն ռմբակոծութեան մը ենթարկուեցաւ Մատրիտ: Ապստամբներուն թիւը կը հասնի 53ի, իսկ վիրաւորներուն թիւը 200ի: Մայրաքաղաքի բնակչութիւնը պահ մը խուճապի մատնուեցաւ: Օգտուելով այս չփոթութենէն, գնդ. Մոնասթէրիօ խիզախ գրոհով մը անցաւ Մանզանարէս գետը Թոլետոյի կամուրջին վերի մասէն: Նոյն պահուն գնդ. Քասթէյոն յառաջ մղեց իր զօրասիւնը գնդ. Մոնասթէրիոյի ձախէն, եւ այսպէս ապրստամբները մտան մայրաքաղաքին սիրտը: «Քայմո»ի ստացած հեռագրին համաձայն, ապստամբները անմիջապէս սկսած են «մաքրագործել» գրաւուած թաղերը: Գնդ. Քասթէյոնի զօրասիւնը կրցած է պաշարել 2000 կառավարական զինուորներ, որոնք կը պաշտպանէին Քարտա տէլ Քամիոն: Հակառակ պաշարեալներուն զօրաւոր գրոհին, կարելի չէ եղած խորտակել պաշարման շղթան:

Կիրակի գիշեր հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ ապստամբները Մանզանարէս գետը անցան ուրիշ քանի մը կէտերէ եւս:

Մանզանարէս գետին գրաւումով, զինուորական կացութիւնը կը փոխուի բոլորովին: Ապստամբները, թէեւ պահ մը յուսահատած, նոր օգնական ուժ սառնալէ վերջ անգամ մը եւս փորձեցին իրենց բախտը, եւ յաջողեցան անցնիլ գետը: Այս յաջողութիւնը չի նշանակեր տակաւին թէ ինկած է մայրաքաղաքը,— արիւնհեղութիւնը նոր է որ կը սկսի: Ապստամբ ուժերը, յառաջանալու համար դէպի մայրաքաղաքին սիրտը, ստիպուած են տուն տուն գրաւել Մատրիտը:

Այսուհանդերձ, այժմ ծանր խուճապի մը մատնուած է բնակչութիւնը, ինչ որ կրնայ ճակատագրական դառնալ: Ատոր համար է որ Մատրիտի պաշտպանութեան վարիչը, Զօր. Միաժա, ձայնասփիւռով հետեւեալ կոչն ըրաւ բնակիչներուն.

— «Մատրիտցինե՛ր, թէեւ վճռած էի ձայնասփիւռս չդործածել երբեք, բացառաբար այսօր ձեզի պիտի խօսիմ ձայնասփիւռով, արտայայտելու համար իմ հիացումս Մատրիտը պաշտպանելու ձեր կամքին եւ քաջութեան մասին: Մատրիտի առջեւ կանգնած են թշնամի բանակին լաւագոյն վարիչները, Զօր. Վարելա, գնդապետ եակուէ, դէր - գնդապետներ Քասթէյոն, Պարրոն, Մոնասթէրիօ: Թշնամին Մատրիտի առջեւ համախմբած է կատարելապէս վարժ եւ ապառնալէն բանակ մը, սակայն վստահ եմ որ դուք պիտի յաղթէք, ինչպէս ձեր նախահայրերը յաղթեցին Նափոլէոնի լաւագոյն բանակին: Մատրիտցինե՛ր, կռուեցէք երիկ - մարդու նման եւ յաղթանակը ձերն է»:

Մէկ ժամ վերջ առոյգապահութեան նախարարութէն ձայնասփիւռով կը հրահրէր ռազմիկներուն կորովը:

Կէս գիշերին, երեսփոխան Տիկին Մարկարիթա Նելքէն ձայնասփիւռով ճառի մը մէջ երդում կ'ընէր եւ կ'ըսէր թէ չրջած է բոլոր խրամները եւ տեսած է որ պինուորները կրկուին աքանչելի կորովով մը, ու կ'աւելցնէր.

— Ընկերվարականի պատուոյ խօսք, որ Մատրիտ գրաւուած չէ եւ պիտի չգրաւուի երբեք:

Ինչպէս այս ճառերն ալ կը հաստատեն, մայրաքաղաքին մէջ չրջան կ'ընեն խուճապահար լուրեր: Թշնամիին յառաջխաղացումէն, օդանաւերու յարձակումէն զատ, այդ խուճապին կը նպաստեն նաեւ կարգ մը զինուորական պատրաստութիւնները մայրաքաղաքին զանազան թաղերուն մէջ: Արդարեւ խրամատի կռիւէն վերջ կը սկսի պատնէշի կռիւը: «Պատերազմը չեն չահիր միայն խրամատի կռիւով, այլ եւ պատնէշներու եւս»: Եւ սկսած են քարերով պատնէշներ չինել, պատնէշներու եւին զինուորելու համար Զօր. Ֆըրանքոյի բանակը:

Թուրկի նոր ճառը

Թուրկ, կիրակի, Փա - ար - Քալչի նահանգը գացած էր ճառ մը խօսելու: Ընկերվարականները չուզեցին սրահ տալ իրեն՝ խօսելու համար: Թուրկ խօսեցաւ նուագի խանութի մը մէջէն, բացօթեայ հաւաքուած բազմութեան մը առջեւ: Հակառակորդները լոյս անգամ չտուին:

Թուրկ ըսաւ թէ Միւթիւալիթէի սրահին մէջ արտասանած իր ճառը պէտք չէ դժգոհութիւն պատճառէ ընկերվարականներուն: «Մենք, համայնավարներս, կ'ուզենք հիմնել արտադրութեան նոր դրութիւն մը եւ յոյսն ունինք թէ մեր երկրին մէջ պիտի հաստատենք խորհրդային Ֆրանսական հանրապետութիւն մը: Արդի կառավարութիւնը չատ բան ըրաւ, բայց բաւական չէ»:

Յետոյ խօսելով Սպանիոյ դէպքերուն մասին, աւելցուց թէ հանրապետական ուժերը օգնութիւն ստացած ըլլալով արտասահմանէն, պարտութեան պիտի մատնեն Զօր. Ֆրանքոն: Եւ թելադրեց ուժ տալ Սպանիոյ, ինչպէս իր երկու աներոպրդիները կամաւոր դացած են, վստահ է որ ուրիշ Ֆրանսացի բանուորներ պիտի հետեւին անոնց:

Լէոն Պլում կը խօսի խորհրդարանի մասին

Սուասոնի մէջ, Լէոն Պլում ճառ մը խօսեցաւ կիրակի օր եւ փառաբանեց Ժան - Ժոռէսի յիշատակը, ոգեկոչելով միաժամանակ անոր դաւակը որ ինկաւ պատերազմի դաշտին վրայ:

Լէոն Պլում իր անձնական յիշատակներով եկաւ վկայելու որ Ժան - Ժոռէս առաջնորդած էր միայն ու միայն խաղաղութեան գաղափարով եւ դէմ էր բոլոր պատերազմներուն: Ժող. ճակատը կամ պրոլետարներու մեր կառավարութիւնը եւս, ըսաւ Լէոն Պլում, դէմ է պատերազմին: Սակայն պրոլետարները պիտի պահպանել իրենց երկիրը, եթէ ենթարկուին յարձակումի: Թող չըսեն թէ պրոլետարը չի կռուիր հայրենիքի պաշտպանութեան համար, պրոլետարը չի կռուիր՝ երբ հայրենիք չունի, բայց պարտաւոր են ստեղծել հայրենիք մը իրենց համար եւ զայն պաշտպանել՝ երբ կ'ենթարկուի յարձակման: Պրոլետարները, դարձեալ, ինչպէս կ'ուզեն իրենց ձեռքն առնել երկրին տնտեսական եւ քաղաքական դիկը, կ'ուզեն նաեւ ստանձնել երկրին պաշտպանութեան հոգը:

Ժող. ճակատի կառավարութիւնը ուրիշ մտածում չունի. — Դէմ է պատերազմի, բայց պիտի պաշտպանէ իր երկիրը, եթէ հարկ ըլլայ, այս կը նաեւ Ժօռէսի մտածումը: Եւ ինչպէս կ'ըսէր Վանտէրվէլտ, երբ պատերազմը կը նահանջէ եւ խաղաղութիւնը յաղթանակ մը կը տանի, Ժօռէսն է զարձեալ որ յարութիւն կ'առնէ:

ՅԱՂԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՈՒԱ

ՀԱՑ ՄԸ, Ծովհաննէս Ղամպուրեան, Իրանի հպատակներէն: ձերբակալուեցաւ ուրիշ բազմաթիւ օտարականներու հետ, որոնք կը զբաղէին փարիզեան մեծ վաճառատուներէն ապրանք թոցնելու «մաքնափիտութեամբ»:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺի զօրաւոր ցնցումներ զգալի եղան Փորթուկալի մէջ: Այենթէժոյի բնակչութիւնը դիշերը անցուց բաց դաշտին մէջ, վախնալով նոր չարժէ մը:

ԳՈՐԾԱԶՈՒԲԿՆԵՐՈՒ չաբաթական վերջին վիճակագրութեան համաձայն, անցեալ չաբաթ գործադուլներու թիւին վրայ աւելցած են 371 հոգի:

ՌՈՒՄԱՆԱՑ չոգենաւ մը, Մատրիտի ջուրերուն մէջ, յարձակումի ենթարկուեցաւ ապստամբ զրահաւորի մը կողմէ, որ զայն յետոյ առաջնորդեց Զիւրիխի նաւահանգիստը:

ԱՆԳԼԻՈՑ վարչապետ, Պոլտուին, ինքնաչարժի ծանր արկած մը անցուց:

ԳԵՂՈՒՀԻ մը, Սթրատպուրկ - Վէնթիմիլ գծին վրայ, չոգեկառքի ե. կարգի իր խցիկին մէջ, սպանուած գտնուեցաւ կիրակի գիշեր: Ոճիրը կը վերադրուի սիրային վրէժխնդրութեան:

“ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՊԱՆԵԷՕ—ՔԱՇԱՆԻ ԱՐԾԻՒ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԵԻ ԿՈՂՄԷ

21 Նոյ. շաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

CHEZ BOIVIN, 25 Ave. de la République, Montrouge

Métro Porte d'Orléansի մօտ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԱՅԵԱՆ**

կը խօսին ընկերներ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ Հ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝

ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ Հ. ԴՆԵԱԶԵԱՆ (երգ), Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ (կովկասեան պար), Պ. Պ. Յ. ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ (Ջութակ), Հ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Մ. ՍԱՐԵԱՆ (երգ) ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ (երգ).

Եւրոպական եւ կովկասեան պարեր կէսգիշերէն մինչեւ արշալոյս:

Կը նուագէ **Gario Canti** *նուագախումբը*

Մասնակցութեամբ ռուս նշանաւոր ջութակահար **Veintraub**ի:

Պիւֆէ մատչելի գիներով: Մուտք՝ 5 ֆր.:

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան

Կազմակերպուած Ֆ. Հ. կապոյտ խաչի Անկէնի մասնաճիւղին կողմէ

Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկէնի լճին դէմ, Cascade du Lacի սրահը

ԿԸ ԽՕՍԻ **ՅՈՎՀ. Շ. ՑՅՎԱՋԵԱՆ**

Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔ

Մանրամասնութեան համար մուտք՝ 5 ֆրանք

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՄԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ՆԱԽԱԳԻԾԵՐՈՒ ԵՒ ՆԱԽԱՁԵՒԵՐՈՒ (MAQUETTE) ՅՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ երիտասարդաց Ակումբին մէջ

8 Rue Bossuet (**Place Lafayette**ի *քով*) **Paris** (10)

Միւնչեւ Նոյեմբեր 21ի Շաբաթ եւ կիրակի օրերը, ժամը 3էն 7

Մուտքը ազատ է

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՏԷր եւ տիկ. մկրտիչ սեւակ, տէր եւ տիկ. եղիազեան եւ պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք ան ձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց աղջկան եւ քրոջ ազջկան փոքրիկին ԱՆԱՀԻՏ Մեհակի մահուան առթիւ,

×

Ֆր. կ. խաչի Շավիլի մասնաճիւղը շնորհակալութիւն կը յայտնէ վարչութեանս անդամուհի տիկ. Գէորգեան Տավուտեանի եւ իր ամուսնոյն, իրենց ամուսնութեան առթիւ նուիրած 50 Ֆր.ին համար:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերուհի Հայկանուշ Աբգարեանին եւ պարագաներուն իրենց սիրելի ամուսնոյն ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐԳԱՐԵԱՆի զառնալէ մահուան առթիւ:

Նմանապէս ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկերուհի Տէր եւ Տիկին Յակոբ եւ Հայոց Այրուհանոցներուն իրենց փոքրիկին՝ վաղամեռիկ Սուսանի մահուան առթիւ, եւ փոխան ծաղկեպսակի նպաստ կը յատկացնէ երկու չքաւոր ընտանիքներու:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՑ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՄԻ Միութեան ընդհ. ժողովը 19 Նոյ. հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին իր սրահին մէջ, 7 բիս պէրնարտէն, փարիզ: Օրակարգ ցուցահանդէս-պաքահանգէսի մասին կարգադրութիւններ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀԱՄԱՀԱՐԲԵՐԴԱՅԻՆ միութեան Ֆրանսայի չրջանի կեդրոնական վարչութիւնը իր չրջանի բոլոր մասնաճիւղերուն կը ծանուցանէ թէ 1936 Նոյեմբեր 21ին, չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Վալանսի մէջ պիտի դումարուի Ֆրանսայի երկրորդ պատգամաւորական ժողովը:

Մասնաճիւղերէ կը խնդրուի ընտրել իրենց պատգամաւորները: Ժողովի օրը ներկայանալ հետեւեալ հասցէին՝ 10, բիւ Պուֆիէ, Վալանս (Տրոմ):

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ Է

«ԳՈՉԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՑՑ, Ը. ՏԱՐԻ 1937

ՀԲՈՒԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Յ. Դ. ՊՍՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵՒՆԸ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ա.— Հայոց քննական պատմութիւնը լրանալով այս տարի ալ ամփոփած ենք Ազատագրական Պատմութիւնը, 1780 թուականէն մինչեւ 1918 Մայիս 28:

Բ.— Ամփոփ նկարագրութիւն Ազատագրական պատմական դէպքերու եւ դէպքերու:

Գ.— Ամսական տեսութիւններ («Հայրենիք» ամսագիրքէն) եւ գիտական ուսումնասիրութիւններ:

Դ.— 53 չաբաթական թերթիկները կը տպագրուին երկու գոյնով:

Ե.— Թերթիկներուն մէջ զետեղուած նկարներն են.— Խրիմեան Հայրիկ, Հ. Գէտեոնդ Ալիշան, Րաֆֆի, Գամառ - Քաթիպա, Գրիգոր Արծրունի, Նահապետ Ռուսինեան, Գրիգոր Ազարօն, Նիկողոս Պալեան, Ն. Աղտաբալեան, Մկրտիչ Փորթուգալեան, Արամ Մանուկեան:

Զ.— Կրօնական ուսերու յիշատակութիւն:

Է.— Կողքին ճակատը «Վերելք»՝ նկար Հ. Ալեանեանի, Հ. Յ. Դ. Զինանոցի, եղերուած հայկական զոյգ եռագոյն դրօշով:

Ը.— Թերթիկներուն տակ նկարները.— Անդրանիկի, Գ. Զաւարեանի եւ Աղբիւր Սերոբի:

Թ.— Կողքին աջ եւ ձախ կողմերու նկարները.— Աւտօի, Մկ. Գաբաճեանի, Մկրտիչ Եօթնեղբայրեանի, Ղարաբաղցի Խէչօի, Գր. Գալրճեանի, Ղարաբաղցի Նիկոլի:

«ԳՈՉԱՄԱՐՏ» Օրացոյցը ազգային գեղեցիկ հրատարակութիւն մըն է, ամէնէն չատ փնտռուածը եւ տարածուածը: Օրացոյցը այս տարի լոյս տեսած է Մարտ 31, եւ Արմէն եւ ընկ. տպագրութեամբ, ինչ որ գեղարուեստական նոր ու մտածուած հմայք մը կ'ներչնչուի անոր:

Գին.— Փարիզ եւ գաւառներ 5 ֆր. 50, Սուրիա եւ Պալքանեան 5 ֆր., Ամերիկա 6 ֆրանք: Թղթատարի ծախքը մեր վրայ:

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— M. G. DJARAYAN. 5 rue de l'Eclipse Marseille:

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ԹԻՒԸ

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԹՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՅԱՐՒ

Խմբագիր Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Քիթին մէջ միս ունի... (Տոքթ. Ե. Այվազեան).— Սալաթ կամ տարուկ (Տոքթ. Վ. Անուշ).— Շաքարախտին ժառանգականութիւնը (Տոքթ. Գ. Կերոբեան).— Ո՞ր մեռելը անդարձ կն (Փրոֆ. Ա. Գէորգեան).— Ինչո՞ւ հիւանդասուր կ'ըլլանք (Տոքթ. Պ. Քօլոլեան).— Ի՞նչպէս կը պատրաստեն ձեփելիները կամ լափան (Կ. Յ. Բասմաջեան).— Հոգը բժշկութեան մէջ (Տոքթ. Աշճեան).— Հարցարան (Խմբ.).— Առողջապահական գիտելիքներ:

Բաժանորդագրութեան պայմանները.—

Տարեկան բաժնեգինը՝ Ֆրանսայի համար 20 ֆրանք, արտասահման 25 ֆրանք: Դիմել Dr. Ch. Aïvazian, 17, Rue Damesme, Paris.

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱԶԱՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ իր պաշտպանած որբերուն մնուցդի, զգեստաւորման, պատսպարութեան եւ գաստիարակութեան

22 Նոյ. կիրակի օր. ժամը 14էն սկսեալ մինչեւ 20

Salle Jean Goujonի *մէջ*, **8 Rue Jean Goujon,** *Փարիզ* (8)

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ընտիր նուագախումբ, պարանոցիկ թէյ, քօքթէյ, ճոխ պիւֆէ կը հրաւիրուին բոլոր այն ազնուասիրտ անձնաւորութիւնները, որոնք կը հետամտին միութեանս գործունէութեան:

ՎԱՐՁՈՒԻ Է *13րդ թաղամասին մէջ կօշկակարի խանութ մը կոչ ծախքերով մխանին, ներկայանալի եւ լուսաւոր խանութ, 4 մէթր լայնք, 4 մէթր խորութիւն, ետեւը մեծ սենեակ: Տարեկան վարձ շարժով միասին 1800 ֆրք.: Գալ 9 տարի, կարեւոր է չափի վրայ կօշիկ կարելը: Ապահովուած գործ առաջին օրէն:*

Դիմել՝ 8, Rue d'Italie, *Փարիզ* (13) *մէթրօ* Tolbiac.

ORCHESTRE PARIKIAN

31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro. Cardinal Lemoine)

Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բաղկացած ԹԱՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ, նոր եւ ընտիր բէփէրթուարով տրամադրելի է պարահանդէսի, հարսանիքի եւ այլ երեկոյթներու,

ՀԱՓԱՀԱՐ ԳԻՆ:

Դիմեցէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ գոհ պիտի ձգաք:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին: Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Այս հինգշաբթի, տեղի կ'ունենայ հաւաքոյթը Ecole des Langues Orientales*ի մէջ,* 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՇԱՀՆԱԶԱՐՈՒՆԻ

Նիւթ՝ Հայ Թատրոն:

ՀԱՄՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դերձակ Արշաւիր Բարսեղեան տեղափոխուած է 4 rue Faubourg Poissonnière, Paris (10):

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Salle des Sociétés Savantes — 8 Rue Danton, *մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ եւ Օտէոն*

22 Նոյ. *կիրակի երեկոյ, ժամը ճիշտ 8,45ին*

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՃՈՒՂ - ՂԱՐԻԲ *Տրամ-օքէրէթի 7 արար*

Փարիզի մէջ միմիայն մէկ անգամ ըլլալով այս օքէրէթի երաժշտութիւնը կը վարէ յայտնի Թաւրիստ ՓՕՐԻ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ, որ կը վերադառնայ Ամերիկա:

Իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն փարիզահայ դերասանուհիները եւ դերասանները Գ. Գ. Ա. Գաբրիէլեան, Մ. Ազնաւորեան, Ա. Սարաֆեան, Յ. Լաթիֆեան, Կ. Սրապ, Գալփաքճեան եւ Գ. Վահան, Տիկ. Քնար Մաքսոնալտ, Ժէնիա Շահ-Պարոնեան, Օր. Կ. Վարդանեան, Մելինէ, եւլն.:

Գիներ 5 եւ 10 ֆրանք:

Տոմսերը նախապէս կը ծախուին՝ Գրասուն Հր. Սահակեանի մօտ, 51 rue Mr. le Prince, Փարիզ (5)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒ ՄՍԵԱՅ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
18
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MERCREDI
18 NOVEMBRE
1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3272

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆ

— · —

Ծանրակչիռ լուրեր կը հասնին Լիբանանէն։

Կիրակի օր Ռամազանի առթիւ Պէյրութի մզկիթին մէջ բուռն քարոզներ խօսուած են Ֆրանքեւլիբանանեան նոր դաշնագրին դէմ, որմէ վերջ իսլամ ցուցարարներ յարձակած են քրիստոնեայ թաղերուն վրայ եւ սկսած կողոպտել խանութները։ Քրիստոնեաները ալ իրենց կարգին հակայարձակումի ձեռնարկելով իսլամական թաղամասին մէջ թալլած են կարգ մը հիմնարկութիւններ։ Ցուցարարները կրակած են նաեւ ոստիկանութեան վրայ, որ կ'ուզէր կարգը վերահաստատել։ Երկուսաթեք սպաննուածներ եւ վիրաւորներ կան։ Բոլոր խանութները փակուած են եւ ամէն կողմ պահակներ կը շրջին։

Լիբանանի ուրիշ կարեւոր մէկ քաղաքին՝ Սուրիական Տրիպոլոյ մէջ ալ ցոյցեր կատարուեցան չարաթներ առաջ։ Խանութները փակուեցան եւ ընդհարումներ տեղի ունեցան։ Պատճառ՝ Տրիպոլիս քաղաքին ու նաւահանգիստին բնակիչները մեծամասնութեամբ իսլամ են եւ կը պահանջեն միանալ Սուրիոյ։ Մինչ ներքնամասի, մանաւանդ լեռնային շրջանի (Զգրթա, Պշարէ եւն.) քրիստոնեայ բնակիչները կը պահանջեն դոյալիճական պահպանում։ Աւտնք վերջերս 12000 հոգինոց բազմութեամբ մը ազդրկալի ցոյցեր կատարեցին՝ բողոքելով Տրիպոլիսը Սուրիոյ կցելու իսլամական ծրագրին դէմ։ Արդիւնքը՝ քանի մը սպան – նուածներ եւ վիրաւորներ։ Ֆրանսական հրամայողներն ու զնդապետները օգնութեան հասան՝ պահպանելու համար կարգը, որ, ինչպէս կը հասկցուի, չէ վերահաստատուած տակաւին։

Կը տեսնուի որ ջղագրգիռ վիճակ մը կը տիրէ Ֆրանսական հոգատարութեան ենթակայ երկիրներուն մէջ, որոնք երեք տարի վերջ միասին անկախ պետութիւններ պիտի դառնան։

Սուրիոյ անկախութեան դաշնագիրը կնքուեցաւ Փարիզի մէջ՝ սեպտեմբեր 9ին։ Սուրիական պատուիրակութիւնը՝ որ Փարիզ եկած էր տարուայ սկիզբները՝ Ֆրանսայի երեսփոխանական ընտրութեանց եւ ներքին քաղաքական խնդիրներու պատճառաւ երկար տեղ մնաց հոս եւ լայն ժամանակ ունեցաւ մանրամասնօրէն քննելու բոլոր կէտերը կնքուած դաշնագրին, որուն պատճէնը հրատարակուեցաւ «Ցառաջ»ի մէջ։ Սուրիական նոր խորհրդարանն է որ պիտի վաւերացնէ այս դաշնագիրը դեկտեմբերի սկիզբը, երբ վերջնական երեսփոխանական ընտրութիւնները։

Դաշնագրին կնքումը մեծ խանդավառութիւն առաջ բերաւ ոչ միայն Սուրիոյ, այլեւ ամբողջ արաբական աշխարհին մէջ։ Պատուիրակները Փարիզէն վերադարձին՝ խանդավառ ցոյցերու առարկայ դարձան Հալէպէն մինչեւ Դամասկոս։ Իսկ էմիր Շէքիպ Արսլանի եւ Իհսան Ճապրիի պէս թունդ ազգայնականները՝ որոնք տարիներէ ի վեր Եւրոպայի մէջ նստած կը պայքարէին հոգատարութեան դէմ՝ բացարձակ անկախութիւն պահանջելով, փութացին իրենց գոհունակութիւնը յայտնել դաշնագրի կնքումին առթիւ, ակնարկելով որ այսուհետեւ Սուրիան վստահելի եւ անկեղծ դաշնակից մը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի համար։

Ֆրանքեւլիբանանեան դաշնագրէն անմիջապէս վերջ, այս անդամ Պէյրութի մէջ սկսան Լիբանանեան դաշնագրի բանակցութիւնները, Լիբանանի եւ Ֆրանսայի պատուիրակներուն միջեւ։ Մօրհրդակցութիւնները երկար չտեւեցին եւ նոյեմբեր 13ին տառապագրուեցաւ Ֆրանքեւլիբանանեան դաշնագիրը Հանրապետութեան նախագահ էմիլ Էտէի եւ Ֆրանսական մարզպան կոմս ոը Մարթէլի միջեւ։

Երկու դաշնագիրներն ալ գրեթէ յար եւ նման են։ Թէ՛ Սուրիա եւ թէ Լիբանան վերջնապէս անկախ պիտի դառնան երեք տարիէն, երբ անոնք ընդունուին Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Թէ՛ Սուրիոյ եւ թէ Լիբանանի մէջ Ֆրանսական զինուորական ուժեր պիտի մնան՝ ապահովութեան հսկելու համար, ճիշդ ինչպէս Անգլիացիները զինուորական եւ օդանաւային կայաններ կը պահեն Իրաքի մէջ։ Երկու երկիրներուն մէջ ալ քրիստոնեայ եւ ոչ արաբ փոքրամասնութեանց իրաւունքները պիտի պաշտպանուին։

Այս բոլորը լաւ։ Սակայն երկու կարեւոր ազդակներ կան, որ խաղաղութիւնը վրդովելու պատճառ կը դառնան Սուրիոյ, մանաւանդ Լիբանանի մէջ։ Առաջինը կրօնական մոլեռանդութիւնն է, որ չարունակ կ'արթնանայ եւ վտանգը կը պահուի՝ ծառայելով որոշ տարրերու չահերուն։ Երկրորդը՝ համարատարական ձգտումն է, որ կ'ընդվզի արաբախօս երկիրներու բաժանումին դէմ եւ կ'ուզէ զանազան միացած տեսնել՝ նոյն վարչութեան տակ։ «Մեծ Լիբանան»ի կազմութեան դէմ առաջ եկած չարժումը առաջ մէկ ապացոյցն է։ Տրիպոլիսը Լիբանանէն զատել եւ Սուրիոյ կցել՝ ազգայնական գործ էանոնց համար։

Սուրիա եւ Լիբանան աշխարհագրականօրէն մէկ միաւոր կը կազմեն, Պէյրութը գլխաւոր նաւահանգիստն է սուրիական ցամաքամասին։ Առեւտրականտնտեսական չահերու տեսակէտէն այս բաժանումը վնասակար կը նկատուի Սուրիոյ համար։ Ֆրանսական հոգատարութեան տակ՝ Սուրիա եւ Լիբանան թէեւ տեղական ինքնավարութիւն կը վայելեն, սակայն տնտեսական, մաքսային երթեւեկի, անցագրային եւայլ խնդիրներու մէջ ամբողջութիւն մը կը նկատուին։

Սուրիոյ եւ Լիբանանի բնակիչները նոյն լեզուն կը խօսին, բայց քաղաքական տեսակէտով տարբեր ըմբռնումներ ունին։ Սուրիացին աւելի ազգայնական է եւ անկախութեան կողմնակից, մինչ Լիբանանցին կը նախընտրէ հոգատար մը ունենալ իր դիւրութեան վերաբ։ Սուրիան ունի շուրջ երեք միլիոն բնակիչ, իսկ Լիբանանը՝ 850,000 : Սուրիոյ մէջ չափազանց մեծամասնութիւն կը կազմեն Իսլամները, մինչ Լիբանան ունենալով հաւասարձ տոկոս իսլամ բնակչութիւն մը՝ ցարդ նկատուած է քրիստոնէական ազդեցութեան ենթակայ երկիր, ու ասիկա՝ Ֆրանսիոյներէն ի վեր։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՐԻՒՆՀԵՂՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հաւաս հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ առջի օր, կիրակի, ծանր խռովութիւններ պատահեցան Պէյրութի մէջ։ Բամազանի առթիւ, Պասթա մզկիթին մէջ կատաղի ճառեր արտասանուեցան՝ քննադատելով Լիբանանի կնքած դաշնագիրը Ֆրանսայի հետ։ Ճառախօսները պաշտպանեցին Սուրիան եւ Լիբանանը միացնելու տեսակէտը։ Իրիկուան դէմ ամբոխ մը կազմուեցաւ եւ քալեց դէպի քրիստոնէական թաղերը։ Սկսաւ թալանը։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց, սակայն չկրցաւ զսպել ամբոխը։ Ջօրքը վրայ հասաւ եւ վերահաստատեց խաղաղութիւնը։

Իրրեւ պատասխան խլամներու ցոյցին, քիչ յետոյ համախմբուեցան քրիստոնեաները, որոնք իրենց կարգին յարձակեցան իսլամական թաղերուն վրայ։ Ոստիկանութիւնը եւ զօրքը միջամտեց դարձեալ եւ վերջ դրաւ խռովութեանց։

Բոլոր այս խռովութեանց ընթացքին զէնք գործածուած ըլլալով՝ 3 հոգի սպաննուեցան ցուցարարներէն։ Կան նաեւ 28 վիրաւորներ։ Աւելի զատ ցուցարարները խորտակեցին եւ այրեցին բազմաթիւ հանրակառքեր եւ մօտ յիսուն ինքնաշարժներ։

Մարզպանութեան կողմէ մամուլին տրուեցաւ յայտարարութիւն մը, որ դատապարտելով այս ցոյցերը կ'աւելցնէ թէ խիստ պատիժներու պիտի դատապարտուին բոլոր անոնք որ կը խանգարեն քաղաքին հանդստութիւնը։

Քաղաքին խանութները դոց կը մնան եւ փողոցներուն մէջ տակաւին կը շրջին ոստիկանական չոկատներ։

Ֆրանսական վառօդարան մը օդ ելաւ

Երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 5ի մօտերը օդը ելաւ պետական վառօդարան մը, որ կը գտնուի Մարսէյլէն դէպի հիւսիս, Սէն - Շամայի մէջ, պզտիկ դիւղի մը մօտ։

Ժամը 4.45 կ'անցնէր, երբ վառօդարանին անօրէնութիւնը կը տեսնէ որ ծուխ կը բարձրանայ թիւ 104 չէնքին վրայէն։ Անմիջապէս ահազանդի նշան կը տրուի եւ նախազգուշական ամէն միջոց ձեռք կ'առնուի։ Տնօրէնը եւ ճարտարապետը, խումբ մը պաշտօնեաներով եւ զործաւորներով, մօտաւորապէս 200 հոգի, կ'երթան թիւ 104 չէնքին մօտ, մարելու համար կրակը։ Հրշէջ դունդը եւս զօրծի կը լծուի։ Ցանկարծ սարսափելի պայթիւն մը եւ ամբողջ վառօդարանը օդը կ'ելլէ։ Պայթիւնը այնքան ահռելի էր, որ կը լսուի մինչեւ 30 քիլոմեթր հեռուէն։ 12 քիլոմեթր չառաւիղի մը վրայ, ցնցումէն ջարդուփշուր կ'ըլլան բնակարաններու ապակիները։ Սէն - Շամա գիւղն կը վաղեն օգնութեան։ Պայթումին հետեւանքով ելեկտրական դիծերն ալ կորուսած էին եւ խաւարը կը տիրէր ամէն կողմ։ Լուսարձակներու օգնութեամբ կ'աշխատին վիրաւորները փոխադրել հիւանդանոց։ Մեռածներ կան։ Մեռածներու եւ խորտակուած երկաթեղէններու մէջէն, թանձր ու մածուցիկ ցեխին մէջէն, որ չաղուսուած էր քիմիական թթուով եւ ջուրով, բանուորները կը յաջողին դուրս հանել մեռեալները։ Հերոսական աշխատանք մը կը կատարուի բացը մնացած ելեկտրական թելերու ցանցի մը մէջ, ամէն վայրկեան ելեկտրահար ըլլալու վախով։ Շրջակայքէն, Մերմայէն, Մարլիանէն, Էքսէն, ու Մարսէյլէն հետզհետէ կը հասնին օգնութեան ուժեր։

Մեռեալները, 40 հոգի, որոնց մէկ է վառօդարանին անօրէնը եւ ճարտարապետը, փոխադրուեցան Սէն - Շամա գիւղը, իսկ վիրաւորները, մօտաւորապէս 150 հոգի, փոխադրուեցան Էքսի հիւանդանոցը։ Վիրաւորներ կան, որոնց դէմքը անճանաչելի դարձած է։

Սէն - Շամայի մէջ ուրիշ անգամ ալ պատահած են այսպիսի աղէտներ, բայց այս անգամուանը աւելի ծանր է։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Յաջակցականը կը շարունակուի

Ապստամբները կը շարունակեն իրենց յարձակողականը՝ Մադրիտի ամբեմուտքէն թափանցելու համար ներքին թաղերը։ Կուիւին ընթացքին մասին հակասական են լուրերը։ Համաձայն ապստամբ բանակին հրամանատարութեան զեկոյցին, կիրակի կէսօրէ վերջ դէմ - եմակուէ հրամանին տակ երեք զօրասիւն անցաւ Մանզանարէս գետը Ֆրանսական կամուրջէն եւ գրաւեց հողագործական վարժարանը ուսանողական թաղին մէջ։ Երկուշաբթի յարձակումը չարունակուեցաւ օժանդակութեամբ հրետանիին եւ 30 օդանաւերու կրակին։ Երկուշաբթի երեկոյ ապստամբները գրաւած էին արդէն մայրաքաղաքին արեւմտեան պարտէզը ու կը մօտենային տիպար բանտին։ Հրետանիին ամբակոծութեան չդիմանալով՝ հանրապետականները պարպած են նաեւ Մոնթանա զօրանոցը, որ կը գտնուի հիւսիսային կայարանին մօտ։

Միւս կողմէ, հանրապետական ուժերու հրամանատարութեան զեկոյցը կը հաղորդէ։— «Կիրակի կէսօրէ վերջ ապստամբները, 19 հրետայլերու պաշտպանութեան տակ, յարձակում գործեցին Ֆրանսական կամուրջին վրայ՝ անցնելու համար Մանզանարէս գետը։ Կռիւը տեւեց 4 ժամ եւ չատ արիւնահեղ եղաւ։ Հանրապետական ուժերը օղը հանեցին կամուրջը։ Ապստամբները սոխրուեցան նահանջել՝ կռիւին վայրը ձգելով 3 խորտակուած հրետայլեր։ Թշնամին չկրցաւ անցնիլ Մանզանարէս գետը»։ Երկուշաբթի ապստամբ օդանաւերը երկու անգամ ռմբահոգեցին մայրաքաղաքը՝ 28 Թոն պայթուցիկով, մինչ 320 Թղանթներ կրակ կը տեղային մայրաքաղաքին վրայ։ Դիրքերուն

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

Սուրիա եւ Լիբանան ներկայիս կը գտնուին իրենց պատմութեան խիստ նշանակալից մէկ անկիւնադարձին վրայ։ Երկար տարիներ Թրքական լուծին տակ հեծելէ վերջ, Զինադադարին բախտը ունեցան ազատագրուելու եւ քանի տարուան նախապատրաստական չրջանէ մը վերջ՝ վերին հոգատարի մը հսկողութեան տակ՝ այժմ կը քալեն դէպի բացարձակ անկախութիւն։

Ներկայ ցնցումները ուրիշ բան չեն, եթէ ոչ փոխանցման չըբջանի յատուկ երեւոյթներ, որոնց վատահ ենք թէ պիտի յաղթեն Սուրիոյ եւ Լիբանանի ճակատագիրը իրենց ձեռքն ունեցող իմաստուն վարիչները։

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՊՏՈՒՑՏ ՄԸ ԸՆԿԵՐ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՀԵՏ

Մեր խմբագիրը Մարսէյլի մէջ երեք անգամ այցելած ըլլալով ընկեր Ահարոնեանի, հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ այս մասին։—

3 Նոյեմբեր.— Ներս կը մտնենք Բժ. Սիվրիհիսարեանի հետ, որ կսկծալի հարուածէն ի վեր նախախնամական դեր մը կը կատարէ, եղբայրական գուրգուրանքով եւ չերմ անձնուիրութեամբ։ Ահարոնեան նոր արթնցած է իրիկուան մրափէն եւ գաւազանին կռթնած՝ ննջարանէն կ'անցնի բակը, չեզոյ հիւրասենեակը։ Ֆիզիքապէս չատ լաւ է, կաղդուրուած՝ չնորհիւ ամրան օդափոխութեան։ Բժիշկը պահ մը ձեռքէն կ'առնէ գաւազանը եւ Ահարոնեան կը փորձէ քալել ինչպէս մանուկ մը։ Թաթիա մը կը չողար դէմքին վրայ, երբ տեսաւ մեզ։ «Ճանչցա՞ր», կը հարցնէր Տիկին Ահարոնեան։

— Այո՛, այո՛... Շա...ւարչ ... Սիվրիհարեան...

— Ի՞նչպէս էք, լա՞ւ էք։

— Լաւ, լաւ... Այո, այո։

Տիկին Ահարոնեան կ'ուզէր տեղեկութիւններ ստանալ Հայաստանի մասին։ Եւ ահա հիւանդն ալ սկսաւ հետաքրքրուիլ եւ արտասանեց նախադասութիւն մը որ ամէնէն երկարն էր, ինձի համար.

— Չէք կարող երեւակայել ...

Իր չարժուձեւերն ալ կը մատնէին անհուն կարօտ մը։

— Կ'ուզէ՞ք երթալ։ — « Այո, այո... Հա - յաստան ... »։

Ցետոյ, լսելով մեր մտանուռը խօսակցութիւնը.

— Ի՞նչ պիտի լինի ...

Զուգընկեր աւելի յողնեցնել այդ օրը, մանաւանդ որ յողնած էր։

Բժիշկը թելադրեց պառյտ մը կատարել միասին, մինչեւ եկեղեցի, եթէ օդը դեղեցիկ ըլլայ։

— Այո, այո...

Այդ պառյտը տեղի ունեցաւ նոյեմբեր 10ին։ Բժիշկը եւ Տիկին Ահարոնեան ինքնաչարժով եկան քաղաք։ Հիւանդը հանգիստ տեղաւորուած էր կառքին մէջ։ Եւ կառքը սուրաց դէպի Փրատօ։ Նոյն զուարթ եւ առողջ տրամադրութիւնը՝ այդ օրն ալ։

— Ի՞նչպէս էք։

— Լաւ, չատ լաւ։

— Կը սիրէ՞ք աչունը, դեղնած տերեւները, տերեւաթափը ...

— Այո, այո, դեղեցիկ ...

Կառքը կ'անցնէր Քասթէլանի յուշարձանին առջեւէն։

— Ո՞ւր է, ի՞նչ է ...

Փրատոյի եկեղեցին ենք արդէն։ Բժիշկը եւ Տիկին Ահարոնեան փափկութեամբ դուրս կը հանեն տարարախտ զրագէտը, իսկ ես կ'երթամ լուր տալու Գարեգին եպիսկ.ի, որ կը փութայ քահանայի մը հետ։

Ահարոնեան կառքէն իջած, կը քալէ դէպի եկեղեցի։ Բակին մէջ լուսնակար մը քալուեցաւ, յետոյ մտանք եկեղեցի, կողմնակի դուռէ մը, որպէսզի չատ չյողնի մայր զրան սանդուղներէն։

Տաճարին մէջ, ցոյց կուտային պատկերները,— Վարդանանց, դրուագ մը՝ տարադրութենէն եւն.։

Ահարոնեան.— Վարդանանց, ո՞ւր է ...

Մօրանին առջեւ, բառ մը թուաւ բերնէս — « ... Ջունկն քո»։

— Այո, այո, մրմնջեց զրագէտը եւ համբուրեց Աւետարանը։

Մկրտութեան աւազանէն անցնելով, մտանք առաջնորդին սենեակը, ուր Ահարոնեան նստաւ աթոռին վրայ։ Պատին վրայ կախուած էր Հայաստանի քարտէսը։ Ահարոնեան ուզեց բան մը հասկնալ։ Ցոյց տուինք Սեւանայ լիճը, կապոյտ ներկուած։ Զգոհացաւ եւ սկսաւ յուզուիլ, զաւազանով ցուցնել։

— Թրքահայաստա՞նը, հարցուցինք։

Ահարոնեան առանց պատասխանելու ոտքի ելաւ մեծ դժուարութեամբ, մօտեցաւ քարտէսին, եւ մատով ցուցուց Վանայ լիճը, նոյնպէս կապոյտ ներկուած։ Ու ձեռքը երկարեց դէպի Սեւանայ ծովը։

— Ի՞նչ պիտի լինի... ի՞նչ ...

— Պիտի մնանան, պիտի մնանան, հանգիստ եղիր։

Բոլորս ալ յուզուած էինք եւ կարելի չէր աւելի երկարել։ Կառքը մինչեւ սենեակին առջեւ բերուած ըլլալով, տեղաւորեցինք եւ սկսանք հեռանալ կամաց - կամաց։ Դեռ բակէն դուրս չելած, Ահարոնեան փորձեց նորէն տեսնել եկեղեցին, քիչ մը ջղայնացած։ Համոզեցինք թէ ուրիշ տեսնի ալ կուգանք։

— Ի՞նչպէս է, դմբէթը կը նմանի՞ էջմիածնի։

— Այո՛, այո...

Եւ կառքը սուրաց պողոտային դէպի ծովափ, յետոյ դէպի տուն, Պոմոն։ Ամբողջ ճամբու ընթացքին՝ կնոջս հետ խօսակցութիւններ, յետոյ հաչի հրաւէր, ճաշկերոյթով Տիկին Նուարդի։

Վերջին այցելութիւնս տեղի ունեցաւ նոյեմբեր 12ին։ Գացեր էի հրաժեշտ առնելու, միչտ Բժ. Սիվրիհիսարեանի հետ։ Իրիկուան ժամը 5 էր, կը պատէր սենեակին մէջ, մինչ Տիկին Ահարոնեան վառարանը վառելով պատրաստ էր։

Նորէն ժպիտ մը դէմքին վրայ, եկաւ նստաւ իր տեղը։ Սովորական հարցումներէն յետոյ, անակնկալ արտայայտութիւն մը.

— Դուք ի՞նչ էք մտածում ...

Ցետոյ իր սիրական խօսքը.— « Լաւ է, լաւ է»։

Զեմ դիտեր ի՞նչպէս հասկցուց որ Մարսէյլ հաստատուիմ։

— Իսկ թե՞րթը, երկանաքարի պէս կախուած մեր գլխուն։

Ահարոնեան.— Ճիշդ է, ճիշդ է...

Եւ բաժնուեցանք անհուն արտմութեամբ, մինչ Ահարոնեան կը փորձէր հասկցնել որ ճաշի մնանք ...

*** Այն մանագէտ փրոֆէսէօրը որ պարբերաբար կը քննէ հիւանդը եւ որ վեց ամիսէ ի վեր չէր տեսած զայն, նոր քննութիւն մը կատարեց, առաջնորդութեամբ Բժ. Սիվրիհիսարեանի։ Եզրակացութիւնը նպաստաւոր էր։ Ընդհանուր վիճակը աւելի յուսատու գտաւ, խօսելու տեսակէտով ալ՝ զգալի տարբերութիւն։ Փրոֆէսէօրը յոյս յայտնեց թէ կրնայ աւելի լաւանալ։

ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ, որ ութ - ինը ամիսէ ի վեր Հարաւ. Ամերիկա կը գտնուէր, երկկ վերադարձաւ Փարիզ իր երկար քննական պտոյտէն վերջ։

ՕԹՈՊԻՍԻ ոտամանիներուն դինը պիտի բարձրացուի 10 առհարիւր, Փարիզի մէջ։ Ա. կարգը պիտի ջնջուի։ Այսպիսի առաջարկ մը ներկայացուած է Փարիզի քաղաքապետական ժողովին։ Առաջարկը ընդունուած չէ տակաւին։

ՅՈՒՄՈՒ ՂՈՂՈՎՈՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷՆ ԲԱՑՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿ

(ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ՅՕԺԱՐԱՆԻՆ)

— ·· —

Մեր ազգային վարչութեան ընտրութեան ժամանակ ամէն անգամ ներկայացած է ընտրողներուն ընտրելու ազգային ուժերը, որոնք ունակ եղած են ազգային գործերը յաջողութեամբ առաջնորդելու։ Ներկայ ընտրութեան ալ

ՍԵՔ Ո.ՍՏԵՓԱՆՅԱՆԻ ԼՐՏԱՐԱՐԸ

Մեկնել Կրասնոդար, ուր նրան տանել էին հրավիրել տեղի ռազմական իշխանությունները, նշանակում էր ենթարկվել նրանց պահանջներին, ընդունել նրանց առաջարկները։ Ստեփանյանը չէր ուզում դա անել։ Նա հրաժարվեց գնալ Կրասնոդար։

Հրամայել զինվորներին ...

Ստեփանյանի հրամանատարությամբ ապստամբները ամրացրին իրենց դիրքերը։ Նրանք ունեին 3 հրանոթ, 2 գնդացիր, 1 ականանետ։ Ստեփանյանը ուներ 1915 թվականի հրացաններ, 30 փամփուշտ մեկ հրացանի համար։ Զինամթերքի պակասություն էր զգացվում։ Ստեփանյանը հրամայեց զինվորներին չկրակել առանց հրամանի։ Նա ասում էր. «Ամեն կրակած փամփուշտ մի նոր թշնամի է ստեղծում»։ Ստեփանյանը հրամայեց նաև չկրակել հեռվից։ Թշնամին պետք է մոտենար մինչև 200 քայլ հեռավորության։

Ստեփանյանի զորքերը կազմում էին 1500 հոգի։ Նրանց դեմ կռվում էին 5000 հոգի։ Ստեփանյանի զորքերը ունեին 3 հրանոթ, 2 գնդացիր, 1 ականանետ։ Թշնամին ուներ 10 հրանոթ, 10 գնդացիր, 2 ականանետ։

Ստեփանյանի զորքերը ամրացրել էին Ղուկասյանի տանը։ Նրանք

վրայ։ Դժոխային այս կրակին պիտի յաջորդէր անշուշտ նոր յարձակում մը։ Երկուշաբթի գիշեր հեռագիր մը հաղորդէր որ, արդարեւ, ապստամբները կատաղի յարձակում մը սկսած են Ֆրանսական կամուրջին սկսելէ մինչեւ Երկաթէ Դուռը։ Ապստամբ այրուձին, զինուցիրներով զինուած, անցաւ գետը եւ յառաջացաւ մինչեւ Վելտքուէզ, որ մին է սպանիական ճարտարապետութեան թանկարժէք նմոյշներէն։ Կռիւը չատ արիւնահեղ եղաւ, մանաւանդ որ տեւեց մօտ 10 ժամ։ Ապստամբ այրուձին մտաւ Սան Պէրնարտո փողոցը, համալսարանական թաղամասէն դէպի հիւսիսային կայարան։

Վերջին պահուն, հանրապետական զեկոյցը եւս կը խոստովանի որ հակառակորդը կրցած է յառաջանալ Քազա տէլ Քամփոյի ճակատէն ներս եւ անցնիլ գետը։

Հիւանդանոցները լեցուն են վիրաւորներով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ ՌՈՒՍԻՈՑ

Մոսկուայի մէջ ձերբակալուած Գերմանացիներուն հարցը առարկայ դարձաւ դիւանագիտական դիմումներու։ Մոսկուայի գերման դեսպանը բացատրութիւն պահանջեց եւ բողոքց, խորհրդային կառավարութիւնը պատասխանեց թէ ձերբակալուածները, 23 հոգի, ամբաստանուած են լրտեսութեամբ։ Գերման կառավարութիւնը գոհացուցիչ չի գտներ պատասխանը եւ կը յայտարարէ թէ ի զօրու կը մնայ իր բողոքը։

Երկուշաբթի գերմանական ձայնասփիւռը կը հաղորդէր կառավարական զեկոյց մը.—

«Սորհրդային կառավարութեան կողմէ Մոսկուայի գերման դեսպանին տրուած տեղեկութիւններուն համաձայն, ձերբակալուած Գերմանացիներուն թիւն է 23.— Մոսկուայի մէջ՝ 9, Լէնինկրատի մէջ՝ 2, Մարքովի մէջ՝ 1, Նովոսիպիրսքի մէջ՝ 1։

Հակառակ մեր հիւպատոսներուն դիմումներուն՝ թոյլ տրուած չէ գերմանական պաշտօնէութեանց որ այցելեն բանտարկեալներուն։ Գերման դեսպանին դիմումներուն վրայ, խորհրդային արտաքին գործակալութիւնը տուաւ միայն բանտարկեալներուն անուններն ինչպէս նաեւ պատժական օրինադիրքին այն տրամադրութիւնները, որոնց ուժին տակ կ'ենթադրուին ձերբակալուածներուն ամբաստանութիւնը։ Անոնք կ'ամբաստանուին լրտեսութեամբ, ահաբեկումով, խորհրդային պետութեան դէմ դաւադրութեամբ։

Այս բացատրութիւնները գոհացուցիչ չեն, քանի որ 10 օրէ ի վեր խորհրդային կառավարութենէն կը պահանջուի չօշափելի փաստեր տալ ձերբակալուածներու յանցանքին մասին։ Գերման դեսպանը աւելցուցած է իր բողոքին թէ բոլորովին անիրական են գոյց տրուած ամբաստանութիւնները»։

Զրոյց կը շրջի որ Լէյ Պերլին գոհացում չտանայ, պիտի խզէ իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ փոխադարձ միջոցներու պիտի դիմէ՝ ձերբակալելով այն ռուսահպատակները, որոնք կը գտնուին Գերմանիոյ մէջ։

Գերմանիա եւ Ճապոն կը դաշնակցին

Շաբաթուայ մէջ, կը հաղորդէ Լոնտոնեան հեռագիր մը, զրոյց կը շրջի թէ Գերմանիա եւ Ճապոն դաշինք կնքած են՝ կռուելու համար բոլշեւիզմին դէմ։ Դաշինքը կնքուած է, կ'ըսուի, երկու շաբաթ առաջ եւ սակայն գաղտնի կը պահուի։ Թոքիոյի մէջ երկու թերթեր այդ մասին լուր մը հրատարակած էին, վակուեցան կառավարութեան կողմէ։ Բոլշեւիկներու դէմ պայքարի այս ուխտին մէջ, երկու պետութիւնները պիտի աշխատին որ ուրիշ պետութիւններ ալ, ինչպէս Իտալիա, յարին իրենց։

ԹՐԻՔԱԿԱՆ հաւատարմը ճամբայ եւած է դէպի Մալթա, այցելութիւն մը տալու անգլիական նաւատորմին։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Նոր գործ հիւսող եւ գործ նորոգող գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ։ Ստիպողաբար դիմել Պ Moraisի, **14** Cité Falguère, Paris (15), մէթրօ Pasteur։

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՑ ՍԿԱՒՄԲ

Վաղը, հինգշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 9ին, տեղի կ'ունենայ հաւաքոյթը Ecole des Langues Orientales մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԻ

Նիւթ՝ Հայ Թատրոն։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նոյ. 19 հինգշաբթի գիշեր ժամը 9ին տեղի կ'ունենայ «Հայ Ազատ Արուեստագէտներու» միութեան դասախօսութիւնը 8 rue Bossuet, Paris (10), Métro Gare du Nord կամ Poissonnière։ կը խօսի՝ Նկարիչ Պ. Ռ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ, Նիւթ՝ ունենալով «Այվազովսքիի կեանքն ու գործը» Մուտքը ազատ է։

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 12ին վերադարձուեցաւ Պուա - Քոլոնպէլ, Քոլոնպէլ եւ Անիէռի շրջանի Հ. Բ. Ը. Միութեան հայերէն դասընթացքը։

Վերոյիշեալ շրջանի այն հայ ծնողները, որոնք մինչեւ այսօր արձանագրել չեն տուած իրենց զաւակները, փութան արձանագրել ամէն հինգշաբթի առաւօտեան ժամը 9 — 4ը, 345 Avenue d'Argenteuil, Մահակ - Մեսրոպ Գրադարանի սրահը, ուսուցչուհի Օր. Նաթանեանի մօտ։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

"ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ"

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՊԱՆԵԼՕ—ՔԱՇԱՆԻ ԱՐՄԻՒ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԵԻ ԿՈՂՄԷ

21 Նոյ. շաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

CHEZ BOIVIN, 25 Ave. de la République, Montrouge

Métro Porte d'Orléansի մօտ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԱՆ**

կը խօսին ընկերներ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ Հ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝

ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ Հ. ԳՆԵԱԶԵԱՆ (երգ), Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ (կովկասեան պար), Պ. Պ. Յ. ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ (ջութակ), Հ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Մ. ՍԱՐԵԱՆ (երգ) ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ (երգ)։

Եւրոպական եւ կովկասեան պարեր կ'եզափակէն մինչեւ արշալոյս։

կը նուագէ **Gario Canti** *նուագախումբը*

մասնակցութեամբ ոուս նշանաւոր ջութակահար **Veintraub**ի։

Պիւֆէ մատչելի գիներով։ Մուտք՝ 5 ֆր.։

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան

Կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին կողմէ

Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկէնի լճին դէմ, Cascade du Lacի սրահը

ԿԸ ԽՕՍԻ **ՅՈՒՔԹ. Շ. ՍԱՎԱԶԵԱՆ**

Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔ

Մասնակցութեան համար մուտք՝ **5** ֆրանկ

Հայ Ռազմիկի Օր

Զինուորական գեղարուեստական երեկոյթ - պարահանդէս

(Նուիրուած Ուրֆայի հերոսամարտին)

Նախաձեռնութեամբ Հայ Կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան։

Տեղի կ'ունենայ Դեկտեմբեր 19ին ճոխ եւ բացառիկ յայտագիր։

ՍԻՆՖՈՆԻԿ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

Տեղի կ'ունենայ 13 *Դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ,* **Salle Erard***ի մէջ*

կը մասնակցին

միջազգային նուագահանդէսներու Soliste ջութակահարներ՝

ԼԻՏԻ ՑԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ԺԱՆ ԻԶՆԱՐ

50 ՀՈԳԻՆՈՑ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

Թատերական ներկայացում եւ պարահանդէս

Սէն-Ժէռմի (Մարսէյլ) Լուսարանական Միութեան կողմէ

21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս։

կը ներկայացուի՝ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆՆԵՐԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ։

Պարահանդէս Լիոնի մէջ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Լիոնի Մասնաճիւղին կողմէ

Ի նպաստ իր խաղացող անդամներուն վտանգի դէմ ապահովագրութեան

21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ ժամը 5,

ՕԹԵԼ տ'Էօրօթի սրահներուն մէջ,, 1 rue Bellcour

Զանակնկալներ, ընտիր ճաշ պատրաստ, դիւրամատչելի պիւֆէ։

Մուտք՝ այրերու 6 Ֆր., կիներու 5 Ֆր.։

ՅՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Գերձակներու եւ գերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ

պիտոյքներու վաճառուժ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն *յաւազոյն եւ իրական օժանդակութիւնն ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ։*

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուզենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով։

Ունինք տրաժաղրելի ընտրութուն եւ բէմինկթըն գրամեքենաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ շատ մատչելի գիներով։

Գիներու ցանկը եւ նմոյշները կը ղրկուին ասաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատունները սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին։

Օգտուեցէք առիթէն։ Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը։ Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Օձիքներ եւայլն։ Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք։ Կրնատանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաքը։ Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ Կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։

Ներկայ կարօնը տիրոգին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրթ. գնոյի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրթ.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն։

ԱՐՓԱՅԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անխոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻՏԻՒԶը։

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է։

Ֆրասսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻԲԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille — Tél. D. 70-89

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՑ ՍԱՓՓՈՀՉՆԵՐՍԻ Միութեան ընդհ. ժողովը 19 Նոյ. ին գշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին իր սրահներուն մէջ, 7 rue Pétrelle, փարիզ։ Օրակարգ ցուցաբանդէս պարահան դէսի մասին կարգադրութիւններ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան 8 Նոյեմբերի թէյասեղանին տեղի ունեցած վիճակախաղէն չահած են հետեւեալ թիւերը.— 51 կարնոյ մեծաղիր նկարը, 455 մէկ չիզ օ սը քօլօն, 416 Բոռաք, 438 մահճակալի ծածկոց, 483 Ազգային պարզեւախաղի տոմսակ մը, 315 մանուալին, 18 Հայաստանի մեծաղիր քարտէսը, 287 պատի ժամացոյց, 513 ինքնահոս գրիչ։

ՀԱՄԱՅԱՐԲԵՐԴՅԱՆ միութեան Ֆրանսայի շրջանի կեդրոնական վարչութիւնը իր շրջանի բոլոր մասնաճիւղերուն կը յանձնարարէ թէ 1936 Նոյեմբեր 21ին, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Վալանսի մէջ պիտի գումարուի Ֆրանսայի երկրորդ պատգամաւորական ժողովը։

Մասնաճիւղերէ կը խնդրուի ընտրել իրենց պատգամաւորները։ Ժողովի օրը ներկայանալ հետեւեալ հասցէին՝ 10, *րիւ Պուֆիէ, Վալանս (Տրոմ)։*

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՉԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷՆ)

— o —

— Չէ, պալամ էսօր չեկաւ։ Հա, Լուսիկ, լսեցի՞ր, կ'ըսեն՝ Ղանթարի տակը բունդ (խռովութիւն) եղեր է, ճշմարի՞տ է,— ու բժիշկի մայրը ձեռքերը սկսաւ արտրել։

— Չէ, չեմ լսած, նոր անկէ գուրս եկայ, — եւ Լուսիկը ամապարեց փողոց ելլել, այդ ի՞նչ բունդի մասին էր Տէօմինկայի խօսքը։

Առաջ, Լուսիկը չէր նկատեր։ Իսկապէս որ քաղաքը զարմանալի կերպարանափոխութիւն մը առացեր էր։ Քաղաքային այգիի քէօշկը (տաղաւար) գրեթէ գառարկ էր։ Այդիի մէջ ժուռ եկողնեը չկային։

Խանութները թէեւ բաց՝ բայց սովորական կենդանութիւնը կը պակսէր։ Մինչեւ «Օրիանոս» հիւրանոցի տակ հասնելը՝ Լուսիկը հանդիպեցաւ վինուորներու երկու խումբի, որոնք ծանր ու չափուած քայլերով կ'անցնէին պողարի մէջէն, սպաներու առաջնորդութեամբ։

Օրիանոս հիւրանոցի տէրը հեռուէն հետեւ տղական կուգար Գալուստին։ Մէկ տանելի հիւրանոցն էր երեւանի մէջ։ Լուսիկը ներս մտաւ ու պարտէզին մէջէն անցաւ ճաշասրահը։ Սովորաբար այդ ճաշարանը օրուան ո եւ է ժամանակ լեցուն կը լինէր քէֆ ընողներով։ Հազիւ քանի մը սեղաններ բռնուած էին, իսկ տէրը, մուրքի մօտ սեղանի մը առջեւ նստած, պինի կը խմէր։ Երբ տեսաւ Լուսիկը, անմիջապէս ոտքի ելաւ մօտեցաւ։

— Հը, Լուսիկը, խէր լինի ...

— Բան չկայ, քեռի, Գալուստը հոս եկա՞ւ ...

— Չէ, ի՞նչ կայ որ ...

— Ոչինչ, կ'ուզէի գինքը գտնել։ Եւ Լուսիկը յանկարծ ետ գարձաւ։

— Աղջի, կեցիր, — հիւրանոցի տէրը աճապարեց աղջկան հասնիլ։

Երբ հիւրանոցի մուտքի դրան առջեւ իրարմէ պիտի բաժնուէին, աղջիկը խնդրեց։

— Եթէ Գալուստին հանդիպիս, ըսէ անմիջապէս, որ տուն քող գայ։

— Կեցիր, Լուսիկ, հիմա ո՞ւր կ'երթաս։

— Էսպէս վար կ'երթամ, դէպի Ղանթարի կողմը, թեբեւս հանդիպիմ։

— Չէ, անմիջապէս տուն գնա. ան կողմի խռովութիւններէն չատեր դոցուած են... դէպք է պատահէր,— ու ձայնը ցածցնելով չարունակեց,— Պոնտոլովսկին իր երկու հետեւորդներով չանսատակ եղեր է Էջմիածնի ճամբուն վրայ... Կ'ըսեն երիտասարդ ազդայ մըն է խռովը... Զինուորները եաեւէն են ինկած, բայց ան, թէեւ վիրաւորուած փախեր է այդիները ու վերջէն ինքզինքը քարաժայռէն վար է նետեր ու կոտր կոտր եղեր... Լաւ է՝ տուն վերադառնաս.. չները կատղեր են... չուտով քաղաքի մէջ պատերազմական վիճակ պիտի յայտարարուի։

Վերջին բառերը չլսեց Լուսիկը։ Առանց մնաք բարովի հեռացաւ եւ, որքան որ կրնար արագացուց քայլերը։ Հազիւ թէ Քաղաքային պարտէզէն Ասթաֆեան փողոցը դարձաւ, երբ յանկարծ Գալուստը տեսաւ ոտաիկան մը եւ երեք վինուորներու հետ, որոնք ղէպի ոստիկանատուն կը տանէին գայն։ Լուսիկի ծունկերը դողացին, եւ վար չիյնալու համար կրթնեցաւ խանութի մը փեղկին։ Վայրկեան մը ուղեց անոնց հետեւիլ, նոյնիսկ քանի մը քայլ առաւ, բայց յանկարծ նոր սարսափ մը բռնուած՝ քարացածի նման կեցաւ։

« Կ'ըսեն երիտասարդ տղայ մըն է խռովը... վիրաւորուած է ...»։ Այլեւս ամէն ինչ պարզ էր Լուսիկի համար։ Այնքան պարզ, որ աղջիկը սարսափեցաւ իր ենթադրութենէն... Ոստիկանները եթէ Գալուստը ձերբակալած էր, անշուշտ տունը խուզարկելու պիտի գային։ Թեբեւս արդէն ճամբայ ելած էին. կամ ո՞վ գիտէ, թեբեւս տան դրան առջեւ էին։ Վտանգի անխուսափելիութիւնը կարծես թէ ամրացուց Լուսիկի ջիղերը, վճռականութիւնը։ Ոտքի գտակից եւ պատուհանէն պռոտ։

— Աբրահամ։

— Հրամանք ես, խանում ...

— Անմիջապէս կ'երթաս բժիշկ Տէր Յակոբեանին տունը եւ հոն կը սպասես, մինչեւ որ ես գամ ...

— Հրամանք ես, խանում ...

— Տէ չուտ, — եւ Լուսիկը անհամբերութեամբ ոտքը գետին գարկաւ.— ուշ մի՛ ըներ ...

— Հրամանք ես, խանում,— Եւ Աբրահամը ոտքերը քաշքշաելով դանդաղօրէն անցաւ բակէն ու անմիջապէս վերջը լսուեցաւ փողոցի դրան գոցուելու ձայնը։

Մայր ու աղջիկ սենեակին մէջ դէմ դիմաց կանգնած մնացին։ Ի՞նչ կը նշանակէր այս բոլորը։ Տիկին Վարդուհի բոլորովին սպրթած զէմքով կը նայէր աղջկանը՝ անկէ բացատրութիւն մը սպասելով։

— Մայրիկ, — վերջապէս բերանը բացաւ Լուսիկ, եւ առանց չարունակելու սկսաւ Վարդանի զգեստները, հօշիկը, զեղերու սրուակները սատնի մը մէջ հաւաքել։

— Աղջիկ խենթեցա՞ր, ի՞նչ կ'ընես, — ալ բոլորովին ինքնիրմէ ելած մայրը մօտեցաւ աղջկանը, — ինչո՞ կը հաւաքես...

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթ՝ «ՄԵՂՈՒ»

փարիզի եւ շրջանի Յառաջի ցրուիչ

Պ. ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
19
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
JEUDI
19 NOVEMBRE
1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3273

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՆՈՐ ԴԱՒԵՐԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ԴԷՄ

Վերջին տեղեկութիւններէն դատելով՝ Թուրքերը կը չարունակեն իրենց չարաչուք դաւերը Ալեքսանտրէթի չրջանի, ինչպէս եւ Հալէպի չրջանի հայութեան դէմ :

Մի քանի ամսէ ի վեր անոնք երկու նպատակ կը հետապնդեն, այն է՝

ա) Հայերու անունն ալ մէջ խառնելով՝ կ'ուզեն մասնաւոր վիճակ մը ստեղծել Ալեքսանտրէթի չրջանին մէջ, որուն վրայ աչք ունին, որուն համար վերջին ամիսներուն կանոնաւոր էմմիէյն մը սկսած են եւ որու մասին որոշ ակնարկութիւն ըրաւ վերջերս Մուրթաֆա Քէմալ փաշան Ընկիւրիի Ազգային Ժողովին մէջ.

բ) Փրոփոգանտիոններով կը ձգտին գրգռել տեղական Արաբները Հալէպի չրջանի տուեալ հայկական զանգուածին դէմ, մասամբ կռտորել տալու, մասամբ ալ տեղահան ընել տալու համար զայն, որպէսզի ազատին Թուրքիոյ սահմանին մօտ եղող անհաճելի տարրի մը ներկայութենէն :

Թրքական դաւերը Սուրիոյ մէջ եւ մասնաւորապէս Սուրիոյ Հայերու դէմ նոր չեն: Տարիներ չարունակ բնաւորոշ թրքական գործակալներ, բոլշեւիկներու հետ միասին կամ անոնցմէ անջատ, աշխատեցան վարկաբեկել Սուրիոյ հայութիւնը յաչս տեղացի, արաբ ժողովուրդին: Ոչ մէկ առիթ փախցուցին պղտորելու եւ թունաւորելու համար Արաբներու միտքը Հայերու դէմ: Թրքական գործակալներու գրգռումով ու ներշնչումով էր որ արաբական թերթերու մէջ հրատարակուեցան հակահայ գրգռիչ գրութիւններ: Թրքական գործակալներու սադրանքներուն հետեւանքով էր որ սահմանամերձ չրջաններու մէջ պատահած մաքառումներէն կամ ոճրային բոլոր արարքները վերագրուեցան Հայերուն այն աստէն նոյնիսկ, երբ այդ ոճիրներուն թուրք հեղինակները իրենց դիակները փռած էին թուրքեւսուրիական սահմանագլուխին վրայ, սահմանապահ զինուորներու հետ ունեցած բախումներէն յետոյ:

Ինչ որ բոլորովին նոր էյժմ, այդ ալ թրքական փրոփոգանտիոններու կամ դաւերու ձեւին փոփոխութիւնն է: Եթէ առաջ Թուրքերը չէին ծածկեր իրենց մոլեգին թշնամութիւնը Հայերու հանդէպ, այժմ, ընդհակառակն, անոնք կ'աշխատին Սուրիոյ Հայերը իրր իրենց հաւատարիմ բարեկամը ներկայացնել եւ այդ կերպով զանոնք կատիածելի դարձնել Սուրիացիներու աչքին:

Այսպէս, օրինակ, « ձիւմհուրիյէթ » թերթին թղթակիցը կը գրէ Անտիոքէն .

« Նահանգին (խօսքը Ալեքսանտրէթի չրջանի մասին է» «Հ.») Հայերն ալ որոշած են օգնել թրքական դատին: Ամբողջ ժողովուրդին փափաքն է անջատուիլ Սուրիայէն եւ առայժմ իմքնավար մնալ »...

Անտիոքի Հայերը, խմանալով թրքական այս նոր վերսոքսիոնի մասին, հետաքրքրութեամբ վերաթացած են բողոք-հեռքում մը հրատարակել Պէյրութի մէջ ապուղ «Ազդակ» թերթի միջոցով: Եւ այդ բողոք – հեռքումին մէջ անոնք կ'ըսեն ի մէջ այլոց .—

« ձիւմհուրիյէթ »ի թղթակիցը, որ վերջերս հոս եկած է ով գիտէ ի՞նչ մտքերով, երեք օր առաջ այստեղէն հեռագրով տեղեկացուցեր է թէ այստեղի Հայերն ալ համամիտ են Թուրքերուն (Ալեքսանտրէթի շրջանը Սուրիայէն անջատելու մասին): Ասկէ աւելի անպատկառ սուտ կարելի չէ երեւակայել: Ամբողջ Ալեքսանտրէթի շրջանին մէջ մէկ հատիկ Հայ իսկ չկայ, որ գոհ չըլլայ այս շրջանի Սուրիոյ մաս կազմելէն »:

Առանց այս հեռքումին ալ՝ պարզ էր հարկաւ, որ Թուրքերը այդ անպատկառ կեղծիքով կ'ուզեն մէկ կողմէն ազդել Ֆրանսայիներուն վրայ, որպէսզի անոնք տեղի տան «Թուրք – Հայկական» այդ «միացեալ» ճակատին առջեւ, եւ «ինքնավար» հռչակեն Ալեքսանտրէթի չրջանը, իսկ միւս կողմէն ալ՝ Թուրքերը կ'ուզեն Ազարները զրգռել Հայերու դէմ՝ ներկայացնելով զանոնք իրր տարր մը, որ կը ձգտի Թուրքերուն պէս անջատուիլ Սուրիայէն:

Ոչ նուազ յատկանշական է Թուրքերու դաւադրութիւնը նաեւ Հալէպի Հայերու դէմ: Ահա թէ ինչ կը գրէ նոյն «ձիւմհուրիյէթ » թերթին թղթակիցը Հալէպէն.

« Կ'իմանամ թէ 80,000ի կը հասնի թիւը Հալէպի փախստական Հայերուն, որոնք շատ խիտ զանգուած մը կը կազմեն եւ տիրած են տնտեսական կացութեան: Այս Հայերը, որոնք ներքնապէս շատ համերաշխ են, անցեալ 10 – 15 տարուան ընթացքին ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԱՅՍ ՉԵՒՈՎ ԱՌՆԵԼ ԻՐԵՆՑ ՀԱՅՐԵՆԱԲԱՂՁՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐՕՏԸ ԵՒ ՅԱՋՈՂԱԾ ԵՆ »:

Այս երկրորդ անպատկառ կեղծիքին ատոր չարժառիթները եւս չատ պարզ են:

Թուրքերը Հալէպի Հայերուն Թրքասիրութիւն վերագրելու հետ մէկտեղ նենգօրէն կը չեչտեն անոնց «հոծ զանգուած», «ներքնապէս չատ համերաշխ» եւ «տնտեսական կացութեան տէր» ըլլալը, որպէսզի Սուրիոյ Արաբներուն ներշնչեն այն միտքը, թէ Հալէպի Հայերը ոչ միայն անվտանգելի, այլեւ վտանգաւոր տարր մըն են Սուրիոյ համար, հետեւաբար պէտք չէ զանոնք հանգիստ ձգել այդ չրջանին մէջ:

Հարկաւ, եթէ Հալէպի չրջանը սահմանամերձ չըլլար Թուրքիոյ, այն ատեն Թուրքերը այնքան ալ չպիտի զբաղէին Հալէպի Հայերով: Ժամանակ մը էնկիւրիի գործակալները ամէն հնարաւոր միջոցի դիմեցին, որպէսզի ցոյց տան թէ Հալէպի Հայերը թշնամի են Թուրքիոյ, դաւեր կը նախեն Թուրքիոյ դէմ եւ պէտք է հեռացուին Հալէպի չրջանէն, որպէսզի չկրնան վնաս հասցնել Թուրքիոյ: Այժմ ալ էնկիւրիի գործակալները կը ներկայացնեն Հալէպի Հայերը իրր իրենց խաս բարեկամները եւ կը սպառնան, որ եթէ Սուրիացիք պիջումներ չընեն Թուրքիոյ Ալեքսանտրէթի չրջանին մէջ, իրենք Հալէպի իրենց «բարեկամ» Հայերու միջոցով կրնան փորձանք դառնալ Սուրիոյ գլխուն: Ահա թէ ի՞նչ կ'ըսէ « ձիւմհուրիյէթ » .—

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍԱԼԱՆԿՐՕ ԱՆԶՆԱՍՊԱՆ

Երէկ առաւօտ, ժամը 9ին, Լիլի իր բնակարանին մէջ յանկարծական եղաւ ներքին նախարար Ռոժէ Սալանկրօ :

Ռոժէ Սալանկրօ ծնած է 30 մայիս 1890ին, Լիլի մէջ, որուն քաղաքապետն է: Աւարտած էՍորպոնը եւ հաւատաւոր ընկերվարական մըն էր: Վերջերս շատ ազդուած էր իր դէմ եղած յարձակումներէն :

Վերջին պահուն անթելը հաղորդեց թէ Սալանկրօ անձնասպան եղած է, չափազանց զգածուելով իր դէմ կատարուած յարձակումներէն, ապրէն իսկ յուսահատութեան եւ մելամաղձութեան մատնուած՝ իր կնոջ մահէն վերջ :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՃԱՓՈՆ ԿԸ ԴԱՇՆԱԿՑԻՆ

Երէկ գրած էինք թէ, զրոյցի մը համաձայն, դաշինք մը կնքուած է Գերմանիոյ եւ Ճափոնի միջեւ, միացեալ ճակատ մը ստեղծելու համար բոլշեւիզմին, մասնաւորաբար Խորհրդային Միութեան դէմ: Այսօր կը հաստատուի այդ լուրը :

Արդէն չաբաթ մը առաջ, գերմանեւճափոնական դաշինքին լուրը մտահոգութիւն պատճառած ըլլալով խորհրդային կառավարութեան, Մոսկուայի ճափոնական գործակատարը, Սաքոն, իր կառավարութենէն ստացած հրահանգին վրայ, 14 Նոյեմբերին յայտարարեց Քոզլովսկիի, արտաքին գործակատարութեան արեւելեան բաժնի վարիչին, թէ որ եւ է հիմ չունին այն զրոյցները, որ չրջան կ'ընեն գերմանեւճափոնական դաշինքի մասին:

Այս հերքումը բաւական չեզոք, ուստի Մոսկուա հրահանգ տուաւ իր դեսպանին, Եուրենեւի, որ յարաբերութեան մտնէ ճափոնական արտաքին նախարարութեան հետ: 16 Նոյեմբերին, Եուրենեւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ ճափոն արտաքին նախարարին՝ Արիթայի հետ, որ յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը որ եւ է դաշինք կնքած չէ խորհրդային Միութեան դէմ, սակայն ունի՛ցուց որ բանակցութիւն կը կատարէ պետութեան մը հետ,— որուն անունը չտուաւ, —– կազմելու համար ճակատ մը ընդդէմ բոլշեւիզմին:

Թաս հեռագրական գործակալութիւնը, հիմնուելով հեղինակաւոր աղբիւրներու տուած տեղեկութեանց վրայ, կը հաղորդէ թէ այն պետութիւնը, որուն անունը չտուաւ Արիթա, Գերմանիան է, որուն հետ Ճափոն դաշինք մը ստորագրած է եւ կը մնայ վաւերացումը: Այդ դաշնագրին այն մասը, որ մամուլին պիտի հաղորդուի, թէեւ կը խօսի ճակատ ստեղծելու եւ պայքարելու մասին ընդդէմ բոլշեւիզմին, իրականին մէջ փարավան մըն է ճակատելու համար այն գաղտնի դաշնագիրը, զոր Գերմանիա եւ Ճափոն կնքած են միասնաբար գործելու համար, երբ երկու պետութիւններէն մէկն ու միւսը պատերազմի բռնուի ուրիշի մը հետ:

Եւրոպական մայրաքաղաքներու մէջ, մամուլը մեծ չահագրգռութեամբ կը զբաղի այս դաշինքով, որ օրուան նիւթն է դարձած :

Իտալական մամուլը հետեւեալ մեկնութիւնները կուտայ.—

Ճափոնական բանակը վերջերս բաւական աղդուած կը թուէր բոլշեւիկեան քարոզչութենէն: Թոքիոյի կառավարութիւնը ստիպուած էր միջոցներ ձեռք առնել՝ բարձրացնելու համար ճափոն զինուորին ոգեմունակ տրամադրութիւնը, եւ պայքար բանալու համար բոլշեւիկեան զաղտնի քարոզչութիւններուն դէմ :

Միւս կողմէ, վերջերս Մոսկուա մշակած էր ծրագիր մը բոլշեւիկեան յարձակողական գործունէութեան մը համար : Առոր դէմ առաջին անդամ ցցուեցաւ Գերմանիա մասնաւոր ծրագրով մը, որ ահա կը յանգի գերմանեւճափոնական դաշինքին: Սակայն գերմանեւճափոնական դաշինքին տրամադրութիւններուն համընթաց, նոյն ուղղութեամբ տեսակէտներ կը յայտնուէին ոչ միայն Պերլինի եւ Հռոմի մէջ, այլեւ Վիէննայի եւ Պուտափէշթի մէջ: Ուրեմն, պէտք է ըսել որ, եթէ գերմանեւճափոնական դաշինքը մշակուեցաւ, կամ Պերլինի եւ Հռոմի մէջ միացեալ ճակատի նոյն տրամադրութիւնները ստեղծուեցան, պատճառը Մոսկուայի յարձակողական ընթացքն էեւ ոչ ուրիշ բան: Գերմանեւճափոնական դաշինքը հրապարակ կը դնէ հաւաքական պայքարի սկզբունք մը, որ անհրաժեշտ է այնքան Ասիոյ, որքան Եւրոպայի մէջ, ընդդէմ բոլշեւիկեան յարձակողական չարժումին :

« Խելահաս Արաբներուն համար լուրջ խնդիր մըն է խորապէս ընկատի առնել այն դերը, զոր ապագայ հաւանականութեան մը պարագային պիտի կրնան կատարել Թուրքերը , ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵԻ ՀԱՅ ՋԱՆԳՈՒԱԾԸ »:

Բնական է, որ Սուրիոյ Հայերը պէտք է ամէն չանք թափեն՝ մերկացնելու համար թրքական կեղծիքները, պարզելու համար թրքական դաւերուն մութ չարժառիթները եւ ցոյց տալու համար իրենց կատարեալ հաւատարմութիւնը զիրենք հիւրընկալող արաբ ժողովուրդին:

Կասկած չունինք, որ Սուրիոյ ամբողջ հայութեան անկեղծ զգացումները արտայայտած է Պէյրութի «Ազդակ» թերթը, երբ, անդրադառնալով թրքական էնթրիկներուն, ըսած է խմբագրականով մը.

« Սուրիացի Հայը, գիտակ իր հաղաքացիական կոչումին ու պարտականութեանց, պատրաստ է իր կարելի բոլոր միջոցներն ու կարողութիւնները տրամադրել այս հայրենիքի (*Սուրիոյ*) տնտեսական, վաչչական ու հաղաքական բարձրացման ու բարգաւաճման համար, չունենալով առանձին հաղաքական նկատում եւ հաղաքականութիւն այս երկրին հանդէպ»: *Աւելին*, ան «իբրեւ անձնուէր ու պարտաճանաչ հաղաքացին այս նուիրական հայրենիքին, ոչ մէկ րոպէ չպիտի թերանայ եւ ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ կանգ պիտի չառնէ այդ հայրենիքի բարգաւաճման եւ պահպանման համար »:

Ժամանակը եկած է, որ Սուրիոյ ամբողջ հայութիւնը, ինքզինքը գտնելով թրքական խիստ վտանգաւոր դաւերու առջեւ, մէկզմէկ դնէ իր ներքին վէճերն ու տարաձայնութիւնները եւ մէկ մարդու պէս կանգնի Սուրիոյ ազնիւ արաբ ժողովուրդին կողքին՝ ի դերեւ հանելու համար թրքական այս նոր եւ այնքան չարագուչակ դաւերը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՒՐ ԿԸ ՑԻՇՈՒԻ ՓԱՆԶՈՒՆԻՆ

Ֆրանսական թերթ մը, շաբաթ մը առաջ, պզտիկ լուր մը կուտար Թուրքիայէն.— Պոլսոյ մէջ ծխախոտի մրցերաշոյի մը բանուորները գործադուլ յայտարարեր են *ա լա ֆրանսէզ*: Այսինքն ձեռք ծալած՝ նստեր են մրցերաշոյին մէջ: *Էնթէրնասիոնալ* մըն ալ կայ՞ե՞ր են, հետագիրը չըսեր, (հետաքրքիր էի լսել *Էնթէրնասիոնալը* թուրք *հաֆըզներու* բերնով, *եա՛ մէհմէտի* եղանակով) : Հետագիրը չըսեր նաեւ թէ բանբողոքները քոռ՞ւցիր ցոյց տուած են թէ··· *Աթաթաղան*, (թուրքերէն թերթ մը կը գրէ թէ ջարդի մօտաչ ատցաւ, Թուրքիոյ մէջ մօտաւ ի՞նչ է չեմ գիտեր, բայց ջարդին մօտաւ ըլլալը լսած ալ չէի) :

Այս լուրը կարդացիք շաբաթ մը առաջ եւ մմծիծաղով մը ատցաք ու մոռցաք: Ցանկարծ առջի օր տեսայ որ *Իմանիթէն* սեփական հեռագրի մը պէս կը հրատարակէր նոյն այդ լուրը: Շատ բան սրվեցաք եւրոպական թերթերու մեր դրացնութեան մէջ,— հեռագիրներ կան, «անվնաս» լուրերու մասին, որոնք ամիսը երկու ատգամ կը դնեն՝ մեր թերթին Դ. էջի րէֆլամներուն նման, միայն պզտիկ *ըրթուչէ* մը վերջ, եթէ բաց մը կայ... սիւնակի մը տակ: Ես չեմ կարծեր սակայն, որ *Իմանիթէն* բաց գոցելու համար արտատպած է այդ հեռագիրը: Սեւի վրայ տպուած կարմիր այդ թերթը մասնաւոր ախորժակով մըն էր, որ կը հրատարակէր թրքական լուրը,— աւետի՛ս, թուրք բանուորներն ալ գործադուլ կ'ընեն, ճի՛շդ ու ճիշդ մեզի պէս, կեցցէ՛ համաշխարհային յեղափոխութիւնը:

Կը յիշեմ երջանիկ ժուխօն, որ անցեալ ամառ տաճուկ ու գիրուկ նամուսներով կը պարծենար թէ յունիսի յեղափոխութիւնը (գործադրան գրաւել) պատմական դէպք մըն է, աւելի մեծ հան ֆրանսական երբեմնի ոսկեզօծ յեղափոխութիւնը: Ու մարգարէշունչ երեւակայութեամբ մը կ'աւելցնէր թէ ֆրանսական մեծ յեղափոխութեան սկզբունքներուն նըրման, շուտով օտար երկիր հարս պիտի երթան յունիսեան յեղափոխութեան ձեւերը: Խօսքը մէջերնիս, գործարան գրաւելու խոչութիւնը, որ ժամանակ մը զբօսանքի ձեւ առաւ, ընկերային յեղափոխութիւն մը ըլլալէ աւելի՝ հաղաքական ոգեմխաղ էր ,— Ֆրանսա այդ օրինակով կ'ուզէր վրակել գերմանացի բանուորութիւնը , այն յոյսով թէ պիտի հանդուէր Գերմանիոյ զինապաշտ տրամադրութիւնը: Երկար ատեն ամբողջ Ֆրանսա ականջ կտրած՝ լուրի եւ հեռագրի կը սպասէր Հռենոսի միւս եզերքէն:

Եկա՛ւ հեռագիրը: Թուրքիոյ բանուորնե՞րն էին որ գործադուլ կ'ընէին: Թուրքիա՞, թուրք բանուորութի՞ւն, թրքական գործարա՞ն,— ճիշդ է որ հիմա պետական գործարանները կը շինուին, բայց Եւրոպական ճախակողմեան թերթերը թրքական ո՞ր գործարաններուն վրայ դրած են իրենց յոյսը, *էչսլէպիի* գործարանի՞ն թէ *զալըպխանէ*ներուն:

Իմ կարծիքովս, *Իմանիթէ* ի զո՛ւր կ'ուրախանայ,— Անատոլուէն ծագեր յեղափոխութեան եւ այնտեղ հաստատուելիք ընկերային կարգերուն մասին գաղափար մը կազմելու համար՝ կը յանձնարարեմ կարդալ մեր *Փանջունին* ի Փապլվար :

ԱՐԱԶ

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՀԱՐՑԸ

Ի՞ՆՉ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՏՈՒԱՒ ՖՐԱՆՍԱ

« ձիւմհուրիյէթ »ի թղթակիցը կը հեռագրէ Էնկիւրիէն, 13 նոյեմբեր թուականով .—

Ֆրանսական կառավարութիւնը Փարիզի մեր դեսպանին յանձնեց պատասխանը այն ծանուցագրին, զոր Թուրքիա տուած էր իրեն, Ալեքսանտրէթի խնդրին մասին: Պատասխանը այս առաւօտ դեսպանին կողմէ հաղորդուեցաւ Արտաքին գործակատարութեան: Ֆրանսա հակամէտ կը թուի այս խնդիրը յանձնելու դիւանագիտական երկար խորհրդակցութիւններու, ինչ որ բնականաբար լաւ ընդունելութիւն չպիտի գտնէ Թրքական չրջանակներուն կողմէ :

Թուրքերէն թան թերթին թղթակիցը եւս կը հեռագրէ Էնկիւրիէն նոյն թուականով .—

Ֆրանսա Փարիզի մեր դեսպանին միջոցաւ յանձնեց իր պատասխանը : Թէեւ դեռ յայտնի չէ պատասխանին պարունակութիւնը, բայց իրաւասու չրջանակները կ'ենթադրեն թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի ճանչ նայ Թուրքերու բացայայտ իրաւունքը: Մասնաւոր յանձնաժողով մը, նախագահութեամբ արտաքին գործավարութեան քարտուղար Նուման Մէնէմէնճիօղլուի, այսօր քննեց Ֆրանսական պատասխանը: Փարիզի պատասխանը մեր կառավարութեան յանձնուած ըլլալով, Ալեքսանտրէթի խնդրին բանակցութիւնները սկսած կը համարուին :

Ազգ. Ժողովի այսօրուան նիստէն յետոյ, Գործավարներու Խորհուրդը գումարուեցաւ Իսմէթ Ինէօնիւի նախագահութեամբ եւ որոշումներ տուաւ զանազան հարցերու մասին :

«Անկցի Աթաթուրք, կեցցէ Սիւրիան»

« ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ Կ՝ԵՐԿԱՐԻՆ
ՄԻՆՉԵՒ ՏԱՒՐՈՍԵԱՆ ԼԵՌՆԵՐԸ »

Պէյրութի *Ազդակը* կը գրէ (12 նոյ.) .—

Երկուշաբթի առաւօտ, Պէյրութի պատժական առեանին առջեւ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը անցած տարի «էլ Մէսա» թերթի տնօրէնին դէմ գործուած յարձակման: Դատաւորը, յետ դատավարութեան, կարդաց վճիռը, որուն համաձայն հինգ ամիսէն մինչեւ մէկ չաբաթ բանտարկութեան կը դատապարտուէին յարձակողները, որոնց բոլորն ալ կը պատկանին Սուրիական կուսակցութեան :

Դատավճիռը կարդացուելէն վերջ, ներկայ գտնուող Սուրիական կուսակցութեան անդամներէն Ֆուատ Հասասան, սկսաւ պոռալ· «Անկցին սիոնիստները, կեցցէ Սուրիա, կեցցէ Անթուն Սաատ » :

Դատաւորը հրամայեց լռութիւն պահել, սակայն Ֆուատ չարունակելով գոչեց .

— «Անկցի Քամալ Աթաթիւրք որ կ'ուզէ խլել Ալեքսանտրէթը » :

Ընդհանուր դատախազը պահանջեց բանտարկել զայն : Երբ ամբաստանեալներու աթոռին վրայ նստեցուցին զայն, Ֆուատ ըսաւ .

— « Սուրիական կուսակցութեան երիտասարդները իրենց կուրծքերով պիտի պաշտպանեն այս երկրին սահմանները, որոնք կ'երկարին մինչեւ Տաւրոսեան լեռնաչղթան » :

Դատարանը իսկոյն դատեց եւ վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց զայն :

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ· ԷՋ)

ՀՈՒՇԱՏԻՐ ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՊԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔԻ

(ՀՀՇԲՀՎ ՈՐ ՀՈՂԱՄԱՍ)

— · —

«Ֆոտո» ակն. ընկերության թուղթե գծագրեր տալու մասին մրցույթ հայտարարում է մրցույթը տեղի կունենա 50.000 հատակագծի, 2500 այրուձի եւ 306 հին ձեռագրերի համար։

Իսկ ուրիշ մանրամասնություններ մի հետաքրքրվող կարող է ծանոթանալ մրցույթի պայմաններին ամեն օր 3 — 9 — 11 — 12ին եւ հաշտության 3 — 9 — 11 — 12ին եւ 4 օրվա ընթացքում ներկայացնել իր առաջարկները։

Հին ձեռագրերի վերաբերյալ մրցույթ հայտարարելու մասին։

Հ.Գ. Ամեն մանրամասնություն կարող է ստանալ ամեն օր։

Ծանոթություն։ Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն հայ ազգության տեր անձինք։

Մրցույթի ենթակա են հետեւյալ ձեռագրերը։

Ա. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1611 թ.) 200 տարի։

Բ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1700 թ.) 150 տարի։

Գ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1750 թ.) 100 տարի։

Դ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1800 թ.) 50 տարի։

Ե. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1850 թ.) 25 տարի։

Զ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1900 թ.) 10 տարի։

Է. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1910 թ.) 5 տարի։

Ը. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1920 թ.) 1 տարի։

Թ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1930 թ.) 1 տարի։

Ժ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1940 թ.) 1 տարի։

Ի. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1950 թ.) 1 տարի։

Ժամանակ 3 — 9 — 11 — 12ին եւ 4 օրվա ընթացքում ներկայացնել իր առաջարկները։

Ծանոթություն։ Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն հայ ազգության տեր անձինք։

Մրցույթի ենթակա են հետեւյալ ձեռագրերը։

Ա. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1611 թ.) 200 տարի։

Բ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1700 թ.) 150 տարի։

Գ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1750 թ.) 100 տարի։

Դ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1800 թ.) 50 տարի։

Ե. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1850 թ.) 25 տարի։

Զ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1900 թ.) 10 տարի։

Է. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1910 թ.) 5 տարի։

Ը. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1920 թ.) 1 տարի։

Թ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1930 թ.) 1 տարի։

Ժ. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1940 թ.) 1 տարի։

Ի. Ոսկեհատ Ավետարան (գրված 1950 թ.) 1 տարի։

Հետաքրքրվողները կարող են դիմել Հ. Հ. Ազգային Գրադարանի Ձեռագրերի Բաժին։

Հետաքրքրվողները կարող են դիմել Հ. Հ. Ազգային Գրադարանի Ձեռագրերի Բաժին։

Հ. Հ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հ. Հ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԲԱԺՆԻ ՎԱՐԻՉ՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

— · —

ՅԻՍՆԱՔ ՎԱՀԱՃՈՒ ՀԱՏՈՒԿ ՕՐԵՆՔՆԵՐ

— o —

Մեզնից շատերս լսել ենք, որ Ամերիկայում կան մարդիկ, որոնք ամբողջ կյանքում ոչ մի անգամ հիվանդ չեն եղել։ Ոչ մի անգամ չեն տաքացել, չեն հազացել, չեն հարբուխել։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ ջերմություն, ոչ ցավ, ոչ ցնցում։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ գլխացավ, ոչ ատամնացավ, ոչ ականջացավ։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ փորացավ, ոչ ստամոքսացավ, ոչ աղիքացավ։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ ոտքացավ, ոչ ձեռքացավ, ոչ մեջքացավ։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ ականջի, ոչ աչքի, ոչ քթի, ոչ բերանի, ոչ ատամների, ոչ լեզվի, ոչ կոկորդի, ոչ ստամոքսի, ոչ աղիքների, ոչ լյարդի, ոչ երիկամների, ոչ միզապարկի, ոչ ոտքերի, ոչ ձեռքերի, ոչ մատների, ոչ մեջքի, ոչ ուղեղի, ոչ սրտի, ոչ թոքերի, ոչ արյան, ոչ ոսկրերի, ոչ մկանների, ոչ ջլերի, ոչ հոդերի, ոչ մաշկի, ոչ մազերի, ոչ ճարպի, ոչ ոչ մի բանի։

Ամերիկայում կան մարդիկ, որոնք ամբողջ կյանքում ոչ մի անգամ չեն հիվանդացել։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ մի ցավ, ոչ մի ցնցում, ոչ մի ջերմություն։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ մի հիվանդություն։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ մի ցավ, ոչ մի ցնցում, ոչ մի ջերմություն։ Ոչ մի անգամ չեն ունեցել ոչ մի հիվանդություն։

Ամերիկայում կան մարդիկ, որոնք ամբողջ կյանքում ոչ մի անգամ չեն հիվանդացել

ՍԵՎ ԳՈՏԵՈՒՄ ԼՐՏԱՎԱՐԸ

— Լսո՞ւմ եք մի ձայն, որ ասես ներքևից է գալիս, հողի տակից, կարծես ինչ-որ մեկը ուզում է մեզ բան մը ասել, բայց չի կարողանում։ Ականջ դրեք, ահա նորից է լսվում։

Ես ականջ դրի։ Իրոք, ինչ-որ մեկը կանչում էր մեզ, ինչ-որ մեկը մեզ էր կանչում։ Ձայնը ուժեղացավ, հստակ դարձավ, ես լսեցի իմ անունը։

— Ո՞վ է, ինչու չես ասում...

— Ես ձեզ ասում եմ, բայց դուք չեք լսում։ Ես ձեզ ասում եմ, որ ես ողջ եմ, ես ապրում եմ, ես ձեզ կանչում եմ, ես ձեզ կարոտում եմ, ես ձեզ սիրում եմ, ես ձեզ կարիք ունեմ, ես ձեզ կարիք ունեմ, ես ձեզ կարիք ունեմ...

Ես ձեռքս դրեցի ականջիս, ինչպես որ ինքն էր արել, ու լսեցի։ Ես լսեցի։ Ես լսեցի։ Ես լսեցի։

— Ես ձեզ կարիք ունեմ, ես ձեզ կարիք ունեմ, ես ձեզ կարիք ունեմ...

Ես ականջս դրեցի հողին, ես ականջս դրեցի հողին, ես ականջս դրեցի հողին

Հor կը խօսի խաղաղութեան մասին

—o—

Անգլիոյ ծովային նախարարը, Հօր, ճառ մը խօսելով օտար մամուլի ընկերակցութեան մէկ հացկերոյթին մէջ, քննադատեց անոնք որ կը կարծեն թէ անխուսափելի է պատերազմը.— Այդպէս չի մտածեր, սակայն, բրիտանական կառավարութիւնը: Գիտենք անշուշտ թէ բարդ եւ վտանգաւոր վիճակի մը հասած են եւրոպական հարցերը, բայց եւ այնպէս նեբելի չէ ընդունիլ այն տխուր եւ յուսահատական մարդարէութիւնը թէ անխուսափելի է պատերազմը: Մեր կառավարութիւնը վճռած է իր ամբողջ ուժովը արգելք հանդիսանալ պատերազմին, պատրաստ է իր ամբողջ ծանրութիւնը նետելու նժարին մէջ, որպէսզի չխանդարի խաղաղութիւնը: Մեծ Բրիտանիան արտաքին ճակատի վրայ կը հետապնդէ իր աւանդական քաղաքականութիւնը,— բայց կամութիւն հատատտել ամէն երկրի հետ, առանց նկատի առնելու անոնց ընդունած վարչաձեւը, եթէ նոյնիսկ դործադրելի չըլլայ այդ վարչաձեւը Անգլիոյ մէջ: Մենք, սակայն, պիտի երբեք չշահատինք մեր տեսակէտները պարտադրել օտար երկիրներու:

Կղզեբնակի մեր դիրքը մեզի ժամանակ կուտայ մտածելու մեր բռնելիք ուղղութեան մասին, բայց եւ այնպէս այդ դիրքը մեզի կը պարտադրէ որ գործնք լաւագոյն ուժով՝ երբ արուած է այլեւս որոշումը: Ձիչդ է որ թերիներ ունի մեր ուժերուն կազմակերպութիւնը, սակայն կառավարութիւնը կը մտածէ լրացնել թերինները եւ ազգային պաշտպանութիւնը ապահովել անթերի սպառազինութեամբ: Այդ սպառազինութիւնը պիտի չուղղուի ոչ մէկ երկրի դէմ: Անգլիոյ ազգային պաշտպանութիւնը նպատակ չունի վտանգել օտար երկիրներու պաշտպանութիւնը: Մենք կ'ուզենք մեր ազգային պաշտպանութիւնը ապահովել սպառազինութեան բոլոր կարելի միջոցներով, որպէսզի կարենանք կատարել մեր դերը խաղաղութեան պահպանումին մէջ:

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻԻՆԵՐԸ

ՄԱՏՐԻՏ ԴԺՕԽԱՑԻՆ ԿՐԱԿԻ ՏԱԿ

Հետագիրները միաձայն կը հաղորդեն թէ Մատրիտ կը ամբակոծուի առնքնգհատ, երկինքէն ու ցամաքէն: «Փոփիւլհոս» կը դրէ թէ 100 թոնս հրթիռ ռումբ նետուած է քաղաքին վրայ: Հրդեհ ծագած է կարդ մը թաղերու մէջ: Բազմաթիւ են վիրաւորները եւ մեռելները փողոցներու մէջ:

Միւս կողմէ կը հաղորդուի թէ Ֆրանքոյի բանակը չարունակ զօրք կ'անցընէ Մանզանարէս գետէն ու կ'ամբացնէ համալսարանական թաղը, որ գրաւուած է ամբողջովին: Հանրապետական ուժերը հերոսական դիմադրութիւն մը ցոյց կուտան, կանուխով դժոխային կրակի մը տակ:

Այս կացութենէն այլեւս կը պարզուի, որ Մատրիտը գրաւելու համար բաւական չէ անցնիլ Մանզանարէս գետը: Իւրաքանչիւր թաղի գրաւումին համար, Զօր. Ֆրանքօ ստիպուած է կատաղի եւ արիւնահեղ կռիւներ մղել, մինչեւ որ իր ձեռքն իյնան Մատրիտի վճռուորական դիրքերը: Այս դժուարութիւններուն պատճառով էր, որ անցեալ չարաթ իր վերջնագրին մէջ կը դնէր սպառնալիք մը,— պիտի գրաւէ մայրաքաղաքը, եթէ հարկ ըլլայ՝ կոտրտանելով զայն: Եւ այժմ այդ կոտրտանարար կռիւն է, որ տեղի կ'ունենայ: Զօր. Ֆրանքօ կ'աշխատի իր զօրախումբին ամբակոծութեամբ բարոյալքել քաղաքին պաշտպանները եւ բնակչութիւնը, միաժամանակ ամբանալով իր գրաւած դիրքերուն մէջ եւ յառաջանալով մայրաքաղաքին ներս:

Ֆաշական գերագոյն խորհուրդը

Հոմի մէջ բացուեցաւ Ֆաշական գերագոյն խորհուրդին տարեկան առաջին նիստը: Օրակարգին վրայ կան կարեւոր հարցեր, — կ'ըսուի թէ պիտի ջնջուի երեսէ. ժողովը եւ փոխարէն պիտի առեղծուի ժողով մը արհեստապետական ներկայացուցչական ձեւով: Միւս կողմէ պետութեան պատկերն ալ պիտի առանց նոր ձեւ մը,— փոխանակ Իտալիոյ թագաւորութիւնը կորնգ առնելով անոր կցելու եթովպիոյ կայսրութիւնը, պիտի հիմնուի իտալական կայսրութիւն մը, հարթելու համար թերեւս դժուարութիւնները, որ դոյութիւն ունին եթովպիոյ կցումին մասին: Եւ վերջապէս Միջերկրականի հարցին կարգադրութեան մասին՝ Մուսոլինի կը խորհի ազդեցութեան գօտիներ ստեղծել:

Կռիւ բանուորներու միջեւ

Ռուպէի գործարանին բանուորները կռիւի բռնուեցան երէկ, մէկ կողմը՝ գործադուլ յայտարարողները, միւս կողմը՝ կամաւոր աշխատողները: Վեր - ջինները փորձեցին ներս մտնել գործարանէն, սակայն բանթողները արգելք հանդիսացան, ու կռիւ մը սկսաւ՝ քարերով, կդմինտով, ապակիէ եւ երկաթէ առարկաներով: Ոստիկանութիւնը միջամտեց եւ պահ մը կռիւը տեղի ունեցաւ ոստիկանութեան եւ բանուորներուն միջեւ:

Ատրինո՞ր պիտի տեղաւորուին Լիբանանի մէջ

Ներկայիս Պէյրութ կը գտնուի, Ազգաժողովի տեղաւորման յանձնաժողովին նախագահ Միքայէլ Հանըն:

Կը կարծուի որ Հանըն կ'աշխատի ատոր դպրոցականները տեղաւորել Լիբանանի մէջ:

Տպարանական աշխատաւորներու ժողով

երեքշաբթի, Նոյ. 24ին, երեկոյեան ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins-ի սրահին մէջ տեղի կ'ունենայ նախածեռնութեամբ տպարանական ճոյ աշխատաւորներու ընդհ. ժողով՝ կը հրաւիրուին առանց կուսակցական խտրութեան բոլոր տպարանական աշխատաւորները (տողաչար, գրաշար, միքենավար), Աշխատանքի դաշնակցութեան, (C. G. T.)-ի հայկական խմբակի մը կազմութեան համար: Խիստ կարեւոր եւ անյետաձգելի օրակարգ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *նոր գործ հիւսող եւ գործ նորոգող գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ: Սիրայօժար դիմել Պ Moraish, 14 Cité Falguère, Paris (15), մէթրօ Pasteur:*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. կ. ԾԱՉԻ շաւիլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, դպրոցի սրահին մէջ, Բոլոր անդամ եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: կարեւոր օրակարգ:

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ Միութեան ընդհ. ժողովը 19 Նոյ. հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին իր սրահներուն մէջ, 7 բիս պէրնարտէն, փարիզ: Որ օրակարգ ցուցահանդէս պարահանդէսի մասին կարգադրութիւններ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով* (tout confort), *մէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէջը՝ 1300 ֆր. եւ 1650 ֆր., 3 փիէս, սալ ու պէն 3640 ֆր. (շարժ եւ շօֆաժ մէջը ըլլալով): Դիմել 13 rue de la Vistule, մէթրօ Maison Blanche:*

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆ ՄԷՋ
Cinéma SEXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
66 Avenue de Saxe-LYON.

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄԻԼԻՈՆՈՑԻ Ջաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ վաճառեան, մեջ եւ Մուրատ խումբի ընկերները, 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին: Ձեկոյց նորընտիր կոմիտէի:

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Սիամանթօ Ակումբին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

“ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ”
ՊԱՆԵԷՕ—ՔԱՇԱՆԻ ԱՐԾԻՒ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԵԻ ԿՈՂՄԷ
21 Նոյ. շաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ
CHEZ BOIVIN, 25 Ave. de la République, Montrouge
Métro Porte d'Orléansի մօտ
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԱՆ**
կը խօսին ընկերները
ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ Հ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝
ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ Հ. ԳՆԵԱԶԵԱՆ (երգ), Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ (կովկասեան պար), Պ. Պ. Յ. ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ (ջութակ), Հ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Մ. ՍԱՐԵԱՆ (երգ) ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Ս. ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ (երգ):
Եւրոպական եւ կովկասեան պարեր կէսգիշերէն մինչեւ առաւօտ:
կը նուագէ **Gario Canti** *նուագախումբը*
մասնակցութեամբ ռուս նշանաւոր ջութակահար **Veintraub**ի:
Պիւֆէ մատչելի գիներով: Մուտք՝ 5 ֆր.:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ
Կուսէնվիլի Տաւրոս խումբի կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ընկ. Մանուկ Ճիհանգշահեանի բնակարանին մէջ:
ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿ. ԽԱՉԻԿ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԵՒ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
երգ արտասանութիւն

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան
Կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կապոյտ խաչի Անկէնի մասնաճիւղին կողմէ
Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկէնի լճին դէմ, Cascade du Lac-ի սրահը
ԿԸ ԽՕՍԻ **ՅՈՎՔ. Շ. ՈՅՄՃԵԱՆ**
Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔ
Մասնակցութեան համար մուտք՝ 5 ֆրանք

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱԶԱՐ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕՐԲԵՐԻՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ իր պաշտպանած օրբերուն մնուցիի, զգեստաւորման, պատսպարութեան եւ գաստիարակութեան
22 Նոյ. կիրակի օր, ժամը 14էն սկսեալ մինչեւ 20
Salle Jean Goujonի *մէջ*, **8 Rue Jean Goujon,** *Փարիզ* (8)
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է
Ընտիր նուագախումբ, պարահնգիկ թէյ, քօքթէյլ, նոր պիւֆէ
կը հրաւիրուին բոլոր այն ազնուասիրտ անձնաւորութիւնները, որոնք կը համակրին միութեանս գործունէութեան:

Թատերական ներկայացում եւ պարահանդէս
Սէն-Ժէռմէն (Մարսէյլ) Լաւրանական Միութեան կողմէ
21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս:
կը ներկայացուի՝ ՈՒՐՈՒԱԿԱՆՆԵՐԸ
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ,

Պարահանդէս Լիոնի մէջ
Հ. Մ. Ը. Մ.-ի Լիոնի Մասնաճիւղին կողմէ
Ի նպաստ իր խաղացող անդամներուն վատառի դէմ ապահովագրութեան
21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ ժամը 5,
ՕԹԵԼ տ'Էօրօթի սրահներուն մէջ,, 1 rue Bellcour
Անակնկալներ, ընտիր ճաշ պատ, դիւրամատչելի պիւֆէ
Մուտք՝ այրերու 6 ֆր., կիներու 5 ֆր.:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ
Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,
Salle des Ingénieurs Civilsի *սրահին մէջ,*
19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité
Պիտի խօսին՝ Ֆրանսայի եւ ուրիշ արուեստակից մասնագէտներ
Հ. Ս. Միութեան կողմէ խօսք պիտի առնեն՝
Պ. Պ. ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ ՇԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ,
կը ցուցադրուին հայ սափրիչ-սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները՝ Ֆրանսական եւ հայկական թղթակիցներու ներկայութեամբ
ԱՇՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՇԽՈՒՄ:
Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին թառիստ Պ. Աբգար
հրաչակաւոր պարուհի HUGUETTE O. BIN
եւ դաշնակահարուհի ANGÈLE ALICE (7 տարեկան), *ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ:*
14 ՀՈԴԻՆՈՑ ԸՆԴԻՐ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.
Տոմսերը կը ծախուին բոլոր սափրիչներու մօտ:

ԴԵԿՏ. 4ԻՆ, ՇԱԲԱԹ ՕՐ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ
ԲՈԼՈՐ ՓԱՓԿԱՃՇԱԿՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌ
Aznavour
Կովկասեան հանրածանօթ ճաշարանը:
48 Rue St. Georges, Paris (9)
Մէթրօ **St. Georges, N. D. de Lorette** եւ **Peletier**
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական ընտիր կերակուրներ:

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր գնկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Ցամաքներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար ամենաւար գին: Ընդունք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ORCHESTRE PARIKIAN
31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro . Cardinal Lemoine)
Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բաղկացած ԲԱՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ, նոր եւ բնաիր բեմերէ-ուառով տրամադրելի է պարահանդէսի, հարսանիքի եւ այլ երեկոյթներու:
ՀԱՓՈՒԻՈՒ ԳԻՆ:
Իմացէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ դէշ պիտի ըլլաք:

(L'Ile de Beauté)
ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)
R. C. S. 670-643 Հեռաձայն **Mont. 62-04**
Մէթրօ՝ Պարպէս, կամ սիւ Նօռ, Լա Շափէլ
(Լաւիպուազիէռ ֆիւանտանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)
Կախարդական ջրվանակի մը մէջ, որ ատելի եւս հաճելի դարձած է արմատկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարսափելի ցաւեր կը զգար:

Լուսիկը մէկ ձեռքով Վարդանի ըղպետներու ծրարը բռնեց եւ միւսով տղու թեւը մտաւ, մինչ մայրն ալ, թեւին տակ բարձ մը ու վերմակ մը սեղմած, վիրաւորի միւս թեւը մտաւ:

Որքան ալ որ Վարդանը սարսափելի ցաւեր կը զգար ան՝ մէկ քայլը փոխելուն, բայց դուլպաներով ու դիւերանոցով փողոց ելլելու միտքին ըմբռնած ծիծաղել:

— Այս ո՞ւր, այս վիճակին մէջ ...

Բայց Լուսիկը չպատասխանեց: Փոխանակ դէպի տան դուռը երթալու դէպի պարտէզ առաջացաւ եւ ջրհորի քով կանգնեցաւ:

— Լուսիկ, տպա հիմա ինչպէ՞ս ...

— Աւազ ես կ'իջնամ... վերջէն Վարդանը ....

— Թողէք պիս... չեմ կրնար չարժիլ... Թողէք պիս ... ինչ կ'ուզէ պատահի ...

— Մայրիկ, օգնէ,— եւ աղջիկը առանց ալլեւալի՝ բարակ վերմակը նետեց վիրաւորի վրայէն եւ մօրը օգնութեամբ դուլպաները եւ դիւերանոց մը հագցուց Վարդանին, որ փոքր ի շատէ մը նման հնազանդ կը հպատակէր, թէեւ սարսափելի ցաւեր կը զգար:

Լուսիկը մէկ ձեռքով Վարդանի ըղպետներու ծրարը բռնեց եւ միւսով տղու թեւը մտաւ, մինչ մայրն ալ, թեւին տակ բարձ մը ու վերմակ մը սեղմած, վիրաւորի միւս թեւը մտաւ:

Որքան ալ որ Վարդանը սարսափելի ցաւեր կը զգար ան՝ մէկ քայլը փոխելուն, բայց դուլպաներով ու դիւերանոցով փողոց ելլելու միտքին ըմբռնած ծիծաղել:

— Այս ո՞ւր, այս վիճակին մէջ ...

Բայց Լուսիկը չպատասխանեց: Փոխանակ դէպի տան դուռը երթալու դէպի պարտէզ առաջացաւ եւ ջրհորի քով կանգնեցաւ:

— Լուսիկ, տպա հիմա ինչպէ՞ս ...

— Աւազ ես կ'իջնամ... վերջէն Վարդանը ....

Լուսիկը անմիջապէս մէկ ոտքը ջրհորի գոյլին մէջ դրաւ ու ամուր բռնեց չղթայէն, մինչ մայրը կամաց կամաց սկսաւ անիւը դարձնել:

— Բաւական է,— ջրհորէն լսուեցաւ Լուսիկի ձայնը:

Վարդանը՝ զարմանք կարած՝ կը դիտէր այդ անօրինակ գործողութիւնը. մի՞թէ ինքն ալ վար՝ ջրհորը պիտի իջնար, ու յետո՞յ ...

Տիկին Վարդուհին անիւը դադրեցուց եւ գոյլը վեր քաշեց նորէն:

— Մայրիկ, կապոյտ ու վերմակը, — քիչ վերջը նորէն լսուեցաւ Լուսիկի ձայնը:

— Կարծեմ՝ կարգը ինծի կուգայ, — մեզմօրէն ժպտեցաւ Վարդանը:

— Ապահով տեղ է, տղաս, — վերտահացուց տիկինը: — Ամբողջ տունն ու վրայ ընեն՝ քիչ չեն կրնար դանել:

Ցանկարծ դրսի դուռը սկսաւ ծեծել: Թաք, թաք, թաք այնպէս ուժով կը խփէին, որ կարծես պիտի կոտրէին: Թաք, թաք, պիտի կոտրէին: Լուսիկի մօր ձեռքն ու ոտքը դողդողացան, գլուխը կախեց Լիսորին մէջ ու բռնուաց .

ՄԱԼԽԱՍ

(Շար.)

ՁԱՐԹՕՆԻ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷՆ)

—o—

— Մայրիկ հիւանդը անմիջապէս պէտք է տեղափոխել, անուչիկ մայրիկս, օգնէ ինծի, — ու աղջկան ձայնին մէջ այնպիսի պաղատանքի շեշտ մը կար, որ Տիկին Վարդուհին ծունկերը ծեծելով՝ ինկաւ աթոռի մը վրայ եւ հազիւ լսելի ձայնով մը հարցուց .

— Լուսիկ, խնդիեցա՞ր, որ քեռիդ լսէ՝ ի՞նչ պիտի ....

— Մայրիկ ջան, միւնոյն բանը ինքը պիտի ընէր, ի սէր Աստուծու օգնէ ինծի... քաղաքին մէջ ընդհանուր խուզարկութիւն մը սկսեր է արդէն: Թերեւս չուտով կուգան...

Վարդանը մեռելի մը նման անխօսոսով քնացած էր: Մեծ դժուարութեամբ մայրն ու աղջիկ կրցան արթնցնել զայն: Աչքերը տրտրելով կը նայէր աղջկան անդիմադրելի հայեացքով մը . այս որտե՞ղ էր, ինչո՞ւ կ'անհանգստացնէին զինքը:

— Պարոն Վարդան, չուտ, պէտք է ելլէք ...

Տղան զարմացած՝ աղջկանը կը նայէր: Հիմա կը յիշէր արդէն այդ օրուան դէպքերը, ուր գտնուելը: Մեղմօրէն ժպտեցաւ աղջկան: Անշուշտ կը յիշէր անոր ղէմքը... Ու կոպերը ծանրացան, աչքերը խփուեցան :

— Պարոն Վարդան, ի սէր Աստուծու, պէտք է ելլէք...

Տղան աչքերը ակամայ բացաւ, ու առանց խօսելու հարցական ձեւով մը նայեցաւ Լուսիկին:

— Քաղաքի մէջ ընդհանուր խուզարկութիւն մը սկսուած է... Անշուշտ հոս ալ պիտի գան... ձեղ ապահով տեղ մը պիտի փոխադրենք հիմա... Ի սէր Աստուծու, ինքզինքիդ հաւաքեցէք :

Յուզարկութի՞ւն: Վարդանը անմիջապէս փորձեց արմուկին վրայ բարձրանալ, բայց այնպիսի անտանելի ցաւ մը զգաց, որ յուսահատօրէն ինկաւ բարձին վրայ՝ մրմնջելով .

— Թողէք պիս... չեմ կրնար չարժիլ... Թողէք պիս ... ինչ կ'ուզէ պատահի ...

— Մայրիկ, օգնէ,— եւ աղջիկը առանց ալլեւալի՝ բարակ վերմակը նետեց վիրաւորի վրայէն եւ մօրը օգնութեամբ դուլպաները եւ դիւերանոց մը հագցուց Վարդանին, որ փոքր ի շատէ մը նման հնազանդ կը հպատակէր, թէեւ սարսափելի ցաւեր կը զգար :

Լուսիկը մէկ ձեռքով Վարդանի ըղպետներու ծրարը բռնեց եւ միւսով տղու թեւը մտաւ, մինչ մայրն ալ, թեւին տակ բարձ մը ու վերմակ մը սեղմած, վիրաւորի միւս թեւը մտաւ:

Որքան ալ որ Վարդանը սարսափելի ցաւեր կը զգար ան՝ մէկ քայլը փոխելուն, բայց դուլպաներով ու դիւերանոցով փողոց ելլելու միտքին ըմբռնած ծիծաղել :

— Այս ո՞ւր, այս վիճակին մէջ ...

Բայց Լուսիկը չպատասխանեց : Փոխանակ դէպի տան դուռը երթալու դէպի պարտէզ առաջացաւ եւ ջրհորի քով կանգնեցաւ :

— Լուսիկ, տպա հիմա ինչպէ՞ս ...

— Աւազ ես կ'իջնամ... վերջէն Վարդանը ....

Լուսիկը անմիջապէս մէկ ոտքը ջրհորի գոյլին մէջ դրաւ ու ամուր բռնեց չղթայէն, մինչ մայրը կամաց կամաց սկսաւ անիւը դարձնել :

— Բաւական է,— ջրհորէն լսուեցաւ Լուսիկի ձայնը :

Վարդանը՝ զարմանք կարած՝ կը դիտէր այդ անօրինակ գործողութիւնը. մի՞թէ ինքն ալ վար՝ ջրհորը պիտի իջնար, ու յետո՞յ ...

Տիկին Վարդուհին անիւը դադրեցուց եւ գոյլը վեր քաշեց նորէն :

— Մայրիկ, կապոյտ ու վերմակը, — քիչ վերջը նորէն լսուեցաւ Լուսիկի ձայնը :

— Կարծեմ՝ կարգը ինծի կուգայ, — մեզմօրէն ժպտեցաւ Վարդանը :

— Ապահով տեղ է, տղաս, — վերտահացուց տիկինը : — Ամբողջ տունն ու վրայ ընեն՝ քիչ չեն կրնար դանել :

Ցանկարծ դրսի դուռը սկսաւ ծեծել : Թաք, թաք, թաք այնպէս ուժով կը խփէին, որ կարծես պիտի կոտրէին : Թաք, թաք, պիտի կոտրէին : Լուսիկի մօր ձեռքն ու ոտքը դողդողացան, գլուխը կախեց Լիսորին մէջ ու բռնուաց .

ՄԱԼԽԱՍ

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՐՄԱՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ VENDREDI 20 NOVEMBRE 1936

ԺԸ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3274

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկրի Խօսք

ԹՐՔԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Վերջին տարիներու ընթացին կարեւոր փոփոխութիւններ տեղի ունեցան Թրքական ճակատին վրայ։

Ինկիւբիի վարիչները, որոնք պահ մը իրենց աչքերը դարձուցած էին դէպի Թուրան եւ համաթուրանական մեծ ծրագիրները կ'որոճային, դէպքերու բերումով իրենց քաղաքականութեան գլխաւոր առանցքը կրկին փոխադրեցին դէպի արեւմտեան ճակատը։ Մայրաքաղաքը Անատոլուի կեդրոնը հաստատելով, անոնք կ'ուզէին որքան կարելի հեռի չփում ունենալ Եւրոպայի հետ, քանի որ այդ չփումները միշտ փորձանք բացին Թուրքիոյ դէմ՝ ամէն փոթորիկի պայթելուն կարեւոր մասնիկ մը խլելով անկէ։

Թուրքիոյ նման փոքր պետութիւնները անկախ չեն իրենց արտաքին քաղաքականութեան մէջ։ Անոնք դատապարտուած են արբանեակներու պէս գառնալ մեծ մոլորակներու շուրջ։

Քամալական Թուրքիան այդ սկզբունքին կը հետեւի պատահաղաչօրէն, տուեալ պայմաններուն եւ ժամանակներուն համաձայն փոխելով այն մոլորակը, որուն շուրջ պէտք է դառնայ։

Երկար տարի այդ մեծ մոլորակն էր հիւսիսի ճերմակ Արջը, Թուրքիոյ մշտնջենական սարսափը, որ կարծէր զգետա հագած՝ եղբայրական ձեռք կարկառեց Ինկիւբիի, գէնք ու զրահ, պարէն ու դրամ հայթայթեց անոր՝ անխմանալի նպատակներով եւ կեանք պարգեւեց Եւրոպայի «հիւանդ մարդ»ուն, որ զրեթէ մեռած էր Չինադաղաբին։

*Միւս մոլորակները կանուխէն մշտումի եկան իրարու հետ՝ այս ցանկալի արբանեակը իրենց կապելու համար։ Հանդուցեալ վարչապետը Պրիան իմաստուն գործ մը ընել կարծեց, երբ 1921ի վարչապետը Պրիան իմաստուն գործ մը ընել կարծեց, երբ 1921ի հոկտեմբերին Ինկիւբիի Համաձայնագրով Մուսթաֆա Քէմալին յանձնեց ահագին Կիլիկիան։ Մեծ դիւանագէտը կը յուսար այդ թանկագին նուէրով Թուրքիան պոկել բոլշեւիկեան ցանցէն եւ զայն մտցնել իր ծիրին մէջ։ Արդիւնքը բացասական եղաւ։ Թուրքիա չարունակեց մնալ նոյն ցանցին մէջ եւ ընդհակառակն տեսան զժուարութիւնները յարոյց Ֆրանսայի գլխուն՝ Սուրիոյ ասկանները վրայ։ Մինչեւ այսօր ալ նեղութիւններ կուտայ հոգատ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

(ՀԱՅԿԱՀՐԿ ԵՒ ՀԱՅԿԱՀԿ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԵՒ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

—o—

ՅԱՂԱԳԱՅՑ ԿՎԱՇՈՒՑՈՂՆ ՓՐԿԱ

Ա. Ա. Ա.

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

Իմի Լէ Մոնիլինոյի Զաւարեան կոմիտէն ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ վաճառեան, Մջօ եւ Մուրատ խումբի ընկերները, 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին: Ձեկոյց նորընտիր կոմիտէի:

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանեան ակսւմբին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Սէն ժէրմէի (Մարսէյլ) վ.մ.ի խումբի ընկերական ժողովը 22 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, ընկ. Ց. Լիմէքճեանի բնակարանին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով: Ձեկոյց եւ ընտրութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

"ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ"

ՊԱՆԵԷՕ—ՔԱՇԱՆԻ ԱՐՏԻՒ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԵԻ ԿՈՂՄԷ

21 Նոյ. շաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

CHEZ BOIVIN, 25 Ave. de la République, Montrouge

Métro Porte d'Orléansի մօտ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԱՅԵՐՆ**

կը խօսին ընկերները

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ Հ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝

ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ Հ. ԳՆԵԱԶԵԱՆ (երգ), Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ (կովկասեան պար), Պ. Պ. Յ. ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ (ջութակ), Հ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Մ. ՍԱՐԵԱՆ (երգ) ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ (երգ):

Եւրոպական եւ կովկասեան պարեր կէսգիշերէն մինչեւ արշալոյս:

կը նուագէ **Gario Canti** *նուագախումբը*

մասնակցութեամբ ռուս նշանաւոր ջութակահար **Veintraub**ի:

Պիւֆէ մատչելի գիներով: Մուտք՝ 5 ֆր.:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Կուսէնվիլի Տաւրոս խումբի կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ընկ. Մանուկ Ձիհանշահեանի բնակարանին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿ. ԽԱՉԻԿ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԵՒ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

երգ. արտասանութիւն

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան

Կազմակերպուած Գ. Հ. Կապոյտ խաչի Անկէնի մասնաճիւղին կողմէ

Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկէնի լճին դէմ, Cascade du Lacի սրահը

ԿԸ ԽՕՍԻ **ՏՕՔԹ. Շ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ**

Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔ

Մասնակցութեան համար մուտք՝ 5 ֆրանք

ԲՌՆՈՒԱԾ ՕՐԵՐ

Ֆրանսահայ կ. խաչի Փարիզի մասնաճիւղը կազմակերպած է

Պարահանդէս

6 դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4—12

Salle Victor Hugo, 46bis rue St. Didier

«Պտուղի Օր»

դեկտ. 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2—12

Ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականները չխանգարելու համար

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ԹԻՒԸ

ՀԱՅ – ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Տ Գ ԱՐՀ

Խմբագիր Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Բիթլին մէջ մը ունի... (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— Սալաք կամ տարուկ (Տոքթ. վանուշ).— Շաքարախտին ժառանգականութիւնը (Տոքթ. Գ. Ներոքեան).— Ո՞ր մեքենը աննդարար են (Քրոմ. Ա. Պերսէրեան).— Ինչո՞ւ հիւծախտաւոր կ'ըլլանք (Տոքթ. Պ. Քօլեան).— Ի՞նչպէս կը պատրաստեն ծեփելիները կամ լափան (Կ. Յ. Բասմաջեան).— Հողը քժշկութեան մէջ (Տոքթ. Աշճեան).— Հաբեցարան (խմբ.).— Առողջապահական գիտելիքներ:

Բաժանորդագրութեան պայմանները.—

Տարեկան բաժնեգինը՝ Ֆրանսայի համար 20 ֆրանք, արտասահման 25 ֆրանք: Դիմել Dr. Ch. Aïvazian, 17, Rue Damesme, Paris.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme. PARIS (13)

Նոր հրատարակութիւններ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ, Գարեգին եպիսկ. Տէրպէտոնէ, պատկ. եւ գեղատիպ 25 ֆր., *ԱՇՈՏ ԵՐԿԱՔ*, Բ. Այվազեան, 12, *ԱՆԻՆ ՇԱՒՈՒԻՂԱՅ* 10, *ԲԱՖՖԻՒ ԴՈՐՇԵՐԸ*.— *ԿԱՑԵՐ*, Պէյքուք, 2 հատորը միասին 50 ֆր., *ՍԱՄՈՒԷԼ*, Աբէնիֆ 40, *ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ*, Աբէնիֆ 40, *ԽԱԶԱԳՈՂԻ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ*, Գահիրէ 20 ֆր., *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ*, Ֆր. Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր., *ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ*, Մ. Զէվագօ 35, *ՀՐԱՇԵՔՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ* 35, *ՌԱԿԱՄԲԻԼՆԻ ԱՄՊԵՏԸ* 35, *ՅԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻՆ*, Տր. Ճէլալեան, 20, *ՀԱՐՑԱԿԱՆԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ*, վէպ, Տիկին Լաս 2 հատոր 20 ֆր., *ՎԻՇԱՊՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ*, Տիկին Հայաստան Գէորգեան 15, *ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ*, Նշ. Պէչիկթաշլեան 15, *ՀԱՑ - ԹԱՓԱՐԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐ-*, Ա. Գիւլխանեանեան 15, *ՖԻՐՏՈՒՍԻ ԵՒ ԻՐ ՇԱՀՆԱՄԱԿԸ*, Ա. Կոթիկեան 7.50, *ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ*, Գեղարքունի 6, *ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔԱՌԵԱԿՆԵՐԸ*, Արամ Զարըգ 15, *ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ*, Ռաֆ. Զարգարեան 10, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ* հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, *ԴՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ* 1937, 5.50,

25 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ ՆՈՒԷՐ : 50 ՖՐ.Ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԷՐ, 100 ՖՐ.Ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

51, Rue Mr. le Prince, Paris Métro: Odéon. Tél. Danton: 88-65,

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒՉ

Զուտ խաղողէ թաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒՉը:

Չգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած ու ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒՉը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր բոլորը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE

MARQUE DÉPOSÉE

RAKI

40°

DUZE

Véritable Anisette Orientale

ԶՈՒՏ ԹԱՂՈՂԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ – ازمدن ممتاز خالص راقی

DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրասսայի հաժար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՖԻԲԻԷԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille – Tél. D. 70-89

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՑԿՈՒՀԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Օգտուեցէք ամրիէն Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարինք ձեր ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիպկներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: Կը ստանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձը: Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:

ՅՈՒՇԱՏՏՐ

Ֆր. կ. ԽԱՉի Շավիլի մասնաճիւղընդ. ժողովը 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, դպրոցի սրահին մէջ: Բոլոր անդամ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: կարեւոր օրակարգ:

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՆՈՅ. 21ԻՆ, ՇԱԲԱԹ՝ ՕՐ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

ԲՈԼՈՐ ՓԱՓԿԱՃԱՇԱԿՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎՈՅՐ

Aznavour

կովկասեան հանրաճանաչ ճաշարանը:

48 Rue St. Georges, Paris (9)

Մէթրօ **St. Georges, N. D. de Lorette** եւ **Peletier**

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական ընտիր կերակուրներ:

ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻ ԵՒ ՎՈՏԿԱ *ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ*

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50, 71

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէնները ներփոխիս կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն յաւազոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ:

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուզարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով:

Ունինք տրամադրելի ընտրութուտ եւ թէժինկթոն գրամեքենաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ՝ շատ մատչելի գիներով:

Գիներու ցանկը եւ նմոյշները կը ղրկուին անվճար եւ կնքով:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél. NORD 68—02**

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ: ամէն տեսակ գաւառի, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Ներշրջակայքի իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու: Արիւծի գաւառ, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցութիւններու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Ներշրջակայքի 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑԱՒԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Salle des Sociétés Savantes — 8 Rue Danton, *մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ եւ Օտէոն*

22 Նոյ. կիրակի երեկոյ, ժամը ճիշտ 8,45ին

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

ԱՃՈՒՂ - ՂԱՐԻԲ

Տրամ-օգէրէթ 7 արար

Փարիզի մէջ միմիայն մէկ անգամ ըլլալով այս օքէրէթի երաժշտութիւնը կը վարէ յայտնի թաւիսա ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ, որ կը վերադառնայ Ամերիկա:

Իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն փարիզահայ դերասանուհիները եւ դերասանները Պ. Պ. Ա. Դմբէլեան, Մ. Ազնաւորեան, Ա. Մարաքեան, Յ. Լաթիֆեան, Կ. Սրապ, Գալփաքճեան եւ Գ. Վահան, Տիկ. Քնար Մաքտունալտ, Ժէնիա Շահ-Պարոնեան, Օր. Կ. Վարդանեան, Մելինէ, եւլն.:

ԳԻՆԵՐ 5 եւ 10 ֆրանք:

Տոմսերը նախապէս կը ծախուին՝ Գրատուն Հրանտ-Նաճուէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince, փարիզ (5)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նոր սերունդին մէջ Հայ լեզուի պահպանման համար, Ֆրանսահայ կապոյտ խաչի Անկէնի մասնաճիւղը ձեռնարկած ըլլալով մատենադարանի մը հիմնարկութեան, կը խնդրէ հայ գրավաճառներէ, գրողներէ, հրատարակիչներէ եւ անհատներէ որ հաճին մէկ մէկ օրինակ նուիրել իրենց հեղինակած կամ հրատարակած գրքերէն, վստահ ըլլալով որ ասիկա ճշմարիտ օժանդակած պիտի ըլլայ ազգօգուտ գործի մը:

Նուիրատուներէն կը խնդրուի հասցէին որկել իրենց նուէրները.— Mr. M. Nalbantian, rue de Puisaye, Enghien-les-Bains (S. et O.)

ՅԱՋՈՂԻ ԹՂԹԱԿԸ (135)

ՁԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷՆ)

— o —

— Լուսիկ, ղուրը կը ծեծեն...

Ոչ մէկ պատասխան Լուսիկէն: Դրսի դռան զարկերը աւելի ուժգնացած կը շարունակուէին.

— Աղջի, Լուսիկ:

— Ի՞նչ է, մայր:

— Դուռը կը ծեծեն...

— Վարդանը վաղ ասաբ, մայրիկ ջան... չուտ բրէ...

Բայց սիրելին Վարդուհին այնպէս կը գուշար, որ հազիւ թէ անիւը կարողանար դարձնել: Վախն ու սարսափը ջլատած էին զինքը:

Դրսէն չարունակ դուռը կը ծեծէին:

— Մայրիկ, Վարդան...

Տիկին Վարդուհին գուռը ջրհորի վրայ կախած անճարացած մնացեր էր, կարծես կաթուածահար եղած լինէր:

— Մայրիկ, մայրիկ ջան, ի՞նչ կ'ընես ի սէր Աստուծու... — լսուեցաւ Լուսիկի աղէկաւուր ձայնը:

Աղջկան յուսահատ կանչը սթափեցուց տիկին Վարդուհին, որ դեռ զոյն ճիղով մը ինքզինք հաւաքեց. ու մատով դռյլը ցուցնելով Վարդանին, ըսաւ.

— Մաիր, տղաս, Աստուած հետդ:

Զգացած ցաւէն, առոմները ամուր մը սեղմած, Վարդանը մէկ ոտքը դռյլին մէջ դրաւ ու չղթային բանեց: կամաց կամաց վար կ'իջնար: Ո՞ւր կ'երթար: Պայծառ լոյսին յանկարծ խաւարի մէջ նստած, դրեթէ ոչինչ կը տեսնէր: Մէկ ալ զգաց որ մէկը փէշէն բռնած կը քաշէ:

Բացուած ծակի մը մէջէն ճրագի աղօտ լոյս մը տեսաւ, ու զէպի իրեն երկարած ձեռք մը: Դռյլը քաշուեցաւ ջրհորի կողին մէջ բացուած ծակին մօտ, ու մեղմ ձայն մը լսեց.

— Ամուր բռնեցէք... մի վախնաք ... դռյլի չղթան ձգեցէք... հա էս - տեղ, տաքերնիդ էտեղ զրէք, գլուխնիդ ծռեցէք,— ու Վարդանը զգաց որ աղջիկը անուիներու տակէն բռնած դլուխը նեղ ծակէ մը ներս կը քաշէր:

Հազիւ մէկ երկու ոտք խորութեամբ նեղ ծակին կը յաջորդէր ընդարձակ սենեակ մը: Վարդան ժամանակ չունեցաւ չորս բոլորը նայելու:

— Հիմա, մնաք բարով, այ, վերմակինվրայ կրնաք հանգստանալ, քիչ վերջ մոմը մարեցէք: Որքան կարելի է չուտով կուզամ, բոլորովին ապահով տեղ է... պահեցէք եւ աշխատեցէք քնանալ: Ու Լուսիկը ապշած Վարդանը հոն ձգելով ծակին մօտացաւ, ու անմիջապէս աներեւութացաւ տղու աչքէն:

— Աղջիկ Լուսիկ, Լուսիկ...— կը ձայնէր յուսահատ տիկին Վարդուհին.

— աղջի դուռը կը կոտրեն...

— Եկայ, եկայ Մայրիկ:

Այդ ջրհորը տարիներ առաջ փորուած էր, Գալուստի հօր կենդանութեան ժամանակ: Տեղի բարձրութեան պատճառով ջրհորը չատ խոր էր, աւելի քան քառասուն ոտք Թրծուած աղիւսէ հիւսուած էր չորս բոլորը: Երբ ազդային չարժումը հետզհետէ զարգացաւ ու գործնական ձեւ մը ընաւցաւ, գաղտնի պահեստներ ունենալու պահանջը առիթից Գալուստը, որ մտածէ այդ ջրհորը կեղծով մը օգտագործելու մասին:

Շաբաթներ աշխատելէ վերջ, քրոջն ու Լուսիկին ծանօթացուց պահեստի կազմութեան: Առաջնակարգ երկաթագործ մը լինելով՝ Գալուստ յաջողեցաւ մուտքի դուռ մը բանալ հորի բերնէն ատանելիչորս ոտք վար, երկու ոտք լայնքով եւ երեք ոտք բարձրութեամբ: Բանդուած տեղի աղիւսները նորէն իրենց նախկին վիճակով չարեց ու սիմէնթով միացուց իրարու: Ներքին պահեստը փորեց ու ընդարձակեց միջակ սենեակի մը մեծութեամբ՝ հատատուն պատերու վրայ պահելով վրայի հողը.

Այդ գաղտնի պահեստի մասին ոչ ոք գիտէր, ոչ իսկ Գալուստի գործակից ընկերները: Միայն քոյրը եւ քրոջ աղջիկը տեղեակ էին:

Ահա այդ գաղտնի պահեստին մէջ էր որ գտաւ ինքզինքը Վարդանը: Տքալով երկնցաւ վերմակին վրայ, կէսը վրան քաշեց, մոմը մարեց ու հազիւ թէ գլուխը բարձին դրած՝ քնացաւ:

Այս դէպքէն չարաթ մը անցած, Վարդանը փոխադրած էին Նորք: Շատ ընդարձակ սենեակ մըն էր, ուր կ'ապրէր Վարդանը, երեք կողմերէն լուսաւորուած լայն պատուհաններով: Տունը չրջապատող ծառերու արանքէն կ'երեւային Մասիսը ու երեւան քաղաքը, որոնք կալծեան անմիջապէս սենեակի պատուհանին տակ փռուած լինէին:

Վարդանը՝ երկնցած մաքուր անկողնի մը վրայ՝ կը թղթատէր դիրք մը: Ցանկարծ դիրքը գոցեց, վեր եւաւ պառկած տեղէն, թեթեւ մը կաղալով մօտեցաւ սենեակի ճակատը դրուած դիւանին, կռնչաւ վրան ու արմունկը ենած պատուհանին՝ հոր դմայլանքով սկսաւ դիտել տեսարանը: Վարդանը զգալ չէր նիհարցած էր ու փէչ մըն ալ գունաթափ, բայց այլապէս պահած է իր կորովն ու ալխոյժը:

Դուռը կամաց մը բացուեցաւ ու ներս, մանկամարդ աղջկան մը գլուխը երեւցաւ դրան բացուածքին մէջէն.

— Ելա՞ծ էք անկողնէն:

Վարդանը ժպտելով գլուխը չարժեց.

— Եկայ տեսնելու թէ... հիմա կը վերադառնամ...

Քիչ անցած՝ տարէց կին մը դուռը ամբողջովին բացաւ եւ նոյն աղջիկը, ծանր ափսէ մը ձգած ներս մտաւ եւ տղուն առջեւ սեղանակին վրայ տեղաւորեց ափսէն:

— Ձաշի ժամանակ է,— տեղատրեցաւ աղջիկը բարի ժպիտով մը ցցաղրելով կիսատաց շրթունքներու մէջ բանքէն ճերմակ ատամներու շարք մը:

— Բայց այս որքան բան էք բերած,— նեղուեցաւ Վարդանը:

(Շար.) ՄԱԼԱՆԱՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ SAMEDI 21 NOVEMBRE 1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3275

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂՈՒԸ

Քաղաքական կեանքը երբեք այսպիսի եռուզեռ ցուցադրած չէր: Օր նոր, լուր նոր: Աբեւը չծագած ինչե՛ր կը ծագին:

Երկար առենէ իվեր ահասոր երկունքի մէջ է աշխարհ: Բոլոր ճակատներու վրայ անդադրում երթեւեկ ու չարժում կայ: Մութին մէջ զանազան ծրագիրներ կ'որոճացուին: Նորանոր խմորումներ կը նկատուին: Մինչ այդ, զարհուրելի մրցում մը կայ սպառազինուելու: Ես մնացողները կը քառապատկեն ճիգերը՝ օր առաջ հասնելու համար միւսներուն: Ճարտարագէտներ ու քիմիագէտներ աշխատանոցներու մէջ վակուած՝ նոր ու զօրաւոր թոյներ ու կռիւ գանելու զբաղած են՝ որպէսզի մարդուն ձեռքով մարդը սպանելու համար աւելի ազդու եւ արագ միջոցներ ու գործիքներ հնարեն:

Կասկած չկայ որ բոլոր այս արտակարգ պատրաստութիւնները ուրիչ բանի չեն ծառայեր, բայց եթէ մարդկութիւնը քշելու դէպի նոր գօտեմարտ մը, որ անհամեմատօրէն աւելի ահռելի ու դժոխային պիտի ըլլայ քան մինչեւ այսօր մեզի ծանօթ պատերազմները:

Եւրոպային մինչեւ Մայրագոյն Արեւելք ժողովուրդները կ'ապրին ջղագրգիռ վիճակի մէջ: Դիւանագէտները մայրաքաղաքէ մայրաքաղաք կը պտտին՝ վաղուան ահեղ բախումին մէջ դիրքերու ու պաշտպաններ որոնելու համար: Բոլորն ալ «իմաստուն կոյսեր»ուն պէս այժմէն կ'ուզեն իւղ լեցնել լրիներնուն մէջ եւ պատրաստ գտնուիլ ահռելի ժամուան համար, որ չեն գիտեր թէ երբ պիտի հնչէ:

Մեծ Պատերազմին յաջորդող խաղաղութեան չրջանը չատոնց արդէն պատմութեան կը պատկանի: 1919ին կնքուած հաշտութեան դաշնագիրները 16 տարի միայն կրցան դիմանալ: Այսօր այդ դաշնագիրները մեռեալ տառ են եւ ոչ ոք կարեւորութիւն կուտայ անոնց: Վերջալի դաշնագիրը, որ մարդկութիւնը ի սպառ պիտի ազատէր նոր սպանդներու մղձաւանջէն, այսօր զոյութիւն չունի այլեւս: Գերմանիա՝ թունդ ազգայնական զաղափարականէ մը տարուած՝ երկու տարիէ ի վեր ոտնակոխ ըրած է յեսպատերազմեան միջազգային քաղաքականութեան առանցքն եղող այդ վեհերաթուղթը ու կը գործէ անվախ՝ համաձայն նախագծուած ծրագրի մը: Բացի հոգային - սահմանային զրկանքներէն որոնք ի զօրու են միչտ, Պատերազմի մեծ պարտեալը ձերբազատուեցաւ այն բոլոր կաշկանդումներէն, որոնք կոչուած էին Գերմանիան զինուորապէս ստորադաս վիճակի մէջ պահելու: Կայսերական զինուորապէս ստորադաս վիճակի մէջ պահելու: Կայսերական զինուորապէս ստորադաս վիճակի մէջ պահելու: Կայսերական ռազմապաչտ Գերմանիան զլխաւոր պատասխանատուն նկատուած էր 1914ի մեծ սպանդին: Զայն սանձելով կը յուսային խոպան հեռացնել պատերազմի վտանգը Եւրոպային:

Սակայն դաշնագիրը ստորագրող մեծ ու փոքր դաշնակիցներն ո՛չ մէկը մտածած չարժում մը իսկ ըրաւ երբ Գերմանիա պարտադիր զինուորական ծառայութիւն հաստատեց, երբ Հռենոսեան ապաղինեալ չրջանը զինուորական զրաւման տակ առնելով սկսաւ ամբացնել, երբ արտասովոր վարկեր յատկացուց սպառազինման համար: Դաշնակիցներու հակամարտութիւնն էր, որ այսօրուան վիճակը ստեղծեց: Գերմանիա Վերջալի դաշնագիրը պատռեց այն օրը, երբ Անգլիոյ, Միացեալ Նահանգներու եւ ուրիշներու բարեացակամութեան չնորհիւ պատերազմական հատուցումները ջնջուեցան: Այն դումարները որ յաղթականներու գանձին մէջ պիտի մտնէին, այժմ կը վերածուին օդանաւի, հրասայլի, թնդանօթի, խճուղիի, պահածոներու, զինուորական հագուստներու եւ ամէն կարգի պիտոյքներու:

Ինչ որ յատկանչական է սակայն այս ամբողջ եռուզեռին մէջ, ուժերու եւ զինակցութեանց նոր դասաւորումն է՝ համաձայն ընկերային – քաղաքական ըմբռնումներու: Աչխարհ հետզհետէ կը բաժնուի որոչ ճակատներու, իրրեւ հիմ ունենալով ընկերային վարդապետութիւններ: Մեծ պատերազմի թոհուբոհին մէջէն ծրնուած համայնավարութիւնը, որ յատկանիշն ունէր համաչխարհային յեղափոխութիւն ստեղծելու եւ ամբողջ երկրագունդը կարմիր ներկելու: Այս յախուռն վարդապետութեան դէմ իրր հակազդեցութիւն ծնած ֆաչականութիւնը: Կռիւը ներկայիս կը մղուի այս երկու հաւատամքներուն չուրջ:

Եւրոպայի մէջ երկու մեծ պետութիւններ, որոնք աւելի քան հարիւր միլիոն ժողովուրդ կը ներկայացնեն՝ ֆաչական եւ ազգայնական - ընկերվարական են, այսինքն մահացու թշնամի համայնավարութեան: Սպանիոյ մէջ ամբողջ իվեր եղբայրասպան կռիւ կը մղուի՝ ազգայնական եւ միջազգայնական հոսանքներու միջեւ:

*Բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան թէ ազգային ազգայնական հոսանքինն է: Պալքաններու օրինակը յատկանչական է այս առնչութեամբ: Առանց հաշուելու Թուրքիան՝ ուր բացարձակ ազգայնամոլ դիկտատուրա մը կը տիրէ 1923էն իվեր, վերջերս Յունաստան նման վարչաձեւ մը հաստատեց՝ արմատախիլ ընելու համար նման վարչական չարժումը, որ կը սպառնար դէպի քայքայում համայնավար

ՎԱՀԱՆՏԱՑԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԱՀԱԳՆԱՎԱՍԻ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆ ՎԱՂԱԿՈՒՅՍՎՈՂԻՆ)

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ...

— ո —

Հայոց հանրապետութեան հիմնադրութիւնը ամենամեծ իրադարձութիւնն է մեր ազգային կեանքի մէջ։ Ան ոչ միայն մեր ազգային ձգտումների իրագործումն է, այլեւ մեր ազգային ոգու ամենավսեմ արտայայտութիւնը։ Ան մեր ազգի ամենամեծ յաղթանակն է, որ ամենամեծ զոհերի գնով ձեռք բերուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ ուրախութիւնն է, որ ամենամեծ արցունքներու միջից ծնունդ առաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ պատիւն է, որ ամենամեծ նահատակներու արիւնով ներկուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ փառքն է, որ ամենամեծ տառապանքներու գնով ձեռք բերուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ ապագան է, որ ամենամեծ անցեալի վրայ հաստատուեցաւ։

Հայոց հանրապետութեան հիմնադրութիւնը ամենամեծ իրադարձութիւնն է մեր ազգային կեանքի մէջ, որովհետեւ ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքի իրագործումն է։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ զոհերի գնով իրագործուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ արցունքներու միջից ծնունդ առաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ նահատակներու արիւնով ներկուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ տառապանքներու գնով ձեռք բերուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ անցեալի վրայ հաստատուեցաւ։

Հայոց հանրապետութեան հիմնադրութիւնը ամենամեծ իրադարձութիւնն է մեր ազգային կեանքի մէջ, որովհետեւ ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքի իրագործումն է։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ զոհերի գնով իրագործուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ արցունքներու միջից ծնունդ առաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ նահատակներու արիւնով ներկուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ տառապանքներու գնով ձեռք բերուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ անցեալի վրայ հաստատուեցաւ։

Հայոց հանրապետութեան հիմնադրութիւնը ամենամեծ իրադարձութիւնն է մեր ազգային կեանքի մէջ, որովհետեւ ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքի իրագործումն է։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ զոհերի գնով իրագործուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ արցունքներու միջից ծնունդ առաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ նահատակներու արիւնով ներկուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ տառապանքներու գնով ձեռք բերուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ անցեալի վրայ հաստատուեցաւ։

Հայոց հանրապետութեան հիմնադրութիւնը ամենամեծ իրադարձութիւնն է մեր ազգային կեանքի մէջ, որովհետեւ ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքի իրագործումն է։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ զոհերի գնով իրագործուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ արցունքներու միջից ծնունդ առաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ նահատակներու արիւնով ներկուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ տառապանքներու գնով ձեռք բերուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ անցեալի վրայ հաստատուեցաւ։

Հայոց հանրապետութեան հիմնադրութիւնը ամենամեծ իրադարձութիւնն է մեր ազգային կեանքի մէջ, որովհետեւ ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքի իրագործումն է։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ զոհերի գնով իրագործուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ արցունքներու միջից ծնունդ առաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ նահատակներու արիւնով ներկուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ տառապանքներու գնով ձեռք բերուեցաւ։ Ան մեր ազգի ամենամեծ երազանքն է, որ ամենամեծ անցեալի վրայ հաստատուեցաւ։

— ո —

Խմբագրական կազմին մէջ մտնելու առաջին իսկ օրերէն ինծի համար պարզ դարձաւ, որ թերթի հրատարակութեան գործը ոչ միայն մեծ պատասխանատուութիւն է պահանջում, այլեւ մեծ ուշադրութիւն։ Ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է կշռադատուի, որպէսզի ոչ մի կերպ չվնասի մեր ազգային շահերին։ Ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի բարօրութեան, մեր ազգի ապագայի ամրապնդման գործին։

Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։

Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։

Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։ Ես ինձ համար որոշեցի, որ իմ գրչի տակ եղած ամէն մի տող, ամէն մի բառ, ամէն մի նախադասութիւն պէտք է ծառայի մեր ազգի շահերին։

ՍԵՓԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒԹԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ինքնիշխան Հայաստանի ամենահարուստ մարդկանցից մեկը՝ Ռուբեն Տեր-Մինասյանը, ինչպես հայտնի է, ծնվել է Վանում, 1862 թվականին։ Նրա հայրը՝ Մինաս Տեր-Մինասյանը, Վանի նշանավոր վաճառականներից էր։ Ռուբենը մանկությունն անցկացրել է հոր տանը։ Ստացել է տնային դաստիարակություն։ Հետո ուսանել է Վանի ռուսական դպրոցում։ Ապա հոր հետ մեկնել է Ռուսաստան, որտեղ ավարտել է Մոսկվայի առևտրական ակադեմիան։ Վերադարձել է Վան և ստանձնել հոր գործերը։ Ռուբեն Տեր-Մինասյանը ամուսնացել է Վանի նշանավոր վաճառական Ստեփան Ալամդարյանի դստեր՝ Մարիամի հետ։ Ունեցել է 4 որդի և 3 դուստր։

Ռուբեն Տեր-Մինասյանը մեծ հարստություն է դիզել։ Նրա ունեցվածքի մասին տարբեր տեղեկություններ կան։ Ոմանք գրում են, թե նրա կապիտալը հասել է 10 միլիոն ռուբլու, ոմանք՝ 15 միլիոն։ Ռուբեն Տեր-Մինասյանը ունեցել է մեծ առևտրական գործեր Ռուսաստանում, Պարսկաստանում, Եգիպտոսում, Ֆրանսիայում, Անգլիայում, Գերմանիայում, Ամերիկայում։ Նրա ապրանքները տեղափոխվել են ամբողջ աշխարհով մեկ։ Նա ունեցել է մեծ առևտրական նավեր։ Ռուբեն Տեր-Մինասյանը ունեցել է նաև մեծ կալվածքներ։ Նրան են պատկանել Վանի, Բաղեշի, Մուշի, Էրզրումի, Կարսի, Ալեքսանդրապոլի, Էջմիածնի, Երևանի, Նոր Նախիջևանի, Ռոստովի, Մոսկվայի, Պետերբուրգի, Մարսելի, Փարիզի, Լոնդոնի, Նյու-Յորքի, Բոստոնի, Չիկագոյի, Ֆիլադելֆիայի, Սան Ֆրանցիսկոյի, Բուենոս Այրեսի, Ռիո դե Ժանեյրոյի, Մոնտեվիդեոյի, Ալեքսանդրիայի, Պորտ Սաիդի, Կահիրեի, Բեյրութի, Սալոնիկի, Կոստանդնուպոլսի, Սմյուռնիայի, Մարսելի, Մարսելի, Ֆրանկֆուրտի, Բեռլինի, Վիեննայի, Պրահայի, Լոնդոնի, Մանչեսթրի, Լիվերպուլի, Գլազգոյի, Ամստերդամի, Ռոտերդամի, Հռոմի, Ֆլորենցիայի, Վենետիկի, Միլանի, Ժնևի, Ստամբուլի, Ադրիանուպոլսի, Սոֆիայի, Բուխարեստի, Օդեսայի, Ռոստովի, Մոսկվայի, Պետերբուրգ

չմասնակցին ընտրութեանց : Թուրք լրտէն վախուած է:

Իրաւասու շրջանակներէն առնուած լուրերու համաձայն, 150 հոգինոց սեւ ցանկ մը կը պատրաստուի Սանճաքի երեւելի Թուրքերուն համար: Ինչ ալ ըլլայ եւ կատարուած ճնշումները ինչ աստիճանի ալ հասնին, Սանճաքի Թուրքերը ամբողջ աշխարհի պիտի ապացուցանեն թէ Սուրիայէն անջատ թուրք զանգուած մըն են:

Տէօրթ եոլէն կը հեռագրեն «Ճիւմհուրիէթ»ի.-

Սանճաքի Թուրքերուն հարիւրին 80ը, ասոնց մէջն ըլլալով նաեւ մաս մը Հայեր, Յոյներ եւ Ալէվիներ, չեն մասնակցիր Սուրիոյ ընտրութեանց : Հակառակ ասոր, Ֆրանսական իշխանութիւնը զինեալ ոստիկան զինուորներու կոկաններ քամիոններով կը ղրկէ գիւղերը եւ ծեծով ընտրական շրջանակները բերել կուտայ գիւղացիները: Առիթը գանողներուն մէկ մասը կը փախչի ճամբան եւ ոստիկան զինուորները կը կրակեն փախչողներու եռեւէն:

Բազմաթիւ Թուրքեր բանտարկուած են. ոմանք ալ ստիպուեր են փախչիլ: Թուրքիայէն եկող Տոքթ. Ադիլբրահման այսօր Ա-լեքսանտրէթէն եա ղրկուեցաւ Թուրքիա եւ ներկայիս Տէօրթ եոլ կը գտնուի: Բանտարկուած է ձէլալ անուն մէկը, որ Նիյոտէէն անցագիր առնելով Ալեքսանտրէթ գացած էր: Բռնութեան եւ ճնշում-մի պատճառաւ, բազմաթիւ անձեր Թուրքիա ապաստանելու վրայ են:

Կարծես չբաւէր Անտիոք գտնուող ոստիկան-զինուորներու ուժը, Հալէպէն ալ բերած են երկու գումարտակ (պէօլիւք) ոստիկան-զինուոր: Ժողովուրդը յուզուած եւ զրգռուած է: Շատ հաւանական է որ հակառակ ժողովուրդին ամբողջ հանդարտութեան՝ արիւնոտ դէպքեր ծագին Սանճաքին մէջ:

Անտիոքէն կը հեռագրեն նոյն թերթին.-

Կառավարական մեքենան չարժման մէջ դրուած է իր ամբողջ խստութեամբ, ապահովելու համար Թուրքերու մասնակցութիւնը Անտիոքի ընտրութեանց: Հակառակ ասոր, Թուրքերը չեն մասնակցիր, ինչ որ դժուար դիրքի մը մատնած է Ֆրանսական իշխանութիւնը: Կառավարութիւնը քաղաքական դոյն տուաւ Տէօրթ Ա-յաքի Ալէվիներուն մէջ ծագած սովորական կռիւի մը եւ ձերբակալեց չատ մը Թուրքեր :

Ֆրանսացիները 5000 սուրիական ոսկի կաշառք առաջարկած են Գրըզգ Հանէն Մէհմէտ անուն գիւղացիի մը, որպէսզի երես-փոխանակ Թևկոնած ներկայանայ, բայց Մէհմէտ մերժած է:

ՄԱՏՐԻՏ ԿԸ ԴԻՄԱԴՐԷ ԱՐԵԱՆ ԵՒ ՀՐԴԵՒԻ ՄԷՋ

Զօր. Վարելայի ուժերը գրաւեցին տիպար բանտը եւ Մանթա-նա զօրանոցը (մայրաքաղաքին հիւսիս-արեւմտեան կողմը), -- զօրանոցը քարուքանդ եղած է օդանաւերէն թափուած ռումբ-բուն հետեւանքով: Ներքին նախարարութեան չէնքն ալ աւերակի վերածուած է այլեւս: Հանրապետական ուժերը, մայրաքաղաքին հիւսիս-արեւմտեան զինուորական կարեւոր դիրքերը լքելով հանդերձ, կատաղի եւ հերոսական դիմադրութիւն մը ցոյց կուտան: Զորեքշաբթի գիշեր յարձակող կողմը անխնայ ռմբակոծեց մայրաքաղաքը :

Զօր. Ֆրանկո կր ձեռնարկէ Պատերազմական ապատուհան

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ ՓԱԿՈՒՄԱՆ

Զօր. Ֆրանկօ յայտարարած է թէ ծովային պաշարումի պիտի ենթարկէ Պարսելոնան,- արդէն հրամայեց փակել սպանեւֆրանսական սահմանադուռը:

Այս լուրը մեծ յուզում պատճառեց եւրոպական մայրաքաղաքներու մէջ: Մանաւանդ Պերլին մեծ ուշադրութեամբ աչքերը յառած է Պարսելոնայի:

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ բացատրութիւն պահանջուեցաւ կառավարութենէն: Իրմէն պատասխանեց թէ միայն Հոմ եւ Պերլին չեն որ կը դրժեն չէզոքութեան յանձնաժողովին սկզբունքը, այլեւ մանաւանդ Մոսկուա: Աւելցուց որ բրիտանական կառավարութիւնը կապուած կը մնայ չէզոքութեան սկզբունքին:

Այսուհանդերձ վախ կայ որ Պարսելոնայի առջեւ նետուած ռումբ մը, երկու օտար պետութեանց զրահաւորներուն մէջեւ, կրնայ ստեղծել այնպիսի բարդութիւններ, որոնց ծայրը կարելի չէ նախատեսել :

Մարկոսեան ընտանիքը սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանէն

ՊԱՐԳԵՒ ԷՖԷՆՏԻ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ

(Իզմիրի կուսակալութեան հաճիայիճ երկրաչափ)

դառնաղէտ մահը:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին, իր բնակարանին մէջ, 51 Պուլվար Րէնսի, Լիվրի - Կարկաւ (Սէն է Ուազ), ուրկէ հանդուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը:

Մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

Ֆ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի բոլոր ընկերները արտակարգ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին, վաղը, կիրակի, Նոյ 22ին, ժամը 3ին, Maison du Peuple (Ave. Verdun վրայ կալիէնիի եւ մէրիի միջեւ) 3րդ հարկի Թիւ 10 եւ 11 սրահը:

Կը խօսին Ֆիտանսայի Ընկերվարականներու տեղական ընդհ. քարտուղար ընկ. **POLICARD** *եւ ընկ.* **ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ** (Ֆրանսերէն):

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ վաճառեան, Մջօ եւ Մուրատ խումբի ընկերները, 21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին: Ձեկոյց նորընտիր կոմիտէի:

Գաւառ

ՍԷՆ ԺԷՌՄԻ (Մարսէյլ) վրդ. խումբի ընկերական ժողովը 22 Նոյ կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, ընկ. Ց. Էմմէքճեանի բնակարանին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով: Ձեկոյց եւ ընտրութիւն: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստով, իշխան եւ վահագն խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, «Դժոշակ» ընկերութեան սրահին մէջ:

Պատերազմը Լիոնի մէջ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Լիոնի Մասնաճիւղին կողմէ

Ի նպաստ իր խաղացող անդամներուն վտանգի դէմ ապահովագրութեան

21 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ ժամը 5, Օթել տ'Էօրօքի սրահներուն մէջ,, 1 rue Bellcour

Անակնկալներ, ընտիր ճաշ պանտ, դիւրամատչելի պիւֆէ:

Մուտք՝ այրերու 6 ֆր., կիներու 5 ֆր.:

“ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„

ՊԱՆԵԼՕ—ՔԱՇԱՆԻ ԱՐՄՏԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԵԻ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, շաբաթ գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

CHEZ BOIVIN, 25 Ave. de la République, Montrouge

Métro Porte d'Orléansի մօտ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵՑԵԱՆ**

կը խօսին ընկերները

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ Հ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝

ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ Հ. ԳՆԵԱԶԵԱՆ (երգ), Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ (կովկասեան պար), Պ. Պ. Յ. ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ (ջութակ), Հ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Մ. ՍԱՐԵԱՆ (երգ) ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ (արտասանութիւն), Հ. ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ (երգ)։ ԹԱՒՒԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆ

Եւրոպական եւ կովկասեան պարեր կէսգիշերէն մինչեւ արշալոյս:

Կը նուագէ **Gario Canti** *նուագախումբը*

Մասնակցութեամբ ռուս նշանաւոր ջութակահար **Veintraub**ի։

Պիւֆէ մատչելի գիներով: Մուտք՝ 5 ֆր.:

ԹԷյասեղաց

Կուսէնվիլի Տաւրոս խումբի կողմէ, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ընկ. Մանուկ Ճիհանշահեանի բնակարանին մէջ։

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿ. ԽԱՉԻԿ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԵՒ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

երգ, արտասանութիւն։

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան

Կազմակերպուած Ֆ. Հ. կապոյտ խաչի Անկէնի մասնաճիւղին կողմէ

Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկէնի լճին դէմ, Cascade du Lacի սրահը

ԿԸ ԽՕՍԻ *ՏՈՔԹ.* Շ. ՍՅՎԱՋԵԱՆ

Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔ

Մասնակցութեան համար մուտք՝ 5 ֆրանկ

Թէյասեղան—դասախօսութիւն

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին,

150 Route d'Orléans, Véronի սրահին մէջ:

Կը դասախօսէ՝ բժիշկ ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ցոյց բաժին:

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱԶԱՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ իր պաշտպանած որբերուն մեուդի, զգեստաւորման, պատսպարութեան եւ դաստիարակութեան

22 Նոյ. կիրակի օր, ժամը 14էն սկսեալ մինչեւ 20

Salle Jean Goujonի *մէջ,* **8 Ru Jean Goujon,** *Փարիզ* (8)

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ընտիր նուագախումբ, պարահրապարակ, թէյ, քօքթէյլ, ճոխ պիւֆէ,

Կը հրաւիրուին բոլոր այն ազնուասիրտ անձնաւորութիւնները, որոնք կը հետամտին միութեանս գործունէութեան:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆր. Կ. ԽԱԶԻ Շաւիլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, դպրոցի սրահին մէջ, բոլոր անդամ անդամուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: կարեւոր օրակարգ:

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

Երգիծաթերթ՝ «Մ ԵՂՈՒ Ի»

փարիզի եւ շրջանի Ծառաչի ցրուիչ

Գ. ԱՒԵՏԻՍԷԱՆ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Salle des Sociétés Savantes — 8 Rue Danton, *մէթրօ՝ Սէն-Միշել եւ Օտէոն*

22 *Նոյ. կիրակի երեկոյ, ժամը ճիշտ 8,45ին*

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱԾՈՒՂ - ՂԱՐԻԲ *Տրամ-օգէրէթի 7 արար*

փարիզի մէջ միմիայն մէկ անգամ ըլլալով այս օգէրէթի երաժշտութիւնը կը վարէ յայտնի թաւխուտ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ, որ կը վերադառնայ Ամերիկա:

Իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն փարիզահայ դերասանուհիները եւ դերասանները Պ. Պ. Ա. Գաբէթեան, Մ. Ազնաւուրեան, Ա. Մարաֆեան, Յ. Լաթիֆեան, Կ. Սրապ, Գալփաքճեան եւ Գ. Վահան, Տիկ. Քնար Մաքտոնալտ, Ժէնիա Շահ-Պարոնեան, Օր. Կ. Վարդանեան, Մելինէ, եւլն.:

Գիներ 5 եւ 10 ֆրանք:

Տոմսերը նախապէս կը ծախուին՝ Գրատուն Շրանտ-Յաճուէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince, փարիզ (5)

ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ

ԲՈԼՈՐ ՓԱՓԿԱՃՇՇԱԿՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃՐ

Aznavour

կովկասեան հանրաճանաչ ճաշարանը:

48 Rue St. Georges, Paris (9)

Մէթրօ **St. Georges, N. D. de Lorette** եւ **Peletier**

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական ընտիր կերակուրներ:

ԱՆԱՐԱՏ ՕԶԻ ԵՒ ՎՈՏԿԱ *ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ*

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ,

ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար

վասնաւոր գին: ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար դրամներու փոփոխութիւն, չէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

Cabinet A. HANDJIAN O. ✠

Officier de la Légion d'Honneur

Expert-Traducteur, Juré près des Tribuneaux

Administrateur de Sociétés

57, Bld. Barbès—Paris (18) Tél. Montmartre 70-17

Պ. Արտաւազդ Խանճեան որ 40 տարիէ ի վեր ծանօթ է փարիզի իրաւաբարկին, Ֆրանսական կառավարութեան եւ դատական իշխանութիւններուն, պատրաստ է օգտակար ըլլալ իր հայրենակիցներուն իր երկարամեայ փորձառութեամբ: Ամէն որ կրնայ դիմել իր գրասենեակը օգտուելու համար դատական, վարչական, առեւտրական եւ ամէն տեսակ գործերու մասնագէտներէն: Պ. Խանճեան կը հրաւիրէ իր հայրենակիցները որ իրեն դիմեն ամէն դժուարութիւններու առթիւ որ եւ է ձեռնարկ ընելէ առաջ, օգտուելու համար իր խորհուրդներէն որ կը տրուին ձրիաբար:

Պ. Խանճեան կը ստանձնէ ամէն տեսակ գործերու հետապնդում, չատ մասնելի պայմաններով եւ իր սովորական ուղղամտութեամբ:

Դիմել ամէն օր ժամը 9—10 եւ 14—15: Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

20 — 26 Նոյ.

Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին

Lucrèce Borgia

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

20— 26 Նոյ.

Երեկոյները ժամը 8.50

Իսկ Շաբ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

2 grands films

Une opérette gaie

avec Max Dearly

et L'or dans la rue

avec Albert Prejean et Raymond Cordy

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

Ծաղկաձոր»ի թերթօնը (138)

ՉԱՐԹՕՆՔ

(ՎԱԽՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

Իրօք, ախտին վրայ այնքան չատ տեսակ կերակուրներ կային, որ քանի մը քայլառողջ մարդիկ կրնային կշտանալ եւ դեռ բան մըն ալ կ'աւելնար: Այդ պարագան մեծապէս կը մտահոգէր Վարդանը: Ցավհաննէս Ամուն, որու տունը փոխադրած էին զինք, օր մը ջրհորի մէջ մնալէն վերջ, Նորքեցի աղքատ գիւղացի մըն էր: Գիւղի ե-ռանդուն եւ զոհաբերող «աղգային» մարդոցմէն մէկը, Ցովհաննէս Ամուն, ոգեւորութեամբ ընդունած էր Վարդանը պահելու առաջարկը : Այդքանը ինքնին մեծ զոհաբերութիւն մըն էր այդ խեղճ մարդուն համար: Վարդանը սաստիկ ճնշուած կը դգար նկատելով, որ Ցովհաննէս Ամուն իր պատճառով ահագին ծախքի տակ մնած էր: Ամէն օր տապակած հաւ, սեր, մեղր, խորոված միս անպակաս էին սեղանէն :

Սեզճ Ծերունին յատկապէս էջմիածին գացեր էր տանուտէրէ տարուան, ինչպէս ինքը կ'ըսէր, միւռոնի նման չիւ մը գինի բերելու, որ իր կարծիքով հրաշք պիտի գործէր՝ քանի մը օրէն Վարդանը ոտքի հանելով :

— Հը, էս օր կ'երեւի լաւ կը դգաս, — բարեւելով ըսաւ Ցովհաննէս Ամուն՝ գնդին ներս մտնելով,— քապաքէն կուգամ, բժիշկը տեսայ, քէչ վերջը պիտի դայ քեզ տեսնելու :

— Շատ լաւ կը զգամ, Ցովհաննէս Ամու, կարծեմ մէկ երկու օրէն բոլորովին կը կազդուրուիմ :

— Ցը, ցը,— տարակուսանքով գլուխը չարժեց բարի ծերունին,— էդ արդէն բժիշկի գիտնալիքն է, դու միայն լաւ եւ չատ մնունդ առնելու մասին պէտք է մտածես...

— Մնո՞ւնդ,— ու Վարդանը յուսահատաբար նայեցաւ ախտի մէջ չարուած բաղմաթիւ պնակներուն.— Սիրելի Ամու, էսպէս որ երթայ իմ պատճառով տունդ եւ այդիդ ծախելէ վերջ, վրայի արխալուխդ ալ...

— Տէր ողորմեա,— որպէս թէ չարացած բարկացաւ ծերունին,— քեզի ի՞նչ թէ ես ինչ կ'ընեմ, դու պէտք է բժիշկի պատուէրը ...

— Բժիշկի պատուէրը կատարեմ քեզի անանկացնելո՞վ,— ծիծաղեցաւ Վարդանը, ջերմօրէն սեղմելով ծերունիին ձեռքը :

Բայց իրապէս, եղած ծախքի մասին Վարդանը չատ ալ մտահոգուելու պատճառ չունէր: Որպէս թէ իր Նորքը գտնուելը գաղանիք մը պիտի լինէր, բայց գալու յաջորդ օրն իսկ ամբողջ գիւղացիք այդ գաղտնիքին մասնակից էին՝ գիտէին թէ ո՞վ թագնուեր է Ցովհաննէս Ամուի մօտ: Բնականաբար կիները ուխտատեղի մը դարձուցած էին այդ տունը: Անշուշտ պարապ ձեռքով չէին կրնար գալ, ինչպէս չէին երթար ուխտատեղի մը: ամէն մէկը իր տան բարիքէն մաս մը բաժին կը հանէր «անոր» համար, որուն մասին կը խօսուէր ամբողջ Արարատեան դաշտի գիւղերուն մէջ:

Բայց եթէ գիւղացի մը իր գեղուրներէն գաղանիք մը չի կրնար պահել, դիւղ մը մօտաւոր գիւղէն կրնար :

Այնպէս որ ամէն Նորքեցի նախանձախնդիր էր «գաղտնիքը» մէկուկէ չհանելու, որ արդէն ամբողջ պիտղին կը պատկանէր, համայնական ընտանեկանութեան պէս բան մը:

Կէս օրէ հաք, կէս ժամուան հեռաւորութեան վրայ գտնուող քաղաքէն Լուսիկը եկաւ այցելութեան: Բերած լուրերը չատ ալ մխիթարական չէին: Գալուստը դեռ բանտը կը մնար: Երեւանէն երեք տղամարդ եւ կին մը վարչական կարգով աքսորուած էին Ռուսամանի խորքերը: Ոստիկանութիւնը երկու անգամ խուզարկած էր Գալուստի տունը, բայց կասկածելի ոչինչ գտած էր :

Իսկ Վահէի եւ Մաթէոսի մասին Լուսիկը այսքան մը գիտէր, որ անոնք Պոնտոլովսկին սպաննելու անյաջող փորձէն յետոյ փախեր էին դէպի Փարաքար ու առանց դիպ մտնելու՝ անցեր էին անծանօթ ուղղութեամբ :

— Իսկ հիմա Վահէն որտե՞ղ է,— հարցուց Վարդանը :

— Ճիշդը չեմ գիտեր, այս վերջի օրերս մեր տունը մշտական հսկողութեան տակ գտնուելով՝ ամէնքը կը խուսափին մեզ այցելելէ

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ DIMANCHE 22NOVEMBRE 1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3276

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒՆ ԽՕՍՔ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Հեռագիրները կը հաղորդեն թէ Մալթա այցելած է թրքական տորմիղ մը, որուն մաս կը կազմեն «Եավուզ Սուլթան Սելիմ» զրահաւորը (նախկին գերմանական «Կէօպէն»ը), «Թրնազթէփէ», «Թօճաթէփէ», «Ինէօնիւ», «Ինճէթէփէ» թորփիլանաւերը եւ երկու սուզանաւեր:

Ըստ երեւոյթին ասիկա փոխադարձութիւնն է անգլիական տորմիղի մը ասկէ առաջ Թրքական ջուրերը կատարած այցելութեան: Թրքական մարտանաւերը վերադարձի ճամբուն վրայ պիտի հանդիպին Յունաստան եւ Սելանիկի մէջ ուխտագնացութիւն մը պիտի կատարուի դէպի այն տունը ուր ծնած է Մուսթաֆա Քէմալ: Անցա՞ծ են այն օրերը, երբ Անգլիացիները Մալթա կ'աքսորէին Պոլսոյ Թուրք երեւելիները (1920 մարտ 16):

Մոնթրէօյի խորհրդաժողովէն եւ արբքայական ծանօթ ճամբորդութենէն վերջ, Թրքական նաւատորմին դէպի անգլիական ջուրերը կատարած այս այցելութիւնը վերջին ծայր նշանակալից է: Ասով անգլեւթուրք նոր բարեկամութիւնը ստահման մը եւս կ'ամրապնդուի: Յետոյ Մալթան չատ հեռու չէ իտալական եղերքներէն: Ուրեմն Իտալիոյ աչքերուն առջեւ կատարուած այսպիսի ցոյց մը կարեւորութենէ զուրկ կարելի չէ համարել:

Գաղտնիք մը չէ որ այսօրուան Թուրքիան մեծ կասկածանքով կը հետեւի Իտալիոյ չարժումներուն: Նախազգացում մը ունի թէ Մուսոլինի բաներ մը պատրաստելու վրայ է: Ու անակնկալի չդալու համար, կ'աշխատի կանխաւ ամէն միջոց ձեռք առնել: Ամէն բանէ առաջ կը զօրացնէ իր ազգային պաշտպանութեան միջոցներ – րը: Տասներեք տարիէ ի վեր Թուրքիոյ երմտացոյցին հարիւրին 60ը կը ծախսուի այդ նպատակին: Երկրին մէկ ծայրէն միւսը երկաթուղիներ կը չինուին՝ ռազմավիտական - զինուորական նպատակներով, բանակը կ'օժտուի արդիական զէնքերով եւ նաւատորմը կը զօրանայ նոր մարտանաւերով, իսկ ամէնէն աւելի ուժ կը տրուի օդանաւերուն, որ կոչուած են այսօրուան պատերազմներուն մէջ գլխաւոր դերը կատարելու: Ո՛չ միայն տարին տասներկու ամիս ազգային վիճակահանութիւն կը տարբուի այս ուղղութեամբ, երկրին մէկ ծայրէն միւսը, այլեւ մեծ թէ պզտիկ Թրքական բոլոր քաղաքները իրարու հետ մրցումի ելած են՝ օդանաւ նուիրելու համար բանակին: Քանի մը չարաթ առաջ, Թուրք Հանրապետութեան տարեդարձին առթիւ 16 քաղաքներ 34 օդանաւ նուիրեցին: Իսկ Սորհրդարանը 21,500,000 Թրքական ոսկիի (365 միլիոն ֆրանք) բացառիկ վարկ մը յատկացուց Ազգ. Պաշտպանութեան գործակատարութեան՝ նոր օդանաւերու գնման համար: Ասկէ զատ 67 միլիոն ոսկիի (1,135 միլիոն ֆրանք) վարկ մըն ալ քուէարկուեցաւ թնդանօթ եւ ռումբ գնելու համար: Ծովային նաւատորմին ալ անմասն չմնաց եւ 2,1000,000 ոսկիի (25 միլիոն ֆրանք) արտակարգ վարկ մը տրացաւ:

Այս բոլորը կը կատարուին անոր համար որ վտանգը ամէն վայրկեան դամոկլեան սուրի մը պէս կախուած է Թուրքիոյ գլխուն վերեւ: Տարտանէլի սպառազինումը օրուան ամէնէն հրատապ խնդիրն է: Անգլիացի զբաղատէրներուն համար գործունէութեան նոր դաշտ մը բացուեցաւ: Վիքըրս - Արմսթրոնկ ընկերութիւնը աւելի քան երկու միլիոն ոսկեղինի ապալրանք ստացած է արդէն Թուրքիայէն:

Նեղուցներէն առաջ սպառազինուած էին նաեւ Անատոլուի այն եղերքները, որոնք ամէնէն չատ խոցելի կը նկատուին: Աֆիոն-Գարահիսարի երկաթուղին կ'երկարեն մինչեւ Աւտալիա, վտանգի պարագային արագ կերպով զօրք փոխադրելու համար այդ չրջանը: Ամրութիւններ կառուցուած են ռազմավիտական կարեւոր դիրքերու վրայ: Որովհետեւ Երկրտասան Կղզիները չատ հեռու չեն Անատոլուի եղերքէն եւ Իտալիան աւելի մօտ է Աւտալիոյ քան Էնկիւրի նստած Աթաթիւրքը:

Նոյն պատրաստութիւնները՝ Թրակիոյ մէջ Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ:

Ազգային պաշտպանութեան տեսակէտէն Էնկիւրիի վարիչները աւելի նպատակայարմար դատեցին Թրքական նաւատորմին խարիսխը Մարմարայէն փոխադրել Միջերկրական, Իզմիրի ծոցին մէջ: Քանի մը ամիսէ ի վեր արդէն «Եավուզ»ն ու գլխաւոր մարտանաւերը հաստատուած են հոն տեւական կերպով:

Ամէն տարի մեծ ռազմափորձեր տեղի կ'ունենան կարեւոր չրջաններու մէջ: Այս տարի բացի Պոլսէն, կարեւոր ռազմափորձեր կատարուեցան Թրակիոյ եւ Իզմիրի մէջ, մասնակցութեամբ ցամաքային, օդային եւ ծովային ուժերուն: Թուրքիոյ գլխաւոր վարիչները պինուորականներ են (Մուսթաֆա - Քէմալ, Ըսմէթ, Ֆեվզի, Քեազիմ) եւ իրրեւ այդպիսին ամէն բանէ առաջ հոգ կը տանին բանակը զօրացնելու: Իրենց հոգը չէ բնաւ թէ ժողովուրդը անօթի է ու թշուառ, թէ ներքին դատաններու մէջ ամայութիւն է ու թշուառ, թէ ներքին դատաններու մէջ ամայութիւն եւ խեղճութիւն կը տիրէ, թէ քաղաքներու մէջ մարդիկ տուրքերու բեռան տակ կը ճմլուին, եւ կամ բանաւորը լեցուած են տուրք չվճարող թշուառներով:

Կարեւորը զօրաւոր բանակ եւ տորմիղներ ունենալն է:

Թուրքիա առանց կարենալ հեռանալու Ռուսիայէն, կը մտածէ նայ Անգլիոյ: Երկու կողմէն ալ կ'ուզէ օգտուիլ՝ իր դոյութիւնը պահպանելու համար: Անգլիա կը մտածէ նայ Թուրքիոյ, Թոյլ չտալու համար որ Ռուսիա կամ Իտալիա վերջնականապէս իրենց են - Թարկեն Թուրքիան, հողամասեր գրաւեն անկէ եւ կամ Նեղուցներուն տիրանան: Հին պատմութիւնն է որ կը կրկնուի: Օսմանեան կայսրութեան Սուլթաններուն քաղաքականութիւնը կը չարունակուի. մեծ պետութիւններու մրցակցութիւնն ու նախանձը վերարծարծուած էկիկին, այս անգամ էնկիւրին էոր կ'ուզէ օգտուիլ այս վիճակէն: Անգլիա ժամանակին Թոյլ չէր տար որ ցարը իր թաթը դնէ օսմանեան «մեծ ապօր» կայսրութեան վրայ: Այսօր նոյն Անգլիան լռելեայն միւնոյն ազգարարութիւնը կ'ընէ Իտալիոյ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼԷ ԵՒ ԿԸ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԷ

Սթոքհոլմէն կը հեռագրեն թէ Մոսկուայի կառավարութիւնը 150 հոգի եւս ձերբակալեց Կարելիոյ նահանգին մէջ: Բոլորն ալ գնդակահարուած են անմիջապէս: Զանգուածային գնդակահարութիւններ կատարուած են նաեւ Սիպերիոյ մէջ:

**** Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Նովոսիպիրսքի մէջ տեղի ունեցաւ զաւակալութիւնը ձերբակալուած օտարականներուն, որոնք ամբաստանուած են լրտեսութեամբ: Այս օտարականներուն մեղսակից են ութ Ռուսեր, որոնք միաժամանակ ամբաստանուած են իրրեւ տրոցկիստ: Առաջին դատավարութիւնը հաստատած է անոնց յանցագործութիւնը:*

Պարսկոնայի ծովային պաշարման առթիւ

Ցանուն Ջօր. Ֆրանքոյի, Սեվիլլայի եւ Սալամանքայի անթելի կայաններէն երկրորդ անգամ աղղարարուեցաւ թէ Պարսելոնայի չրջանին մէջ վտանգ կը սպառնայ բոլոր օտար նաւերուն, ծովուն երեսէն, ծովուն տակէն թէ օդէն, պատերազմական գօտի յայտարարուած ըլլալով այդ չրջանը:

Այս կացութեան առջեւ, Փարիզ եւ Լոնտոն կը խորհրդակցին չարունակ՝ առաջքն առնելու համար հաւանական բարդութիւններու:

Լոնտոն կը պահանջէ Ջօր. Ֆրանքոյի կառավարութենէն տեղծել ապահովութեան գօտի մը քաթալան ջուրերուն մէջ, չէզոք նաւերու համար: Միւս կողմէ՝ արտօնութիւն տալ օտար նաւերուն, որ մեկնին Պարսելոնայէն, պաշարումը չսկսած:

**** Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ հարցապնդում մը եղաւ Պարսելոնայի ծովային պաշարման մասին: Խորհրդարանին ներքին գործարարին նիքոլաս տ'ամոնիմոի ըստ եմարանը արկածով մը պայթեցաւ եւ չէնքը օդը ելաւ: Փլատակներուն տակ թաղուեցան բազմաթիւ գործաւորներ: Եօթը հոգի մեռան եւ 20 ուրիշներ վիրաւորուեցան ծանրապէս:*

Ծանր արկած մը Իտալիոյ մէջ

Համմէն կը հեռագրեն թէ պայթում մը տեղի ունեցաւ քիմիական նիւթերու գործարանի մը մէջ, որ կը գտնուի Մերանոյի մօտ, Սիսիկօ: Գործարանը քիմիական նիւթեր կը պատրաստէր հողագործութեան համար:

Եւ տեղ մը Ճափոնի մէջ

«Թայմզ»ի Թոքիոյէն կը հեռագրէ Թոքիոյէն թէ ահաւոր աղէտ մը պատահեցաւ ճափոնական հանքերուն մէջ: Ասիթայի պղինձի հանքերուն մէջ, տեղատարափ անձրեւներու հետեւանքով, քանդուեցաւ 13 մեթր բարձրութեամբ կումը մը, գիշեր - ուան միջոցին: Թումբը կանգնուած էր պաշտպանելու համար հանքերուն մօտիկ գիւղ մը, ուր կը բնակէին աւելի քան հանքագործներ, 1300 հոգի: Հեղեղը, քանդելէ վերջ Թումբը որ կը պաշտպանէր գիւղը պղինձի հալածոյ Թափուրին դէմ, քշեց տարաւ ինչ արգելք որ կար իր ճամբուն վրայ,— կործանեց առաջին առթիւ 300 փայտաչէն տուներ, ուր կը քնանային հանքագործները:

Պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, հեղեղին անկողնին մէջ գտնուած են 113 դիակներ, գիւղին բնակչութենէն կը պակսին 600 հոգի: Քանդուած տուներուն թիւն է 411: Անապատան կը մնան 1300 հոգի:

Կացութիւնը Պէյրութի եւ Տրիպոլսոյ մէջ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի զինուորները պաշարած են խումբ մը Արաբներ, որոնք յարձակում գործած էին Տրիպոլսոյ զինապահականոցներուն վրայ: Պաշարուածները ամբողջած են Տրիպոլսոյ կեդր. թաղին մէջ: Երբեմն հրացանաձգութիւն մը տեղի կ'ունենայ երկուստեք:

Եւրոպրդ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Տրիպոլսոյ ժողովուրդին կողմէ պատուիրակութիւն մը գացած է անձնատուութեան հրաւիրելու պաշարհալները, որոնք տեղի տուած են իվերջոյ:

Պէյրութի մէջ լաղաղութիւն կը տիրէ, խանութներ վերաբացուած են:

Փոխոխութիւն տուրիստ մէջ

Ելմտական նախարարը, Վէնսան Օրիոլ, երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնաժողովին ներկայացուց փոփոխութիւն մը, զոր կ'ուզէ մացնել իր պատրաստած օրինագծին 30րդ յօդուածին մէջ: Այդ յօդուածը իրաւունք էր տար տարեկան եկամուտէն զեղչելու նախորդ տարուան մէջ վճարուած տուրքը: Նոր փոփոխութեամբ՝ հարկատուները իրաւունք կ'ունենան, իրենց եկամուտը յայտարարած տարեկան, զեղչել նախորդ տարուան մէջ իրենց վճարած տուրքը: Ասով սակայն պետական ելմտացոյցը կ'ուզենայ 250 միլիոնի նուազում մը: Հաւասարակշռելու համար այդ նուազումը, ելմտական նախարարը անդրադարձութիւնը ձերբակալուած օտարականներուն, որոնք ամբաստանուած են լրտեսութեամբ: Այս օտարականներուն մեղսակից են ութ Ռուսեր, որոնք միաժամանակ ամբաստանուած են իրրեւ տրոցկիստ: Առաջին դատավարութիւնը հաստատած է անոնց յանցագործութիւնը:

Պարսկոնայի ծովային պաշարման առթիւ

Ցանուն Ջօր. Ֆրանքոյի, Սեվիլլայի եւ Սալամանքայի անթելի կայաններէն երկրորդ անգամ աղղարարուեցաւ թէ Պարսելոնայի չրջանին մէջ վտանգ կը սպառնայ բոլոր օտար նաւերուն, ծովուն երեսէն, ծովուն տակէն թէ օդէն, պատերազմական գօտի յայտարարուած ըլլալով այդ չրջանը:

Այս կացութեան առջեւ, Փարիզ եւ Լոնտոն կը խորհրդակցին չարունակ՝ առաջքն առնելու համար հաւանական բարդութիւններու:

Լոնտոն կը պահանջէ Ջօր. Ֆրանքոյի կառավարութենէն տեղծել ապահովութեան գօտի մը քաթալան ջուրերուն մէջ, չէզոք նաւերու համար: Միւս կողմէ՝ արտօնութիւն տալ օտար նաւերուն, որ մեկնին Պարսելոնայէն, պաշարումը չսկսած:

**** Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ հարցապնդում մը եղաւ Պարսելոնայի ծովային պաշարման մասին: Խորհրդարանին ներքին գործարարին նիքոլաս տ'ամոնիմոի ըստ եմարանը արկածով մը պայթեցաւ եւ չէնքը օդը ելաւ: Փլատակներուն տակ թաղուեցան բազմաթիւ գործաւորներ: Եօթը հոգի մեռան եւ 20 ուրիշներ վիրաւորուեցան ծանրապէս:*

Եւ տեղ մը Ճափոնի մէջ

«Թայմզ»ի Թոքիոյէն կը հեռագրէ Թոքիոյէն թէ ահաւոր աղէտ մը պատահեցաւ ճափոնական հանքերուն մէջ: Ասիթայի պղինձի հանքերուն մէջ, տեղատարափ անձրեւներու հետեւանքով, քանդուեցաւ 13 մեթր բարձրութեամբ կումը մը, գիշերուան միջոցին: Թումբը կանգնուած էր պաշտպանելու համար հանքերուն մօտիկ գիւղ մը, ուր կը բնակէին աւելի քան հանքագործներ, 1300 հոգի: Հեղեղը, քանդելէ վերջ Թումբը որ կը պաշտպանէր գիւղը պղինձի հալածոյ Թափուրին դէմ, քշեց տարաւ ինչ արգելք որ կար իր ճամբուն վրայ,— կործանեց առաջին առթիւ 300 փայտաչէն տուներ, ուր կը քնանային հանքագործները:

Պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, հեղեղին անկողնին մէջ գտնուած են 113 դիակներ, գիւղին բնակչութենէն կը պակսին 600 հոգի: Քանդուած տուներուն թիւն է 411: Անապատան կը մնան 1300 հոգի:

Կացութիւնը Պէյրութի եւ Տրիպոլսոյ մէջ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի զինուորները պաշարած են խումբ մը Արաբներ, որոնք յարձակում գործած էին Տրիպոլսոյ զինապահականոցներուն վրայ: Պաշարուածները ամբողջած են Տրիպոլսոյ կեդր. թաղին մէջ: Երբեմն հրացանաձգութիւն մը տեղի կ'ունենայ երկուստեք:

Եւրոպրդ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Տրիպոլսոյ ժողովուրդին կողմէ պատուիրակութիւն մը գացած է անձնատուութեան հրաւիրելու պաշարհալները, որոնք տեղի տուած են իվերջոյ:

Պէյրութի մէջ լաղաղութիւն կը տիրէ, խանութներ վերաբացուած են:

Փոխոխութիւն տուրիստ մէջ

Ելմտական նախարարը, Վէնսան Օրիոլ, երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնաժողովին ներկայացուց փոփոխութիւն մը, զոր կ'ուզէ մացնել իր պատրաստած օրինագծին 30րդ յօդուածին մէջ: Այդ յօդուածը իրաւունք էր տար տարեկան եկամուտէն զեղչելու նախորդ տարուան մէջ վճարուած տուրքը: Նոր փոփոխութեամբ՝ հարկատուները իրաւունք կ'ունենան, իրենց եկամուտը յայտարարած տարեկան, զեղչել նախորդ տարուան մէջ իրենց վճարած տուրքը: Ասով սակայն պետական ելմտացոյցը կ'ուզենայ 250 միլիոնի նուազում մը: Հաւասարակշռելու համար այդ նուազումը, ելմտական նախարարը անդրադարձութիւնը ձերբակալուած օտարականներուն, որոնք ամբաստանուած են լրտեսութեամբ: Այս օտարականներուն մեղսակից են ութ Ռուսեր, որոնք միաժամանակ ամբաստանուած են իրրեւ տրոցկիստ: Առաջին դատավարութիւնը հաստատած է անոնց յանցագործութիւնը:

Ծանր արկած մը Իտալիոյ մէջ

Համմէն կը հեռագրեն թէ պայթում մը տեղի ունեցաւ քիմիական նիւթեր գործարանի մը մէջ, որ կը գտնուի Մերանոյի մօտ, Սիսիկօ: Գործարանը քիմիական նիւթեր կը պատրաստէր հողագործութեան համար:

Եւ տեղ մը Ճափոնի մէջ

«Թայմզ»ի Թոքիոյէն կը հեռագրէ Թոքիոյէն թէ ահաւոր աղէտ մը պատահեցաւ ճափոնական հանքերուն մէջ: Ասիթայի պղինձի հանքերուն մէջ, տեղատարափ անձրեւներու հետեւանքով, քանդուեցաւ 13 մեթր բարձրութեամբ կումը մը, գիշերուան միջոցին: Թումբը կանգնուած էր պաշտպանելու համար հանքերուն մօտիկ գիւղ մը, ուր կը բնակէին աւելի քան հանքագործներ, 1300 հոգի: Հեղեղը, քանդելէ վերջ Թումբը որ կը պաշտպանէր գիւղը պղինձի հալածոյ Թափուրին դէմ, քշեց տարաւ ինչ արգելք որ կար իր ճամբուն վրայ,— կործանեց առաջին առթիւ 300 փայտաչէն տուներ, ուր կը քնանային հանքագործները:

Պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, հեղեղին անկողնին մէջ գտնուած են 113 դիակներ, գիւղին բնակչութենէն կը պակսին 600 հոգի: Քանդուած տուներուն թիւն է 411: Անապատան կը մնան 1300 հոգի:

Կացութիւնը Պէյրութի եւ Տրիպոլսոյ մէջ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի զինուորները պաշարած են խումբ մը Արաբներ, որոնք յարձակում գործած էին Տրիպոլսոյ զինապահականոցներուն վրայ: Պաշարուածները ամբողջած են Տրիպոլսոյ կեդր. թաղին մէջ: Երբեմն հրացանաձգութիւն մը տեղի կ'ունենայ երկուստեք:

Եւրոպրդ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Տրիպոլսոյ ժողովուրդին կողմէ պատուիրակութիւն մը գացած է անձնատուութեան հրաւիրելու պաշարհալները, որոնք տեղի տուած են իվերջոյ:

Պէյրութի մէջ լաղաղութիւն կը տիրէ, խանութներ վերաբացուած են:

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱ Դ. ԷՋ)

Օսմանեան Սուլթաններու քաղաքականութեան եւ մեծ պետութեանց մրցակցութեան արդիւնքը յայտնի է, 1908էն մինչեւ 1918՝ տասը տարուան մէջ Թուրքիան անդամահատուեցաւ Պոսնա-Հերսէքէն մինչեւ Թրակիա, Արաբիայէն, Պարսից ծոցէն եւ Սուէզի ստամանները մինչեւ Կիլիկիոյ սահմանները:

Եթէ պատմութիւնը կրկնութիւն է, տարբեր արդիւնքի չի կրնար յանգիլ ներկայ փորձը:

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ԳԱԲՐԻԷԼ ՆՈՐԱՑՈՒՆԿԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Յաւուր կը տեղեկանանք մահը Սզդային Պատուիրակութեան նախկին նախագահ Պ. Գաբրիէլ Նորատունկեանի, որ քանի մը տարիէ իվեր հիւանդ վիճակ ունէր եւ քաշուած էր հանրային կեանքէ:

Ծնած էր 1852 նոյեմբերին, Պոլիս, Գկիւտար, որով 84ը լրացուցած էր: Զորս տարի առաջ Փարիզի մէջ տօնուեցաւ իր 80ամեակը: Հայգեպով կուսանք գլեաւոր դիծերը իր կեանքին որուն պիտի անդրադառնանք:

ՓՐՈՖ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Երեւանէն կը հաղորդեն թէ հոգեւոր մեծ մեռած է փրոֆ. Աստուածատուրեան:

Տոքթ. Աստուածատուրեան ծնած է 1877ին, Դերբենտ: Իր ուսումը ստանալէ վերջ Թիֆլիսի մէջ, 1896ին կը մտնէ Փեթերպուրկի դիւտութեանց համալսարանը, յետոյ՝ Դորպատի բժշկ. համալսարանը, սակայն իր ուսանողական չրջանը կ'ամարտէ դարձեալ Փեթերպուրկի բժշկ. համալսարանին մէջ (1903): Այնուհետեւ կ'աշխատի փրոֆ. Բեխտերեւի ձեռքին տակ: Աստիճան առ աստիճան բարձրանալով՝ 1916ին կը ստանայ փրոֆէսորութեան տիտղոս եւ դասախօս կը նշանակուի Ջլախտարանութեան ամպիոնին, զոր կը վարէ ամբողջ քսան տարի:

Կը թողու բազմաթիւ գործեր: Մի - ջազգային բժշկական չրջանակներու մէջ ծանօթ՝ իր աշխատութիւններով: Իրրեւ հեղինակութիւն՝ կը յիշատակուին իր անունը եւ տեսութիւնները բժշկական դասական գործերու մէջ: Կը զբաղէր առաւելապէս փոքր ուղեղին ախտաբանութեամբ, ներծոր գեղձերու ախտա - բանութեամբ: Ունի աշխատութիւններ խօսարգելութեան վրայ, ինչպէս նաեւ դասագիրք մը Ջղա - հոգեբուժութեան, որ քանի մը տպագրութեանց արժանացած է:

Սեդսեիկի Ազգ. վարժարանները կը վերաբացուին

«Հորիզոն» կը գրէ (15 նոյ.) թէ Սելանիկի Թաղ. Մարհուրդին կողմէ երկար ժամանակէ մը ի վեր թափուած ճիգերուն եւ կատարուած դիմումներուն չնորհիւ, կարելի եղաւ վերջապէս ձեռք ձգել Սելանիկի ազգային վարժարաններու վերաբացման արտօնութիւնը:

Մակեդոնիոյ նախարար - ընդհ. կուսակալ Ճիփուրաս, որուն նոր գիմումի մըն ալ եղաւ չարաթ համայնքին անունով պատուիրակութեան մը կողմէ, բարեհաճեցաւ արտօնել վերաբացումը թէ կեդրոնի եւ թէ չրջակայ թաղամասերու մեր համայնքին վարժարաններուն եւ այս ուղղութեամբ հարկ եղած հրահանգները տուաւ կրթական քննիչներուն:

Այս վերջինները ընդառաջ երթալով նախարարին հրամանին, հաղորդեցին, թէ անցեալ տարուան գոյացած վիճակով եւ երկուշաբթի օրուընէ ըսկսեալ կարելի է վերաբանալ համայնքին բոլոր վարժարանները: Կրթ. քննիչ Իքոնոմիոս թելադրեց խնդրագիր մը ներկայացնել, որպէսզի վարժարաններու անօբէնութեան վերագրուելիք՝ ասկէ առաջ գրաւուած վարժարանական դիւանագրերը:

Ազգ. վարժարաններու Հոգաբարձութիւնը որոշեց դիմոյցով մը իմացնել հայ հասարակութեան, թէ վարժարաններու վերաբացումը տեղի կ'ունենայ 16ին, աշակերտները կրնան յանձնել՝ նախապէս իրենց արձանագրուած համայնքային վարժարանները, ուր դասաւանդութիւնները պիտի սկսին անմիջապէս եւ կրկնապատկուած թափով մը, որպէսզի կարելի ըլլայ կորսուած մէկ ամսուան ժամանակը չահիլ:

Ալեքսանդրէթի հարցը

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՅԻ «ՁԵՐՄԱԿ ԳԻՐՔ»

Ալեքսանդրէթի հարցին մասին ծանուցագիր կը փոխանակուի Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, բանակցութիւն կը կատարուի Փարիզի Թրքական դեսպանին եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարին միջեւ,— ստոյգ լուրեր չկան: Սոն Փոսթայէն առնելով՝ գրած էինք թէ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը պատասխանած է Թուրք կառավարութեան ծանուցագրին՝ Ալեքսանդրէթի հարցին մասին: Այժմ Թուրքերն իրենք կը հերքեն թէ որ եւ է պատասխան չէ տրուած Ֆրանսայի կողմէ: Այս պատճառով, Թրքական կառավարութիւնը գրաւեց «Սոն Փոսթայ»ի այն թիւը, ուր գրուած էր թէ Ֆրանսա պատասխանած է Թրքական ծանուցագրին: Թուրքերէն «Թան» կ'իմանայ թէ Բիւշոս Արաս կը բանակցի էնկիւրիի չրջանակները լաւատես են բանակցութեանց արդիւնքին մասին»:

«Ձերմակ Գիրք»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ էնկիւրիէն թէ արտաքին գործակատարութիւնը կը պատրաստէ «Ձերմակ Գիրք» մը, ուր պիտի երեւին Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ փոխանակուած ծանուցագիրները, Ալեքսանդրէթի հարցին մասին:

Թրակիոյ Նաւատորմը Մարթայի այցելի

Գրած էինք թէ Թրքական նաւատորմը այցելութեան պիտի երթայ Մալթայի բրիտանական նաւատորմին: Արդէն հասած է Մալթա, ուր պիտի մնայ 6 օր:

Թրքական նաւատորմը կը դոնուի ծովակալ Շիւքրիւ Օքանի հրամանատարութեան տակ եւ կը բաղկանայ հետեւեալ նաւերէն.— «Եավուզ» արքենոթը, «Թրնազթէփէ», «Յատըհան», «Թօճաթէփէ», «Զաֆէր» Թորփիլահալածնները, «Տուլլու - Փունար», «Փիրինճի Ինէօնիւ», «Իքինճի Ինէօնիւ», «Կէօք» սուզանաւերը, «Էրկինի» եւ ուրիշ քարիւղաբաձ նաւ մը, որ առաջին անգամ ըլլալով չինուած է Թրքական նաւարաններուն մէջ:

Թրքական նաւատորմը վերադարձին պիտի հանդիպի յունական նաւահանդիսաները:

Գահիրէի Թեմ. Ժողովի ընտրութիւնները

Գահիրէի Հայ Երեսփ. Ժողովի ընտրութիւնները պիտի կատարուին յաոաջիկայ դեկտեմբեր 20ին: Գահիրէ պիտի տայ 10 երեսփոխաններ: Ինայելու համար ընտրական պայքարին այն հետեւանքները, որ այնքան չլատեցին ազատային գաղութը նախորդ ընտրութիւններուն ժամանակ, համաձայնութիւն գոյացած է գաղութին բոլոր հոսանքներուն միջեւ եւ երեսփ. ընտրելիներու խառն ցանկ մը ներկայացուած է ժողովուրդին: Մաղթելի էր որ համերաշխութեան այս օրինակը վարակիչ դառնար ուրիշ գաղութներու մէջ ալ:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ

— Հարցազրույց Ռաֆայել Պետրոսյանի հետ —

— Ինչպե՞ս եք վերաբերվում ձեզ հայրապետ անվանելուն:

— Ես ինձ հայրապետ չեմ համարում, ինձ համար ամենամեծ պատիվը ազգի զավակն լինելն է: Ես ինձ ազգի զավակ եմ համարում, ինչպես ամեն մի հայ: Ես ինձ ազգի զավակ եմ համարում, որովհետև ես ինձ ազգի զավակ եմ զգ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲՅՈՒՐՈՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲՅՈՒՐՈՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲՅՈՒՐՈՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒ

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀՀ ԳԱ ակադեմիկոս, ՀՍՍՀ ԳԱ նախագահ

Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀՍՍՀ ԳԱ ակադեմիկոս

Ա. ՏԱՐՈՆՅԱՆ

ՀՍՍՀ ԳԱ ակադեմիկոս

Ա. ՄԱՆԱՍԵՐՅԱՆ

ՀՍՍՀ ԳԱ ակադեմիկոս

**Ա. ՍԱՀԱԿ

Կացութիւնը Մատրիտի ճակատին վրայ

Ցաւրտերուն պատճառով, մատամբ նուազեցաւ Մատրիտի կռիւներուն սաստկութիւնը։ Հինգշաբթի գիշեր սարսափելի ռմբակոծութիւն մը եւս դատարուեցաւ։ Մայրաքաղաքին այն ծայրամասը, որ յաբձակման են - թարկուած է, գրեթէ բոլորովին ա - ւերակ է,— չկայ տուն մը որ մնաս - ուած չըլլայ։

Զօր. Վալէլայի բանակը ամո ր կանգնած է իր գիրքերուն վրայ։

Հանրապետական իշխանութիւնը գնդակահարեց Ջօր. Ռիվէրայի որ - դան, իսկ ազգայնականները՝ Լարկո Բասալլէրոյի տղան։

Տիրան պէյ Նորատունկեան, Տէր եւ Տիկին Պօղոս Ճիւէրեան սրտի խո - րունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի հօր եւ աներհօր՝

ԳԱԲՐԻԷԼ ԵՓԷՆՏԻ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆԻ

(Նախկին փոխ նախարար՝ Ազգային պատուիրակութեան եւ Բարեգործական Միութեան, նախկին արտաքին գործոց նախարար Թուրքիոյ)

դառնաղէտ մահը՝ ռր տեղի ունեցաւ 20 հոկտեմբեր, ուրբաթ առաւօտ ։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ 24 նոյեմբեր, երեքշաբթի առա - ւօտ, ժամը ճիշդ 11ին Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, **15, rue Jean Goujon:**

Մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

Տէր եւ Տիկին Փանոս Ուսուիլիկեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Յակոբեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Հերմանուշ Աչիկեան, սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց որդւոյն, եղբօրորդւոյն՝

ՓՈՔՐԻԿՆ ՄԿՐՏԻՉ—ՀՐԱՆԴԻ

դառնաղէտ մահը։ Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ, վաղը, երկուշաբ - թի առաւօտ ժամը 9ին Ալֆորվիլի գերեզմանատան մէջ։

Հ. Ը. Դ.

Փառիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի բոլոր ընկերները արտակարգ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին, այսօր կիրակի, Նոյ 22ին, ժամը 3ին, Mai - son du Peuple-ի (Ave. Verdun-ի վրայ կալիէնիի եւ մերիի միջեւ) 3րդ հարկի թիւ 10 եւ 11 սրաիր։

Կը խօսին Ֆրանսայի Ընկերվարական-ներու տեղական ընդհ. քար - տուղար ընկ. **POLICARD** *եւ ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ (Ֆրանսերէն)։*

Բժշկական Դասախօսութիւն եւ Թէյասեղան

Կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կապոյտ Խաչի Անկեղի մասնաճիւղին կողմէ

Նոյեմբեր 22, կիրակի, ժամը 3ին, Անկեղի լճին դէմ, Cascade du Lac-ի սրահը

ԿԸ ԽՕՍԻ ՅՈՒՔԻ. Շ. ՑՑՎԱՋԵՑՆ

Նիւթ ունենալով ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆԻՔ

Մուտքերու մասնակցութեան համար մուտք՝ **5** ֆրանք

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ

Ի յիշատակ Սէն Շամայի զոհերուն

Հարաւային Ֆրանսահայոց Առաջ - նորդութեան բոլոր եկեղեցիներուն մէջ այսօր կիրակի, Նոյեմբեր 22, հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատար - ուի, ի յիշատակ՝

ՄԷՆ ՇԱՄԱՅԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ

բերելու համար նոյն չորքնի Հայերու սրտագին մասնակցութիւնը այն խոր սուգին՝ որով համակուած է Ֆրանսա - յի ժողովուրդը ահաւոր աղէտին հե - տեւանքով ։

Պատուիրակ Սրբազանը պիտի նա - խագահէ Մայր - եկեղեցւոյ արարո - ղութեանց եւ պիտի քարոզէ ։ Ներկայ պիտի ըլլայ նաեւ Պատ. Կեդր. Վար - չութիւնը իր ամբողջական կազմով ։

Կը յանձնարարուի Վիճակիս Հայ ժողովուրդին փութալ կատարել նոյն օրը իր սրտի տէրտը պարտականու - թիւնը՝ ներկայ ըլլալով եկեղեցական պաշտամունքներուն ։

Առաջնորդարան

Հարաւային Ֆրանսահայոց

Տպարանական աշխատաւորներու ժողով

Երեքշաբթի, Նոյ. 24ին, երեկոեան ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Go - belins-ի սրահին մէջ տեղի կ'ունենայ նախաձեռնութեամբ տպարանական հայ աշխատաւորներու ընդհ. ժողով, կը հրաւիրուին առանց կուսակցա - կան խտրութեան բոլոր տպարանական աշխատաւորները (տողաչար, գրա - շար, մեքենավար), Աշխատանքի Դաշնակցութեան (C. G. T.)-ի հայկական խմբակի մը կազմութեան համար: Խիստ կարեւոր եւ անյետաձգելի օրակարգ

ԲԱՑՈՒԱԾ ՕՐԵՐ

Ֆրանսահայ կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը կը ժամակերպած է

Պարահանդէս

6 Դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4—12

Salle Victor Hugo, 46bis rue St-Didier

«Պուտի Օր»

Դեկտ. 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2—12

Ռուսական ելեւժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. de Tokio

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականները չխաչաձեւելու համար

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԲՈԼՈՐ ՓԱՓԿԱՃԱՇԱԿՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐ

Aznavour

Կովկասեան հանրածանօթ ճաշարան։

48 Rue St. Georges, Paris (9)

Մէթրօ **St. Georges, N. D. de Lorette** եւ **Peletier**

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական ընտիր կերակուրներ։

ԱՆԱՐԱՍ ՕՂԻ ԵՒ ՎՈՏԿԱ *ՄԱՏՂԵԼԻ ԳԻՆԵՐ*

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱԶԱՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր պաշտպանած որբերուն սնունդի, զգեստաւորման, պատսպարութեան եւ դաստիարակութեան

Այսօր, կիրակի օր, ժամը 14էն սկսեալ մինչեւ 20

Salle Jean Goujon-ի մէջ, **8 Ru Jean Goujon,** Փարիզ (8)

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ընտիր նուագախումբ, պարանոցիկ թէյ, քօքթէյլ, ճոխ պիւֆէ։

կը հրաւիրուին բոլոր այն ազնուասիրտ անձնաւորութիւնները, որոնք կը հետակրքրին միութեանս գործունէութեան։

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՁԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

Salle des Ingénieurs Civils-ի սրահին մէջ,

19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité

Պիտի խօսին՝ ֆրանսացի եւ ուրիշ արուեստակից մասնագէտներ։

Հ. Ս. Միութեան կողմէ խօսք պիտի առնեն՝

Պ. Պ. ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ ԾԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ։

կը ցուցադրուին հայ սափրիչ-սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները՝ ֆրանսական եւ հայկական թղթակիցներու ներկայութեամբ։

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԱՒՈՒՄ։

Գեղարուեստական բաժինը կը մասնակցին թառիստ Պ. Աբգար

հուշակաւոր պարուհի HUGUETTE O. BIN

եւ դաշնակահարուհի ANGÈLE ALICE (7 տարեկան), *ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ։*

14 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԸ

ՃՈՒԿ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.։

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր սափրիչներու մօտ։

(L'Ile de Beauté)

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ

ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)

R. C. S. 670-643 Հեռաձայն՝ **Mont. 62-04**

Մէթրօ՝ Պարպէս, կառ սիւ Նօռ, Լա Շափէլ

(Լատիպուագիէր ֆիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)

Կախարդական չրջանակի մը մէջ, որ տեսիլ եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարսիֆտայով (փէրկոլա), լուսազարդու - թիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վասփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օդին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտա - նեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէ - նուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարան - ներուն հետ։ Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50։ Միսով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50։ Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուքրութ Ալզասեան յատկանշած, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ)։ Ճաշա - բանը բաց է մինչեւ 1ր գիշերուան։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton : 52 - 78**

Արեւելեան եւ ուրբաթական խնամուած կերակուրներ։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օ - դին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը։

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւ - թերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ դնա - հատուած է։

Ֆրասսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻԲԷԱՆ

8 rue Suffren, Marseille — Tél. D. 70-89

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարե - ղէններու։ Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով։

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհա - րեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը։

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն։

ՀԱՅ ԱՐԾԻՒ

(Aigle d'Arménie)

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Հիմնուած 1936ին, **Récépissé de déclaration No. 1929, le 8 Juillet 1936**

Նպատակն է հայ նորահաս սերունդին մէջ զարգացնել ընդհանուր մարմ. նակրթանքը.

Մշակել երգի ճաշակը.

Պահել ու զարգացնել ընկերական եւ իրերօգնութեան կապը իրարու մէջ։

Պաշտպանել իր անդամակիցներուն բարոյական եւ ընկերային շահերը։

Տեղեկութեանց համար դիմել ղեկուչիին կեդրոնը, հիմնադիր Ա. Ն. Աճեանի, 14 rue Meyerbeer, Blanc-Mesnil (S.et O.)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleurs-ի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Գերձակներու եւ գերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ

պիտոյքներու վաճառում։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը ամէն օր բաց է ժամը 2էն 7, բացի կիրակի օրերէ։

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարե - կամներուն լաւագոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ։

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ու - զարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով։

Ունինք տրաժաղրելի ընտրութուն եւ բէ՛ժկնկոտն գրաժեք - նաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ՝ շատ մատչելի գիներով։

Գիներու ցանկը եւ նժոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտու - թիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին։

Օգտուեցէք առիթէն։ Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատա - րենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը։ Մեր արհես - տանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Օձիքներ եւայլն։ Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք։ Կըսատանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաժը։ Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ Կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de la

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD **68—02**

ԿՐ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ գատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Ներհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի գատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթէրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերու - թիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութիւններ եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Ներհրդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

ՇԱԽՈՒՆ Է *մեկնումի պատ - ճառաւ (Դեկ. 12ին) նպարավաճառի խանութ մը բանուկ թաղամասի մէջ, երկու սենեակ եւ խոհանոց միասին, 5000 ֆր. կանխիկ։ Տարեկան վարձք՝ 3600 ֆր.։ Պայմանները դիմել տեղ այն վրայ Յակոբ Նիկողոսեանի, 119 Ave. du Bois de Boulogne, Clamart, Seine:*

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Dameme, PARIS (13)

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Salle des Sociétés Savantes — 8 Rue Danton, *մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ եւ Օտէոն*

Այսօր կիրակի երեկոյ, ժամը ճիշդ 8,45ին

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՃՈՒՂ - ՂԱՐԻԲ *Տրամ. օգէրէթի 7 սրահ*

Փարիզի մէջ միմիայն մէկ անգամ ըլլալով այս օգէրէթի երաժշտութիւնը կը վաբէ յայտնի թաւիստ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ, սր կը վերադառնայ Ամերիկա։

Իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն փարիզահայ դերասանուհիներ եւ դերասաններ Պ. Պ. Ա. Գմբէթեան, Մ. Ազնաւորեան, Ա. Սարաֆեան, Յ. Լաթիֆեան, Կ. Սրապ, Գալփաքճեան եւ Գ. Վահան, Տիկ. Քնար Մաքտոնալտ, Ժէնիա Շահ-Պարոնեան, Օր. Կ. Վարդանեան, Մելինէ, եւլն.։

ԳԻՆԵՐ 5 եւ 10 ֆրանք։

Տոմսերը նախապէս կը ծախուին՝ Գրատուն Շրանտ-Յաճուէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince, փարիզ (5)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
24
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MARDI
24 NOVEMBRE
1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3277

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՀ ԽՕՍՔ

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԽԱՌՆԱՐՒԱՆԸ

—o—

Ծանր փորձութիւններու ենթարկուած է Եւրոպան:

Առաջին փորձութիւնը եթովպիոյ պատերազմն էր: Մեծ ճիգեր եւ դիւանագիտական սակարկութիւններ անհրաժեշտ եղան՝ խուսափեցնելու համար պատերազմը համաեւրոպական պատերազմի մը չվերածելու համար:

Երկրորդ փորձութիւնը Սպանիոյ հարցն է, որ չատոնց մոռցնել տուաւ արդէն եթովպական պատերազմը եւ նոյն սարսափելի սպառնալիքին տակ կը պահէ աշխարհը:

Ամիսներէ ի վեր քաղաքային կռիւներու արիւնոտ ասպարէզ մը դարձած է Սպանիան: Աղջայնական եւ միջազգայնական վարդապետութեանց կողմնակիցները երկու հակառակորդ ճամբաներու բաժնուած՝ եղբայրասպան անողոք կռիւ կը մղեն իրարու դէմ:

Առաջին վայրկեանէն իսկ միջազգային բարդութեանց վախը կար: Մթնոլորտը էլեկտրականացած էր արդէն խուսափելու պատերազմին հեռանկարով, փոքրիկ կայծ մը կրնար բռնկցնել ամբողջ Եւրոպան: Այդպիսի աղէտ մը արգիլելու նպատակով էր, որ Ֆրանսական կառավարութիւնը նախանձախնամ եղաւ մեծ պետութեանց չմզդութիւնը ապահովելու սպանիական խնդրին հանդէպ: Շահակից պետութիւնները՝ ամենց որոշ տատանումներէն վերջ՝ հաւանութիւն տուին Ֆրանսական առաջարկին եւ ստեղծեցին մարմին մը՝ Սպանիոյ կռիւներուն չմիջամտելու նպատակով:

Այս մարմնի կազմութիւնը ճեւական էր եւ կը ծառայէր միայն երեւոյթները փրկելու: Որովհետեւ ինչպէս անոր կազմութենէն առաջ, այժմ ալ կարդ մը պետութիւններ կ'աջակցին հակառակորդ երկու կողմերուն՝ անոնց օգնելու, թնդանօթ, հրասայլ, պնդացիք, պարէն, հագուստ, նոյնիսկ կամաւոր զինուոր, ապայ եւ հրամանատար հայթայթելով: Մորհրդային Միութիւնը կ'աջակցի կառավարականներուն, Գերմանիա, Իտալիա եւ Փորթուկալ կ'աջակցին ապստամբներուն:

Ներկայ քաղաքական կռիւները ցոյց տուին աշխարհին թէ Սպանիա որքան խեղճ ու տկար էր զինուորական պատրաստութեան կողմէ: Թէ՛ կառավարականները եւ թէ ապստամբները իրենց ձեռքին մէջ չունէին արդիական պատերազմի մը համար անհրաժեշտ ռազմական գործիքները: Ապստամբներու գլխաւոր ուժը կը կազմեն Մարոքոյի զինուորները եւ կանոնաւոր բանակին մէկ մասը: Զօր. Ֆրանքօ չկրցաւ նոր եւ զօրաւոր բանակ մը ստեղծել իրեն ենթարկուած հողամասերու բնակչութենէն: Կառավարական ուժերը կը բաղկանան առաւելապէս քաղաքապահներէ, առնուած բանուորական շարքերէն եւ հագեցուած: Պէտք է խոստովանիլ սակայն, որ հակառակ զէնքերու եւ ռազմանիւթերու պակասին, երկու կողմերն ալ հերոսաբար կը կռուին, երբեմն քաջութիւնը հասցնելով մինչեւ վայրագութեան աստիճանին:

Հիմա հասած ենք այնպիսի չրջանի մը, ուր Սպանիոյ մէջ իրարու դէմ կռուողները ակազայներէն աւելի օտարներն են: Վերեւ յիշուած պետութեանց նաւերը ամէն օր պարէն եւ ռազմանիւթ կը հասցնեն պատերազմիկ կողմերուն՝ առանց հաշուելու ցամաքի ճամբով կատարուած մաքսանենգութիւնները:

Գերմանիա եւ Իտալիա քանի մը օր առաջ ճանչցան ապստամբներու պետ զօրավար Ֆրանքոյի կառավարութիւնը: Այս մասին ոճշումը տրուած էր արդէն չաբաթներ առաջ՝ երբ Պերլին այցելեց Իտալիոյ արտաքին գործերու նախարար կոմս Ճիանօ, ամրապնդելու համար իտալեգերման գործակցութիւնը՝ քաղաքական կարեւոր խնդիրներու մէջ:

Այս պաշտօնական ճանաչումը որոշ դժգոհութիւն առաջ բերաւ Լոնտոնի, Փարիզի եւ Մոսկուայի մէջ: Սակայն եւ այնպէս Գերմանիա եւ Իտալիա կը չարունակեն մաս կազմել Սպանիոյ գործերուն չմիջամտելու մարմնին: Անգլիա եւ Ֆրանսա կամովին աչք կը գոցեն անցած - դարձածին, որովհետեւ եթէ փորձեն զէնքի ուժով յարգել տալ չմզդութեան յանձնառութիւնները, նոր համաեւրոպական պատերազմը անխուսափելի կը դառնայ:

Մատրիտի հերոսական դիմադրութիւնը քանի օրէ ի վեր մը տատանզութեան մատնած է ապստամբներու կողմնակիցները: Զօր. Ֆրանքօ՝ արդիլելու համար Մոսկուայի աջակցութիւնը կառավարականներուն՝ որոշած է պաշարման տակ առնել այս վերջիններուն պաբենաւորման գլխաւոր նաւահանգիստ Պարսելոնան և ի հարկին օդանաւային ռմբակոծումով քանդել զայն: Այս որոշումը լուրջ վրդովում առաջ բերաւ մեծ պետութեանց դահլիճներուն մօտ, որոնք կը պահանջեն ապահովութեան գօտի մը նշանակել Պարսելոնայի չուրջ: Այլապէս պատերազմի պատճառ դառնալէ միջադէպեր անխուսափելի են:

Լուրի մը համաձայն, Մայորքա կղզիին մէջ կազմ ու պատրաստ կը սպասեն իտալական արդիական զէնքերով զինուած 35000 հոգի, որոնց 10,000ը կը կրեն սպանիական կանոնաւոր բանակի, իսկ 25,000ը Ֆաչական քաղաքապահի համազգեստ եւ կը գտնուին խոյացի գնդապետ կոմս Բոսխի հրամանատարութեան տակ: Այս թարմ ուժերը չուտով պիտի ղրկուին Պարսելոնայի դէմ, որ մինչ նարեղջն է կառավարականներուն, Միջերկրականի եղերքին վերայ:

Սպանիոյ արեւելեան եղերքին պաշարման պարագային, Զօր. Ֆրանքոյի մարտանաւերը իրաւունք պիտի ունենան խուզարկելու այդ չրջանի նաւահանգիստները մտնող եւ ելլող չոգենաւերը: Այս խիստ փափուկ գործողութիւնը կրնայ չատ մը բարդութիւններու տեղի տալ եւ ծանր հետեւանքներ ունենալ:

Շնորհիւ ցարդ երկուտեակ պահուած պազարիւնին եւ հետապնդուած խոհեմ քաղաքականութեան, կարելի եղաւ առաջքն առնել անդարմանելի աղէտի մը: Անգլիա եւ Ֆրանսա վճռած են ամէն գնով պահպանել խաղաղութիւնը: Ցուսալի է որ կարգ մը մեծ պետութեանց արկածախնդրական չարժումներուն սանձ մը պիտի դրուի հիմա, որ Անգլիոյ արտաքին գործերու նախարար Իդըն կարճ ու կարուկ ազդարարութիւն մը ըրաւ: Նման ազդարարութիւն մը թերեւս 1914ին մարդկութիւնը կրնար փրկել անլուր աղէտէ մը:

Միջին դարը չատոնց պատմութեան կը պատկանի: Սպանիա — կան խառնարանը պէտք չէ վերածուի Աշխարհներու նոր պատերազմի մը:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ԲԱՆԱԿՑԻ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՄԱՍԻՆ

Անատոլուի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ Ենիկիւրիէն.— Հալէպ կուսակցութեան երեսփոխան Հատուածը ժողով գումարեց, նախագահութեամբ Տօքթ. Ճէմալ Թունճայի: Հարցումի մը վրայ, արտաքին գործակալ Տօքթ. Ասրաս բացատրութիւններ տուաւ այն ծանուցագրերու մասին, որ փոխանակուած են Ֆրանսայի հետ՝ Անտիոքի եւ Ալեքսանդրէթի մասին: Վարչապետ Իսմէթ Ինէոնիւ եւս պարզեց այս մասին կատարուելիք գործունէութեան ընթացքը: Մեծ չահագրգռութեամբ եւ յուզումով լսուած այս յայտարարութիւնները չատ լաւ ընդունուեցան եւ կառավարութեան գործելակերպը միաձայնութեամբ ու լիով հաստատուեցաւ:

Ժողովէն ետք Ազգ. Ժողովին եւ հանրային կարծիքին տեղեկութիւն տրուի տրուէ փոխանակուած ծանուցագրերու պարունակութեան մասին: Անատոլու գործակալութիւնը կ'ենթադրէ թէ «չատ մօտ ատեն»ը կը նշանակէ այս չաբթու:

*** Թուրքերէն «Քան» կը գրէ թէ «Փարիզի Թուրք դեսպանին հեռագրութեան պատասխանը որ պիտի տրուի Ֆրանսայի ծանուցագրին: Թուրք դեսպանը անմիջապէս Ֆրանսական կառավարութեան պիտի յանձնէ պատասխանը, որ գրուած է չատ ուժեղ եւ տրամաբանական լեզուով մը եւ աչքառկի պիտի հաստատէ Թրքական դատին իրաւացիութիւնը»:

Պարսելոնա Բ. ազգամատոյց Կոսիճսկրճի

—o—

«Մաթէն» կ'իմանայ թէ կոմինտէրնը որոշած է ինքնօրէն գործունէութեան իրեւ երկրորդ վայր ընտրել Պարսելոնան, մօտէն վարելու համար «կարմիր աշխարհակալութեան» գործերը Միջերկրական աշխարհին մէջ:

Պարսելոնայի Կոմինտէրնի Բիւրօն կազմուած է հետեւեալներէն.— Ռուսոլֆ Քնոռինկ, Քրիսթիա Վալթէր եւ Զօր. Անտոնով Կոչկնքօ: Պարսելոնայի այս Բիւրոյին տրուած է գործելու լայն ազատութիւն: Բիւրոյին դնդմարմինքազմուած է հետեւեալներէն.— Ռուսոլֆ Նիսէրհաուս եւ Վալթէր Պորխ, որոնք անուն հանած են իրենց յեղափոխական գործունէութեամբ: Զին. մարմինը ունի Ֆրանսական, իտալական եւ ափրիկեան հատուածներ որոնց գլուխը կը գտնուին Շարլ Մոլէ, Էնրիքօ Միսոնի, Վիլհէլմ Քոխ եւ Մոյիզ Մերլի:

Պարսելոնայի Կոմինտէրնի բիւրոյին գլխաւոր առաքելութիւնն է խորհրդային վարչաձեւ հաստատել Միջերկրականեան աւազանին մէջ: Բիւրօն իր տրամադրութեան տակ ունի բաւմաթիւ ապարանքներ, որոնք ան ընդհատ կը տպեն յեղափոխական յայտարարութիւններ, կոչեր եւ դրքոյկներ:

Պարսելոնայի Կոմինտէրնի բիւրոյին միւս կարեւոր դերը պիտի ըլլայ ծածկել Մոսկուայի մեղսակցութիւնը Սպանիոյ քաղաքացիական կռիւներուն մէջ: Եժով ամէն ազատութիւն տուած է Պարսելոնայի բիւրոյին՝ դործել Մոսկուայէն բոլորովին անկախ:

Գերմանիա-ֆրանսական դաշինքին վտանգ

Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ֆրանսական դեսպանը, Քամըրէր տե-սակցութիւն մը ունեցաւ Ճափոնի արտաքին գործ նախարարին, Հորինչիի հետ: Այդ տեսակցութեան ընթացքին, Ֆրանսական դեսպանը կարդ մը հարցումներ ըրաւ Ճափոնի յարաբերութիւններուն մասին եւրոպական պետութեանց հետ:

Իր կարգին Ճափոնի արտաքին գործ. նախարարը եւս հարցուց թէ Ֆրանսա ի՞նչ կը մտածէ Ծայր. Արեւելքի խնդիրներուն մասին: Քամըրէր պատասխանեց թէ Ֆրանսա երբեք չի ցանկար միջամտել Ծայր. Արեւելքի գործերուն, թէ ուսեւեֆրանսական դաշնագիրը կը ներկայացնէ համաձայնութիւն մը միայն ու միայն արեւմտեան հարցերու մասին:

Քամըրէրի տեսակցութիւնը ճիշդ է թէ թելադրուած էր այն մտահոգութենէն, զոր կը պատճառէ գերմանեւճափոնական կամ գերմանեւիտալեւճափոնական դաշնագիրը, բայց եւ այնպէս առիթ մըն էր Ճափոնի հանրային կարծիքին տալու ապահովութիւն մը թէ Ֆրանսա, իր դաշինքով զոր կնքած է Ռուսիոյ հետ, ոչ մէկ ցանկութիւն ունի միջամտելու Ծայր. արեւելքի վէճերուն: Արդարեւ Ճափոնական մամուլը վերջերս կատարի յարձակումներ կը կատարէր Ֆրանսացիներուն դէմ, մեղադրելով որ Փարիզի կառավարութիւնը իր դաշինքով նեցուկ կը հանդիսանայ Ռուսիոյ եւ կը խանգարէ ուժերու հաւասարակշռութիւնը Ծայր. Արեւելքի մէջ:

ՄԱՏՐԻՏԻ ՌԱՁՄԱՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

ԿԻՆԵՐԸ ԵՒ ԵՐԵԽԱՆԵՐԸ ԴՈՒՐՍ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ

Զմեռնային սաստիկ ցուրտը եւ ձիւնի առաջին փաթիլները կասեցուցին յարձակումները: Մասնաւորաբար դադրած է օդանաւերու գործունէութիւնը: Միայն հրեաներն է, որ կ'ըսուի անընդհատ Մատրիտի վրայ:

Մատրիտի համալսարանական թաղամասին մէջ ուժեղ կռիւներ տեղի ունեցան կիրակի: Քաղա Վէլասքէզը, որ կը ներկայացնէ սպանիական ճարտարապետութեան գոհարը, քարուքանդ եղած է բոլորովին: Հանրապետականներու զեկոյցը կը հաղորդէր կիրակի օր թէ վերագրաւած են Քաղա Վէլասքէզի ... աւերակները, բայց Զօր. Ֆրանքոյի զեկոյցը կը պնդէ իրենց ձեռքը կը գտնուին այդ աւերակները, այսինքն թէ թիզ մը սան առ անդարմանելի աղէտի մը: Անգլիա եւ Ֆրանսա վճռած են ամէն գնով պահպանել խաղաղութիւնը: Ցուսալի է որ կարգ մը մեծ պետութեանց արկածախնդրական չարժումներուն սանձ մը պիտի դրուի հիմա, որ Անգլիոյ արտաքին գործերու նախարար Իդըն կարճ ու կարուկ ազդարարութիւն մը ըրաւ: Նման ազդարարութիւն մը թերեւս 1914ին մարդկութիւնը կրնար փրկել անլուր աղէտէ մը:

Միջին դարը չատոնց պատմութեան կը պատկանի: Սպանիա — կան խառնարանը պէտք չէ վերածուի Աշխարհներու նոր պատերազմի մը:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸՐԸ

ԿՈՒԻ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ.— «ՀԸՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԵՆ ԹՐՔԱԿԱՆ ԴԱՏԸ».— ԿՈՒԻ ՔԷՇԱՖԻ, ՔԸՐԸՔ-ԽԱՆԻ ԵՒ ԿԱՐԳ ՄԸ ԳԻՒՂԵՐՈՒԻ ՄԷՋ.— ՀԱՅԵՐԷՆ 2 ՍՊԱՆԵԱԼ, 6 ՎԻՐԱՒՈՐ.— ՀԱՅԵՐԸ ՄԱՍՆԱԿՑԱ՞Ծ ԵՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ:

Սուրիոյ առաջին ընտրութեանց մասին ոչ մէկ թղթակցութիւն ստացած ենք տակաւին: Հետեւեալ լուրերը կը քաղենք Թրքական Թերթերէ: Ինչպէս կը հասկցուի, ընտրութիւնները կատարուած են հակառակ Թուրքերու սաբքած գրգռութեանց եւ խոչերուն: Թէեւ «Ձիւմհուրիէթ»ի թղթակիցը կը դրէ թէ ընտրութիւնները երկարատեւած են:

«Ձիւմհուրիէթ»ի թղթակիցը կը դրէ.—

Ընտրութեանց առթիւ կռիւ եղաւ Դըրըք-Խանի Հայոց միջեւ: Հնչակեանները, որոնք Թրքական դասը կը պաշտպանեն, քանի մը հոգի վիրաւորած են Դաշնակիներէն: Ոչ ոք մահացած ընտրութեանց:

Անատոլուի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ Առանձինէն.— Անտիոքէն հասած չատ հետաքրքիր տեղեկութեանց համաձայն, սուրիական ընտրութեանց առթիւ մեծ խռովութիւն ծագած է Քւասպի Հայերուն միջեւ: Մանճաքի Հայերուն խոչոր մէկ մասը Թուրքերուն հետ են՝ ընտրութեանց չմասնակցելու տեսակէտով: Միայն Դաշնակ քսմիթէին պատկանող փոքրաթիւ Հայեր որոշած ըլլալով մասնակցիլ սուրիական ընտրութեանց՝ բուռն հակառակութիւն մը սկսած եւ սաստիկ ընդհարումի մը յանգած է: Քւասպի Դաշնակիներուն եւ Հնչակիներուն միջեւ ծագած այս խռովութեանց մէջ վիրաւորուած են 6 Հայեր:

«Ձիւմհուրիէթ»ի թղթակիցը կը դրէ.—

Մանճաքին կացութիւնը կը չարունակէ ծանր մնալ: Քուէարկութեան չմասնակցողներուն համեմատութիւնը հարիւրին 80 է: Կ'ըսուի թէ պատուիրակ Տօքթօ պիտի հրաժարի: Հոգատար իշխանութեան բոլոր պաշտօնեաները կատարելապէս անկարող վիճակ մը ունին: Ամբողջ իշխանութիւնը կը գտնուի երբեւ Ֆրանսացիներու մարդը ճանչցուած 4 — 5 հոգիի եւ Դամասկոսի պաշտօնեաներուն ձեռքը: Այս անսանձ եւ անարժան իշխանութիւնը ապօրինի բռնութեանց ձեռնարկած ըլլալով, վախ կայ որ ընդհարումներ տեղի ունենան: Երեւելիները կ'աշխատին կ'ընեն՝ հանդարտութիւնը ապահովելու համար:

Առնուազ լուրերու համաձայն, կը փորձեն Թուրք դիւղացիները բռնի վտարել ընտրական չրջանները եւ այս պատճառաւ եղեկ արիւնոտ ընդհարումներ տեղի ունեցած են Օրտու գաւառակին մէջ, Ժողովուրդին եւ ոստիկան - զինուորներու միջեւ: 8 հոգի վիրաւորուած են:

Մանճաքին մէջ բոլոր խանութները գոցուած են եւ ժողովուրդը տուներու մէջ փակուած է, երկու օրուան ուտելիքը հայթայթելով:

Թուրքերու, Քրիստոնեաներու, օրթոտոքսներու եւ Ալեվիներու հարիւրին 90ը չէ քուէարկած: Օրթոտոքսները ևկեղեցիին մէջ կը փակուին, բնաորութեանց չմասնակցելու համար: Եւ երբ ոստիկաններ կը ղրկուին բռնի բերելու, Օրթոտոքսները կը քարկոծեն պաշտօնեաները:

Քէչաֆի Հայերուն մէջ կռիւ ծագած է ընտրութեանցառթիւ, 2 հոգի սպանուած եւ 6 հոգի վիրաւորուած են:

«Ձիւմհուրիէթ»ի թղթակիցը կը դրէ Անտիոքէն.—

Ֆրանսացիները վերջերս ձերբակալեցին Թուրքերու կողմնակից խումբ մը Ալեվի երիտասարդներու պետը՝ Զէքի Աբսուղ: Ասոր վրայ ընդհարում տեղի կ'ունենայ քաղաքապահներուն հետ, որոնք զէնքի կը դիմեն: Ալեվիներէն կան 10 վիրաւոր: Ոստիկան մը եւ ֆրանսական սպայ մըն ալ վիրաւորած են քարերով:

Ալեքսանդրէթէն կը գրեն «Ձիւմհուրիէթ»ի.—

Ընտրութեանց առթիւ զործազրուած ճնշումը զէշ ազդեցութիւն գործած է քրիստոնեաներուն եւ Ալեվիներուն վրայ: Այս տարրերը մտահոգ են Սուրիոյ ազգայնական վարչութենէն: Ծերոց ժողովներու միջոցաւ ծանուցուեցաւ թէ ընտրութեանց չմասնակցողները մինչեւ 6 ամիս պիտի բանտարկուին:

Վերջերս, հրոսախումբ մը կ'երթայ Լազքիէի մօտակայ քրիստոնեայի մը ագարակը եւ երկու քրիստոնեաները լեռ կը տանի եւ 2500 սուրիական ոսկի առնելէ յետոյ միայն ազատ կ'արձակէ: Դէպքէն վերջ, Լազքիէի հիւսիս - արեւմտեան չրջանի կարգ մը թուրք գիւղերուն 5000 սուրիական ոսկի տուգանք կ'որոչուի. մինչդեռ կառավարութիւնը չատ լաւ գիտէ թէ այդ պատուաւոր գիւղացիները որ եւ է կապ չունին հրոսախոմբերին հետ եւ թէ հրոսակները որո՞նք են, չեն գիտեր:

Կառավարութիւնը մեծ դժուարներ կը ծախսէ, ժողովուրդին քուէարկել տալու համար: Միայն Գըրըք Խանի մէջ 3000 սուրիական ոսկիէն աւելի ծախսած է:

Նոյն թերթին թղթակիցը կը դրէ Տէօրթ - Եոլէն.—

Անտիոքի 40,000 բնակիչներէն ընտրութեանց մասնակցած են միայն 190 հոգի.— 77 իսլամ, 37 Ալեվի եւ 76 քրիստոնեայ: Գըրըք Խանի մէջ քուէարկած են 700 Հայ եւ 19 իսլամ: Այս վերջիններն ալ Քիւրտեր, Ալեվիներ եւ Արաբներ են: Ռեհանիէի Չէրքէզները չեն մասնակցած: Կառավարութիւնը Հալէպի Հարիւրեակը Արաբներ բերել տուած է քուէարկելու համար: Այս Արաբներէն չորքն չորքն գացած եւ քուէ տուած են:

Գըրըք - Խանէն կը գրեն «Ձիւմհուրիէթ»ի.—

700 Հայեր եւ 19 Իսլամներ մասնակցեցան ընտրութեանց: Երբ Հայերու քուէները համրուեցան, տեսնուեցաւ որ 752 են: Աւելորդ 52 քուէթուղթերը պատռուեցան: Թուրքեր չկան ընտրութեանց մասնակցող իսլամներուն մէջ: Այս կացութիւնը ճնշումի արդիւնք է: Հակառակ ասոր, բնակչութեան հարիւրին իննսունը չէ քուէարկած:

Ռեհանիէէն կը գրեն նոյն թերթին.

— Մանճաքի Թուրքերը փատացի բողոքագիր մը յանձնեցին մարզպետութեան, հետեւեալ պատճառութիւնները մատնանչելով.— Բ. կարգի ընտրողները կառավարութեան կողմէ նշանակուած են, քուէատուփերուն գլուխը ոչ ոք գտնուած է քաղաքապետութենէն, երեւելիներէն եւ կրօնականներէն պետերէն, քուէարկութեան ինքնութիւնը չէ ստուգուած, տղոց ձեռքով արցակներով քուէթուղթ նետուած է տուփերուն մէջ, դուրսէն անձեր մասնակցած են ընտրութեանց եւ վերջապէս զինեալ ուժերու կողմէ բռնութիւն գործուած է:

ՄԱՆՃԱՔԻՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ

Սանճաքին երեսփոխանական թեկնածուները հետեւեալներն են.— Ա. Լէքքանարէքէն Շէյխ Սիւլէյման (Ալեվի), Կիւրիհանէն՝ Մահմուտ ազա (Թուրք), Անտիոքէն Սաղրէ Մարուքի (Ալեվի), Մուսթաֆա Գուսէյրի, Մովսէս Տէր Գալուստեան (Հայ) եւ Ասաւլը Մուհամմէտ: Այս վերջինը հրաժարած ըլլալով, անոր տեղ թեկնածու ներկայացած է Անտիոքի քաղաքապետ Հաճի Էքրէմ:

Գերմանացին վահուան դասապարտուեցաւ

Նովոսիպիրսքի մէջ ձերբակալուած գերմանացի ճարտարագէտը, Շեֆիլինկ, մահուան դատապարտուեցաւ իր 8 ռուս ընկերներուն հետ:

Մոսկուայի գերման դեսպանը բողոքեց խորհրդային կառավարութեան եւ պահանջեց որ ներում չնորհելու ձեւով մը ազատ արձակուի Գերմանացին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԸ

Պետական ամենամեծ գրադարանի հիմնադրման մասին առաջին անգամ խոսվել է դեռևս 1919 թվականի գարնանը։ Այդ ժամանակ Ալեքսանդրապոլում գործում էին մի քանի գրադարաններ, որոնք ունեին հարուստ գրական հարստություն, սակայն դրանք գտնվում էին ցրված վիճակում։ Ուստի և առաջ եկավ անհրաժեշտություն դրանք միավորել մեկ ընդհանուր գրադարանի մեջ։

— Հիշում եմ, ինչպես այսօր, — պատմում է Ալեքսանդրապոլի պետական գրադարանի տնօրեն Ա. Ա. Ղազարյանը, — 1919 թ. մայիսի 1-ին ինձ կանչեցին Ժողկոմխորհ։ Այնտեղ ինձ հանձնարարեցին կազմակերպել նոր գրադարան։ Ես ուրախությամբ ընդունեցի առաջարկը։ Ինձ համար ամենադժվարը գրքերի հավաքումն էր։ Ամեն օր ես գնում էի տարբեր հաստատություններ, ուր կային գրքեր, և ընտրում էի ինձ անհրաժեշտները։ Ամենից շատ գրքեր կային Ալեքսանդրապոլի ռեալական դպրոցում։ Այդ գրքերը ես տեղափոխեցի նոր գրադարան։ Ամենից դժվարը գրքերի տեղափոխումն էր։ Ամեն օր ես ինքս էի գնում ամբարձիչով գրքերը տեղափոխելու։ Ամբարձիչը ինձ տրամադրել էր Ալեքսանդրապոլի ռազմական հրամանատարությունը։

Ալեքսանդրապոլի պետական գրադարանի տնօրենը պատմում է, որ գրքերի տեղափոխման ժամանակ ինքն ու գրադարանի աշխատակիցները հանդիպել են շատ դժվարությունների։ Գրքերը տեղափոխելու համար նրանք ստիպված են եղել ամբարձիչով բարձրացնել գրքերը երրորդ հարկ, որտեղ գտնվում էին գրադարանի սենյակները։ Ամբարձիչը հաճախ փչացել է, և գրքերը ստիպված են եղել տանել ձեռքով։

Գրադարանի տնօրենը պատմում է նաև, որ գրքերի մի մասը ինքն է գնել իր անձնական միջոցներով։

— Ես ինքս, — ասում է նա, — ունեի մեծ գրադարան, որի համար ինձ ոչ մի գին չէին առաջարկում։ Ես ինքս էի գնում գրքերը, ինքս էի դրանք կապում, ինքս էի տանում։ Ես ինքս էի ամեն գիրք ուսումնասիրում, որպեսզի իմանամ, թե ինչ գրքեր ունենք։ Ես ինքս էի գրքերը դասակարգում։ Ես ինքս էի գրքերի համար կատալոգներ կազմում։ Ես ինքս էի գրքերը տալիս ընթերցողներին։ Ես ինքս էի գրքերը ստանում։ Ես ինքս էի գրքերը կապում։ Ես ինքս էի գրքերը տեղավորում։ Ես ինքս էի գրքերը հաշվում։ Ես ինքս էի գրքերը ստուգում։ Ես ինքս էի գրքերը ջնջում։ Ես ինքս էի գրքերը վերականգնում։ Ես ինքս էի գրքերը պահպանում։ Ես ինքս էի գրքերը...

Ես ինքս էի գրքերը...

Ես ինքս էի գրքերը...

ւամ չեն նահանջած :

Կոնիւերսն ծանրութիւնը ներկայիս փոխադրուած է մայրաքաղաքին հարաւային ծայրամասը, ուր Զոր· Վարեւայի բանակը խիստ ճնշում մը ցոյց կուտայ եւ կը փորձէ յառաջանալ Լաս Տէլիչիասի թաղէն ներս :

Մայրաքաղաքին արեւմտեան կողմը, Զոր· Վարեւայի բանակը նոր կամուրջ մը նետած է Մանզանարէս գետին վրայ,— կամուրջը չինուած է 30 ժամէն եւ հակառակորդին հրետանիի ժխոյային կրակին տակ :

«Մաթէն» կ'իմանայ թէ Մատրիտի պաշտպանութեան կոմիտէն, օգտուելով օդանաւերու գործունէութեան դադարէն, օթոքարներով դէպի արեւելքի կայարանը կը փոխադրէ քաղաքին անդէն բնակչութիւնը, — կիներ, երեխաներ : Արեւելքի չոգեկառքը կը գործէ տակաւին, եւ անդէն բնակչութիւնը մօտ 500,000 հոգի, այս չոգեկառքով պիտի փոխադրուի դէպի Վալենսիա քաղաքները : Միւս կողմէ 200 հազար հոգի, պառեւրագմի մասնակցելու անկարող, ապաստան գտած են մայրաքաղաքին ապահով թաղամասերու բնակարաններուն մէջ :

Գարեւոնայի ծովային պաշարման հարցը

Պարսելոնայի ծովային պաշարման սպառնալիքը տակաւին ծանր կը ճնշէ քաղաքական կեանքին վրայ :

Անգլիական կառավարութիւնը կ'աշխատի ապահովութեան գօտի մը ընտեղծել, բայց Զոր· Ֆրանքօ կը մերժէ եւ կը յայտարարէ թէ գործողութիւնները սկսած ժամանակ, Պարսելոնայի չբլոկադը, ոչ մէկ կէտ կրնայ ապատ մնալ ռմբակոծութենէն :

Բրիտանական խորհրդարանին մէջ Պարսելոնայի ծովային պաշարման սպառնալիքին առթիւ, հարցապնդող եղերսիոնականներուն պատասխանելով Իրըն դիտել տուաւ թէ անգլիական կառավարութիւնը պիտի աշխատի որ խաղաղութիւնը պահպանուի, եւ ինչպէս Սպանիոյ դէպքերուն առթիւ, նոյնպէս Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ վրայ կատարուած յարձակումի մը ընթացքին՝ Անգլիա պիտի տրամադրէ իր բոլոր ուժերը, ընդդէմ յարձակող կողմին :

Այս յայտարարութիւնը կատաղութիւն պատճառեց վերմանական մամուլին, որ կը յայտարարէ .— «Ի՞նչ, Անգլիա եւ Ֆրանսա դի՞նք են կնքած» : Եւ համամտութիւն կը յայտնեն Զոր· Ֆրանքոյի, որ կը մերժէ ապահովութեան գօտի ստեղծել եւ կը պնդէ Պարսելոնան պաշարելու եւ ամբակոծելու իր սպառնալիքին վրայ :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԺՈՂ· ՃԱԿԱՏԻՆ ՀՍԿԱՑ ՑՈՑՑԸ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱԼԱՆԿՐՈՑԻ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ

Կիրակի, Ֆրանսական Ժող· Ճակատը հսկայ ցոյց մը եւս կատարեց Լիլլի եւ Փարիզի մէջ :

Սալանկրոյի յաղթարկաւորութեան առթիւ, Ժող· Ճակատի դիակամարութիւնը որոշած էր երկու թափօր կազմել, մին Փարիզ, «աւանդական ճամբուն վրայ», Ռէփիւպլիքի հրապարակէն մինչեւ Պաստիլլ, իսկ միւսը Սալանկրոյի զազգին եռեւէն : Երկու թափօրներն ալ կազմուեցան միաժամանակ :

«Իմանիթէ» կը գրէ որ թէ Լիլլի, թէ Փարիզի մէջ թափօրներուն կը մասնակցէին կէս - կէս մլիոն մարդ :

Լիլլի մէջ թափօրին գլուխը կանգնած էին կառավարութեան անդամները, 90 նահանգապետեր եւ երեսփոխաններ, կուսակցական առաջնորդներ, որոնց կը հետեւէին զանազան պատուիրակութիւններ : Փարիզի մէջ թափօրը ճամբայ ելաւ ժամը 2.30ին եւ վերջ գտաւ ժամը 7.30ին,— 5 ժամ մարդկային ալիքը հոսեցաւ Փարիզի գլխաւոր մէկ պողոտային դէպի Պաստիլլ :

Լիլլի մէջ, Լէոն Պլում իր խօսած յուղիչ դամբանականով՝ պանծացուց Ռոժէ Սալանկրօն, զոր կ'անուանէր միշտ «մեր Ռոժէն», իրրեւ վարիչը Մաթիւնեանի գործաւորական համաձայնութիւններուն եւ ճարտարապետը նոր գործու ընկերային ճարտարապետութեան :

Հ· Ց· Դաշնակցութիւնը, Սալանկրոյի յուղարկաւորութեան ներկայ ըլլալու համար, Լիլլ դրկած էր պատուիրակութիւն մը, որ կը բաղկանար ընկերներ Ս· Սասունիէ եւ Աչոտ Արծրունիէ :

Պոլսոյ մէջ ցոյցեր Ակեխաւիստէքի համար

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Թուրք ուսանողները ցոյց մը կատարած են փողոցներուն մէջ՝ Ալէքսանտրէթի եւ Անտիոքի չբլանին Թուրքիոյ կցումը պահանջելու համար : Ցուցարարները ուղած են ուղղուիլ դէպի Ֆրանսական դեսպանատունը, սակայն ոստիկանները արգիլած եւ չուռով ցրուած են զանոնք :

« Թան » , որ կը հրատարակէ այս հեռագիրը, կը գրէ թէ խնդրոյ առարկայ սանճագներու թուրք եւ քիւրտ բնակչութիւնը միացած՝ փոքրամասնութիւն կը կազմեն, 100ին 37 մլայն :

Ձերբակալութիւններ Պուլկարիոյ մէջ

Սոֆիայէն կը հաղորդեն թէ զանազան հին քաղաքական կուսակցութեանց պատկանող 41 հոգի ձերբակալուած եւ բանտարկուած են զանազան մէջ : Շատերը կը պատկանին հողագործական կուսակցութեան եւ Ժ/էնոակումբին : Ներքին նախարարը այդ ձերբակալութիւնները պատուիրակութիւններ : Փարիզի մէջ թափօրը ճամբայ ելաւ ժամը 2.30ին եւ վերջ գտաւ ժամը 7.30ին,— 5 ժամ մարդկային ալիքը հոսեցաւ Փարիզի գլխաւոր մէկ պողոտային դէպի Պաստիլլ :

Լիլլի մէջ, Լէոն Պլում իր խօսած յուղիչ դամբանականով՝ պանծացուց Ռոժէ Սալանկրօն, զոր կ'անուանէր միշտ «մեր Ռոժէն», իրրեւ վարիչը Մաթիւնեանի գործաւորական համաձայնութիւններուն եւ ճարտարապետը նոր գործու ընկերային ճարտարապետութեան :

Հ· Ց· Դաշնակցութիւնը, Սալանկրոյի յուղարկաւորութեան ներկայ ըլլալու համար, Լիլ դրկած էր պատուիրակութիւն մը, որ կը բաղկանար ընկերներ Ս· Սասունիէ եւ Աչոտ Արծրունիէ :

Տպաւորական աշխատաւորներու ժողով

Երեքշաբթի, Նոյ. 24ին, երեկոեան ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelinsի սրահին մէջ տեղի կ'ունենայ նախաձեռնութեամբ՝ տպարանական հայ աշխատաւորներու ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին առանց կուսակցական խորութեան բոլոր տպարանական աշխատաւորները (տողաչար, գրաշար, մեքենավար), Աշխատանքի Դաշնակցութեան (C. G. T.)ի հայկական մրակի մը կազմութեան համար: Խիստ կարեւոր եւ անյետաձգելի օրակարգ ։

ՊԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ՍԵՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ «Ընտօք» ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ «կռիւք» եւ «կեփքին» խումբերուս

ցառաջիկայ կիրակի, 29 Նոյ· երեկոյեան ժամը 8ին
Սալ տ'Արմոնիի մէջ (Salle d'Harmonie)

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Ս. ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. ՇՐԻՒՐՔ ՄԻՍԱՓՐԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժինն՝ արտասանութիւն, երգ, մեներգ եւլն.:
կը ներկայացուի գաւեշտ մը:

Թախքերու մատնանշութեան համար կը գանձուի 2.50 ֆր., վիճակախաղի մասնակցելու իրաւունքով:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՐՄՆԷԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 28 Նոյ· շաբաթ երեկոյ ժամը 8իշտ 9ին,
COLISÉEի շքեղ սրահին մէջ,
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԵՈՒԱԳ.— Հ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Գոնսերվաթուարի Ա. Մրցանակին արժանացած), ընկերակցութեամբ *ՕՐ. Ա. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆԻ (Prix de l'École Normale de Musique)*:

ՄԵՆԵՐԳՆԵՐ.— ՕՐ. Գ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ (Մարսէյի Գոնսերվաթուարէն) եւ *ՏԻԿ. Ե. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԷ*, մասնակցութեամբ Mme ANDRÉ ARNOTի, (*Pianiste Accompagnatrice au Conservatoire*):

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊԱՐ.— ՏՔՐ ԵՒ ՏԻԿ. ՂԱԶԱՐԵԱՆՆԵՐու կողմէ:

կը ներկայացուի՝ ՍԻՐԱԼԱՐԸ ՍԵՂԱՆԻՆ ՏԱԿ (գաւեշտ)

ՊԱՐ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐԻՆ ՄԻՆԶԵՒ ԼՈՑՑ *ՃՈԽ ՊՐԻՃԷ*

Թէյասեղան—դասախօսութիւն

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆի Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին,
150 Route d'Orléans. Véronի սրահին մէջ:
կը դասախօսէ՝ բժիշկ ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ, Գարեգին եպիսկ· Տրապիզոնի, պատկ· եւ գեղատիպ 25 ֆր·, *ԱՇՈՏ ԵՐԿԱԹ*, Բ· Ալթպաեան, 12, *ԱՆԻՆ ԾԱԽՈՒՑՔԱՅ* 10, *ՐԱՖՖԻի ԳՈՐԾԵՐԸ*.— *ԿԱՑՔԵՐ*, Պէյրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր·, *ՍԱՄՈՒԷԼ*, Աբէնէ 40, *ԴԱԻԻԹ ԲԷԿ*, Աբէնէ 40, *ԽԱՉԱԴՈՂԻ ԵՒՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ*, Գահիրէ 20 ֆր·, *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ* 40 *ՕՐԵՐԸ*, Ֆր· Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր·, *ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱԻԱԿՆԵՐԸ*, Մ· Զէվագօ 35, *ՀՐԱՇԵՔՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ* 35, *ՌԱԿԱՄԱՓՆԻ ԱՄՊԵՏԸ* 35, *ՀԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻՆ*, Տր· Ճէլալեան, 20, *ՀԱՐՑԱԿԱՆԻՆ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ*, վէպ, *ՏԻԿԻՆ Լաս* 2 հատոր 20 ֆր·, *ՎԻՇԱՊՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ*, *ՏԻԿԻՆ Հայաստան Գէորգեան* 15, *ԵՐԳԻՐԱԿԱՆ*, Նշ· Պէյքիքաշլեան 15, *ՀԱՑ - ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐ*- , Ա· Գիւլխանհանեան 15, *ՖԻՐՏՈՒՍԻ ԵՒ ԻՐ ՇԱՀԱՆԱՄԷՆ*, Ա· Կոթիկեան 7·50, *ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ*Ը, Գեղարքունի 6, *ՕՄԱՐ ԽԱՅԱԵԱՄԻ ՔԱՌԵԱԿՆԵՐԸ*, Արամ Զարըգ 15, *ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ*, Ռաֆ· Զարըգեան 10, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԻՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ* հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, *ԴՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ* 1937, 5·50,

25 ՖՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ ՆՈՒԻՐ : 50 ՖՐ·ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԻՐ, 100 ՖՐ·ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԱՆԱՉ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԻՐ :

Գաւառէն եւ արտասահմանէն Թղթատարի ծախք աւելցնել *100ին 10*·

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,
51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65,

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԻՐԱՆԱՀՍՑՈՑ ԱԶԳԱՑԻՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ «ՄԱՍԻՍ» 1937 ՕՐԱՑՈՑՑԸ

ՄԱՍԻՍ օրացոյցը իր հրատարակութեան 15ամեակի առթիւ ունի ճոխ, բազմազան եւ հետաքրքիր բովանդակութիւն: Հնախօսական թուղթ, մաքուր տպագրութիւն, 42 մեծադիր էջերով: Գինն է 6 ֆրանք:

Արտասահմանէն ապսպրանքներու համար հասցէ՝ Haik Adjemian Tauris (Iran)via U. *R.S.S.R.*

կը խնդրուի արտասահմանի վաճառէնն արտատպել այս ագդը:

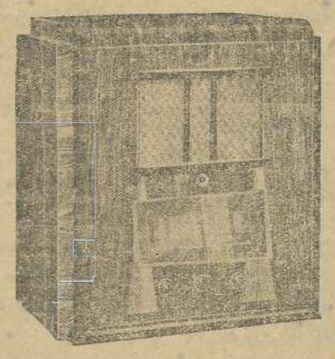
ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ· Կ· Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ տէր եւ տիկ· Գաւիթեանի իր հօրեղբօր՝ ՏՔՔ· ԵԱՂՈՒԲի մահուան առթիւ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

Մեկնումի պատճառաւ (Գեկ. 12ին) նպարավաճառի խանութ մը քանուկ թաղամասի մէջ, երկու սենեակ եւ խոհանոց միասին, 5000 ֆր. կանխիկ: Տարեկան վարձք՝ 3600 ֆր: Պայմանները մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ Յակոբ Նիկողոսեանի, 119 Ave. du Bois de Boulogne, Clamart, Seine:

ԼՍԵՑԷՔ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԸ
Avec les supers toutes toutes ondes 1937
SEVA RADIO
Վաճառատունը հիմնուած է 1928ին
ԿԸ ՀԱՅՑԱՅԱՐԷ ՈՒՂՂԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

6 ԼԱՄՓ
650 ՖՐ.
7 ԼԱՄՓ
Toutes ondes
950 ՖՐ.

Etablissement Seva T. S. F.
212 Fbg. St. Martin, *մէթրօ* Château Landon
Tél. Nord 45-86
Մեծ ընտրանի եւ փոքրաքանակ վաճառում:
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն:
Փոխադրողներուն քաթալօկը կը դրկուի ձրի:
ՅԻՇԵՑՈՒՆԻՆ,— Մենք գործարանատէր ըլլալով, գործ չունինք խանութպանի հետ:

Cabinet A. HANDJIAN O. ✠
Officier de la Légion d'Honneur
Expert-Traducteur, Juré près des Tribuneaux
Administrateur de Sociétés
57, Bld. Barbès — Paris (18) Tél. Montmartre 70-17

Պ. Արտաւազդ Խանճեան որ 40 տարիէ ի վեր ծանօթ է փարիզի հրապարակին, Ֆրանսական կառավարութեան եւ դատական իշխանութիւններուն, պատրաստ է օգտակար ըլլալ իր հայրենակիցներուն իր երկարամեայ փորձառութեամբ, Ամէն ոք կրնայ դիմել իր գրասենեակը օգտուելու համար դատական, վարչական, առեւտրական եւ ամէն տեսակ գործերու մասին: Պ. Խանճեան կը հրաւիրէ իր հայրենակիցները որ իրեն դիմեն ամէն դժուարութիւններու առթիւ որ եւ է ձեռնարկ ընելէ առաջ, օգտուելու համար իր խորհուրդներէն որ կու տրուին ձրիաբար:

Պ. Խանճեան կը ստանձնէ ամէն տեսակ գործերու հետապնդում, շատ մատչելի պայմաններով եւ իր սովորական ուղղամտութեամբ:

Դիմել ամէն օր ժամը 9—10 եւ 14—15: Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — 48 rue de la République
ORIENT LLOYD — 7 rue Auber, Paris
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուիչ:
Ցոմականներ՝ ամէն տեսի համար: Հայ Ճամբորդներու համար մասնաւոր գին: Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ORCHESTRE PARIKIAN
31, Rue Monge - PARIS (5e) (Métro. Cardinal Lemoine)
Փարիզեան առաջնակարգ նուագածուներէ բաղկացած ԲԱՐԻԿԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲԸ, նոր եւ ընտիր բէկէրթուարով տրամադրելի է պարահանդէսի, հարսանիքի եւ այլ երեկոյթներու:
ՁԵՓԱԿԱՐ ԳԻՆ :
Դիմեցէք իրեն եւ վստահ եղէք որ խիստ դոհ պիտի ձգաք:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.
ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԶԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷՆ)

— o —

Աբեւմտեան ժամանակ, Լէրր Վարդանը անեցիներու հետ նոյնան կը խօսէր, սանդուխներէն բարձրացող բարմաթիւ ոտքի ձայներ լսուեցան : Անմիջապէս դուռը բացուեցաւ ու բժիշկի հետ ներս ինկան Վահէն, Գէորգն ու Մաթոսը :

— Լաւ օրին խաղացիր մեր դլխուն, — ըսաւ Վահէն, երբ բոլորն ալ Վարդանը ջերմօրէն համբուրելէ ետքը տեղաւորուեցան անոր չուրջը,— մենք Նորդաւթի մնացինք այդ վիշեր, ու վայ այն քնելուն, որ քնացանք :

Մեր անյաջողութիւնը այնպէս վատ ազդեր էր, որ ամբողջ դիշերը ոչ չքերս չկրցայ փակել, իսկ Մաթոսը պատուհանի առջեւ նստած՝ մին - չեւ լոյս ծխեց, ամէն տեսակ հայհոյանք թափելով փճացած փամփուշտի հասցէին : Առտուն կը նախաճաշէինք , երբ դիւղացի մը, ներս մտաւ թէ՝ «մուժուլուխս տուէք , Պոնտոլովսկին սատկեր է» : Մաթոսն ու ես զարմացած իրարու նայեցանք :

Ո՞վ դիտէ կը մտածեմ ետքովի, թերեւս մեր արձակած դնդակներէն մէկն ու մէկը դպեր է, թէեւ ես չատ որոշ կերպով տեսայ, թէ ինչպէս Պոնտոլովսկին կառքէն վար ցատկեց եւ մօտեցաւ պատին : Լրաբեր դիւղացին այնպիսի առասպելախառն պատմութիւն մը կը պատմէր, որ անհնար էր բան մը հասկնալ : Կ'ըսէր, թէ երէ - տասարդը, սպանուելէ ետքը «զապտնը», ինքզինքը վար նետեր է հարիւր ոտք բարձրութեամբ ժայռէ մը եւ անյայտացեր :

Բայց երբ ան պատմեց, թէ ինչպէս ցրիւ էր եկած Պոնտոլովսկիի զանկը որսորդական հրացանի մը ծանր արճիճներէն, այն ժամանակ միայն հասկցանք զազանիքը :

— Բայց ինչո՞ւ չհեռացար, ինչպէս պատուիրած էինք քեզ,— մեղմ յանդիմանութեամբ մը հարցուց Մաթոսը, — չէ՞ որ քու անխոհեմութիւնդ կրնար չատ ծանր հետեւանքներ ունենալ ...

— Ես ալ չեմ դիտեր, կարծես դամուած լինէի նստած տեղս, կ'ուղէի անդամ մը տեսնել «զազանը» :

Իսկ երբ կառքով անցաւ առջեւէս ու մօտեցաւ ձեր դիրք բռնած տեղին, ամէն բան մոռցայ եւ կ'ուղէի անոր իյնալը տեսնել,— պատասխանեց Վարդանը, որ զգաց թէ Մաթոսի նկատողութիւնը արդարացի էր :

— Ապրիս, Վարդան, — ըսաւ Վահէն՝ անոր ուսը ծեծելով,— կարզապահ կամ ոչ - կարզապահ՝ իսկական տղամարդու նման գործեցիր,— ասդրիս :

Աւելորդ է ըսել, թէ ամէնէն աւելի Վահէն էր որ կը հպարտանար Վարդանի այնքան յանդուգն քաջագործութեամբ, պարապ տեղը չէր ուրեմն, որ առաջին իսկ հանդիպումին լաւ տպաւորուած էր երիտասարդէն եւ կրցած էր գնահատել անոր հոգեկան ու մտաւոր արժէքը :

Վարդանի ձեռքը ափին մէջ առած՝ Գէորգը նստած էր քովը՝ առանց բառ մը արտասանելու : Տարօրինակ ժպիտ մը կը խաղար անոր դէմքին վրայ : Նահատակ հօրը վրէժը անուած էր , եւ ես զարմացած իրարու նայեցանք :

Ո՞վ դիտէ կը մտածեմ իւրովի, թերեւս մեր արձակած դնդակներէն մէկն ու մէկը դպեր է, թէեւ ես չատ որոշ կերպով տեսայ, թէ ինչպէս Պոնտոլովսկին կառքէն վար ցատկեց եւ մօտեցաւ պատին : Լրաբեր դիւղացին այնպիսի առասպելախառն պատմութիւն մը կը պատմէր, որ անհնար էր բան մը հասկնալ : Կ'ըսէր, թէ երիտասարդը, սպանուելէ ետքը «զապտնը», ինքզինքը վար նետեր է հարիւր ոտք բարձրութեամբ ժայռէ մը եւ անյայտացեր :

Բայց երբ ան պատմեց, թէ ինչպէս ցրիւ էր եկած Պոնտոլովսկիի զանկը որսորդական հրացանի մը ծանր արճիճներէն, այն ժամանակ միայն հասկցանք զազանիքը :

— Բայց ինչո՞ւ չհեռացար, ինչպէս պատուիրած էինք քեզ,— մեղմ յանդիմանութեամբ մը հարցուց Մաթոսը, — չէ՞ որ քու անխոհեմութիւնդ կրնար չատ ծանր հետեւանքներ ունենալ ...

— Ես ալ չեմ դիտեր, կարծես դամուած լինէի նստած տեղս, կ'ուղէի անդամ մը տեսնել «զազանը» :

Իսկ երբ կառքով անցաւ առջեւէս ու մօտեցաւ ձեր դիրք բռնած տեղին, ամէն բան մոռցայ եւ կ'ուղէի անոր իյնալը տեսնել,— պատասխանեց Վարդանը, որ զգաց թէ Մաթոսի նկատողութիւնը արդարացի էր :

— Ապրիս, Վարդան, — ըսաւ Վահէն՝ անոր ուսը ծեծելով,— կարզապահ կամ ոչ - կարզապահ՝ իսկական տղամարդու նման գործեցիր,— ասդրիս :

Աւելորդ է ըսել, թէ ամէնէն աւելի Վահէն էր որ կը հպարտանար Վարդանի այնքան յանդուգն քաջագործութեամբ, պարապ տեղը չէր ուրեմն, որ առաջին իսկ հանդիպումին լաւ տպաւորուած էր երիտասարդէն եւ կրցած էր գնահատել անոր հոգեկան ու մտաւոր արժէքը :

Վարդանի ձեռքը ափին մէջ առած՝ Գէորգը նստած էր քովը՝ առանց բառ մը արտասանելու : Տարօրինակ ժպիտ մը կը խաղար անոր դէմքին վրայ : Նահատակ հօրը վրէժը անուած էր , ամբողջ դաւան մը ոտքին տակ տրորող զազանը իր արժանի պատիժը գտած էր այդ նորահաս երիտասարդին ձեռքով, որ հաւանաբար հաւ մը իսկ չէր մորթած կեանքին մէջ :

— Երբ ոտքի ելլես,— մեղմօրէն ըսաւ Գէորգը,— պիտի դաս, մայրս կ'ուղէ քեզ տեսնել ...

Վարդանը սաստիկ զգածուած Գէորգի ձեռքը սեղմեց :

Երբ տնեցիք դուրս եկան սենեակէն, բժիշկ Տէր Յակոբեանը խնամքով քննեց Վարդանի վէրքերը : Դէմքի եւ ձեռքերու կտրուածքները դրեթէ սպիացեր էին, անկումի հետեւանքով մէջքի եւ կողերուն տրտնուած ու կապուտցած տեղերը հետզհետէ կ'անհետանային : Առաջին գալուն, փոքր գործողութիւնով մը բժիշկը դուրս բերած էր գնդակը, հիմա վէրքի բերանը կը գոցուէր :

— Վեց եօթը օրէն ոտքի կ'ելլես ու կրնաս երթալ՝ ուր որ ուզես,— ըսաւ բժիշկը ժպտելով :

Այդ խօսքերուն վրայ, Վարդանը յարմար առիթ համարեց խօսք բանալ երկար ատենէ ի վեր վայրկեան իր ծրագրի մասին : Դեռ Թիֆլիս գտնուած ժամանակ, վանքի դէպքէն վերջ, մեծ յեղաշրջում մը կատարուած էր իր մտածողութեան մէջ : Թանկագին ընկերոջ՝ Ամբ· Ցարութիւնեանի դերեզմանին մօտ նստած՝ ժամերով մտածեր էր ապագայի, իր ընելիքի մասին : Այն ժամանակ երկընտրանքի մը առջեւ կը զգար ինքզինքը՝ երթալ արտասահման, ուսումը շարունակել ու ապա վերադառնալ ժողովուրդին ծառայելո՞ւ, թէ ունեցածը բաւ համարելով, անմիջապէս նետուելու յեղափոխական չարժման մէջ : Երբ Թիֆլիսէն մեկնեցաւ, իրեն համար բաւական պարզ չէր, թէ այդ երկու ճամբաներէն ո՞ր մէկուն պիտի հետեւէր :

Այդ մասին կ'ուղէր խօսիլ Վահէնի հետ, երբ Սարգիս Աբօր ողբերդութիւնը պատահեցաւ : Վէրջին դէպքերը, մանաւանդ Սարգիս Աբօր ծեծի տակ մահանալը այնքան խոր կերպով ազդեցին Վարդանի զգայուն սրտին վրայ, որ ան որոշեց ինքզինք ամբողջովին նուիրել հայ ժողովուրդի ազատագրական չարժումին : «Ի՞նչ խմաստ ունի», կը մտածէր, «երթալ արտասահման բարձրագոյն կրթութեան համար, երբ հարիւրաւոր Պոնտոլովսկիներ կը չարունակեն վարել հայ ժողովուրդի ճակատագիրը » :

Երկիր անցնելու որոշում տուած ժամանակ, Վարդան կը դժուարանար նոյնիսկ ինքնիրեն խոստովանիլ, թէ այդ որոշման յանգելուն մէջ Սոնիան կորնչնելու պարագան ալ որոշ դեր կատարած էր : Որքան ալ որ կ'աշխատէր յիշել անցեալը, մոռնալ ամէն բան որ կապուած էր Սոնիայի հետ, նորէն առանձին մնացած ատեն ժամերով կը տարուէր այն երազային օրերով կը տարուէր այն երազային օրերու յիշողութեամբ, երբ երկուքն ալ իրարու մէջ միայն կը գտնէին կեանքի իմաստը : Որ վէրք մը, համր ու կսկծագին, կ'արիւնէր սիրտը : Սոնիան ընդ միշտ կորած էր իրեն համար, թէեւ ան Թիֆլիսի մէջ հարիւրներ պատրաստութիւններ կը տեսնէին : Ասով մէկտեղ ամէն ժամանակ աւելի սիրան ու հոգին լեցուած կը զգար Սոնիայով :

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ԼԻՈՆԱՀԱՅԵՐ

Գնեցէք «Ազգ»որ երգիծաթերթը, կը հրատարակուի ամէն 15օր: կը ծախուի Լիոնի «Յառաջ»ի գործակալ Խ. Կէնճեանի մօտ, 45 Rue de Bonnel, Lyon.

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՕՐ
25
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
MERCREDI
25NOVEMBRE
1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3278

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԳԱԲՐԻԷԼ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

—o—

Ուխտաւորելէ հինգ երկարաճիգ տարիներու բեռան տակ կքած, հիւծած, ծիւրած եւ քանի մը տարիէ իվեր գրեթէ լմնցած ու լքուած՝ մեռաւ «Էֆէնտի»ն, ինչպէս սովոր էին կոչել զինք:

Գաբրիէլ Նորատունկեան գրեթէ վերջին ներկայացուցիչն է Թրքահայ հին սերունդի այն դէմքերուն, որոնք պետական կարեւոր պաշտօններու տիրացած ըլլալով մէկտեղ, գործօն մասնակցութիւն բերած են հայ ազգային գործերուն:

Նորատունկեանի հանրային գործունէութիւնը կը սկսի չատ կանուխէն: 18 տարեկանին կը մտնէ Բարձրադռան Դուռ իբրեւ օժանդակ պաշտօնեայ, եւ հետզհետէ կը բարձրանայ իբրեւ պետական ծառայող՝ մինչեւ Սահմանադրութեան հռչակումը:

Այս պաշտօնին մէջ անուն չհանած էր եւ յարդանք կը վայելէր պետական եւ միջազգային շրջանակներու մէջ: Այն աստիճան, որ երբ 1908ին Սահմանադրութիւն հռչակուեցաւ եւ հարկ եղաւ Հայերէն ալ նախարար մը առնել դահլիճին մէջ, բոլորին աչքերը ուղղուեցան Նորատունկեանի վրայ, որուն յանձնուեցաւ Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը: Այսպէս անիկա եղաւ առաջին հայ նախարարը Օսմանեան Սահմանադրական կառավարութեան: Միեւնոյն առեն ցկեանս անդամ նշանակուեցաւ Օսմանեան Վերահսկողին:

Քանի մը տարի վերջ (1912), երբ երկիրը մեծ վտանգի մէջ էր եւ զայն փրկելու համար հարկ եղաւ կազմել «Մեծ Դահլիճ» մը՝ զինուորութեամբ կազմի Ահմէտ Մուխթար փաշայի, Նորատունկեան կոչուեցաւ արտաքին գործերու նախարարի պատասխանատու դիրքին, իբրեն պաշտօնակից ունենալով մեծ - եպարքոս Քեամիլ փաշան, Նազըմ եւ Մահմուտ Մուխթար փաշաները, եւ ուրիշ անուանի դէմքեր: Օսմանեան կայսրութեան ամէնէն ճգնաժամային մէկ վայրկեանին՝ Պալքանեան պատերազմի նախօրեակին եւ դրեթէ ամբողջ տեւողութեան՝ երկրին արտաքին քաղաքականութեան ղեկը իրեն յանձնուած էր:

Զարմանալի պարտութիւն մը դրեթէ ամբողջ եւրոպական հողամասը խլեց Թուրքիայէն, Ադրիանոպոլի եղերքներէն մինչեւ արեւելեան Թրակիա քշելով զայն: Երբ «օսմանեան մեծագոյր բանակը» չէր կրցած կատարել իր պարտականութիւնը, դիւանագիտութիւնը անզօր էր հրաշքներ գործելու: 1913 յունուար 10–23ի յեղաբիւրական պետական հարուածը՝ Ենվէրի եւ Թալէաթի գլխաւորութեամբ, տապալեց «Մեծ Դահլիճը» եւ այնուհետեւ Նորատունկեան չարունակեց իր պետական գործունէութիւնը իբրեւ ծերակուտական:

Աւելի քան քառասուն տարի ծառայեց օսմանեան պետութեան, իբրեւ իրաւագէտ - խորհրդական, իբրեւ անդամ միջազգային ժողովներու եւ իբրեւ նախարար: Իր մասնագիտութեան եւ վարած կարեւոր պաշտօններուն, մանաւանդ իր հրատարակած չորս հատորնոց Ֆրանսերէն գրքին շնորհիւ իր անձն ու անունը ճանչցուեցաւ միջազգային շրջանակներու մէջ:

Ազգային կեանքին մէջ ալ ոչ – նուազ գործօն ծառայութիւններ ունեցաւ: Երիտասարդ հասակէն մտաւ հոգաբարձութեանց եւ զանազան ազգային մարմիններու մէջ: Երեսուն տարեկանին ազգ. ներսիսեան եղաւ, իսկ 33 տարեկանին Քաղաքական ժողովի անդամ: Ճեռոյ 1894ին Ազգ. Ժողովի Ա. տեղապահ, պաշտօն՝ որուն կրկին կոչուեցաւ Սահմանադրութենէն վերջ: 70ական թուականներէն սկսեալ Պոլսոյ ազգային կեանքին մէջ ամէնէն կարեւոր դերը կատարեց՝ մասնակցելով Պաթրիարքարանի եւ Ազգ. Ժողովի հսկողութեան տակ տեղի ունեցած բոլոր ձեռնարկներուն: (Արարատեան Ընկերութիւն, Միացեալ ընկ., Սովելոց յանձնաժողով, Տնտեսական Մորհուրդ, Սանասարեան խնամակալութիւն, Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողով, Գարակէօզեան կտակ, Ազ - հեստից վարժարան եւայլն եւայլն):

Այդ շրջանի պոլսահայ ազգային կեանքի պատմութիւնը կապելի չէ գրել առանց Նորատունկեանի անունը յիշելու:

Սակայն իր գործունէութեան ամէնէն կարեւոր շրջանը կը սկսի Զինադադարին, երբ Հայկական Հարցը Եւրոպայի մէջ դիւանագիտական կանուչ սեղաններու առջեւ դրուած էր: Ի պատիւ իրեն պէտք է ըսել՝ որ երբ ուրիշներ, որոնք աւելի «ազդասէր» կը կարծուէին, Զինադադարի շրջանին խոհեմութիւն համարեցին պահել իրենց «օսմ. նախկին նախարար»ի տիտղոսը եւ մերժեցին որ եւ է դեր ստանձնել Հայկական խնդրի հետապնդման գործին մէջ, Գաբրիէլ Նորատունկեան առաջին վայրկեանէն իսկ ինքզինք դրաւ Ազգային Պատուիրակութեան տրամադրութեան տակ եւ կարելին ըրաւ՝ յաւադոյն պայմաններ ապահովելու համար հայ ժողովուրդին:

Ջերմ պաշտպան էր Ֆրանսական քաղաքականութեան եւ մեծ սխալ մը կը նկատէր Կիլիկիոյ Հայերուն ամերիկեան հոգատարութիւն պահանջելը՝ երբ 1920ին այդ երկիրը այցելած էր Հարպըրտի ամերիկեան պատուիրակութիւնը:

Երբ Սեւրի դաշնագիրը պատրաստուեցաւ՝ մեղսակցութեամբ զայն ստորագրող մեծ դաշնակիցներուն՝ Թրքահայաստանի դառը ղրեթէ կորսուած էր այլեւս: 1923ին Լոզանի մէջ Թուրքերը իրենց յաղթական կը ներկայանային եւ իրենց պայմանները պարտադրել կուտային մեծերուն: Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուիրակութիւնը՝ գլխաւորութեամբ Ա. Ահարոնեանի եւ Ազգային Պատուիրակութիւնը՝ յանձին Գ. Նորատունկեանի գերմարդկային ճիգեր թափեցին՝ զարերէ ի վեր Թուրքիոյ բռնագրաւած հողերը Հայաստանի կցելու համար:

Իսկ երբ ամէն յոյս կորաւ, Նորատունկեան առաջարկ ներկայացուց Թրքահայաստանի հողերուն վրայ «Հայկական օջախ» մը ստեղծելու ... Թուրքիոյ գերիշխանութեան տակ : Հայկական այս «օջախ»ն ալ մերժուեցաւ եւ Թրքահայ ժողովուրդը զարձաւ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Տուգանաւ մը կը յարձակի Սպանիոյ ջուրերուն մէջ

Մեծ յուզում պատճառեց լուրը թէ երկու անծանօթ սուզանաւեր փորձեցին թորպիլահար ընել, առջի օր. կարթագինէի նաւահանգիստին մէջ, երկու հանրապետական զրահաւորներ,— Միկուէլ Սերվանթէս եւ Մէնտէս Նունէզ: Առաջին զրահաւորը վնասուեցաւ թորպիլէն, բայց երկրորդին ուղղուած թորպիլը վրիպեցաւ: Կարելի չեղաւ հասկնալ թէ սուզանաւերը ո՞ր պետութեան կը պատկանին,— ձախակողմեան թերթերը կը պնդեն թէ իտալական էին: Հանրապետականները կը պնդեն թէ ազգայնականները սուզանաւ չունին, հետեւաբար անպայման օտար պետութեան մը կը պատկանին սուզանաւերը: Ազգայնականները կը պնդեն թէ ունին սուզանաւ մը, որուն շինութիւնը, քաղաքացիական կռիւներուն սկիզբը սկսած, աւարտած է ներկայիս :

Անգլիացի նաւապետները կը յայտարարեն միւս կողմէ որ ոչ թէ թորպիլ նետուած է, այլ պայթում մը տեղի ունեցած է այդ նաւերուն մէջ :

Ինչ որ ալ ըսուի, այս կամ նման միջադէպ մը, ազգայնականներու կամ հանրապետականներու մէկ խաղով, կրնայ յանկարծ ստեղծել ծանր բարդութիւններ:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՆԱԻԱՑԻՆ ՈՒԺԵՐԸ

« *Իմանիթէ* » կը հրատարակէ հետեւեալ ցուցակը Սպանիոյ երկու կռուող կողմերու նաւային ուժերուն մասին.—

Հանրապետականները ունին.

1 զրահաւոր 14,200 թոն տարողութեամբ, 3 յածանաւ (երկուքը 7,500 թոն, մէկը 4,500 թոն), 12 թորպիլանաւ 1536 եւ 1044 թոն, 6 սուզանաւ 500 — 842 թոն:

Ազգայնականները ունին.

1 զրահաւոր 14,200 թոն տարողութեամբ, 4 յածանաւ (երկուքը 10,000 թոն, մէկը 7,500 թոն, չորրորդը 4,857 թոն), 2 թորպիլանաւ 1,044 եւ 180 թոն, 3 հրետանաւ:

Գերմանա-ճապոնական դաշինքին յոյզ

Տակաւին փարատած չէ մտահոգութիւնը, զոր պատճառեց գերմանա-ճապոնական դաշինքը Եւրոպայի, այլ մանաւանդ Մոսկուայի մէջ: Հակառակ հերքումներուն, եթէ բան մը կայ որ ստոյգ է, այն է թէ Գերմանիա եւ Ճապոն համոզուած են որ իրենց երկրներուն կը թելադրեմ անելիքնեարու, տեւական յարաբերութիւն մշակել: Գերմանիա կը պնդէ թէ մշակութային յարաբերութիւններու մասին է խօսքը: Մորհրդային մամուլը, ընդհակառակն, կը պնդէ թէ դինուորական հանգամանք ունին գերմանա-ճապոնական յարաբերութիւնները:

Ֆրանսական թերթ մը կը կարծէ դիտնալ թէ գերմանա-ճապոնական դաշինքը կնքուած է 6 յունուար 1936ին: Եւ դաշինքը ներկայացնողը եղած է Ճափոն: 1932ին Ճափոնի կառավարութիւնը ծովակալ մը ղրկած էր Պերլին, զինուորական փոխադարձ օգնութեան վրայ հիմնուած դաշինք մը կնքելու համար գերմանի կառավարութեան հետ: Գերմանացիները մերժեցին այն առեն, առարկելով է ժամանակը հասած չէ տակաւին, թէ զօրաւոր չեն այնքան, որ կարենան արհամարհել դաշնակից երկիրներու հաւանական ատազանգը՝ երբ յայտնի դառնան դաշինքին տրամադրութիւնները:

Թոքիօ չյուսահատեցաւ, չարունակեց իր դիւանագիտական խաղերը Պերլինի, ինչպէս Վարշաւայի մէջ, ուր Հիթլէր կատաղի պայքար մը կը մղէր Ռուսիոյ դէմ: 6 յունուարին, վերջապէս, Թոքիօ յաջողեցաւ համոզել Պերլինը՝ զանազան քաղաքական հեռանկարներ պարզելով գերման կառավարութեան առջեւ, մանաւանդ որ հիմա Իտալիան ալ կը գտնուէր իր կողքին: Աւելի քան հարիւր միլիոն բնակչութեամբ երկու երկիրներ Ս. - բեւմուռքի մէջ սպառազէն եւ սպառնացայտ, եւ հարիւր միլիոն բնակչութեամբ երկիր մը արեւելքի մէջ նոյնքան սպառազէն եւ սպառնացայտ,— ահա ձեռք կ'երկարեն իրարու:

Տակաւին երկար առեն պիտի հերքուի այս դաշինքին կնքումը, թէ պիտի հրատարակուի ի վերջոյ, եւ ճակատագրական ի՞նչ հետեւանք պիտի ունենայ, ի՞նչ փոփոխութիւններ պիտի բերէ պատմութեան,— ահա օրուան մտահոգութիւնները :

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼԻ

Պերլինէն կը հաղորդեն թէ Մոսկուայի կառավարութիւնը ձերբակալեց խումբ մը օտարականներ եւս,— 5 Լեհ, 3 Աւստրիացի, բազմաթիւ Ֆինլանտացի, 1 Լիթուանացի, 1 Լիւքսէմպուրկցի: Օտարական շրջանակներու մէջ, ոստիկանները ձեռնարկած են խուզարկութեանց :

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

«Հայմաթլոս» զաղթական, զրպանը «Նանաէնեան» կոչուած թուղթի կտորով մը:

Ինչպէս որ Պալքանեան պատերազմին իր նախարարութիւնը անփառունակ վախճան մը ունեցած էր, այնպէս ալ Հայկական Դատի հետապնդման համար իր բոլոր ջանքերը ապարդիւն անցան: «Լքեալ գոյքեր»ու խնդիրն անդամ ինպատոս Հայերուն կարգադրելու յանձնառու չեղան Թուրքերը: Ու գրաւուեցան Նորատունկեանի կալուածներն ալ: Մեծ յաւ պատճառած էր իրեն մասնաւորապար իր ճոխ Մատենադարանին գրաւումը, Մատենադարան՝ զոր կ'ուզէր նուիրել Հայաստանի :

Ինչպէս ամէն մահկանացու, Նորատունկեան եւս ունէր ան - չուչտ իր թերութիւնները: Օսմանեան Սահմանադրութեան շրջանին չատ խօսուեցաւ Լահէյի Մորհրդաժողովին քաշուած հեռագրի մը մասին՝ Օսմանեան պատերիարքին օրով, երբ քաղաքական ժողովի ատենապետն էր ինք:

Դեռ չատ կանուխ է՝ վճիռ արձակելու համար ժամանակակից դէպքերու եւ դէմքերու մասին: Պատմութիւնը ապագային միայն պիտի տայ իր արդար դատաստանը:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ԻՆԶՊԷՍ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵՑԱՒ ՓՐԱՆՍԵԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Ինչպէս գրեցինք, Ֆրանսեւլիբանանեան դաշնագիրը ստորագրուեցաւ Պէյրութի մէջ, Նոյեմբեր 13ին: «Ազդակ» հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ այդ առթիւ.—

Ֆրանքեւլիբանանեան պատուիրակութեանց վերջին ժողովին մէջ որոշուեցաւ ստորագրութեան հանդիսաւոր արարողութիւնը կատարել փոքր Սէրայի մէջ: Արդարեւ փառաշուք հանդիսութեամբ մը կատարուեցաւ ստորագրութիւնը: Պուրճի հրապարակին վրայ համախմբուած հազարաւոր բազմութեան ծափահարութեանց մէջ հետզհետէ փոքր Սէրայ հասան սուրիական եւ Լիբանանեան պատուիրակութեանց անդամները, Արեւ. բանակի ընդհ. հրամանատարը եւ ամէնէն վերջ Կոմս տը Մարթէլ՝ պաշտօնական տարազով, որոնք ընդունուեցան զինուորական պատիւներով, Լիբանանի լեռնային շրջաններէն սկսան ինքնաշարժներով պատուիրակութիւններ գալ՝ ողջունելու համար անկախութեան աֆթը: Ոստիկանական ջոկատներ եւ ժանտարմաներ շրջայի մէջ առած էին Փոքր Սէրայի հրապարակն ու փողոցները՝ առաջքն առնելու համար անկարգութեանց:

Մինչ այդ թնդանօթի հարուածները կ'աւետէին Լիբանանի անկախութիւնը եւ Ֆրանսեւլիբանանեան դինակցութեան ստորագրումը: Զինուորական օդանաւ մը կը սաւառնէր մայրաքաղաքին վերեւ, եւ զանազան շրջաններէ կ'արձակուէին պայթուցիկներ :

Դաշնագրի ստորագրութենէն վերջ կատարուեցան պաշտօնական եւ ձեւակերպական այցելութիւններ եւ շնորհաւորութիւններ Հանր. Նախագահի եւ մարզպանին :

Նոյեմբեր 17ին բացառիկ նիստի հրաւիրուեցաւ երեսփոխանական ժողովը՝ վաւերացնելու համար դաշնագիրը :

« Էլ Նահար » տեղեկացած է որ դաշնագրի դինուորական յօդուածներուն համաձայն, Ֆրանսա իր ուզածին չափ դինուոր եւ օդանաւ պիտի կրնայ պահել Լիբանանի ո՛ր մասին մէջ որ ուզէ: Իսկ լիբանանեան դինուորներու ընդհ. թիւը պիտի բլլայ 10,000: Ներկայիս գէնքի տակ գտնուող լիբանանեան դինուորները, որ ազգէ ալ բլլան, պիտի մնան Լիբանանեան բանակին մէջ:

Դաշնագրին գլխաւոր գիծերը

—•—

Պէյրութի հայ երեսփոխանը, Վահրամ Լէյլէկեան, հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ «Ազդակ»ի խմբագրին՝ դաշնագրին գլխաւոր տրամադրութեանց մասին.—

Ֆրանքեւլիբանանեան դաշնագիրը բան էութեան մեծ տարբերութիւն մը չունի Ֆրանքեւսուրիական դաշնագրէն եւ կատարեալ զոհացում կուտայ Լիբանանի բնակչութեան բոլոր տարրերուն: Այդ պատճառաւ ալ Լիբանանեան պատուիրակութեան բոլոր անդամները՝ իսլամ եւ քրիստոնեայ կատարեալ համաձայնութեամբ ստորագրեցին բնագիրը :

Փոքրամասնութեանց խնդիրն չուրջ տարբեր, բայց աւելի նպաստաւոր տրամադրութիւններ կը պարունակէ Լիբանանեան դաշնագիրը :

Ըստ դաշնագրի յարակից նամակներուն՝ Լիբանանեան կառավարութիւնը յանձնառու կ'ըլլայ տալ իր քաղաքացիներուն միջեւ քաղաքացիական ու քաղաքական իրաւունքներու վայելումը:

Լիբանանեան կառավարութիւնը կ'երաշխաւորէ նաեւ երկրի զանազան տարրերուն արդար մասնակցութիւնը պետական բոլոր պաշտօններուն եւ կը ստանձնէ հարկային դրութեան միաւորման ձեռնարկելու պարտականութիւնը:

Հանրային օգտակարութիւն ներկայացնող ծախքերը արդար համեմատութեամբ մը պիտի բաժնուին երկրին զանազան շրջաններուն մէջ:

Լիբանանեան դաշնագրին մէջ Տրիպոլսոյ եւ Սայտայի (Սիդոն) երկու շրջաններու վերաբերեալ մասնաւոր որեւէ յօդուած չկայ: Սակայն ընդհանուր ձեւով տրամադրութիւններ կան, որոնք կրնան զոհացնել այդ շրջանի խլամները: Օրինակի համար որոշուեցաւ իւրաքանչիւր մուհաֆըզութեան քով տեղադնել «մէճլիսի խարէ»ներ, որոնց իրաւասութեանց սահմանները պիտի ճշդուին երեսփ. ժողովին կողմէ: Քաղաքապետական խորհուրդները աւելի լայն իրաւասութիւններով պիտի օժտուին:

Լիբանանի դինուորական ուժը պիտի բաղկանայ «Պրիկատ Միքսթ»է մը առնուազն, որ մօտաւորապէս 4000 հոգի կը հաշուուի: Լիբանանի մէջ մընալիք ֆրանսական ուժերու թիւին շուրջ որ եւ է սահմանափակում չկայ: Միայն թէ, Ֆրանսա ներկայիս Լիբանանի մէջ գըտնուած իր ուժերը չպիտի կրնայ բաշել մինչեւ նոր համաձայնութիւն մը: Սակայն ուզածին չափ եւ ուզած վայրերուն մէջ կրնայ զինուորական կեդրոններ հաստատել: Ի հարկէ նոյն պայմանները ի զօրու են օդանաւերու եւ ծովային ուժերու համար:

Ֆրանսեւլիբանանեան դաշնագիրը 25 տարուան համար ի զօրու է: Որոշ տրամադրութիւններ կային Լիբանանեան պատուիրակութեան մէջ, աւելի երկար ժամանակի մը համար ի զօրու դարձնելու դաշնագիրը, կամ Ֆրանսայի եւ Լիբանանի միջեւ տեւական բարեկամութեան համաձայնութիւն ստորագրելու, սակայն Փարիզ յարմար տեսաւ ներկայ ձեւը:

Ֆրանքեւլիբանանեան դաշնագիրը Սուրիոյ եւ Լիբանանի յարաբերութիւններուն մասին կը տրամադրէ միեւնոյն ոգին ու յօդուածները, ինչ որ արձանագրուած է սուրիական դաշնագրին մէջ: Այսինքն որ եւ է տարաձայնութեան պարագային՝ երկու երկիրներէն մէկը միւսին հանդէպ թշնամական վերաբերմունք չպիտի կրնայ ցոյց տալ:

Ֆրանսացի խորհրդականներու հարցին չուրջ եւս գոյացած համաձայնութիւնը յար եւ նման է սուրիականին: Բոլոր իրաւասութիւնները պիտի փոխանցուին Լիբանանի կառավարութեան: Սակայն պէտք տեսնուած պարագային պիտի հրաւիրուին Ֆրանսացի մասնագէտներ :

Ասանց բացառութեան՝ Ֆրանսացիներ պիտի ըլլան Լիբանանի բոլոր մասնագէտները:

Լիբանանեան դաշնագրին առաւելութիւններէն մէկն ալ այն է որ Ֆրանսա կ'ընդունի ուսման հնարաւորութիւններ տալ Լիբանանցի դինուորական - ներուն, Ֆրանսական վարժարաններու մէջ: Սուրիոյ համար տարբեր էր պայմանը :

Ամէն պարագայի տակ Ֆրանքեւլիբանանեան դաշնագիրը կ'ապահովէ Լիբանանի անկախութիւնը՝ իր ներկայ սահմաններով եւ Ֆրանսայի բարեկամութիւնը՝ որ անհրաժեշտ է այս երկրի բարգաւաճման ու զօրացման համար »:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ՎԱՀԱԳՆԱՎԱԾ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

(ՀԱՅԿԱՀԱՆ ՄԻ ՑՈՒՑԱԿԱՎԱՐԱՆ)

Իսկ նրան տակ տալ, Հայր մեր ասել, Աստված ողորմի տալ, Հոգին Աստծուն հանձնել, Ջիլով - Ղալ - Ֆիլով ասատուծո տեսակ մարդկանցից մեկն էր։ Մեր գյուղում նրան ծաղրում էին, ծաղրում էին նաև նրա հարազատները։ Մեր գյուղում ոչ ոք չէր հավատում, որ նա կարող է մի օր հարստանալ։ Ես ինքս էլ, որ այդ ժամանակ 10 տարեկան էի, ծաղրում էի նրան։ Ես էլ չէի հավատում, որ նա կարող է հարստանալ։ Բայց նա հարստացավ։ Ինչպե՞ս հարստացավ, ոչ ոք չգիտեր։ Նա ինքն էլ չէր ուզում ասել։ Ամեն անգամ, երբ նրան հարցնում էին, թե ինչպե՞ս հարստացավ, նա միշտ պատասխանում էր, որ Աստված իրեն տվել է։ Ինչպե՞ս Աստված տվել է, ոչ ոք չգիտեր։ Նա ինքն էլ չէր ուզում ասել։ Ամեն անգամ, երբ նրան հարցնում էին, թե ինչպե՞ս հարստացավ, նա միշտ պատասխանում էր, որ Աստված իրեն տվել է։ Ինչպե՞ս Աստված տվել է, ոչ ոք չգիտեր։ Նա ինքն էլ չէր ուզում ասել։

Ես ինքս էլ ուզում էի իմանալ, թե ինչպե՞ս Աստված տվել է նրան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԵՑՎԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՓԱՓ

Ըստ ոմն լուրերու, Հայկական Լեցվի պահպանութիւնը փափ կազմակերպելու համար Ռուսիոյ մէջ ստեղծուած է հատուկ մարմին մը, որ կը կոչուի Լեցուաց Ազգային Միութիւն։ Այդ միութեան նպատակն է՝ ոչ միայն պահպանել Լեցուաց ազգային ոգին, այլ նաեւ ուսումնասիրել Լեցուաց պատմութիւնը, գրականութիւնը, լեզուն եւ այլն։ Միութիւնը ունի իր կանոնադրութիւնը, որ հաստատուած է Լեցուաց Ազգային Ժողովի կողմէ։ Միութեան կեդրոնական վարչութիւնը կը գտնուի Մոսկուայ մէջ։ Ան ունի իր մասնաճիւղերը Լեցուաց բնակած գրեթէ բոլոր քաղաքներուն մէջ։ Միութիւնը կը հրատարակէ նաեւ իր պարբերաթերթը։

Միութեան նպատակներէն մէկն ալ է՝ Լեցուաց մէջ ստեղծել ազգային դպրոցներ, ուր պիտի դասաւանդուի Լեցուաց լեզուն։ Ներկայիս Ռուսիոյ մէջ կան 1500 Լեցուաց դպրոցներ, որոնց մէջ կը սորվին 300 հազար աշակերտներ։ Միութիւնը կը ջանայ ստեղծել նաեւ Լեցուաց թատրոններ, որոնք պիտի ներկայացնեն Լեցուաց ազգային կեանքը։

Միութեան կեդրոնական վարչութեան նախագահ է ընտրուած Ռուսիոյ Լեցուաց Ազգային Ժողովի անդամ Ա. Ռուդզիտիս։

ՆԱՀԱՆՋ

Իւղ չունի ջուր տալս։

— Ինչո՞ւ համար ... ամուսինը իր կնոջմէն կը հարցնէ ... — Որովհետեւ ... ուրիշ ոչ մէկ պատճառ կայ ... — Ինչո՞ւ համար

Անգլիա եւ Ֆրանսա միշտ չհզոք

Գերմանական եւ իտալական կառավարութեանց որոշումը, թէ կը ճանչնան Զօր. Ֆրանքոյի կառավարութիւնը իբրեւ միակ պատասխանատու հաստատութիւնը Սպանիոյ մէջ, լուրջ կացութեան մը կը մատնէր Լոնտոնի չէզոքութեան միջազգային յանձնաժողովը եւ կը մտահոգէր անգլիական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները: Անհրաժեշտ էր տարագ մը գտնել՝ փրկելու համար երկու երկիրներու դիւանագիտական յարաբերութիւնները: Պարսելոնայի նաւահանգիստին դէմ յարձակումի մը սպառնալիքը եւս աւելի կը ծանրացնէր կացութիւնը:

Ֆրանսա եւ Անգլիա չարունակեցին իրենց խորհրդակցութիւնները եւ ահա գտան տարագը.— Անգլիա կը յայտարարէ թէ չի ճանչնար պատերազմորգի հանգամանքը ոչ ազգայնականներու (Զօր. Ֆրանքօ) կառավարութեան, ոչ ալ հանրապետականներու (Լարկօ Քապալէրօ) կառավարութեան: Իսըն, խորհրդարանին մէջ հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ կ'արդիւլ անգլիական նաւով ուժմանիւթ ու զէնք փոխադրել սպանիական նաւահանգիստները, թէ համերաշխ գործակցութեամբ մը կապուած են Բարու՝ անգլիական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները, թէ պիտի չարունակեն չէզոքութեան քաղաքականութիւնը Սպանիոյ կռիւներուն մէջ՝ աշխատելով արգելք հանդիսանալ կռիւներու տարածման:

Իսըն աւելցուց թէ անգլիական զրահաւորները հրահանգ տրուած են պաշտպանել անգլիական առեւտրական նաւերը բաց ծովու մէջ եւ Սպանիոյ եղերքներէն 3 մղոն հեռաւորութեան վրայ:

Էնկիւրիի Ֆրանս. դեսպանը կը քաւակցի

Փարիզի «Ռատիօ - Քոլոնիալ»ի կայանը կը հաղորդէ.—

Էնկիւրիի մէջ պաշտօնապէս սկսած են բանակցութիւնները Փոնսոյի եւ Թէվֆիք Րիւշտիի միջեւ, Ալեքսանդրէթի, Անտիոքի խնդրին շուրջ: Փոնսօ Թուրք կառավարութեան յանձնեց Ֆրանսական պատասխանը Թուրքիոյ յուշագրին: Էնկիւրիէն ստացուած լուրերը կը չեշտեն որ Փոնսօ Թուրք կառավարութեան յայտնած է իր վախքը Սուրիոյ եւս մասնակցութեան մասին՝ սկսած բանակցութիւններուն մէկը, իրրեւ երրորդ կողմ:

Կը սպասուի որ բանակցութիւնները յետաձգուին, մինչեւ որ Սուրիա եւս նշանակէ իր բանակցողները:

Ալեքսանդրէթի ճակատագիրը դեռ որոշուած չէ

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ֆրանս. մարզպանութեան պատուիրակ Տիւրիօ հեռեւալ պաշտօնական յայտարարութիւնը հրատարակեց, ինչպէս կը հաղորդեն Սուրիոյ թերթերը.—

Պատուիրակութիւնը սեղեկացաւ Ալեքսանդրէթի սանճագին յառաջիկայ վարչաճեւին շուրջ Հիւս. Սուրիոյ մէջ տարածուած յուսահատ ըսի-լսաւներուն:

Միայն երեւակայութեանց մէջ գոյութիւն ունեցող այդ լուրերը վճռապէս հերքելու ստիպման ներքեւ կը գտնուինք եւ կը թելադրենք ժողովուրդին՝ նման բարոյայրող տարածայնութիւններէն զգուշանալ, միեւնոյն ժամանակ եւ վերջին անգամ ըլլալով՝ կ'ազդարարենք որ նման սուտ լուրեր յերիւրողներն ու հրատարակողները պիտի պատժուին:

Երբ Էնկիւրիի եւ Փարիզի կառավարութեանց միջեւ բնականոն պայմաններու տակ կը չարունակուին բանակցութիւնները, ժողովուրդին պարտականութիւնն է սպասել Էնկիւրիի դաշնագրի սահմաններուն մէջ կատարուած այդ խօսակցութեանց վախճանին:

Ընդհ. ապահովութիւնը խանգարելու բնոյթը ունեցող տարածայնութեանց հեղինակները թիւ 4 որոշմնագրին համաձայն պիտի ենթարկուին դատական հետապնդումի:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂԱՐՈՒ

ՄԱՏՐԻՏԻ ռազմաճակատին վրայ ոչ մէկ նորութիւն: Մշուշ եւ անձրեւ:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ կառավարութիւնը հրամայած է փակել Մատրիտի դեսպանատան դռները:

ՔԼԻՇԻի մէկ գործարանին մէջ բանթող եւ աշխատող գործաւորներու մէջ կռիւ մը ծագեցաւ: Ալեւերիացի բանուոր մը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ տարճանակի երկու գնդակով:

ԼԵՀ կին մը, Լիլի մէջ, սպաննեց իր ամուսինը, երբ այս վերջինը կը մերժէր գրամ տալ իրեն: Վայրագ կինը կացինով զարկաւ ամուսնոյն գլուխն, գետին փռեց, յետոյ ածելիով փորձեց կտրել վերցնել գլուխը, ածելին կոտրեցաւ, ուրիշ ածելի մը առաւ եւ վերջապէս վերցուց գլուխը եւ նետեց գետին մէջ: Ձերբակալուեցաւ:

Անժէ քաղաքին մէջ սարսափելի հրդեհ մը ծագեցաւ եւ մոխիրի վերածեց ամբողջ թաղամաս մը: Անպատսպար կը մնան 600 հոգի: Վնասը կը հասնի 50 միլիոնի:

ՖՐԱՆՍ. երեսփ. ժողովին մէջ, երէքշաբթի, էոիս ոգեկոչեց Սալանկրոյի յիշատակը:

Հ. Ց. Դ.

Գալատ

Լիոնի Վազրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 27 Նոյ. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, *181* Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Փարիզի եւ շրջանի կոմիտէներու կողմէ

29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Société Savanteի D. սրահին մէջ, 8 Rue Danton, *մէթրօ Օտէոն*:

կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ս. ՎՐՈՅԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ «Հար. Ամերիկան եւ Հար. Ամերիկայի Հայութիւնը»:

Դասախօսութենէն վերջ փարիզի եւ շրջանի կոմիտէներու խորհրդակցական ժողով:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ «Աւտօք» ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ «Կռիւք» եւ «Կեփին» խումբերու

ցառաջիկայ կիրակի, 29 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8ին

Սալ տ'Ալմօնիի մէջ (Salle d'Armonie Royale մօտ)

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Ս. ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ *ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՔՃԵԱՆ*

Գեղարուեստական բաժին՝ արտասանութիւն, երգ, մեներգ եւլն.:

Կը ներկայացուի զաւեշտ մը:

Տախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 2.50 ֆր., վիճակախաղի մասնակցելու իրաւունքով:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՐՍԷԼԻԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8իշտ 9ին, COLISÉEի շքեղ սրահին մէջ,

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ՝

ՆՈՒԱԳ.— Հ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ (Գոնսերվաթուարի Ա. Մրցանակին արժանացած), ընկերակցութեամբ *ՕՐ. Ա. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆԻ* (*Prix de l'École Normale de Musique*):

ՄԵՆԵՐԳՆԵՐ.— ՕՐ. Գ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ (Մարսէյլի Գոնսերվաթուարէն) եւ *ՏԻԿ. Ե. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ*, մասնակցութեամբ Mme ANDRÉ ARNOTի, (*Pianiste Accompagnatrice au Conservatoire*):

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊԱՐ.— ՏԻՐ ԵՒ ՏԻԿ. ՂԱԶԱՐԵԱՆՆԵՐու կողմէ,

Կը ներկայացուի՝ ՍԻՐԱՀԱՐԸ ՍԵՂԱՆԻՆ ՏԱԿ (գաւեշտ)

ՊԱՐ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ ՃՈՆ ՊԻՒՖ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑՕՒՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Sociétés Savantes, *8 Rue Danton* (*St. Michel & Odéon*)

6 ԴԵԿՏ. ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՁԻՇ 8.45ԻՆ

Այս եղանակին մէջ միմիայն մէկ անգամ ըլլալով

Զուարթ եւ ծիծաղաշարժ օփէրէթ

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

Մասնակցութեամբ թառիստ Ժօրժ Շահպարոնեանի եւ վարիպահայ ծանօթ դերասաններու եւ դերասանուհիներու:

Խճողումի տեղի չտալու համար կարգապահութեան լուրջ միջոցներ ձեռք կ'առնուին:

Գիները՝ 15, 10 եւ 5 ֆր.:

Տոմսերը նախօրօք գնել՝ Գրատուն Շրանտ-Յաժուէլէն, 51 *rue M. le Prince*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՕՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* Cadet

Դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ

պիտոյքներու վաճառում:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը ամէն օր բաց է ժամը 2էն 7, բացի կիրակի օրերէ:

(L'Ile de Beauté)

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)

R. C. S. 670-643 Հեռաձայն՝ **Mont.** 62-04

Մէթրօ՝ Պարպէս, կամ տիւ Նօռ, Լա Շափէլ

(Լաւիպուազիէռ հիւանդանոցի մայրանոցի բաժինին դիմաց)

Կախարդական շքեղանակի մը մէջ, որ ունի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուռած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինայով (փերկոլա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օղին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ: Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Միասով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուքրուճ Ալզասեան յատկութեամբ, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ): Ճաշարանը բաց է մինչեւ ի գիշերուան:

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն լաւագոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ:

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուղարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով:

Ունինք տրամադրելի ընտրութիւնը եւ թէժինկեռն գրամեքենաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ շատ մատչելի գիներով:

Գիներու ցանկը եւ նմոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԱՐՓԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անխոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
ՏՈՒՆ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ - ازومدن ممتزل خالص راقی
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրասսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻԲԻԷԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Օգտուեցէք տոներէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Օձիքներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: Կը ստանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաժը: Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

Թէյասենեան—դասախօսութիւն

ՊԱՆԵԼԻՕ-ՔՈՇԵԱՆի Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին,

150 Route d'Orléans, Véronի սրահին մէջ:

Կը դասախօսէ՝ բժիշկ ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Կը նուագէ ԹԱՒՒԻՄ ԴԱՐԵԳԻՆ

Կովկասեան եւ հայկական պարեր ասուհիներու կողմէ:

Տախքերու մասնակցութեան համար մուտք 3 ֆր.:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

—Մարիամ Շէրիճեան կը փնտռէ իր զաւակները Պետրոս (Բիէռ) եւ Գարեգին Շէրիճեան եղբայրները, Պատմուցքի, որոնք 1920ին մեկնած են Փարիզ: Պետրոսը Պելճիքա ըլլալ կը կարծուի: Անոնց հասցէն գիտցողին կը խնդրուի, իմացնել Ohannès Kurkdjianի, 31, rue Condorcet, Cachan, Seine:

— Կը փնտռուի Գոնեացի Ազաւնի եղբայրներէն որ 13 տարի առաջ եկած էր Ֆրանսա եւ կը բնակէր Մարսէյլ: Քանի մը տարի առաջ փոխադրուած է Փարիզ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Վասելիկ Եղմուրեանի, 64, rue Rablais, Lyon, (Rhône):

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Վաղը, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8իշտ 9ին, տեղի կ'ունենայ հաւաքոյթը Ecole des Langues Orientalesի մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ԱՒՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Աղեւմտահայ գրականութիւն:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՂԸ (138)

ՁԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

Երկիր անցնելու որոշում տուած ժամանակ, պարագայ մը զինք անվնաս չափով տառապեցուց: Զինք հոգեվէպ ճնշող ցաւը իր ծնողքի վիճակին էր: Տան միակ մանչ զաւակն էր ինքը, անոնց ծերութեան յոյսն ու մխիթարութիւնը: Արդեօք ի՞նչպէս պիտի տանէին այդ ծանր, հարուածը: Ճիշդ է, որ Եւդինէն կը մնար, բայց մայրը պիտի կրնա՞ր հաշտուիլ Վարդանը կորսնցնելու զաղափարին հետ: Վարդան քանի այս մասին կը մտածէր, այնքան իր տատապանքը կը բազմապատկուէր, թէեւ յուսահատ վճռականութեամբ կռուած կը մնար տուած որոշումին:

Փարաքար գտնուած ժամանակ, երբ Վահէն եկաւ, Վարդանը յայտնեց որ հետը կարեւոր խօսելիք մը ունի: Բայց ինչպէս վերը յիշեցինք, ժամանակ չունեցաւ: Կար եւ ուրիշ պատճառ մը: Ամէն անգամ, երբ կ'ուզէր այդ հարցի մասին խօսիլ, խնդրել Վահէնէն որ համաձայնի զինքը միասին երկիր տանիլ, համարձակութիւնը կը կորսնցնէր՝ ինքզինք շատ անչնչան, շատ անփորձ երիտասարդ մը համարելով:

Երբ բժշկի քննութենէն յետոյ, թէ կ'ուզէ կարեւոր հարցի մը մասին խօսիլ, ընկերները հաւաքուեցան չորքոլորը՝ լսելու անոր ըսելիքը.

— Ես պիտի խնդրէի,— չփոթած սկսաւ Վարդանը,— որ համաձայնէիք իմ երկիր անցնելուն: Անչուշտ կը ըզդամ, որ յանդուգն խնդիրք մըն է ինքը, անփորձ եմ, գործին անտեղեակ, բայց աշխատելու եւ զոհաբերութեան պատրաստ: Ձեր ղեկավարութեամբ կը յուսամ թէ օգտակար կը լինիմ գործին: Ես ... ես այլեւս հոս չեմ կրնար մնալ, ոչ ալ ուսանելու երթալ... — ու չկրնալով խօսքը վերջացնել՝ լռեց:

Ընկերները իրարու նայեցան անակնկալի եկածի նման: Միայն Վահէն էր որ կը ժպտէր ինքնաբաւական: Վաղուց է որ կը սպասէր լսելու այդ խօսքերը: Ալեքսանդրապոլի յոյզէն եւս քը վատահ էր, թէ Վարդանը ուղիղ ճամբան գտած է եւ ինքնաբերաբար պիտի նետուի յեղափոխական շարժումի մէջ:

Բժ. Տէր Յակոբեանը, իր արտաքին կայտուածքին նման շատ քնքուշ սրտով եւ զգացումներով մարդ մը, տխրութեամբ նայեցաւ Վարդանին: Անչուշտ Վարդանը գաղափար չունէր երկրի գործունէութեան մասին, չէր գիտեր, թէ ինչ դժոխք մը կ'սպասէին երկրի գործիչները, որոնց վախճանը կամ զնդակ մըն էր եւ կամ սիւնէ մը կախուած երեքքարչին երկարութեամբ չուան ուր:

— Ինձ կը թուի թէ,— սկսաւ խօսիլ բժիշկը,— վաղաժամ է այդ մասին մտածել, երկու երեք տարի վերջը, թերեւս ...

Վարդանի սիրտը կարծես փորձ լինէր: Եթէ միայն գիտնար այդ պահուն իր զգացածը, համակրելի բժիշկին անչուշտ այդպէս չէր խօսեր: Բովանդակ իր նայեցաւ Վահէնին, ան ինչո՞ւ չէր խօսեր, չէ՞ որ ներկաներու մէջ ամենահեղինակաւոր անձն էր, երկրի պայմաններուն ծանօթ պատասխանատու գործիչ մը: Եղածներու մէջ ինքը ամենաշատը Վահէնն կը ճանչնար, ու եթէ ան ալ կը լռէր, ուրեմն ոչ մէկ յոյս:

Գէորգ կարծես կը կարդար Վարդանի մտքին անցածը: Ան սեղմեց անոր ձեռքը ու ժպտելով նայեցաւ աղուն: Դեռ պէտք էր սպասել, Վահէն անշուշտ ըսելիք մը ունէր: Եւ իրաւ, Վահէն ատեն մը լռելէ վերջ սկսաւ խօսիլ, ցած ձայնով, ամէն մէկ բառը շեշտելով:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՅԱԽՈՒ Է

մեկնումի պատճառաւ (Դեկ. 12ին) նպարավաճառի խանութ մը բանուկ թաղամասի մէջ, երկու սենեակ եւ խոհանոց միասին, 5000 ֆր. կանխիկ: Տարեկան վարձք՝ 3600 ֆր.: Պայմաններուն համար դիմել տեղւոյն վրայ Նիւոզոսեանի, 119 Ave. du Bois de Boulogne, Clamart, Seine:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԼՈՎ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ JEUDI 26 NOVEMBRE 1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3279

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խրկելու խօսք

ԹՇՆԱՄԻՒՆ ԹՈՅՆԸ ԿԸ ՍԿՍԻ ԱԶԴԵԼ

—o—

Հեռագիրները հաղորդած էին թէ Պէյրութի մէջ Իսլամներու եւ քրիստոնեաներու միջեւ ընդհարումներ տեղի ունեցած են, երկուսաեք արիւն թափուած է եւ թէ այդ առթիւ կողոպտուած են նաեւ Հայու խանութներ:

Երէկուան թղթաբերով հասած Լիբանանեան թերթերը երկարօրէն կը պատմեն դէպքը, որուն մանրամասնութիւնները սիտի կարդաք քիչ անգին:

Ինչպէս կը յիշուի, նոյեմբեր 13ին Պէյրութի մէջ հանդիսաւորապէս առորագրուեցաւ Ֆրանքօ-Լիբանանեան դաշնագիրը, որով հոգատար պետութիւնը անկախութիւն կուտայ այս երկրին՝ որոշ պայմաններով որոնք ծանօթ են: Նոյն ձեւով դաշնագիր մըն ալ Սեպտեմբեր 9ին կնքուած էր Փարիզի մէջ՝ Սուրիոյ ներկայացուցիչներուն հետ:

Պէյրութի մէջ կնքուած դաշնագիրը անսահման խանդավառութիւն պատճառած է տեղւոյն արաբ քրիստոնեաներուն (մեծ մասամբ Մարոնի), որոնք կողմնակից են Սուրիայէն անջատ ունկած Լիբանանեան Հանրապետութեան մը: Իսկ իսլամները հակառակ են այս բաժնումին եւ կը պահանջեն որ Լիբանան եւ Սուրիա միանան եւ արաբական մէկ պետութիւն կազմեն:

Քրիստոնեաները ունին երիտասարդական կազմակերպութիւն մը՝ որուն անունն է «Ձերմակ Շապիկաւորներ»: Իսլամներն ալ ունին համապատասխան կազմակերպութիւն մը, որ կը կոչուի «Երկաթ Շապիկաւորներ»:

Պէյրութի մէջ արար քրիստոնեայ ցուցարարներ, առաջնորդութեամբ «Ձերմակ Շապիկաւորներ»ու, նոյեմբեր 15ի կիրակի օրը թափօրներ կազմած՝ տողանցք կը կատարեն քաղաքին դիւանատուն կեդրոններուն մէջ՝ ուշնելու համար դաշնագրին կնքումը, խրախճանութիւններ կը սարքեն, օդին մէջ ատրճանակ կը պարպեն եւ Լիբանանեան ազգային դրօշակով կը զարդարեն ամէն կողմ:

Իսլամները, որոնք դժգոհ էին արդէն դաշնագրի կնքումէն, տեսնելով քրիստոնեաներու չափէ դուրս ուրախութիւնը, նոյն օրը կէսօրէ վերջ կը հաւաքուին Պասթայի մեծ մզկիթին մէջ եւ չուրջը, ուր երկու ազգայնական պարագլուխներ քննադատելէ վերջ Լիբանանեան դաշնագիրը, կոչ կ'ուղղեն ժողովուրդին ատոր դէմ ելլելու իր կամքը:

Իրապէս ալ այդ կամքը կ'արտայայտուի անմիջապէս եւ սանձարձակ կերպով խուժանը զինուած փայտերով, դաշոյններով ու ատրճանակներով՝ սուրբական դրօշի առաջնորդութեամբ կ'ուղղուի դէպի քրիստոնեաներու թաղը՝ ճամբուն վրայ խորտակելով ապակի, նշանատախտակ ու ինքնաշարժ եւ վար առնելով Լիբանանեան դրօշակները:

Առաջին անգամ չէ որ Պէյրութի մէջ քրիստոնեայ եւ իսլամ կը լարուին իրարու դէմ եւ ցոյցեր կը կատարեն: Այսպէս, քանի մը տարի առաջ, երբ Մարոնիներու պատրիարքը Պէյրութ կը հասնէր, քրիստոնեաները արքայական ընդունելութիւն մը ըրին՝ փողոցները զորգեր փռելով, ճամբուն վրայ ծաղիկներ ցանելով եւ ամբողջ աշակերտութիւնը ոտքի հանելով: Քանի մը օր վերջ, Մէվլուտի ծնին առթիւ, իսլամները նոյնքան ադմկալի հանդէսներ կազմակերպեցին իրենց հակացոյց, մուսուլմանութիւն պատճառելով հոգատար իշխանութեան: Այն ատեն արիւն չթափեցաւ: Սակայն կրօնական մոլեռանդութիւնը չմեղմացաւ երբեք, ընդհակառակն հետզհետէ սրուեցաւ, յանգելով նոյեմբեր 15ի եւ անոր յաջորդող օրերու ցաւալի դէպքերուն: Նոյն վիճակը՝ նաեւ Տրիպոլոյ մէջ, ուր կարգը չէ վերահաստատուած դեռ մէկուկէս ամիսէ ի վեր:

Հայերը, իրրեւ հիւր, բացարձակ չէզոքութիւն պահած են տեղացիներու այս ցաւալի վէճին մէջ, որ եւ է մասնակցութիւն չբերելով կատարուած ցոյցերուն եւ հակացոյցերուն:

Սակայն թշնամին արթուն կը հսկէ: Ինկիւրին, որ 15 տարիէ ի վեր թոյն կը սրսկէր տեղացիներու հոգիին մէջ՝ Հայը ներկայացնելով իրրեւ թշնամի սուրբական հայրենիքին, յարմար առիթը գտած էր՝ իր սրսկած թոյնին պտուղները քաղելու համար:

Եւ ահա, այդ ելեկտրականացած մթնոլորտին մէջ, թուրք գործակալները խուժանին արիւնարբու ախորժակները կը սբեն մէկ կողմէ լուր տարածելով Իսլամներուն մէջ թէ Հայերն են ցոյց կազմակերպողները եւ իսլամական խանութները կողոպտողները: Միւս կողմէ կ'աշխատին զրգռել եւ կրակին մէջ նետել Հայերը՝ բազմաթիւ սուրհանդակներ ղրկելով Պէյրութի չբջակայ հայկական թաղերը, լուր տարածելով որ քաղաքին Իսլամները սկսան ջարդել Հայերը. նոյնիսկ ինքնաշարժներ կը տրամադրեն՝ որպէսզի Հայերը օգնութեան հասնին իրենց «ջարդուող» հայրենակիցներուն:

Նոյն գործակալները կը յաջողին թունաւորել Ֆրանսական մարզպանին եւ Իսլամներու Մուֆթիին միտքերն ալ՝ ընդդէմ Հայերուն, իսկ տեղական բոլոր թերթերուն մէջ գրել կուտան թէ՝ Հայերը մինչեւ ակռաները զինուած ու կատղած՝ յորձանքի պէս հասան քաղաքին կեդրոնը, ջարդ ու փչուր ընելով հանդիպած իսլամ խանութն ու վաճառատունը եւ ապարի տալով զանոնք:

Նոյեմբեր 16ին երկուշաբթի առաւօտ այս լուրերը կարդացող Իսլամները, հազիւ քունէն արթնցած, կը խուժեն Հայու խանութներուն վրայ եւ կը կողոպտեն զանոնք առանց խանգարուելու, քանի որ ոչ մէկ ուժ կար՝ կարգապահութեան հսկելու եւ խուժանը արգիլելու համար: Կը քարկոծեն նաեւ Հայոց եկեղեցին, վիրաւորելով երկու հոգի:

Ճիշդ ու ճիշդ Թուրքիոյ մէջ կատարուած ջարդերու մանրանկարը: Բարեբախտաբար Հայերը գիտակցելով վայրկեանի լրջութեան, պահած են իրենց պատրաստութիւնը եւ չատ խոհեմ դիրք բռնած: Տեղական իշխանութիւններն ալ ջանք չեն խնայած, առաջքն առնելու համար անդարմանելի ադէտի մը:

Ուրեմն թշնամին միշտ արթուն կը հսկէ: Դեռ երէկ Հալէպի մէջ յարեւնման սադրանքներու դիմեց՝ Արաբն ու Հայը իրար կոտորել տալու նպատակով: Երկուստեք քանի մը զոհեր տրուեցան եւ շնորհիւ արար եւ հայ վարիչներու աչալրջութեան, Թուրքին սրսկած թոյնը էնկիւրիի ակնկալած ազդեցութիւնը չգործեց: Հիմա Պէյրութի մէջ նոյն պատմութիւնը կը կրկնուի աւելի ծանրակիր ձեւով:

Հայերը սրտանց ուրախ են որ իրենց արաբ եղբայրները անկախութեան կը տիրանան այսօր, ամէնէն աւելի Հայերն են որ անկեղծօրէն կ'ողջունեն ազատութեան արշալոյսին ծագումը արար ժողովուրդին համար, որովհետեւ նախ Հայերն են որ դիտեն գնահատել բացուած նոր դարաշրջանին բարիքները հիւրընկալ ազգին համար, անոր պէս դարեր ամբողջ ճակատած ըլլալով Թուրք բռնակալութեան դառնութիւնները:

Թշնամիին սրսկած թոյնը ո՛չ մէկ կերպով պէտք է ազդէ մեր արար եղբայրներուն վրայ, որոնց վարիչները արդէն ամէն միջոց ձեռք առած են՝ միտքերը հանդարտեցնելու համար:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ ՑՈՅՑԵՐՈՒՆ ԱՍԱՍԻՆ

—o—

Թալան ու կոխ, գրգռութիւն Հայերու դէմ

—o—

Եւրոպական հեռագիրներէ իմացուինք թէ ծանր խռովութիւններ պատահեցան Պէյրութի մէջ, Նոյեմբեր 15ին, կիրակի: Խռովութիւնները կրկնուեցան նաեւ յաջորդ երեքշաբթի:

«Ազդակ»ի նոր թիւերէն կը տեղեկանանք թէ խռովութիւնները շատ ծանր հանգամանք ստացած էին եւ մասնաւորաբար վրատանգած, պատ մը, Հայոց ապահովութիւնը:

Այսօր կուտանք մաս մը տեղեկութիւն: վաղուան թիւով՝ ամբողջական պատկերը:

Ֆրանքօ-Լիբանանեան դաշնագրի առորագրումին առիթով տեղացուած խանդավառութիւնները ու ցոյցերը յանկարծ վերածուեցան արիւնի ու սուգի: Լիբանանի մահմետականները դժգոհ էին կնքուած դաշնագրէն եւ չէին մասնակցիր այդ առթիւ տեղի ունեցած ցոյցերուն ու խրախճանութեանց: Զգալի էր զրգռութիւնը իսլամներու եւ քրիստոնեաներու միջեւ քանի մը օրէ ի վեր: Քրիստոնեաներու կողմէ կազմակերպուած ցոյցերը կրկնապատկեցին զրգռութիւնը եւ իսլամական թաղերու մէջ յառաջացուցին ծանր մթնոլորտ մը: Արդարեւ կիրակի օրուան ցոյցերը շատ զրգռիչ բնոյթ մը ստացած էին: Ցուցարարներու թափօրները, առաջնորդութեամբ «Ձերմակ Շապիկաւոր»ներու քրիստոնէական կազմակերպութեան, մինչեւ կէս օր ատրճանակի հարուածներ պարպելով օդին մէջ, տողանցք կատարեցին քաղաքի կեդրոնական մասերուն մէջ, պատճառ դառնալով որ զրգռութիւնները սաստկանան:

ԻՆՉՊԻՍ ՍԿՍԱՒ ԴԷՊՔԵՐԸ.— Կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 4ին, Պէյրութի բոլոր թաղերէն իսլամներ հաւաքուած էին Պասթա թաղը, հակացոյց մը կազմակերպելու համար: Պասթայի մեծ մզկիթին մէջ եւ չուրջը հաւաքուած հաղարաւոր իսլամները հրամանի կը սպասէին՝ քալելու համար դէպի Պուրճ: Կրակոտ ճառեր կը խօսուին այդ միջոցին Բիտա պէյ Սօլհ եւ Էնիս Նըսուլիի կողմէ: Այս վերջինը ցոյց կուտայ լիբանանեան դաշնագրին աննըպաստ տրամադրութիւնները եւ կը յայտարարէ որ այլեւս ժողովուրդը ազատ է յայտնելու իր կամքը:

Ճառախօսութիւններէն վերջ, անհամնում խուժանը կ'ուղղուի դէպի Պուրճ՝ զինուած փայտերով, դանակներով եւ ատրճանակներով ու ձեռքերնին բռնած սուրբական դրօշներ:

Ժամը 7ին խուժանը կը հասնի Պուրճ, ճամբան ջարդ ու փչուր ընելով ապակիները, նշանատախտակները եւ վար առնելով Լիբանանեան դրօշակները:

Ոստիկանութիւնը կ'ներեւի չանկարծակիի եկած էր եւ հարկ եղած պատրաստութիւնները չէր տեսած՝ արդելիչ միջոցներ ձեռք առնելու համար: Թափօրին հետեւող ոստիկանները կը հանդիսանային պարզ հանդիսատեսներ: Միջամտութեան փորձերը կը բախէին խուժանի քարկոծման ճնշարակներուն:

Մինչ այդ, սակայն, ոստիկանապետը, խիստ հրահանգներ ղրկած էր բոլոր պահակատուներուն, իրենց ուժերը փութացնելու համար կեդրոն:

Ցարձակող ամբոխը իր ճամբուն վրայ ամէն բան կ'աւերէր: Երթեւեկող հանրակառքերու ապակիները ջարդ ու փչուր եղան: Սինէմաներու եւ ինքնաշարժներու ապակիները կոտրուեցան եւ անիւները ծակծկուեցան: Նոյն իսկ կարգ մը ինքնաշարժներու չարժամեքենաները աւերուեցան: Կրան Թէաթրի առջեւ գտնուող մասնաւոր ինքնաշարժի մը կրակ տրուեցաւ: Շէնքերու վերի յարկերուն վրայ կախուած Լիբանանեան դրօշները անդամ վար կ'առնուէին եւ կը պատռուէին:

Այսպէս խուժանը յառաջանալով հասաւ Նահարի սրճարանին մօտերը եւ ոչ միայն կոտրեց ապակիները ու պնակները, այլ յարձակում գործեց հոն գտնուողներուն վրայ: Այդ միջոցին Պուրճի ոստիկանութիւնը ոյժ ղրկեց՝ արգիլելու համար ծայրայեղութիւնները: Սակայն ամբոխը սկսաւ հարուածել ու քարկոծել ոստիկանները: Այս վերջիններս ստիպուեցան դէնքի դիմել եւ կրակեցին ցուցարարներու վրայ: Կ'ըսուի թէ վեց հոգի վիրաւորուած է, մէկը ծանր:

Ամբոխը մինչեւ Պապ Իտրիս յառաջացաւ, ջարդ ու փչուր ընելով ապակիներն ու նշանատախտակները:

Ցուցարարներու խուժանը վերջը ուղղուեցաւ դէպի Դամասկոսի փողոցը, դարձեալ միեւնոյն սաստկութեամբ աւերելով ամէն բան: Րօքսիէն քիչ մը վեր սրճարանի մը բոլոր ապակիներն ու պնակները վայրկեանի մը մէջ փշրուեցան: «էլ Նէճմէ» դպրոցն տակն ու վրայ եղաւ: Մինչեւ Գարագօն Ապտ Հասնելէ վերջ խուժանը վերադարձաւ դէպի Պուրճ:

Այս միջոցին Ֆրընչբակէի կողմէն վար իջնող ինքնաշարժ մը, որ Ֆրանսացիի մը կը պատկանէր՝ ճամբայ կ'ուզէ, սակայն խուժանը կը մերժէ: Ֆրանսացին վերջին ծայր արագութեամբ կը քշէ ինքնաշարժը եւ 8հոգիկոխկոտելով կը յաջողի ճեղքել բազմութիւնը եւ կը փախչի: Վիրաւորները կը փոխադրուին հիւանդանոց:

Այսպէս մօտ մէկուկէս ժամ Պապ - Իտրիսէն մինչեւ Պուրճ, մինչեւ Գարագօն Ապտ եւ ձըմէյդի՝ բոլոր ապակիները ջարդ ու փչուր ըլլալէ, Լիբանանեան դրօշները վար առնուելէ, եւ բազմաթիւ ինքնաշարժներ վնասուելէ վերջ կը հասնին զինուորական ուժեր, հրասայլեր եւ ձիաւորներ: Կը տրուի ամբոխը, սակայն հրացանաձգութիւնները կը չարունակուին հոս ու հոն: Ֆրանսական կարեւոր ուժեր կը ղրկուին Պասթա եւ ձըմէյդի թաղերը: Փոքր Սէրայի մէջ զինուորական կարեւոր ուժ մը կը կեդրոնանայ եւ դնդացիրներ կը տեղաւորուին դրան առջեւ:

Ժամը 9ին, երբ արդէն իսլամ ցուցարարները ցրուած էին եւ զինուորական կարեւոր ուժեր դիրք բռնած ամէն տեղ, ձըմէյդիի կողմէն քրիստոնեաներ հակայարձակում մը փորձելով կ'իջնեն Պուրճ եւ կ'ուզեն ցոյցեր ընել: Զինուորական ուժեր կ'արգիլեն ու կը ցրուեն: Քրիստոնեայ ցուցարարներ նոյնիսկ կ'ուզեն յառաջանալ դէպի Պասթա, սակայն, կրան Թէաթրի մօտ կը հանդիպին ոստիկաններու եւ զինուորներու արգելքին:

Այս ցաւալի դէպքերու միջոցին, երբ քաղաքին բոլոր մասերուն մէջ ոստիկ յուզում եւ իրարանցում կը տիրէր, հայկական թաղերու եւ քաղաքի մերձհայրենակիցները պահեցին իրենց կատարեալ չէզոքութիւնն ու պաղարիւնութիւնը, մնալով իրենց բնակարաններուն մէջ: Ազգային պատասխանատու մարմիններ եւ անձնաւորութիւններ հարկ եղած աշխատանքները տարին՝ հանդարտեցնելու համար հայկական թաղամասերու մէր հայրենակիցները եւ զգացնելու վայրկեանին պահանջած լրջութիւնը:

Դժբախտաբար իսլամ - քրիստոնեայ յարաբերութիւնները կը մնան չափազանց ձգտուած: Երկուշաբթի առաւօտ փակ էին բոլոր խանութները եւ ամայութիւն կը տիրէր քաղաքի մէջ: Զինուորական ջոկատներ, սադաւարտակիր բոլորն ալ, քաղաքի բոլոր մասերուն մէջ: Զրահապատ ինքնաշարժներ փոքր Սէրայի առջեւ:

Առաւօտուն ժամը 7·30ին, Րօքսիի առջեւ խումբ մը քրիստոնեաներու եւ իսլամներու միջեւ տեղի ունեցաւ արիւնոտ բախում մը, որու միջոցին չորս իսլամներ դաշունահարուեցան: Անոնց վիճակը ծանր կը նկատուի: Արձակուեցան նաեւ դնդակներ:

Թաղերու մէջ եւս զրգռութիւնները կը չարունակուին: Երբեմն տեղի կ'ունենայ հրացանաձգութիւն: Սակայն, ներկիս զինուորական խիստ հսկողութեան ծանր դէպքեր չեն պատահիր: Կացութիւնը կը նկատուի մտահոգիչ:

Մինչեւ վերջին ժամ դժբախտաբար կարելի չեղաւ ստուգել վիրաւորներու թիւը: Սակայն, կ'ենթադրուի որ մօտ 40 հոգի վիրաւորուած են երէկուան դէպքերու միջոցին: Վիրաւորներէն քանի մը հոգի ծանր վիճակ ունի կ'ըսեն:

Ծանր վիրաւորներէն չորս հոգի մեռած են հիւանդանոցներուն մէջ: «Իթթիհատ իւլ Լիբանան»ի տեղեկութեանց համաձայն, առաւօտեան վիրաւորներէն երկուքը մեռած են «Օթել Տիէօ» հիւանդանոցին մէջ: Ըստ նոյն թերթին, թաղերու մէջ բախումներ տեղի ունեցած են իսլամներու եւ քրիստոնեաներու միջեւ:

Քաղաքի բոլոր թաղերուն մէջ փակ են խանութները:

Հակառակ Պէյրութի հայութեան ցոյց տուած օրինակներու չէզոքութեան, չատ ցաւալի էր զրգռիչ տարաձայնութիւններ չըլլան կ'ըսենն մեր հասցէին: Այսպէս, օրինակի համար Հայերու կը վերագրուի, այս ցաւալի դէպքէն վերջ, քրիստոնեաներու կողմէ փորձուած հակացոյցի դեկավարութիւնը, կարգ մը խանութներու կողոպուտը եւայլն:

Նոյնիսկ, մարզպան Կոմս տը Մարթէլ, չափազանց յուզուած ոստիկանութեան կողմէ տրուած տեղեկագրէն, որուն համաձայն ծանր պատասխանատուութիւններ վերագրուած են Հայերու, երկուշաբթի, Հայոց առաջնորդարան ղրկեց տեղեկատուութեան գրասենեակի պետ Պօնէն՝ ապդարարելու համար որ Հայերը հանդարտ ու չէզոք մնան:

Ազգային իշխանութիւնը չափազանց մտահոգուած մեր ժողովուրդի հասցէին ուղղուած բոլորովին անարդար վերագրումներէն, խնդրեց ձեռնարկեց հարկ եղած քննութեան եւ հաստատեց որ Հայերը բացարձակ կերպով չէզոք մնացած են եւ Նահրէն եւ էչրէֆիյէն այդ դիչեր ոչ մէկ հայ ցուցարար խումբ Պուրճ իջած է: Ընդհակառակն կատարուած քննութիւններէն հաստատուեցաւ որ կիրակի դիչեր մինչեւ լոյս, էչրէֆիյէի, Բըմէյդի եւ Անդր Նահրի հայութիւնը չատ յուզումնալից ժամեր ապրած է, որովհետեւ անծանօթ չարամիտներ լուր տարածած էին թէ՝ իսլամներու կողմէ այդ դիչեր յարձակում պիտի գործուի հայկական թաղերու վրայ: Այդ պայմաններու տակ կրնա՞յ տրամաբանական ըլլալ հայկական հակացոյցի մը առասպելը:

Ընդհակառակն քննութիւնները որոշ կերպով ցոյց տուին որ այդ դիչեր, Պուրճի դէպքի մէջոցին, բազմաթիւ սուրհանդակներ ղրկուած են հայկական թաղեր՝ յայտարարելով անոնց որ քաղաքի իսլամներ սկսան ջարդել Հայերը: Նոյնիսկ ինքնաշարժներ տրամադրուած են, որպէսզի Հայեր օգնութեան հասնին: Այդ բոլոր աչխատանքները մնացած են ապարդիւն եւ հայ դիմակայ չբջանակներ հասկցած սարքուած խաղին ծանրութիւնը: Հանի մը անպատասխանատու թափառաչրջիկներ միայն հետեւած են ձըմէյդի հաւաքուող քրիստոնեաներու բազմութեան:

Այդ քանի մը Հայերու մասնակցութիւնն իսկ բաւական եղած է սակայն արտակարգ խանդավառութիւն յառաջացնելու քրիստոնեայ զանգուածներու մէջ, որոնք սկսած են Պուրճէն մինչեւ Նահր արձագանգել.— «Իճա էրմէն»

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՎԱՂՈՒՑԻՑ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐՈՒՆ
(ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՕՏԱՐԵՐԷՆ)

ԱՐԱՄ ՏԱՐՕՆԵԱՆ

Մեր հին հարևան չկա այլ ևս... Մեր հին հարևան չկա այլ ևս, ան ալ ամենայն ցաւով, ան ալ ամենայն ափսոսանքով կը տեղեկանանք, որ Ֆրանսայի մէջ, Փարիզի մօտերը, 83 տարեկան հասակին մեռած է Ս. Ս. Ռաֆֆի։

Ռաֆֆի մեր հարևանն էր, որովհետև ան ալ մեզի պէս հայ էր, ան ալ մեզի պէս հայրենասէր էր, ան ալ մեզի պէս հայրենիքի կարօտով կը տանջուէր։ Ան ալ մեզի պէս կ՚ուզէր տեսնել հայրենի երկիրը, հայրենի ծովերը, հայրենի լեռները, հայրենի ձորերը, հայրենի գետերը։ Ան ալ մեզի պէս կ՚ուզէր հայրենի օդը շնչել, հայրենի ջուրը խմել, հայրենի հացը ուտել։

Ռաֆֆի մեզի պէս հայրենասէր էր, ան ալ մեզի պէս հայրենիքի կարօտով կը տանջուէր, ան ալ մեզի պէս հայրենիքի կարօտով կը մեռնէր։

Ռաֆֆի մեզի պէս հայրենասէր էր, ան ալ մեզի պէս հայրենիքի կարօտով կը մեռնէր, ան ալ մեզի պէս հայրենիքի կարօտով կը մեռնի։

Ռաֆֆի մեզի պէս հայրենասէր էր, ան ալ մեզի պէս հայրենիքի կարօտով կը մեռնի

ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

— ը —

«ՄԱՐԴԱՍԷՐ ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ԻՆՁ ՏՈՒԱՒ ՊԱՏՃԱՌ»

Հասկնալի ձեռք տարաւ ծածկել ամօթալի դէպքը։ Ես ալ ոչինչ ըսի։ Ինչո՞ւ ըսէի։ Ես ալ ուզէի մոռնալ այդ ամօթալի դէպքը։ Բայց ան ինքնին չէր մոռցուիր։ Ամէն անգամ որ ես կը տեսնէի Ռուբէնը, ան ինքնին կը յիշեցնէր ինծի այդ դէպքը։ Ես ալ կը կարմրէի, ան ալ։ Ես ալ կը ձեռք տարայ իմ դէմքիս, ան ալ։ Ես ալ կը ծիծաղէի, ան ալ։ Ես ալ կը լռէի, ան ալ։ Ես ալ կը փախչէի, ան ալ։

Ռուբէնը ինծի համար դարձած էր ամօթալի յիշատակ մը։ Ես ալ անոր համար դարձած էի ամօթալի յիշատակ մը։ Ես ալ կը ջանայի մոռնալ զինք, ան ալ։ Ես ալ կը ջանայի մոռնալ զինք, ան ալ։

(Հայերը եկան)։ Այս բացագանչութիւնը գուցէ պատճառ եղած է քրիստոնեաներու հակացոյցին կամ իսլամներու աւելի արագ հեռացման Պուրճէն։

Բոլորովին անհիմն է Հայերու վերագրուած այն զրպարտութիւնը նոյն-պէս, որուն համաձայն, իբր թէ, հայ ցուցաբարներ փորձած են յարձակում գործել Պասթայլի վրայ։

Հաստատուեցաւ նաեւ որ ճիշդ չեն Հայերու վերագրուած կողոպուտի պատմութիւնները։ Ցաւալի է անշուշտ, որ, դիչերուան դէպքերէն վերջ ըսուեղծուած կացութենէն օգտուելով կարգ մը անբաղձալի տարրեր կողոպուտներ կատարած են։ Աւելի ցաւալի է յայտարարել որ քանի մը Հայեր ալ հետեւած են կողոպտողներուն։ Դատապարտելի է Հայերու մասնակցութիւնը նմանատիպ արարքներու, սակայն աւելի դատապարտելի է հայութեան վերագրումի փորձերը այդ կողոպուտներուն։

Մոսկուա "կը մարի" հրապարակը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կը շարունակուին ձերբակալութիւնները եւ «պուտմ»ները՝ մաքրելու նպատակով հրապարակը։

Մոսկուայի չրջանի երկաթուղիներու ընդհ. տնօրէնը, Ուչաքեւ, պատժանքով եղաւ։

«Իզվեստիայ»ի խմբագիրը, Բուխարին, որ հաղիւ ազատեց իր օձիքը՝ Զինովիեւի դատավարութեան ընթացքին իր վրայ ծանրացած ամբաստանութիւններէն վերջ, այժմ դարձեալ չնորհազուրկ է եւ կասկածելի է։ Այս անգամ ալ ամբաստանուած է թէ մեղսակից է Եաքովլեւի, Քափեւի եւ Մարեց-քիի, որոնք բանտարկուած են անցեալ օգոստոսէն ի վեր։

Պերլինէն հասած հեռագիրներու համաձայն, Մոսկուայի կառավարութիւնը կը չարունակէ Գերմանացիներու ձերբակալութիւնը, այսպէս երեք գերման բանուորներ եւս ձերբակալուեցան, Նոյեմբեր 21ին, Խարքովի մէջ։

Իսկ մահապարտ Գերմանացիին ճակատագիրը կը չարունակէ զրաղեցնել գերման եւ խորհրդային կառավարութիւնները։ Ռուսական թերթերէ քաղուած տեղեկութիւններու համաձայն, Շքիթլինկ ոչ միայն խոստովանած է իր վրայ ծանրացող ամբաստանութիւնները, այլեւ կարգ մը յայտնութիւններով, ալա Զինովիեւ, ծանրացուցած է իր յանցանքը։

Ըստ խորհրդային պատժական օրինագրքին՝ պէտք է Շքիթլինկի մահապատիժը գործադրուի ամէնէն ուշը վճիռէն երեք օր վերջ։ Սակայն գերման կառավարութեան խիստ բողոքին վրայ, Մոսկուայի կառավարութիւնը վարանում մը ցոյց կուտայ։ «Մարէյն» կ'իմանայ թէ երկու տրամադրութիւն ստեղծուած է խորհրդային կառավարութեան ծոցին մէջ։— Օրջոնիկիձէ, Քամկանովիչ եւ Զուբար, որոնց կը միանայ Լիթվինով, կ'ուզեն որ գործադրուի մահապատիժը։ Այս խմբակը կը կարծէ թէ գերման կառավարութիւնը չի կրնար անցնիլ դիւանագիտական բողոքներու սահմանը, ոչ ալ որ եւ է խրատութիւն ի գործ կը դնէ Գերմանիոյ մէջ ապրող խորհրդային կառավարութեան հպատակներուն վրայ։ Թէ, վերջապէս, Գերմանիա տակաւին պատրաստ չէ կռուի բռնուելու արեւելեան սահմաններուն վրայ։

Ընդհակառակն Վորոշիլով եւ Մոլոթով կը կարծեն թէ պէտք է խուսափիլ բարդութիւն ստեղծելէ եւ Գերմանիան զրգելէ։ Ասոնց կը միանայ նաեւ Քրխթինսքի, արտաքին փոխ-նախարարը, որ ընդունելով հանդերձ թէ Գերմանիա տակաւին պատրաստ չէ կռիւի, սակայն կը դնէ՝ դիւանագիտական յարաբերութիւններու խզումով մը՝ Եւրոպայի ուշադրութիւնը Սպանիայէն չեզել դէպի արեւելք։ Քրխթինսքի անհրաժեշտ կը դնէ որ պատերազմի սպառնալիքը իր ամբողջ ծանրութեամբ հակած մնայ Եւրոպայի արեւմտեան կողմը։ Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ դինեալ բախումի մը հաւանականութիւնը, մանաւանդ օտար ճարտարագէտներու դնդակահարութեան իրերեւ հետեւանք, կրնայ բանալ Անգլիոյ հին վէրքը (Վիքըրսի ճարտարագէտներուն պարագան)։ Եւ յետոյ Լեհաստան եւս կրնայ կարգ մը պահանջներ դնել։

Այս երկու տեսակէտներէն անկախ՝ ի՞նչ կը մտածէ Սթալին, տակաւին յայտնի չէ։ Կը կարծուի թէ մահապատիժին գործադրութիւնը պիտի յետաձգէ խորհուրդներու համագումարէն վերջ, որ բացուելու երկիւ։

Հ. Ց. Դ.

Գաւառ

Լիոնի վաչխադեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 27 Նոյ. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Ջարդարեան գրադարանը։

Սէնթ Անթուանի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ժողովը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, ընկ. Տուրատ Մուրատեանի բնակարանին մէջ։ կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատետրով։

Պոմոնի (Մարսէյլ) Ջաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը 28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «Վարանդեան» սրահին մէջ, ներկայանալ անդամատետրով։

Փոն Տ'Օպնացի կոթիւն ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, գրադարանին մէջ։ Ներկայ կ'ըլլայ վալանսի կոմիտեի ներկայացուցիչը։ Ջեկոյց եւ նոր ընտրութիւն։ կը խնդրուի Սէն-փիէռի ընկերներէն ներկայ ըլլալ որոշուած ժամուն։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Փարիզի եւ շրջանի կոմիտէներու կողմէ

29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Société Savantesի D. սրահին մէջ, 8 Rue Danton, մէթրօ Օտէոն։

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԹԱՆԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «Հար. Ամերիկան եւ Հար. Ամերիկայի Հայութիւնը»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է. ԲՈԼՈՐԻ ՀԱՍԱՐ։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ «Ընտօք» ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ «Կոիշք» եւ «Կեվկէն» խումբերու

ցառաջիկայ կիրակի, 29 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8ին

Սալ տ'Արմոնվիլի մէջ (Աֆեէմա Ռոյալի մօտ)

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Ս. ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ *ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ*

Գեղարուեստական բաժինն՝ արտասանութիւն, երգ, մեներգ եւլն.։

կը ներկայացուի զաւեշտ մը։

Տախքերու մատնակցութեան համար կը գանձուի 2.50 ֆր., վիճակախաղի մասնակցելու իրաւունքով։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. կոմիտէին

28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. տան մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻ *ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ*

Նիւթ ունենալով օրուան քաղաքական կացութիւնը։

կը հրաւիրուին երկսեռ հայրենակիցները։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած իսի լէ Մ'ուլինոյի Ջաւարեան կոմիտէին կողմէ

Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Maison du Peuple մէջ,

(Ave. Verdun վրայ, կալիէնիի եւ մէտիի միջեւ)

Ծրդ յարկ թիւ 10 եւ 11 սրահը։

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ՍԷՆՖՈՆԻԿ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ
ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

*Տեղի կ'ունենայ 13 Դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ, **Salle Erard**ի մէջ*

կը մասնակցին

մէջազգային նուագահանդէսներու Soliste Ջութակահարներ՝

ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ԺԱՆ ԻԶՆԱՐ

50 ՀՈԳԻՆՈՑ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

ՀԱՑ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

Salle des Ingénieurs Civilsի սրահին մէջ.

19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité

Պիտի խօսին՝ Ֆրանսացի եւ ուրիշ արհեստակից մասնագէտներ։

Հ. Ս. Միութեան կողմէ խօսք պիտի առնեն՝

Պ. Պ. ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ ԾԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ։

կը ցուցադրուին հայ սափրիչ-սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները՝

Ֆրանսական եւ հայկական թղթակիցներու ներկայութեամբ։

ԱՆՈՒՇԱԽՈՍՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՇԽՈՒՄ։

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին թառիստ Պ. Աբգար

իւչակաւոր պարուհի HUGUETTE O. BIN

եւ դաշնակահարուհի ANGÈLE ALICE (7 տարեկան), *ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ։*

14 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

ՃՈՒԽ ՊԻՏԻՔ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.։

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր սափրիչներու մօտ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

*սափրիչի խանութի gérance*ի համար ամուսնացած այր եւ կին մը, որ գիտնան արհեստը, կամ կանանց սափրիչ մը սր գիտնայ լաւ Ֆրանսերէն։ Դիմել՝ Պ. HENRIի, 1 Passage du Poteau, Փարիզ (18), au coin de la rue du Poteau, մէթրօ Porte Montmartre՝

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

50 մէթր դեռու իսի կայարանէն եւ 32 թիւ օթոպիւսի կայարանէն, վարձու են (tout confort) յարկաբաժիններ, 1 փիէսնոց 2000 եւ 2 փիէսնոց 2900 ֆր. Ջարժ չօֆաժ միասին, 3 փիէս 3750 ֆր.։

Ագան գինով մէկ խանութ։

Դիմեցէք տեղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin à Issy-les-Moulineaux.

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով* (tout confort), *մէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէջը՝ 1300 ֆր. եւ 1650 ֆր., 3 փիէս, սալ տը պէն 3640 ֆր. (ջարժ եւ չօֆաժ մէջը ըլլալով)։ Դիմել 13* rue de la Vistule, *մէթրօ* Maison Blanche։

ԾԱԽՈՒ Է *մեկնումի պատճառաւ* (Դեկ. 12ին) *նպարավաճառի խանութ մը քանուկ թաղամասի մէջ, երկու սենեակ եւ խոհանոց միասին, 5000 ֆր. կանխիկ։ Տարեկան վարձք՝ 3600 ֆր.։ Պայլ 4 տարի։ Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ Ճակոբ Նիկողոսեանի. 119* Ave. du Bois de Boulogne, Clamart, Seine:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Dameme, PARIS (13)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, COLISÉEի չքեղ սրահին մէջ,

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՆՈՒԱԳ.— Հ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Գոնսէրվաթուարի Ա. մրցանակին արժանացած), ընկերակցութեամբ *ՕՐ. Ա. ՄԱՆՏԱՃԵԱՆԻ* (Prix de l'École Normale de Musique)։

ՄԵՆԵՐԳՆԵՐ.— ՕՐ. Պ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ (Մարսէյլի Գոնսէրվաթուարէն) եւ *Տիկ. Ե. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆԷ*, մասնակցութեամբ Mme ANDRÉ ARNOTի, (Pianiste Accompagnatrice au Conservatoire)։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊԱՐ.— Տէր եւ Տիկ. ՂԱԶԱՐԵԱՆներու կողմէ,

կը ներկայացուի՝ ՍԻՐԱՀԱՐԸ ՍԵՂԱՆԻՆ ՏԱԿ (գաւեշտ)

ՊԱՐ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ *ՃՈՒԽ ՊԻՏԻՔ*

Cabinet PARMAC

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ

R. C. Seins 404035 Tél. Botzaris 17-64

Մեր գլխաւոր աշխատասիրութիւնը

1. *ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆԴՋՆԵՐԸ* կը գանձենք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյապաղօրէն։

2. *ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.*— Երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամը կը վճարէ՞ք առանց նայելու ձեր առած ապրանքին վրայ։ Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս պիտի երթաք վճարել ձեր տուրքը, առանց ճշդելու թէ արդա՞ր է եղած ֆարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ միթէ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ չնորհած բայց ֆարկային ազդարարութեան մէջ չի նշանակուած առաւելութիւններէն։ Շատեր առելորդ տուրքեր կը վճարեն այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր շահերը պաշտպանելու համար։

3. *ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.*—

Ա) ԱՄՈՒՍՆԱՒՈՐԱԿԱՆ արագ, ապառիկ եւ միանուագ, մասնագէտ փաստաբանի ձեռքով։

Բ) ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Բարեկամաբար կը քննենք ու կը կարգադրենք առեւտրականներու, ընկերակիցներու եւ փաթրոնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը։

Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ճարտարագործ մը, ընկերութեան վարիչ մը, անօրէն մը եւայլն եթէ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհուրդներ ստանալ անկախ եւ ձեռնհաս մասնագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վարանի մեզի դիմելու։

Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ.— Կը քննենք պայմանագիրներ, դրամատան հաշիւներ, մասնաւոր հաշիւներ։ Կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապահովութեան սահմանին մէջ։

4. *ՀԱՄԱՐԱԿԱՎՈՐՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂ.*—

Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւափոխուած գործի մը հաշիւները։

Բ.) Կը քննենք եւ կը հաստնենք հաշիւները էնվանթէրի պահուն։

Գ.) Կը քննենք պիլանները եւ գործառնութեանց հաշիւները։

Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդները կուտանք գործի մը մէջ դրամագլուխ դրուելէ առաջ։

Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի հաշիւները։

Զ.) Կը քննենք ժառանգական հաշիւները։

Է.) Կ'օժանդակենք ձեզ մասնագիտօրէն պետական վարչութեանց մօտ։

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ 20 ՖՐ., ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ.ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐՈՒԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ

կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet)։ *Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ։ Նախապատուութիւն տուէք մեզի։ Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արտածողին դիմել։ Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ։ Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ։*

Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X)

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD 48 rue de la République

ORIENT LLOYD 7 rue Auber, Paris

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ընտիր թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

«ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՈՆԸ (139)

ՋԱՐԹՈՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

— o —

— Վստահ էի որ ինքնաբերաբար պիտի գաս ժողովուրդին ծառայելու։ Սիրելիս, փշոտ եւ վտանգաւոր ճամբայ մըն է ընտրածդ, ոչ փառք, ոչ պատիւ, այլ տաժանելի կեանք մը, զրկանքներով լեցուն։ Մեր ժողովուրդի ճակատագիրն է որ պիտի աչխատինք զարթնել, անոր ապագայ երջանկութեան հիմերը պիտի դնենք, ուստոր հասնելու համար ոչ մէկ զոհաբերութիւն պէտք է թանգ համարուի։ Վերջին չարաթներուն ցոյց տուիր քու բարձր նկարագիրդ, մնացած փորձառութիւնը երկրի մէջ ձեռք կը բերես։ Ասոնք գործնական խնդիրներու չուրջը։ Ես երկու օրէն պիտի մեկնիմ Պարսկաստան, Թադէոս Առաքելի վանքը, չարաթ մը վերջն ալ Գէորգը ճամբայ պիտի ելլէ ...

Բժիչկը այլեւս չընդդիմացաւ, եթէ վահէն ու Գէորգը յարմար կը տեսնէին,, իրեն խօսք չէր մնար ըսելու։

Երբ ընկերները բարձրացան մեկնելու, վահէն մէկդի առնելով Վարդանն ըսաւ.

— Կ'աչխատիմ քեզի ապասել մինչեւ սեպտեմբերի վերջը։ Արդէն վանքի մէջ բաւական գործ կայ կատարելիք։ Երբ վէրքդ կատարելապէս բուժուի, մանաւանդ երբ ֆիզիքապէս կազդուրուիս, Մաթոսի հետ կ'անցնիս Զոփուրի մօտ։

Ան պէտք եղածը կը կարգադրէ։ Իսկ եթէ մինչեւ գալդ չկրնամ սպասել, Վարդապետը քու մասիդ կը հոգայ ու վստահելի մարդոց ձեռքով քեզի Վան կը հասցնէ։

Երկ անգամ մը Վան հասնիս, ալ միասին կը լինինք, միասին կը գործենք։ Կարեւորը լաւ կազդուրուիլն է։ Երկրի պայմանները չատ ծանր են, երկաթէ առողջութիւն պէտք է ունենալ՝ դիմանալու համար։ Ան այժմ մնաս բարով, չուտով երկրի մէջ կը հանդիպինք իրարու, — ու վահէն՝ Վարդանի ձեռքը սեղմելով՝ ճամապարհ հասնիլ ընկերներուն։

Երեք օր եւս Վարդանը մնաց Ծովհաննէս Ամուին մօտ, ու յետոյ բժիչկի թոյլտուութեամբ, Մաթոսի հետ անցաւ Նոր Պայազիտի չրջանը։

Սեւանի լճի պատմական կղզին հասնելէ յետոյ, Մաթոսը բաժնուեցաւ Վարդանէն՝ չարաթէ մը վերադառնալու խոստումով։

Այդ կղզիի մենութեան մէջ, Վարդանը այնպիսի հոգեկան խաղաղութիւն մը ապրեցաւ, որ երբեք չէր ունեցած։ Ժամերով կը պառկէր բլուրի կանաչին վրայ, կամ Առաքելոց եկեղեցիի պատին տակ ու աքանչացած՝ կը դիտէր լճի այնքան վճիտ, կապոյտուն ալիքները, կամ հանդիպակաց լեռնաշղթայի փէչերուն թառած հայկական աղքատիկ գիւղերը։

Օրերը միւնոյն խաղաղութեամբ կը յաջորդէին իրարու։ Վանահայրը, հիւրասէր ու «աղգային» մարդ մը, կոահած էր հիւրի ով լինելը եւ ձեռքէն եկածը չէր խնայեր անոր հանգըստութեան համար։ Երբեմն Վարդանը կատակելով կ'ըսէր Վարդապետին։

— Հայր սուրբ, եթէ յեղափոխականն գործը չլինէր, պիտի չդժգոհէի, որ դիս աքսորէին այս կղզին։

Մաթոսը, հակառակ իր տուած խոստումին, ուշացաւ։ Վարդանը բոլորովին կազդուրուած՝ անհամբեր կը սպասէր անոր վերադարձին։ Օր մը նստաւ իր հօրն ու եւդինէին նամակներ գրեց։

Ծանր պարտականութիւն մըն էր այդ, որմէ ոչ կ'ուզէր եւ ոչ ալ կրնար խուսափիլ։ Հօրը հաղորդեց իր երկիր անցնելու անդառնալի որոշումը ու խնդրեց որ մօրը դգուշութեամբ իմացնէ այդ լուրը։

«Վերջին չարաթներու ընթացքին, — կը գրէր Վարդանը,— ես այնքան մօտէն չծանօթացայ հայ ժողովուրդին հետ, այնքան մօտէն տեսայ անոր վէրքերը, որ քիչ թէ չատ սրտի տէր եւ իր ժողովուրդը սիրող երիտասարդի մը համար ուրիշ ճամբայ չի մը։ Նար, բայց եթէ ծառայել իր ազգին՝ յեղափոխական առիւծոտ ճանապարհով»։

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՈՒՐԲԱԹ
27
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
VENDREDI
27 NOVEMBRE
1936

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԺԸ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3280

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խրկոյի խօսք

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Մալթայի անգլեւթուրք սիրաբանութիւնը տեղի ունեցաւ վերջին ծայր խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ: Բրիտանական ծովային պաշտօնատունը ո՛չ մէկ ջանք խնայեց՝ չքեղ ու սիրալիր ընդունելութիւն մը ընելու համար Թրքական նաւատորմին, որ Մեծ Պատերազմէն իվեր առաջին անգամ ըլլալով այսքան երկար պտոյտի մը կ'ելլէ Միջերկրականի մէջ: «Եավուզ»ի եւ հետեւորդներուն ընդ առաջ գնաց Քոտրինկըքն դլխաւոր մարտանաւը չորս թոր-փիլանաւերու հետ, մինչ օդանաւեր կը թռէին, նաւագախտմբերը զուարթ եղանակներ կը հնչեցնէին եւ ողջոյնի թնդանօթները կը դոռային:

Ծովու վրայ կատարուած այս պատիւներէն վերջ, ցամաքի վրայ ալ վեց օր վեց գիշեր խրախճանքներ սարքուեցան, ճաշկերոյթներ, պարահանդէսներ, թէյասեղաններ, օփերայի ներկայացումներ, ընդունելութիւններ, «Բոքթէյլ Փարթի»ներ, մարզահանդէսներ, նաւագահանդէսներ կազմակերպուեցան ի պատիւ օրուան թանկագին հիւրերուն: Թուրք ծովակալը Շիւքրիւ Օքան փոխադարձաբար ճաշկերոյթ մը տուաւ «Եավուզ»ի վրայ՝ անդլիացի բարձրաստիճան սպաներուն: Ըստ «Թայմզ»ի թղթակիցին, ամենամեծ ընկերականութիւն կը սիրէ երկու նաւատորմիներուն մէջեւ եւ թէ Մալթացիները՝ որոնց մէջ մեծ հետաքրքրութիւն առաջ բերած է այս այցելութիւնը՝ իրենց ձեռքէն եկածը կ'ընեն՝ ամենաջերմ հիւրամեծարութիւնը ցոյց տալու համար Թուրքերուն:

Ինկիւրիւի մէջ մեծ ոգեւորութիւն առաջ բերած են Թրքական նաւատորմին հանդէպ ցոյց տրուած այս մեծարանքները: Թուրք թերթերը կը փառաբանեն անդլեւթուրք բարեկամութիւնը, որուն նպատակն է, կ'ըսեն, պարզապէս խաղաղութեան ամրապնդումը՝ որուն ջերմօրէն կը ձգտին երկու երկիրներն ալ: Ու կ'աւելցնեն որ սխալ է ոմանց այն ենթադրութիւնը թէ անիկա ուղղուած է Իտալիոյ դէմ, որուն հետ թէ՛ Անգլիա եւ թէ Թուրքիա հաւասարապէս կ'ուզեն բարեկամութեամբ ապրիլ:

Անգլեւթուրք այս սիրաբանութիւնը նախանձը չարժած կը թուի Ֆրանսացի լրագրողի մը, որ կիրակի օր կը մեղադրէր Ֆրանսական կառավարութիւնը թէ՝ ինչու հեռու կը կենայ Թուրքիայէն, մինչ ուրիշներ կը դարպասեն զայն: Կ'ըսէ թէ անգլեւթուրք աւանդական բարեկամութիւնը ամրապնդուեցաւ Մոնթրէօյի մէջ, ուր Անգլիա Նեղուցներու բանալիները վերադարձուց անոր դառնապանին: Գերմանիան ալ՝ մօտիկ անցեալի գործակցութիւնը առաջ քշելով, Տոքթ. Շախթի միջոցաւ կը սիրաբանի Թուրքիոյ հետ: «Մրցակիցները չեն քնանար», կ'աղաղակէ լրագրողը, որ կ'ոգեկոչէ Ֆրանսուա Առաջինը, Սուլթան Սիւլէյմանի դիւանակիցը եւ Թուրքիան միջազգային քաղաքականութեան մէջ մացնող այդ թագաւորը, եզրակացնելու համար որ ամէնէն առաջ Ֆրանսան իրաւունք ունի Թուրքիոյ բարեկամութիւնը չափելու:

Կը տեսնուի ուրեմն, որ երեք մեծ պետութիւններ մրցումի եւ-ած են չոյելու համար Թուրքը:

Անգլիան այդ բարեկամութիւնը չափելու համար Տարտանէլի բանալիները նուէր տուաւ Թուրքիոյ: Գերմանիա կ'առաջարկէ զէնք ու ռազմանիւթ հայթայթել անոր՝ փոխարէն ստանալով բամպակ, ծխախոտ եւ ուտեստեղէն: Ի՞նչ նոր նուէր պիտի տայ այժմ երրորդ պետութիւնը, որուն չնորհած կիլիկեան թանկագին պատառին վրայէն 15 երկար տարիներ անցան. պատառը մարսուեցաւ չատոնց. հիմա նորի մը տնկած է աչքը: Պատրաստ կլլելու զայն, առանց անմարսողութեան վախն ունենալու: Ցուսանք որ այդ նոր պատառին չպիտի արժանանայ:

Անգլիա եւ Իտալիա մերձեցման փորձեր կ'ընեն ներկայիս: Անգլիոյ Թրքասէր շրջանակներուն մէջ մտահոգութիւն առաջ բերած էայս ձեռնարկը: Նոյեմբեր 23ին աշխատաւորական երեսփոխան գնդապետ Ուէճվուտ Ժորհրդարանին մէջ հարցուց արտաքին գործերու նախարար Իրընի թէ՝ երբ Անգլիա եւ Իտալիա համաձայնին Միջերկրականի գործերուն շուրջ, ո եւ է կերպով պիտի չվնասուի՞ Անգլիոյ հին բարեկամութիւնը Թուրքիոյ հետ եւ թէ Թուրք հանրապետութեան շահերը երբ եւ իցէ պիտի չվտանգուի՞ն: Իրըն հանդարտեցուց երեսփոխանին միտքը, յայտարարելով որ ոչ մէկ վտանգ կը նախատեսէ անգլեւթուրք բարեկամութեան խանդարման համար:

Անգլիա մէկ տարիէ իվեր զօրաւոր մրցակից մը ունի Միջերկրականի մէջ: Այդ մրցակիցին դէմ լաւագոյնս պաշտպանելու համար՝ նաւային խարխափներ եւ զինակիցներ կը փնտռէ ամէն կողմ: Իր այս նոր քաղաքականութեան ճամբուն վրայ հանդիպեցաւ Ցուսաստանի՝ որուն թագաւորը Թունդ անգլիասէր է, ու Թուրքիոյ՝ որուն միջերկրականեան եզերքներն ու նեղուցները կարեւոր խարխափներ կրնան ըլլալ երբեն ի հարկին: Ահա՛ ասկէ ծնաւ անգլեւթուրք նոր բարեկամութիւնը:

Գալով Գերմանիոյ, անտեսութեան նախարար եւ Ռայխսպանքի տնօր. Տոք. Շախթի էնկիւրի այցելութեան նպատակն էր դէնքերու վաճառումը: Գերմանիա վերջին տարիներուն բոլորովին նոր զէնքեր հնարած ըլլալով, հին մթերքը կ'ուզէ ծախել պալքանեան եւ արեւելեան պետութիւններուն, փոխարէնն ստանալով հում նիւթեր, պատուղներ եւ ուտեստեղէն, որոնց պէտք ունի ներկայիս, մանաւանդ պատերազմի պարագային:

Անգլիական ազդեցութիւնը զօրացած ըլլալով Թուրքիոյ մէջ, գերման նախարարը չկրցաւ կարեւոր արդիւնք մը ձեռք բերել:

Գերմանեւիտալական համաձայնութիւնը Պալքաններու մէջ չի սահմանափակուիր, այլեւ կ'երկարի դէպի Մերձաւոր Արեւելք: Շուտով ականատես պիտի ըլլանք այդ նոր քաղաքականութեան արդիւնքներուն:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՋԱՓՈՆ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՆ
Թէ դաշինք կնքած են ընդդէմ հաւասարակշռութեան

Ջորեքշաբթի — ճիշդ այն օրը երբ Մոսկուայի մէջ կը բացուէր խորհուրդներու համագումարը,— յետմիջօրէին, ժամը 1ին, յանուն գերման կառավարութեան եւ Առաջնորդին իր մօտ հրաւիրելով օտար մեծ պետութեանց դեսպանները, — հրաւիրուած չէր միայն խորհրդային կառավարութեան դեսպանը—, Ցոն Ռիպպընթրոփ անոնց հաղորդեց թէ Գերմանիա եւ Ճափոն դաշինք մը կնքած են ընդդէմ համաշխարհաւարութեան:

Կէս ժամ վերջ, քարոզչութեան նախարարը, իր մօտ հրաւիրելով օտար լրագրողները, նոյն իրողութիւնը հաղորդեց անոնց:

Ահաւասիկ դաշինքը, որ կնքուած է Գերմանիոյ եւ Ճափոնի միջեւ—

Գերման կառավարութիւնը եւ Ճափոնի կայսերական կառավարութիւնը,

Նկատելով որ Կոմունիստ Միջազգայինին, այլ անուամբ Կոմինթէրնին նպատակն է ներկայ պետութիւնները կազմալուծել եւ քանդել բռնութեամբ, կարելի բոլոր միջոցներով,

Համոզուած որ թոյլ տրուելով ազդերու ներքին գործերու մէջ Կոմինտէրնի միջամտութիւնը՝ սպառնալիք մը կը դառնայ այդ ոչ միայն այդ ազդերու ներքին խաղաղութեան եւ անոնց ընկերային բարգաւաճումին, այլ եւ աշխարհի խաղաղութեան,

Ներշնչուելով համաշխարհական կազմալուծիչ պայքարին դէմ պաշտպանութեան մը գործակցելու ցանկութենէն,

Կնքած են դաշինք մը հետեւեալ յօդուածներով —

Ա. ՅՕԴ.— Դաշնագիրը բարձր կողմերը կը համաձայնին փոխադարձաբար իրարու տեղեկացնելու Կոմինտէրնին գործունէութիւնը, իրարու հետ խորհրդակցելու անհրաժեշտ պաշտպանութեան միջոցները որոշելու եւ զանոնք գործադրելու մասին:

Բ. ՅՕԴ.— Դաշնագիրը բարձր կողմերը միասնաբար պիտի հրաւիրեն այլ պետութիւններ, որոնց ներքին խաղաղութիւնը կը զտնուի սպառնալիքի տակ՝ Կոմինտէրնի քայքայիչ աշխատանքներուն պատճառով, որպէսզի պաշտպանութեան միջոցներու դիմեն ներկայ համաձայնութեան ոգիով, եւ կամ յարին ներկայ համաձայնութեան:

Գ. ՅՕԴ.— Այս համաձայնութեան գերմանական եւ ճափոնական բնագիրները կը տանին հարատեւ վաւերագիրի արժէք: Համաձայնութիւնը ի զօրու կը դառնայ ստորագրութեան օրն իսկ եւ 5 տարուան համար: Դաշնագիրը բարձր կողմերը կանուխէն, տակաւին համաձայնութեան ժամանակը չլրացած, պարտաւոր են իրարու լուր տալու թէ ինչ ձեւով կ'ուզեն չարունակել իրենց գործակցութիւնը:

Վասն որոյ, ստորագրողները, որոնք օրինաւոր լիազօրութիւնը ստացած են իրենց կառավարութիւններէն, կնքեցին ներկայ դաշինքը:

Կնքուած, կրկին օրինակով, Պերլինի մէջ, 25 նոյ. 1936 գերման կառավարութեան Լոնտոնի դեսպան եւ լիազօր Ցոն Ռիպպընթրոփի եւ Ճափոն կառավարութեան Պերլինի դեսպան եւ լիազօր Մուշաքոժի կողմէ:

Համաձայնագրին կցուած է վերոթոքոլ մը, որ կը բազկանայ գարձեալ եւթը յօդուածներէ: Առաջին յօդուածով կ'ըսուի թէ դաշնագիրը կառավարութիւնները կոմինտէրնին դէմ պայքարի իրենց գործունէութենէն զատ՝ պիտի աշխատին լուսաբանել հանրային կարծիքը: Երկրորդ յօդուածով կ'ըսուի թէ խոստ պատիժներ պիտի տնօրինուին բոլոր անոնց դէմ, որոնք երկրէն ներս թէ դուրս, ուղղակի կամ անուղղակի, կը գործեն կոմինտէրնի հաշուոյն կամ կը նպաստեն անոր գործունէութեան: Երրորդ յօդուածին համաձայն, պիտի կազմուի մնայուն յանձնաժողով մը, որ պիտի մշակէ ձեռք առնուելիք միջոցները ընդդէմ Կոմինտէրնին:

Ինչպէս դաշինքէն երկրորդ յօդուածը կ'ըսէ, միասնաբար հրաւէր պիտի ուղղուի այլ պետութիւններու՝ միանալ եւ գործակցիլ դաշնագիրը պետութեանց: Հաւանաբար առաջին առթիւ հրաւիրուելիք պետութիւններն էրլան Իտալիան, Աւստրիան, Հունգարիան, աղգայնակա Սպանիան:

Դաշնագրին թողած տպաւորութիւնը

Զարմանք պատճառեց, որ գերմանեւճափոնական դաշինքը ստորագրուեցաւ Ցոն Ռիպպընթրոփի կողմէ, որ Լոնտոնի դեսպանն է: Այդ մասին եղած հարցումի մը իրը պատասխան, գերման քարոզչութեան նախարարութեան կողմէ յայտարարուեցաւ թէ բանակցութիւնները կատարուած էին Ցոն Ռիպպընթրոփի կողմէ, եւ յետոյ Լոնտոնի դեսպանը դաշնագիրը ստորագրած է իրրեւ ներկայացուցիչը Հիթլերի:

Անգլիոյ մէջ որոշ դժգոհութիւն մը կը նկատուի ստորագրուած դաշինքին առթիւ, կը գրեն Ֆրանսական ձախակողմեան թերթերը: Ըստ բնականի մամուլին մէկ որոշ մասը եւս խոստ քննադատութիւններ կը կատարէ կազմուած ճափոնեւգերմանական ճակատին մասին եւ շատ վտանգաւոր կը գտնէ այս «խաչակրութիւնը»:

Ճափոնի մէջ կը յայտարարուի թէ դաշինքը ուղղուած է ոչ թէ Ռուսիոյ, այլ միայն Կոմինտէրնի դէմ: Ցոն Ռիպպընթրոփի մէկ յայտարարութեան համաձայն, Ճափոն պիտի պաշտպանէ Ծայր Արեւելքը, Գերմանիա՝ Կեդրոնական Եւրոպան, Իտալիա՝ Հարաւ. Եւրոպան, ընդդէմ բոլշեւիկներու գործունէութեան:

Այս դաշինքը, որքան ալ հակահամայնավարական պայքարի մը հանգամանքը կրէ, դարձեալ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Եւրոպայի: Ֆրանսա եւ Անգլիա պիտի ստիպուին ոչ միայն ամբօրէն կապուիլ իրարու, այլեւ մօտենալ Միացեալ-Նահանգներուն:

Ֆրանսացիները ուրիշ դժգոհութիւն մըն ալ կը յայտնեն.— Ճիշդ ինչպէս Պերլինի մէջ, Թոքիոյի մէջ արարողութիւն մը կը կատարուի դաշինքը օտար դեսպաններուն հաղորդելու, եւ սակայն Ճափոն կառավարութիւնը ոչ ռուսական դեսպանը կը հրաւիրէ, ոչ ալ Ֆրանսական դեսպանը: Թոքիոյի Ֆրանս. դեսպանը կը բողոքէ, բայց իրեն կը պատասխանուի թէ Ֆրանսա, ռուսեւֆրանսական դաշինքը կնքելէ վերջ, չէր հաղորդած Ճափոն կառավարութեան: Ֆրանսական մամուլը գոհացուցիչ չի գտներ այս բացատրութիւնը եւ կը պնդէ թէ գերմանեւճափոնական դաշինքը ուղղուած է ռուսեւֆրանսական դաշինքին դէմ:

Դաշնագիրը գաղտնի յօդուածներ ունի՞

«Իօվռ», որ կը գրէր թէ այս դաշինքը կնքուած է անցեալ յունուարին, կը պնդէ թէ ճափոնեւգերմանական համաձայնութիւնը ունի նաեւ գաղտնի յօդուածներ, 1.— Զինուորական դաշնակցութեան մը մասին, 2.— Տնտեսական գօտիներու մեծ բաշխումի մը մասին (մասնաւորաբար բաշխումը պիտի կատարուի Հոլանտա — կան արշիպելագոսին չորս ներքին ծովերուն մէջ, ուր կը գտնուին Ճաւա, Սուքատա, Պանտա եւ Ակաֆուրա կղզիները, որով Պորնէօ կ'իյնայ ճափոնական ազդեցութեան գօտիին մէջ, իսկ Սումաթրա եւ Ճաւա՝ գերմանական գօտիին մէջ):

Ֆրանսա վարկ կը բանայ ազգ. պաշտպանութեան

Երեսփ. ժողովի եւմտական յանձնախումբը Զորեքշաբթի քննեց եւ ընդունեց իր զեկուցաբերին տեղեկագիրը պատերազմական եւ օդային նախարարութեանց պիւտճէին մասին: Օդային նախարարութեան պիւտճէն 1300 միլիոն աւելի է բաղդատմամբ անցեալ տարուան: Իսկ պատերազմական նախարարութեան պիւտճէն 4084 միլիոն աւելի է բաղդատմամբ անցեալ տարուան: Յանձնախումբը առանց դժուարութեան ընդունեց պիւտճէի այս յաւելումը՝ նկատի առնելով դրացի երկիրներու սպառազինութիւնը եւ քաղաքական վտանգաւոր կացութիւնը:

Ֆրանս. ռազմ. նոր օրէնքը

Ֆրանս. կառավարութեան մշակած մամուլի նոր օրինագծին մասին կը տրուին հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Թերթ հրատարակելու համար պիտի կազմուին անհատական կերպութիւններ եւ այլ ընկերութեանց պիտի պատկանի թերթը: Տարին մէկ անգամ թերթերը պիտի հրատարակեն իրենց վարիչ-անդամներու, ինչպէս նաեւ գլխաւոր բաժնետէրերուն անունները: Որ եւ է քննութեան ժամանակ ցոյց պէտք էտրուի ինչ դրամ որ ստացուած է արտաստմանէն: Աւտօնատէրը պէտք է ըլլայ կամ վարիչ — պատուիրակ, կամ անօրէն, կամ խմբագրապետ, պատասխանատու՝ անատորագիր յօդուածներու համար, մեղադրելի՝ ստորագրուած յօդուածի մը հեղինակին հետ:

Մամուլի վերաբերեալ յանցանքներու համար խորհրդարանական անձեռնմխելիութիւն չի ճանչցուիր: Ծերակուտական կամ երեսփոխան կրնան դատարան առաջնորդուիլ՝ հաստատելու համար իրենց դրածը: Հանրային խաղաղութիւնը վրդովող լուրերու հեղինակները կը դատապարտուին խիստ պատիժներու: Կառավարութիւնը կրնայ արգելք դնել արտաստմանի ղրկուելիք թերթերու վրայ: Անուանարկիչին պատիժը պիտի ծանրացուի, վճռաբեկ ատեանի դիմելու պայմանաժամը պիտի կրճատուի, անուանարկութեան կրկնութիւնը նոր պատիժներու պիտի ենթարկուի:

Թուրքիոյ «ձերմակ գիրքը» Ալեքսանտրէթի վասին

«Ձիւմհուրիէթ» կը գրէ.— «Ձերմակ Գիրքը» որ կը պարունակէ Ֆրանսայի հետ փոխանակուած ծանուցագրերը, կը լիշէ նաեւ Ժընեւի ուխտին 22րդ յօդուածը, Սան Ռեմոյի համաձայնութիւնը, 20 հոկտեմբեր 1921ի Թուրք եւ Ֆրանսական պայմանագրութիւնը եւ Լոզանի դաշնագիրը: Ձերմակ Գիրքը չատ որոշակի եւ փաստացի կը հաստատէ թէ որքան արդար եւ ամուր է Թրքական դատը՝ Ալեքսանտրէթի եւ Անտիոքի մասին:

Արդարեւ, Սան Ռեմոյի 25 ապրիլ 1920ի համաձայնութեամբ, Անգլիա եւ Ֆրանսա կարգ մը հոգատարութիւններ ստանձնեցին, բայց այդ համաձայնութեան մէջ լիշուած «Սուրիա» բառը միայն աշխարհագրական անուն մըն էր, քանի որ իրաւապէս յայտնի չէին Թուրքիայէն բաժնուելիք հողերը:

20 հոկտեմբեր 1921ի Թուրք եւ Ֆրանսական պայմանագրով, վերջ տրուեցաւ պատերազմական վիճակին եւ ճշդուեցան այն դիծերը որոնց եւեւ պէտք է քաշուէին երկու կողմին ուժերը: Իր ծանուցագրով, Ֆրանսա կ'ուզէ «սահման» նկատել այդ դիծերը: Թրքական պատասխանը ուժեղ փաստերով կը հաստատէ որ Թրքական դատը իրաւացի է, եթէ նոյնիսկ Ֆրանսայի տեսակէտը իրրեւ հիմ ընդունուի»:

ՁԱՆՁԱՁԱՆ ԼՈՒԻԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂՈՎ

ՀՌՈՄԻ կառավարութիւնը սկսած է քննել պատերազմական պարտքերը վճարելու խնդիրը,— կ'ըսուի թէ Իտալիա վճարելու սկսելով իր պարտքերը Միացեալ-Նահանգներուն, կ'աշխատի նոր փոխառութիւն մը կնքել:

ՏԻԿ. Հ. ՖԷԼԼՏԿԵԱՆ, վաստակաւոր դերասանուհին, մահամերձ վիճակի մէջ է: Առողջութիւնը եւ իմացականութիւնը բոլորովին քայքայուած ըլլալով, վերջերս փոխադրուած էր Ազգ. Հիւանդանոց, ինչպէս կը գրեն Պոլսոյ հայերէն թերթերը:

ՆՈՊԼԻի խաղաղութեան անցեալ տարուան մրցանակը տրուեցաւ Ցոն Օսթեցկիի, գերման գրողին, որ իրրեւ Հիթլերի հակառակորդ՝ բանտարկուած կը մնար, — հիւանդութեան պատճառով՝ ազատ արձակուած վերջերս: Խաղաղութեան այս տարուան մրցանակը տրուեցաւ Սաավեդրա Լամասի, Արժանթինի արտաքին նախարարին:

ՄԱՏՐԻՏի ռմբակոծումը վերսկսաւ, կը սպասուի նոր յարձակողականի մը:

ՆԵՐՔԻՆ նախարար անուանուեցաւ Մարքս Տորմուս:

ԳԵՐՄԱՆԱՑի ճարտարագէտը, Շթիքլինկ, որ մահուան դատապարտուած էր Նովոսիպիրսքի խորհրդային դատարանին կողմէ, տասը տարուան բանտարկութեան պատիժով մը ազատեցաւ գնդակահարութենէն, — միւս վեց դատապարտեալները գնդակահարուեցան:

ԹՈՒՐՔ ուսանողներու Պոլսոյ մէջ կատարած ցոյցին պատճառաւ (Ալեքսանտրէթի խնդրին առթիւ), կառավարութիւնը լուծեց Ուս. Միութիւնը:

ՀՈՒՑՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՂՈՂՓՎՈՄՏՈՒՆ ՎՂՂՏՈՈՑՈՒՆ

(ՀԱՅԵՐՎԱՑ ՄԸ ՎՂՈՒԿՈՒՄՎՈՂՉԻ)

Մեր հայրենակիցներուն ուշադրութեան կը յանձնենք հետեւեալ ծանուցումը, զոր կ՚ուղարկեն մեզի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն։ Ասոնք կը վերաբերին Ամերիկա գաղթելու եւ հոն հաստատուելու ցանկութիւն յայտնող հայերուն։ Խմբագրութիւն

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութիւնը ծանուցանել կը փութայ հետեւեալը.

Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութեան կողմէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ ներգաղթելու համար տրուած վկայականներ ունեցող անձերը, որոնք Ամերիկա կը մեկնին 1918 թուականի Յունուարի 1-էն սկսեալ, պէտք է ներկայանան Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութեան Նիւ Եորքի մասնաճիւղին, որպէսզի ստանան Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութեան կողմէ տրուելիք վերջնական վկայականները։ Ասոնք պէտք է ներկայանան Նիւ Եորքի մասնաճիւղին, նախքան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ մեկնելնին։

Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութեան Նիւ Եորքի մասնաճիւղին կողմէ տրուելիք վերջնական վկայականները ստանալու համար, ներգաղթելու համար տրուած վկայականներ ունեցող անձերը պէտք է ներկայանան Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութեան Նիւ Եորքի մասնաճիւղին, հետեւեալ ժամերուն միայն.

Ամէն օր, Կիրակի եւ տօն օրերէ զատ, առաւօտեան ժամը 8-էն մինչեւ կէսօր։

Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութեան Նիւ Եորքի մասնաճիւղին կողմէ տրուելիք վերջնական վկայականները ստանալու համար, ներգաղթելու համար տրուած վկայականներ ունեցող անձերը պէտք է ներկայանան Ներգաղթի Ընդհանուր Տնօրէնութեան Նիւ Եորքի մասնաճիւղին

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՔՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂՆԵՐԸ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀԱՆԳՍՏԱՑ

— Ես ամեն ինչ գիտեմ, ասաց նա ինձ, երբ ես նրա մոտ գնացի, որ նրան հարցազրույց վերցնեմ։ Ես գիտեմ, որ դուք ինձ չեք սիրում, որ ինձ համարում եք ձեր ամենամեծ թշնամին, որ ինձ ատում եք, որովհետև ես ձեզ ոչ մի կերպ չեմ կարող ձեր կամքին ենթարկել։ Ես գիտեմ, որ դուք ինձ համարում եք ձեր ամենամեծ թշնամին

Հ. Ց. Դ.

Գաւառ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ Անտաք ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ կռիւդ եւ կեփին խումբի, ինչպէս նաեւ թալօտիէռի ընկերները, *28* Նոյ. շաբաթ ժամը 8ին, Դուբեան գրադարանին մէջ:

Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ վռամեան ենթակոմիտէի ընկերները, այս կիրակի (*29* Նոյ.) կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, սովորական հաւաքատեղիին մէջ, կարեւոր օրակարգ: կը դասախօսէ ընկ. Հ. ՍԷՐԷՆԿԻԼԵԱՆ: Ներկայ կ'ըլլայ նաեւ կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ԶԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէի (Մարսէյլ) ժողովը՝ *28* Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը *8*ին, վարանդեան սրահին մէջ: կը դասախօսէ ընկ. Հ. ՍԷՐԷՆԿԻԼԵԱՆ, Ներկայ կ'ըլլայ նաեւ կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստամ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը *29* Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Շահիրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse. Մարսէյլ: Կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆԻ վաչրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները *27* Նոյ. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, *181* Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը:

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆԻ (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ժողովը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, ընկ. Մուրատ Մուրատեանի քնակարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատետրով:

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը *28* Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, «Վարանդեան» սրահին մէջ, ներկայանալ անդամատետրով:

ՓՕՆ Ս'ՕՊՆԱՑԻ կորիւն ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները *28* Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, գրադարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ վալանսի կոմիտէի ներկայացուցիչը: Զեկոյց եւ նոր ընտրութիւն: կը խնդրուի ՍԷՆ-ՓԻԷռի ընկերներէն ներկայ ըլլալ որոշուած ժամուն:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Փարիզի եւ շրջանի կոմիտէներու կողմէ
29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Sociétés Savantesի D. սրահին մէջ, 8 Rue Danton, *Մէթրօ Օտէոն։*
ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Ս. ՎՐՈՅԵԱՆ**
Նիւթ ունենալով՝ «Հար. Ամերիկան եւ Հար. Ամերիկայի Հայութիւնը»
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է ԲՈԼՈՐԻ ՀԱՅԱՐ։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ «Ռոստօք» ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ «Կռիւք» եւ «Կեփին» խումբերու
Յառաջիկայ կիրակի, *29* Նոյ. երեկոյեան ժամը *8*ին
Սալ տ'Ազրմնիի մէջ (Պլեէմա Ռոյալի մօտ)
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Ս. ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ
ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**
Գեղարուեստական բաժին՝ արտասանութիւն, երգ, մեներգ եւլն.։
կը ներկայացուի գաւեշտ մը։
Դախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի *2.50* Ֆր., վիճակախաղի մասնակցելու իրաւունքով:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. կոմիտէին
28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը *8*ին, Հ. Ց. Դ. տան մէջ
ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**
Նիւթ ունենալով օրուան քաղաքական կացութիւնը։
կը հրաւիրուին երկսեռ հայրենակիցները։
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ
Այս շաբաթ երեկոյ ժամը *9*ին, Maison du Peuple մէջ,
(Ave. Verdunի վրայ, կալիէնիի եւ Մէդիի միջեւ)
Ցրդ յարկ Թիւ *10* եւ 11 սրահը:
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ԱՇՏ ՄՐՄՐՈՒՆԻ
կը հրաւիրուին ընկերները ու համակիրները:

Տէր եւ Տիկին Արսէն Կրասիլնիկեան սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի որդւոյն

ԳԷՈՐԳ ԿՐԱՍԻԼՆԻԿԵԱՆԻ

դառնապէտ մահը 22 տարեկան երիտասարդ հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, ուրբաթ առաւօտ ժամը 11ին Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ:

Թէյասենեակ—դասախօսութիւն

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին,
*150 Route d'Orléans, Véron*ի սրահին մէջ:
կը դասախօսէ՝ բժիշկ ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵՍՈՒՏԻՒԵԱՆ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին:
կը նուագէ ԹՈՒՐԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ
Կովկասեան եւ հայկական պարեր սանուհիներու կողմէ։
Դախքերու մասնակցութեան համար մուտք 3 Ֆր.:

Տարեկան Երեկոյթ-Գարահանդէս

կազմակերպուած
Մարսէյլի Ամասիոյ եւ Մարգուանի Հայր. Միութեան կողմէ
24 Դեկտ. հինգշաբթի (Ֆրանսական Թուական իրիկունը)
ժամը 9են մինչեւ առաւօտ, Salle Mazenotի մէջ:
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։
Մարսէյլի բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Sociétés Savantes, *8 Rue Danton* (*St. Michel & Odéon*)
6 ԴԵԿՏ. ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՅԻՇՏ 8.45ԻՆ
Այս եղանակին մէջ միմիայն մէկ անգամ ըլլալով
Զուարթ եւ ծիծաղաշարժ օփէրէթ
ԱՐՔԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ
Մասնակցութեամբ թառիստ Ժօրժ Շահպարոնեանի եւ վաթիզահայ Ծանօթ դերասաններու եւ դերասանուհիներու։
Խոդումի տեղի չտալու համար կարգապահութեան լուրջ միջոցներ կ'առնուին:
Գիները՝ 15, 10 եւ 5 Ֆր.:
Տոմսերը նախօրօք գնել՝ Գրատուն Հրանտ-Յաժուէլէն, 51 *rue M. le Prince*

ԾԱԽԱՐ Է *Պոմոնի մէջ քարաշէն, նոր եւ գեղեցիկ տուն մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, խանութ, բաղնիք,* cave եւ garage, *3000 մէթր պարտէզ, լաւ դիրքի վրայ։ Գին՝ 68,000 ֆրանք։ Դիմել՝ 15 A. Chemin des Caïllols։*

ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ամասիոյ եւ Մարգուանի Հայր. Միութեան բոլոր անդամները եւ անդամուհիները իրենց խնդակցութիւնը կը յայտնեն հայբենակիցները՝ ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ Ա. ՊԱՄՄԱՃԵԱՆի իրենց երկւորեակ զաւակներուն ծնունդին առթիւ։

Մարսէյլ 23 Նոյ. 936
Ամասիոյ եւ Մարգուանի Հայր. Միութեան կեդր. վարչութիւն

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Նչան Տինքճեան կը ծանուցանեն թէ իրենց մօր եւ զոքանչի՝ ՄՆՈՒՇ ԹԻՒՐԻՃԵԱՆի մահուան տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պատրոգութիւն պիտի կատարուի Թիւի գերեզմանատան մէջ, 29 Նոյեմբեր , կիրակի կէսօրէ վերջ ժամըՅին, իսկ 4·30ին իրենց բնակարանին մէջ, 4, բիս տը լ'Ենտիւսթրի, Փարիզ(13):

ԾԱԽՐԻ Է *մեկնումի պատճառաւ (Դեկ. 12ին) նպարավաճառի խանութ մը քանուկ թաղամասի մէջ, երկու սենեակ եւ խոհանոց միասին, 5000 Ֆր. կանխիկ։ Տարեկան վարձք՝ 3600 Ֆր.։ Պայմանաւորի Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղ ոյն վրայ Պ. Յ. Նիկողոսեանի, 119* Ave. du Bois de Boulogne, Clamart, Seine:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱՅԱՐԲԵՐԴԻԱԿԱՆ Հայր. Միութեան Փարիզի շրջանի ընդհ. անդամական ժողովը 29 Նոյեմբեր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Փլօրիա ճաշարանին մէջ, 61, քիւ Մէօսիէ լը Փրէնս, կը խնդրուի բոլոր Պարբերդցիները ներկայ ըլլալ։

Օրակարգ՝ նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ կարեւոր հարցեր։

Ներկաները մեծամասնութիւն պիտի նկատուին։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ Լսարանի հերթական դասախօսութիւնը 29 Նոյեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 5, բիւ տը լ'Էֆլիբը, Մարսէյլ: Կը դասախօսէ Պ. Ուշագլեան, կը նուագէ Պ. Հայկ Թիւթիւնեան։

ՀԱՅ ԱԶԱՏ արուեստագէտներու Միութեան տարեկան ցուցահանդէսի բացումը տեղի կ'ունենայ 28 Նոյեմբեր չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Ակումբի սրահներուն մէջ, 8 բիւ Պօսիւէ Փարիզ (10): Ցուցահանդէսը պիտի տեւէ 1936 Նոյեմբեր 28էն մինչեւ դեկտեմբեր 20:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ կիրակի, (29 Նոյեմբեր) կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 6 բիւ տէ Փըթիթ Մարի , Ալարատ ճաշարանի վերնայարկը: Բացակայողները պիտի կորսնցնեն իրենց անդամակցութեան իրաւունքը՝ եթէ նամակով չի տեղեկացնեն իրենց բանաւոր բացակայութիւնը ։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
Տեղի կ'ունենայ 28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին,
COLISÉEի շքեղ սրահին մէջ,
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ՆՈՒԱԳ.— Հ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Գոնսէրվաթուարի Ա. Մրցանակին արժանացած), ընկերակցութեամբ ՕՐ. Ա. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆի (Prix de l'École Normale de Musique):
ՄԵՆԵՐԳԵՐ.— ՕՐ. Պ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ (Մարսէյլի Գոնսէրվաթուարէն) եւ Տիկ. Ե. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԷ, մասնակցութեամբ Mme ANDRÉ ARNOTի, (Pianiste Accompagnatrice au Conservatoire):
ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊԱՐ.— ՏՔՐ ԵՒ ՏԻԿ. ԶԱՋԱՐԵԱՆներու կողմէ։
կը ներկայացուի՝ **ՍԻՐԱՀԱՐԸ ՍԵՂԱՆԻՆ ՏԱԿ** (գաւեշտ)
ՊԱՐ ԿԷՍ ԴԻՇԵՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *սափրիչի խանութի* **gérance**ի *համար ամուսնացած այր եւ կին մը, որ գիտնան արհեստը, կամ կանանց սափրիչ մը որ գիտնայ լաւ ֆրանսերէն։ Դիմել՝* Պ. HENRIի, 1 Passage du Poteau, *Փարիզ* (18), au coin de la rue du Poteau, *մէթրօ* Porte Montmartre։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿՋ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անխոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻԿՋը։

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդինները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻԿՋը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է։

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
ՁՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ - راقى زبيب خالص ممزوج بمستخلص انيسون
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրասսայի համար ատօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱԹԻՒԼԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն լաւագոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ։

Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուզենք դանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով։

Ունինք տրամադրելի ընտրութիւնը եւ ինքնակոն դրամեքսնաներ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ՝ շատ մատչելի գիներով։

Գիներու ցանկը եւ նժոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.

Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, հշդապահութիւն եւ չափաւոր գին։

Օգտուեցէք առիթէն։ Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձեր ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը։ Մեր աշխատանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ծիրկներ եւայլն։ Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք։ կրնատանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաջը։ Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը միայն կէս օր։

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տեսակ «Ձայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յաւաչ» եւ կամ համապատասխան զրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՁԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ՀԱՄԱՆԱՆԱՒԹԻՒ ԿԵՍԱՆՔԷ)

— o —

Եւդինէին չատ երկար դրեց: Ա-ռանց բան մը ծածկելու մանրամասնօրէն պատմեց անոր՝ վերջին դէպքերը, իր կատարած դերը, վիրաւորուիլը, հրաշքով մը ողջ մնալը: Սակայն ջրհորի մասին չյիշեց: Կը խնդրէր Եւդինէէն որ քնքշօրէն խնամէ ծերունի հայրն ու մայրը, կրկնակի սիրով զանոնք: Շատ մեծ յոյս մը չունէր ան-գամ մըն ալ ողջ վերադառնալու :

« Բայց,— կը դրէր Վարդանը,— քանի կ'ապրիմ, դուք՝ երեքդ կենդանի կը մնաք սրտիս մէջ: Բարեւէ իմ կողմէն Սոնիան, կը ցանկամ կատարեալ երջանկութիւն իրեն: Կը խնդրեմ, սիրելի Եւդինէ, ինչ որ ալ պատահելու լինի ինձ, երբեք Սոնիան մեղաւոր չհամարես:

Անյիշաչար եղիր ու աշխատէ իսկական ընկերուհի մնալ անոր հետ : Սոնիան սրտակից ընկերուհիի մը պէտք պիտի ունենայ :Իմ վերջին խընդիրքս է: Կը համբուրեմ քեզ կարօտով: Երանի թէ օր մը իրար դրկէինք մեր ազատ հայրենիքի մէջ »:

Նամակները վերջացնելէն յետոյ դուրս ելաւ պարտէզը: Հայ Սուրբը լճի ափը ծածկող ուռիներու սաւեւերին տակ նստած էր եւ Նարեկ կը կարդար: Երբ Վարդանը մօտեցաւ, Վարդապետը մատով ցուցուց ցամաքէն բաժնուող նաւակ մը, որ դէպի կղզին կը մօտենար: Երբ նաւակը բաւական մը մօտեցաւ: Հայր սուրբը ուրախ չեչտով մը, ըսաւ .

—Ղեկի մօտը նստողը Մաթոսն է: Վարդանը չպատասխանեց, բայց ուրախութենէն աչքերը կայծկլտացին:

ԱՐԱՔՍԻ ԱՓԸ

Արաքս գետի ափին, Արարլու եւ Շահթախտ գիւղերը դէմ դիմաց տեղաւորուած՝ յօրանջելով իրար կը դիտեն :Հակառակ անոր որ Արարատեան Դաշտի սաստիկ տապը սեպտեմբերին կը մեղմանայ, այդ խանձուած հովիտին մէջ սակայն միջօրէի ժամանակ չնչելն իսկ դժուար է :

Գետի վրայ ձգուած փայտէ կամուրջը, որ պարսկական ափը կը միացընէ ռուսական հողին, կարծես բոլորովին լքուած լինէր: Ոչ մէկ կեանդանի չունչ, բացի կամուրջի գլխին կանգնած պահակ զինուորէն, որ փոշիի եւ քրտինքի զարմանալի չաղախով մը ծածկուած դէմքով՝ անհամբեր կը սպասէր ժամանակի լրանալուն, որ յաւիտենականութեան մը չափ երկար կը թուէր իրեն :

Կամուրջի պինդ մօտը փայտէ շինուած տաղաւարի մը մէջ, չոր թախտի մը վրայ երկնցած էր մաքսատան ռուս պաշտօնեան եւ մէկ կողմէն միւսը կը դառնար անվերջ ճանճերու յարձակումներէն ազատելու համար , որոնք հարիւրներով թառած էին պատերուն, նստարաններուն , իւղոտած սեղանին ու քիչ մը ամէն տեղ :

— Տօ, էսպէս էյ անիծեալ երկիր· ես էս երկրի··· ապրիլ խօտ չէ, էս-կական նահատակութիւն է ··· էլ դէժոխքը որն է, էս դժոխք է ու դէժոխք,— յուսահատ կը քրթմնջէր ռուս պաշտօնեան, բարձրահասակ եւ չէկ մաղ մօրուքով մարդ մը :

Անվերջ ճանճ մը, պաշտօնեայի չարժումներէն ահաբեկ, երբեմն վեր կը թռէր ուռնորէն նոյն հաստատակամ անվերջութեամբ տղզալով կ'իջնար անոր քիչ մը ուռած քթին վրայ՝ կնճիթը խրելով փափուկ քթածայրին մէջ :

— Եթէ գործ լինէր, էհ, սատանան տանի, չուրջդ կհ·գանութիւն, չարժում··· բայց ժամերով այս դժոխք ծակին մէջ նստէ, ինչ է՝ որ մեչեդի մը, տկլոզ գեղական մը պիտի անցնի, արի ու դիմացիր: Ես էս գործին ալ, երկրին ալ ···

Պաշտօնեան մէկ կողմէն միւսը դարձաւ, թաչկինակովը ծածկեց դէմքը եւ փորձեց քնանալ :

Արաքս գետը, արծաթ ժապաւէնի մը նման, Արարատեան ամբողջ դաշտը երկայնքէն կը կտրէ: Քմահաճ պտոյտներով, երբեմն հազիւ նչմարելի հոսանքով մը, երբեմն ալ արագօրէն յորձանք կուտայ երկուստեք սեղմուած լեռներու արանքը: Ճուլֆայէն անդին, գետի հունը սեղմուած Ղարատաղի եւ Զանգեզուրի ցից սարերուն մէջ, Արաքսը փչացող գազանի նման խելագար թափով հեւ հեւ կը վազէ՝ սարերու փէչերը ուսելով , մինչեւ որ կիրճէն դուրս ինկած՝ Մուղանի տափաստանը կը հասնի ու գրեթէ լճացած վիճակի մէջ ծանրօրէն կը թափէ Կասպից ծովը :

Կովկասէն դէպի Պարսկաստան անցնելու համար, այդ ժամանակ՝ միայն վերոյիչեալ կամուրջը գոյութիւն ունէր: Երբեմն այդ նշանաւոր կամուրջը, որ միակ ելքն էր հիւսիս արեւմտեան Պարսկաստանի, ճուլֆայի առեղծուածային չնորհիւ կորսնցուցած էր իր կարեւորութիւնն ու արժէքը :

Պատահական ճամբորդներ միայն կ'անցնէին այդ կամուրջով, մէկ ալ անմիջական շրջապատի բնակչութիւնը :

Պարսկական Արարլու գիւղի դիմաց, որ երկու հարիւր տնէ բաղկացած չէն գիւղ մըն է, ռուսական Շահթախտը հազիւ երկու տասնեակ ղորմելի հողաշէն հիւղակներ ունէր եւ մէկ երկու աւելի ողորմելի խանութներ :

Գիւղէն հազիւ երկու տասնեակ քայլ հեռու, բլուրի բարձունքին վրայ, ուրկէ կը սկսի Արարատեան Դաշտի հարթութիւնը, կը գտնուէր Տավալուցի Զոհրապ Արքիւշի յայտնի դիւքանը, երեւանէն Նախիջեւան տանող փոստային ճանապարհի ճիշդ եղերքը :

Զոհրապ Արքիւշը երկար տարիներէ ի վեր հաստատուած էր Շահթախտի մէջ եւ յաջող առեւտրականի մը համբաւ կը վայելէր :

Գիւղի ամէնէն երեւելի անձնաւորութիւնն էր ան, ի հարկէ ռուս ժամարմէն վերջը, որ իր պաշտօնին բերումով իր զնակնկոցի խթաններով եւ երկար սուրով առաջին տեղը կը բռնէր գիւղին մէջ:

Ձեխէ պատերով եւ եղգով ծածկուած այդ նշանաւոր խանութի սեփականատէր Զոհրապ Արքիւշը յետոնը անց, քիչ մը դուրս ինկած փորով, արագաշարժ եւ ուրախ բնաւորութեան տէր մարդ մըն էր :

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ԼԻՈՆԱՀԱՅԵՐ

Գնեցէք «Ձայն» երգիծաթերթը որ կը հրատարակուի ամէն 15օրը անխոտի Լիոնի «Յաւաչ»ի գրասենեակ՝ 45 Rue de Bonnel, Lyon.

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՒԱՄԱՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
28
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
SAMEDI
28 NOVEMBRE
1936

ԺԶ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3281

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՈՅ ԽՕՍՔ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՁԱՓՈՆ

— · —

Տարակոյս չկայ թէ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը կարեւոր անկիւնադարձ մը եղաւ անհանդարտ Եւրոպայի դիւանագիտական պատմութեան մէջ։

Գերմանիա, որ Ձինաթափութեան խորհրդաժողովէն եւ Ազգերու Դաշնակցութենէն քաշուած էր դղրդագին կերպով, պարտաւորիչ զինուորական ծառայութիւն հաստատեց ի հեճուկս Վէրսայլի դաշնագրի սեղմումներուն եւ արագօրէն սկսաւ սպառազինուիլ։

Եօթանասուն միլիոն կարգապահ ու կենսունակ ժողովուրդ ունեցող երկրի մը յանկարծ լայն չափի վրայ սպառազինումը մրատասանջութեան ենթարկեց ամէնէն առաջ Ֆրանսան, որ 1914-18 ամրողջ չորս տարի ճաշակած էր օտար արշաւանքի պատուհասները։ Ձիշդ է թէ կար Լոքառնոյի համաձայնագիրը, սակայն պատերազմի մը պարագային դաշնագիրները «թուրքի կտոր» կը դառնան։ Միւս կողմէ Անգլիա կը սիրաբանէր Գերմանիոյ հետ նաւային համաձայնագիրը մըն ալ կնքելով՝ առանց Ֆրանսայի լուր տալու։ Իտալիա ուրիշ հոգեր ունէր Ափրիկէի մէջ։ Լեհաստան երես դարձուցած էր Ֆրանսայէն։ Պզտիկ պետութիւններէն կարելի չէր մեծ բան ակնկալել։

Այս պայմաններուն տակ է որ կնքուեցաւ եւ վաւերացուեցաւ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը, որ Հիթլէրի համար եղաւ ցուլին դէմ ցցուած կարմիր կտաւը։ Գերմանիոյ Առաջնորդը այնուհետեւ իր բոլոր ձեռնարկները արդարացուց՝ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքով։ Անցեալ մարտ 7ին հրամայեց զբաւել Հենոսեան սպազինեալ հողամասերը, որոնք այդ թուականէն ի վեր, կ'ամբաստանուին արդիական զրուէեամբ, առանց ո եւ է մէկէն խանգարուելու։ Երբ պատճառը հարցուցին, ցոյց տուաւ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը, զոր սպառնալիք մը կը նկատէ Գերմանիոյ ապահովութեան դէմ։

Նոյն պատճառաբանութեամբ մէկիկ մէկիկ ջնջեց Վէրսայլի դաշնագրին բոլոր այն սեղմիչ յօդուածները, որոնք սուեր կ'ածէին Գերմանիոյ անկախութեան վրայ, մինչ Հինթլէրը կը պահանջէր իրաւունքներու հաւասարութիւն։ Նոյնիսկ ջնջեց Լոքառնոյի դաշինքը, զոր իր ազատ կամքով ստորագրած էր։

Այս բոլորը կ'երեւի զոհացում չտուին Գերմանիոյ ազգայնական վարիչներուն, որոնք կասկածով կը նայէին Ֆրանքեւխորհրդային զինակցութեան վրայ եւ որուն կ'ուզէին հակադրել նոյնքան ուժեղ զինակցութիւն մը։

Նոյեմբեր 25ին Պերլինի մէջ կնքուած գերմանեւճափոնական դաշինքը ուղղակի պատասխանն է Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին։

Գերման դիւանագիտութիւնը երկար տեւնէ իվեր աենդոտ գործունէութեան մէջ էր՝ բարեկամներ ճարելու համար։ Արեւելեան ճակատին վրայ ռուսական վտանգին դէմ ամէնէն ապահով եւ զօրեղ զինակիցը Ճափոնը կրնար ըլլալ։ Գերմանիա յաջողեցաւ լեզու գտնել անոր հետ եւ այսօր այլեւս կատարուած իրողութիւն է երկու պետութեանց գործակցութիւնը՝ քաղաքական գետնի վրայ։

Կնքուած դաշինքը խաչակրութեան մը հանգամանքն ունի ընդդէմ համայնավարութեան եւ կոմինտէրնի սադրանքներուն։ Տարակոյս չկայ թէ հրատարակուած բնագիրը արտաքին աշխարհին համար սահմանուածն է, ծածկելու համար դաշինքին իսկական նպատակը։

Գերմանիա եւ Ճափոն չատ զօրաւոր են՝ արդիլելու համար համայնավարական գաղափարներու տարածումը եւ կոմինտէրնի գործունէութիւնը իրենց երկիրներուն մէջ։ Արդէն Հիթլէրի իշխանութեան գլուխ գալէն ի վեր համայնավարութիւնը օրէնքէ դուրս հռչակուած է Գերմանիոյ մէջ, ուր բոլշեւիկեան յեղափոխութեան մը վախը չկայ բնաւ։

Նոյն վիճակը՝ նաեւ Ճափոնի մէջ։

Հետեւաբար պէտք էենթադրել թէ գերմանեւճափոնական այս գործակցութեան նպատակը չատ աւելի կարեւոր է եւ զոր – ծունէութեան դաշտը չատ աւելի ընդարձակ։ Ամէնէն առաջ երկու պետութիւնները կը կնքեն զինուորական դաշինք մը՝ պատերազմի մը պարագային՝ փոխադարձաբար իրար պաշտպանելու համար։ Ցետոյ՝ երկու պետութիւնները ալ մասնաւորաբար Մայրցամաքին Արեւելքի մէջ ունին աշխարհակալական ձգտումներ, զորս իրագործելու համար իրարու աջակցութեան պէտք ունին։ Երկուքն ալ կ'ուզեն առեղծել սեփական ազդեցութեանց գօտիներ՝ անտեսական եւ քաղաքական չահեր ապահովելու նպատակով։

Ուշագրաւ է դաշինքին այն յօդուածը, որով Գերմանիա եւ Ճափոն մնայուն կեդրոն մը պիտի ունենան՝ համայնավարութեան դէմ ձեւք առնուելիք միջոցներու մասին խորհրդակցելու համար։ Այդ միջոցները չեն ճշդուած, որով կասկած կը ծագի թէ անոնք կրնան մանաւանդ զինուորական հանգամանք ունենալ։

Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ մանաւանդ Մոսկուայի մէջ մեծ զբաղտահութիւն առաջ բերաւ այս դաշինքը, որուն իսկական նպատակը ծածկելու, «Խորհրդային Միութիւն»ն ու «կոմինտէրն»ը իրարմէ զատելու եւ խնդրին զաղափարական պայքարի մը հանգամանքը տալու մասնաւոր ճիգ մը կայ։

Գերմանիոյ մէջ նոր չէ համայնավարութեան դէմ խաչակրութեան հռչակումը։ Անցեալ ամիս Իտալիոյ արտաքին նախարար Կոմս Ջանոյի Պերլին այցելութեան առթիւ նոյն կէտին չուրջ համաձայնեցան երկու պետութեանց պատասխանատու վարիչները։ Իտալիա չատով պիտի յարի նաեւ Ճափոնի հետ կնքուած այս նոր դաշինքին, որուն մասնակցելու կը հրաւիրուին բոլոր այն պետութիւնները որոնք կ'ուզեն կռուիլ կոմինտէրնի քայքայիչ պրոպագանդին դէմ։ Ճափոն այս առթիւ պիտի ճանչնայ Եթովպիոյ կայսրութիւնը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԵՒՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔԻՆ ԾՈՒՐՋ

— · —

Անգլիական թերթերու ընթերցումով այլեւս կը հաստատուի, որ Ծոն Ռիպպընթրոփը դեսպան նշանակելով Լոնտոնի, Հիթլէր ուրիշ նպատակ չունէր, բայց եթէ աչխատիլ, որ անգլիական կառավարութիւնը յարի հակահամայնավարական ճակատին։ Ծոն Ռիպպընթրոփ ձախողեցաւ իր առաքելութեան մէջ։ Պոլտուին քանիցս յայտարարեց թէ Անգլիա չի կրնար նետուիլ պատերազմի մը մէջ, զոր ուրիշներ կ'ուզեն ծրագրել՝ դէմ յանդիման դնելով երկու զաղափարական ճակատներ,— օրուան բառով՝ միսթիֆ։ Այդ երկու միսթիֆներն են ռուսական համայնավարութիւնը եւ գերմանական ազգ. – բնկերվարութիւնը։ Սակայն Անգլիա, միւս կողմէ, մտահոգ էր գերմանեւճափոնական դաշնագիրը գաղտնի տրամադրութիւններ ունի եւ կրնայ խանգարել ուժերու ներկայ հաւասարակշռութիւնը։

Գալով Իտալիոյ, եթէ առաջին իսկ առթիւ Մուսոլինի չյարեցաւ գերմանեւճափոնական դաշնագրին՝ հակառակ իր համակրանքին, պատճառն այն է, որ կ'ուզէ չվրդովեցնել Անգլիան՝ այնպիսի պահու մը, երբ հաչտարար տրամադրութիւն ցոյց կը տըրուի Միջերկրականի հարցին կարգադրութեան համար։ Սակայն կը հաւատան թէ Իտալիա չուտով պիտի յարի գերմանեւճափոնական ճակատին։ Այդ պարագային՝ Իտալիա պիտի ճանչնայ Մանչուքուոյի վրայ Ճափոնի թեւարկութիւնը, իսկ Ճափոն պիտի ճանչնայ Եթովպիոյ կցումը Իտալիոյ։

Լեհական ճակատին վրայ, Վարշաւայի գերման դեսպանը կ'աչխատի հող պատրաստել՝ լեհական կառավարութիւնը եւս կարգելու համար գերմանեւճափոնական դաշինքին։

Խորհրդներու համագումարին մէջ, որ տեղի կ'ունենայ այս պահուս, Մոսկուայի մէջ, ուրկէն պատգամաւորը, Ումչէնքօ, ակնարկելով գերմանեւճափոնական ցանկութիւններուն՝ յայտարարեց թէ պատմութեան մէջ չտեսնուած ագէտի մը պիտի հանդիպի Գերմանիան, եթէ օր մը փորձէ յարձակիլ Ուքրանիոյ վրայ, որ կը կազմէ Խորհ. Միութեան ամրոցը։ Թէ երկրին 30 միլիոն բնակչութիւնը ամրողջովին կապուած է խորհրդային կառավարութեան, ճաչակած ըլլալով ցարական իշխանութեան եւ գերմանական ղրամման դառնութիւնները։

ՄԱՏՐԻՏ ԴԺՈԽԱՑԻՆ ԿՐԱԿԻ ՏԱԿ

ՔԱՂԱՔԸ ԿԻՍՈՎԻՆ ՊԱՐՊՈՒԱԾ

Երէկ կը հաղորդէինք թէ յարձակումը վերսկսաւ Մատրիտի ճակատին վրայ։ Օգը մասամբ պարզուած ըլլալով, Զօր. Վարե – լայի բանակը, այս անգամ օդնական ուժերով զօրացած, ձեռնարկեց կատաղի յարձակումի մը։ Համալսարանական թաղամասէն եւ մայրաքաղաքին հարաւային ծայրամասէն չարունակական զրոհներ կատարուեցան։ Հիւսիս – արեւմտեան ճակատին վրայ կը գործէին 14 հրասայլեր։ Օդանաւերը եւս անընդհատ ռումբ կը տեղային, մասնաւորաբար մեծ վնաս հասցնելով Արկուէլլէզ թաղին եւ հիւսիսային կայարանին։

Բացուած զժոխային կրակին հետեւանքով, մայրաքաղաքին պաշտպանութեան վերին մարմինը որոշեց հեռացնել անդէն բնակչութիւնը։ Միայն Զորեքշաբթի օրուան մէջ Մատրիտէն հեռացան 200,000 հոգի, որոնց փոխադրութեան յատկացուած էր 25,674 ինքնաշարժ, 2566 օթոպուս, 239 չոգեկառք։ Կարելի էըսել թէ մայրաքաղաքին մէջ այժմ ծեր, երեխայ եւ կին մնացած չէ։ Բոլոր անոնք որ զէնք չեն կրնար բռնել եւ անօգուտ են քաղաքին մէջ, հեռացուած են դէպի արեւելք։ Օտարականները եւս մեկնած են մայրաքաղաքէն։ Ամերիկեան դեսպանատան պաշտօնէութիւնը բոլորովին հեռացաւ Մատրիտէն։

Յարձակումները կը չարունակուին եւ Մատրիտ կը ռմբակոծուի անընդհատ։

Ֆրանսա քաժի՞ն կ'ուզէ Եթովպիայի

« Տէյլի Թէլէկրաֆ» (նոյեմբեր 26) կը գրէ թէ վերջերս Ջէնեւթի Հռոմ դնաց միտին տանելով Ֆրանսական կառավարութեան հետեւեալ առաջարկը թէ՝ Ֆրանսա պատրաստ է լիովին ճանչնալու Իտալիոյ գերիշխանութիւնը Եթովպիոյ վրայ, եթէ Իտալիա հողային զիջումներ ընէ Ֆրանսայի՝ Հարրարի չրջանին մէջ։

Ֆրանսա չատ կը փափաքի Ֆրանսական Սոմալիին միացնել Տիբէ –Տաուան, որ Ճիպութի - Ատիս Ապէպա երկաթուղիի գիծին վրայ ամէնէն կարեւոր կէտերուն է։

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը կարծէ թէ յաղթականը երբեք պիտի չուզէ աւարէն բաժին հանել ուրիշներուն։

մը Իտալիոյ կողմէ, այս վերջինն ալ՝ Մանչուքուոյի կառավարութիւնը։

Բայց իրրեւ անմիջական գործունէութեան դաշտ՝ Գերմանիա եւ Իտալիա իրենց առջեւ ունին Սպանիան, ուր կը թուի թէ Զօր. Ֆրանքօ նեղ կացութեան մը մատնուած է։ Հակաբոլշեւիկեան ճակատը կարելին պիտի ընէ՝ Սպանիան փրկելու համար համայնավարութեան ազդեցութենէն։ Գերման Մեծ Սպայակոյտը այսօր արտակարգ ժողով կը գումարէ Պէրխթէսկատէնի մէջ՝ Հիթլէրի մօտ։

Գերմանեւճափոնական այս դաշինքով ամէն պարագայի մէջ խաղաղութիւնը չէ որ կ'ամրապնդուի, այլ մարզկութիւնը քայլ մը աւելի կը մօտենայ նոր պատերազմին, որ չի գիտցուիր թէ երբ պիտի պայթի։ Այս դաշինքը մասնաւորապէս կը հետաքրքրէ նաեւ հայ ժողովուրդը, որուն հայրենիքը մաս կը կազմէ Խորհրդային Միութեան։

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Խորհուրդներու հաւագումար Մոսկուայի մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի, կէսօրէ վերջ, ժամը 5ին, Կրեմլինի պալատին մէջ բացուեցաւ Խորհուրդներու համագումարը, որ հրաւիրուած է քննելու խորհրդային նոր սահմանադրութիւնը։ Աւելի քան 2 հազար պատգամաւոր, բազմաթիւ կիներ, արեւելեան «Հանրապետութեանց» պատգամաւորները իրենց խայտաճամուկ զգեստներով։ Առջեւի կարգին վրայ՝ Սպանիոյ ներկայացուցիչները։ Կ'երգուի «Ինթէրնասիոնալ»ը եւ կալինին կը բանայ «պատմական նիստը»։ Ցետոյ կը խօսի լուակեաց Ստալինը, ըսելով թէ պրոլետարը հիմա ունեւոր է, գիւղացին նոր դասակարգ մը կը կազմէ եւ մտաւորականը դարձած է աչխատաւոր։ Այս բնկերային փոփոխութիւնները անհրաժեչտ դարձուցած են մշակել նոր սահմանադրութիւն մը։

Կացութիւնը Պարսկաստանի մէջ

Ցանուն Զօր. Ֆրանքոյի կառավարութեան, Մայորքայի զին. իչխանութիւնը հաղորդեց բրիտանական եւ Ֆրանսական նաւատորմիղներու ծովակալներուն թէ Պարսկաստանի առջեւ հաստատուած է ապահովութեան գօտի մը։

Այս լուրէն կը հետեւցնեն Ֆրանսական թերթերը թէ Զօր. Ֆրանքօ չուտով կը սկսի ռմբակոծել Պարսկաստան, ուրկէ կը ստանան հանրապետականները իրենց ռազմանիւթը։

Միւս կողմէ, Սեվիլլայի ձայնասփիւռի կայանը կը հաղորդէ թէ ազգայնական նաւատորմիղը ռմբակոծած է ռուսական նաւ մը որ ռազմանիւթ կը փոխադրէր դէպի Պարսկաստան։ Ռուսական նաւը ծանրապէս վնասուած ըլլալով՝ նաւաղները ապաստանած են փրկութեան նաւակներու մէջ։ Ուրիչ աղբիւրէ չհաստատուեցաւ այս լուրը։

Ցեղափոխական խորհրդաւոր ձեռնարկներ Թուլոնի մէջ

« Փըթի Փարիզիէն »ի թղթակիցը կը հեռագրէ Թուլոնէն 26 նոյեմբեր թուականով թէ քաղաքին զին. իչխանութիւնը ապահովութեան միջոցներ ձեռք առաւ չորեքշաբթիէն հինգչաբթի լուսնալիք գիչերը։ Քաղաքը խաղաղ է։

Ինչպէս կը հաւատան, քաղաքին իչխանութիւնը լուր առած էր որ «ծայրայեղ յեղափոխականներու» կողմէ դաւադրութիւն մը ի գործ պիտի դրուէր Էքս, Մարսէյլ եւ Թուլոն քաղաքներուն մէջ։ Ուրիչ մանրամասնութիւն չի տրուիր յեղափոխական այդ դաւադրութեան մասին։

Աչխատաւիի տագնապը կը վերսկսի

Հինգչաբթի երեկոյ, Ֆրանսայի գործատէրերու ընդհանուր Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը, Ժիւեոու, վարչապետ Լէոն Պլումի յանձնեց նամակ մը, որով կը յայտնէր թէ գործատէրերու ընդհանուր Դաշնակցութիւնը կը խզէ բանակցութիւնները, որոնք կը կատարուէին Աչխատանքի ընդհանուր Դաշնակցութեան ներկայացուցիչներուն հետ։

Այս յանկարծական խզումը զարմանք պատճառեց։ Գործատէրերու ընդհ. Դաշնակցութիւնը կը յայտարարէ թէ աչխատաւոր – ներու ընդհ. Դաշնակցութիւնը չէ յարգած իր յանձնառութիւնները, ոչ ալ կը յարգուի կառավարութեան խոստումը խորհրդարանին առջեւ, ու կը չարունակուին գործարանի գրաւումները։

Լէոն Պլում, յայտնապէս սրտնեղած, պատասխանեց գործատէրերու ընդհ. դաշնակցութեան ներկայացուցիչին թէ ծանր պատասխանատուութիւն մը կը ստանձնեն խզելով բանակցութիւնները, թէ անմիջապէս անտեսական խորհուրդին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, ընդարձակելու համար կառավարութեան պարտադիր իրաւարարութեան սահմանները՝ ապրուստի գիներու բարձրացումէն բխած անհամաձայնութիւնները հարթելու մասին, միւս կողմէ՝ խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ ուրիչ օրինագիծ մը, ընդարձակելու համար կառավարութեան պարտադիր իրաւարարութեան սահմանները՝ գործատէրերու եւ գործատէրերու միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնները հարթելու մասին։

**** Նոսի նահանգին մէջ, ուր աչխատանքի տագնապը քրոնիկ հանգամանք մը ունի, կացութիւնը աւելի եւս բարդացաւ չորեքշաբթի։ Լիլլի նահանգապետարանին մէջ, ապրուստի սղութեան վրայ հսկող յանձնաժողովը նիստ գումարելով որոչեց արտօնել 9.87 առ հարիւր յաւելում մը։ Ապրուստի գիներու այս յաւելումին առթիւ, նահանգին բանուորները, ըլլայ մետաղագործութեան, ըլլայ կերպասագործութեան մէջ, պահանջ դրին աչխատավարձի համեմատական յաւելում մը։ Գործատէրերու սէնտիքան, աչխատավարձի մասին բանակցելէ առաջ, պայման դրաւ պարպել եւ երբեք չզրաւել գործարանները։*

Երկու ծանր արկածներ

ՀԱՅ ՄԸ ՋՈՒՆ

Փարիզի արուարձաններէն՝ Օթէօյի մէջ ծանր արկած մը պատահեցաւ Հինգչաբթի։

Այս արուարձանին մէջ գործարան մը կայ, որ մետաղէ խողովակներ կը չինէ չիչերու։ Հոս կ'աչխատին մօտ 50 բանուորներ եւ բանուորուհիներ։ Պայթումի մը հետեւանքով, փուռերէն մէկուն երկաթէ դուռը, մօտ 300 քիլօ, կը խորտակուի եւ չարդուփշուր կ'ընէ ամբողջ սենեակները։ Խորտակուած փուռին առջեւ կը գտնուէր հայ աչխատաւոր մը, Ստեփան Սարգիսեան, 32 տարեկան, հայր՝ երկու զաւակներու, որ կը բնակի Շավիլ։ Խորտակուած երկաթեղէնին տակ անչնչացաւ դժբախտ աչխատաւորը։ Ապակիներու կտորներէն վիրաւորուեցան չորս գործաւորուհիներ։

**** Ծանր արկած մըն ալ պատահեցաւ Մեցի մէջ։ Կազի գործարանին մէջ, պայթումի մը հետեւանքով, փլատակներու տակ մնացին տասը գործաւորներ։ Օգնութեան փութալով՝ փլատակներուն տակէն հանուեցան եօթը գործաւորներ, որոնք ծանր վէրքեր ստացած էին։ Կարելի չեղաւ գտնել երեք գործաւորներ, որոնք կ'ենթադրուի թէ մեռած են եւ փլատակներուն մէջ կորսուած։*

ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅԿԱՎՈՑ ՄԸ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ)

— Ո՞ւր, ո՞ւր ես գնում, ա՛յ իմ ախո՛ր, ա՛յ իմ սիրե՛լի, ա՛յ իմ ե՛նգ ու ե՛ղանակ, ա՛յ իմ հո՛գի ու իմ իմա՛ստ կեանք...

Երգը լռեց։

— Ես ինձ չեմ ճանաչում, ես ինձ չեմ գտնում, ես ինձ չեմ հասկանում, ես ինձ չեմ սիրում, ես ինձ չեմ ատում, ես ինձ չեմ ուզում, ես ինձ չեմ ուզում, ես ինձ չեմ ուզ

ՅԱՓՈՒՐԱՑԻ ԴԱՎԱՃԱՆԸ ԼՍՏԱԿԱՆ ՓՈՓ

Ա.ՆԱԶԱՐ ՈՐ ՆՈՅԱՄԲԵՐԻ ԻՆ ԲԱՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՏՆԻ ԹԱՐՄ ՔԱՂԱՔԻ ՄԵՋ - ԲԱՅՑ ՉԻ ԿԱՐՈՂԱՑԱՎ ՄԻ ՔԱՆԻ ՕՐ ԱՆՑԿԱՑՆԵԼ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄԸ ՀԱՅՏՆԻ ՄԱՐԴԻԿ ՉԵՆ ՄՈՌԱՑԵԼ ՈՐ ՀԱՅՐԸ ՄԱՀԱՑԱԾ Է ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ՀԱՅԱԲՆԱԿ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ՈՒ ՈՐ ՄԱՅՐԸ ՄԻՆՉԵՎ ՀԻՄԱ ՀՈՂԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԵՋ ՄԱՀԱՑԱԾ ՀԱՅՐԵՐԸ ՉԵՆ ՈՒՆԵՑԵԼ ՈՉ ՄԻ ՀՈՂԱՄԱՍ ՈՒ ՉԵՆ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀԱՄԱՐ ՈՒ ՉԵՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՈՉ ՄԻ ՄԱՐԴՈՒ ԿԱՄ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ։

Հ. Ց. Դ.

Գեղարուեստական

Սէնթ Էթիէնի Անտոք ենթակոմիտէն ընկերական ընդ.ի. ժողովի կը րաւիրէ զդիրք եւ կեփին խումբի, ինչպէս նաեւ թալօտիէգրի ընկերները, *28* Նոյ. շաբաթ ժամը 8ին, Ֆուրեան գրադարանին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ վռամեան ենթակոմիտէի ընկերները, այս կիրակի (*29* Նոյ.) կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, սովորական ֆաւաքատեղիին մէջ, կարեւոր օրակարգ: կը դասախօսէ ընկ. Հ. Սէրէնկիւլեան: Ներկայ կ'ըլլայ նաեւ կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՋԱՒԱՐԵԱՆ ենթակոմիտէի (Մարսէյլ) ժողովը՝ *28* Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, վարանդեան սրահին մէջ: կը դասախօսէ ընկ. Հ. Սէրէնկիւլեան, ներկայ կ'ըլլայ նաեւ կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստամ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի ընկերական քննդ. ժողովը *29* Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Շաֆրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse. Մարսէյլ: կարեւոր օրակարգ:

Սէնթ Անթոնիանի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ժողովը, վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, ընկ. Մուրատ Մուրատեանի քնակարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատետրով:

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդ.ի. ժողովը *28* Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, «Վարանդեան» սրահին մէջ, ներկայանալ անդամատետրով:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Փարիզի եւ շրջանի կոմիտէներու կողմէ

29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Société Savantes*ի* D. սրահին մէջ, 8 Rue Danton, *մէթրօ Օտէոն*

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Ս. ՎՐՈՅԵԱՆ**

Նիւթ ունենալով՝ «Հայր. Ամերիկան եւ Հայր. Ամերիկայի Հայութիւնը»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է ԲՈԼՈՐԻ ՀԱՍԱՐ:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ «Ընտօք» ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ «կռիւք» եւ «կեփին» խումբերու

վաղը կիրակի, 29 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8ին

Սալ տ'Արմոնիի մէջ (Աիեմա Ռոյալի մօտ)

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Ս. ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժին՝ արտասանութիւն, երգ, մեներգ եւլն.:

կը նկարկայացուի գաւեշտ մը.

Յատկերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 2.50 ֆր., վիճակախաղի մասնակցելու իրաւունքով:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՏԷՄԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. կոմիտէին

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. ցան մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Նիւթ ունենալով օրուան քաղաքական կացութիւնը:

Կը հրաւիրուին երկսեռ հայրենակիցները:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ

Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Maison du Peuple*ի* մէջ, (Ave. Verdun*ի* վրայ, կալիէնիի եւ Մէհրիի միջեւ)

Ցրդ յարկ թիւ *10* եւ 11 սրահը:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

կը հրաւիրուին ընկերներն ու հաւակիրները:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *սափրիչի խանութի* **gérance***ի համար ամուսնացած այր եւ կին մը, որ գիտնան արհեստը, կամ կանոնաց սափրիչ մը որ գիտնայ լաւ ֆրանսերէն: Դիմել՝ Պ. HENRI*ի, 1 Passage du Poteau, *Փարիզ* (18), au coin de la rue du Poteau, *մէթրօ* Porte Montmartre

Տօրագրեալներս, Մ. Հայաստանի մէջ Նոր Սերաստիոյ չինութեան զօրավիգ կանգնելու, ինչպէս նաեւ տեղւոյս հայրենակիցներուն օգտակար ըլլալու միտումով, հաւաքուեցանք եւ որոշեցինք վերակազմել Սերաստիոյ Նահանգային Միութիւնը: Քանի քանի անգամներ զիմեցինք Պ. Վ. Գաբաեանի գումարել տալու համար ընդհանուր անդամական ժողով եւ ընտրելու օրինական վարչութիւն մը, ըստ Նահանգային Միութեան ծրագիրը կանոնագրին եւ իր քով գտնուած գոյքերը յանձնել:

Այս անգամ հրապարակաւ կը խնդրենք Պ. Վ. Գաբաեանէ ընդհ. ժողովի հրաւիրել բոլոր Սերաստահայերը եւ այլեւս չյամառիլ ձգձգել Միութեան անցեալ չրջանի հաշուետուութիւնը:

Տօրագրեալներս անհրաժեշտ կը գտնենք հրապարակաւ յայտարարել թէ ինչպէս ասկէ առաջ նոյնպէս յառաջիկային օրինաւոր չէ Պ. Վ. Գաբաեանի իր անուան կցած լիազօր ներկայացուցչի մակդիրը:

Գ. Գաբաեճեան, Ա. Տիւրկերեան, Յ. Մարտիրոսեան, Տօքթ. Ա. Պօղոսեան, Ա. Խոյնոյեան, Ա. Կիւրեղեան, Հ. Փախսուզեան, Լ. Երամեան, Գ. Էէրտէմեան, Յ. Զուպուէրեան:

փարիզ, *26* Նոյ. *936*

ՀԱՑ ԵՐԳԸ ԱՆԹԵԼՈՎ

Այսօր, շաբաթ ժամը 19ին, Պրիւքսէլի անթելի ֆրանս. կայանէն պիտի երգէ Պէն-Ասյա (Պլումպէրկ), Օր. Մարգրիտ Բաբայեանի աշակերտներէն: Ցայտագրին մէջ է կոմիտաս Վ.ի «Ախտուհին», «Օրօր»ը եւ «Չ'նար ես»:

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՑԹ

Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Անկէնի մասնաճիւղին կողմէ

Նախագահութեամբ **ՏԻԿ. Ա. ՊԱՐԿԻՐՃԵԱՆԻ**

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՂՔԱՏ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒ ԵՒ ՈՐԲԵՐՈՒ

13 գեկտ. կիրակի օր ժամը 15էն մինչեւ կէս գիշեր

Salle des Fêtes*ի մէջ,* **30 Rue du Casino, Enghien-les-Bains**

Երեկոյթին ամբողջ զուտ հասոյթը կը յատկացուի Պետ. Հայ Կ. Խաչին եւ Որբերու Ծգն. Մասնաճիւղին:

Նուագախումբ ԿԱՐԻՕ=ՔԱՆԹԻ (Թանկօ եւ ճազ)

ՊԱՐ, ԵՐԳ ԵՒ ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ—ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ ՄԱՏՋԵԼԻ ԴԻՆԵՐՈՎ

Մուտք՝ 10 ֆրանք:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱ ԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 28 Նոյ. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, COLISÉE*ի* շքեղ սրահին մէջ,

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ՝

ՆՈՒԱԳ.— Հ. ԹՒՒԹՒՒՆՃԵԱՆ (Գոնսէրվաթուարի Ա. Մրցանակին արժանացած), ընկերակցութեամբ, *ՕՐ. Ա. ՄԱՆՏԱԼՃԵԱՆԻ* (*Prix de l'École Normale de Musique*):

ՄԵՆԵՐԳՆԵՐ.— ՕՐ. Գ. ԴԷՈՐԳԵԱՆ (Մարսէյլի Գոնսէրվաթուարէն) եւ *ՏԻԿ. Ե. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ*, մասնակցութեամբ Mme ANDRÉ ARNOTի, (*Pianiste Accompagnatrice au Conservatoire*):

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊԱՐ.— ՅԱՐ ԵՒ ՏԻԿ. ՂԱԶԱՐԵԱՆՆԵՐու կողմէ,

կը ներկայացուի՝ **ՍԻՐԱՀԱՐԸ ՍԵՂԱՆԻՆ ՏԱԿ** (գաւեշտ)

ՊԱՐ ԿԸՍ ԳԻՇԵՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ *ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ*

ՀԱՑ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

29 Նոյեմբեր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,

Salle des Ingénieurs Civils*ի սրահին մէջ,*

19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité

Պիտի խօսին՝ ֆրանսացի եւ ուրիշ արհեստակից մասնագէտներ,

Հ. Ս. Միութեան կողմէ խօսք պիտի առնեն՝

Պ. Պ. ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ ՇԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ,

կը ցուցադրուին հայ սափրիչ-սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները

ֆրանսական եւ հայկական թղթակիցներու ներկայութեամբ,

ԱՌԻՒՃԱՀՈՏՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՆԱՒՈՒԻՄ,

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին թառիստ Պ. Արգար

Ֆլէյակաւոր պարուհի HUGUETTE O BIN

եւ դաշնակահարուհի ANGÈLE ALICE (7 տարեկան), *ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ:*

14 ՀՈԳԻՆՈՑ ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԸ

ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ

Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.:

Տոմսերը կը ծախուին բոլոր սափրիչներու մօտ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleurs*ի* ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյքներու վաճառուում,

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը ամէն օր բաց է ժամը 2էն 7, բացի կիրակի օրերէ

ՄԱՔՐԱՄԱԼԻՐՆԵՐ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ..

Վերջին մեթոտներով չեռուցուած

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԻԱԿ ԳՄԲԷԹԱԻՈՐ. ԱՄԵՆԱՄԵԾ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ — **BAIN ORIENTAL**

կը գտնուի 5a RUE DE L'ECLISPE—*ՐԻԻ ՏԸ Լ'ԷՔԼԻՓՍ*

(Շաֆրիկեան ծանօթ լսարանին կից)

Cabinet PARMAC

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԻ ԳՈՐԾԵՐ

28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ

R. C. Seins 404035 Tél. Botzaris 17-64

—o—

Մեր գլխաւոր աշխատանքները

1· **ՎԻՃԱԿԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ** կը գտնէնք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյաջողութեան պարագային:

2· **ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ** · Երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամ կու տա՞ք առանց նայելու ձեր առած ապրանքին վրայ: Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս պիտի երթաք վճարել ձեր տուրքը, առանց ճշդելու. Եէ արդա՞ր է եղած ֆարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ միթէ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ չնորհած քայց ֆարկային ազդարարութեան մէջ չի նշանակուած առաւելութիւններէն: Շատեր առելորդ տուրքեր կը վճարեն այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր չահերը պաշտպանելու. ֆամար:

3· **ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.**

Ա) ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԹԻՒՆ արագ, ապահով եւ միանուագ, մասնագէտ վաստակաւոր ձեռքով:

Բ) ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Բարեկամաբար կը քննենք ու կը կարգադրենք առեւտրականներու, ընկերակիցներու եւ փաթրոնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը:

Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ձարտարագործ մը, ընկերութեան վարիչ մը, տնօրէն մը եւայլն եթէ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհուրդներ ստանալ անկախ եւ ձեռնհաս մասնագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վարանի մեզի դիմելու:

Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՇՒԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.— Կը քննենք պայմանագիրներ, գրամատեան ձաշիւներ, մասնաւոր ձաշիւներ: Կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապաձովութեան սահմանին մէջ:

4· **ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.**

Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւափոխուած գործի մը տոմարները:

Բ.) Կը քննենք եւ կը ձանենք ձաշիւները էնվանթէրի պահուն:

Գ.) Կը քննենք պլիանները եւ գործատնութեանց ձաշիւները:

Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդները կուտանք գործի մը մէջ գրամագլուխ դրուելէ առաջ:

Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի ձաշիւները:

Զ.) Կը քննենք ժառանգական ձաշիւները:

Է.) Կ'օժանդակենք ձեզ՝ ամենագիտօրէն պետական վարչութեանց մօտ:

ԽՈՐՀՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ 20 ՖՐ., ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ.Էն ՍԿՍԵԱԼ

Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ,

Տոմսակներ՝ ամէն տեղի ձամար, Հայ Ճամբորդներու ձամար ժամնաւոր գին: Ընենք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ցտար դրամներու փոփոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի ձաշիւ: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԲՈԼՈՐ ՓԱՓԿԱՃՇԱԿՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌ

Aznavour

կովկասեան հանրածանօթ ճաշարանը:

48 Rue St. Georges, Paris (9)

Մէթրօ **St. Georges, N. D. de Lorette** եւ **Peletier**

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական ընտիր կերակուրներ:

ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻ ԵՒ ՎՈՏԿԱ *ՄԱՏՋԵԼԻ ԴԻՆԵՐ*

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, **PARIS (13)**

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Նշան Տինքճեան կը ծանուցանեն թէ իրենց մօր եւ զոքանչի՝ ՄՆՈՒՇ ԹՒՒԹՒՆՃԵԱՆի մահուան տաբելիցին առթիւ հոգեհանգստեան արարողութիւն պիտի կատարուի Թիէի գերեզմանատան մէջ, 29 Նոյեմբեր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամըՅին, իսկ 4·30ին իրենց բնակարանին մէջ, 4, բիւ տը լ'Ընտիւսթրի, Փարիզ(13):

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱԼՆՈՑ ՁՈՐԻ Հայր. Միութեան փարիզի մասնաճիւղի անգամական ընդ.ի. ժողովը վաղը, կիրակի 29 Նոյ. երեկոյեան ժամը ՅիշտՏ 5.30ին, ֆանթիի ֆայկ. դպրոցին մէջ, *19 Rue de Paris, Gentilly*: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ֆայրենակիցներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ Լսարանի հերթական դասախօսութիւնը 29 Նոյեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 5, բիւ տը լ'Էքլիպս, *Մարսէյլ*: կը դասախօսէ Պ. Ուշագլեան, կը նուագէ Պ. Հայկ Թիւթիւնեան:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ կիրակի, (29 Նոյեմբեր) կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 6 բիւ տէ Փըթիթ Մարի, Արարատ ճաշարանի վերնայարկը: Բացակայողները պիտի կորսնցնեն իրենց անդամակցութեան իրաւունքը՝ եթէ նամակով չի տեղեկացնեն իրենց բանաւոր բացակայութիւնը:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

«ԶԱՐԹՕՆՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (141)

ԶԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

Ծաղկախէն զէմքը այնպէս էր աւրուած, որ գիւղացիք կատակելովվ'ըսէին իրարու. «Եթէ բուռ մը սիեռ նետես զէմքին՝ հաս մը գետին չիյնար»: Անշուշտ ասիկա չարամիտ չափազանցութիւն մըն էր, բայց հիւանդութեան այդ հետքերու պատճառով անունը մնացեր էր Ջոփուր Արթիւշ:

Ջոփուր Արթիւշի լայն զէմքին վրայ կը ցցուէր պատկառելի քիթ մը, որ Բագոսեան անժուժկալ պաշտամունքի պատճառով, հեղհեղէ խոշորցած էր եւ փտելիճանի գոյն ստացած՝ բոլորովին ուրանալով ազգային ծագումը: Շատ փոքր եւ անհանդարտ աչքերը գրեթէ կը կորսուէին թաւ յօնքերու տակ, կուրծքին կը փռուէր ցանցառ երկար մօրուք մը, որու մէջ արծաթի թելերը սպառնագին արադութեամբ կը բազմապատկուէին:

Արթիւշը, ճարպիկ վաճառական մը լինելէ զատ, կը համարուէր պարսկաբնակ այդ գիւղի նախախնամութիւնը իր բազմատեսակ ծառայութիւններով, զորս սիրայօժար կըցուցնէրիրեն գիմողներուն: Գիւղի ազատախաչներէն (երեւելիներ) սկսած մինչեւ նորատի հարսերը, առանց քաշուելու այդ անհատներէն կը գիմէին՝ իրենց ընտանեկան դժբախտութիւններու պատմութիւնը անոր գաղտնապահութեան վստահելով: Քինինի պաշարը Արթիւշին վաստկեցուցած էր բժշկական մեծ հռչակ մը այդ ճահճաւէտներէ բոյնին մէջ, ուր ազամարդ, կին ու երեխայ տարին տասներկու ամիս ջերմէ կը տառապէին: Քինինի բարերար աղդեցութեան հետեւանքով, ամէն կարգի հիւանդներ կը գիմէին Ջոփուր Արթիւշին, որ համեստ դումար մը միայն կը պահանջէր իր ծառայութեանը համար:

Ամէն տեսակ հիւանդներ բժշկելու կարողութեամբ միայն չէր սահմանափակուեր Արթիւշի համբաւը, որ գիւղ գիւղ տարածուած էր: Անոր հռչակը որպէս գրքաց ու համայիլ չինող գլեր անցեր էր շրջակայ գիւղերու մոլլաներէն:

Գիւղացիք կ'ըսէին, որ «Եթէ Արթիւշի չինած համայիլը քարի վրայ դնես, քարը օխթը տեղով կը ճաթի»: Զրեր կիներ, նորահարսեր, որոնց ամուսինները ուրիշ կիներու հետէ կը վազէին, ան կ'առնէին Արթիւշի գիւքեանի ատջէն՝ անկէ ճար մը, դարման մը սպասելով:

— Հա, քուրիկս,— կ'ըսէր Արթիւշը,— էս նուսխան, որ կը տեսնես, սատանան իսկ կատաղէն բռնած, պոչէին վրայ կը տանկ: Արեւը չծագած՝ չորս բոլորը կը գտնաս, օխթը անտեղ մը կ'երթաս, նուսխան քարի մը տակ կը դնես, օխթը անգամ քարի չորս բոլորը կը գառնաշ, օխթը անգամին ալ կը թքնես քարի վրայ, վերջէն երկու աքլոր կը բերես ինծի, մէկը բոլորովին ճերմակ, միւսն ալ սեւ, անոնց արիւնով էնպէս զօրապայ գիր մը գրեմ քեզի, որ էրիկդ միւստուղի նման քեզի փակի, ալ էն Մէհմէտի հոտած կնկանը չնայի: Արթային մնա, մարդուդ աչքը էնպէս մը կապեմ, որ ճէննէթի հուրիմելէքն ալ աչքին տը-գեղ երեւայ:

Ահա այսպէս, մեծ, հռչակուած մարդ մըն էր Ջոփուր Արթիւշը:

Արտաքուստ անոր գիւքեանը ոդոլոր մէկի տեսք մը ունէր, ինչպէս գիւղի բոլոր տները: Ծանութի ներքնակող՝ մը երկու մասի բաժնուած էր չքոնդուած ագիւսի բարակ պատով մը. առաջին մասը գիւքեանն էր, եաեի կողմը Արթիւշի ննջարանը, պահեստը, խոհանոցը, ընդունարանը: Դիւքեանը, որ միակ լայն դուռ մը ունէր, նեղ ու երկար պատուհան մը դրան քով, շատ ալ ուղիղ չէր համեմատաբերով տեւեւտրական մեծ համբաւին հետ: Պատին երկնցած տախտակներու վրայ, անկարգ ու փոշոտած ցուցադրուած էին զանազան կարգի տոպրակներ: Քանի մը կապոց հինայի ծրար, լուցկիի եւ աժան սիկարէթներու բազմաթիւ տուփեր, քօրսէթաւոր թէյի բաժակներ իրենց տակերով, թէյի ծրարիկներ, անլիչատակ ժամանակներէ մնացած երկու անփայլ սամովարներ, թղթէ տուփերու մէջ լեցուած ասեղ, թել, մատնոց ու զարմանալի փայլուն գոյներով գեղին եւ կարմիր ծաղիկներով զարդարուած չիթի քանի մը ծրարներ: Դրան մօտ՝ թիթեղէ մեծ ամանով մը նաեւ, անհրաժեշտ ժանգոտած չափերով:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

		ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
29
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
DIMANCHE
29 NOVEMBRE
1936

ԺԲ ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3282

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկայն խօսք

ԱԶԱՏ ԵԻ ԱՆԿԱԽ ԵԳԻՊՏՈՍ

Անգլիոյ երեսփոխանական ժողովը նոյեմբեր 24ին եւ Ծերակոյտը նոյեմբեր 25ին միաձայնութեամբ վաւերացուցին անգլո-եգիպտական Բարեկամութեան եւ Զինակցութեան դաշնագիրը, որ Լոնտոնի մէջ կնքուած էր անցեալ օգոստոս 26ին:

Դարերով օսմանեան Սուլթաններու եւ աւելի քան կէս դար անգլիական մարզպաններու դերիշխանութեան տակ ապրելէ ետք, եգիպտական ժողովուրդը ահա վերջապէս ձեռք կը բերէ իր անկախութիւնը, եւ չուտով իբրեւ անկախ եւ ինքնիշխան պետութիւն կը մտնէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Հայբենակորոյս հայ ժողովուրդը իր սրտագին ողջոյնները կ'ուղղէ նորագոյն եգիպտական ժողովուրդին, որ իրեւ ժառանգորդը դարաւոր բարձր քաղաքակրթութեան եւ մշակոյթի մը՝ լիովին արժանի է ազատ եւ անկախ ապրելու: Վերապրող հին ազգերէն չատ քիչեր միայն կրնան պարծենալ իրենց ա՛յնքան վտանգեղ անցեալով որքան Եգիպտացիները:

Դիւրին չեղաւ յանգիլ այս արդիւնքին: Եգիպտոսի ներկայ սերունդը Զինադադարի օրերէն սկսեալ բուռն պայքար մղեց պերիշխան պետութեան դէմ, որ իր երկիրը մտած էր 1882ին՝ զսպելու պատրուակով Արապի փաշայի դիմադրութեամբ ծագած վիճաբանա-ազգայնական ապստամբութիւնը ընդդէմ խեդիւին: Եւրոպացիներ սպանուած եւ կողոպտուած էին, անգլիական զին-ուորները Եգիպտոս մնացին՝ կարգապահութեան հսկելու համար, ու հետզհետէ տեղաւորուեցան հոն՝ ձեռք առնելով երկրին ամբողջ վարչութիւնը՝ խորհրդականներ տեղաւորելով կարեւոր պաշտօնատուներու մէջ: Արդէն 1879էն իվեր անգլո-ֆրանսական հակակշիռի ենթարկուած էր եգիպտական եւմտական վարչութիւնը:

Մինչեւ ընդհանուր պատերազմ Եգիպտոս հարկատու էր Թուրքիոյ Սուլթանին (Սուլթան Սէլիմ Ա.-էն ի վեր որ զայն գրաւած էր 1517ին) եւ կը կառավարուէր Խեդիվի մը կողմէ: Պատերազմը ջնջեց օսմանեան այս անուանական գերիշխանութիւնն ալ (17 դեկտեմբեր 1914) եւ յաջորդ օրը Անգլիացիները խեդիվին փոխարէն «Սուլթան Եգիպտոսի» տիտղոսով գահ բարձրացուցին Մէհէմմէտ Ալիի սերունդէն Հիւսէյնի թոռնէն փաշան: Այս վերջինին յաջորդեց հանգուցեալ Ֆուատ Ա., որուն զաւակն է ներկայի երի-տասարդ Ֆարուք թագաւորը:

Պատերազմի վտանգալին, երբ օրակարգի վրայ էր ազգերու ինքնորոշման սկզբունքը, Եգիպտոսի մէջ եւս ի յայտ եկաւ ազգայնական չարժում մը՝ որուն հոգին ու գլխավորն էր Հան-գուցեալ Զաղլուլ փաշան: Անգլիացիք քանիցս աքսորեցին զայն. սակայն ամբողջ երիտասարդութիւն մը կար Զաղլուլի եւրին. քանի՛ աւելցան խստութիւնները, ա՛յնքան ուժգնօրէն պոռթկաց ազգայնական զգացումը երիտասարդ Եգիպտացիներու հոգիին մէջ:

1921ին Լորա Միլների գլխաւորութեամբ պատուիրակութիւն մը ղրկուեցաւ Եգիպտոս, լեզու գտնելու համար եգիպտական կառավարութեան հետ: Այս առաքելութիւնը ձախողեցաւ: Եւ սա-կայն 1922 փետրուարին վարչապետ Լոյտ Ճորճ պարտաւորուեցաւ հրատարակել յայտարարութիւն մը, որով վերջ կը գտնէր անգլիական թեւարկութիւնը եւ Եգիպտոս կը դառնար անկախ եւ գերիշխան պետութիւն մը: Անգլիա իրեն կը վերապահէր չորս կէտեր.1.Բրիտանական կայսրութեան հաղորդակցութեանց ապահովութիւնը Եգիպտոսի մէջ. 2. Եգիպտոսի պաշտպանութիւնը ա-մէն կարգի օտար յարձակումներու եւ միջամտութեանց դէմ ուղղակի կամ անուղղակի. 3. Օտար չահերու եւ փոքրամասնութեանց իրաւունքներու պաշտպանութիւն. 4. Սուտանի խնդիր:

1922ի այս յայտարարութիւնը չդոհացուց Եգիպտոսի ազգայնականները, որոնք կը ձգտէին իրական անկախութեան: 1929ին երբ Անգլիոյ մէջ իշխանութեան գլուխ անցաւ Մաքդոնըլտի աշխատաւորական գահլիճը, Եգիպտ. կառավարութիւնը աւելին օգտուելով նոր բանակցութեանց ձեռնարկեց Լոնտոնի մէջ՝ արտաքին գործերու նախարար Հէնտէրսընի հետ: Բանակցութիւնները տեւեցին մինչեւ 1930 եւ ո եւ է դրական արդիւնքի չյանգեցան:

Հարկ եղաւ սպասել մինչեւ իտալեւհապէշական պատերազմը, երբ Ապրիլկէի եւ Միջերկրականի մէջ առեղծուած նոր եւ ծանր կացութիւնը ստիպեց անգլիական կառավարութիւնը աւելի ճկուն կացութիւնը ստիպեց անգլիական կառավարութիւնը աւելի ճկուն ըլլալ եւ ընդունիլ Եգիպտոսի պահանջները: Անցեալ տարի դեկտեմբերին եգիպտական կուսակցութիւնները միացեալ ճակատ կազմեցին եւ նոր բանակցութեանց մտան անգլ. կառավարութեան հետ, այս անգամ ո՛չ թէ Լոնտոնի, այլ Գահիրէի մէջ, ինչ որ դիջում մըն էր Անգլիոյ կողմէ: Մեծ դժուարութիւններ չյարուցին եգիպտական պահանջներուն դէմ եւ գիջեցան նոյնիսկ Սուտանի խնդրին մէջ:

Օգոստոս 26ի դաշնագրով Եգիպտոս կը դառնայ ազատ ու անկախ պետութիւն: Անգլիացիները Եգիպտոսի հետ 20 տարի պայմանաժամով կը կնքեն զինակցութիւն մը, որով յանձնառու կ'ըլլան պաշտպանելու զայն օտար յարձակումներու դէմ: Եգիպտացիները պարտաւոր չեն օգնելու Անգլիոյ, երբ այս վերջինը պատերազմի երրորդ պետութեան մը դէմ, եգիպտական հողէն դուրս:

Անգլիա՝ ընդունելով հանդերձ որ Սուէզի ջրանցքը եգիպտացի հողային ամբողջութեան մաս կը կազմէ, նկատի ունենալով անոր տիեզերական հանդամանքը, մանաւանդ բրիտանական կայսրութեան հաղորդակցութեանց համար ունեցած կենսական կարեւորութիւնը, իրաւունք պիտի ունենայ զօրք պահելու այդ շրջանին մէջ: Պաղեստինեան սահմանային զինուորները առաջուընէն 10,000, օդանաւորդները 400 հոգի պիտի ըլլան: Պատերազմի կամ միջազգային բարդութեանց պարագային այս թիւերը պիտի աւելնան ըստ պահանջի: Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ շրջանին մէջ գտնուած անգլիացի զինուորները մինչեւ ութ տարի պիտի փոխադրուին Սուէզի շրջանը, ուր մանաւանդ զօրանոցներ պիտի շինուին անոնց համար: Զրանցքէն դէպի Գահիրէ եւ Աղեքսանդրիա նոր խճուղիներ պիտի շինուին: Անգլիական բանակը մեքենաշարժ դարձած ըլլալով, ի պահանջել հարկին անմիջապէս կարելի պիտի ըլլայ զօրք փոխադրել վտանգուած շրջանները:

Քափիթիւլասիոնները եւ Խառն դատարանները՝ զորս կարելի չէ հաշտեցնել երկրի մը անկախութեան հետ՝ պիտի ջնջուին, չահակից պետութեանց հետ խորհրդակցաբար:

Մէկ խօսքով Եգիպտոս կը դառնայ ազատ եւ անկախ: Իր առջեւ կը բացուի բարօրութեան, բարգաւաճման ու զարգացման նոր դարաշրջան մը: Ի սրտէ չյաղողութիւն կը ցանկանք եգիպտական ազգին, որ դարերէ ի վեր իր հողին վրայ այնքան սիրալիր ասպնջականութիւն կուտայ մեր հայբենակիցներուն, որոնք իրենց երկրորդ հայրենիքը նկատած են զայն եւ անչահախնդրօրէն ծառայած, նուպարի եւ ընկերներուն պէս պետական մեծ դէմքեր ալ պարգեւելով անոր:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱ ՀԶՕՐ՝ ԶԻՆՒԻՈՐ. ԵԻ ՔԱՂԱՔ. ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

ՏԱԼԱՏԻԷԻ ՁԱՌԸ

Երեսփ. Ժողովի եւմտական յանձնաժողովին հրաւէրին վրայ, պատերազմական նախարարը ներկայացաւ յանձնաժողովին, ո-րուն առջեւ յայտարարեց թէ խելագարութիւն կամ անձնասպանութիւն կը համարի կրճատել զին. ծառայութեան չրջանը, մանաւանդ որ պատերազմի սերունդին ձգած բացն ալ զոցուած չէ: Աւելցուց թէ դահլիճն ալ համամիտ է իրեն՝ զօրացնելու համար ազգ. պաշտպանութիւնը: Եւ եթէ ներքին վէճերը, ընկերային պայքարները վնաս հասցնեն երկրին սպառազինութեան, ձեռք պիտի առնէ խիստ միջոցներ, ի կատար ածելու համար իր առաքելութիւնը: Յարտարարեց նոյնպէս թէ չի բաւեր զինուիլ գիտական միջոցներով, անհրաժեշտ է նոյնպէս զինուիլ հոգեպէս, բացատրելով, առաջ համար պիտի աշխատի բանակը հեռու պահել քաղաքական եւ կուսակցական վիճաբանութիւններէ:

**** Ծովային նախարարը եւս յայտարարեց թէ յաւելուածական վարկ պիտի պահանջէ, զօրացնելու համար նաւատորմը:*

ԼԻՈՆ ՊԼՈՒՄԻ ՃԱՌԸ

Ուրբաթ երեկոյ Փարիզի ձմեռնային Վելոտրոմին մէջ ճառ մը խօսեցաւ Լէոն Պլում, պարզելով Ֆրանսայի քաղաքին կացութիւնը: Երբ բեմ կը բարձրանար, ժողովուրդը սկսաւ պոռալ.— «Թնդանօթ եւ օդանաւ առէք Սպանիոյ».— « Կեցցէ Լէոն Պլումը» — «Պլումը գործի՛ »: Յետոյ «Ինթէրնասիոնալ»: Սկսելով իր ճառը, Լէոն Պլում յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը կը ներկայացնէ ժող. ճակատը, — դժուար է տապալել ներկայ կառավարութիւնը դուրսէն՝ քանի գոյութիւն ունի ժող. ճակատը: Բայց չատ դիւրին է տապալել ներկայ կառավարութիւնը, երբ հարուածը կը տրուի ներսէն: Երբ ժող. ճակատի մէկ անդամը կը քաշուի, կառավարութիւնը կը դադրի գործելէ: Յետոյ Լէոն Պլում յայտարարեց թէ քաղաքական կացութիւնը այնքան ծանր եւ վտանգաւոր է, որ քան չէր երեք ամիս առաջ: Այս կացութեան մէջ՝ ե-թէ Ֆրանսա կը յամառի իր խաղաղասիրական ուղղութեան մէջ, ոչխարութեան համար չէ, Ֆրանսա հզօր պետութիւն մըն է ներկայիս, Եւրոպայի մէջ, Ռուսիայէն վերջ, ամէնէն ուժեղ պետութիւնը զինուորական տեսակէտով: Բայց Ֆրանսա զօրաւոր է նաեւ քաղաքական եւ դիւանագիտական մարզերու մէջ: Արտաքսմանի մէջ կ'ըսէն թէ Ֆրանսա տկարացած է ներքին կռիւներով եւ ընկերային պայքարներով,—ո՛չ, Ֆրանսա այնքան զօրաւոր է որ կրնայ իր դերը խաղալ Եւրոպայի մէջ:

ՏԷկպոսի ՃԱՌԸ

Երեսփ. Ժողովի արտաքին յանձնախումբին առջեւ ճառ մը խօսելով, արտաքին նախարար Տէլպոս յայտարարեց թէ Ֆրանսա պիտի չուզէ երբեք պատերազմի մասնակիցի գաղափարակցական պարտաւորութիւններով, ոչ ալ պատերազմի մտնել՝ արդիլելու համար պատերազմ մը: Ցետոյ աւելցուց թէ Ֆրանսա եւ Անգլիա ամբողջն կապուած են իրարու եւ կը կազմեն ուժեղ ճակատ մը :

Իտալական բանակը գրաւեց ապստամբ Եթովպիացիներու մայրաքաղաքը

Նեկիւս Ազգերու Դաշնակցութեան կը յայտարարէր թէ իտալական բանակը չէ կրցած գրաւել բովանդակ Եթովպիան, թէ տակաւին օրինաւոր կառավարութիւն մը գոյութիւն ունի երկրին մէջ, իրեն մայրաքաղաք ունենալով Կորէն, որ կը գտնուի արեւմտեան Եթովպիոյ մէջ:

Հռոմէն հեռագիր մը երէկ կը հաղորդէր թէ իտալական բանակը մտաւ Կորէ, գրաւելով ապստամբ կամ անկախ Եթովպիացիներու վերջին միջնաբերդը: Իտալացիները քաղաքին մէջ չգտան կառավարութիւն կամ որ եւ է իշխանութիւն: Ինչ իմրու, որ ցոյց կը տրուէր իբրեւ պետը այդ անկախ կառավարութեան, կը կարծուի թէ պատանդ տարուած էմօտակայ անտառներու մէջ, աւազակներու կողմէ: Վերջերս Ինչ Սէյեւմն ալ հպատակութիւն յայտնած ըլլալով իտալական իշխանութեան, Եթովպիոյ մէջ ներկայիս ոչ մէկ ցեղապետ կը մնայ այլեւս :

Ա. ՆԿԱՐԻՆ ՄԷՋ.— Ընկ. Ահարոնեան, Տիկին Ահարոնեան, Տօքթ. Յ. Սիվրիհիսարեան, լուսանկարուած՝ Տիներ (Վտիտ նահանգը), այս ամսու:

Բ. ՆԿԱՐԻՆ ՄԷՋ.— Ընկ. Ահարոնեան, լուսանկարուած այս ամսու Տիներէն մէջ:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻԻՆԵՐԸ

Կարթագիեն եւ Մալակա կը ռմբակոծուին

Կռիւները կը չարունակուին Մատրիտի ռազմաբեմին վրայ: Զօր. Վարելա յաջողեցաւ գրաւել կարեւոր դիրք մը Արկուէլզէի թաղին մէջ, տիպար բանակին եռեւը: Հարաւային թաղամասերուն մէջ հանրապետական ուժերը եւս մղեցին ազգայնականներու կատաղի մէկ գրոհը:

Ճիպրալթարէն կը հեռագրեն թէ, ուրբաթ առաւօտ, ազգայնականները ռմբակոծեցին Կարթագինէն: Ռմբակոծութեան կը մասնակցէին տասնեակ մը օդանաւեր եւ երեք զրահաւորներ, կրակի տեղալով նաւահանգիստին վրայ ծովէն եւ երկինքէն: Հեռագիրը կը հաղորդէ թէ ընկղմեցան երեք կառավարական չոգենաւեր, իսկ գինարանը քանդուեցաւ մասամբ: Ռազմանիւթի մթերանոց մը օդը ելաւ: Նաւահանգիստը մեծ վնասներ կրեց:

Սեվիլլայէն կը հեռագրեն թէ ազգայնական օդային տորմիղ մը ուրբաթ օր ռմբակոծեց Մալական, մեծ վնաս պատճառելով քաղաքին: Զինարանը բոցերու մէջ է:

Վալենսիայէն կը հեռագրեն թէ Լարկո Քապալերոյի տան գնդակահարուեցաւ ազգայնականներուն կողմէ, Սեկովայի մէջ:

Փարիզի սպանիական դեսպանը կը հաղորդէ թէ Վալենսիայի կառավարութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան ուղղած է հեռագիր մը, բողոքելով որ Գերմանիա եւ Իտալիա կը չարունակեն միջամտել Սպանիոյ ներքին կռիւներուն: Վալենսիայի կառավարութիւնը կրկնելով իր բողոքը Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ դէմ, որ ճանչցան Զօր. Ֆրանքոյի կառավարութիւնը, Ազգերու Դաշնակցութենէն կը խնդրէ նիստ հրաւիրել Խորհուրդը եւ քննել ստեղծուած կացութիւնը: Ժընեւի մէջ այն տպաւորութիւնը կը տիրէ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը նիստ գումարելու համար պիտի չսպասէ յունուարին: Արդէն 7 Սեպտեմբերին նիստ պիտի գումարէ Ազգերու Դաշնակցութեան այն Ցանձնախումբը, որ պաշտօն ունի պատրաստել նախագիծ մը Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին բարեփոխութեան համար: Եւ չեսոյ հաւանական է որ Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. Ժողովն ալ նիստ հրաւիրուի, Աբիսպապոսին մէջ ընդունելու համար Եգիպտոսը :

Անգլիա պիտի պաշտպանի՞ Պելճիքան

Պելճիքայի վարչապետը, Վան Զէլանտ, այցելութեան գացած ըլլալով Լոնտոն, միջազգային առեւտրական սենեակի բրիտանական Կոմիտէն հաղկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ պելճ վարչապետին: Հաղկերոյթին ներկայ էր նաեւ Իարն, որ ճառ մը խօսեցաւ այդ առթիւ.

— Պելճիքա մասնաւոր տեղ մը կը գրաւէ բրիտանական ժողովուրդին սրտին մէջ: Որովհետեւ երկու երկիրներն ալ նոյն ձեւով կը դիտեն աշխարհի դործերը: Երկու երկիրներն ալ իրենց կեանքը հիմնած են նոյն ժողովրդապետական սկզբունքներուն վրայ: Հը-պարտ ենք մեր աւանդութիւններով, կը սիրենք որքան մեր անհատական ազատութիւնը, նոյնքան եւ ազգային ազատութիւնը: Մեզի համար ոչինչ կայ աւելի նուիրական, քան այն ուխտը, որուն համար իրենց կեանքը տուին մեր երկու երկիրներուն հազարաւոր զաւակները: Ներկայ կացութեան մէջ եւս, մեր երկիրը չի կրնար լաւագոյնս ծառայել այդ ուխտին կամ խաղաղութեան դատին, բայց եթէ պարզ եւ որոշ դիրք մը բռնելով: Օգոստինք ուրեմն անգլեւպելճիական այս հաւաքոյթին ընձեռած առիթէն, անգամ մը եւս յայտարարելու համար թէ Պելճիքայի անկախութիւնը եւ ամբողջականութիւնը Անգլիոյ համար կը ներկայացնէ կենսական կարեւորութիւն, թէ Պելճիքա կրնայ վստահ ըլլալ մեր պաշտպանութեան մասին՝ երբ յարձակում կրէ օտար պետութենէ մը: Այս խօսքերը կ'արտասանեմ արձակ համարձակ, որովհետեւ դիտեմ թէ այս խօսքերով կ'արտայայտեմ մեր ժողովուրդին կամքը, եւ

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

— ո —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Հատոր Գ.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՇԱԿՈՒՆԻՔ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԸ ՄԻՆՉԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍԵԱՆ ԴԱՐՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ԿԷՍԸ

Հայոց երկիրը Ք. ա. 1792 թուականին

Հայոց երկիրը Ք. ա. 1792 թուականին, ինչպէս ասացինք, ընկած էր Ասորեստանի թագաւորութեան ազդեցութեան տակ։ Ասորեստանի թագաւորները, որոնք իրենց զօրութեան ժամանակ տիրել էին գրեթէ ամբողջ Առաջաւոր Ասիային, ամէն կերպ ձգտում էին ստրկացնել հայոց երկիրը։ Հայերը, որոնք սիրում էին իրենց ազատութիւնը, ամէն կերպ ջանում էին ազատուել ասորեստանեան լուծից։ Ասորեստանի թագաւորները, որոնք ուզում էին հայերին ստրկացնել, ամէն տարի արշաւում էին հայոց երկիրը։ Հայերը, որոնք ուզում էին ազատ մնալ, ամէն տարի ապստամբում էին ասորեստանեան թագաւորների դէմ։ Ասորեստանի թագաւորները, որոնք ուզում էին հայերին ստրկացնել, ամէն տարի արշաւում էին հայոց երկիրը։ Հայերը, որոնք ուզում էին ազատ մնալ, ամէն տարի ապստամբում էին ասորեստանեան թագաւորների դէմ։

Մի՞թե ես ինքս էլ չեմ զգում, որ ինչ-որ բան ինձ հետ կատարվում է։ Ինչո՞ւ է ինձ թվում, թե ես ինչ-որ մեծ ու կարևոր բանի եմ սպասում։ Ինչո՞ւ է ինձ թվում, թե ինչ-որ մեկը պիտի գա ու ինձ ասի, որ ես ինչ-որ մեծ ու կարևոր բանի համար եմ ծնված։ Ինչո՞ւ է ինձ թվում, թե ես ինչ-որ մեծ ու կարևոր գործ պիտի կատարեմ։ Ինչո՞ւ է ինձ թվում, թե ես ինչ-որ մեծ ու կարևոր գործ պիտի կատարեմ։ Ինչո՞ւ է ինձ թվում, թե ես ինչ-որ մեծ ու կարևոր գործ պիտի կատարեմ։

Ոչ մի բան չեմ հասկանում։ Ոչ մի բան չեմ հասկանում։ Ոչ մի բան չեմ հասկանում։

այսպէս արտայայտուելով՝ նպաստ մը կը բերեմ խաղաղութեան: Խաղաղութիւնը հասարակաց նպատակակէտ մըն է մեր երկու երկիրներուն համար: Մեր երկիրները կը սիրեն անհամաձայնութիւնները լուծել խաղաղասիրական եղանակներով: Բայց մեր խաղաղասիրութիւնը նշան մը չէ տկարութեան, ոչ ալ վախկոտութեան,— թող ոչ ոք խարուի: Իսկ անոնք որ սուրին կը յանձնեն անհամաձայնութեանց հարթումը, յաւ թող գիտնան որ հոգեւին իրենց ազատութեան փարած ազգերը վարժ են գործածելու ամէնէն ահաւոր զէնքերը, զորս երբեք ստեղծած ըլլայ գիտութիւնը, եւ այնպիսի քաջութեամբ մը, որ միայն հիացում կը պատճառէ :

ՅՈՅՆ ԿՐԵՍՈՍԸ, ԶԱԽԱՐՈՓ ՄԵՌԱԻ

Յոյն Կրեսոսը, Զախարօֆ, յանկարծամահ եղաւ Մոնթէ-Քարլոյի մէջ, ուր գացած էր չարաթ մը առաջ: 87 տարեկան էր, բայց տակաւին քաջառողջ :

Ծնած է 1849ին Փոքր Ասիոյ մէջ, դեռ պատանի՝ Պոլիս գնաց: Ամէն արհեստ փորձեց, ամէն տեսակ գործի մէջ մտաւ, — կնատարած, թարգման, միջնորդ: Ցետոյ Լոնտոն անցաւ, — խելացի՝ հասկցաւ թէ զէնքի առուտուրը ինչ հեռանկար կը ներկայացնէ հարստանալու համար: Վիքթրիա ընկերութեան ներկայացուցիչ դառնալով՝ խառնուեցաւ միջազգային առեւտուրին: Հսկայական հարստութիւն դիզեց: Կարելի է ըսել թէ կը սնանէր պատերազմով, որովհետեւ զէնքի առուտուրի համար կը լարէր քաղաքական էնթրիկներ: Զախարոֆն էր որ զինեց Ռուսիան, եւ մեծ պատերազմին՝ օժանդակեց դաշնակիցներուն: Իր ազդեցութեան տակ կը գտնուէր Վենիզէլոսը, մեծ կշիռ ունէր նաեւ անգլիական քաղաքական շրջանակներու մէջ :

Մեծապէս օժանդակած է գրական ու գիտական հրատարակութիւններու : Հարիւրաւոր միլիոններու հասնող իր հարստութիւնը դիզելէ վերջ, ինչպէս ըսինք՝ զէնքի առուտուրով, մեկենաս դարձաւ տաղանդաւոր արուեստագէտներու եւ գրագէտներու :

Դղեակ մը ունէր Փարիզի մօտիկ, եւ ծաղկաւէտ ապարանք մը Փարիզի մէջ, Հոլի պողոտային վրայ: Տարիքը առած էր արդէն, երբ սիրահարեցաւ փոքրիկ իշխանուհիի մը, — իշխանուհին ամուսնացած էր եւ ամուսնալուծումը անկարելի: Սպասեց որ մեռնի իշխանուհին ամուսինը, իրեն պէս տարէց: Մեռաւ ամուսինը եւ 1924ին ամուսնացաւ իշխանուհիին հետ: Սակայն քանի մը ամիս վերջ իշխանուհին ալ մեռաւ :

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Փարիզի եւ շրջանի կոմիտէներու կողմէ
Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Sociétés Savantes-ի D. սրահին մէջ, 8 Rue Danton, մէթրօ Օտէոն:
ԿԸ ԽՕՍԻ **ՔՆԿ. Ս. ՎՐԹԱՆԵԱՆ**
Նիւթ ունենալով «Հար. Ամերիկան եւ Հար. Ամերիկայի Հայութիւնը»
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է ԲՈԼՈՐԻ ՀԱՍԱՐ:

ՄԹԱԿՈՑԹԻ ՕՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Տեղի պիտի ունենայ Դեկտ. 13ին, կիրակի կէսօրէն յետոյ ժամը 2.30ին
Société de Géographie-ի սրահին մէջ,
184 Bld. St. Germain
Հանդէսը նուիրուած է ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ:
Պիտի նախագահէ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ,
Պիտի բանախօսէ՝ Պ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ
Խօսք պիտի առնեն նաեւ ՏԻԿ. Ա. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
եւ ՀԱՅՐ ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար ժամնակցութիւնը կը բերեն ՕՐ. Տ. ԶԱՒԱՓԵԱՆ (դաշնակ), ՏԻԿ. ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ (արտասանութիւն), ՕՐ. ՊԻՒԶԻՒԼԵԱՆ (երգ), Պ. Ֆ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ (ջութակ), Պ. Ն. ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ (արտասանութիւն), Պ. Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ (արտասանութիւն) Պ. ԽՄԱՒԱԿԵԱՆ (երգ) եւայլն:
Մուտք՝ 7 եւ 4 ֆրանք:

ՀԱՅ ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ

Զինուորական գեղարուեստական երեկոյթ - պարահանդէս
(Նուիրուած Ուրֆայի հերոսամարտին)
Նախաձեռնութեամբ Հայ Կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան:
Տեղի կ'ունենայ Դեկտեմբեր 19ին ճոխ եւ բացառիկ յայտագիրը:

ՍԻՆՖՈՆԻԿ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ
ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆԻ

Տեղի կ'ունենայ 13 Դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ, **Salle Erard**-ի մէջ
կը մասնակցին
միջազգային նուագահանդէսներու Soliste ջութակահարներ՝
ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ԺԱՆ ԻԶՆԱՐ
50 ՀՈԳԻՆՈՑ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

Պարահանդէս Յեղկոյք

կազմակերպուած երիտասարդաց Ակումբի կողմէ
6 Դեկտ. ժամը 17—24. Salon du Foyer Musical Russe
26 Ave. de Tokio
Գեղարուեստական բաժին, ճաշ, մատչելի պիւֆէ:

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այսօր, կիրակի գիշեր, ժամը 9էն մինչեւ լոյս,
Salle des Ingénieurs Civils-ի սրահին մէջ,
19 Rue Blanche, Métro: Blanche et Trinité
Մուտք՝ արանց 8 ֆր., կանանց 6 ֆր.:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅՈՒԽԱԼԻ Է մեկնումի պատճառաւ (Դեկ. 12ին) նպաստաւոր խանութ մը բանուկ թաղամասի մէջ, երկու սենեակ եւ խոհանոց միասին, 5000 ֆր. կանխիկ: Տարեկան վարձք՝ 3600 ֆր., պայմ 4 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղ ոյն վրայ Պ. Յ. Նիկողոսեանի, 119 Ave. du Bois de Boulogne, Clamart, Seine:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

6 ԴԵԿՏ, 1936 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ ԺԱՄԸ 4-12
VICTOR HUGOԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
Իր ընտանեկան հաճելի մթնոլորտով, իր զուարթ շրջանակով, իր ընտիր նուագով, սիրուն անակնկալներով պիտի գայ արդարացնել Կ. Խաչի աւանդական համբաւը, որպէս եղանակին ամէնէն գեղեցիկ երեկոյթներէն մէկը:
ՓՈՒՔԱՑԷՔ ԶՈՒԱՐՃՄՆԱԼ ԵՒ ՄԱՆԱՒԱՆԴ ՓՈՒՔԱՑԷՔ ՕԳՆԵԼ
ՁԵՐ ԼՈՒՄԱՑՈՎ ԱՆՈՐ ԲԱԶՄՕԳՈՒՍ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐՈՒՆ
JAZZ GARO QANTARO
Մուտքը 7.50 ֆրանք:

Թէյասեղան—դասախօսութիւն

ՊԱՆԵԷՕ-ՔԱՇԱՆԻ Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
29 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին,
150 Route d'Orléans, Véronի սրահին մէջ:
Կը դասախօսէ՝ ԲԺԻՇԿ ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵՏՄԱՏՈՒՐԵԱՆ
գեղարուեստական ճոխ բաժին:
Կը նուագէ ԹՈՒՌԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ
Կովկասեան եւ հայկական պարեր սանուհիներու կողմէ:
Դախքերու մասնակցութեան համար մուտք 3 ֆր.:

ՄՈՒՇՏԱԿԱՎԱՃԱՌ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ
24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch.
Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:
Օգտուեցէք առիթէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիւկներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: Կրստանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաժը: Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:
Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ՝ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան գրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:

ՈՒԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻԳՕՁԷՕՐՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ
Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասէղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet): Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Նախապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արտադրողին դիմել: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ:
Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X)

ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի մէջ գտնուած ձեր ազգականներուն եւ բարեկամներուն լաւագոյն եւ իրական օժանդակութեան ձեւն է՝ ղրկել անոնց կապոցներով բրդեղէն կտորներ, ճերմակեղէն, կօշիկներ եւ թրիքօթաժ:
Այս բոլոր իրեղէններէն մենք ունինք ճոխ մթերք եւ կ'ուզարկենք զանոնք Ռուսաստան շատ ձեռնտու եւ մատչելի գիներով:
Ունինք տրամադրելի ընտրութիւնը եւ բէյսինկներ զրամիքնաններ, ինչպէս նաեւ դաշնակներ շատ մատչելի գիներով:
Գիներու ցանկը եւ նմոյշները կը ղրկուին առաջին իսկ պահանջին
Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9), 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Աթոռի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անունները փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաւսախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Cabinet PARMAC

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԲԵԼԻ ԳՈՐԾԵՐ
28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ
R. C. Seins 404035 Tél. Botzaris 17-64

Մեր գլխաւոր աշխատանքները

1· ՎԻՃԱԲԵԼԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ կը գանձենք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյաջողութեան պարագային:

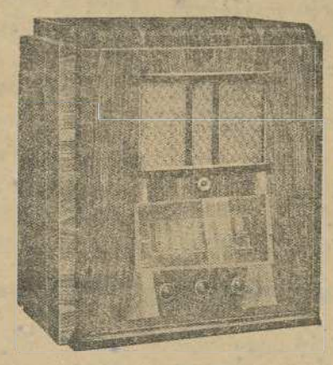
2· ՏՈՒՐԲԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ . երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամ կու տա՞ք առանց նայելու ձեր առած ապրանքին վրայ: Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս պիտի երթաք վճարել ձեր տուրքը, առանց ծդելու թէ արդա՞ր է եղած ֆարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ մինչ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ չնորհած քայց ֆարկային ազատարարութեան մէջ չի նշանակուած առաւելութիւններէն: Նատեր առելորդ տուրքեր կը վճարուն այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր շահերը պաշտպանելու համար:

3· ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.
Ա) ԱՄՈՒՄՆԱԼՈՒԹՈՒՄ արագ, ապահիկ եւ միանուագ, մանաւանդ փաստաթղթի ձեւերով:
Բ) ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Բարեկամաբար կը քննենք ու կը կարգադրենք առեւտրականներու, ընկերակիցներու եւ փաստրնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը:
Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ձարտարագործ մը, ընկերութեան վարիչ մը, տնօրէն մը եւայլն եթէ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհուրդներ ստանալ առկախ եւ ձեռնհաս մանագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վարանի մեզի դիմելու:
Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՇՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.— Կը քննենք պայմանագիրներ, գրամատան ֆայիլներ, մանաւանդ ֆայիլներ: Կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապահովութեան սահմանին մէջ:

4· ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.
Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւափոխուած գործի մը առարկաները:
Բ.) Կը քննենք եւ կը հաստնք ֆայիլները էնվանթէրի պահման:
Գ.) Կը քննենք պլանները եւ գործատնութեանց ֆայիլները:
Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդներ կուտանք գործի մը մէջ դրամագլուխ դրուելէ առաջ:
Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի ֆայիլները:
Զ.) Կը քննենք ժառանգական ֆայիլները:
Է.) Կ'օժանդակենք ձեզ՝ առնագիտօրէն պետական վարչութեանց մօտ:
ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ 20 ՖՐ., ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ.ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ
Maison E. CHARLES հիմնուած 1869
29 rue Mathis, Métro Crimée
Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71
Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ ըլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:
Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:
Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ԼՍԵՑԷՔ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԸ
Avec les supers toutes toutes ondes 1937
SEVA RADIO
Վաճառատունը հիմնուած է **1928**ին
ԿԸ ՀԱՅՑԱՑՔԷ ՈՒՂՂԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

6 ԼԱՄՊ **650** ՖՐ.
7 ԼԱՄՊ Toutes ondes **950** ՖՐ.
Etablissement Seva T. S. F.
212 Fbg. St. Martin, մէթրօ **Château Landon**
Tél. Nord 45-86
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում:
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դուառներէն:
Փոփոքողներուն քաթալոկը կը ղրկուի ձրի:
ԱՒՏՈՐԱԻՕՒԹԻՒՆ — մենք գործարանատէր ըլլալով, գործ չունինք խանութպանի հետ:

(L'Ile de Beauté)
ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)
R. C. S. 670-643 Հեռաձայն՝ **Mont. 62-04**
Մէթրօ՝ Պարպէս, կառ տիւ Նօռ, Լա Շափէլ
(Լաւէրնուազիէն ֆիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)
Կախարդական շրջանակի մը մէջ, որ աւելի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինայով (փերկոլա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճաշակ ինչպէս վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օդին ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ: Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Միասեռ ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուքրութ Ալզասեան յատկութեամբ, ոսկի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ): Ճաշարանը բաց է մինչեւ Ա ժամին: